

SRIPADA TRIPITAKA SERIES

අභිධම්මපිටකෙ-පඤ්චමං

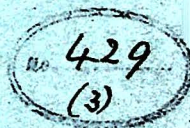
කථාවත්ථුප්පකරණං

ABHIDHAMMAPITAKA — VOL. V.

KATHĀWATTHUPPAKARANAM

PRINTED AT ANULA PRESS.
Maradana, - Colombo,
CEYLON.

1953

Rs. 6-00

අග්නිමහවිමසන-පඤ්චමං

කථාවක්ථපපකරණං

ත්‍රිපාදස්ථාන ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ පෙළ

පස්වන කාණ්ඩය

කථා වක්ථු පපකරණය

ග්‍රන්ථකර්මයන් වහන්සේ
ත්‍රිපාදස්ථානයේ භාරකාර තුමා
සහ

ලංකාවේ මහා භාරකාර තුමා
මෙම පොත

තුටු පඬුරක් වශයෙන්
එවතු ලැබේ.

53-5-7

අභිධම්මපිටකේ-පඤ්චමං

කථාවට්ඨුපපකරණං

ලඞ්කායං

රතනපුර නගරේ

මාරපණ ගාමේ සඤ්චාදය පරිවේණාධිපතිනා
කිරිඇල්ලේ පණ්ඩිත ඤාණවිමලඤ්චරෙන
සංසොධිතං.

ලඞ්කායං

කොලඔනගරේ

අනුල මුද්‍රාලයේ මුද්‍රාපිතං.

සිරිසතවසෝ රස නිධි යුග නයනමිනෙ'ති.

සංකේතනිරූපන

ABBREVIATIONS

සි: i 'මාර්පණ' සන්ධ්‍යාදය පොත්කාලයේ පොත්කො

සි: ii 'වේරගම' පුප්පාරුමේ පොත්කො

සි: iii 'මාහර' පුරාණ විහාරේ පොත්කො

සි: iv 'අයගම' ගඟනාරුමේ පොත්කො

ඉ: ඉඹන්දිසකකිර මුද්‍රිත පොත්කො - Arnold C. Taylor, B. A. 1884,

Oxford University Press, London.

ම: මරමකකිර මුද්‍රිත පොත්කො.

Zabu Press - Mandalay 1910.

P. 54
(6)

SRIPADA TRIPITAKA SERIES

ABHIDHAMMAPITAKA — Vol.—V

KATHĀWATTHUPPAKARAṆAM

EDITED BY
PANDITA KIRIELLE NANAWIMALA THERO,
Principal, Sastrodaya Pirivena,
Marapana - Ratnapura,
CEYLON.

PRINTED AT ANULA PRESS,
Maradana, - Colombo,
CEYLON.

Rs. 6-00

1953

429
137

FIRST EDITION - 2000 COPIES - 30, JANUARY, 1953.

The necessary expenses
for the printing of the
Kathawatthuppakarana
were borne by the Sri Pada Trust Fund.
Editor.

වික්‍රමපනං

සමපටියතෝදං අමොගි සංකිරියමානාය සිරිපාදවිහාරයත්තධනබ්බ
යෙන මුද්දපියමානාය නිප්ටකගන්මාලාය අභිධම්මපිටකනෙතාගධං
පඤ්චමං කථාවන්ත්‍රප්පකරණං ධම්මකාමානං කරතලසරෝරුහෙසු.

කථාවන්ත්‍රප්පකරණං පන පස්මමෙව සන්ධාරා දින්නතයෙ ස්ත්‍රී
ස්ත්‍රීවතමානිකායො විහජනෙන නනියසංඝිනියං මහාරහනෙන
මොග්ගලීපුත්තනියුජෙරෙන පරවාදමද්දනන්තං භාසිතං සබ්බෙති
විහජ්ජවාදිමණ්ඩලෙති පටිග්ගහිතං.

ඉතො දසද්වාදසමාසතො පුබ්බෙ ආරද්ධස්ස නිප්ටකගන්තං
සංසොධනස්ස මුද්දපනස්ස ච ඵලවසෙනාධුතා අභිධම්මපිටකනෙතා
ගධාති ධම්මසංඛ්‍යණී- විභංග- ධාතුකථා- පුග්ගලපඤ්ඤානතිසංඛ්‍යානාති
වත්තාරප්පකරණාති ධම්මකාමානං හන්ත්‍රප්පතනාති වත්තනෙන. ඉදං
පන අභිධම්මපිටකෙ පඤ්චමං පකරණං සමානං අමනාසං නිප්ටක
ගන්මාලායාපි පඤ්චමං සානං හජති.

අමනාසමිමං නිප්ටකගන්තසංසොධනං ධම්මසංඛ්‍යායනාතාමෙන
සොසෙත්වා පකාසෙත්වා ච සද්ධාසම්පන්නෙ සොගතජ්ජෙන වඤ්ඤවුං
කාවි'පි ඉච්ඡා අමනාසමබ්බන්තරෙ කදු'පි න වත්තනෙව.

සමාසමුද්ධාසංසතෙතිහාසෙ පන නිසේසා'ව ධම්මසංඝිනියෙ,
පාකටා හොන්ති. වට්ටගාමණීරඤ්ඤා කාලෙ මාතුලජනපදෙ ආලොක
ලෙනෙ කතං නිප්ටකනුද්ධම්මස්ස පොත්ථකාරොපණවසෙන ලිඛතමපි
ධම්මසංඝිනිති වත්තුං පොරාණකා අට්ඨකථාවරියාපි තෙව විසංඝිංසු,
යථා පුබ්බිකා නිසේසා සංඝිනියො අගෙසුං, නිප්ටකනුද්ධ වචනාන
මන්තරෙ පතිතානං අනුද්ධවචනානං අපනයනාදිවසෙන තාදිසං ධම්ම
සංඛ්‍යායනං කාතුං සමත්ථො එකො'පි පුග්ගලො ඉද්දති ලොකෙ
තත්ථි'ති තාතිසසුහති.

ධම්මසංඛ්‍යායනං කරොමාති'ද්දති යෙ උගෙහාසෙන්නා, සොගතජ්ජස්ස
ධනං ආකංඝන්ති, තෙසමපි නං “ධම්මසංඛ්‍යායනං” කෙවලං ඊදිසං
හන්ත්‍රිඛිවපොත්ථකෙසු දිස්සමානානං විසමට්ඨානානං අධොලිපිකරණ
වසෙන මුද්දපනන්තං සංකිරණමෙව. ඉතො අඤ්ඤං, අධිකං වා සංඛ්‍යා-
යනං, අනුද්ධවචනාපනයනං උත්තප්පරණං වා තෙතිපි න කතන්ති තෙති
සංඝිනිත පොත්ථකානං පකාසනදිනෙ පඤ්ඤායතෙව.

අසබඩඤ්ඤානං සබ්බෙසමෙව කිවෙවසු විවිධා දෙසා සමභවන්ති'ති සබ්බෙහෙව විඤ්ඤාති අසිහිනානමෙහං'අසුභස්ස කිවං සදෙසං' අමහාකං කිවමෙව සබ්බසො නිද්දෙසනති යෙ අහභිකාරපරවසා භවන්ති, තෙ සකකිවෙවසු දෙසවිනොදනෙ අසමත්ථව භවන්ති. යත්තකං කාලං තෙසං කිව්වාති දෙසඤ්ඤානං විඤ්ඤානං හත්ථගතාති න භවන්ති, තත්තකමෙව කාලං තෙසං මානසිඛිතං වත්තතෙ'ති අලමති විත්ථාරෙන.

ඉමසමිං කිවෙවපි යෙ අමහාකං උපදෙසකා උපත්ථමහකා උපකාරකා සහායකා වාගෙසු, තෙසං සබ්බෙසං නාමාති මයමෙත්ථ න දස්සෙම. තෙ සබ්බෙපි සොගතජ්ඣානං පසංසාරහා භවනෙන්ව.

කථාවනුප්පකරණසම්මස්ස සඛිරණේ ඛේන්දථව නාම ගාම-
ජේතායසමතා ධිරානඤ්ඤා ගතිනො පරිස්සමො අමහාකං පරිස්සමස්ස
ලුහ්වායාහොසී'ති පිතිපුබ්බිඛගමං නිවෙදෙම.

කිදි අල්ල ගාමජො ඤාණම්මල ඡෙත්ථරො

2496 වස්සෙ පුස්සමාසෙ

සුක්කපකෙති පණණ්ණසියං

මාරපණගාමෙ සත්ථොදය පරිවෙණගො.

සූචිපතනං

CONTENTS

අඩකා පඨමො වග්ගො (1-101) පිට්ඨකකා

1- 1 පුග්ගල කථා-පුග්ගලො උපලබ්භති සච්ඡකට්ඨි	පරමජෙනා'ති? 1- 47
1- 2 පරිහානි කථා-පරිහායති අරහා අරහත්තා'ති?	48- 61
1- 3 බ්‍රහ්මචරියකථා-තස්සි දෙවෙසු බ්‍රහ්මචරියවාසො'ති?	62- 67
1- 4 ඔධිසො කථා-ඔධිසො'ධිසො කිලෙසෙ ජහති'ති?	67- 71
1- 5 ජහති කථා-ජහති පුථුජ්ජනො කාමරාගව්‍යාපාදන්ති?	71- 74
1- 6 සබ්බමත්ථි කථා-සබ්බමත්ථි'ති?	74- 90
1- 7 අතීත ඛණ්ඩෙ කථා-අතීතං ඛණ්ඩා'ති?	90- 94
1- 8 එකච්චං අත්ථි'ති කථා-අතීතං අත්ථි'ති?	94- 96
1- 9 සතිපට්ඨාන කථා-සබ්බෙ ධම්මා සතිපට්ඨානා'ති?	96- 98
1-10 හෙවත්ථි කථා-අතීතං අත්ථි'ති?	99-101

දුතියො වග්ගො (101-138)

2- 1 පරුපහාර කථා-අත්ථි අරහතො අසුචි සුක්කච්ඡට්ඨි'ති?	101-106
2- 2 අඤ්ඤාණ කථා-අත්ථි අරහතො අඤ්ඤාණං'ති?	106-111
2- 3 කඛ්ඛා කථා-අත්ථි අරහතො කඛ්ඛා'ති?	111-115
2- 4 පරච්ඡාරණ කථා-අත්ථි අරහතො පරච්ඡාරණං'ති?	115-119
2- 5 චච්ඡෙද කථා-සමාපන්නස්ස අත්ථි චච්ඡෙදො'ති?	119-124
2- 6 දුක්ඛාහාර කථා-දුක්ඛාහාරං මග්ගඛ්ඛං	මග්ගපරියාපන්න'න්ති? 124
2- 7 විත්තට්ඨිති කථා-එකං විත්තං දිවසං තිට්ඨති'ති?	124-127
2- 8 කුක්කුල කථා-සබ්බ සංඛාරා අනොට්ඨං කත්වා කුක්කුලා'ති?	127-129
2- 9 අනුප්පබ්බාභිසමය කථා-අනුප්පබ්බාභිසමයො'ති?	130-134
2-10 වොහාර කථා-බුද්ධස්ස භගවතො වොහාරො	ලොකුත්තරො'ති? 135-137
2-11 නිරොධ කථා-දො නිරොධා'ති?	137-138

තතියො වග්ගො (138-160)

3- 1 බල කථා-තථාගතබලං සාවක සාධාරණන්ති?	138-141
3- 2 අරියන්ති කථා-යානායානෙ යථාගුතං ඤාණං	තථාගතබලං අරියන්ති? 141-144

- 3- 3 විමුක්ති කථා-සිරාගං විතතං විමුච්චති'ති? 144-145
 3- 4 විමුච්චමාන කථා-විමුක්තං විමුච්චමානනති? 146-147
 3- 5 අට්ඨමක කථා-අට්ඨමකස්ස පුග්ගලස්ස දිට්ඨිපරිසුට්ඨානං
 පතිනනති? 147-149
 3- 6 අට්ඨමකස්ස ඉන්ද්‍රියකථා-අට්ඨමකස්ස පුග්ගලස්ස නන්ති
 සද්ධිත්‍රියනති? 149-151
 3- 7 දිබ්බවකඛු කථා-මංසවකඛුං ධම්මපඤ්ඤාං දිබ්බවකඛුං
 හොති'ති? 151-152
 3- 8 දිබ්බසොන කථා-මංසසොනං ධම්මපඤ්ඤාං දිබ්බසොනං
 හොති'ති? 153
 3- 9 යථාකම්මපග ඤාණකථා-යථාකම්මපගං ඤාණං
 දිබ්බවකඛුනති? 153-154
 3-10 සංවර කථා-අන්ති දෙවෙසු සංවරො'ති? 155-156
 3-11 අඤ්ඤාණ කථා-අසඤ්ඤාසතෙතසු සඤ්ඤා අන්ති? 156-157
 3-12 තෙව සඤ්ඤා නා සඤ්ඤායතන කථා-තෙව සඤ්ඤා
 නා සඤ්ඤායතනෙ න වත්තබ්බං සඤ්ඤා අන්ති? 157-160

චතුසො වග්ගො (160-180)

- 4- 1 ගිහිස්ස අරහා'ති කථා-ගිහිස්ස අරහා'ති? 160-161
 4- 2 උප්පත්ති කථා-සහ උප්පත්තියා අරහා'ති? 161-162
 4- 3 අනාසව කථා-අරහතො සබ්බධම්මා අනාසවා'ති? 163-164
 4- 4 සමන්තාගත කථා-අරහා චතුති ඵලෙහි සමන්තාගතො'ති? 164-167
 4- 5 උපෙක්ඛා සමන්තාගත කථා-අරහා ජ්ඣි උපෙක්ඛාහි
 සමන්තාගතො'ති? 168
 4- 6 බොධියා බුද්ධො'ති කථා-බොධියා බුද්ධො'ති? 168-170
 4- 7 ලක්ඛණ කථා-ලක්ඛණ සමන්තාගතො බොධිසත්තො'ති? 170-171
 4- 8 නියාමොක්ඛනන කථා-බොධිසත්තො කස්සපස්ස
 ගතවතො පාවචනෙ ඔක්ඛනන නියාමො වරිත
 බුග්ගවරියො'ති? 172-174
 4- 9 අපරාපි සමන්තාගත කථා-අරහතන සච්ඡිකිරියාය
 පටිපත්තො පුග්ගලො තිහි ඵලෙහි සමන්තාගතො'ති? 174-179
 4-10 සඤ්ඤාජ්ඣප්පහාන කථා-සබ්බ සඤ්ඤාජ්ඣානං
 පහානං අරහතන'නති? 179-180

පඤ්චමො වග්ගො (180-189)

- 5- 1 විමුක්ති කථා-විමුක්ති ඤාණං විමුක්තනති? 180-181
 5- 2 අසෙබ්බ ඤාණ කථා-සෙබ්බස්ස අසෙබ්බං ඤාණං අන්ති? 182

- 5- 3 විපරිත කථා-පස්විකසිත සමාපතතිං සමාපනනායා
විපරිතෙ ඤාණනති? 183-184
- 5- 4 නියාම කථා-අනියනායා නියාම ගමනාය අනි ඤාණනති? 184-185
- 5- 5 පටිසම්භිදා කථා සබ්බං ඤාණං පටිසම්භිදා'නි? 185-186
- 5- 6 සම්මුති ඤාණ කථා-ත වත්තාබ්බං "සම්මුතිඤාණං
සම්මාරම්මණඤ්ඤාච ත අඤ්ඤාරම්මණනති? 186
- 5- 7 විත්තාරම්මණ කථා-වෙතොපරියායෙ ඤාණං විත්තා-
රම්මණඤ්ඤාච ත අඤ්ඤාරම්මණනති? 186-187
- 5- 8 අනාගතඤාණ කථා-අනාගතෙ ඤාණං අනි'නි? 187-188
- 5- 9 පච්චුප්පනන ඤාණ කථා-පච්චුප්පනෙ ඤාණං අනි'නි? 188-189
- 5-10 ඵල ඤාණ කථා-සාවකස්ස ඵලෙ ඤාණං අනි'නි? 189

ජම්බමො චග්ගො (190-199)

- 6- 1 නියාම කථා-නියාමො අසඹිතො'නි? 190 191
- 6- 2 පටිච්චසම්ප්පාද කථා-පටිච්ච සම්ප්පාදො අසඹිතො'නි? 191-192
- 6- 3 සච්ච කථා-චත්තාරි සම්මානි අසඹිතා'නි'නි? 192-194
- 6- 4 ආරුප්ප කථා-ආකාසානඤ්චායනනං අසඹිතනති? 194
- 6- 5 නිරෝධසමාපනති කථා-නිරෝධසමාපනති අසඹිතා'නි? 195
- 6- 6 ආකාස කථා-ආකාසො අසඹිතො'නි? 196
- 6- 7 ආකාසො සතිදස්සනො'නි කථා-ආකාසො
සතිදස්සනො'නි? 196-197
- 6- 8 පස්විධානු-පරියොසාන කථා-පස්විධානු සතිදස්සනා'නි? 197-199

සත්තමො චග්ගො (199-212)

- 7- 1 සඛගතිත කථා-නනි කෙවි ධම්මා කෙතිවි ධම්මෙති
සඛගතිතා'නි? 199-200
- 7- 2 සම්පයුත්ත කථා-නනි කෙවි ධම්මා කෙතිවි ධම්මෙති
සම්පයුත්තා'නි? 200-201
- 7- 3 වෙනසික කථා-නනි වෙනසිකො ධම්මො'නි? 201-202
- 7- 4 දුත කථා වෙනසිකො ධම්මො දුත'නති? 202-204
- 7- 5 පරිභොගමය පුඤ්ඤ කථා-පරිභොගමයං පුඤ්ඤං-
වසිසිති'නි? 204-206
- 7- 6 ඉතො දිනන කථා-ඉතො දිනෙනන නත් යාපෙනති'නි? 206-208
- 7- 7 පස්වි කම්ම විපාක කථා පස්වි කම්මවිපාකො'නි? 208-210
- 7- 8 ජරාමරණං විපාකො'නි කථා ජරාමරණං විපාකො'නි? 210-211
- 7- 9 අරියධම්ම විපාක කථා-නනි අරිගධම්ම විපාකො'නි? 211-212
- 7-10 විපාකො විපාක ධම්ම ධම්මො'නි කථා-
විපාකො විපාක ධම්ම ධම්මො'නි? 212-213

අට්ඨමො චග්ගො (213-225)

- 8- 1 ගති කථා-ජගතිසෝ'නි? 213-214
 8- 2 අන්තරාහම කථා-අක්ඛ අන්තරාහමෝ'නි? 214-217
 8- 3 කාම ගුණ කථා-පඤ්ඤවිම කාම ගුණ කාමධාතු'නි? 217-218
 8- 4 කාම කථා-පඤ්ඤවිමායනතා කාමෝ'නි? 219
 8- 5 රූපධාතු කථා-රූපිනො ධම්මා රූපධාතු'නි? 219-220
 8- 6 අරූපධාතු කථා-අරූපිනො ධම්මා අරූපධාතු'නි? 220-221
 8- 7 රූපධාතුසා ආයතන කථා-අත්ථි* සමායතනිකො
 අන්තරාහමො රූපධාතුසෝ'නි? 221-223
 8- 8 අරූපෙ රූප කථා-අත්ථි රූපං අරූපෙසු'නි? 223-224
 8- 9 රූපං කම්මන්ති කථා-කුසලෙන විතෙතන සමුට්ඨිතං
 කායකම්මං රූපං කුසල්'නති? 224-233
 8-10 ජීවිතිඤ්ඤ කථා තත්ථි රූපං ජීවිතිඤ්ඤනති? 233-235
 8-11 කම්මගෙතු කථා-කම්මගෙතු අරහා අරහතතා
 පරිහායති'නි? 235

නවමො චග්ගො (236-247)

- 9- 1 ආතිසංසකථා- ආතිසංස දසසාවිසස සඤ්ඤාජනං
 පහානනති? 236
 9- 2 අමතාරම්මණකථා- අමතාරම්මණං සඤ්ඤාජනෝ'නි? 237-238
 9- 3 රූපං සාරම්මණෝ'නි කථා- රූපං සාරම්මණෝ'නි? 238-239
 9- 4 අනුසයා අතාරම්මණෝ'නි කථා- අනුසයා අතාරම්මණෝ'නි? 239-241
 9- 5 ඤාණං අතාරම්මණෝ'නි කථා- ඤාණං අතාරම්මණෝ'නි? 241-242
 9- 6 අතිතාරම්මණ කථා-අතිතාරම්මණං විතතං
 අතාරම්මණෝ'නි? 242
 9- 7 අතාගතාරම්මණකථා* අතාගතාරම්මණං විතතං
 අතාරම්මණෝ'නති? 242-243
 9- 8 විතකකානුපතිතකථා- සබ්බං විතතං
 විතකකානුපතිතෝ'නි? 243
 9- 9 විතකක විපථාරසද්දකථා-සබ්බසො විතකකයතො
 විපාරයතො විතකකවිපථාරො සද්දෝ'නි? 244
 9-10 ත යථා විතකසස වාමා'නිකථා-තයථා විතකසසවාමා නි? 244-245
 9-11 ත යථා විතකසස කායකම්මෝ'නිකථා-ත යථා විතකසස
 කායකම්මෝ'නති? 245-246
 9-12 අතිතාතාගත පච්චුප්පනකථා-අතිතෙන
 සමන්තාගතෝ'නි? 246-247

දසමො වග්ගො (248-261)

- 10- 1 නිරොධකථා-උපපතෙතසි යෙ පඤ්චකකිකේ
අතිරුද්ධෙ කිරියා පඤ්චකකිකා උපපජ්ඣතිති? 248
- 10- 2 රූපං මග්ගො'තිකථා-මග්ගසමඛිස්ස රූපං මග්ගො'ති? 248-250
- 10- 3 පඤ්චවිඤ්ඤාණ සමඛිතිස්ස මග්ගකථා-පඤ්චවිඤ්ඤාණ
සමඛිතිස්ස අති මග්ගභාවතා'ති? 250-257
- 10- 4 පඤ්චවිඤ්ඤාණ කුසලාපි අකුසලාපි'ති කථා-පඤ්ච
විඤ්ඤාණ කුසලාපි අකුසලාපිති? 251-252
- 10- 5 සාහොගකථා-පඤ්චවිඤ්ඤාණ සාහොගා'ති? 253-254
- 10- 6 දවිහි සීලෙහි'ති කථා-මග්ගසමඛිති දවිහි සීලෙහි
සමන්තාගතො'ති? 254-255
- 10- 7 සීලං අවෙහසිකා'ති කථා-සීලං අවෙහසිකා'ති? 255-257
- 10- 8 සීලං න විත්තානුපරිවතති'ති කථා-සීලං න
විත්තානු පරිවතති'ති? 257-258
- 10- 9 සමාදාන ගෙභුකථා-සමාදානගෙභුකා සීලං වසිති'ති? 258-259
- 10-10 විඤ්ඤාතති සීලං'ති කථා-විඤ්ඤාතති සීලං'ති? 259
- 10-11 අවිඤ්ඤාතති දුස්සීලාසං'ති කථා-අවිඤ්ඤාතති දුස්සීලාසං'ති? 259-260

එකාදසමො වග්ගො (261-271)

- 11- 1 තිස්සො'පි අනුසය කථා-අනුසයා අබ්බාකතා'ති?† 261-264
- 11- 2 ඤාණ කථා-අඤ්ඤාණෙ විගතෙ ඤාණවිපපසුතො-
විතො වත්තමානෙ න වත්තබ්බං ඤාණං'ති? 264-265
- 11- 3 ඤාණං විත්තවිපපසුත්තං'ති කථා-ඤාණං විත්තවිපප
සුත්තං'ති? 265-266
- 11- 4 ඉදං දුක්ඛන්ති කථා-ඉදං දුක්ඛන්ති වාචං භාසතො
ඉදං දුක්ඛන්ති ඤාණං පවත්තති'ති? 266-267
- 11- 5 ඉද්ධිබල කථා-ඉද්ධිබලෙන සමන්තාගතො
කායං තිබ්බස්සා'ති? 267-269
- 11- 6 සමාධිකථා විත්තසන්තති සමාධි'ති? 269-270
- 11- 7 ධම්මට්ඨිතතා කථා-ධම්මට්ඨිතතා පරිනිපජ්ඣතා ති? 270
- 11- 8 අතිවිමා කථා-අතිවිමා පරිනිපජ්ඣතා'ති? 270-271

ද්වො දසමො වග්ගො (271-279)

- 12- 1 සංවරො කම්මං'ති කථා-සංවරො කම්මං'ති? 271-272
- 12- 2 කම්මකථා-සබ්බං කම්මං සම්පාදං'ති? 272-273

† අනුසයා අබ්බාකතා අගෙභුකා විත්තවිපපසුත්තං'ති? - ඉ -

- 12- 3 සද්දෙ විපාකෝති කථා-සද්දෙ විපාකෝති? 273-274
 12- 4 සලායතන කථා-විකර්මයනං¹විපාකෝති? 274-275
 12- 5 සත්තකඛන්ත්‍රපරම කථා-සත්තකඛන්ත්‍රපරමො
 පුග්ගලො සත්තකඛන්ත්‍රපරමා නියතොති? 275-276
 12- 6 කොලංකොල එකඨි කථා-න වත්තබ්බං
 කොලංකොලො පුග්ගලො කොලංකොලනා නියතොති? 276
 17- 7 ජිවිතාවොරොපන කථා-දිට්ඨිසම්පන්නො පුග්ගලො සං
 විවපානං ජිවිතා වොරොපෙය්‍යාති? 277
 12- 8 දුග්ගති කථා-දිට්ඨිසම්පන්නස්ස පුග්ගලස්ස
 පතිනා දුග්ගතිති? 277-279
 12- 9 සත්තම භවික කථා-නවත්තබ්බං සත්තම භවිකස්ස
 පුග්ගලස්ස පතිණා දුග්ගතිති? 279

තෙරසමො වග්ගො (279-287)

- 13- 1 කප්පට්ඨකථා-කප්පට්ඨා කප්පං නිට්ඨෙය්‍යාති? 279-280
 13- 2 කුසල පටිලාභ කථා-කප්පට්ඨා කුසලං විගතං න
 පටිලභෙය්‍යාති? 280-281
 13- 3 අනන්තරා පසුත්ත කථා-අනන්තරා පසුත්තො
 පුග්ගලො සම්මත්තනියාමං ඔක්කමෙය්‍යාති? 281
 13- 4 නියතස්ස නියාම කථා-නියතො නියාමං ඔක්කමෙති? 282
 13- 5 නිවුත කථා-නිවුතො නිවරණං ජගති? 282-283
 13- 6 සමුච්ඡිභූත කථා-සමුච්ඡිභූතො සංඝෙඤ්ජජනං ජගති? 283
 13- 7 සමාපන්නො අස්සාදෙති කථා සමාපන්නො අස්සාදෙති
 ක්කාන නිකන්ති ක්කානාරමණොති? 284
 13- 8 අස්සානරාගකථා අපි අස්සානරාගොති? 285
 13- 9 ධම්මතණ්‍හා අබ්‍යාභතාති කථා-ධම්මතණ්‍හා
 අබ්‍යාභතාති? 285-286
 13-10 ධම්මතණ්‍හා න දුක්ඛසමුදයොති කථා-ධම්මතණ්‍හා න
 දුක්ඛසමුදයොති? 286-287

පුද්දසමො වග්ගො (288-297)

- 14- 1 කුසලාකුසල පටිසංඤ්ඤා කථා-අකුසලමූලං පටි
 සංඤ්ඤාති කුසලමූලොති? 288-289
 14- 2 සලායතනුප්පතති කථා-සලායතනං අප්‍රබ්බං අවරිමං
 මංකුකුච්ඡිස්මිං සණ්ඨාති? 289-290
 14- 3 අනන්තර පච්චා කථා වක්ඛවිඤ්ඤාණස්ස අනන්තරා
 සොතවිඤ්ඤාණං උප්පජ්ජති? 290-292

- 14- 4 අරියරූප කථා-අරියරූප මහාභූතානං උපාදයා'ති? 292
 14- 5 අඤ්ඤා අනුසයො'ති කථා-අඤ්ඤා කාමරාගානුසයො
 අඤ්ඤං කාමරාග පරිසුට්ඨානං'ති? 293-294
 14- 6 පරිසුට්ඨානං විතත විපපසුතනං'ති කථා පරිසුට්ඨානං
 විතතවිපපසුතනං'ති? 294
 14- 7 පරියාපන්න කථා-රූපරාගො රූපධාතුං අනුසෙති
 රූපධාතුපරියාපන්නො'ති? 294 295
 14- 8 අබ්‍යාකත කථා-දිට්ඨිගතං අබ්‍යාකතං'ති? 296 227
 14- 9 අපරියාපන්න කථා-දිට්ඨිගතං අපරියාපන්නනති? 297

පණ්ණාසකමො වග්ගො (297-307)

- 15- 1 පච්චය කථා-පච්චයතා වචන්තී'ති? 297-299
 15- 2 අඤ්ඤමඤ්ඤ පච්චය කථා-අච්ඡාපච්චයා'පි†
 සංකාරා, න වතතඛං සංකාරපච්චයාපි අච්ඡාති? 299-300
 15- 3 අඤ්ඤා කථා-අඤ්ඤා පරිනිප්පන්නො'ති? 300-301
 15- 4 ඛණ්ටය මුහුත්ත කථා-ඛණ්ට පරිනිප්පන්නො උයො
 පරිනිප්පන්නො මුහුත්තං පරිනිප්පන්නං'ති? 301
 15- 5 ආසාව කථා-වත්තාරො ආසවා අනාසවා'ති? 302
 15- 6 ජරාමරණ කථා-ලොකුත්තරානං ධම්මානං ජරාමරණං
 ලොකුත්තරං'ති? 302
 15- 7 සඤ්ඤා වෙදසිත කථා-සඤ්ඤා වෙදසිත නිරෝධ
 සමාපතති ලොකුත්තරා'ති? 302-303
 15- 8 දුතිය සඤ්ඤා වෙදසිත කථා-සඤ්ඤා වෙදසිත නිරෝධ
 සමාපතති ලොකියා'ති? 303
 15- 9 තතිය සඤ්ඤා වෙදසිත කථා-සඤ්ඤා වෙදසිත නිරෝධ
 සමාපන්නො කාලං කරෙය්‍යා'ති? 303-304
 15-10 අසඤ්ඤා සත්තුපික කථා-සඤ්ඤා වෙදසිත නිරෝධ
 සමාපතති අසඤ්ඤාසත්තුපිකා'ති? 304-305
 15-11 කම්මපච්චය කථා-අඤ්ඤං කම්මං අඤ්ඤා
 කම්මපච්චයො'ති? 305-307

සොළසකමො වග්ගො (307-311)

- 16- 1 නිග්ගහ කථා-පරො පරස්ස විතතං නිග්ගහනාති'ති? 307-308
 16- 2 පග්ගහ කථා-පරො පරස්ස විතතං පග්ගහනාති'ති? 308-309
 16- 3 සුඛානුප්පාදන කථා-පරො පරස්ස සුඛං අනුප්පාදෙති'ති? 309-310
 16- 4 අධිග්ගහමනසිකාර කථා-අධිග්ගහ මනසිකාරොති'ති? 310-312
 16- 5 රූපං හෙතු'ති කථා-රූපං හෙතු'ති? 312

† අච්ඡාපච්චයා - ඉ.

1. අනුප්පාදෙති'ති? - ඉ.

සන්නරසමා මග්ගා (318-327)

අධ්‍යාර්ථය වශයෙන් (327-336)

- 18- 1 මනුස්සලොක කථා-න වතනබ්බං බුද්ධෝ භගවා
මනුස්සලොකෙ අට්ඨාසීති? 327-328
- 18- 2 ධම්මදෙසනා කථා-න වතනබ්බං බුද්ධෙන භගවතා
ධම්මො දෙසිතො'ති? 328 329
- 18- 3 කරුණා කථා-නඤ්චි බුද්ධස්ස භගවතො කරුණා'ති? 329
- 18- 4 ගඤ්ජාති කථා-බුද්ධස්ස භගවතො උච්චාර පස්සාවො
අතිච්ඡ අඤ්ඤාද ගඤ්ජාතො අභිගණනාති'ති? 330

- 18- 5 එකමගන කථා-එකෙන අරියමගෙන වතකාරි
සාමඤ්ඤඵලාති සවල්කරොති'ති? 330-331
- 18- 6 කුත සඤ්ඤාති කථා-කුතා කුතං සඤ්ඤාති'ති? 331-333
- 18- 7 කුතනතරික කථා-අත්ති කුතනතරිකා'ති? 333-334
- 18- 8 සද්දං සුඤ්ඤාති'ති කථා-සමාපනතා සද්දං සුඤ්ඤාති'ති? 335
- 18- 9 වකඛුතා රූපං පස්සති'ති කථා-වකඛුතා රූපං පස්සති'ති? 335-336

එකුනවිසතිමො වග්ගො (337-345)

- 19- 1 කිලෙස ජහන කථා-අතිතෙ කිලෙසෙ ජහති'ති? 337-338
- 19- 2 සුඤ්ඤාතා කථා-සුඤ්ඤාතා සංඛාරකකිකි
පරියාපනතා'ති? 338-339
- 19- 3 සාමඤ්ඤඵල කථා-සාමඤ්ඤඵලං අසංඛිතා'ති? 339
- 19- 4 පතති කථා-පතති අසංඛිතා'ති? 339-341
- 19- 5 තථතා කථා-සබ්බ ධම්මානං තථතා අසංඛිතා'ති? 341
- 19- 6 කුසල කථා-නිබ්බාන ධාතු කුසලා'ති? 341-342
- 19- 7 අව්වනන නියාම කථා-අත්ති පුට්ඨජනස්ස
අව්වනනනියාමතා'ති? 342-344
- 19- 8 ඉන්ද්‍රිය කථා-තත්ති ලොකියං සද්ධිත්‍රියං'ති? 344-345

විසතිමො වග්ගො (345-352)

- 20- 1 අසංකුට්ඨ කථා-අසංකුට්ඨ මාතරං ජීවිතා වොරොපෙකි
ආනන්තරිකො ගොති'ති? 346-347
- 20- 2 ඤ්ඤා කථා-තත්ති පුට්ඨජනස්ස ඤ්ඤා'ති? 347-348
- 20- 3 නිරයපාල කථා-තත්ති නිරයෙසු නිරයපාලා'ති? 348-349
- 20- 4 නිරවජාන කථා-අත්ති දෙවෙසු නිරවජානගතා'ති? 349
- 20- 5 මග්ග කථා-පඤ්චබ්බිකො මග්ගො'ති? 349-351
- 20- 6 ඤ්ඤාකථා-ආදසවන්ත්‍රකං ඤ්ඤාං ලොකුත්තරං'ති? 351-352

එකවිසතිමො වග්ගො (352-357)

- 21- 1 සාසන කථා-සාසනං තථං කතනති? 352
- 21- 2 අපි විතත කථා-පුට්ඨජනො තෙධාතුකෙති ධම්මෙති
අපිවිතතො'ති? 353-
- 21- 3 සංඤ්ඤාජන කථා-අත්ති කිඤ්චි සංඤ්ඤාජනං අප්පහාය
අරහත්තප්පතති'ති? 353-354
- 21- 4 ඉද්ධි කථා-අත්ති අධිප්පාය ඉද්ධි බුද්ධානං වා සාවකානං
වා'ති? 354-355
- 21- 5 බුද්ධකථා-අත්ති බුද්ධානං බුද්ධෙති භික්ඛාරිකතා'ති? 356

21- 6 සබ්බද්දිසා කථා-සබ්බද්දිසා බුද්ධා නිව්ඨනාති'නි?*	356
21- 7 ධම්ම කථා-සබ්බ ධම්මා නියතා'නි?	356
21- 8 කම්ම කථා-සබ්බ කම්මා නියතා'නි?	356-357

ද්වාවිසතිමො වග්ගො (358-363)

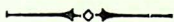
22- 1 පරිනිබ්බාන කථා-අත්ථි නික්ඛ්ථි සංකොඤ්ඤා'නං අප්පහාය පරිනිබ්බාණං'නි?	358
22- 2 කුසල විතත කථා-අරහා කුසලවිතො පරිනිබ්බායති'නි?	358-359
22- 3 ආනෙඤ්ජ කථා-අරහා ආනෙඤ්ජ සීතො පරිනිබ්බාය ති'නි?	359
22- 4 ධම්මානිසමය කථා-අත්ථි ගබ්බසෙය්‍යාය ධම්මානි සමයො'නි?	360
22- 5 තිස්සොපි කථා-අත්ථි ගබ්බසෙය්‍යාය අරහත්තප්පනති'නි?	360
22- 6 අබ්‍යාකත කථා-සබ්බං සුපිනගතස්ස විතතං අබ්‍යාකතං'නි?	360-361
22- 7 ආසෙවන පච්චය කථා-තත්ථි නාචි ආසෙවනපච්චයතා'නි?	361-362
22- 8 බණ්ඩ කථා-එකවිතතකඩණ්ඩා සබ්බ ධම්මො'නි?	362-363

තෙවිසතිමො වග්ගො (364-368)

23- 1 එකාධිප්පාය කථා-එකාධිප්පායෙන මෙට්ඨනො ධම්මො පටිසෙවිතබ්බො'නි?	364
23- 2 අරහන්තාවණ්ණ කථා-අරහන්තානං වණ්ණන්ත අමනුස්සා මෙට්ඨනං ධම්මං පටිසෙවනති'නි?	364
23- 3 ඉස්සරියකාමභාරිකා කථා-බොධිසත්තො ඉස්සරිය කාමභාරිකා ගෙතු විනිපාතං ගව්ඡති'නි?	364-365
23- 4 පතිරූප කථා-අත්ථි ත රාගො රාගපතිරූපකො'නි?	366
23- 5 අපරි නිප්පන්න කථා-රූපං අපරිනිප්පන්නං'නි?	366-368
සුභිපතො	369

සුචිපතො සමන්තො

කථාවක්ෂුප්පකරණං

නමො තස්ස භගවතො අරහතො
සමමා සම්මුදායස්ස

පඨමො [මහා] වග්ගො

1. 1. පුග්ගල කථා.

1. පුග්ගලො උප්පලඛනි ¹සච්ඡිකට්ඨපරමජේතා'ති? ආමනනා. යො සච්ඡිකට්ඨො ²පරමජේතා තතො සො පුග්ගලො උප්පලඛනි සච්ඡිකට්ඨපරමජේතා'ති? තභෝ'වං චත්තබ්බෙ, ආජාතාහි ඤායනං, භඤ්ඤි පුග්ගලො උප්පලඛනි සච්ඡිකට්ඨපරමජේතන, තෙන වත රෙ චත්තබ්බෙ යො සච්ඡිකට්ඨො පරමජේතා තතො සො පුග්ගලො උප්පලඛනි සච්ඡිකට්ඨපරමජේතා'ති.

යං තත්ථ වදෙසී, චත්තබ්බෙ බො පුග්ගලො උප්පලඛනි සච්ඡිකට්ඨපරමජේතන, තො ච චත්තබ්බෙ යො සච්ඡිකට්ඨො පරමජේතා තතො සො පුග්ගලො උප්පලඛනි සච්ඡිකට්ඨපරමජේතා'ති ඕච්ඡා. තො චෙ පන චත්තබ්බෙ යො සච්ඡිකට්ඨො පරමජේතා තතො සො පුග්ගලො උප්පලඛනි සච්ඡිකට්ඨපරමජේතා'ති, තො ච වත රෙ චත්තබ්බෙ පුග්ගලො උප්පලඛනි, සච්ඡිකට්ඨපරමජේතා'ති. යං තත්ථ වදෙසී, චත්තබ්බෙ බො පුග්ගලො උප්පලඛනි සච්ඡිකට්ඨපරමජේතන, තො ච චත්තබ්බෙ යො සච්ඡිකට්ඨො පරමජේතා තතො සො පුග්ගලො උප්පලඛනි සච්ඡිකට්ඨපරමජේතා'ති ඕච්ඡා.

අනුලොම පඤ්ඤානං.

2. පුග්ගලො නු'ප්පලඛනි සච්ඡිකට්ඨපරමජේතා'ති? ආමනනා, යො සච්ඡිකට්ඨො පරමජේතා තතො සො පුග්ගලො නු'ප්පලඛනි සච්ඡිකට්ඨපරමජේතා'ති? තභෝ'වං චත්තබ්බෙ. ආජාතාහි පටිකම්මං, භඤ්ඤි පුග්ගලො නු'ප්පලඛනි සච්ඡිකට්ඨපරමජේතන. තෙන වත රෙ චත්තබ්බෙ යො සච්ඡිකට්ඨො පරමජේතා තතො සො පුග්ගලො නු'ප්පලඛනි සච්ඡිකට්ඨපරමජේතා'ති.

යං තත්ථ වදෙසී චත්තබ්බෙ බො පුග්ගලො නු'ප්පලඛනි සච්ඡිකට්ඨපරමජේතන, තො ච චත්තබ්බෙ යො සච්ඡිකට්ඨො පරමජේතා තතො

-
1. සච්ඡිකට්ඨපරමජේතන— සී. 2. සච්ඡිකට්ඨොපරමජේතන— සී.

සෞ පුග්ගලො නු'පලබ්‍හති සච්චිකට්ඨපරමජෙතාති'ති ඕච්ඡා. තො වෙ පන වත්තබ්බෙ යො සච්චිකට්ඨො පරමජෙතා තතො සෞ පුග්ගලො නු'පලබ්‍හති සච්චිකට්ඨපරමජෙතාති. තො ච වත රෙ වත්තබ්බෙ පුග්ගලො නු'පලබ්‍හති සච්චිකට්ඨපරමජෙතාති. යං තත්ථ වදෙසී, වත්තබ්බෙ බො පුග්ගලො නු'පලබ්‍හති සච්චිකට්ඨපරමජෙතා, තො ච වත්තබ්බෙ යො සච්චිකට්ඨො පරමජෙතා තතො සෞ පුග්ගලො නු'පලබ්‍හති සච්චිකට්ඨපරමජෙතාති ඕච්ඡා.

පටිකම්ම වතුකාං.

3. කිං වෙ පන ඔඤ්ඤාසී වත්තබ්බෙ බො පුග්ගලො නු'පලබ්‍හති සච්චිකට්ඨපරමජෙතා, තො ච වත්තබ්බෙ යො සච්චිකට්ඨො පරමජෙතා තතො සෞ පුග්ගලො නු'පලබ්‍හති සච්චිකට්ඨපරමජෙතාති. තෙන තච තත්ථ භෙතාය පටිඤ්ඤාය භෙවං පටිජානනාං භෙවං නිග්ගහෙතබ්බෙ, අථ තං නිග්ගණ්හාම සුනිග්ගහිතො ච ¹හොසී. හඤ්ඤි පුග්ගලො නු'පලබ්‍හති සච්චිකට්ඨපරමජෙතා. තෙන වත රෙ වත්තබ්බෙ යො සච්චිකට්ඨො පරමජෙතා තතො සෞ පුග්ගලො ²නු'පලබ්‍හති සච්චිකට්ඨ පරමජෙතාති

යං තත්ථ වදෙසී වත්තබ්බෙ බො පුග්ගලො නු'පලබ්‍හති සච්චිකට්ඨ පරමජෙතා. තො ච වත්තබ්බෙ යො සච්චිකට්ඨො පරමජෙතා තතො සෞ පුග්ගලො නු'පලබ්‍හති සච්චිකට්ඨපරමජෙතාති ඕච්ඡා. තො වෙ පන වත්තබ්බෙ යො සච්චිකට්ඨො පරමජෙතා තතො සෞ පුග්ගලො නු'පලබ්‍හති සච්චිකට්ඨපරමජෙතාති. තො ච වත රෙ වත්තබ්බෙ පුග්ගලො නු'පලබ්‍හති සච්චිකට්ඨපරමජෙතාති. යං තත්ථ වදෙසී, වත්තබ්බෙ බො පුග්ගලො නු'පලබ්‍හති සච්චිකට්ඨපරමජෙතා, තො ච වත්තබ්බෙ යො සච්චිකට්ඨො පරමජෙතා තතො සෞ පුග්ගලො නු'පලබ්‍හති සච්චිකට්ඨපරමජෙතාති ඉදං තෙ ඕච්ඡා.

නිග්ගහ වතුකාං.

4. එසෙ වෙ දුනතිග්ගහිතෙ ³භෙවමෙවං තත්ථ දකකි? වත්තබ්බෙ බො පුග්ගලො උපලබ්‍හති සච්චිකට්ඨපරමජෙතා, තො ච වත්තබ්බෙ යො සච්චිකට්ඨො පරමජෙතා තතො සෞ පුග්ගලො උපලබ්‍හති සච්චිකට්ඨපරමජෙතාති. තො ච මයං තත්ථ භෙතාය පටිඤ්ඤාය භෙවං පටිජානනාං භෙවං නිග්ගහෙතබ්බො, අථ මං නිග්ගණ්හාසී දුනතිග්ගහිතො ච කොම හඤ්ඤි පුග්ගලො උපලබ්‍හති සච්චිකට්ඨ පරමජෙතා. තෙන වත රෙ වත්තබ්බෙ යො සච්චිකට්ඨො පරමජෙතා තතො සෞ පුග්ගලො උපලබ්‍හති සච්චිකට්ඨපරමජෙතාති.

1. හොති - සී.

2. උපලබ්‍හති - ඉ.

3. එවමෙව - සී.

යං තත්ථ වදෙසී, වත්තබ්බෙ බො පුග්ගලො උපලබ්භති සච්චිකට්ඨපරමජෙතං, නො ච වත්තබ්බෙ යො සච්චිකට්ඨො පරමජෙතං නතො සො පුග්ගලො උපලබ්භති සච්චිකට්ඨපරමජෙතං'ති මිච්ඡා. නො චෙ පන වත්තබ්බෙ යො සච්චිකට්ඨො පරමජෙතං නතො සො පුග්ගලො උපලබ්භති සච්චිකට්ඨපරමජෙතං'ති. නො ච වත රෙ වත්තබ්බෙ පුග්ගලො උපලබ්භති සච්චිකට්ඨපරමජෙතං'ති. යං තත්ථ වදෙසී, වත්තබ්බෙ බො පුග්ගලො උපලබ්භති සච්චිකට්ඨපරමජෙතං, නො ච වත්තබ්බෙ යො සච්චිකට්ඨො පරමජෙතං නතො සො පුග්ගලො උපලබ්භති සච්චිකට්ඨපරමජෙතං'ති ඉදං තෙ මිච්ඡා.

උපනිශ්ච වතුක්කං

5. න හෙවං නිග්ගහෙනබ්බෙ - තෙන හි යං නිග්ගහණාසී. හඤ්චි පුග්ගලො උපලබ්භති සච්චිකට්ඨපරමජෙතං. තෙන වත රෙ වත්තබ්බෙ යො සච්චිකට්ඨො පරමජෙතං නතො සො පුග්ගලො උපලබ්භති සච්චිකට්ඨපරමජෙතං'ති. යං තත්ථ වදෙසී, වත්තබ්බෙ බො පුග්ගලො උපලබ්භති සච්චිකට්ඨපරමජෙතං: නො ච වත්තබ්බෙ යො සච්චිකට්ඨො පරමජෙතං නතො සො පුග්ගලො ¹ උපලබ්භති සච්චිකට්ඨපරමජෙතං'ති මිච්ඡා. නො චෙ පන වත්තබ්බෙ යො සච්චිකට්ඨො පරමජෙතං නතො සො පුග්ගලො ² උපලබ්භති සච්චිකට්ඨපරමජෙතං'ති නො ච වත රෙ වත්තබ්බෙ පුග්ගලො උපලබ්භති සච්චිකට්ඨපරමජෙතං'ති. යං තත්ථ වදෙසී වත්තබ්බෙ බො පුග්ගලො උපලබ්භති සච්චිකට්ඨපරමජෙතං, නො ච වත්තබ්බෙ යො සච්චිකට්ඨො පරමජෙතං නතො සො පුග්ගලො උපලබ්භති සච්චිකට්ඨපරමජෙතං'ති ඉදං තෙ මිච්ඡා. තෙන හි යෙ කාතෙ නිග්ගහෙ සෙ නිග්ගහෙ දුක්ඛාපෙ සුක්ඛාපෙ පටිකමෙම සුක්ඛා පටිපාදකා'ති.

නිග්ගමන* වතුක්කං - පඨමො නිග්ගහො.

6. පුග්ගලො නු'පලබ්භති සච්චිකට්ඨපරමජෙතං'ති? ආමන්තා. යො සච්චිකට්ඨො පරමජෙතං නතො සො පුග්ගලො නු'පලබ්භති සච්චිකට්ඨපරමජෙතං'ති? න හෙවං වත්තබ්බෙ. ආථාකාහි නිග්ගහං හඤ්චි පුග්ගලො නු'පලබ්භති සච්චිකට්ඨපරමජෙතං. තෙන වත රෙ වත්තබ්බෙ යො සච්චිකට්ඨො පරමජෙතං නතො සො පුග්ගලො නු'පලබ්භති සච්චිකට්ඨපරමජෙතං'ති.

යං තත්ථ වදෙසී, වත්තබ්බෙ බො පුග්ගලො නු'පලබ්භති සච්චිකට්ඨපරමජෙතං, නො ච වත්තබ්බෙ යො සච්චිකට්ඨො පරමජෙතං නතො

සො පුග්ගලො නු'පලබ්භති සච්ඡිකට්ඨපරමජේතා'ති මිච්ඡා. තො වෙ පන චත්තබ්බෙ යො සච්ඡිකට්ඨො පරමජේතා තතො සො පුග්ගලො නු'පලබ්භති සච්ඡිකට්ඨපරමජේතා'ති තො ච වත රෙ චත්තබ්බෙ පුග්ගලො නු'පලබ්භති සච්ඡිකට්ඨපරමජේතා'ති. යං තත්ථ වදෙසි චත්තබ්බෙ බො පුග්ගලො නු'පලබ්භති සච්ඡිකට්ඨපරමජේතා, තො ච චත්තබ්බෙ යො සච්ඡිකට්ඨො පරමජේතා තතො සො පුග්ගලො නු'පලබ්භති සච්ඡිකට්ඨපරමජේතා'ති මිච්ඡා.

උච්චතික සංකල්පනං.

7. පුග්ගලො උපලබ්භති සච්ඡිකට්ඨපරමජේතා,ති? ආමන්තා. යො සච්ඡිකට්ඨො පරමජේතා තතො සො පුග්ගලො උපලබ්භති සච්ඡිකට්ඨපරමජේතා'ති? ත'භෙවං චත්තබ්බෙ. ආජාතාති පටිකමමං. හඤ්චි පුග්ගලො උපලබ්භති සච්ඡිකට්ඨපරමජේතා. තෙන වත රෙ චත්තබ්බෙ යො සච්ඡිකට්ඨො පරමජේතා තතො සො පුග්ගලො උපලබ්භති සච්ඡිකට්ඨපරමජේතා'ති

යං තත්ථ වදෙසි, චත්තබ්බෙ බො පුග්ගලො උපලබ්භති සච්ඡිකට්ඨ පරමජේතා, තො ච චත්තබ්බෙ යො සච්ඡිකට්ඨො පරමජේතා තතො සො පුග්ගලො උපලබ්භති සච්ඡිකට්ඨපරමජේතා'ති මිච්ඡා. තො වෙ පන චත්තබ්බෙ යො සච්ඡිකට්ඨො පරමජේතා තතො සො පුග්ගලො උපලබ්භති සච්ඡිකට්ඨපරමජේතා'ති, තො ච වත රෙ චත්තබ්බෙ පුග්ගලො උපලබ්භති සච්ඡිකට්ඨපරමජේතා'ති. යං තත්ථ වදෙසි, චත්තබ්බෙ බො පුග්ගලො උපලබ්භති සච්ඡිකට්ඨපරමජේතා, තො ච චත්තබ්බෙ යො සච්ඡිකට්ඨො පරමජේතා තතො සො පුග්ගලො උපලබ්භති සච්ඡිකට්ඨපරමජේතා'ති මිච්ඡා.

පටිකමම වතුකකං.

8. තිං වෙ පන මඤ්ඤසි චත්තබ්බෙ බො පුග්ගලො උපලබ්භති සච්ඡිකට්ඨපරමජේතා, තො ච චත්තබ්බෙ යො සච්ඡිකට්ඨො පරමජේතා තතො සො පුග්ගලො උපලබ්භති සච්ඡිකට්ඨපරමජේතා'ති, තෙන තච තත්ථ භෙතාය පටිඤ්ඤය භෙවං පටිජාතනතං භෙවං තිග්ගභගබ්බෙ. අථ තං තිග්ගණනාම සුඤ්ඤානිතො ච භොසි. හඤ්චි පුග්ගලො උපලබ්භති සච්ඡිකට්ඨපරමජේතා තෙන වත රෙ චත්තබ්බෙ යො සච්ඡිකට්ඨො පරමජේතා තතො සො පුග්ගලො උපලබ්භති සච්ඡිකට්ඨපරමජේතා'ති.

යං තත්ථ වදෙසි, චත්තබ්බෙ බො පුග්ගලො උපලබ්භති සච්ඡිකට්ඨ පරමජේතා, තො ච චත්තබ්බෙ යො සච්ඡිකට්ඨො පරමජේතා තතො

සො පුගලො උපලබ්‍හති සච්ඡිකට්ඨපරමජේතා'ති ඕච්ඡා. තො වෙ පන චත්තබ්බෙ යො සච්ඡිකට්ඨො පරමජේතා තතො සො පුගලො උපලබ්‍හති සච්ඡිකට්ඨපරමජේතා'ති, තො ව චත රෙ චත්තබ්බෙ පුගලො උපලබ්‍හති සච්ඡිකට්ඨපරමජේතා'ති යං තත්ථ චදෙසී, චත්තබ්බෙ බො පුගලො උපලබ්‍හති සච්ඡිකට්ඨපරමජේතන, තො ව චත්තබ්බෙ යො සච්ඡිකට්ඨො පරමජේතා තතො සො පුගලො උපලබ්‍හති සච්ඡිකට්ඨපරමජේතා'ති ඉදං තෙ ඕච්ඡා.

නිගගන වතුකතං.

9. එසෙ වෙ දුන්නිග්ගහිතෙ 'ගෙවමෙවං තත්ථ රකකි? චත්තබ්බෙ බො පුගලො නු'පලබ්‍හති සච්ඡිකට්ඨපරමජේතන. තො ව චත්තබ්බෙ යො සච්ඡිකට්ඨො පරමජේතා තතො සො පුගලො නු'පලබ්‍හති සච්ඡිකට්ඨපරමජේතා'ති. තො ව 'මයං තයා තත්ථ ගෙනාය පච්ඤ්ඤාය ගෙවං පච්ජානන්තා ගෙවං නිගගහෙතබ්බා. අථ මං නිගගන්තාසි දුන්නිග්ගහිතා ව ගොම. ගඤ්චි පුගලො නු'පලබ්‍හති සච්ඡිකට්ඨපරමජේතන. තෙන චත රෙ චත්තබ්බෙ යො සච්ඡිකට්ඨො පරමජේතා තතො සො පුගලො නු'පලබ්‍හති සච්ඡිකට්ඨපරමජේතා'ති

යං තත්ථ චදෙසී, චත්තබ්බෙ බො පුගලො නු'පලබ්‍හති සච්ඡිකට්ඨ පරමජේතන, තො ව චත්තබ්බෙ යො සච්ඡිකට්ඨො පරමජේතා තතො සො පුගලො නු'පලබ්‍හති සච්ඡිකට්ඨපරමජේතා'ති ඕච්ඡා. තො වෙ පන චත්තබ්බෙ යො සච්ඡිකට්ඨො පරමජේතා තතො සො පුගලො නු'පලබ්‍හති සච්ඡිකට්ඨපරමජේතා'ති. තො ව චත රෙ චත්තබ්බෙ පුගලො නු'පලබ්‍හති සච්ඡිකට්ඨපරමජේතා'ති යං තත්ථ චදෙසී, චත්තබ්බෙ බො පුගලො නු'පලබ්‍හති සච්ඡිකට්ඨපරමජේතන, තො ව චත්තබ්බෙ යො සච්ඡිකට්ඨො පරමජේතා තතො සො පුගලො නු'පලබ්‍හති සච්ඡිකට්ඨපරමජේතා'ති ඉදං තෙ ඕච්ඡා.

උපනිගගන වතුකතං.

10. න ගෙවං නිගගහෙතබ්බෙ තෙන හි යං නිගගන්තාසි. ඤ්චි පුගලො නු'පලබ්‍හති සච්ඡිකට්ඨපරමජේතන. තෙන චත රෙ චත්තබ්බෙ යො සච්ඡිකට්ඨො පරමජේතා තතො සො පුගලො නු'පලබ්‍හති සච්ඡිකට්ඨපරමජේතා'ති. යං තත්ථ චදෙසී, චත්තබ්බෙ බො පුගලො නු'පලබ්‍හති සච්ඡිකට්ඨපරමජේතන, තො ව චත්තබ්බෙ යො සච්ඡිකට්ඨො පරමජේතා තතො සො පුගලො නු'පලබ්‍හති සච්ඡිකට්ඨපරමජේතා'ති ඕච්ඡා. තො වෙ පන චත්තබ්බෙ යො සච්ඡිකට්ඨො පරමජේතා.

තතො සො පුග්ගලො නු'පලබ්‍හති සච්චිකට්ඨපරමජේතා'ති 'තො ව චත රෙ චත්තබ්බෙ පුග්ගලො නු'පලබ්‍හති සච්චිකට්ඨපරමජේතා'ති. යං තත්ථ වදෙසී චත්තබ්බෙ බො පුග්ගලො නුපලබ්‍හති සච්චිකට්ඨ පරමජේත, තො ව චත්තබ්බෙ යො සච්චිකට්ඨා පරමජේත, තතො සො පුග්ගලො නු'පලබ්‍හති සච්චිකට්ඨපරමජේතා'ති - ඉදං තෙ මිච්ඡා තෙන හි යෙ කතෙ නිග්ගහෙ සෙ නිග්ගහෙ දුක්ඛාපෙ සුක්ඛතෙ පටිකමෙම සුක්ඛා පටිපාදතා'ති

නිග්ගමන වතුක්කං—දුතියො නිග්ගහො.

11. පුග්ගලො උපලබ්‍හති සච්චිකට්ඨපරමජේතා'ති? ආමන්තා. සබ්බත්ථ පුග්ගලො උපලබ්‍හති සච්චිකට්ඨපරමජේතා'ති? ත හෙවං චත්තබ්බෙ, ආජාතාති නිග්ගහං. හඤ්චි පුග්ගලො උපලබ්‍හති සච්චිකට්ඨ පරමජේත. තෙන චත රෙ චත්තබ්බෙ සබ්බත්ථ පුග්ගලො උපලබ්‍හති සච්චිකට්ඨපරමජේතා'ති. යං තත්ථ වදෙසී, චත්තබ්බෙ බො පුග්ගලො උපලබ්‍හති සච්චිකට්ඨපරමජේත, තො ව චත්තබ්බෙ සබ්බත්ථ පුග්ගලො උපලබ්‍හති සච්චිකට්ඨපරමජේතා'ති මිච්ඡා. තො වෙ පන චත්තබ්බෙ සබ්බත්ථ පුග්ගලො උපලබ්‍හති සච්චිකට්ඨපරමජේතා'ති. තො ව චත රෙ චත්තබ්බෙ පුග්ගලො උපලබ්‍හති සච්චිකට්ඨපරමජේතා'ති. යං තත්ථ වදෙසී, චත්තබ්බෙ බො පුග්ගලො උපලබ්‍හති සච්චිකට්ඨපර මජේත, තො ව චත්තබ්බෙ සබ්බත්ථ පුග්ගලො උපලබ්‍හති සච්චිකට්ඨ පරමජේතා'ති මිච්ඡා. —පෙ—,

තුතියො නිග්ගහො

12. පුග්ගලො උපලබ්‍හති සච්චිකට්ඨපරමජේතා'ති? ආමන්තා. සබ්බද්ද පුග්ගලො උපලබ්‍හති සච්චිකට්ඨපරමජේතා'ති? ත හෙවං චත්තබ්බෙ ආජාතාති නිග්ගහං. හඤ්චි පුග්ගලො උපලබ්‍හති සච්චිකට්ඨ පරමජේත. තෙන චත රෙ චත්තබ්බෙ සබ්බද්ද පුග්ගලො උපලබ්‍හති සච්චිකට්ඨපරමජේතා'ති. යං තත්ථ වදෙසී, චත්තබ්බෙ බො පුග්ගලො උපලබ්‍හති සච්චිකට්ඨපරමජේත, තො ව චත්තබ්බෙ සබ්බද්ද පුග්ගලො උපලබ්‍හති සච්චිකට්ඨපරමජේතා'ති මිච්ඡා. තො වෙ පන චත්තබ්බෙ සබ්බද්ද පුග්ගලො උපලබ්‍හති සච්චිකට්ඨපරමජේතා'ති. තො ව චත රෙ චත්තබ්බෙ පුග්ගලො උපලබ්‍හති සච්චිකට්ඨපරමජේතා'ති. යං තත්ථ වදෙසී චත්තබ්බෙ බො පුග්ගලො උපලබ්‍හති සච්චිකට්ඨපර මජේත, තො ව චත්තබ්බෙ සබ්බද්ද පුග්ගලො උපලබ්‍හති සච්චිකට්ඨ පරමජේතා'ති මිච්ඡා. —පෙ—,

වතුජේතා නිග්ගහො

13. ප්‍රශ්නලො උපලබ්‍හති සචිකට්ඨපරමජේතා'ති? ආමන්තා, සබ්බෙසු ප්‍රශ්නලො උපලබ්‍හති සචිකට්ඨපරමජේතා'ති? න ගෙවං වත්තබ්බෙ. ආජාතාහි නිග්ගහං. හඤ්චි ප්‍රශ්නලො උපලබ්‍හති සචිකට්ඨ පරමජේත, තෙන වත රෙ වත්තබ්බෙ සබ්බෙසු ප්‍රශ්නලො උපලබ්‍හති සචිකට්ඨපරමජේතා'ති යං තත්ථ වදෙසී, වත්තබ්බෙ බො ප්‍රශ්නලො උපලබ්‍හති සචිකට්ඨපරමජේත. තො ව වත්තබ්බෙ සබ්බෙසු ප්‍රශ්නලො උපලබ්‍හති සචිකට්ඨපරමජේතා'ති ඕච්ඡා, තො වෙ පත වත්තබ්බෙ සබ්බෙසු ප්‍රශ්නලො උපලබ්‍හති සචිකට්ඨපරමජේතා'ති තො ව වත රෙ වත්තබ්බෙ ප්‍රශ්නලො උපලබ්‍හති සචිකට්ඨපරමජේතා'ති. යං තත්ථ වදෙසී, වත්තබ්බෙ බො ප්‍රශ්නලො උපලබ්‍හති සචිකට්ඨපර මජේත, තො ව වත්තබ්බෙ සබ්බෙසු ප්‍රශ්නලො උපලබ්‍හති සචිකට්ඨ පරමජේතා'ති ඕච්ඡා —පෙ—,

පඤ්චමො නිග්ගහො

14. ප්‍රශ්නලො නු'පලබ්‍හති සචිකට්ඨපරමජේතා'ති? ආමන්තා. සබ්බත්ථ ප්‍රශ්නලො නු'පලබ්‍හති සචිකට්ඨපරමජේතා'ති? න ගෙවං වත්තබ්බෙ. ආජාතාහි නිග්ගහං. හඤ්චි ප්‍රශ්නලො නු'පලබ්‍හති සචි කට්ඨපරමජේත, තෙන වත රෙ වත්තබ්බෙ සබ්බත්ථ ප්‍රශ්නලො නු'ප ලබ්‍හති සචිකට්ඨපරමජේතා'ති. යං තත්ථ වදෙසී— වත්තබ්බෙ බො ප්‍රශ්නලො නු'පලබ්‍හති සචිකට්ඨපරමජේත, තො ව වත්තබ්බෙ සබ්බත්ථ ප්‍රශ්නලො නු'පලබ්‍හති සචිකට්ඨපරමජේතා'ති ඕච්ඡා. තො වෙ පත වත්තබ්බෙ සබ්බත්ථ ප්‍රශ්නලො නු'පලබ්‍හති සචිකට්ඨපරමජේ තා'ති. තො ව වත රෙ වත්තබ්බෙ ප්‍රශ්නලො නු'පලබ්‍හති සචිකට්ඨ පරමජේතා'ති. යං තත්ථ වදෙසී— වත්තබ්බෙ බො ප්‍රශ්නලො නු'ප ලබ්‍හති සචිකට්ඨපරමජේත. තො ව වත්තබ්බෙ සබ්බත්ථ ප්‍රශ්නලො නු'පලබ්‍හති සචිකට්ඨපරමජේතා'ති ඕච්ඡා —පෙ—,

ජට්ඨො නිග්ගහො.

15. ප්‍රශ්නලො නු'හලබ්‍හති සචිකට්ඨපරමජේතා'ති? ආමන්තා. සබ්බද්ද ප්‍රශ්නලො නු'පලබ්‍හති සචිකට්ඨපරමජේතා'ති? න ගෙවං වත්තබ්බෙ, ආජාතාහි නිග්ගහං. හඤ්චි ප්‍රශ්නලො නු'පලබ්‍හති සචිකට්ඨ පරමජේත. තෙන වත රෙ වත්තබ්බෙ සබ්බද්ද ප්‍රශ්නලො නු'පලබ්‍හති සචිකට්ඨපරමජේතා'ති. යං තත්ථ වදෙසී, වත්තබ්බෙ බො ප්‍රශ්නලො නු'පලබ්‍හති සචිකට්ඨපරමජේත, තො ව වත්තබ්බෙ සබ්බද්ද ප්‍රශ්නලො නු'පලබ්‍හති සචිකට්ඨපරමජේතා'ති ඕච්ඡා. තො වෙ පත වත්තබ්බෙ සබ්බද්ද ප්‍රශ්නලො නු'පලබ්‍හති සචිකට්ඨපරමජේතා'ති. තො ව වත රෙ වත්තබ්බෙ ප්‍රශ්නලො නු'පලබ්‍හති සචිකට්ඨපරමජේතා'ති. යං

තත්ථ චදෙසී, චත්තබ්බෙ ඛො පුග්ගලො නු'පලබ්භති සච්චිකට්ඨ පරමජේත. තො ච චත්තබ්බෙ සබ්බදා පුග්ගලො නු'පලබ්භති සච්චිකට්ඨපරමජේතා'ති ඕච්ඡා — පෙ —.

සත්තමො තිග්ගහො

16. පුග්ගලො නු'පලබ්භති සච්චිකට්ඨපරමජේතා'ති? ආමන්තා සබ්බෙසු පුග්ගලො නු'පලබ්භති සච්චිකට්ඨපරමජේතා'ති? ත භෙවං චත්තබ්බෙ. ආජාතාහි තිග්ගහං, භඤ්චි පුග්ගලො නු'පලබ්භති සච්චිකට්ඨ පරමජේත තෙන චත රෙ චත්තබ්බෙ සබ්බෙසු පුග්ගලො නු'පලබ්භති සච්චිකට්ඨපරමජේතා'ති. යං තත්ථ චදෙසී චත්තබ්බෙ ඛො පුග්ගලො නු'පලබ්භති සච්චිකට්ඨපරමජේත, තො ච චත්තබ්බෙ සබ්බෙසු පුග්ගලො නු'පලබ්භති සච්චිකට්ඨපරමජේතා'ති ඕච්ඡා. තො වෙ පත චත්තබ්බෙ සබ්බෙසු පුග්ගලො නු'පලබ්භති සච්චිකට්ඨපරමජේතා'ති. තො ච චත රෙ චත්තබ්බෙ පුග්ගලො නු'පලබ්භති සච්චිකට්ඨපරමජේතා'ති. යං තත්ථ චදෙසී, චත්තබ්බෙ ඛො පුග්ගලො නු'පලබ්භති සච්චිකට්ඨපරමජේත, තො ච චත්තබ්බෙ සබ්බෙසු පුග්ගලො නු'පලබ්භති සච්චිකට්ඨපරමජේතා'ති ඕච්ඡා — පෙ —.

අට්ඨකො තිග්ගහො.

17. පුග්ගලො උපලබ්භති සච්චිකට්ඨපරමජේත — රූපඤ්ච උපලබ්භති සච්චිකට්ඨපරමජේතා'ති? ආමන්තා. අඤ්ඤං රූපං අඤ්ඤාසු පුග්ගලො'ති? ත භෙවං චත්තබ්බෙ, ආජාතාහි තිග්ගහං. භඤ්චි පුග්ගලො උපලබ්භති සච්චිකට්ඨපරමජේත. රූපඤ්ච උපලබ්භති සච්චිකට්ඨ පරමජේත. තෙන චත රෙ චත්තබ්බෙ අඤ්ඤං රූපං අඤ්ඤාසු පුග්ගලො'ති. යං තත්ථ චදෙසී චත්තබ්බෙ ඛො පුග්ගලො උපලබ්භති සච්චිකට්ඨපරමජේත, රූපඤ්ච උපලබ්භති සච්චිකට්ඨපරමජේත, තො ච චත්තබ්බෙ අඤ්ඤං රූපං අඤ්ඤාසු පුග්ගලො'ති ඕච්ඡා. තො වෙ පත චත්තබ්බෙ අඤ්ඤං රූපං අඤ්ඤාසු පුග්ගලො'ති. තො ච චත රෙ චත්තබ්බෙ පුග්ගලො උපලබ්භති සච්චිකට්ඨපරමජේත රූපඤ්ච උපලබ්භති සච්චිකට්ඨපරමජේතා'ති. යං තත්ථ චදෙසී චත්තබ්බෙ ඛො පුග්ගලො උපලබ්භති සච්චිකට්ඨපරමජේත, රූපඤ්ච උපලබ්භති සච්චිකට්ඨපරමජේත, තො ච චත්තබ්බෙ අඤ්ඤං රූපං අඤ්ඤාසු පුග්ගලො'ති ඕච්ඡා — පෙ —.

18-73. පුග්ගලො උපලබ්භති සච්චිකට්ඨපරමජේත, වෙදතා ච උපලබ්භති සච්චිකට්ඨපරමජේත — පෙ — සඤ්ඤා ච උපලබ්භති — පෙ — සංඛාරා ච උපලබ්භන්ති — පෙ — විඤ්ඤාණඤ්ඤා උපලබ්භති.

සුවිකට්ඨපරමජෝතා'නි? ආමනතා. අඤ්ඤං විඤ්ඤාණං අඤ්ඤා පුගගලො'නි? න හෙවං වත්තබ්බෙ, ආජානාති නිගගං. භස්සට්ඨ පුගගලො උපලබ්භති සුවිකට්ඨපරමජෝත, විඤ්ඤාණස්සට්ඨ උපලබ්භති සුවිකට්ඨ-පරමජෝත. තෙන වත රෙ වත්තබ්බෙ අඤ්ඤං විඤ්ඤාණං අඤ්ඤා පුගගලො'නි.

යං තස්ම චදෙසී, වත්තබ්බෙ බො පුගගලො උපලබ්භති සුවිකට්ඨ-පරමජෝත, විඤ්ඤාණස්සට්ඨ උපලබ්භති සුවිකට්ඨපරමජෝත, නො ච වත්තබ්බෙ අඤ්ඤං විඤ්ඤාණං අඤ්ඤා පුගගලො'නි ඕච්ඡා. නො චෙ පන වත්තබ්බෙ අඤ්ඤං විඤ්ඤාණං අඤ්ඤා පුගගලො'නි. නො ච වත රෙ වත්තබ්බෙ පුගගලො උපලබ්භති සුවිකට්ඨපරමජෝත, විඤ්ඤාණස්සට්ඨ උපලබ්භති සුවිකට්ඨපරමජෝතා'නි. යං තස්ම චදෙසී, වත්තබ්බෙ බො පුගගලො උපලබ්භති සුවිකට්ඨපරමජෝත. විඤ්ඤාණස්සට්ඨ උප-ලබ්භති සුවිකට්ඨපරමජෝත. නො ච වත්තබ්බෙ අඤ්ඤං විඤ්ඤාණං අඤ්ඤා පුගගලො'නි ඕච්ඡා —පෙ—.

පුගගලො උපලබ්භති සුවිකට්ඨපරමජෝත. වක්ඛායතනස්සට්ඨ උපලබ්භති සුවිකට්ඨපරමජෝත —පෙ— සොතායතනස්සට්ඨ උපලබ්භති —පෙ— ඝාතායතනස්සට්ඨ උපලබ්භති —පෙ— ජිව්ඛායතනස්සට්ඨ උප-ලබ්භති —පෙ— කායායතනස්සට්ඨ උපලබ්භති —පෙ— රූපායතනස්සට්ඨ උපලබ්භති —පෙ— සද්දායතනස්සට්ඨ උපලබ්භති —පෙ— ගන්ධායතනස්සට්ඨ උපලබ්භති —පෙ— රසායතනස්සට්ඨ උපලබ්භති —පෙ— ථොට්ඨබ්බායත-නස්සට්ඨ උපලබ්භති —පෙ— මනායතනස්සට්ඨ උපලබ්භති —පෙ— ධම්මා-යතනස්සට්ඨ උපලබ්භති සුවිකට්ඨපරමජෝත —පෙ—.

වක්ඛුධාතු ව උපලබ්භති සුවිකට්ඨපරමජෝත —පෙ— සොතධාතු ව උපලබ්භති —පෙ— ඝාතධාතු ව උපලබ්භති —පෙ— ජිව්ඛාධාතු ව උපලබ්භති —පෙ— කායධාතු ව උපලබ්භති —පෙ— රූපධාතු ව උප-ලබ්භති —පෙ— සද්දධාතු ව උපලබ්භති —පෙ— ගන්ධධාතු ව උපලබ්භති —පෙ— රසධාතු ව උපලබ්භති —පෙ— ථොට්ඨබ්බධාතු ව උපලබ්භති —පෙ— වක්ඛුච්ඤ්ඤාණධාතු ව උපලබ්භති —පෙ— සොතච්ඤ්ඤාණධාතු ව උපලබ්භති —පෙ— ඝාතච්ඤ්ඤාණධාතු ව උපලබ්භති —පෙ— ජිව්ඛා-ච්ඤ්ඤාණධාතු ව උපලබ්භති —පෙ— කායච්ඤ්ඤාණධාතු ව උපලබ්භති —පෙ— මනොධාතු ව උපලබ්භති —පෙ— මනොච්ඤ්ඤාණධාතු ව උප-ලබ්භති —පෙ— ධම්මධාතු ව උපලබ්භති සුවිකට්ඨපරමජෝත —පෙ—.

වක්ඛුඤ්ජියස්සට්ඨ උපලබ්භති සුවිකට්ඨපරමජෝත —පෙ— සොතිඤ්ජි-යස්සට්ඨ උපලබ්භති —පෙ— ඝාතිඤ්ජියස්සට්ඨ උපලබ්භති —පෙ— ජිව්තිඤ්ජි-යස්සට්ඨ උපලබ්භති —පෙ— කාඨිඤ්ජියස්සට්ඨ උපලබ්භති —පෙ— මතිඤ්ජියස්සට්ඨ උපලබ්භති —පෙ— ජිව්තිඤ්ජියස්සට්ඨ උපලබ්භති —පෙ— ඉතිඤ්ජියස්සට්ඨ

උපලබ්ධි —පෙ— පුරිසිත්‍රියයකුට උපලබ්ධි —පෙ— සුඛිත්‍රියකුට උපලබ්ධි —පෙ— දුකිත්‍රියකුට උපලබ්ධි —පෙ— තොමනසිත්‍රියකුට උපලබ්ධි —පෙ— දොමනසිත්‍රියකුට උපලබ්ධි —පෙ— උපෙකිත්‍රියකුට උපලබ්ධි —පෙ— සද්ධිත්‍රියකුට උපලබ්ධි —පෙ— විරිසිත්‍රියකුට උපලබ්ධි —පෙ— සතිත්‍රියකුට උපලබ්ධි —පෙ— සමාධිත්‍රියකුට උපලබ්ධි —පෙ— පඤ්ඤිත්‍රියකුට උපලබ්ධි —පෙ— අනඤ්ඤානඤ්ඤාසාමිතිත්‍රියකුට උපලබ්ධි —පෙ— අඤ්ඤිත්‍රියකුට උපලබ්ධි —පෙ— අඤ්ඤානාචිත්‍රියකුට උපලබ්ධි සච්චිකට්ඨපරමජෝතා'ති? ආමනනා අඤ්ඤා අඤ්ඤානාචිත්‍රියං අඤ්ඤා පුග්ගලො'ති? න හෙවං වත්තබ්බෙ ආජානාති තිග්ගං. හඤ්චි පුග්ගලො උපලබ්ධි සච්චිකට්ඨපරමජෝතා; අඤ්ඤානාචිත්‍රියකුට උපලබ්ධි සච්චිකට්ඨපරමජෝතා. තෙන වත රෙ වත්තබ්බෙ අඤ්ඤා අඤ්ඤානාචිත්‍රියං අඤ්ඤා පුග්ගලො'ති.

යං තස්මි වදෙසි වත්තබ්බෙ බො පුග්ගලො උපලබ්ධි සච්චිකට්ඨපරමජෝතා, අඤ්ඤානාචිත්‍රියකුට උපලබ්ධි සච්චිකට්ඨපරමජෝතා, තො ව වත්තබ්බෙ අඤ්ඤා අඤ්ඤානාචිත්‍රියං අඤ්ඤා පුග්ගලො'ති ඕච්ඡා. තො වෙ පන වත්තබ්බෙ අඤ්ඤා අඤ්ඤානාචිත්‍රියං අඤ්ඤා පුග්ගලො'ති. තො ව වත රෙ වත්තබ්බෙ පුග්ගලො උපලබ්ධි සච්චිකට්ඨපරමජෝතා, අඤ්ඤානාචිත්‍රියකුට උපලබ්ධි සච්චිකට්ඨපරමජෝතා'ති යං තස්මි වදෙසි වත්තබ්බෙ බො පුග්ගලො උපලබ්ධි සච්චිකට්ඨපරමජෝතා, අඤ්ඤානාචිත්‍රියකුට උපලබ්ධි සච්චිකට්ඨපරමජෝතා; තො ව වත්තබ්බෙ අඤ්ඤා අඤ්ඤානාචිත්‍රියං අඤ්ඤා පුග්ගලො'ති ඕච්ඡා. —පෙ—.

74. පුග්ගලො නු'පලබ්ධි සච්චිකට්ඨපරමජෝතා'ති? ආමනනා. චුත්තං භගවතා-අජි පුග්ගලො අත්තනිකාය පටිපනේනා, රූපකුට උපලබ්ධි සච්චිකට්ඨපරමජෝතා'ති? ආමනනා. අඤ්ඤා රූපං අඤ්ඤා පුග්ගලො'ති න හෙවං වත්තබ්බෙ ආජානාති පටිකමා. හඤ්චි චුත්තං භගවතා-අජි පුග්ගලො අත්තනිකාය පටිපනේනා, රූපකුට උපලබ්ධි සච්චිකට්ඨපරමජෝතා තෙන වත රෙ වත්තබ්බෙ 'අඤ්ඤා රූපං අඤ්ඤා, පුග්ගලො'ති යං තස්මි වදෙසි වත්තබ්බෙ බො චුත්තං භගවතා-අජි පුග්ගලො අත්තනිකාය පටිපනේනා, රූපකුට උපලබ්ධි සච්චිකට්ඨපරමජෝතා. තො ව වත්තබ්බෙ අඤ්ඤා රූපං අඤ්ඤා පුග්ගලො'ති ඕච්ඡා. තො වෙ පන වත්තබ්බෙ අඤ්ඤා රූපං අඤ්ඤා පුග්ගලො'ති. තො ව වත රෙ වත්තබ්බෙ චුත්තං භගවතා-අජි පුග්ගලො අත්තනිකාය පටිපනේනා, රූපකුට උපලබ්ධි සච්චිකට්ඨපරමජෝතා'ති. යං තස්මි වදෙසි, වත්තබ්බෙ බො චුත්තං භගවතා-අජි පුග්ගලො අත්තනිකාය පටිපනේනා රූපකුට උපලබ්ධි සච්චිකට්ඨපරමජෝතා, තො ව වත්තබ්බෙ අඤ්ඤා රූපං අඤ්ඤා පුග්ගලො'ති ඕච්ඡා. —පෙ—.

75-129. පුග්ගලො නු'පලබ්භති සච්චිකට්ඨපරමජෙතනා'ති? ආමන්තා. වුත්තං භගවතා - අපි පුග්ගලො අත්තනිතාය පටිපනේනා, වෙදනා ව උපලබ්භති - පෙ - සඤ්ඤා ව උපලබ්භති - පෙ - සඤ්ඤා ව උපලබ්භති - පෙ - විඤ්ඤාණං අඤ්ඤා පුග්ගලො'ති? ආමන්තා. අඤ්ඤා විඤ්ඤාණං අඤ්ඤා පුග්ගලො'ති? න භෙව. වත්තබ්බෙ. ආජානාති පටිකමම. හඤ්චි වුත්තං භගවතා - අපි පුග්ගලො අත්තනිතාය පටිපනේනා. විඤ්ඤාණං ව උපලබ්භති සච්චිකට්ඨපරමජෙතන. තෙන වත රෙ වත්තබ්බෙ අඤ්ඤා විඤ්ඤාණං අඤ්ඤා පුග්ගලො'ති

යං තත්ථ වදෙසී. වත්තබ්බෙ බො වුත්තං භගවතා - අපි පුග්ගලො අත්තනිතාය පටිපනේනා විඤ්ඤාණං ව උපලබ්භති සච්චිකට්ඨපරමජෙතන. නො ව වත්තබ්බෙ අඤ්ඤා විඤ්ඤාණං අඤ්ඤා පුග්ගලො'ති මිච්ඡා. නො වෙ පත වත්තබ්බෙ අඤ්ඤා විඤ්ඤාණං අඤ්ඤා පුග්ගලො'ති. නො ව වත රෙ වත්තබ්බෙ වුත්තං භගවතා - අපි පුග්ගලො අත්තනිතාය පටිපනේනා විඤ්ඤාණං ව උපලබ්භති සච්චිකට්ඨපරමජෙතන. යං තත්ථ වදෙසී. වත්තබ්බෙ බො වුත්තං භගවතා - අපි පුග්ගලො අත්තනිතාය පටිපනේනා විඤ්ඤාණං ව උපලබ්භති සච්චිකට්ඨපරමජෙතන. නො ව වත්තබ්බෙ අඤ්ඤා විඤ්ඤාණං අඤ්ඤා පුග්ගලො'ති මිච්ඡා. - පෙ - .

පුග්ගලො නු'පලබ්භති සච්චිකට්ඨපරමජෙතනා'ති? ආමන්තා. වුත්තං භගවතා - අපි පුග්ගලො අත්තනිතාය පටිපනේනා, චක්ඛායතනඤ්ච උපලබ්භති සච්චිකට්ඨපරමජෙතන - පෙ - සොතායතනඤ්ච උපලබ්භති - පෙ - ධම්මායතනඤ්ච උපලබ්භති සච්චිකට්ඨපරමජෙතන - පෙ - .

චක්ඛුධාතු ව උපලබ්භති සච්චිකට්ඨපරමජෙතන - පෙ - කායධාතු ව උපලබ්භති - පෙ - රූපධාතු ව උපලබ්භති - පෙ - ඵොට්ඨබ්බධාතු ව උපලබ්භති - පෙ - චක්ඛුච්ඤ්ඤාණධාතු ව උපලබ්භති - පෙ - මනො ච්ඤ්ඤාණධාතු ව උපලබ්භති - පෙ - ධම්මධාතු ව උපලබ්භති සච්චිකට්ඨපරමජෙතන - පෙ - .

චක්ඛුඤ්ඤා උපලබ්භති සච්චිකට්ඨපරමජෙතන - පෙ - සොතිඤ්ඤා ඤ්ඤා උපලබ්භති සච්චිකට්ඨපරමජෙතන - පෙ - අඤ්ඤා ච ඤ්ඤා උපලබ්භති සච්චිකට්ඨපරමජෙතන - පෙ - .

පුග්ගලො නු'පලබ්භති සච්චිකට්ඨපරමජෙතනා'ති? ආමන්තා. වුත්තං භගවතා - අපි පුග්ගලො අත්තනිතාය පටිපනේනා අඤ්ඤා ච ඤ්ඤා උපලබ්භති සච්චිකට්ඨපරමජෙතනා'ති? ආමන්තා. අඤ්ඤා අඤ්ඤා ඤ්ඤා අඤ්ඤා පුග්ගලො'ති, න භෙව. වත්තබ්බෙ. ආජානාති පටිකමම.

තඤ්චි චුත්තං භගවා- අත්ථි පුග්ගලො අත්තනිකාය පටිපනො අඤ්ඤා-
තාච්ඡ්‍රියඤ්ච උපලබ්භති සච්චිකට්ඨපරමජෝතං. තෙන වත රෙ
වත්තබ්බෙ අඤ්ඤං අඤ්ඤාතාච්ඡ්‍රියං අඤ්ඤා පුග්ගලො ති.

යං තත්ථ වදෙසි, වත්තබ්බෙ බො චුත්තං භගවතා-අත්ථි පුග්ගලො
අත්තනිකාය පටිපනො අඤ්ඤාතාච්ඡ්‍රියඤ්ච උපලබ්භති සච්චිකට්ඨ
පරමජෝතං. නො ව වත්තබ්බෙ අඤ්ඤං අඤ්ඤාතාච්ඡ්‍රියං අඤ්ඤා
පුග්ගලො'ති ඕච්ඡා. නො වෙ පත වත්තබ්බෙ අඤ්ඤං අඤ්ඤාතාච්ඡ්‍රියං
අඤ්ඤා පුග්ගලොති. නො ව වත රෙ වත්තබ්බෙ, චුත්තං භගවතා-
අත්ථි පුග්ගලො අත්තනිකාය පටිපනො අඤ්ඤාතාච්ඡ්‍රියඤ්ච උපලබ්භති
සච්චිකට්ඨපරමජෝතා'ති. යං තත්ථ වදෙසි-වත්තබ්බෙ බො චුත්තං
භගවතා-අත්ථි පුග්ගලො අත්තනිකාය පටිපනො අඤ්ඤාතාච්ඡ්‍රියඤ්ච
උපලබ්භති සච්චිකට්ඨපරමජෝතං; නො ව වත්තබ්බෙ අඤ්ඤං අඤ්ඤා
තාච්ඡ්‍රියං අඤ්ඤා පුග්ගලොති ඕච්ඡා - පෙ - ,

සුද්ධික සංසදනා

130. රූපං උපලබ්භති සච්චිකට්ඨපරමජෝතං, වෙදනා ව
උපලබ්භති සච්චිකට්ඨපරමජෝතං, අඤ්ඤං රූපං අඤ්ඤා වෙදනාති?
ආමනා. පුග්ගලො උපලබ්භති සච්චිකට්ඨපරමජෝතං, රූපඤ්ච
උපලබ්භති සච්චිකට්ඨපරමජෝතා'ති? ආමනා. අඤ්ඤං රූපං
අඤ්ඤා පුග්ගලොති? ත භෙවං වත්තබ්බෙ. ආජානාති නිග්ගනං හඤ්චි
රූපං උපලබ්භති සච්චිකට්ඨපරමජෝතං. වෙදනා ව උපලබ්භති සච්චි
කට්ඨපරමජෝතං. අඤ්ඤං රූපං අඤ්ඤා වෙදනා, පුග්ගලො උපලබ්භති
සච්චිකට්ඨපරමජෝතං, රූපඤ්ච උපලබ්භති සච්චිකට්ඨපරමජෝතං.
තෙන වත රෙ වත්තබ්බෙ අඤ්ඤං රූපං අඤ්ඤා පුග්ගලොති.

යං තත්ථ වදෙසි' වත්තබ්බෙ බො රූපං උපලබ්භති සච්චිකට්ඨ-
පරමජෝතං, වෙදනා ව උපලබ්භති සච්චිකට්ඨපරමජෝතං. අඤ්ඤං
රූපං අඤ්ඤා වෙදනා. පුග්ගලො උපලබ්භති සච්චිකට්ඨ පරමජෝතං;
රූපඤ්ච උපලබ්භති සච්චිකට්ඨ පරමජෝතං. නො ව වත්තබ්බෙ
අඤ්ඤං රූපං අඤ්ඤා පුග්ගලො'ති ඕච්ඡා. නො වෙ පත
වත්තබ්බෙ අඤ්ඤං රූපං අඤ්ඤා පුග්ගලොති. නො ව වත රෙ
වත්තබ්බෙ, රූපං උපලබ්භති සච්චිකට්ඨපරමජෝතං. වෙදනා ව
උපලබ්භති සච්චිකට්ඨපරමජෝතං, අඤ්ඤං රූපං, අඤ්ඤා වෙදනා
පුග්ගලො උපලබ්භති සච්චිකට්ඨපරමජෝතං රූපඤ්ච උපලබ්භති සච්චි-
කට්ඨපරමජෝතා'ති. යං තත්ථ වදෙසි, වත්තබ්බෙ බො රූපං
උපලබ්භති සච්චිකට්ඨපරමජෝතං. වෙදනා ව උපලබ්භති සච්චිකට්ඨපර
මජෝතං. අඤ්ඤං රූපං, අඤ්ඤා වෙදනා. පුග්ගලො උපලබ්භති
සච්චිකට්ඨපරමජෝතං, රූපඤ්ච උපලබ්භති සච්චිකට්ඨපරමජෝතං
නො ව වත්තබ්බෙ අඤ්ඤං රූපං අඤ්ඤා පුග්ගලො'ති ඕච්ඡා - පෙ - .

131 — 133. රූපං උපලබ්‍ධති සච්චිතං පරමජෙන. සක්කං ච උපලබ්‍ධති —පෙ— සඛාරා ච උපලබ්‍ධතාති —පෙ— වික්කං ණඤ්ච උපලබ්‍ධති සච්චිතං පරමජෙන. අඤ්ඤං රූපං අඤ්ඤං වික්කං ණනාති? ආමනනා. පුග්ගලො උපලබ්‍ධති සච්චිතං පරමජෙන. රූපඤ්ච උපලබ්‍ධති සච්චිතං පරමජෙන තා'ති? ආමනනා. අඤ්ඤං රූපං අඤ්ඤං පුග්ගලො'ති? න හෙ'වං වත්තබ්බෙ ආජානාති නිග්ගහං. හඤ්ච රූපං උපලබ්‍ධති සච්චිතං පරමජෙන, වික්කං ණඤ්ච උපලබ්‍ධති සච්චිතං පරමජෙන, අඤ්ඤං රූපං අඤ්ඤං වික්කං ණං; පුග්ගලො උපලබ්‍ධති සච්චිතං රමජෙන, රූපඤ්ච උපලබ්‍ධති සච්චිතං පරමජෙන. තෙන වත රෙ වත්තබ්බෙ අඤ්ඤං රූපං අඤ්ඤං පුග්ගලො'ති.

යං තත්ථ වදෙසී, වත්තබ්බෙ බො රූපං උපලබ්‍ධති සච්චිතං පරමජෙන, වික්කං ණඤ්ච උපලබ්‍ධති සච්චිතං පරමජෙන. අඤ්ඤං රූපං අඤ්ඤං වික්කං ණං, පුග්ගලො උපලබ්‍ධති සච්චිතං පරමජෙන. රූපං ච උපලබ්‍ධති සච්චිතං පරමජෙන, නො ච වත්තබ්බෙ අඤ්ඤං රූපං අඤ්ඤං පුග්ගලො'ති මිච්ඡා. නො වෙ පත වත්තබ්බෙ අඤ්ඤං රූපං අඤ්ඤං පුග්ගලො'ති නො ච වත රෙ වත්තබ්බෙ රූපං උපලබ්‍ධති සච්චිතං පරමජෙන, වික්කං ණඤ්ච උපලබ්‍ධති සච්චිතං පරමජෙන, අඤ්ඤං රූපං අඤ්ඤං වික්කං ණං, පුග්ගලො උපලබ්‍ධති සච්චිතං පරමජෙන, රූපඤ්ච උපලබ්‍ධති සච්චිතං පරමජෙන තා'ති. යං තත්ථ වදෙසී, වත්තබ්බෙ බො රූපං උපලබ්‍ධති සච්චිතං පරමජෙන. වික්කං ණඤ්ච උපලබ්‍ධති සච්චිතං පරමජෙන. අඤ්ඤං රූපං අඤ්ඤං වික්කං ණං පුග්ගලො උපලබ්‍ධති සච්චිතං පරමජෙන, රූපඤ්ච උපලබ්‍ධති සච්චිතං පරමජෙන, නො ච වත්තබ්බෙ අඤ්ඤං රූපං අඤ්ඤං පුග්ගලො'ති මිච්ඡා—පෙ—.

134. වෙදනා උපලබ්‍ධති සච්චිතං පරමජෙන, සක්කං ච උපලබ්‍ධති —පෙ— සඛාරා ච උපලබ්‍ධතාති —පෙ— වික්කං ණඤ්ච උපලබ්‍ධති —පෙ— රූපඤ්ච උපලබ්‍ධති සච්චිතං පරමජෙන —පෙ—.

සක්කං උපලබ්‍ධති සච්චිතං පරමජෙන, සඛාරා ච උපලබ්‍ධතාති—පෙ—වික්කං ණඤ්ච උපලබ්‍ධති—පෙ— රූපඤ්ච උපලබ්‍ධති —පෙ— වෙදනා ච උපලබ්‍ධති සච්චිතං පරමජෙන —පෙ—.

සඛාරා උපලබ්‍ධතාති සච්චිතං පරමජෙන, වික්කං ණඤ්ච උපලබ්‍ධති—පෙ— රූපඤ්ච උපලබ්‍ධති —පෙ— වෙදනා ච උපලබ්‍ධති —පෙ— සක්කං ච උපලබ්‍ධති සච්චිතං පරමජෙන —පෙ—.

වික්කං ණං උපලබ්‍ධති සච්චිතං පරමජෙන, රූපඤ්ච උපලබ්‍ධති —පෙ— වෙදනා ච උපලබ්‍ධති —පෙ— සක්කං ච උපලබ්‍ධති

—පෙ—සඬාරා ව උපලබ්‍ධනති සච්ඡිකට්ඨපරමජේතන. අඤ්ඤං විඤ්ඤාණං අඤ්ඤා සඬාරාති? ආමන්තා. පුග්ගලො උපලබ්‍ධනති සච්ඡිකට්ඨපරමජේතන, විඤ්ඤාණස්ස උපලබ්‍ධනති සච්ඡිකට්ඨපරමජේතනාති? ආමන්තා. අඤ්ඤං විඤ්ඤාණං අඤ්ඤා පුග්ගලො'ති? න හෙවං වත්තබ්බෙ, ආජානාති තිග්ගහං. හස්සථි විඤ්ඤාණං උපලබ්‍ධනති සච්ඡිකට්ඨපරමජේතන සඬාරා ව උපලබ්‍ධනනති සච්ඡිකට්ඨපරමජේතන, අඤ්ඤං විඤ්ඤාණං අඤ්ඤා සඬාරා, පුග්ගලො උපලබ්‍ධනති සච්ඡිකට්ඨපරමජේතන, විඤ්ඤාණස්ස උපලබ්‍ධනති සච්ඡිකට්ඨපරමජේතන. තෙන වතරෙ වත්තබ්බෙ අඤ්ඤං විඤ්ඤාණං අඤ්ඤා පුග්ගලොති.

යං තත්ථ වදෙසි වත්තබ්බෙ බො චිඤ්ඤාණං උපලබ්‍ධනති සච්ඡිකට්ඨපරමජේතන. සඬාරා ව උපලබ්‍ධනනති සච්ඡිකට්ඨපරමජේතන, අඤ්ඤං විඤ්ඤාණං අඤ්ඤා සඬාරා. පුග්ගලො උපලබ්‍ධනති සච්ඡිකට්ඨපරමජේතන, විඤ්ඤාණස්ස උපලබ්‍ධනති සච්ඡිකට්ඨපරමජේතන, නො ව වත්තබ්බෙ අඤ්ඤං විඤ්ඤාණං අඤ්ඤා පුග්ගලො'ති ඔච්ඡා. නො වෙ පන වත්තබ්බෙ අඤ්ඤං විඤ්ඤාණං අඤ්ඤා පුග්ගලො'ති. නො ව වතරෙ වත්තබ්බෙ විඤ්ඤාණං උපලබ්‍ධනති සච්ඡිකට්ඨපරමජේතන, සඬාරා ව උපලබ්‍ධනනති සච්ඡිකට්ඨපරමජේතන, අඤ්ඤං විඤ්ඤාණං අඤ්ඤා සඬාරා. පුග්ගලො උපලබ්‍ධනති සච්ඡිකට්ඨපරමජේතන, විඤ්ඤාණස්ස උපලබ්‍ධනති සච්ඡිකට්ඨපරමජේතනා'ති යං තත්ථ වදෙසි, වත්තබ්බෙ බො විඤ්ඤාණං උපලබ්‍ධනති සච්ඡිකට්ඨපරමජේතන, සඬාරා ව උපලබ්‍ධනනති සච්ඡිකට්ඨපරමජේතන, අඤ්ඤං විඤ්ඤාණං අඤ්ඤා සඬාරා. පුග්ගලො උපලබ්‍ධනති සච්ඡිකට්ඨපරමජේතන, විඤ්ඤාණං ව උපලබ්‍ධනති සච්ඡිකට්ඨපරමජේතන, නො ව වත්තබ්බෙ අඤ්ඤං චිඤ්ඤාණං අඤ්ඤා පුග්ගලො'ති ඔච්ඡා. —පෙ—.

135 වක්කායතනං උපලබ්‍ධනති සච්ඡිකට්ඨපරමජේතන, සොතායතනස්ස උපලබ්‍ධනති —පෙ— ධම්මායතනස්ස උපලබ්‍ධනති සච්ඡිකට්ඨපරමජේතන —පෙ— සොතායතනං උපලබ්‍ධනති —පෙ— ධම්මායතනං උපලබ්‍ධනති සච්ඡිකට්ඨපරමජේතන, වක්කායතනස්ස උපලබ්‍ධනති —පෙ— මනායතනස්ස උපලබ්‍ධනති සච්ඡිකට්ඨපරමජේතන —පෙ— වක්ඛුධාතු උපලබ්‍ධනති සච්ඡිකට්ඨපරමජේතන, සොතධාතු ව උපලබ්‍ධනති —පෙ— ධම්මධාතු ව උපලබ්‍ධනති සච්ඡිකට්ඨපරමජේතන —පෙ— සොතධාතු ව උපලබ්‍ධනති —පෙ— ධම්මධාතු උපලබ්‍ධනති සච්ඡිකට්ඨපරමජේතන, වක්ඛුධාතු ව උපලබ්‍ධනති —පෙ— මනෝචිඤ්ඤාණධාතු ව උපලබ්‍ධනති සච්ඡිකට්ඨපරමජේතන —පෙ— වක්ඛුඤ්ඤා උපලබ්‍ධනති සච්ඡිකට්ඨපරමජේතන, සොතිඤ්ඤා ව උපලබ්‍ධනති —පෙ— අඤ්ඤාතාචිඤ්ඤා ව උපලබ්‍ධනති සච්ඡිකට්ඨපරමජේතන —පෙ— සොතිඤ්ඤා උපලබ්‍ධනති —පෙ— අඤ්ඤාතාචිඤ්ඤා උපලබ්‍ධනති සච්ඡිකට්ඨපරමජේතන. වක්ඛුඤ්ඤා ව උපලබ්‍ධනති —පෙ— අඤ්ඤාචිඤ්ඤා උපලබ්‍ධනති සච්ඡිකට්ඨපරමජේතන, අඤ්ඤං අඤ්ඤාතාචිඤ්ඤා අඤ්ඤං අඤ්ඤාචිඤ්ඤානති? ආමන්තා.

ප්‍රගලො උපලබ්‍හති සච්චිතං පරමසේනං, අසුඤ්ඤාච්ඡේදයාදි
උපලබ්‍හති සච්චිතං පරමසේනං? ආමන්තා අසුඤ්ඤා අසුඤ්ඤා-
ච්ඡේදයං අසුඤ්ඤා ප්‍රගලො'ති? කතං වතනං. ආචාරානි
නිග්ගහං. හස්සි අසුඤ්ඤාච්ඡේදයං උපලබ්‍හති සච්චිතං පරමසේනං,
අසුඤ්ඤාච්ඡේදයාදි උපලබ්‍හති සච්චිතං පරමසේනං, අසුඤ්ඤා අසුඤ්ඤා නා-
ච්ඡේදයං, අසුඤ්ඤා අසුඤ්ඤාච්ඡේදයං. ප්‍රගලො උපලබ්‍හති සච්චිතං පර-
මසේනං, අසුඤ්ඤා නාච්ඡේදයාදි උපලබ්‍හති සච්චිතං පරමසේනං, තෙන
වත රෙ වතනං. අසුඤ්ඤා අසුඤ්ඤාච්ඡේදයං අසුඤ්ඤා ප්‍රගලො'ති.
යං තත්ථ වදෙසි වතනං. බො අසුඤ්ඤාච්ඡේදයං උපලබ්‍හති සච්චිතං පර-
මසේනං, අසුඤ්ඤාච්ඡේදයාදි උපලබ්‍හති සච්චිතං පරමසේනං, අසුඤ්ඤා
අසුඤ්ඤා නාච්ඡේදයං, අසුඤ්ඤා අසුඤ්ඤාච්ඡේදයං. ප්‍රගලො උපලබ්‍හති සච්චිතං පර-
මසේනං, අසුඤ්ඤා නාච්ඡේදයාදි උපලබ්‍හති සච්චිතං පරමසේනං, නො ව වතනං. බො අසුඤ්ඤා අසුඤ්ඤාච්ඡේදයං අසුඤ්ඤා ප්‍රගලො'ති ඕච්ඡා.

නො වෙ පන වතනං. බො අසුඤ්ඤා අසුඤ්ඤාච්ඡේදයං අසුඤ්ඤා
ප්‍රගලො'ති. නො ව වත රෙ වතනං. බො අසුඤ්ඤා නාච්ඡේදයං උපලබ්‍හති
සච්චිතං පරමසේනං, අසුඤ්ඤාච්ඡේදයාදි උපලබ්‍හති සච්චිතං පරමසේනං,
අසුඤ්ඤා අසුඤ්ඤා නාච්ඡේදයං, අසුඤ්ඤා අසුඤ්ඤාච්ඡේදයං. ප්‍රගලො උපලබ්‍හති
සච්චිතං පරමසේනං, අසුඤ්ඤා නාච්ඡේදයාදි උපලබ්‍හති සච්චිතං පර-
මසේනං. යං තත්ථ වදෙසි, වතනං. බො අසුඤ්ඤා නාච්ඡේදයං
උපලබ්‍හති සච්චිතං පරමසේනං, අසුඤ්ඤාච්ඡේදයාදි උපලබ්‍හති සච්චිතං පර-
මසේනං, අසුඤ්ඤා අසුඤ්ඤා නාච්ඡේදයං, අසුඤ්ඤා අසුඤ්ඤාච්ඡේදයං. ප්‍රගලො
උපලබ්‍හති සච්චිතං පරමසේනං, අසුඤ්ඤා නාච්ඡේදයාදි උපලබ්‍හති
සච්චිතං පරමසේනං, නො ව වතනං. බො අසුඤ්ඤා අසුඤ්ඤා නාච්ඡේදයං
අසුඤ්ඤා ප්‍රගලො'ති ඕච්ඡා. —පෙ— .

136. රූපං උපලබ්‍හති සච්චිතං පරමසේනං, වේදනා ව උපලබ්‍හති
සච්චිතං පරමසේනං, අසුඤ්ඤා රූපං අසුඤ්ඤා වේදනා'ති? ආමන්තා.
චුත්තං හග්ගතං - අභි ප්‍රගලො අත්තනිකාය පටිපන්නා, රූපාදි
උපලබ්‍හති සච්චිතං පරමසේනං? ආමන්තා. අසුඤ්ඤා රූපං අසුඤ්ඤා
ප්‍රගලො'ති? කතං වතනං. ආචාරානි පටිකම්මං. හස්සි රූපං
උපලබ්‍හති සච්චිතං පරමසේනං, වේදනා ව උපලබ්‍හති සච්චිතං පර-
මසේනං, අසුඤ්ඤා රූපං අසුඤ්ඤා වේදනා, චුත්තං හග්ගතං - අභි
ප්‍රගලො අත්තනිකාය පටිපන්නා රූපාදි උපලබ්‍හති සච්චිතං පර-
මසේනං, තෙන වත රෙ වතනං. බො අසුඤ්ඤා රූපං අසුඤ්ඤා ප්‍රගලො'ති.
යං තත්ථ වදෙසි, වතනං. බො රූපං උපලබ්‍හති සච්චිතං පරමසේනං,
වේදනා ව උපලබ්‍හති සච්චිතං පරමසේනං, අසුඤ්ඤා රූපං, අසුඤ්ඤා
වේදනා, චුත්තං හග්ගතං - අභි ප්‍රගලො අත්තනිකාය පටිපන්නා,
රූපාදි උපලබ්‍හති සච්චිතං පරමසේනං.

තො ව චන්තබ්බෙ අසුසුං රූපං අසුසු පුග්ගලො'ති ඕච්ඡා.
තො වෙ පන චන්තබ්බෙ අසුසුං රූපං අසුසු පුග්ගලො'ති තො ව
චන රෙ චන්තබ්බෙ රූපං උපලබ්භති සුචිකට්ඨපරමජෝත, වෙදනා ව
උපලබ්භති සුචිකට්ඨපරමජෝත, අසුසුං රූපං, අසුසු වෙදනා; වුත්තං
භගවතා - අනි පුග්ගලො අත්තනිතාය පටිපනේනා, රූපස්ථ උපලබ්භති
සුචිකට්ඨපරමජෝතා'ති. යං නන්ථ චදෙසී, චන්තබ්බෙ බො රූපං උප-
ලබ්භති සුචිකට්ඨපරමජෝත, වෙදනා ව උපලබ්භති සුචිකට්ඨපර-
මජෝත, අසුසුං රූපං, අසුසු වෙදනා, දුත්තා භගවතා - අනි පුග්ගලො
අත්තනිතාය පටිපනේනා, රූපස්ථ උපලබ්භති සුචිකට්ඨපරමජෝත,
තො ව චන්තබ්බෙ අසුසුං රූපං අසුසු පුග්ගලො'ති ඕච්ඡා - පෙ -

137. රූපං උපලබ්ධති සචිකට්ඨපරමජේතන, සඤ්ඤා ච උපලබ්ධති —පෙ— සඤ්ඤා ච උපලබ්ධතනි —පෙ— විඤ්ඤාණඤ්ඤා උපලබ්ධති සචිකට්ඨපරමජේතන—පෙ—වෙදනා උපලබ්ධති සචිකට්ඨපරමජේතන, සඤ්ඤා ච උපලබ්ධති —පෙ— සඤ්ඤා ච උපලබ්ධතනි —පෙ— විඤ්ඤාණඤ්ඤා උපලබ්ධති —පෙ— රූපඤ්ඤා උපලබ්ධති සචිකට්ඨපරමජේතන —පෙ— සඤ්ඤා උපලබ්ධති සචිකට්ඨපරමජේතන, සඤ්ඤා ච උපලබ්ධතනි —පෙ— විඤ්ඤාණඤ්ඤා උපලබ්ධති —පෙ— රූපඤ්ඤා උපලබ්ධති—පෙ—වෙදනා ච උපලබ්ධති සචිකට්ඨපරමජේතන —පෙ— සඤ්ඤා උපලබ්ධතනි සචිකට්ඨපරමජේතන, විඤ්ඤාණඤ්ඤා උපලබ්ධති —පෙ— රූපඤ්ඤා උපලබ්ධති —පෙ— වෙදනා ච උපලබ්ධති—පෙ—සඤ්ඤා ච උපලබ්ධති සචිකට්ඨපරමජේතන —පෙ— විඤ්ඤාණං උපලබ්ධති සචිකට්ඨපරමජේතන, රූපඤ්ඤා උපලබ්ධති —පෙ— වෙදනා ච උපලබ්ධති —පෙ— සඤ්ඤා ච උපලබ්ධති —පෙ— සඤ්ඤා ච උපලබ්ධතනි සචිකට්ඨපරමජේතන—පෙ—

වක්කායනනං උපලබ්ධිනි අවිච්ඡිකට්ඨපරමජෝත, සොතායනනං ව උපලබ්ධිනි —පෙ— ධම්මායතනඤ්ච උපලබ්ධිනි අවිච්ඡිකට්ඨපරමජෝත —පෙ— සොතායනනං උපලබ්ධිනි —පෙ— ධම්මායතනං උපලබ්ධිනි අවිච්ඡිකට්ඨපරමජෝත, වක්කායනනඤ්ච උපලබ්ධිනි -පෙ- මනායතනඤ්ච උපලබ්ධිනි අවිච්ඡිකට්ඨපරමජෝත —පෙ— වක්ඛුඛාතු උපලබ්ධිනි අවිච්ඡිකට්ඨපරමජෝත, සොතඛාතු ව උපලබ්ධිනි —පෙ— ධම්මඛාතු ව උපලබ්ධිනි අවිච්ඡිකට්ඨපරමජෝත—පෙ—සොතඛාතු උපලබ්ධිනි අවිච්ඡිකට්ඨපරමජෝත —පෙ— ධම්මඛාතු උපලබ්ධිනි අවිච්ඡිකට්ඨපරමජෝත, වක්ඛුඛාතු ව උපලබ්ධිනි —පෙ— මනෝවිඤ්ඤාණඛාතු ව උපලබ්ධිනි අවිච්ඡිකට්ඨපරමජෝත —පෙ—

වකථුන්‍යොං උපලබ්ධති ං ච්චිකට්ඨපරමජෝන, සොතින්‍යොං උප
ලබ්ධති —පෙ— අසුන්‍යොං ච්චිකට්ඨපරමජෝන —පෙ— සොතින්‍යොං
උපලබ්ධති —පෙ— අසුන්‍යොං උපලබ්ධති සච්චිකට්ඨපරමජෝන,
වකථුන්‍යොං උපලබ්ධති —පෙ— අසුන්‍යොං
උපලබ්ධති සච්චිකට්ඨපරමජෝන, අසුන්‍යොං අසුන්‍යොං

අයුදයං අයුද්දිත්ථිසනති? ආමනනා. දිත්තං භගවතා-අපි පුග්ගලො අත්තතිභාය පටිපනෙනා, අයුද්දතාච්ඡිසය්සද්ධි උපලබ්භති ඤච්චිකට්ඨ පරමජෝතා'ති? ආමනනා. අයුදයං අයුද්දතාච්ඡිසය්ස, අයුද්ද පුග්ගලොති? න භෙවං වත්තබ්බෙ. ආජාතාති පටිභමමං. හයුද්ධි අයුද්දතා ච්ඡිසය්ස උපලබ්භති ඤච්චිකට්ඨපරමජෝත, අයුද්දිත්ථිසය්සද්ධි උපලබ්භති ඤච්චිකට්ඨපරමජෝත, අයුදයං අයුද්දතාච්ඡිසය්ස, අයුදයං අයුද්දිත්ථිසය්ස. චිත්තං භගවතා-අපි පුග්ගලො අත්තතිභාය පටිපනෙනා අයුද්දතා-ච්ඡිසය්සද්ධි උපලබ්භති ඤච්චිකට්ඨපරමජෝත. තෙන වත රෙ වත්තබ්බෙ අයුදයං අයුද්දතාච්ඡිසය්ස අයුද්ද පුග්ගලො'ති.

යං තුඤ්ඤාං වදෙසි, වතනබ්බෙ බො අසුඤ්ඤානාච්ඡිද්ධං උපලබ්භති
 සංවිකල්පපරමජේතන, අසුඤ්ඤානාච්ඡිද්ධං උපලබ්භති සංවිකල්පපරමජේතන.
 අසුඤ්ඤාං අසුඤ්ඤානාච්ඡිද්ධං, අසුඤ්ඤාං අසුඤ්ඤානාච්ඡිද්ධං. චුතතං භගවතා-අනු
 පුග්ගලො අනනාතිතාය පටිපනෙනා අසුඤ්ඤානාච්ඡිද්ධං උපලබ්භති
 සංවිකල්පපරමජේතන, නො ච වතනබ්බෙ අසුඤ්ඤාං අසුඤ්ඤානාච්ඡිද්ධං
 අසුඤ්ඤානාච්ඡිද්ධං පුග්ගලො'ති ඔවජා, නො චෙ පන වතනබ්බෙ අසුඤ්ඤාං අසුඤ්ඤා
 නාච්ඡිද්ධං අසුඤ්ඤානාච්ඡිද්ධං. නො ච වත රෙ වතනබ්බෙ අසුඤ්ඤානාච්ඡිද්ධං
 උපලබ්භති සංවිකල්පපරමජේතන, අසුඤ්ඤානාච්ඡිද්ධං උපලබ්භති
 සංවිකල්පපරමජේතන, අසුඤ්ඤාං අසුඤ්ඤානාච්ඡිද්ධං, අසුඤ්ඤාං අසුඤ්ඤානාච්ඡිද්ධං.
 චුතතං භගවතා-අනු පුග්ගලො අනනාතිතාය පටිපනෙනා, අසුඤ්ඤානා-
 ච්ඡිද්ධං උපලබ්භති සංවිකල්පපරමජේතන'ති. යං තුඤ්ඤාං වදෙසි,
 වතනබ්බෙ බො අසුඤ්ඤානාච්ඡිද්ධං උපලබ්භති සංවිකල්පපරමජේතන,
 අසුඤ්ඤානාච්ඡිද්ධං ච උපලබ්භති සංවිකල්පපරමජේතන, අසුඤ්ඤාං අසුඤ්ඤානා-
 ච්ඡිද්ධං, අසුඤ්ඤාං අසුඤ්ඤානාච්ඡිද්ධං. චුතතං භගවතා-අනු පුග්ගලො අනන
 තිතාය පටිපනෙනා අසුඤ්ඤානාච්ඡිද්ධං උපලබ්භති. සංවිකල්පපර
 මජේතන-නො ච වතනබ්බෙ අසුඤ්ඤාං අසුඤ්ඤානාච්ඡිද්ධං අසුඤ්ඤානාච්ඡිද්ධං,
 පුග්ගලො'ති ඔවජා. —පෙ— .

ବିପଦିତ ନିଃଶୟନୀ ।

138. පුග්ගලො උපලබ්භති සචිකට්ඨපරමජේතා'ති? ආදිනතා.. රූපං පුග්ගලොති? න හෙවං චත්තබ්බෙ. ආජානාති නිග්ගහං. හස්සුචි පුග්ගලො උපලබ්භති සචිකට්ඨපරමජේතා තෙන චත රෙ චත්තබ්බෙ රූපං පුග්ගලොති. යං තත්ථ වදෙසි, චත්තාබ්බෙ බො පුග්ගලො උපලබ්භති සචිකට්ඨපරමජේතා, නො ච චත්තබ්බෙ රූපං පුග්ගලො'ති ඕච්ඡා. නො චෙ පන චත්තබ්බෙ රූපං පුග්ගලො'ති. නො ච චත රෙ චත්තබ්බෙ පුග්ගලො උපලබ්භති සචිකට්ඨපරමජේතා'ති. යං තත්ථ වදෙසි, චත්තබ්බෙ බො පුග්ගලො උපලබ්භති සචිකට්ඨපරමජේතා, නො ච චත්තබ්බෙ රූපං පුග්ගලො'ති ඕච්ඡා. —පෙ—

ප්‍රශ්නලො —පෙ— අඤ්ඤාතාච්ඡ්‍යයසමිං ප්‍රශ්නලො —පෙ— අඤ්ඤාත්‍ර අඤ්ඤාතාච්ඡ්‍යයා ප්‍රශ්නලො —පෙ— ප්‍රශ්නලසමිං අඤ්ඤාතාච්ඡ්‍යයන්ති?

තභෙවං චත්තබ්බෙ, ආජාතාහි නිගහං. හඤ්චි ප්‍රශ්නලො උප-
ලබ්භති සච්චිකට්ඨපරමජෝත. තෙන චත රෙ චත්තබ්බෙ ප්‍රශ්නලසමිං
අඤ්ඤාතාච්ඡ්‍යයන්ති. යං තත්ථ චදෙසි, චත්තබ්බෙ බො ප්‍රශ්නලො උප-
ලබ්භති සච්චිකට්ඨපරමජෝත, තො ච චත්තබ්බෙ ප්‍රශ්නලසමිං අඤ්ඤා-
තාච්ඡ්‍යයන්ති ඕච්ඡා. තො වෙ පත චත්තබ්බෙ ප්‍රශ්නලසමිං අඤ්ඤාතා-
ච්ඡ්‍යයන්ති තො ච චත රෙ චත්තබ්බෙ ප්‍රශ්නලො උපලබ්භති සච්චිකට්ඨ-
පරමජෝතා'ති. යං තත්ථ චදෙසි, චත්තබ්බෙ බො ප්‍රශ්නලො උපලබ්භති
සච්චිකට්ඨපරමජෝත, තො ච චත්තබ්බෙ ප්‍රශ්නලසමිං අඤ්ඤාතාච්ඡ්‍ය-
යන්ති ඕච්ඡා. —පෙ—.

ප්‍රශ්නලො නු'පලබ්භති සච්චිකට්ඨපරමජෝතා'ති? ආමන්තා. චුත්තං
භගවතා-අත්ථි ප්‍රශ්නලො අත්තතිතාය පටිපනේතා'ති? ආමන්තා. රූපං
ප්‍රශ්නලො'ති? තභෙවං චත්තබ්බෙ ආජාතාහි පටිකමමං. හඤ්චි චුත්තං
භගවතා-අත්ථි ප්‍රශ්නලො අත්තතිතාය පටිපනේතා. තෙන චත රෙ
චත්තබ්බෙ රූපං ප්‍රශ්නලො'ති. යං තත්ථ චදෙසි, චත්තබ්බෙ බො
චුත්තං භගවතා-අත්ථි ප්‍රශ්නලො අත්තතිතාය පටිපනේතා, තො ච
චත්තබ්බෙ රූපං ප්‍රශ්නලො'ති ඕච්ඡා. තො වෙ පත චත්තබ්බෙ රූපං
ප්‍රශ්නලො'ති. තො ච චත රෙ චත්තබ්බෙ චුත්තං භගවතා-අත්ථි ප්‍රශ්නලො
අත්තතිතාය පටිපනේතා'ති යං තත්ථ චදෙසි, චත්තබ්බෙ බො චුත්තං
භගවතා-අත්ථි ප්‍රශ්නලො අත්තතිතාය පටිපනේතා, තො ච චත්තබ්බෙ
රූපං ප්‍රශ්නලො'ති ඕච්ඡා. —පෙ—.

143 ප්‍රශ්නලො නු'පලබ්භති සච්චිකට්ඨපරමජෝතා'ති? ආමන්තා.
චුත්තං භගවතා-අත්ථි ප්‍රශ්නලො අත්තතිතාය පටිපනේතා'ති? ආමන්තා.
රූපසමිං ප්‍රශ්නලො—පෙ— අඤ්ඤාත්‍ර රූපා ප්‍රශ්නලො—පෙ— ප්‍රශ්නලසමිං
රූපං —පෙ— වෙදනා ප්‍රශ්නලො—පෙ— වෙදනාය ප්‍රශ්නලො—පෙ—
අඤ්ඤාත්‍ර වෙදනාය ප්‍රශ්නලො—පෙ— ප්‍රශ්නලසමිං වෙදනා —පෙ—
අඤ්ඤා ප්‍රශ්නලො—පෙ— අඤ්ඤාය ප්‍රශ්නලො—පෙ— අඤ්ඤාත්‍ර අඤ්ඤාය
ප්‍රශ්නලො—පෙ— ප්‍රශ්නලසමිං සඤ්ඤා —පෙ— සංඛාරා ප්‍රශ්නලො—පෙ—
සංඛාරෙසු ප්‍රශ්නලො—පෙ— අඤ්ඤාත්‍ර සංඛාරෙහි ප්‍රශ්නලො—පෙ—
ප්‍රශ්නලසමිං සංඛාරා —පෙ— විඤ්ඤාණං ප්‍රශ්නලො—පෙ— විඤ්ඤාණසමිං
ප්‍රශ්නලො—පෙ— අඤ්ඤාත්‍ර විඤ්ඤාණං ප්‍රශ්නලො—පෙ— ප්‍රශ්නලසමිං
විඤ්ඤාණන්ති? තභෙවං චත්තබ්බෙ, ආජාතාහි පටිකමමං. හඤ්චි. චුත්තං
භගවතා- අත්ථි ප්‍රශ්නලො අත්තතිතාය පටිපනේතා. තෙන චත රෙ
චත්තබ්බෙ ප්‍රශ්නලසමිං විඤ්ඤාණන්ති.

යං තත්ථ චදෙසි, චත්තබ්බෙ බො චුත්තං භගවතා-අත්ථි ප්‍රශ්නලො
අත්තතිතාය පටිපනේතා, තො ච චත්තබ්බෙ ප්‍රශ්නලසමිං විඤ්ඤාණන්ති

මිච්ඡා, නො වෙ පත වන්නෙබ්බ පුග්ගලස්මිං විඤ්ඤාණන්ති. නො ව වත රෙ වන්නෙබ්බ, චූත්තං භගවතා-අත්ථි පුග්ගලො අත්තනිතාය පටිපනේනා'ති. යං තස්මි වදෙසී, වන්නෙබ්බ බො චූත්තං භගවතා-අත්ථි පුග්ගලො අත්තනිතාය පටිපනේනා, නො ව වන්නෙබ්බ පුග්ගලස්මිං විඤ්ඤාණන්ති මිච්ඡා—පෙ—

පුග්ගලො උපලබ්භති* සච්චිකට්ඨපරමජේතා'ති? ආමන්තා, චූත්තං භගවතා-අත්ථි පුග්ගලො අත්තනිතාය පටිපනේනා'ති? ආමන්තා, චක්ඛායතනං පුග්ගලො —පෙ— චක්ඛායතනස්මිං පුග්ගලො —පෙ— අඤ්ඤාත්ත චක්ඛායතනා පුග්ගලො —පෙ— පුග්ගලස්මිං චක්ඛායතනං —පෙ— ධම්මායතනං පුග්ගලො —පෙ— ධම්මායතනස්මිං පුග්ගලො —පෙ— අඤ්ඤාත්ත ධම්මායතනා පුග්ගලො —පෙ— පුග්ගලස්මිං ධම්මායතනං —පෙ— චක්ඛුධාතු පුග්ගලො —පෙ— චක්ඛුධාතුයා පුග්ගලො —පෙ— අඤ්ඤාත්ත චක්ඛුධාතුයා පුග්ගලො —පෙ— පුග්ගලස්මිං චක්ඛුධාතු —පෙ— ධම්මධාතු පුග්ගලො —පෙ— ධම්මධාතුයා පුග්ගලො —පෙ— අඤ්ඤාත්ත ධම්මධාතුයා පුග්ගලො —පෙ— පුග්ගලස්මිං ධම්මධාතු —පෙ— චක්ඛුත්ථිතං පුග්ගලො —පෙ— චක්ඛුත්ථිතස්මිං පුග්ගලො —පෙ— අඤ්ඤාත්ත චක්ඛුත්ථිතා පුග්ගලො —පෙ— පුග්ගලස්මිං චක්ඛුත්ථිතං —පෙ— අඤ්ඤාතාච්ඡිතං පුග්ගලො —පෙ— අඤ්ඤාතාච්ඡිතස්මිං පුග්ගලො —පෙ— අඤ්ඤාත්ත අඤ්ඤාතාච්ඡිතා පුග්ගලො —පෙ— පුග්ගලස්මිං අඤ්ඤාතාච්ඡිතන්ති? නහෙවං වන්නෙබ්බ, ආරාතාති පටිකම්මං, භඤ්චි චූත්තං භගවතා-අත්ථි පුග්ගලො අත්තනිතාය පටිපනේනා, තෙන වත රෙ වන්නෙබ්බ පුග්ගලස්මිං අඤ්ඤාතාච්ඡිතන්ති

යං තස්මි වදෙසී වන්නෙබ්බ බො චූත්තං භගවතා-අත්ථි පුග්ගලො අත්තනිතාය පටිපනේනා, නො ව වන්නෙබ්බ පුග්ගලස්මිං අඤ්ඤාතාච්ඡිතන්ති මිච්ඡා, නො වෙ පත වන්නෙබ්බ, පුග්ගලස්මිං අඤ්ඤාතාච්ඡිතන්ති. නො ව වත රෙ වන්නෙබ්බ, චූත්තං භගවතා-අත්ථි පුග්ගලො අත්තනිතාය පටිපනේනා, යං තස්මි වදෙසී-වන්නෙබ්බ බො චූත්තං භගවතා-අත්ථි පුග්ගලො අත්තනිතාය පටිපනේනා-නො ව වන්නෙබ්බ පුග්ගලස්මිං අඤ්ඤාතාච්ඡිතන්ති මිච්ඡා—පෙ—

වතුකකතාය සංසදන්තං

146- පුග්ගලො උපලබ්භති සච්චිකට්ඨපරමජේතා'ති? ආමන්තා, පුග්ගලො සප්පච්චයො —පෙ— පුග්ගලො අප්පච්චයො —පුග්ගලො සඛිකතො—පුග්ගලො අසඛිකතො—පුග්ගලො සස්සතො—පුග්ගලො අසස්සතො—පුග්ගලො සනිම්මතො—පෙ—පුග්ගලො අනිම්මතො'ති? නහෙවං වන්නෙබ්බ¹ —පෙ—

* හු'පලබ්භති. — ඉ.

147. ප්‍රශ්නලො නු'පලබ්‍හති සච්චිකට්ඨපරමජෝතාති? ආමන්තා. චුන්තං හතචතා- අත්ථි ප්‍රශ්නලො අත්තතිතාය පටිපනේනා'ති? ආමන්තා. ප්‍රශ්නලො සප්පච්චයො-පෙ-ප්‍රශ්නලො අප්පච්චයො-ප්‍රශ්නලො සසිඛිතො-ප්‍රශ්නලො අසසිඛිතො-ප්‍රශ්නලො සසානො-ප්‍රශ්නලො අසසානො-ප්‍රශ්නලො සනිම්මෙනො-ප්‍රශ්නලො අනිම්මෙනො'ති? නභෙවං චත්තබ්බෙ -පෙ-.

ලකඛණ සුත්ති කථා

148. ප්‍රශ්නලො උපලබ්‍හති, උපලබ්‍හති ප්‍රශ්නලො'ති, ප්‍රශ්නලො උපලබ්‍හති, උපලබ්‍හති කෙති ටි ප්‍රශ්නලො, කෙති ටි න ප්‍රශ්නලො'ති, ප්‍රශ්නලො කෙති ටි උපලබ්‍හති, කෙති ටි න උපලබ්‍හති'ති? නභෙවං චත්තබ්බෙ -පෙ-.

149. ප්‍රශ්නලො සච්චිතට්ඨො, සච්චිතට්ඨො ප්‍රශ්නලො'ති, ප්‍රශ්නලො සච්චිතට්ඨො සච්චිතට්ඨො, කෙති ටි ප්‍රශ්නලො, කෙති ටි න ප්‍රශ්නලො'ති, ප්‍රශ්නලො කෙති ටි සච්චිතට්ඨො, කෙති ටි න සච්චිතට්ඨො'ති? නභෙවං චත්තබ්බෙ -පෙ-.

150. ප්‍රශ්නලො විජ්ජමානො, විජ්ජමානො ප්‍රශ්නලො'ති, ප්‍රශ්නලො විජ්ජමානො, විජ්ජමානො කෙති ටි ප්‍රශ්නලො, කෙති ටි න ප්‍රශ්නලො'ති, ප්‍රශ්නලො කෙති ටි විජ්ජමානො, කෙති ටි න විජ්ජමානො'ති? නභෙවං චත්තබ්බෙ -පෙ-.

151. ප්‍රශ්නලො සංවිජ්ජමානො, සංවිජ්ජමානො ප්‍රශ්නලො'ති, ප්‍රශ්නලො සංවිජ්ජමානො, සංවිජ්ජමානො කෙති ටි ප්‍රශ්නලො, කෙති ටි න ප්‍රශ්නලො'ති, ප්‍රශ්නලො කෙති ටි සංවිජ්ජමානො, කෙති ටි න සංවිජ්ජමානො'ති? නභෙවං චත්තබ්බෙ -පෙ-.

152. ප්‍රශ්නලො අත්ථි, අත්ථි ප්‍රශ්නලො'ති, ප්‍රශ්නලො අත්ථි, අත්ථි කෙති ටි ප්‍රශ්නලො, කෙති ටි න ප්‍රශ්නලො'ති, ප්‍රශ්නලො කෙති ටි අත්ථි, කෙති ටි නත්ථි'ති? නභෙවං චත්තබ්බෙ -පෙ-.

153. ප්‍රශ්නලො අත්ථි, අත්ථි න සබ්බො ප්‍රශ්නලො'ති? ආමන්තා. -පෙ- ප්‍රශ්නලො නත්ථි, නත්ථි න සබ්බො ප්‍රශ්නලො'ති? නභෙවං චත්තබ්බෙ -පෙ-.

චච්චන සොධනං.

154. රූපධාතුයා රූපි ප්‍රශ්නලො'ති? ආමන්තා. කාමධාතුයා කාමි ප්‍රශ්නලො'ති? නභෙවං චත්තබ්බෙ -පෙ-. රූපධාතුයා රූපිනො සත්තා'ති? ආමන්තා. කාමධාතුයා කාමිනො සත්තා'ති? නභෙවං චත්තබ්බෙ -පෙ-.

අරුපධාතුයා¹ අරුපි පුග්ගලො'ති? ආමනනා - කාමධාතුයා කාමි පුග්ගලො'ති? නහෙවං චිත්තබ්බේ - පෙ - අරුපධාතුයා අරුපිනො සත්තා' ති? ආමනනා - කාමධාතුයා කාමිනො උත්තරා' ති? නහෙවං චිත්තබ්බේ - පෙ -

155. රුපධාතුයා රුපි පුග්ගලො, අරුපධාතුයා අරුපි පුග්ගලො. අනි ච කොචි රුපධාතුයා චුතො අරුපධාතුං උපපජ්ජති'ති? ආමනනා. රුපං පුග්ගලො උපවජ්ජනො,² අරුපි පුග්ගලො ජාතො'ති? නහෙවං චිත්තබ්බේ - පෙ - රුපධාතුයා රුපිනො උත්තරා අරුපධාතුයා අරුපිනො සත්තා. අනි ච කොචි රුපධාතුයා චුතො අරුපධාතුං උපපජ්ජති'ති? ආමනනා. රුපි සත්තො³ උපවජ්ජනො අරුපි සත්තො ජාතො'ති? නහෙවං චිත්තබ්බේ - පෙ -

156. කායො'ති වා සරිරන්ති' වා, සරිරන්ති වා කායොති වා, කායං අපජිං කරිත්වා එසෙ සෙ³ එකථෙයි සමෙ සමභාගෙ තජ්ජානෙ'ති? ආමනනා. පුග්ගලො'ති වා ජිවොති වා, ජිවො'ති වා පුග්ගලො'ති වා, පුග්ගලං අපජිං කරිත්වා එසෙ සෙ එකථෙයි සමෙ සමභාගෙ තජ්ජානෙ'ති? ආමනනා. අසෙසං කායො අසෙසං පුග්ගලො'ති? ආමනනා. අසෙසං ජිවං අසෙසං සරිරන්ති? නහෙවං චිත්තබ්බේ, ආජානාති නිග්ගහං. භස්සි කායො'ති වා සරිරන්ති' වා, සරිරන්ති වා කායො'ති වා, කායං අපජිං කරිත්වා එසෙ සෙ එකථෙයි සමෙ සමභාගෙ තජ්ජානෙ පුග්ගලො'ති වා ජිවො'ති වා, ජිවො'ති වා පුග්ගලො'ති වා, පුග්ගලං අපජිං කරිත්වා එසෙ සෙ එකථෙයි සමෙ සමභාගෙ තජ්ජානෙ අසෙසං කායො අසෙසං පුග්ගලො. තෙන චිත්ත රෙ චිත්තබ්බේ, අසෙසං ජිවං අසෙසං සරිරන්ති.

යං තත්ථ වදෙසී, චිත්තබ්බේ බො කායො'ති වා සරිරන්ති' වා, සරිරන්ති' වා කායො'ති වා, කායං අපජිං කරිත්වා එසෙ සෙ එකථෙයි සමෙ සමභාගෙ තජ්ජානෙ පුග්ගලො'ති වා, ජිවො'ති වා, ජිවො'ති වා පුග්ගලො'ති වා, පුග්ගලං අපජිං කරිත්වා එසෙ සෙ එකථෙයි සමෙ සමභාගෙ තජ්ජානෙ අසෙසං කායො, අසෙසං පුග්ගලො. නො ච චිත්තබ්බේ අසෙසං ජිවං අසෙසං සරිරන්ති' මිච්ඡා. නො වෙ පන චිත්තබ්බේ අසෙසං ජිවං අසෙසං සරිරන්ති. නො ච චිත්ත රෙ චිත්තබ්බේ කායො'ති වා සරිරන්ති' වා, සරිරන්ති' වා කායො'ති වා, කායං අපජිං කරිත්වා එසෙ සෙ එකථෙයි සමෙ සමභාගෙ තජ්ජානෙ පුග්ගලො'ති වා ජිවො'ති වා, ජිවො'ති වා පුග්ගලො'ති වා, පුග්ගලං අපජිං කරිත්වා එසෙ සෙ එකථෙයි සමෙ සමභාගෙ තජ්ජානෙ අසෙසං කායො අසෙසං පුග්ගලො'ති. යං තත්ථ වදෙසී චිත්තබ්බේ බො කායො'ති වා සරිරන්ති' වා,

1. අරුපි ධාතුයා - ම.

2. උපවජ්ජනො - සි - 9.

3. එසෙ එසෙ - අධිකථා.

සර්වත්‍රී වා කායෝති වා, කායං අප්පිකං කරිත්වා එසෙ සෙ එකට්ඨි සමෙ සමභාගෙ තඤ්ජාතෙ පුගලොති වා ජිවොති වා, ජිවොති වා පුගලොති වා, පුගලං අප්පිකං කරිත්වා එසෙ සෙ එකට්ඨි සමෙ සමභාගෙ තඤ්ජාතෙ අසෙසසු කායො අසෙසසු පුගලො. නො ච වත්තබ්බෙ අසෙසසු ජිවං අසෙසසු සර්වත්‍රී ඕච්ඡා —පෙ—.

157. කායෝති වා සර්වත්‍රී වා, සර්වත්‍රී වා කායෝති වා, කායං අප්පිකං කරිත්වා එසෙ සෙ එකට්ඨි සමෙ සමභාගෙ තඤ්ජාතෙති? ආමන්තා. චුත්තං භගවතා - අප්පි පුගලො අත්තතිතාය පටිපනේනාති? ආමන්තා. අසෙසසු කායො අසෙසසු පුගලොති? නගෙවං වත්තබ්බෙ. ආජානාති පටිකමමං. හසෙසි කායෝති වා සර්වත්‍රී වා, සර්වත්‍රී වා කායෝති වා, කායං අප්පිකං කරිත්වා එසෙ සෙ එකට්ඨි සමෙ සමභාගෙ තඤ්ජාතෙ, චුත්තං භගවතා - අප්පි පුගලො අත්තතිතාය පටිපනේනා. තෙන වත රෙ වත්තබ්බෙ. අසෙසසු කායො අසෙසසු පුගලොති.

යං තත්ථ වදෙසී, වත්තබ්බෙ බො කායෝති වා සර්වත්‍රී වා, සර්වත්‍රී වා කායෝති වා, කායං අප්පිකං කරිත්වා එසෙ සෙ එකට්ඨි සමෙ සමභාගෙ තඤ්ජාතෙ, චුත්තං භගවතා - අප්පි පුගලො අත්තතිතාය පටිපනේනා, නො ච වත්තබ්බෙ, අසෙසසු කායො අසෙසසු පුගලොති ඕච්ඡා. නො චෙ පත වත්තබ්බෙ, අසෙසසු කායො අසෙසසු පුගලොති. නො ච වත රෙ වත්තබ්බෙ කායෝති වා සර්වත්‍රී වා, සර්වත්‍රී වා කායෝති වා, කායං අප්පිකං කරිත්වා එසෙ සෙ එකට්ඨි සමෙ සමභාගෙ තඤ්ජාතෙ, චුත්තං භගවතා - අප්පි පුගලො අත්තතිතාය පටිපනේනාති. යං තත්ථ වදෙසී, වත්තබ්බෙ බො කායෝති වා සර්වත්‍රී වා, සර්වත්‍රී වා කායෝති වා. කායං අප්පිකං කරිත්වා එසෙ සෙ එකට්ඨි සමෙ සමභාගෙ තඤ්ජාතෙ, චුත්තං භගවතා - අප්පි පුගලො අත්තතිතාය පටිපනේනා, නො ච වත්තබ්බෙ, අසෙසසු කායො අසෙසසු පුගලොති ඕච්ඡා —පෙ—

අසෙසසුත්තානුයොගො¹

158. පුගලො සක්ඛාවති අසමා ලොකා පරං ලොකං, පරසමා ලොකා ඉමං ලොකනති? ආමන්තා. සො පුගලො සක්ඛාවති අසමා ලොකා පරං ලොකං, පරසමා ලොකා ඉමං ලොකනති? නගෙවං වත්තබ්බෙ. —පෙ— පුගලො සක්ඛාවති අසමා ලොකා පරං ලොකං, පරසමා ලොකා ඉමං ලොකනති? ආමන්තා. අසෙසසු පුගලො සක්ඛාවති අසමා ලොකා පරං ලොකං, පරසමා ලොකා ඉමං ලොකනති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— පුගලො සක්ඛාවති අසමා ලොකා පරං ලොකං පරසමා ලොකා ඉමං ලොකනති? ආමන්තා.

සො ව අඤ්ඤා ව සක්ඛාවති අස්මා ලොකා පරං ලොකං පරස්මා ලොකා ඉමං ලොකනති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— පුග්ගලො සක්ඛාවති අස්මා ලොකා පරං ලොකං, පරස්මා ලොකා ඉමං ලොකනති? ආමනනා. තෙව සො සක්ඛාවති, න අඤ්ඤා සක්ඛාවති අස්මා ලොකා පරං ලොකං, පරස්මා ලොකා ඉමං ලොකනති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— පුග්ගලො සක්ඛාවති අස්මා ලොකා පරං ලොකං, පරස්මා ලොකා ඉමං ලොකනති? ආමනනා. සො පුග්ගලො සක්ඛාවති, අඤ්ඤා පුග්ගලො සක්ඛාවති, සො ව අඤ්ඤා ව සක්ඛාවති, තෙ ව සො සක්ඛාවති, න අඤ්ඤා සක්ඛාවති අස්මා ලොකා පරං ලොකං, පරස්මා ලොකා ඉමං ලොකනති? න හෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

159. න චත්තබ්බං පුග්ගලො සක්ඛාවති අස්මා ලොකා පරං ලොකං, පරස්මා ලොකා ඉමං ලොකනති? ආමනනා, නනු චුත්තං භගවතා :-

“සත්තකකතනුපරමං-සක්ඛාවතීන පුග්ගලො,
දුක්ඛස්සන්තකරො භොති-සබ්බඤ්ඤාජනකකියාති”.

අනෙව සුත්තනෙතොති? ආමනනා. තෙන හි පුග්ගලො සක්ඛාවති අස්මා ලොකා පරං ලොකං, පරස්මා ලොකා ඉමං ලොකනති.

න චත්තබ්බං පුග්ගලො සක්ඛාවති අස්මා ලොකා පරං ලොකං, පරස්මා ලොකා ඉමං ලොකනති? ආමනනා. නනු චුත්තං භගවතා- “අතමනගොඤ්ඤාං භික්ඛවෙ සංසාරො පුබ්බාකොචි න පඤ්ඤායති අවිජ්ජා නිවරණානං උත්තානං තණ්හා සඤ්ඤාජනානා සක්ඛාවතං සං සරන්තති” අනෙව සුත්තනෙතොති? ආමනනා. තෙන හි පුග්ගලො සක්ඛාවති අස්මා ලොකා පරං ලොකං, පරස්මා ලොකා ඉමං ලොකනති.

160. පුග්ගලො සක්ඛාවති අස්මා ලොකා, පරං ලොකං, පරස්මා ලොකා ඉමං ලොකනති? ආමනනා. සොව පුග්ගලො සක්ඛාවති අස්මා ලොකා පරං ලොකං, පරස්මා ලොකා ඉමං ලොකනති? නහෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ—සොව පුග්ගලො සක්ඛාවති අස්මා ලොකා පරං ලොකං, පරස්මා ලොකා ඉමං ලොකනති? ආමනනා, අනි කොචි මනුස්සො හුතා දෙවො භොතිති? ආමනනා, සොව මනුස්සො සො දෙවොති? නහෙවං චත්තබ්බෙ—පෙ—සොව මනුස්සො සො දෙවොති? ආමනනා, මනුස්සො හුතා දෙවො භොති, දෙවො හුතා මනුස්සො භොති, මනුස්සො හුතා අඤ්ඤා දෙවො අඤ්ඤා මනුස්සො හුතො සොවොඤ්ඤා සක්ඛාවති මිච්ඡා—පෙ සොව හි සක්ඛාවති සොව පුග්ගලො ඉතො චුතො පරං ලොකං අනඤ්ඤා ¹ හෙවං.

1. අතමනගොඤ්ඤා—ඉ—ම.

මරණං ¹ න හෙති'නි පාණාතිපාතො'පි නු'පලබ්‍හති. කමමං අපී, කමමපිපාකො අපී, කතාතං කමමාතං විපාකො අපී, කුසලාකුසලෙ විපච්චමානෙ සො'වා'යං සක්ඛාවති'නි මිච්ඡා.

161. සො'ව ප්‍රගලො සක්ඛාවති අසමා ලොකා පරං ලොකං, පරසමා ලොකා ඉමං ලොකනති? ආමනතා, අපී කොපි මනුස්සො හුත්වා යකෙකා හොති-පෙතො හොති-තෙරසිකො හොති නිරව්ඡානගතො හොති-ඔට්ඨො හොති- ගොණො හොති- ගද්දො හොති - සුකරො හොති- ² මහිසො හොති'නි? ආමනතා, සො'ව මනුස්සො සො මහි සො'නි? නහෙවං චත්තබ්බෙ-පෙ-සො'ව මනුස්සො සො මහි සො'නි? ආමනතා, නුස්සො හුත්වා මහිසො ³ හොති. මහිසො හුත්වා මනුස්සො හොති, මනුස්සාහුතො අසොකො, මහිසො අසොකො, මනුස්සා හුතො සො'වා'යං සක්ඛාවති'නි මිච්ඡා-පෙ-.

සවෙ හි සක්ඛාවති සො'ව ප්‍රගලො ඉතො චුතො ³ පරලොකං, අනසොකො ⁴ හෙවං මරණං ¹ න හෙතිනි- පාණාතිපාතො'පි නු'ප- ලබ්‍හති, කමමං අපී, කමමපිපාකො අපී, කතාතං කමමාතං විපාකො අපී, කුසලාකුසලෙ විපච්චමානෙ සො'වා'යං සක්ඛාවති'නි මිච්ඡා.

162 සො'ව ප්‍රගලො සක්ඛාවති අසමා ලොකා පරං ලොකං, පරසමා ලොකා ඉමං ලොකනති? ආමනතා. අපී කොපි බත්තියො හුත්වා බ්‍රාහ්මණො හොති'නි? ආමනතා. සො'ව බත්තියො සො බ්‍රාහ්මණො'නි? නහෙවං චත්තබ්බෙ-පෙ-අපී කොපි බත්තියො හුත්වා වෙස්සො හොති-සුද්දො හොති'නි? ආමනතා. සො'ව බත්තියො සො සුද්දො'නි? නහෙවං චත්තබ්බෙ-පෙ-අපී කොපි බ්‍රාහ්මණො හුත්වා වෙස්සො හොති සුද්දො හොති බත්තියො හොති'නි? ආමනතා. සො'ව බ්‍රාහ්මණො සො බත්තියො'නි? නහෙවං චත්තබ්බෙ පෙ-අපී කොපි වෙස්සො හුත්වා සුද්දො හොති බත්තියො හොති-බ්‍රාහ්මණො හොති'නි? ආමනතා, සො'ව වෙස්සො සො බ්‍රාහ්මණො'නි? නහෙවං චත්තබ්බෙ -පෙ-අපී කොපි සුද්දො හුත්වා බත්තියො හොති බ්‍රාහ්මණො හොති- වෙස්සො හොති'නි? ආමනතා, සො'ව සුද්දො සො වෙස්සො'නි? නහෙවං චත්තබ්බෙ-පෙ-.

163. සො'ව ප්‍රගලො සක්ඛාවති අසමා ලොකා පරං ලොකං, පරසමා ලොකා ඉමං ලොකනති? ආමනතා, හත්ථච්ඡිනො හත්ථච්ඡිනො' ව හොති, පාදච්ඡිනො පාදච්ඡිනො' ව හොති, හත්ථපාදච්ඡිනො හත්ථපාදච්ඡිනො'ව හොති-කණ්ණච්ඡිනො- නා- සච්ඡිනො - කණ්ණකාසච්ඡිනො - අභිකුලිච්ඡිනො - අලච්ඡිනො-

1. න හෙතිනි-සී. 2. මහිසො-ම. 3. පරං ලොකං-ඉ,
4. හෙව-සී-

කණ්ඩරවල්නො- කුණ්ඩරවල්නො- ඵනනවල්නො- කුට්ඨියො- ගණ්ඩියො- කිලාසියො-සොසියො-අපමාරියො- ඔට්ටො- ගොණො- ගුහො- සුභරො- මහිසො-මහිසො'ව හොති'ති? නහෙවං වතතබ්බෙ -පෙ—.

164. න වතතබ්බං සෝ'ව පුග්ගලො සක්ඛාවති අසමා ලොකා පරං ලොකං, පරසමා ලොකා ඉමං ලොකනති? ආමනා, තනු සොතා පනො පුග්ගලො මනුස්සලොකා වුතො දෙවලොකං උපපනො, තත්'පි සොතාපනො'ව හොති'ති? ආමනා, හඤ්චි සොතාපනො පුග්ගලො මනුස්සලොකා වුතො දෙවලොකං උපපනො, තත්'පි සොතාපනො'ව හොති, තෙන වත රෙ වතතබ්බෙ සෝ'ව පුග්ගලො සක්ඛාවති අසමා ලොකා පරං ලොකං, පරසමා ලොකා ඉමං ලොකනති. සොතාපනො පුග්ගලො මනුස්සලොකා වුතො දෙවලොකං උපපනො. තත්'පි සොතාපනො'ව හොති'ති කතා තෙන ව කාරණෙන සෝ'ව පුග්ගලො සක්ඛාවති අසමා ලොකා පරං ලොකං, පරසමා ලොකා ඉමං ලොකනති? ආමනා, සොතාපනො පුග්ගලො මනුස්ස ලොකා වුතො දෙවලොකං උපපනො තත්'පි මනුස්සො හොති'ති නහෙවං වතතබ්බෙ—පෙ—.

165. සෝ'ව පුග්ගලො සක්ඛාවති අසමා ලොකා පරං ලොකං, පරසමා ලොකා ඉමං ලොකනති? ආමනා. අතඤ්ඤ අවිගතො සක්ඛාවති'ති? නහෙවං වතතබ්බෙ —පෙ—. අතඤ්ඤ අවිගතො සක්ඛාවති'ති? ආමනා. හත්ථල්නො හත්ථල්නො'ව හොති- පාදල්නො පාදල්නො'ව හොති- හත්පාදල්නො හත්පාදල්නො'ව හොති- කණ්ණල්නො- නාසල්නො- කණ්ණ නාසල්නො- අබ්බුලිල්නො- අලුල්නො- කණ්ඩරවල්නො- කුණ්ඩරවල්නො- ඵණ්ඩරවල්නො- කුට්ඨියො- ගණ්ඩියො- කිලාසියො- සොසියො- අපමාරියො- ඔට්ටො- ගොණො- ගුහො- සුභරො- මහිසො මහිසො'ව හොති'ති? නහෙවං වතතබ්බෙ—පෙ—.

166. සෝ'ව පුග්ගලො සක්ඛාවති අසමා ලොකා පරං ලොකං, පරසමා ලොකා ඉමං ලොකනති? ආමනා. සරූපො සක්ඛාවති'ති? නහෙවං වතතබ්බෙ—පෙ—සරූපො සක්ඛාවති'ති? ආමනා. තං ජීවං තං සරීරනති? නහෙවං වතතබ්බෙ —පෙ— ස වෙදනො —පෙ— ස ඤ්ඤා —පෙ— ස සංඛාරො —පෙ— ස විඤ්ඤාණො සක්ඛාවති ති? නහෙවං වතතබ්බෙ —පෙ— ස විඤ්ඤාණො සක්ඛාවති'ති? ආමනා. තං ජීවං තං සරීරනති? නහෙවං වතතබ්බෙ —පෙ—.

167. සෝ'ව පුග්ගලො සක්ඛාවති අසමා ලොකා පරං ලොකං, පරසමා ලොකා ඉමං ලොකනති? ආමනා. අරූපො සක්ඛාවති'ති? නහෙවං වතතබ්බෙ —පෙ— අරූපො සක්ඛාවති'ති? ආමනා. අඤ්ඤා ජීවං අඤ්ඤා සරීර'නති? නහෙවං වතතබ්බෙ —පෙ— අ වෙදනො

—පෙ— අසැසෙය් —පෙ— අසැසෙය් —පෙ— අසැසෙය්
සැසෙය්'නි නහෙව. වහනබෙබ —පෙ— අසැසෙය් සැසෙය්'නි?
අමනනා. අසැසෙය් ජිවං අසැසෙය් සරිනනි? නහෙව. වහනබෙබ —පෙ—.

168. සෙව'ව ප්‍රගහලෙ සැසෙය් අසැසෙය් පරං ලොකං,
පරසමා ලොකා ඉමං ලොක'නනි? අමනනා. රූපං සැසෙය්'නි?
නහෙව. වහනබෙබ —පෙ— රූපං සැසෙය්'නි? අමනනා— නං ජිවං
නං සරිනනි? නහෙව. වහනබෙබ —පෙ— වෙදනා—පෙ— සැසෙය්
—පෙ— සැසෙය් —පෙ— විසැසෙය් සැසෙය්'නි? නහෙව. වහනබෙබ
—පෙ— විසැසෙය් සැසෙය්'නි? අමනනා. නං ජිවං නං සරිනනි?
නහෙව. වහනබෙබ —පෙ—.

169. සෙව'ව ප්‍රගහලෙ සැසෙය් අසැසෙය් පරං ලොකං,
පරසමා ලොකා ඉමං ලොක'නනි? අමනනා. රූපං න සැසෙය්'නි?
නහෙව. වහනබෙබ —පෙ— රූපං න සැසෙය්'නි? අමනනා. අසැසෙය්
ජිවං අසැසෙය් සරිනනි? නහෙව. වහනබෙබ —පෙ— වෙදනා—පෙ—
සැසෙය් —පෙ— සැසෙය් —පෙ— විසැසෙය් න සැසෙය්'නි? නහෙව.
වහනබෙබ —පෙ— විසැසෙය් න සැසෙය්'නි? අමනනා— අසැසෙය් ජිවං
අසැසෙය් සරිනනි? නහෙව. වහනබෙබ —පෙ—.

170. 'බෙසෙය් භිජුමානෙය් — සෙව වෙ භිජුනි ප්‍රගහලෙ,
උපෙජ්ජ භවති දිට්ඨි - යා බුඬෙන විවජ්ජනා.
බෙසෙය් භිජුමානෙය් — නො වෙ භිජුනි ප්‍රගහලෙ,
ප්‍රගහලෙ සසානො භොති - නිබ්බානෙන සමසමො'නි'

ගති අනුශාසනා

171. රූපං උපාදය ප්‍රගහලෙස පසැසෙය්'නි? අමනනා. රූපං
අනිච්චං සඤ්ඤා පටිච්චසමුප්පාදනං ඛයධම්මං වයධම්මං විරාගධම්මං
නිරෝධධම්මං විපරිනාම ධම්මනනි? අමනනා. ප්‍රගහලෙසි අනිච්චා
සඤ්ඤා පටිච්චසමුප්පාදනා ඛයධම්මා වයධම්මා විරාගධම්මා
නිරෝධධම්මා විපරිනාමධම්මා'නි? නහෙව. වහනබෙබ —පෙ—.

172. වෙදනං උපාදය —පෙ— සැසෙය් උපාදය —පෙ— සැසෙය්
උපාදය —පෙ— විසැසෙය් උපාදය ප්‍රගහලෙස පසැසෙය්'නි?
අමනනා— විසැසෙය් අනිච්චං සඤ්ඤා පටිච්චසමුප්පාදනං ඛයධම්මං
වයධම්මං විරාගධම්මං නිරෝධධම්මං විපරිනාමධම්මනනි? අමනනා.
ප්‍රගහලෙ'සි අනිච්චා සඤ්ඤා පටිච්චසමුප්පාදනා ඛයධම්මා
වයධම්මා විරාගධම්මා නිරෝධධම්මා විපරිනාමධම්මා'නි? නහෙව.
වහනබෙබ —පෙ—.

173. රූපං උපාදය ප්‍රග්‍යාලස්ස පඤ්ඤානති'ති? ආමනනා- නිලං රූපං උපාදය නිලකස්ස ප්‍රග්‍යාලස්ස පඤ්ඤානති'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— පිතං රූපං උපාදය - ලොභිතං රූපං උපාදය - ඔද්දනං රූපං උපාදය - සතිදස්සනං රූපං උපාදය - අතිදස්සනං රූපං උපාදය - සප්පට්ඨං රූපං උපාදය - අප්පට්ඨං රූපං උපාදය - අප්පට්ඨස්ස ප්‍රග්‍යාලස්ස පඤ්ඤානති'ති - නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

174. වෙදනං උපාදය ප්‍රග්‍යාලස්ස පඤ්ඤානති'ති? ආමනනා, කුසලං වෙදනං උපාදය කුසලස්ස ප්‍රග්‍යාලස්ස පඤ්ඤානති'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— කුසලං වෙදනං උපාදය කුසලස්ස ප්‍රග්‍යාලස්ස පඤ්ඤානති'ති? ආමනනා - කුසලා වෙදනා සඵලා සවිපාකා ඉට්ඨඵලා කන්තඵලා මනුඤ්ඤඵලා අසෙවනකඵලා සුබ්බුද්ධා ¹සුඛවිපාකා'ති? ආමනනා, කුසලො'පි ප්‍රග්‍යාලො සඵලො සවිපාකො ඉට්ඨඵලො කන්තඵලො මනුඤ්ඤඵලො අසෙවනකඵලො සුබ්බුද්ධො සුඛවිපාකො'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

175. වෙදනං උපාදය ප්‍රග්‍යාලස්ස පඤ්ඤානති'ති? ආමනනා - අකුසලං වෙදනං උපාදය අකුසලස්ස ප්‍රග්‍යාලස්ස පඤ්ඤානති'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අකුසලං වෙදනං උපාදය අකුසලස්ස ප්‍රග්‍යාලස්ස පඤ්ඤානති'ති? ආමනනා - අකුසලා වෙදනා සඵලා සවිපාකා අතිට්ඨඵලා අකන්තඵලා අමනුඤ්ඤඵලා සෙවනකඵලා දුක්ඛුද්ධා දුක්ඛවිපාකා'ති? ආමනනා - අකුසලො'පි ප්‍රග්‍යාලො සඵලො සවිපාකො, අතිට්ඨඵලො අකන්තඵලො අමනුඤ්ඤඵලො සෙවනකඵලො දුක්ඛුද්ධො දුක්ඛවිපාකො'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

176. වෙදනං උපාදය ප්‍රග්‍යාලස්ස පඤ්ඤානති'ති? ආමනනා - අබ්‍යාකතං වෙදනං උපාදය අබ්‍යාකතස්ස ප්‍රග්‍යාලස්ස පඤ්ඤානති'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අබ්‍යාකතං වෙදනං උපාදය අබ්‍යාකතස්ස ප්‍රග්‍යාලස්ස පඤ්ඤානති'ති? ආමනනා, අබ්‍යාකතා වෙදනා අතිච්චා සංඛිතා පටිච්චසමුප්පන්නා ඛයධම්මා වයධම්මා විරාගධම්මා නිරෝධධම්මා විපරිණාම ධම්මා'ති? ආමනනා, අබ්‍යාකතො'පි ප්‍රග්‍යාලො අතිච්චා සංඛිතො පටිච්චසමුප්පන්නො ඛයධම්මො වයධම්මො විරාගධම්මො නිරෝධ ධම්මො විපරිණාමධම්මො'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ — පෙ —

177. සඤ්ඤාං උපාදය සංඛිතාරෙ උපාදය විඤ්ඤාණං උපාදය ප්‍රග්‍යාලස්ස පඤ්ඤානති'ති? ආමනනා, කුසලං විඤ්ඤාණං උපාදය කුසලස්ස ප්‍රග්‍යාලස්ස පඤ්ඤානති'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— කුසලං විඤ්ඤාණං උපාදය කුසලස්ස ප්‍රග්‍යාලස්ස පඤ්ඤානති'ති? ආමනනා, කුසලං විඤ්ඤාණං සඵලං සවිපාකං ඉට්ඨඵලං කන්තඵලං මනුඤ්ඤඵලං අසෙවනක

එලං සුබ්‍රද්‍රයං සුබ්‍රිපාකනනි? ආමන්තා. කුසලො'පි පුගලො සඵලො සවිපාකො ඉට්ඨඵලො කනනඵලො මනුස්සඵලො අසවනකඵලො සුබ්‍රද්‍රයො සුබ්‍රිපාකො'නි? නහෙවං වත්තබ්බං —පෙ—.

178. විඤ්ඤණං උපාදය පුගලස්ස පඤ්ඤනනි'නි? ආමන්තා. අකුසලං විඤ්ඤණං උපාදය අකුසලස්ස පුගලස්ස පඤ්ඤනනි'නි? නහෙවං වත්තබ්බං —පෙ— අකුසලං විඤ්ඤණං උපාදය අකුසලස්ස පුගලස්ස පඤ්ඤනනි'නි? ආමන්තා. අකුසලං විඤ්ඤණං සඵලං සවිපාකං අනිට්ඨ ඵලං අකනනඵලං අමනුස්සඵලං සෙවනකඵලං දුක්ඛද්‍රයං දුක්ඛ විපාකනනි? ආමන්තා. අකුසලො'පි පුගලො සඵලො සවිපාකො අනිට්ඨඵලො අකනනඵලො අමනුස්සඵලො සෙවනකඵලො දුක්ඛද්‍රයො දුක්ඛ විපාකො'නි? නහෙවං වත්තබ්බං —පෙ—.

179 විඤ්ඤණං උපාදය පුගලස්ස පඤ්ඤනනි'නි? ආමන්තා. අබ්‍යාකතං විඤ්ඤණං උපාදය අබ්‍යාකතස්ස පුගලස්ස පඤ්ඤනනි'නි? නහෙවං වත්තබ්බං —පෙ— අබ්‍යාකතං විඤ්ඤණං උපාදය අබ්‍යාකතස්ස පුගලස්ස පඤ්ඤනනි'නි? ආමන්තා. අබ්‍යාකතං විඤ්ඤණං අනිච්චං සඝිකතං පටිච්චසමුප්පන්නං ඛයධම්මං වයධම්මං විරාගධම්මං තීරොධධම්මං විපරිණාමධම්මනනි? ආමන්තා. අබ්‍යාකතො'පි පුගලො අනිච්චා සඝිකතො පටිච්චසමුප්පන්නො ඛයධම්මො වයධම්මො විරාගධම්මො තීරොධධම්මො විපරිණාමධම්මො'නි? නහෙවං වත්තබ්බං —පෙ—

180. චක්ඛුං උපාදය චක්ඛුමා පුගලො'නි වත්තබ්බො'නි? ආමන්තා. චක්ඛුමහි නිරුද්ධො චක්ඛුමා පුගලො නිරුද්ධො'නි වත්තබ්බො'නි? නහෙවං වත්තබ්බං —පෙ— සොකං උපාදය - සාකං උපාදය - ජීවනං උපාදය - කායං උපාදය - මනං උපාදය—මනවා පුගලො'නි වත්තබ්බො'නි? ආමන්තා. මනමහි නිරුද්ධො මනවා පුගලො නිරුද්ධො'නි වත්තබ්බො'නි? නහෙවං වත්තබ්බං.

181. මිච්ඡාදිට්ඨිං උපාදය මිච්ඡාදිට්ඨියො පුගලො'නි වත්තබ්බො'නි? ආමන්තා, මිච්ඡාදිට්ඨියා නිරුද්ධාය මිච්ඡාදිට්ඨියො පුගලො නිරුද්ධො'නි වත්තබ්බො'නි? නහෙවං වත්තබ්බං - මිච්ඡාසංඝිකප්පං උපාදය - මිච්ඡා වාචං උපාදය - මිච්ඡා කම්මන්තං උපාදය - මිච්ඡා ආජීවං උපාදය - මිච්ඡා වායාමං උපාදය - මිච්ඡාසනිං උපාදය - මිච්ඡාසමාධිං උපාදය - මිච්ඡා සමාධියො පුගලො'නි වත්තබ්බො'නි? ආමන්තා. මිච්ඡාසමාධිමහි නිරුද්ධො මිච්ඡාසමාධියො පුගලො නිරුද්ධො'නි වත්තබ්බො'නි? නහෙවං වත්තබ්බං.

182. සමමාදිට්ඨිං උපාදය සමමාදිට්ඨියො පුගලො'නි වත්තබ්බො'නි? ආමන්තා. සමමාදිට්ඨියා නිරුද්ධාය සමමාදිට්ඨියො පුගලො නිරුද්ධො'නි වත්තබ්බො'නි? නහෙවං වත්තබ්බං —පෙ—

සමමාසසිකපං උපාදය - සමමාවාමං උපාදය - සමමානමමනාං උපාදය - සමමා ආජිමං උපාදය - සමමාවායාමං උපාදය - සමමාසතිං උපාදය - සමමා සමාධිං උපාදය සමමා සමාධියො පුගලො'ති වන්නබ්බො'ති? ආමනනා. සමමා සමාධිමති නිරුද්ධො සමමා සමාධියො පුගලො නිරුද්ධො'ති වන්නබ්බො'ති? නගෙවං වන්නබ්බො -පෙ- .

183. රූපං උපාදය වෙදනං උපාදය පුගලස්ස පඤ්ඤානති'ති? ආමනනා. ද්වින්නං ඛකුකං උපාදය ද්වින්නං පුගලානං පඤ්ඤානති'ති නගෙවං වන්නබ්බො -පෙ- රූපං උපාදය වෙදනං උපාදය සඤ්ඤං උපාදය සඤ්ඤාතෙ උපාදය විඤ්ඤාණං උපාදය පුගලස්ස පඤ්ඤානති'ති? ආමනනා. පඤ්චනං ඛකුකං උපාදය පඤ්චනං පුගලානං පඤ්ඤානති'ති? නගෙවං වන්නබ්බො -පෙ- .

184. චක්ඛායතනං උපාදය සොතායතනං උපාදය පුගලස්ස පඤ්ඤානති'ති? ආමනනා. ද්වින්නං ආයතනානං උපාදය ද්වින්නං පුගලානං පඤ්ඤානති'ති? නගෙවං වන්නබ්බො -පෙ- චක්ඛායතනං උපාදය සොතායතනං උපාදය -පෙ- ඛමායතනං උපාදය පුගලස්ස පඤ්ඤානති'ති? ආමනනා. ද්වාදසනං ආයතනානං උපාදය ද්වාදසනං පුගලානං පඤ්ඤානති'ති? නගෙවං වන්නබ්බො -පෙ- .

185. චක්ඛුධාතුං උපාදය සොතධාතුං උපාදය පුගලස්ස පඤ්ඤානති'ති? ආමනනා. ද්වින්නං ධාතුනං උපාදය ද්වින්නං පුගලානං පඤ්ඤානති'ති? නගෙවං වන්නබ්බො -පෙ- චක්ඛුධාතුං උපාදය සොතධාතුං උපාදය -පෙ- ඛමධාතුං උපාදය පුගලස්ස පඤ්ඤානති'ති? ආමනනා. අට්ඨාරසනං ධාතුනං උපාදය අට්ඨාරසනං පුගලානං පඤ්ඤානති'ති? නගෙවං වන්නබ්බො -පෙ- .

186. චක්ඛුඤ්ඤායං උපාදය සොතිඤ්ඤායං උපාදය පුගලස්ස පඤ්ඤානති'ති? ආමනනා. ද්වින්නං ඉඤ්ඤායං උපාදය ද්වින්නං පුගලානං පඤ්ඤානති'ති? නගෙවං වන්නබ්බො -පෙ- චක්ඛුඤ්ඤායං උපාදය සොතිඤ්ඤායං උපාදය -පෙ- අඤ්ඤාතාච්ඤ්ඤායං උපාදය පුගලස්ස පඤ්ඤානති'ති? ආමනනා. බාවිසතිනං ඉඤ්ඤායං උපාදය බාවිසතිනං පුගලානං පඤ්ඤානති'ති? නගෙවං වන්නබ්බො -පෙ- .

187. එකවොකාරහවං උපාදය එකස්ස පුගලස්ස පඤ්ඤානති'ති? ආමනනා. චතුරවොකාරහවං උපාදය චතුරනං පුගලානං පඤ්ඤානති'ති? නගෙවං වන්නබ්බො -පෙ- එකවොකාරහවං උපාදය එකස්ස පුගලස්ස පඤ්ඤානති'ති? ආමනනා. පඤ්චවොකාරහවං උපාදය පඤ්චනං පුගලානං පඤ්ඤානති'ති? නගෙවං වන්නබ්බො -පෙ- .

188. එකවොකාරහවෙ එකොව පුගලො'ති? ආමනනා. චතුරවොකාරහවෙ වත්තාරොව පුගලො'ති? නගෙවං වන්නබ්බො -පෙ- එකවොකාරහවෙ එකොව පුගලො'ති? ආමනනා. -පෙ- පඤ්චවොකාරහවෙ පඤ්චව පුගලො'ති? නගෙවං වන්නබ්බො -පෙ- .

189. යථාරුක්කිං උපාදය ඡායාය පඤ්ඤානති. එව'මෙවං රූපං උපාදය ප්‍රගලස්ස පඤ්ඤානති'ති- යථා රුක්කිං උපාදය ඡායාය පඤ්ඤානති රුක්කො'පි අතිවෙවා, ඡායාපි අතිවෙවා, එව'මෙවං රූපං උපාදය ප්‍රගලස්ස පඤ්ඤානති රූපා'පි අතිවෙවා. ප්‍රගලො'පි අතිවෙවා'ති? නභෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— යථා රුක්කිං උපාදය ඡායාය පඤ්ඤානති. අඤ්ඤා රුක්කො අඤ්ඤා ඡායා, එව'මෙවං රූපං උපාදය ප්‍රගලස්ස පඤ්ඤානති'ති, අඤ්ඤං රූපං අඤ්ඤා ප්‍රගලො'ති? නභෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

190. යථා ගාමං උපාදය ගාමිකස්ස පඤ්ඤානති-එව මෙවං රූපං උපාදය ප්‍රගලස්ස පඤ්ඤානති'ති- යථා ගාමං උපාදය ගාමිකස්ස පඤ්ඤානති-අඤ්ඤා ගාමො අඤ්ඤා ගාමිකො, ¹ එව'මෙවං රූපං උපාදය ප්‍රගලස්ස පඤ්ඤානති. අඤ්ඤං රූපං අඤ්ඤා ප්‍රගලො'ති? නභෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

191. යථා රට්ඨං උපාදය රඤ්ඤා පඤ්ඤානති ¹එව'මෙවං රූපං උපාදය ප්‍රගලස්ස පඤ්ඤානති'ති- යථා රට්ඨං උපාදය රඤ්ඤා පඤ්ඤානති ²අඤ්ඤං රට්ඨං අඤ්ඤා රාජා. ¹එව'මෙවං රූපං උපාදය ප්‍රගලස්ස පඤ්ඤානති අඤ්ඤං රූපං අඤ්ඤා ප්‍රගලො'ති? නභෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

192. යථා න නිගලො තෙගලිකො යස්ස නිගලො සො තෙගලිකො. එව'මෙවං න රූපං රූපවා යස්ස රූපං සො රූපවා'ති, යථා න නිගලො තෙගලිකො යස්ස නිගලො, සො තෙගලිකො අඤ්ඤා නිගලො අඤ්ඤා තෙගලිකො, එව 'මෙවං න රූපං රූපවා යස්ස රූපං සො රූපවා අඤ්ඤං රූපං අඤ්ඤා රූපවා'ති? නභෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

193. විතෙන විතෙන ප්‍රගලස්ස පඤ්ඤානති'ති? ආමන්තා. විතෙන විතෙන ප්‍රගලො ජායති ජායති මියති වචති උපපජ්ජති'ති? නභෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

194. දුතියෙ විතෙන උප්පන්නෙ න වත්තබ්බං සො'ති වා අඤ්ඤා'ති වා? ආමන්තා. දුතියෙ විතෙන උප්පන්නෙ න වත්තබ්බං. කුමාරකො'ති වා කුමාරිකා'ති වා'ති? වත්තබ්බං. ආජානාති නිගගං. හඤ්චි දුතියෙ විතෙන උප්පන්නෙ න වත්තබ්බං සො'ති වා අඤ්ඤා'ති වා. තෙන වත රෙ වත්තබ්බෙ දුතියෙ විතෙන උප්පන්නෙ න වත්තබ්බං කුමාරකො'ති වා කුමාරිකා'ති වා'ති. යං තත්ථ වදෙසි - වත්තබ්බෙ ඛො දුතියෙ විතෙන උප්පන්නෙ න වත්තබ්බං. සො'ති වා අඤ්ඤා'ති වා, දුතියෙ විතෙන උප්පන්නෙ වත්තබ්බං කුමාරකො'ති වා කුමාරිකා'ති වා'ති මිච්ඡා —. හඤ්චි වා පන දුතියෙ විතෙන උප්පන්නෙ වත්තබ්බං කුමාරකො'ති වා කුමාරිකා'ති වා. තෙන වත රෙ වත්තබ්බෙ දුතියෙ

විනෝද උපායනේ න වනතබ්බං සො'ති වා අඤ්ඤා'ති වා ඥානං තත්ත්වං වදෙසී වනතබ්බං බො දුතියෙ විනෝද උපායනේ න වනතබ්බං සො'ති වා අඤ්ඤා'ති වා දුතියෙ විනෝද උපායනේ න වනතබ්බං සුමාර කො'ති වා සුමාරිකා'ති වා'ති මිච්ඡා.

195. දුතියෙ විනෝද උපායනේ න වනතබ්බං සො'ති වා අඤ්ඤා'ති වා'ති? ආමන්තා. දුතියෙ විනෝද උපායනේ න වනතබ්බං ඉන්ද්‍රියානි වා පුරිසො'ති වා ගහවේදි'ති වා පබ්බතො'ති වා දෙවො'ති වා මනුස්සො'ති වා'ති? වනතබ්බං. ආජානාති නිග්ගහං. හඤ්ඤි දුතියෙ විනෝද උපායනේ න වනතබ්බං සො'ති වා අඤ්ඤා'ති වා. තෙන වත රෙ වනතබ්බං දුතියෙ විනෝද උපායනේ න වනතබ්බං දෙවො'ති වා මනුස්සො'ති වා'ති

ඥානං තත්ත්වං වදෙසී වනතබ්බං බො දුතියෙ විනෝද උපායනේ න වනතබ්බං සො'ති වා අඤ්ඤා'ති වා. දුතියෙ විනෝද උපායනේ වනතබ්බං දෙවො'ති වා මනුස්සො'ති වා'ති මිච්ඡා හඤ්ඤි වා පන දුතියෙ විනෝද උපායනේ වනතබ්බං දෙවො'ති වා මනුස්සො'ති වා, තෙන වත රෙ වනතබ්බං දුතියෙ විනෝද උපායනේ න වනතබ්බං සො'ති වා අඤ්ඤා'ති වා'ති. ඥානං තත්ත්වං වදෙසී-වනතබ්බං බො දුතියෙ විනෝද උපායනේ න වනතබ්බං සො'ති වා අඤ්ඤා'ති වා දුතියෙ විනෝද උපායනේ වනතබ්බං දෙවො'ති වා මනුස්සො'ති වා'ති මිච්ඡා—පෙ—.

196. න වනතබ්බං පුග්ගලො උපලබ්භති සච්ඡිකට්ඨපරමන්තො'ති? ආමන්තා. නනු යො පස්සති යං පස්සති යෙන පස්සති සො පස්සති නං පස්සති තෙන පස්සති'ති? ආමන්තා. හඤ්ඤි යො පස්සති යං පස්සති යෙන පස්සති සො පස්සති නං පස්සති තෙන පස්සති. තෙන වත රෙ වනතබ්බං-පුග්ගලො උපලබ්භති සච්ඡිකට්ඨපරමන්තො'ති. න වනතබ්බං. පුග්ගලො උපලබ්භති සච්ඡිකට්ඨපරමන්තො'ති? ආමන්තා. නනු යො පුණ්ණාති -පෙ- යො සායති -පෙ- යො සායති -පෙ- යො චුසති -පෙ- යො විජානාති, යං විජානාති, යෙන විජානාති, සො විජානාති, නං විජානාති, තෙන විජානාති'ති? ආමන්තා. හඤ්ඤි යො විජානාති යං විජානාති යෙන විජානාති සො විජානාති නං විජානාති තෙන විජානාති, තෙන වත රෙ වනතබ්බං පුග්ගලො උපලබ්භති සච්ඡිකට්ඨපරමන්තො'ති.

197. පුග්ගලො උපලබ්භති සච්ඡිකට්ඨපරමන්තො'ති? ආමන්තා. නනු යො න පස්සති යං න පස්සති යෙන න පස්සති සො න පස්සති නං න පස්සති තෙන න පස්සති'ති? ආමන්තා. හඤ්ඤි යො න පස්සති යං න පස්සති යෙන න පස්සති සො න පස්සති නං න පස්සති තෙන න පස්සති, තො ව වත රෙ වනතබ්බං පුග්ගලො උපලබ්භති සච්ඡිකට්ඨ පරමන්තො'ති. පුග්ගලො උපලබ්භති සච්ඡිකට්ඨපරමන්තො'ති? ආමන්තා. නනු යො න පුණ්ණාති යො න සායති, යො න චුසති, යො න

පුසති, යො න විජානාති, යං න විජානාති, යෙන න විජානාති, සො න විජානාති, තං න විජානාති, තෙන න විජානාති'ති? ආමනනා. හඤ්චි යො න විජානාති යං න විජානාති යෙන න විජානාති සො න විජානාති තං න විජානාති තෙන න විජානාති. තො ච චත රෙ චතතබ්බෙ පුගලොති උපලබ්භති සච්චිකට්ඨපරමජෙතා'ති.

198. න චතතබ්බං පුගලො උපලබ්භති සච්චිකට්ඨපරමජෙතා'ති? ආමනනා. නනු චුතතං හගවතා — “පස්සාම'හං භික්ඛවෙ දිබ්බෙන චක්ඛුතා විසුද්ධෙන අභික්ඛන්තා මානුසකෙන සත්තෙ වචමානෙ උපපජ්ජමානෙ හිතෙ පණ්ණිතෙ සුවණේණ දුබ්බණේණ සුගතෙ දුගතෙ යථාකම්මපගෙ සත්තෙ පජානාමි”ති අජෙව සුත්තන්තො'ති? ආමනනා. තෙන හි පුගලො උපලබ්භති සච්චිකට්ඨපරමජෙතා'ති.

199 චුතතං හගවතා — “පස්සාම'හං භික්ඛවෙ දිබ්බෙන චක්ඛුතා විසුද්ධෙන අභික්ඛන්තා මානුසකෙන සත්තෙ වචමානෙ උපපජ්ජමානෙ හිතෙ පණ්ණිතෙ සුවණේණ දුබ්බණේණ සුගතෙ දුගතෙ යථාකම්මපගෙ සත්තෙ පජානාමි”ති කථා තෙනෙ'ව කාරණෙන පුගලො උපලබ්භති. සච්චිකට්ඨපරමජෙතා'ති? ආමනනා. හගවා දිබ්බෙන චක්ඛුතා විසුද්ධෙන අභික්ඛන්තා මානුසකෙන රූපං පස්සති පුගලං පස්සති නි? රූපං පස්සති රූපං පුගලො, රූපං වචනි, රූපං උපපජ්ජනි, රූපං යථාකම්මපගනි? නහෙවං චතතබ්බං. හගවා දිබ්බෙන චක්ඛුතා විසුද්ධෙන අභික්ඛන්තා මානුසකෙන රූපං පස්සති පුගලං පස්සති'ති? පුගලං පස්සති. පුගලො රූපං රූපායතනං රූපධාතු නිලං පිතකං ලොභිතකං ඔදනං චක්ඛුච්ඤ්ඤායං චක්ඛුසමිං පටිභඤ්ඤානි චක්ඛුස්ස ආපාඨං ආගච්ඡති'ති? නහෙවං චතතබ්බං — පෙ — හගවා දිබ්බෙන චක්ඛුතා විසුද්ධෙන අභික්ඛන්තා මානුසකෙන රූපං පස්සති පුගලං පස්සති'ති? උභො පස්සති උභො රූපං රූපායතනං රූපධාතු උභො නිලං උභො පිතකා උභො ලොභිතකා උභො ඔදනා උභො චක්ඛු ච්ඤ්ඤායං උභො චක්ඛුසමිං පටිභඤ්ඤානි. උභො චක්ඛුස්ස ආපාඨං ආගච්ඡන්ති උභො වචන්ති උභො උපපජ්ජන්ති උභො යථාකම්මපගා'ති? නහෙවං චතතබ්බං.

උපාදු පඤ්ඤානානුයෝගො.

200. කල්‍යාණපාපකාති කමමාති උපලබ්භන්ති'ති? ආමනනා. කල්‍යාණපාපකාතං කමමාතං භවතා කාරෙන උපලබ්භති'ති? නහෙවං චතතබ්බං — පෙ — කල්‍යාණපාපකාති කමමාති උපලබ්භන්ති'ති. කල්‍යාණ පාපකාතං කමමාතං භවතා කාරෙන උපලබ්භති'ති? ආමනනා. තස්ස භවතා කාරෙන උපලබ්භති'ති? නහෙවං චතතබ්බං — පෙ — තස්ස

කතතා කාරෙතා උපලබ්‍හතී'ති? ආමන්තා. ඡස්ස තස්සෙව තත්ති උත්තස්ස අන්තකිරියා තත්ති චට්ඨ'පචෙත්ඤේ. තත්ති අනුපාදා පරිභිබ්බා තන්ති? තභෙවං චත්තබ්බෙ —පෙ—.

201. කල්‍යාණපාපකානි කම්මානි උපලබ්‍හන්ති¹ කල්‍යාණපාප-
කානං කම්මානං කතතා කාරෙතා උපලබ්‍හතී'ති? ආමන්තා. පුග්ගලො
උපලබ්‍හතී'ති පුග්ගලස්ස කතතා කාරෙතා උපලබ්‍හතී'ති? තභෙවං
චත්තබ්බෙ —පෙ— කල්‍යාණපාපකානි කම්මානි උපලබ්‍හන්ති කල්‍යාණ
පාපකානං කම්මානං කතතා කාරෙතා උපලබ්‍හතී'ති? ආමන්තා.
නිබ්බානං උපලබ්‍හතී'ති නිබ්බානස්ස කතතා කාරෙතා උපලබ්‍හතී'ති?
තභෙවං චත්තබ්බෙ —පෙ— කල්‍යාණපාපකානි කම්මානි උපලබ්‍හන්ති.
කල්‍යාණපාපකානං කම්මානං කතතා කාරෙතා උපලබ්‍හතී'ති? ආමන්තා.
මහාපථථී උපලබ්‍හතී'ති මහාපථථියා කතතා කාරෙතා උපලබ්‍හතී'ති?
තභෙවං චත්තබ්බෙ —පෙ— කල්‍යාණපාපකානි කම්මානි උපලබ්‍හන්ති.
කල්‍යාණපාපකානං කම්මානං කතතා කාරෙතා උපලබ්‍හතී'ති? ආමන්තා.
මහාසමුද්දෙ උපලබ්‍හතී'ති මහාසමුද්දස්ස කතතා කාරෙතා උපලබ්‍හ-
තී'ති? තභෙවං චත්තබ්බෙ —පෙ— කල්‍යාණපාපකානි කම්මානි උප
ලබ්‍හන්ති. කල්‍යාණපාපකානං කම්මානං කතතා කාරෙතා උප
ලබ්‍හතී'ති? ආමන්තා. සිනෙරු පබ්බත රාජා උපලබ්‍හතී'ති සිනෙරුස්ස
පබ්බත රඤ්ඤෙ කතතා කාරෙතා උපලබ්‍හතී'ති? තභෙවං චත්තබ්බෙ
—පෙ— කල්‍යාණපාපකානි කම්මානි උපලබ්‍හන්ති කල්‍යාණපාපකානං
කම්මානං කතතා කාරෙතා උපලබ්‍හතී'ති? ආමන්තා.

ආපො උපලබ්‍හතී'ති ආපස්ස කතතා කාරෙතා උපලබ්‍හතී'ති?
තභෙවං චත්තබ්බෙ —පෙ— කල්‍යාණපාපකානි කම්මානි උපලබ්‍හන්ති
කල්‍යාණපාපකානං කම්මානං කතතා කාරෙතා උපලබ්‍හතී'ති? ආමන්තා.
තෙජෝ 'උපලබ්‍හතී'ති තෙජස්ස කතතා කාරෙතා උපලබ්‍හතී'ති?
තභෙවං චත්තබ්බෙ —පෙ— කල්‍යාණපාපකානි කම්මානි උපලබ්‍හන්ති
කල්‍යාණපාපකානං කම්මානං කතතා කාරෙතා උපලබ්‍හතී'ති? ආමන්තා.
වායො උපලබ්‍හතී'ති වායස්ස කතතා කාරෙතා උපලබ්‍හතී'ති? තභෙවං
චත්තබ්බෙ —පෙ— කල්‍යාණපාපකානි කම්මානි උපලබ්‍හන්ති කල්‍යාණ
පාපකානං කම්මානං කතතා කාරෙතා උපලබ්‍හතී'ති? ආමන්තා.
තිණකට්ඨචතප්පතයො² උපලබ්‍හන්ති තිණකට්ඨචතප්පතීනං කතතා
කාරෙතා උපලබ්‍හතී'ති? තභෙවං චත්තබ්බෙ —පෙ— කල්‍යාණපාපකානි
කම්මානි උපලබ්‍හන්ති කල්‍යාණපාපකානං කම්මානං කතතා කාරෙතා
උපලබ්‍හතී'ති? ආමන්තා. අඤ්ඤාති කල්‍යාණපාපකානි කම්මානි
අඤ්ඤා කල්‍යාණපාපකානං කම්මානං කතතා කාරෙතා'ති? තභෙවං
චත්තබ්බෙ —පෙ—.

1. උපලබ්‍හන්ති-ම.

2. චතප්පතියො.—ඉ.

202. කලාණපාපකානං කමමානං විපාකො උපලබ්‍ධති'ති? ආමන්‍යා. කලාණපාපකානං කමමානං විපාකපටිසංවෙදී උපලබ්‍ධති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— කලාණපාපකානං කමමානං විපාකො උපලබ්‍ධති'ති කලාණපාපකානං කමමානං විපාකපටිසංවෙදී උපලබ්‍ධති'ති? ආමන්‍යා. තස්ස පටිසංවෙදී උපලබ්‍ධති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— තස්ස පටිසංවෙදී උපලබ්‍ධති'ති? ආමන්‍යා. තස්ස තස්සෙව තත්ථ දුක්ඛස්ස අන්ත කිරියා තත්ථ චට්ඨපච්ඡෙදො තත්ථ අනුපාදා පරිනිබ්බානන්ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—

203. කලාණපාපකානං කමමානං විපාකො උපලබ්‍ධති'ති කලාණපාපකානං කමමානං විපාකපටිසංවෙදී උපලබ්‍ධති'ති? ආමන්‍යා. පුග්ගලො උපලබ්‍ධති'ති පුග්ගලස්ස පටිසංවෙදී උපලබ්‍ධති'ති නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— කලාණපාපකානං කමමානං විපාකො උපලබ්‍ධති'ති කලාණපාපකානං කමමානං විපාකපටිසංවෙදී උපලබ්‍ධති'ති? ආමන්‍යා. නිබ්බානං උපලබ්‍ධති'ති නිබ්බානස්ස පටිසංවෙදී උපලබ්‍ධති'ති නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— කලාණපාපකානං කමමානං විපාකො උපලබ්‍ධති'ති? කලාණපාපකානං කමමානං විපාකපටිසංවෙදී උපලබ්‍ධති'ති? ආමන්‍යා. මහාපථවි උපලබ්‍ධති'ති —පෙ— මහාසමුද්‍යො උපලබ්‍ධති'ති- සිනෙරුපබ්බතරාජා උපලබ්‍ධති'ති- ආපො උපලබ්‍ධති'ති- තෙජෝ උපලබ්‍ධති'ති- වායො උපලබ්‍ධති'ති —පෙ— තිණ්‍හට්ඨා¹ වතපපතයො උපලබ්‍ධති'ති- තිණ්‍හට්ඨවතපපතිනං පටිසංවෙදී උපලබ්‍ධති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— කලාණපාපකානං කමමානං විපාකො උපලබ්‍ධති'ති කලාණපාපකානං කමමානං විපාක පටිසංවෙදී උපලබ්‍ධති'ති? ආමන්‍යා. අඤ්ඤා කලාණපාපකානං කමමානං විපාකො, අඤ්ඤා කලාණපාපකානං කමමානං විපාක පටිසංවෙදී'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—

204. දිබ්බං සුඛං උපලබ්‍ධති'ති? ආමන්‍යා. දිබ්බස්ස සුඛස්ස පටිසංවෙදී උපලබ්‍ධති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— දිබ්බං සුඛං උපලබ්‍ධති'ති; දිබ්බස්ස සුඛස්ස පටිසංවෙදී උපලබ්‍ධති'ති? ආමන්‍යා. තස්ස පටිසංවෙදී උපලබ්‍ධති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— තස්ස පටිසංවෙදී උපලබ්‍ධති'ති? ආමන්‍යා. තස්ස තස්සෙව තත්ථ දුක්ඛස්ස අන්තකිරියා තත්ථ චට්ඨපච්ඡෙදො තත්ථ අනුපාදා පරිනිබ්බානන්ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—

205. දිබ්බං සුඛං උපලබ්‍ධති'ති දිබ්බස්ස සුඛස්ස පටිසංවෙදී උපලබ්‍ධති'ති? ආමන්‍යා. පුග්ගලො උපලබ්‍ධති'ති පුග්ගලස්ස පටිසංවෙදී උපලබ්‍ධති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— දිබ්බං සුඛං උපලබ්‍ධති'ති දිබ්බස්ස සුඛස්ස පටිසංවෙදී උපලබ්‍ධති'ති? ආමන්‍යා. නිබ්බානං උපලබ්‍ධති'ති නිබ්බානස්ස පටිසංවෙදී උපලබ්‍ධති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— දිබ්බං සුඛං උපලබ්‍ධති'ති දිබ්බස්ස සුඛස්ස

පටිසංවෙදී උපලබ්ධතී'ති? ආමනා. මහාපථී උපලබ්ධතී'ති —පෙ— මහාසමුද්දෙ උපලබ්ධතී'ති- සිතෙරුපබ්බතරාජා උපලබ්ධතී'ති- ආපො උපලබ්ධතී'ති- තෙජො උපලබ්ධතී'ති වායො උපලබ්ධතී'ති —පෙ— තිණ්කට්ඨවනපපතයො උපලබ්ධතී'ති තිණ්කට්ඨවනපපතිනං පටිසංවෙදී උපලබ්ධතී'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— දිබ්බං සුඛං උපලබ්ධතී'ති දිබ්බස්ස සුඛස්ස පටිසංවෙදී උපලබ්ධතී'ති? ආමනා. අඤ්ඤං දිබ්බං සුඛං අඤ්ඤං දිබ්බස්ස සුඛස්ස පටිසංවෙදී'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

206. මානුෂකං සුඛං උපලබ්ධතී'ති? ආමනා. මානුෂකස්ස සුඛස්ස පටිසංවෙදී උපලබ්ධතී'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— මානුෂකං සුඛං උපලබ්ධතී'ති මානුෂකස්ස සුඛස්ස පටිසංවෙදී උපලබ්ධතී'ති? ආමනා. තස්ස පටිසංවෙදී උපලබ්ධතී'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—තස්ස පටිසංවෙදී උපලබ්ධතී'ති? ආමනා. තස්ස තස්සෙව තත්ති දුක්ඛස්ස අන්තකිරියා තත්ති වට්ඨුපච්ඡෙදො තත්ති අනුපාදා පරිනිබ්බානන්ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

207. මානුෂකං සුඛං උපලබ්ධතී'ති මානුෂකස්ස සුඛස්ස පටිසංවෙදී උපලබ්ධතී'ති? ආමනා. පුග්ගලො උපලබ්ධතී'ති පුග්ගලස්ස පටිසංවෙදී උපලබ්ධතී'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— මානුෂකං සුඛං උපලබ්ධතී'ති මානුෂකස්ස සුඛස්ස පටිසංවෙදී උපලබ්ධතී'ති? ආමනා. නිබ්බානං උපලබ්ධතී'ති නිබ්බානස්ස පටිසංවෙදී උපලබ්ධතී'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— මානුෂකං සුඛං උපලබ්ධතී'ති මානුෂකස්ස සුඛස්ස පටිසංවෙදී උපලබ්ධතී'ති? ¹ ආමනා. මහාපථී උපලබ්ධතී'ති —පෙ— මහාසමුද්දෙ උපලබ්ධතී'ති- සිතෙරුපබ්බතරාජා උපලබ්ධතී'ති- ආපො උපලබ්ධතී'ති- තෙජො උපලබ්ධතී'ති- වායො උපලබ්ධතී'ති- තිණ්කට්ඨ වනපපතයො උපලබ්ධතී'ති තිණ්කට්ඨවනපපතිනං පටිසංවෙදී උපලබ්ධතී'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— මානුෂකං සුඛං උපලබ්ධතී'ති මානුෂකස්ස සුඛස්ස පටිසංවෙදී උපලබ්ධතී'ති? ආමනා. අඤ්ඤං මානුෂකං සුඛං අඤ්ඤං මානුෂකස්ස සුඛස්ස පටිසංවෙදී'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ—.

208. ආපාසිකං දුක්ඛං උපලබ්ධතී'ති? ආමනා. ආපාසිකස්ස දුක්ඛස්ස පටිසංවෙදී උපලබ්ධතී'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— ආපාසිකං දුක්ඛං උපලබ්ධතී'ති- ආපාසිකස්ස දුක්ඛස්ස පටිසංවෙදී උපලබ්ධතී'ති? ආමනා. තස්ස පටිසංවෙදී උපලබ්ධතී'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— තස්ස පටිසංවෙදී උපලබ්ධතී'ති? ආමනා. තස්ස තස්සෙව තත්ති දුක්ඛස්ස අන්තකිරියා තත්ති වට්ඨුපච්ඡෙදො තත්ති අනුපාදා පරිනිබ්බානන්ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

209. ආපාසිකං දුක්ඛං උපලබ්‍හති'ති ආපාසිකස්ස දුක්ඛස්ස පටිසංවෙදී උපලබ්‍හති'ති? ආමන්තා. පුගලො උපලබ්‍හති'ති පුගලස්ස පටිසංවෙදී උපලබ්‍හති'ති නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— ආපාසිකං දුක්ඛං උපලබ්‍හති'ති ආපාසිකස්ස දුක්ඛස්ස පටිසංවෙදී උපලබ්‍හති'ති? ආමන්තා. නිබ්බානං උපලබ්‍හති'ති නිබ්බානස්ස පටිසංවෙදී උපලබ්‍හති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— ආපසිකං දුක්ඛං උපලබ්‍හති'ති ආපාසිකස්ස දුක්ඛස්ස පටිසංවෙදී උපලබ්‍හති'ති? ආමන්තා. මහාපථවි උපලබ්‍හති'ති —පෙ— මහාසමුද්දෙ උපලබ්‍හති'ති- සිතොරුපබ්බතරාජා උපලබ්‍හති'ති- ආපො උපලබ්‍හති'ති- තෙජො උපලබ්‍හති'ති- වායො උපලබ්‍හති'ති- තිණ්කට්ඨවනපපතයො උපලබ්‍හන්ති'ති තිණ්කට්ඨවනපපතිනං පටිසංවෙදී උපලබ්‍හති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— ආපාසිකං දුක්ඛං උපලබ්‍හති'ති ආපාසිකස්ස දුක්ඛස්ස පටිසංවෙදී උපලබ්‍හති'ති? ආමන්තා. අඤ්ඤං ආපාසිකං දුක්ඛං අඤ්ඤං ආපාසිකස්ස දුක්ඛස්ස පටිසංවෙදී'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

210. තෙරසිකං දුක්ඛං උපලබ්‍හති'ති? ආමන්තා. තෙරසිකස්ස දුක්ඛස්ස පටිසංවෙදී උපලබ්‍හති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— තෙරසිකං දුක්ඛං උපලබ්‍හති'ති තෙරසිකස්ස දුක්ඛස්ස පටිසංවෙදී උපලබ්‍හති'ති? ආමන්තා. නස්ස පටිසංවෙදී උපලබ්‍හති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— නස්ස පටිසංවෙදී උපලබ්‍හති'ති? ආමන්තා. නස්ස තස්සෙ ව තත්ථි දුක්ඛස්ස අන්තකිරියා නත්ථි චට්ඨුපච්ඡෙදෙ නත්ථි අනුපාද පරි නිබ්බානන්ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

211. තෙරසිකං දුක්ඛං උපලබ්‍හති'ති තෙරසිකස්ස දුක්ඛස්ස පටිසංවෙදී උපලබ්‍හති'ති? ආමන්තා. පුගලො උපලබ්‍හති'ති පුගලස්ස පටිසංවෙදී උපලබ්‍හති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— තෙරසිකං දුක්ඛං උපලබ්‍හති'ති තෙරසිකස්ස දුක්ඛස්ස පටිසංවෙදී උපලබ්‍හති'ති? ආමන්තා. නිබ්බානං උපලබ්‍හති'ති නිබ්බානස්ස පටිසංවෙදී උපලබ්‍හති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— තෙරසිකං දුක්ඛං උපලබ්‍හති'ති තෙරසිකස්ස දුක්ඛස්ස පටිසංවෙදී උපලබ්‍හති'ති? ආමන්තා. මහා පථවි උපලබ්‍හති'ති —පෙ— මහාසමුද්දෙ උපලබ්‍හති'ති - සිතොරුපබ්බතරාජා උපලබ්‍හති'ති- ආපො උපලබ්‍හති'ති - තෙජො උපලබ්‍හති'ති - වායො උපලබ්‍හති'ති- තිණ්කට්ඨවනපපතයො උපලබ්‍හන්ති'ති - තිණ්කට්ඨවනපපතිනං පටිසංවෙදී උපලබ්‍හති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— තෙරසිකං දුක්ඛං උපලබ්‍හති'ති තෙරසිකස්ස දුක්ඛස්ස පටිසංවෙදී උපලබ්‍හති'ති? ආමන්තා. අඤ්ඤං තෙරසිකං දුක්ඛං අඤ්ඤං තෙරසිකස්ස දුක්ඛස්ස පටිසංවෙදී'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

212. කල්‍යාණපාපකාන්ති කම්මාති උපලබ්‍හන්ති'ති කල්‍යාණපාපකානං කම්මානං කත්තා කාරතා විපාකපටිසංවෙදී උපලබ්‍හති'ති?

ආමනතා සො කරොති සො පටිසංවෙදෙති'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සො කරොති සො පටිසංවෙදෙති'නි? ආමනතා. සංසං කතං සුඛදුක්ඛනි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— කල්‍යාණපාපකානි කම්මානි උපලබ්ධනි'ති කල්‍යාණපාපකානං කම්මාණං කතතා කාරෙතා විපාක-පටිසංවෙදී උපලබ්ධනි'ති? ආමනතා. අඤ්ඤා කරොති අඤ්ඤා පටිසංවෙදෙති'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අඤ්ඤා කරොති අඤ්ඤා පටිසංවෙදෙති'නි? ආමනතා. පරං කතං සුඛදුක්ඛනි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— කල්‍යාණපාපකානි කම්මානි උපලබ්ධනි'ති කල්‍යාණ-පාපකානං කම්මානං කතතා කාරෙතා විපාක පටිසංවෙදී උපලබ්ධනි'ති? ආමනතා. සො ච අඤ්ඤා ච කරොන්ති. සො ච අඤ්ඤා ච පටිසංවෙදෙති'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සො ච අඤ්ඤා ච කරොන්ති, සො ච අඤ්ඤා ච පටිසංවෙදෙති'නි? ආමනතා. සංසං කතඤ්ඤා පරං කතඤ්ඤා සුඛදුක්ඛනි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— කල්‍යාණපාපකානි කම්මානි උපලබ්ධනි'ති කල්‍යාණපාපකානං කම්මානං කතතා කාරෙතා විපාක පටිසංවෙදී උපලබ්ධනි'ති? ආමනතා. නෙව සො-කරොති න සො පටිසංවෙදෙති න අඤ්ඤා කරොති න අඤ්ඤා පටිසංවෙදෙති නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— නෙව සො කරොති න සො පටිසංවෙදෙති න අඤ්ඤා කරොති න අඤ්ඤා පටිසංවෙදෙති'නි? ආමනතා.

අසංකාරං අපරංකාරං අභිච්ච සමුප්පන්නං සුඛදුක්ඛනි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— කල්‍යාණපාපකානි කම්මානි උපලබ්ධනි'ති කල්‍යාණ-පාපකානං කම්මානං කතතා කාරෙතා විපාකපටිසංවෙදී උපලබ්ධනි'ති? ආමනතා. සො කරොති සො පටිසංවෙදෙති අඤ්ඤා කරොති අඤ්ඤා පටිසංවෙදෙති සො ච අඤ්ඤා ච කරොන්ති සො ච අඤ්ඤා ච පටිසංවෙදෙති නෙව සො කරොති න සො පටිසංවෙදෙති න අඤ්ඤා කරොති න අඤ්ඤා පටිසංවෙදෙති'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සො කරොති සො පටිසංවෙදෙති අඤ්ඤා කරොති අඤ්ඤා පටිසංවෙදෙති. සො ච අඤ්ඤා ච කරොන්ති සො ච අඤ්ඤා ච පටිසංවෙදෙති නෙව සො කරොති න සො පටිසංවෙදෙති න අඤ්ඤා කරොති න අඤ්ඤා පටිසංවෙදෙති'නි? ආමනතා, සංසං කතං සුඛදුක්ඛං පරං කතං සුඛදුක්ඛං සංසං කතඤ්ඤා පරං කතඤ්ඤා සුඛදුක්ඛං අසංකාරං අපරංකාරං අභිච්චසමුප්පන්නං සුඛදුක්ඛනි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—

213. කම්මං අත්ථිති? ආමනතා. කම්මකාරකො අත්ථිති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— කම්මං අත්ථිති කම්මකාරකො අත්ථිති? ආමනතා. තස්ස කාරකො අත්ථිති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— තස්ස කාරකො අත්ථිති? ආමනතා. තස්ස තස්සෙව තත්ථි දුක්ඛස්ස අනුබ්බිතො තත්ථි චට්ඨපච්ඡෙදො තත්ථි අනුපාදපටිතිබ්බානන්ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—

214. කම්මං අත්ථිති කම්මකාරකො අත්ථිති? ආමනතා. දුග්ගලො අත්ථිති දුග්ගලස්ස කාරකො අත්ථිති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—

කමම අතීති කමකාරකො අතීති? ආමනා. නිබ්බානං අතීති නිබ්බානස්ස කාරකො අතීති? නහෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ—කමම අතීති කමකාරකො අතීති? ආමනා. මහාපථී අතීති—පෙ—මහාසමුද්දෙ අතීති - සිතෙරුපබ්බතරාජා අතීති - ආපො අතීති - තෙජො අතීති - වායො අතීති - නිණ්කට්ඨවනපපතයො අතීති - නිණ්කට්ඨවනපපතිනං කාරකො අතීති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— කමම අතීති කමකාරකො අතීති? ආමනා. අඤ්ඤං කමම අඤ්ඤං කමකාරකොති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

215 විපාකො අතීති? ආමනා. විපාක පටිසංවෙදී අතීති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— විපාකො අතීති විපාක පටිසංවෙදී අතීති? ආමනා. තස්ස පටිසංවෙදී අතීති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— තස්ස පටිසංවෙදී අතීති? ආමනා. තස්ස තස්සෙව තතී දුක්ඛස්ස අනතකිරියා තතී වට්ඨපච්ඡෙදො තතී අනුපාදා පරිනිබ්බානනති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

216. විපාකො අතීති විපාකපටිසංවෙදී අතීති? ආමනා. පුගලො අතීති පුගලස්ස පටිසංවෙදී අතීති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— විපාකො අතීති විපාකපටිසංවෙදී අතීති? ආමනා. නිබ්බානං අතීති නිබ්බානස්ස පටිසංවෙදී අතීති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— විපාකො අතීති විපාකපටිසංවෙදී අතීති? ආමනා. මහාපථී අතීති —පෙ— මහාසමුද්දෙ අතීති - සිතෙරුපබ්බතරාජා අතීති - ආපො අතීති - තෙජො අතීති - වායො අතීති - නිණ්කට්ඨවනපපතයො අතීති - නිණ්කට්ඨවනපපතිනං පටිසංවෙදී අතීති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— විපාකො අතීති විපාක පටිසංවෙදී අතීති? ආමනා. අඤ්ඤං විපාකො අඤ්ඤං විපාක පටිසංවෙදීති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

කලාණවග්ගො පඨමො.

217. න වත්තබ්බං පුගලො උපලබ්භති සච්චිකට්ඨපරමජෝතාති? ආමනා. තනු අතී කොච්ඡි ¹ඉද්ධිං විකුබ්බතිති? ආමනා. හඤ්චි අතී කොච්ඡි ඉද්ධිං විකුබ්බති. තෙන වත රෙ වත්තබ්බෙ පුගලො උපලබ්භති සච්චිකට්ඨපරමජෝතාති. න වත්තබ්බං—පුගලො උපලබ්භති සච්චිකට්ඨපරමජෝතාති? ආමනා. තනු අතී කොච්ඡි දිබ්බාය සොතධාතුයා සද්දං සුණ්ඨාති —පෙ— පරචිත්තං ²ජාතාති —පෙ— පුබ්බෙ නිවාසං අනුස්සරති දිබ්බෙන වනබ්බතා රූපං පස්සති ආසවානං බ්‍යං සච්ඡිකරොතිති? ආමනා. හඤ්චි අතී කොච්ඡි ආසවානං බ්‍යං සච්ඡිකරොති. තෙන වත රෙ වත්තබ්බෙ පුගලො උපලබ්භති සච්චිකට්ඨපරමජෝතාති

218. අපී කොචි ¹ඉද්ධිං විකුබ්බති'ති කථා තෙන ව කාරණෙන පුග්ගලො උපලබ්භති ඤාතිකථාපරමජෙතා'ති? ආමන්තා, යො ¹ඉද්ධිං විකුබ්බති සේව ඥාතො, යො ¹ඉද්ධිං න විකුබ්බති න සො පුග්ගලො'ති? තභෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— යො දිබ්බාය සොතධාතුයා ඤාදං සුණාති —පෙ— යො පරචිත්තං ²ජාතාති යො පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරති යො දිබ්බෙන චක්ඛුතා රූපං පස්සති යො ආසවානං බයං ඤාතිකරොති. සේව ඥාතො යො ආසවානං බයං න ඤාතිකරොති න සො පුග්ගලො'ති? තභෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

අභිසංඝානුයොගො.

219. ත වත්තබ්බෙ පුග්ගලො උපලබ්භති ඤාතිකථාපරමජෙතා'ති? ආමන්තා. තනු මාතා අපී ති? ආමන්තා. ඤාති මාතා අපී, තෙන වත රෙ වත්තබ්බෙ පුග්ගලො උපලබ්භති ඤාතිකථාපරමජෙතා'ති. ත වත්තබ්බෙ—පුග්ගලො උපලබ්භති ඤාතිකථාපරමජෙතා'ති? ආමන්තා. තනු පිතා අපී —පෙ— භාතා අපී—භගිනී—අපී—බතරියො අත්ත—බ්‍රාහ්මණො අපී—වෙස්සො අපී—සුද්දො අපී—ගහට්ඨො අපී—පබ්බජිතො අපී—දෙවො අපී—මනුස්සො අපී ති? ආමන්තා. ඤාති මනුස්සො අපී—තෙන වත රෙ වත්තබ්බෙ පුග්ගලො උපලබ්භති ඤාතිකථාපරමජෙතා'ති.

220. මාතා අපී'ති කථා තෙන ව කාරණෙන පුග්ගලො උපලබ්භති ඤාතිකථාපරමජෙතා'ති? ආමන්තා. අපී කොචි ත මාතා හුත්වා මාතා භොති'ති? ආමන්තා. අපී කොචි ත පුග්ගලො හුත්වා පුග්ගලො භොති'ති? තභෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අපී කොචි ත පිතා හුත්වා —පෙ—ත භාතා හුත්වා—ත භගිනී හුත්වා—ත බතරියො හුත්වා—ත බ්‍රාහ්මණො හුත්වා—ත වෙස්සො හුත්වා—ත සුද්දො හුත්වා—ත ගහට්ඨො හුත්වා—ත පබ්බජිතො හුත්වා—ත දෙවො හුත්වා—ත මනුස්සො හුත්වා—මනුස්සො භොති'ති? ආමන්තා. අපී කොචි ත පුග්ගලො හුත්වා පුග්ගලො භොති'ති තභෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

මාතා අපී'ති කථා තෙන ව කාරණෙන පුග්ගලො උපලබ්භති ඤාතිකථාපරමජෙතා'ති? ආමන්තා. අපී කොචි මාතා හුත්වා ත මාතා භොති'ති? ආමන්තා. අපී කොචි පුග්ගලො හුත්වා ත පුග්ගලො භොති'ති? තභෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අපී කොචි පිතා හුත්වා—භාතා හුත්වා—භගිනී හුත්වා—බතරියො හුත්වා—බ්‍රාහ්මණො හුත්වා—වෙස්සො හුත්වා—සුද්දො හුත්වා—ගහට්ඨො හුත්වා—පබ්බජිතො හුත්වා—දෙවො හුත්වා—මනුස්සො හුත්වා—ත මනුස්සො භොති'ති? ආමන්තා. අපී කොචි පුග්ගලො හුත්වා ත පුග්ගලො භොති'ති? තභෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

ඤාතකානුයොගො.

221. ක වත්තබ්බං පුග්ගලො උපලබ්භති සච්ඡිකට්ඨපරමජේතා'ති? ආමන්තා. කඤ්ඤි සොතාපනො අත්ථි තෙන වත රෙ වත්තබ්බං පුග්ගලො උපලබ්භති සච්ඡිකට්ඨපරමජේතා'ති ක වත්තබ්බං පුග්ගලො උපලබ්භති සච්ඡිකට්ඨපරමජේතා'ති? ආමන්තා. කඤ්ඤි සකදගාමී අත්ථි —පෙ— අනාගාමී අත්ථි—අරහා අත්ථි—උභතොගාගවිමුත්තො අත්ථි—පඤ්ඤවිමුත්තො අත්ථි—කායසකඛි අත්ථි—දිට්ඨිපපතො අත්ථි—සද්ධාවිමුත්තො අත්ථි—බම්බානුසාරී අත්ථි—සද්ධානුසාරී අත්ථි'ති? ආමන්තා. හඤ්ඤි සද්ධානුසාරී අත්ථි, තෙන වත රෙ වත්තබ්බං පුග්ගලො උපලබ්භති සච්ඡිකට්ඨපරමජේතා'ති

222. සොතාපනො අත්ථි'ති කථා තෙන ව කාරණෙන පුග්ගලො උපලබ්භති සච්ඡිකට්ඨපරමජේතා'ති? ආමන්තා. අත්ථි කොචි ක සොතාපනො හුචා සොතාපනො හොති'ති? ආමන්තා. අත්ථි කොචි ක පුග්ගලො හුචා පුග්ගලො හොති'ති? තභෙවං වත්තබ්බං —පෙ— අත්ථි කොචි ක සකදගාමී හුචා—ත අනාගාමී හුචා—ත අරහා හුචා—ත උභතොගාගවිමුත්තො හුචා—ත පඤ්ඤවිමුත්තො හුචා—ත කායසකඛි හුචා—ත දිට්ඨිපපතො හුචා—ත සද්ධාවිමුත්තො හුචා—ත බම්බානුසාරී හුචා—ත සද්ධානුසාරී හුචා—සද්ධානුසාරී හොති'ති? ආමන්තා. අත්ථි කොචි ක පුග්ගලො හුචා පුග්ගලො හොති'ති? තභෙවං වත්තබ්බං —පෙ— සොතාපනො අත්ථි'ති කථා තෙන ව කාරණෙන පුග්ගලො උපලබ්භති සච්ඡිකට්ඨපරමජේතා'ති? ආමන්තා. අත්ථි කොචි සොතාපනො හුචා ක සොතාපනො හොති'ති? ආමන්තා. අත්ථි කොචි පුග්ගලො හුචා ක පුග්ගලො හොති'ති? තභෙවං වත්තබ්බං —පෙ— අත්ථි කොචි සකදගාමී හුචා—අනාගාමී හුචා—ත අරහා හොති'ති? ආමන්තා. අත්ථි කොචි පුග්ගලො හුචා ක පුග්ගලො හොති'ති? තභෙවං වත්තබ්බං —පෙ—

පටිවේධානුසොගො.

223. ක වත්තබ්බං පුග්ගලො උපලබ්භති සච්ඡිකට්ඨපරමජේතා'ති? ආමන්තා. කඤ්ඤි වත්තාරො පුරිසසුගා අට්ඨපුරිසපුග්ගලො අත්ථි'ති? ආමන්තා. හඤ්ඤි වත්තාරො සුරිසසුගා අට්ඨපුරිසපුග්ගලො අත්ථි තෙන වත රෙ වත්තබ්බං පුග්ගලො උපලබ්භති සච්ඡිකට්ඨපරමජේතා'ති. වත්තාරො පුරිසසුගා අට්ඨපුරිසපුග්ගලො අත්ථි'ති කථා තෙන ව කාරණෙන පුග්ගලො උපලබ්භති සච්ඡිකට්ඨපරමජේතා'ති? ආමන්තා.

224. වත්තාරො පුරිසසුගා අට්ඨපුරිසපුග්ගලො බුද්ධිපාතුභාවා පාතු භවන්ති'ති? ආමන්තා. පුග්ගලො බුද්ධි පාතුභාවා පාතු භවන්ති'ති? තභෙවං වත්තබ්බං —පෙ— පුග්ගලො බුද්ධි පාතුභාවා පාතු භවන්ති'ති? ආමන්තා. බුද්ධියා භගවතො පරිනිබ්බුතෙ උච්ඡින්නො පුග්ගලො තත්ථි පුග්ගලො'ති? ත භෙවං වත්තබ්බං —පෙ—

† සංඝානුශාසන

225. පුග්ගලො උපලබ්භති සචිකට්ඨපරමන්තො'ති? ආමන්තා. පුග්ගලො සංඝිනො'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ - පෙ - පුග්ගලො අසංඝිනො'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ - පෙ - පුග්ගලො නෙව සංඝිනො නාසංඝිනො'ති? ආමන්තා. සංඝිතස්සද්ව අසංඝිතස්සද්ව ධ්වෙත්වා අත්ඤ්ඤ තතියා කොටීති? නගෙවං වත්තබ්බෙ - පෙ - සංඝිතස්සද්ව අසංඝිතස්සද්ව ධ්වෙත්වා අත්ඤ්ඤ තතියා කොටීති? ආමන්තා. නත්ත චුත්තං භගවතා - 'දොමා භික්ඛවෙ ධාතුයො, කතමා දො?' සංඝිතා ව ධාතු අසංඝිතා ව ධාතු, ඉමා බො භික්ඛවෙ දො ධාතුයො'ති අන්තෙව සුත්තන්තො'ති? ආමන්තා. තෙන හි න වත්තබ්බං සංඝිතස්සද්ව අසංඝිතස්සද්ව ධ්වෙත්වා. අත්ඤ්ඤ තතියා කොටී'ති.

226 පුග්ගලො නෙව සංඝිනො නාසංඝිනො'ති? ආමන්තා. අඤ්ඤං සංඝිතං අඤ්ඤං අසංඝිතං අඤ්ඤං පුග්ගලො'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ - පෙ - ඛඩ්ධා සංඝිතා නිබ්බානං අසංඝිතං පුග්ගලො නෙව සංඝිනො නාසංඝිනො'ති? ආමන්තා. අඤ්ඤං ඛඩ්ධා අඤ්ඤං නිබ්බානං අඤ්ඤං පුග්ගලො'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ - පෙ - රූපං සංඝිතං නිබ්බානං අසංඝිතං. පුග්ගලො නෙව සංඝිනො නාසංඝිනො'ති? ආමන්තා. අඤ්ඤං රූපං අඤ්ඤං නිබ්බානං අඤ්ඤං පුග්ගලො'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ - පෙ - වේදනා සංඝිතා විඤ්ඤාණං සංඝිතං නිබ්බානං අසංඝිතං. පුග්ගලො නෙව සංඝිනො නාසංඝිනො'ති? ආමන්තා. අඤ්ඤං විඤ්ඤාණං අඤ්ඤං නිබ්බානං අඤ්ඤං පුග්ගලො'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ - පෙ - .

227. පුග්ගලස්ස උප්පාදෙ පඤ්ඤායති වයො පඤ්ඤායති සීතස්ස අඤ්ඤාථතං පඤ්ඤායති'ති? ආමන්තා. පුග්ගලො සංඝිනො'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ - පෙ - චුත්තං භගවතා - "තිණ්ණිකා භික්ඛවෙ සංඝිතස්ස සංඝිත ලක්ඛණාති, සංඝිතානං භික්ඛවෙ ධම්මානං උප්පාදෙ පඤ්ඤායති වයො පඤ්ඤායති ¹ සීතස්ස අඤ්ඤාථතං පඤ්ඤායති'ති, පුග්ගලස්ස උප්පාදෙ පඤ්ඤායති වයො පඤ්ඤායති සීතස්ස අඤ්ඤාථතං පඤ්ඤායති, තෙන හි පුග්ගලො සංඝිනො'ති.

පුග්ගලස්ස න උප්පාදෙ පඤ්ඤායති න වයො පඤ්ඤායති න සීතස්ස අඤ්ඤාථතං පඤ්ඤායති'ති? ආමන්තා. පුග්ගලො අසංඝිනො'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ - පෙ - චුත්තං භගවතා - "තිණ්ණිකා භික්ඛවෙ අසංඝිතස්ස අසංඝිත ලක්ඛණාති. අසංඝිතානං භික්ඛවෙ ධම්මානං න උප්පාදෙ පඤ්ඤායති න වයො පඤ්ඤායති න සීතස්ස ¹ අඤ්ඤාථතං පඤ්ඤායති'ති, පුග්ගලස්ස න උප්පාදෙ පඤ්ඤායති න වයො පඤ්ඤායති න සීතස්ස අඤ්ඤාථතං පඤ්ඤායති, තෙන හි පුග්ගලො අසංඝිනො'ති.

228. පරිනිබ්බතො පුග්ගලො අත්ථත්ථි තත්ථත්ථිති? අත්ථත්ථිති පරිනිබ්බතො පුග්ගලො සස්සන්තොති? තභවං වත්තබ්බෙ —පෙ— තත්ථත්ථිති. පරිනිබ්බතො පුග්ගලො උච්ඡන්තොති? තභවං වත්තබ්බෙ --පෙ--.

සච්චිකට්ඨ සභාවානුශාසනා

පුග්ගලො කිං නිස්සාය නිට්ඨති? භවං නිස්සාය නිට්ඨති. භවො අනිවේවා සභිකතො පටිච්චසමුප්පන්නො ඛයධම්මො වයධම්මො විරාග ධම්මො නිරොධධම්මො විපරිණාමධම්මොති? ආමන්තා. පුග්ගලොපි අනිවේවා සභිකතො පටිච්චසමුප්පන්නො ඛයධම්මො වයධම්මො විරාග ධම්මො නිරොධධම්මො විපරිණාමධම්මොති? තභවං වත්තබ්බෙ—පෙ--.

229. න වත්තබ්බං පුග්ගලො උපලබ්භති සච්චිකට්ඨපරමන්තොති? ආමන්තා. තනු අත්ථි කොපි සුඛං වේදනං වේදිගමානො සුඛං වේදනං වේදිගමානො පජානාති? ආමන්තා. භඤ්චි අත්ථි කොපි සුඛං වේදනං වේදිගමානො සුඛං වේදනං වේදිගමානො පජානාති, තෙන වත රෙ වත්තබ්බෙ-පුග්ගලො උපලබ්භති සච්චිකට්ඨපරමන්තොති. න වත්තබ්බං පුග්ගලො උපලබ්භති සච්චිකට්ඨපරමන්තොති? ආමන්තා. තනු අත්ථි කොපි දුක්ඛං වේදනං වේදිගමානො —පෙ— අදුක්ඛමසුඛං වේදනං වේදිගමානො අදුක්ඛමසුඛං වේදනං වේදිගමානො පජානාති? ආමන්තා. භඤ්චි අත්ථි කොපි අදුක්ඛමසුඛං වේදනං වේදිගමානො අදුක්ඛමසුඛං වේදනං වේදිගමානො පජානාති, තෙන වත රෙ වත්තබ්බෙ පුග්ගලො උපලබ්භති සච්චිකට්ඨපරමන්තොති.

230 අත්ථි කොපි සුඛං වේදනං වේදිගමානො සුඛං වේදනං වේදිගමානො පජානාති කතො තෙන ව කාරණෙන පුග්ගලො උපලබ්භති සච්චිකට්ඨපරමන්තොති? ආමන්තා. යො සුඛං වේදනං වේදිගමානො සුඛං වේදනං වේදිගමානො පජානාති. සෙව්ව පුග්ගලො යො සුඛං වේදනං වේදිගමානො සුඛං වේදනං වේදිගමානො පජානාති. ත සො පුග්ගලොති? තභවං වත්තබ්බෙ—පෙ—යො දුක්ඛං වේදනං වේදිගමානො —පෙ— යො අදුක්ඛමසුඛං වේදනං වේදිගමානො අදුක්ඛ මසුඛං වේදනං වේදිගමානො පජානාති, සෙව්ව පුග්ගලො, යො අදුක්ඛමසුඛං වේදනං වේදිගමානො අදුක්ඛමසුඛං වේදනං වේදිගමානො පජානාති. ත සො පුග්ගලොති? තභවං වත්තබ්බෙ—පෙ--.

අත්ථි කොපි සුඛං වේදනං වේදිගමානො සුඛං වේදනං වේදිග මානො පජානාති කතො තෙන ව කාරණෙන පුග්ගලො උපලබ්භති සච්චිකට්ඨපරමන්තොති? ආමන්තා. අඤ්ඤා සුඛා වේදනා, අඤ්ඤා සුඛං වේදනං වේදිගමානො සුඛං වේදනං වේදිගමානො පජානාති? තභවං වත්තබ්බෙ—පෙ--.

තහෙව. වතනබෙබ්—පෙ—අඤ්ඤ දුකඛා වෙදනා—පෙ—අඤ්ඤ අදුකම්මසුඛා වෙදනා, 'අඤ්ඤ අදුකම්මසුඛා වෙදනා වෙදියමානො අදුකම්මසුඛා වෙදනා වෙදියමි'ති පජානාති ති? තහෙව. වතනබෙබ්—පෙ—.

231. ත වතනබෙබ් පුග්ගලො උපලබ්භති සච්චිකට්ඨපරමන්වෙතා'ති? ආමනනා. තනු අත්ථි කොච්ඡි කායෙ කායානුපයස්සි විහරති'ති? ආමනනා. හඤ්ඤි අත්ථි කොච්ඡි කායෙ කායානුපයස්සි විහරති, තෙන වත රෙ වතනබෙබ් පුග්ගලො උපලබ්භති සච්චිකට්ඨපරමන්වෙතා'ති. ත වතනබෙබ්—පුග්ගලො උපලබ්භති සච්චිකට්ඨපරමන්වෙතා'ති? ආමනනා. තනු අත්ථි කොච්ඡි වෙදනාසු—පෙ—විතෙත—ධම්මෙසු ධම්මානුපයස්සි විහරති'ති? ආමනනා. හඤ්ඤි අත්ථි කොච්ඡි ධම්මෙසු ධම්මානුපයස්සි විහරති තෙන වත රෙ වතනබෙබ් පුග්ගලො උපලබ්භති සච්චිකට්ඨපරමන්වෙතා'ති.

232. අත්ථි කොච්ඡි කායෙ කායානුපයස්සි විහරති'ති කත්වා තෙන ව කාරණෙන පුග්ගලො උපලබ්භති සච්චිකට්ඨපරමන්වෙතා'ති? ආමනනා. යො කායෙ කායානුපයස්සි විහරති, සෙව පුග්ගලො යො ත කායෙ කායානුපයස්සි විහරති. ත සො පුග්ගලො'ති? තහෙව. වතනබෙබ්—පෙ—යො වෙදනාසු—පෙ—විතෙත—ධම්මෙසු ධම්මානුපයස්සි විහරති. සෙව පුග්ගලො, යො ත ධම්මෙසු ධම්මානුපයස්සි විහරති. ත සො පුග්ගලො'ති? තහෙව. වතනබෙබ්—පෙ—.

233. අත්ථි කොච්ඡි කායෙ කායානුපයස්සි විහරති'ති කත්වා තෙන ව කාරණෙන පුග්ගලො උපලබ්භති සච්චිකට්ඨපරමන්වෙතා'ති? ආමනනා. අඤ්ඤ කායො අඤ්ඤ කායෙ කායානුපයස්සි විහරති'ති? තහෙව. වතනබෙබ්—පෙ—අඤ්ඤ වෙදනා අඤ්ඤ විතතං අඤ්ඤ ධම්මා අඤ්ඤ ධම්මෙසු ධම්මානුපයස්සි විහරති'ති? තහෙව. වතනබෙබ්—පෙ—.

234. පුග්ගලො ¹උපලබ්භති සච්චිකට්ඨපරමන්වෙතා'ති? ආමනනා. තනු චුතතං භගවතා—

සුඤ්ඤානො ලොකං අවෙකකියසු—මොසරාජා සදා සතො,
අතනානු දිට්ඨිං ²උභවච්ඡිං මච්චුතරො සීයා;
එවං ලොකං අවෙකකිනං—මච්චුරාජා ත පසසති'ති.

අත්ථෙ ව සුතතනනා'ති? ආමනනා. ³තෙන හි ත වතනබෙබ් පුග්ගලො උපලබ්භති සච්චිකට්ඨපරමන්වෙතා'ති.

235. පුග්ගලො අවෙකකි'ති? ආමනනා. සහ රූපෙන අවෙකකි විනා රූපෙන අවෙකකි'ති? සහ රූපෙන අවෙකකි'ති—තං ජීවං භං සරීරනති? තහෙව. වතනබෙබ්—පෙ—විනා රූපෙන අවෙකකි'ති?

1. නු'පලබ්භති—ම 2. උභවච්ඡිං—ම 3. තෙන හි පුග්ගලො උපලබ්භති—සි

අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරන්ති? නහෙවං වත්තබ්බං—පෙ—පුගලො
අවෙකකති'ති? ආමන්තා. අබ්භන්තරත්තො අවෙකකති'ති බිභිදා නිකං-
මිඤ්ඤං අවෙකකති'ති? අබ්භන්තරත්තො අවෙකකති. තං ජීවං තං සරී-
රන්ති? නහෙවං වත්තබ්බං—පෙ—බිභිදා නිකංමිඤ්ඤං අවෙකකති'ති?
අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරන්ති? නහෙවං වත්තබ්බං—පෙ—.

236. න වත්තබ්බං පුගලො උපලබ්භති සච්චිකට්ඨපරමජේතා'ති?
ආමන්තා. නනු භගවා සච්චවාදී කාලවාදී භූතවාදී තථවාදී අවිතථ-
වාදී අනඤ්ඤථවාදී'ති? ආමන්තා. චූතනං භගවතා—“අපි පුගලො
අත්තනිතාය පටිපනේතා'ති, අජේ'ව සුත්තනේතා'ති? ආමන්තා තෙන
හි පුගලො උපලබ්භති සච්චිකට්ඨපරමජේතා'ති.

237. න වත්තබ්බං—පුගලො උපලබ්භති සච්චිකට්ඨපරමජේතා'ති?
ආමන්තා. නනු භගවා සච්චවාදී කාලවාදී භූතවාදී තථවාදී අවිතථවාදී
අනඤ්ඤථවාදී'ති? ආමන්තා. චූතනං භගවතා—“එක පුගලො භිකු චෙ
ලොකෙ උප්පජ්ජමානො උප්පජ්ජති බහුජ්ජනිතාය බහුජ්ජනස්වාය
ලොකානුකම්පාය අත්ථාය භිතාය සුඛාය දෙවමනුස්සානන්ති” අජේ'ව
සුත්තනේතා'ති? ආමන්තා. තෙන හි පුගලො උපලබ්භති සච්චිකට්ඨ
පරමජේතා'ති.

238. පුගලො උපලබ්භති සච්චිකට්ඨපරමජේතා'ති? ආමන්තා.
නනු භගවා සච්චවාදී කාලවාදී භූතවාදී තථවාදී අවිතථවාදී අනඤ්ඤථ
වාදී'ති? ආමන්තා. චූතනං භගවතා—“සබ්බෙ ධම්මා අත්තනා”ති
අජේ'ව සුත්තනේතා'ති? ආමන්තා. තෙන හි න වත්තබ්බං පුගලො
උපලබ්භති සච්චිකට්ඨපරමජේතා'ති

239. පුගලො උපලබ්භති සච්චිකට්ඨපරමජේතා'ති? ආමන්තා.
නනු භගවා සච්චවාදී කාලවාදී භූතවාදී තථවාදී අවිතථවාදී අනඤ්ඤථ
වාදී'ති? ආමන්තා. චූතනං භගවතා—“දුක්ඛමෙ'ව උප්පජ්ජමානං
උප්පජ්ජති දුක්ඛමෙ'ව නිරුජ්ජමානං නිරුජ්ජති'ති න කඛිති, න
විචික්චජ්ජති අපරපච්චයඤ්ඤා මෙවස්ස එත්ථ භොති. එත්තාවතා බො
කච්චාන ¹සමමා දිට්ඨි භොති”ති, අජේ'ව සුත්තනේතා'ති? ආමන්තා.
තෙන හි න වත්තබ්බං—පුගලො උපලබ්භති සච්චිකට්ඨපරමජේතා'ති.

240. පුගලො උපලබ්භති සච්චිකට්ඨපරමජේතා'ති? ආමන්තා.
නනු වජීරා භිකුන්ති මාරං පාපිමන්තං එතා'දවොව.

“කිනනු සත්තො'ති පච්චෙසි—මාර! දිට්ඨි ගතනනු තෙ,
සුද්ධ සංඛාර පුඤ්ඤා'යං—තස්මිං සත්තපලබ්භති.

²ථා හි අභ්‍යන්තරා—භොති සද්දො රථො ඉති,
එවං බන්ධෙත්ථ සන්තොසු—භොති සත්තොති සමමුති.

දුකකි මෙව හි සමොනාති-දුකකිං තිට්ඨති වෙනි ව,
තාඤ්ඤානු දුකකිං සමොනාති තාඤ්ඤං දුකකිං තිරුජ්ඣති”ති.

අපෝච සුත්තනෙතා’ති? ආමනනා. තෙන හි න වත්තබ්බං පුග්ගලො උප්පලබ්භති සච්ඡිකට්ඨපරමපේතා’ති.

241. පුග්ගලො උප්පලබ්භති සච්ඡිකට්ඨපරමපේතා’ති? ආමනනා. තනු ආයස්මා ආතඤ්ඤා භගවන්තා එතද්’වොව. — “සුඤ්ඤා ලොකො සුඤ්ඤා ලොකො’ති භනෙන වුච්චති කිත්තාවතා නු බො භනෙන සුඤ්ඤා ලොකො’ති වුච්චති’ති? යස්මා බො ආතඤ්ඤා සුඤ්ඤං අතෙතන වා අත්තනියෙන වා තස්මා සුඤ්ඤා ලොකො’ති වුච්චති? කිඤ්චාත් ඤා සුඤ්ඤං අතෙතන වා අත්තනියෙන වා? වකඛුං ¹ බො ආතඤ්ඤා සුඤ්ඤං අතෙතන වා අත්තනියෙන වා, රූපා සුඤ්ඤා — පෙ — වකඛු විඤ්ඤාණං. සුඤ්ඤං — වකඛුසමථස්සො සුඤ්ඤා-යමපි-දං වකඛුසමථස්සපච්චයා උප්පජ්ජති වෙදසිතං සුඛං වා දුකකිං වා අදුකකිම’සුඛං වා තමපි සුඤ්ඤං අතෙතන වා අත්තනියෙන වා, සොතං සුඤ්ඤං — පෙ — සද්දා සුඤ්ඤා සාතං සුඤ්ඤං — ගඤ්ඤා සුඤ්ඤා-ජීවනා සුඤ්ඤා-රසා සුඤ්ඤා-නායො සුඤ්ඤා-පොට්ඨබ්බා සුඤ්ඤා මනො සුඤ්ඤා ධම්මා සුඤ්ඤා-මනො විඤ්ඤාණං — සුඤ්ඤං මනොසමථස්සො සුඤ්ඤා-යමපි-දං මනොසමථස්ස පච්චයා උප්පජ්ජති වෙදසිතං සුඛං වා දුකකිං වා අදුකකිම’සුඛං වා තමපි සුඤ්ඤං අතෙතන වා අත්තනියෙන වා, යස්මා බො ආතඤ්ඤා සුඤ්ඤං අතෙතන වා අත්තනියෙන වා, තස්මා සුඤ්ඤා ලොකො’ති වුච්චති’ති, අපෝච සුත්තනෙතා’ති? ආමනනා. තෙන හි න වත්තබ්බං පුග්ගලො උප්පලබ්භති සච්ඡිකට්ඨපරමපේතා’ති

242. පුග්ගලො උප්පලබ්භති සච්ඡිකට්ඨපරමපේතා’ති? ආමනනා. තනු භගවා සච්චවාදී කාලවාදී භූතවාදී තථවාදී අවිතථවාදී අතඤ්ඤාථ වාදී’ති? ආමනනා. වුත්තං භගවතා — “අත්තනි වා භික්ඛවෙ සති අත්තනියං මේ’ති අස්සා’ති? එවං භනෙන. අත්තනියෙ වා භික්ඛවෙ සති අත්තනා ඤේ’ති අස්සා’ති? එවං භනෙන. අත්තනි ව භික්ඛවෙ අත්තනියොව සච්චනො ථෙතනො අනුප්පලබ්භියමානෙ යමපි-දං දිට්ඨිට්ඨාතං සො ලොකො සො අත්තනා සො පෙච්ච භවිස්සාමි. තිලෙවා ධූලෙවා සස්සතො අවිපරිණාමධම්මෙව, සස්සති සමං තථෙව සස්සාමි’ති, තනු’යං භික්ඛවෙ කෙවලා පරිපුරො බාලධම්මො’ති කිඤ්චි ¹ නො සියා භනෙන කෙවලො යි භනෙන පරිපුරො බාලධම්මො’ති, අපෝච සුත්තනෙතා’ති? ආමනනා. තෙන හි න වත්තබ්බං පුග්ගලො උප්පලබ්භති සච්ඡිකට්ඨ-පරමපේතා’ති.

243. පුග්ගලො උප්පලබ්භති සච්ඡිකට්ඨපරමපේතා’ති? ආමනනා. තනු භගවා සච්චවාදී කාලවාදී භූතවාදී තථවාදී අවිතථවාදී අතඤ්ඤාථ වාදී’ති? ආමනනා. වුත්තං භගවතා — “තයො මෙ සෙතිත සථාරො

සනොනා සංවිජ්ජමානා ලොකසමිං. කතමෙ තයො? ඉධ සෙතිය ඵ තච්චෙව සන්ථා දිට්ඨෙව ධම්මෙ අත්තානං සච්චතො ථෙතනො පඤ්ඤපෙති අභිසම්පරායඤ්ච අත්තානං සච්චතො ථෙතනො පඤ්ඤපෙති, ඉධ පන සෙතිය ඵ තච්චෙව සන්ථා දිට්ඨෙව හි බො ධම්මෙ අත්තානං සච්චතො ථෙතනො පඤ්ඤපෙති, තො ච බො අභිසම්පරායං අත්තානං සච්චතො ථෙතනො පඤ්ඤපෙති, ඉධ පන සෙතිය ඵ තච්චෙව සන්ථා දිට්ඨෙවෙව ධම්මෙ අත්තානං සච්චතො ථෙතනො න පඤ්ඤපෙති අභිසම්පරායං ච. අත්තානං සච්චතො ථෙතනො න පඤ්ඤපෙති.

තනු සෙතිය යායං සන්ථා දිට්ඨෙවෙව ධම්මෙ අත්තානං සච්චතො ථෙතනො පඤ්ඤපෙති අභිසම්පරායඤ්ච අත්තානං සච්චතො ථෙතනො පඤ්ඤපෙති. අගං වුච්චති සෙතිය සන්ථා සංස්සතවාදෙ. තනු සෙතිය යායං සන්ථා දිට්ඨෙව හි බො ධම්මෙ අත්තානං සච්චතො ථෙතනො පඤ්ඤපෙති - තො ච බො අභිසම්පරායං අත්තානං සච්චතො ථෙතනො පඤ්ඤපෙති - අයං වුච්චති සෙතිය සන්ථා උච්චේදවාදෙ. තනු සෙතිය යායං සන්ථා දිට්ඨෙවෙව ධම්මෙ අත්තානං සච්චතො ථෙතනො න පඤ්ඤපෙති අභිසම්පරායඤ්ච අත්තානං සච්චතො ථෙතනො න පඤ්ඤපෙති - අයං වුච්චති සෙතිය සන්ථා සම්මාසම්බුද්ධා. ඉමෙ බො සෙතිය තයො සන්ථාරො සනොනා සංවිජ්ජමානා ලොකසමිනති. අත්ථෙව සුත්තනෙතො'ති? ආමන්තා. තෙන හි න වත්තබ්බං පුග්ගලො උපලබ්භති සච්චිකට්ඨ පරමත්ථො'ති.

244. පුග්ගලො උපලබ්භති සච්චිකට්ඨ පරමත්ථො'ති? ආමන්තා. තනු භගවා සච්චවාදී කාලවාදී භූතවාදී තථවාදී අච්ඡතථවාදී අනඤ්ඤථවාදී'ති? ආමන්තා. වුත්තං භගවතා-සප්පිකුමො'ති? ආමන්තා. අත්ථි කොචි සප්පිසං කුමො කරොති'ති? නහෙවං පත්තබ්බං - පෙ - තෙන හි න වත්තබ්බං පුග්ගලො උපලබ්භති සච්චිකට්ඨ පරමත්ථො'ති.

245. පුග්ගලො උපලබ්භති සච්චිකට්ඨ පරමත්ථො'ති? ආමන්තා. තනු භගවා සච්චවාදී කාලවාදී භූතවාදී තථවාදී අච්ඡතථවාදී අනඤ්ඤථවාදී'ති? ආමන්තා. වුත්තං භගවතා-තෙලකුමො - මධුකුමො - ථාණික කුමො - බීරකුමො - උදකකුමො-පාතීය ථාලකං - පාතීය කොසකං - පාතීය සරාවකං - නිච්චහත්තං - ධූව යාගුති? ආමන්තා. අත්ථි 'කාචි යාගු නිච්චා ධූවා සංස්සතා අච්ඡරිණාමධම්මා'ති? නහෙවං වත්තබ්බං - පෙ - තෙන හි න වත්තබ්බං - පුග්ගලො උපලබ්භති සච්චිකට්ඨ පරමත්ථො'ති-සංඛිතං.

අට්ඨක නිග්ගහ-පෙත්තො² - සක්ඛාවතියා උපාදය,

චිත්තෙන පඤ්චමං කල්‍යාණං - ඉද්ධි³ සුත්තා හරණෙන අට්ඨමන්ති.

1. 1. ප්‍රගහල කථා නිට්ඨිතා.

1. කොචි - ඉ.
2. පෙත්තො - ඉ.
3. සුත්තාහරණ - ඉ.

1. 2. පරිභාෂිත කථා

1. පරිභාෂිත අරභා අරභනනා'නි? ආමනනා. සබ්බද්ධ අරභා අරභනනා පරිභාෂිත'නි? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සබ්බද්ධ අරභා අරභනනා පරිභාෂිත'නි? ආමනනා. සබ්බද්ධ අරභනනා පරිභාෂිත'නි? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

2. පරිභාෂිත අරභා අරභනනා'නි? ආමනනා. සබ්බද්ධ අරභා අරභනනා පරිභාෂිත'නි? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සබ්බද්ධ අරභා අරභනනා පරිභාෂිත'නි? ආමනනා. සබ්බද්ධ අරභනනා පරිභාෂිත'නි? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

3. පරිභාෂිත අරභා අරභනනා'නි? ආමනනා. 'සබ්බද්ධ අරභනනා අරභනනා පරිභාෂිත'නි? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සබ්බද්ධ අරභනනා අරභනනා පරිභාෂිත'නි? ආමනනා. සබ්බද්ධ අරභනනා පරිභාෂිත'නි? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

4. පරිභාෂිත අරභා අරභනනා'නි? ආමනනා. අරභා අරභනනා පරිභාෂිත'නා වතුහි ඵලෙහි පරිභාෂිත'නි? න හෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— වතුහි සත්භවස්සෙහි සෙට්ඨි සෙට්ඨිත්තං කාරෙනො ¹සත්භවස්සෙ පරිභිනෙ සෙට්ඨිත්තා පරිභිනො භොති'නි? ආමනනා. සබ්බසාපනෙය්‍යා පරිභිනො භොති'නි? නහෙවං වත්තෙ —පෙ—.

5. වතුහි සත්භවස්සෙහි සෙට්ඨි සෙට්ඨිත්තං කාරෙනො සත්භවස්ස පරිභිනෙ හබ්බො සබ්බසාපනෙය්‍යා පරිභාෂිත'නි? ආමනනා. අරභා අරභනනා පරිභාෂිත'නො හබ්බො වතුහි ඵලෙහි පරිභාෂිත'නි? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

6. පරිභාෂිත අරභා අරභනනා'නි? ආමනනා. පරිභාෂිත සොතා පනො සොතාපනතිඵලා'නි? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— පරිභාෂිත අරභා අරභනනා'නි? ආමනනා. පරිභාෂිත සකදගාමි සකදගාමිඵලා'නි? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— පරිභාෂිත අරභා අරභනනා'නි? ආමනනා. පරිභාෂිත අනාගාමි අනාගාමිඵලා'නි? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— පරිභාෂිත අනාගාමි අනාගාමිඵලා'නි? ආමනනා. පරිභාෂිත සොතාපනො සොතාපනතිඵලා'නි? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— පරිභාෂිත අනාගාමි අනාගාමිඵලා'නි? ආමනනා. පරිභාෂිත සකදගාමි ²සකදගාමි ඵලා'නි? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— පරිභාෂිත සකදගාමි ³සකදගාමි ඵලා'නි? ආමනනා. පරිභාෂිත සොතාපනො සොතාපනතිඵලා'නි? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

න පරිභාෂිත සොතාපනො සොතාපනතිඵලා'නි? ආමනනා. න පරිභාෂිත අරභා අරභනනා'නි? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— න පරිභාෂිත සකදගාමි සකදගාමිඵලා'නි ආමනනා. න පරිභාෂිත අරභා

අරහතනා'නි? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— න පරිහාසනි අනාගාමී අනාගාමිච්ඡා'නි? ආමන්තා. න පරිහාසනි අරහා අරහතනා'නි? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— න පරිහාසනි සොභාපනෙනා සොභාපනති ඵලා'නි? ආමන්තා. න පරිහාසනි අනාගාමී අනාගාමිච්ඡා'නි? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— න පරිහාසනි සකදගාමී සකදගාමිච්ඡා'නි? ආමන්තා. න පරිහාසනි අනාගාමී අනාගාමිච්ඡා'නි? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— න පරිහාසනි සොභාපනෙනා සොභාපනතිච්ඡා'නි? ආමන්තා. න පරිහාසනි සකදගාමී සකදගාමිච්ඡා'නි? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—

7. පරිහාසනි අරහා අරහතනා'නි? ආමන්තා. අරහා අරහතනා පරිහාසමානො කත්ථ සණ්ඨාති'නි? අනාගාමිච්ඡා'නි. අනාගාමී අනාගාමි ඵලා පරිහාසමානො කත්ථ සණ්ඨාති'නි? සකදගාමිච්ඡා'නි. සකදගාමී සකදගාමිච්ඡා' පරිහාසමානො කත්ථ සණ්ඨාති'නි? සොභාපනති ඵලා'නි, සොභාපනෙනා සොභාපනතිච්ඡා පරිහාසමානො පුට්ඨස්ස හුමිසං සණ්ඨාති'නි? නහෙවං වත්තබ්බෙ— ආජානාති නිගගං. හඤ්චි අරහා අරහතනා පරිහාසමානො අනාගාමිච්ඡා සණ්ඨාති, අනාගාමී අනාගාමිච්ඡා පරිහාසමානො සකදගාමිච්ඡා සණ්ඨාති, සකදගාමී සකදගාමිච්ඡා පරිහාසමානො සොභාපනතිච්ඡා සණ්ඨාති, තෙන වහ රෙ වත්තබ්බෙ සොභාපනෙනා සොභාපනතිච්ඡා පරිහාසමානො පුට්ඨස්ස හුමිසං සණ්ඨාති'නි. අරහා අරහතනා පරිහාසමානො සොභාපනති ඵලා සණ්ඨාති'නි? ආමන්තා. සොභාපනතිච්ඡා අනතරා අරහතනෙඤ්ඤව සවුච්ඡාරොති'නි? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

8. පරිහාසනි අරහා අරහතනා'නි? ආමන්තා. පරිහාසනි සොභාපනෙනා සොභාපනතිච්ඡා'නි? නහෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ—කස්ස ඛුතරා කිලෙසා පභිතා අරහතො වා සොභාපනතස්සවා'නි? අරහතො. හඤ්චි අරහතො ඛුතරා කිලෙසා පභිතා පරිහාසනි. අරහා අරහතනා, තෙන වහ රෙ වත්තබ්බෙ පරිහාසනි සොභාපනෙනා සොභාපනති ඵලා'නි.

9. පරිහාසනි අරහා අරහතනා'නි? ආමන්තා. පරිහාසනි සකදගාමී සකදගාමිච්ඡා'නි? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— කස්ස ඛුතරා කිලෙසා පභිතා අරහතො වා සකදගාමිස්සවා'නි? අරහතො. හඤ්චි අරහතො ඛුතරා කිලෙසා පභිතා පරිහාසනි අරහා අරහතනා, තෙන වහ රෙ වත්තබ්බෙ පරිහාසනි සකදගාමී සකදගාමිච්ඡා'නි.

10. පරිහාසනි අරහා අරහතනා'නි? ආමන්තා. පරිහාසනි අනාගාමී අනාගාමිච්ඡා'නි? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— කස්ස ඛුතරා කිලෙසා පභිතා අරහතො වා අනාගාමිස්සවා'නි? අරහතො. හඤ්චි අරහතො ඛුතරා කිලෙසා පභිතා පරිහාසනි අරහා අරහතනා, තෙන වහ රෙ වත්තබ්බෙ පරිහාසනි අනාගාමී අනාගාමිච්ඡා'නි.

11. පරිහායනි අනාගාමී අනාගාමිඵලා'නි? ආමන්තා. පරිහායනි සොවාපනො සොවාපනතිඵලා'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— කස්ස බහුතරා කිලෙසා පභිනා අනාගාමිස්ස වා සොවාපනතස්ස වා'නි? අනාගාමිස්ස. හඤ්චි අනාගාමිස්ස බහුතරා කිලෙසා පභිනා පරිහායනි අනාගාමී අනාගාමිඵලා. තෙන වහ රෙ වත්තබ්බෙ පරිහායනි සොවාපනො සොවාපනතිඵලා'නි.

12. පරිහායනි අනාගාමී අනාගාමිඵලා'නි? ආමන්තා. පරිහායනි සකදගාමී සකදගාමිඵලා'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— කස්ස බහුතරා කිලෙසා පභිනා. අනාගාමිස්ස වා සකද ගාමිස්ස වා'නි? අනාගාමිස්ස. හඤ්චි අනාගාමිස්ස බහුතරා කිලෙසා පභිනා පරිහායනි අනාගාමී අනාගාමිඵලා, තෙන වහ රෙ වත්තබ්බෙ පරිහායනි සකදගාමී සකදගාමිඵලා'නි.

13. පරිහායනි සකදගාමී සකදගාමිඵලා'නි? ආමන්තා. පරිහායනි සොවාපනො සොවාපනතිඵලා'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— කස්ස බහුතරා කිලෙසා පභිනා සකදගාමිස්ස වා සොවාපනතස්ස වා'නි? සකදගාමිස්ස. හඤ්චි සකදගාමිස්ස බහුතරා කිලෙසා පභිනා පරිහායනි සකදගාමී සකදගාමිඵලා, තෙන වහ රෙ වත්තබ්බෙ පරිහායනි සොවාපනො සොවාපනතිඵලා'නි.

14. පරිහායනි අරහා අරහත්තා'නි? ආමන්තා. පරිහායනි සොවාපනො සොවාපනතිඵලා'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— කස්ස අභිමත්තා මග්ගභාවතා අරහතො වා සොවාපනතස්ස වා'නි? අරහතො. හඤ්චි අරහතො අභිමත්තා මග්ගභාවතා පරිහායනි අරහා අරහත්තා. තෙන වහ රෙ වත්තබ්බෙ පරිහායනි සොවාපනො සොවාපනතිඵලා'නි.

15. පරිහායනි අරහා අරහත්තා'නි? ආමන්තා. පරිහායනි සොවාපනො සොවාපනතිඵලා'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— කස්ස අභිමත්තා සතිපට්ඨානභාවතා —පෙ— සමප්පට්ඨානභාවතා- ඉද්ධිපාද භාවතා- ඉද්ධියභාවතා- බලභාවතා- බොජ්ඣංගභාවතා. අරහතො වා සොවාපනතස්ස වා'නි? අරහතො. හඤ්චි අරහතො අභිමත්තා බොජ්ඣංගභාවතා පරිහායනි අරහා අරහත්තා, තෙන වහ රෙ වත්තබ්බෙ පරිහායනි සොවාපනො සොවාපනතිඵලා'නි.

16. පරිහායනි අරහා අරහත්තා'නි? ආමන්තා. පරිහායනි සකදගාමී සකදගාමිඵලා'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— කස්ස අභිමත්තා මග්ගභාවතා —පෙ— බොජ්ඣංගභාවතා අරහතො වා සකදගාමිස්ස වා'නි? අරහතො. හඤ්චි අරහතො අභිමත්තා බොජ්ඣංගභාවතා පරිහායනි අරහා අරහත්තා. තෙන වහ රෙ වත්තබ්බෙ පරිහායනි සකදගාමී සකදගාමිඵලා'නි.

17. පරිභාෂිත අරුත අරුතකර්තෘ'නි? ආමන්තෘ. පරිභාෂිත අනාගාමී අනාගාමීථලා'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— කස්ස අභිමන්තෘ මග්ගභාවනා —පෙ— බොඤ්ඤාභිග්ගභාවනා අරුතභො වා අනාගාමීස්ස වා'නි? අරුතභො. හඤ්ඤි අරුතභො අභිමන්තෘ¹බොඤ්ඤාභිග්ගභාවනා පරිභාෂිත අරුත අරුතකර්තෘ, තෙන වත රෙ වත්තබ්බෙ පරිභාෂිත අනාගාමී අනාගාමී ථලා'නි.

18. පරිභාෂිත අනාගාමී අනාගාමීථලා'නි? ආමන්තෘ, පරිභාෂිත සොවාපනෙතා සොවාපනතිථලා'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— කස්ස අභිමන්තෘ මග්ගභාවනා —පෙ— බොඤ්ඤාභිග්ගභාවනා අනාගාමීස්ස වා, සොවාපනකස්ස වා'නි? අනාගාමීස්ස. හඤ්ඤි අනාගාමීස්ස අභිමන්තෘ බොඤ්ඤාභිග්ගභාවනා පරිභාෂිත අනාගාමී අනාගාමීථලා. තෙන වත රෙ වත්තබ්බෙ පරිභාෂිත සොවාපනෙතා සොවාපනතිථලා'නි.

19. පරිභාෂිත අනාගාමී අනාගාමීථලා'නි? ආමන්තෘ. පරිභාෂිත සකදගාමී සකදගාමීථලා'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— කස්ස අභිමන්තෘ මග්ගභාවනා —පෙ— බොඤ්ඤාභිග්ගභාවනා අනාගාමීස්ස වා සකදගාමීස්ස වා'නි? අනාගාමීස්ස. හඤ්ඤි අනාගාමීස්ස අභිමන්තෘ බොඤ්ඤාභිග්ගභාවනා පරිභාෂිත අනාගාමී අනාගාමීථලා, තෙන වත රෙ වත්තබ්බෙ පරිභාෂිත සකදගාමී සකදගාමීථලා'නි.

20. පරිභාෂිත සකදගාමී සකදගාමීථලා'නි? ආමන්තෘ. පරිභාෂිත සොවාපනෙතා සොවාපනතිථලා'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— කස්ස අභිමන්තෘ මග්ගභාවනා —පෙ— බොඤ්ඤාභිග්ගභාවනා සකදගාමීස්ස වා සොවාපනකස්ස වා'නි? සකදගාමීස්ස. හඤ්ඤි සකදගාමීස්ස අභිමන්තෘ බොඤ්ඤාභිග්ගභාවනා පරිභාෂිත සකදගාමී සකදගාමීථලා තෙන වත රෙ වත්තබ්බෙ පරිභාෂිත සොවාපනෙතා සොවාපනති ථලා'නි —පෙ—.

21. අරුතභා දුක්ඛං දිට්ඨං පරිභාෂිත අරුත අරුතකර්තෘ'නි? ආමන්තෘ. සොවාපනෙතන දුක්ඛං දිට්ඨං පරිභාෂිත සොවාපනෙතා සොවාපනති ථලා'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අරුතභා සමුදයො දිට්ඨො පරිභාෂිත අරුත අරුතකර්තෘ'නි? ආමන්තෘ. සොවාපනෙතන සමුදයො දිට්ඨො. පරිභාෂිත සොවාපනෙතා සොවාපනතිථලා'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ. —පෙ— අරුතභා නිරෝධො දිට්ඨො පරිභාෂිත අරුත අරුතකර්තෘ'නි? ආමන්තෘ. සොවාපනෙතන නිරෝධො දිට්ඨො පරිභාෂිත සොවාපනෙතා සොවාපනතිථලා'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අරුතභා මග්ගො දිට්ඨො පරිභාෂිත අරුත අරුතකර්තෘ'නි? ආමන්තෘ. සොවාපනෙතන මග්ගො දිට්ඨො පරිභාෂිත සොවාපනෙතා සොවාපනතිථලා'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ—අරුතභා වත්තාරි සච්චානි දිට්ඨානි පරිභාෂිත අරුත අරුතකර්තෘ'නි? ආමන්තෘ. සොවාපනෙතන වත්තාරි සච්චානි දිට්ඨානි. පරිභාෂිත සොවාපනෙතා සොවාපනතිථලා'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

22. අරහතා දුක්ඛං දිට්ඨං පරිනායති අරහා අරහත්තා'ති? ආමන්තා. සංඝදගාමිකා දුක්ඛං දිට්ඨං පරිනායති සංඝදගාමී සංඝදගාමිථලා'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අරහතා සමුදයො දිට්ඨො —පෙ— නිරෝධො දිට්ඨො —පෙ— මග්ගො දිට්ඨො —පෙ— චත්තාරි සම්මානි දිට්ඨානි පරිනායති අරහා අරහත්තා'ති? ආමන්තා. සංඝදගාමිකා චත්තාරි සම්මානි දිට්ඨානි පරිනායති සංඝදගාමී සංඝදගාමිථලා'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—

23. අරහතා දුක්ඛං දිට්ඨං පරිත්‍යාසති අරහා අරහත්තා'ති? ආමන්තා. අනාගාමිකා දුක්ඛං දිට්ඨං පරිත්‍යාසති අනාගාමී අනාගාමිඵලා'ති? නගෙවං චත්තබ්බෙ —පෙ— අරහතා සමුදයො දිට්ඨො —පෙ— නිරොධො දිට්ඨො —පෙ— මග්ගො දිට්ඨො —පෙ— චත්තාරි සච්චාති දිට්ඨොති පරිත්‍යාසති අරහා අරහත්තා'ති? ආමන්තා. අනාගාමිකා චත්තාරි සච්චාති දිට්ඨොති පරිත්‍යාසති අනාගාමී අනාගාමිඵලා'ති? නගෙවං චත්තබ්බෙ —පෙ—

24. අනාගාමිකා දුක්ඛං දිට්ඨං පරිනායති අනාගාමී අනාගාමිඵලා'ති? ආමන්තා. සොභාපනෙන දුක්ඛං දිට්ඨං පරිනායති සොභාපනෙන සොභාපත්තිඵලා'ති? තභෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අනාගාමිකා සමුදයො දිට්ඨො —පෙ— නිරෝධො දිට්ඨො —පෙ— මග්ගො දිට්ඨො —පෙ— චත්තාරි සම්මාති දිට්ඨාති පරිනායති අනාගාමී අනාගාමිඵලා'ති? ආමන්තා. සොභාපනෙන චත්තාරි සම්මාති දිට්ඨාති පරිනායති සොභාපනෙන සොභාපත්තිඵලා'ති? තභෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

25. අනාගාමිකා දුක්ඛං දිට්ඨං පරිනායති අනාගාමී අනාගාමිඵලා'ති? ආමන්තා. සංඝදාගාමිකා දුක්ඛං දිට්ඨං පරිනායති සංඝදාගාමී සංඝදාගාමි ඵලා'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අනාගාමිකා සමුදයො දිට්ඨො —පෙ— නිරොධො දිට්ඨො —පෙ— මග්ගො දිට්ඨො —පෙ— වත්තාරි¹ සම්මානි දිට්ඨානි පරිනායති අනාගාමී අනාගාමිඵලා'ති? ආමන්තා. සංඝදාගාමිකා වත්තාරි සම්මානි දිට්ඨානි පරිනායති සංඝදාගාමී සංඝදාගාමි ඵලා'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

26. සකදගාමිනා දුක්ඛං දිට්ඨං පරිභායති සකදගාමී සකදගාමි-
ඵලා'ති? ආමන්තා. සොභාපනෙන දුක්ඛං දිට්ඨං පරිභායති සොභා-
පනෙතා සොභාපත්තිඵලා'ති? තභෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සකදගාමිනා
සමුදයො දිට්ඨො —පෙ— නිරෝධො දිට්ඨො —පෙ— මග්ගො දිට්ඨො
—පෙ— චත්තාරි සම්මාති දිට්ඨාති පරිභායති සකදගාමී සකදගාමි-
ඵලා'ති? ආමන්තා. සොභාපනෙන චත්තාරි සම්මාති දිට්ඨාති පරි-
භායති සොභාපනෙතා සොභාපත්තිඵලා'ති? තභෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—

27. සෞභාෂිනෙකෙකු දුකකි. දිවියි. න පරිත්‍යායනි සෞභාෂිනෙකා සෞභාෂිනනිඵලා'නි? ආමනතා. අරහතා දුකකි. දිවියි. න පරිත්‍යායනි අරහා අරහතනානි? නනෙව. වතකබ්බෙ —පෙ— සෞභාෂිනෙකෙකු

සමුදයෝ දිවියෝ —පෙ— නිරෝධෝ දිවියෝ —පෙ— මහෝ දිවියෝ —පෙ— වතාරි සමානි දිවියානි න පරිභාෂිත සොභාපනෝ සොභා පනතිඵලානි? ආමන්තා. අරහතා වතාරි සමානි දිවියානි න පරිභාෂිත අරහතා අරහතානි? නගෙවං වතතබ්බෙ —පෙ—.

28. සකදගාමිනා දුක්ඛං දිවියං —පෙ— වතාරි සමානි දිවියානි න පරිභාෂිත සකදගාමි සකදගාමිඵලානි? ආමන්තා. අරහතා වතාරි සමානි දිවියානි න පරිභාෂිත අරහතා අරහතානි? නගෙවං වතතබ්බෙ —පෙ—.

29. අනාගාමිනා දුක්ඛං දිවියං —පෙ— වතාරි සමානි දිවියානි න පරිභාෂිත අනාගාමි අනාගාමිඵලානි? ආමන්තා. අරහතා වතාරි සමානි දිවියානි න පරිභාෂිත අරහතා අරහතානි? නගෙවං වතතබ්බෙ —පෙ—.

30. සොභාපනෙන දුක්ඛං දිවියං —පෙ— වතාරි සමානි දිවියානි න පරිභාෂිත සොභාපනෝ සොභාපනතිඵලානි? ආමන්තා. අනාගාමිනා දුක්ඛං දිවියං —පෙ— වතාරි සමානි දිවියානි න පරිභාෂිත අනාගාමි අනාගාමිඵලානි? නගෙවං වතතබ්බෙ —පෙ—.

31. සකදගාමිනා දුක්ඛං දිවියං —පෙ— වතාරි සමානි දිවියානි න පරිභාෂිත සකදගාමි සකදගාමිඵලානි? ආමන්තා. අනාගාමිනා දුක්ඛං දිවියං —පෙ— වතාරි සමානි දිවියානි න පරිභාෂිත අනාගාමි අනාගාමිඵලානි? නගෙවං වතතබ්බෙ —පෙ—.

32. සොභාපනෙන දුක්ඛං දිවියං —පෙ— වතාරි සමානි දිවියානි න පරිභාෂිත සොභාපනෝ සොභාපනතිඵලානි? ආමන්තා. සකදගාමිනා දුක්ඛං දිවියං —පෙ— වතාරි සමානි දිවියානි න පරිභාෂිත සකදගාමි සකදගාමිඵලානි? නගෙවං වතතබ්බෙ —පෙ—.

33. අරහතෝ රාගෝ පභිනෝ පරිභාෂිත අරහතා අරහතානි? ආමන්තා. සොභාපනස්ස සක්කාසදිට්ඨි පභිනා පරිභාෂිත සොභා පනෝ සොභාපනතිඵලානි? නගෙවං වතතබ්බෙ —පෙ— අරහතෝ රාගෝ පභිනෝ පරිභාෂිත අරහතා අරහතානි? ආමන්තා, සොභා පනස්ස විචිකිච්ඡා පභිනා —පෙ— සීලබ්බතපරාමාසෝ පභිනෝ —පෙ— අපායගමනියෝ රාගෝ පභිනෝ —පෙ— අපායගමනියෝ දෙසෝ පභිනෝ —පෙ— අපායගමනියෝ මොහෝ පභිනෝ පරිභාෂිත සොභා පනෝ සොභාපනතිඵලානි? නගෙවං වතතබ්බෙ —පෙ— අරහතෝ දෙසෝ පභිනෝ —පෙ— මොහෝ පභිනෝ මානෝ පභිනෝ-දිට්ඨි පභිනා-විචිකිච්ඡා පභිනා-මිත්තං පභිනා-උද්ධච්චං පභිනා-අභිරිකා පභිනා- —පෙ— අනෝතතප්පං පභිනං පරිභාෂිත අරහතා අරහතානි? ආමන්තා. සොභාපනස්ස සක්කාස දිට්ඨි පභිනා පරිභාෂිත සොභාපනෝ සොභා පනතිඵලානි? නගෙවං වතතබ්බෙ —පෙ— අරහතෝ අනෝතතප්පං

පතිනං පරිභාසති අරහා අරහත්තා'ති? ආමන්තා. සොභාපන්නස්ස විවිකිච්ඡා පතිනා —පෙ— සිලබ්බතපරාමාසො පතිනො —පෙ— අපාය ගමනියො රාහො පතිනො —පෙ— අපායගමනියො දෙසො පතිනො —පෙ— අපායගමනියො මොහො පතිනො පරිභාසති සොභාපන්නා සොභාපත්තිඵලා'ති? න හෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

34. අරහතො රාහො පතිනො පරිභාසති අරහා අරහත්තා'ති? ආමන්තා. සංකදගාමිස්ස සක්කායදිට්ඨි පතිනා පරිභාසති සංකදගාමි සංකදගාමිඵලා'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ—අරහතො රාහො පතිනො පරිභාසති අරහා අරහත්තා'ති? ආමන්තා, සංකදගාමිස්ස විවිකිච්ඡා පතිනා —සිලබ්බත පරාමාසො පතිනො—ඔලාරිකො කාමරාගො පතිනො—ඔලාරිකො ව්‍යාපාදො පතිනො—පරිභාසති සංකදගාමි සංකදගාමිඵලා'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අරහතො දෙසො පතිනො —පෙ— අනොත්තප්පං පතිනං පරිභාසති අරහා අරහත්තා'ති? ආමන්තා. සංකදගාමිස්ස සක්කායදිට්ඨි පතිනා —පෙ— ඔලාරිකො ව්‍යාපාදො පතිනො පරිභාසති සංකදගාමි සංකදගාමිඵලා'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

35. අරහතො රාහො පතිනො පරිභාසති අරහා අරහත්තා'ති? ආමන්තා. අනාගාමිස්ස සක්කායදිට්ඨි පතිනා පරිභාසති අනාගාමි අනාගාමිඵලා'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අරහතො රාහො පතිනො පරිභාසති අරහා අරහත්තා'ති? ආමන්තා. අනාගාමිස්ස විවිකිච්ඡා පතිනා —පෙ— සිලබ්බතපරාමාසො පතිනො—අනුසගගතො කාමරාගො පතිනො—අනුසගගතො ව්‍යාපාදො පතිනො. පරිභාසති අනාගාමි අනාගාමි ඵලා'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ—අරහතො දෙසො පතිනො —පෙ— අනොත්තප්පං පතිනං පරිභාසති අරහා අරහත්තා'ති? ආමන්තා. අනාගාමිස්ස සක්කායදිට්ඨි පතිනා —පෙ— අනුසගගතො ව්‍යාපාදො පතිනො පරිභාසති අනාගාමි අනාගාමිඵලා'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

36. අනාගාමිස්ස සක්කායදිට්ඨි පතිනා පරිභාසති අනාගාමි අනාගාමි ඵලා'ති? ආමන්තා. සොභාපන්නස්ස සක්කායදිට්ඨි පතිනා පරිභාසති සොභාපන්නා සොභාපත්තිඵලා'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ—අනාගාමිස්ස සක්කායදිට්ඨි පතිනා පරිභාසති අනාගාමි අනාගාමිඵලා'ති? ආමන්තා. සොභාපන්නස්ස විවිකිච්ඡා පතිනා —පෙ— අපායගමනියො මොහො පතිනො පරිභාසති සොභාපන්නා සොභාපත්තිඵලා'ති නහෙවං වත්තබ්බෙ—අනාගාමිස්ස විවිකිච්ඡා පතිනා —පෙ— අනුසගගතො ව්‍යාපාදො පතිනො පරිභාසති අනාගාමි අනාගාමිඵලා'ති? ආමන්තා. සොභාපන්නස්ස සක්කායදිට්ඨි පතිනා —පෙ— අපායගමනියො මොහො පතිනො පරිභාසති සොභාපන්නා සොභාපත්තිඵලා'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

37 අනාගාමිස්ස සක්කායදිට්ඨි පතිනා පරිභාසති අනාගාමි අනාගාමිඵලා'ති? ආමන්තා. සංකදගාමිස්ස සක්කායදිට්ඨි පතිනා පරිභාසති

සඤ්ජානාමි සඤ්ජානාමිඵලා'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ—අනාගාමිස්ස සක්කාය දිට්ඨි පතිනා පරිනායනි අනාගාමි අනාගාමිඵලා'නි? ආමන්තා. සඤ්ජානාමිස්ස විචිකිච්ඡා පතිනා —පෙ—සීලබ්බිතපරාමාසො පතිනො-ඔලාරකො කාමරාගො පතිනො-ඔලාරකො බ්‍යාපාදො පතිනො පරිනායනි සඤ්ජානාමි සඤ්ජානාමිඵලා'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ—අනාගාමිස්ස විචිකිච්ඡා පතිනා —පෙ—අනුසන්තො බ්‍යාපාදො පතිනො පරිනායනි අනාගාමි අනාගාමි ඵලා'නි? ආමන්තා. සඤ්ජානාමිස්ස සක්කායදිට්ඨි පතිනා —පෙ— ඔලාරකො බ්‍යාපාදො පතිනො පරිනායනි සඤ්ජානාමි සඤ්ජානාමිඵලා'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

38. සඤ්ජානාමිස්ස සක්කායදිට්ඨි පතිනා පරිනායනි සඤ්ජානාමි සඤ්ජානාමිඵලා'නි? ආමන්තා. සොවාපනනස්ස සක්කායදිට්ඨි පතිනා පරිනායනි සොවාපනනො සොවාපනනිඵලා'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ— සඤ්ජානාමිස්ස සක්කායදිට්ඨි පතිනා පරිනායනි සඤ්ජානාමි සඤ්ජානාමි ඵලා'නි? ආමන්තා. සොවාපනනස්ස විචිකිච්ඡා පතිනා —පෙ— අපාය ගමනියො මොගො පතිනො පරිනායනි සොවාපනනො සොවාපනනි ඵලා'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සඤ්ජානාමිස්ස විචිකිච්ඡා පතිනා —පෙ— ඔලාරකො කාමරාගො පතිනො ඔලාරකො බ්‍යාපාදො පතිනො පරිනායනි සඤ්ජානාමි සඤ්ජානාමිඵලා'නි? ආමන්තා. සොවාපනනස්ස සක්කායදිට්ඨි පතිනා —පෙ— අපායගමනියො මොගො පතිනො පරිනායනි සොවාපනනො සොවාපනනිඵලා'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ.

39. සොවාපනනස්ස සක්කායදිට්ඨි පතිනා න පරිනායනි සොවාපනනො සොවාපනනිඵලා'නි? ආමන්තා. අරහතො රාගො පතිනො න පරිනායනි අරහා අරහත්තා'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ—සොවාපනනස්ස සක්කායදිට්ඨි පතිනා න පරිනායනි සොවාපනනො සොවාපනනිඵලා'නි? ආමන්තා. අරහතො දෙසො පතිනො —පෙ— අනොත්තප්පං පතිනං න පරිනායනි අරහා අරහත්තා'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ—සොවාපනනස්ස විචිකිච්ඡා පතිනා —පෙ— අපායගමනියො මොගො පතිනො න පරිනායනි සොවාපනනො සොවාපනනිඵලා'නි? ආමන්තා. අරහතො රාගො පතිනො —පෙ— අනොත්තප්පං පතිනං න පරිනායනි අරහා අරහත්තා'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ.

40. සඤ්ජානාමිස්ස සක්කායදිට්ඨි පතිනා න පරිනායනි සඤ්ජානාමි සඤ්ජානාමිඵලා'නි? ආමන්තා. අරහතො රාගො පතිනො —පෙ— අනොත්තප්පං පතිනං න පරිනායනි අරහා අරහත්තා'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ— සඤ්ජානාමිස්ස විචිකිච්ඡා පතිනා —පෙ— ඔලාරකො බ්‍යාපාදො පතිනො න පරිනායනි සඤ්ජානාමි සඤ්ජානාමිඵලා'නි? ආමන්තා. අරහතො රාගො පතිනො —පෙ— අනොත්තප්පං පතිනං න පරිනායනි අරහා අරහත්තා'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ.

41. අනාගාමිසං සක්කායදිට්ඨි පටිනා න පරිනායති අනාගාමි අනාගාමිඵලා'නි? ආමන්තා. අරහතො රාගො පටිනො —පෙ— අනො තතප්පා පටිනං න පරිනායති අරහා අරහත්තා'නි? නහෙවං වත්තබ්බෙ —අනාගාමිසං විචිකිච්ඡා පටිනා —පෙ— අනුසහගතො බ්‍යාපාදො පටිනො න පරිනායති අනාගාමි අනාගාමිඵලා'නි? ආමන්තා. අරහතො රාගො පටිනො —පෙ— අනො තතප්පා පටිනං න පරිනායතිං අරහා අරහත්තා'නි? නහෙවං වත්තබ්බෙ.

42. සොවාපනනස්ස සක්කායදිට්ඨි පටිනා න පරිනායති සොවා පනො සොවාපනතිඵලා'නි? ආමන්තා. අනාගාමිසං සක්කායදිට්ඨි පටිනා —පෙ— අනුසහගතො බ්‍යාපාදො පටිනො න පරිනායති අනාගාමි අනාගාමිඵලා'නි? නහෙවං වත්තබ්බෙ —සොවාපනනස්ස විචිකිච්ඡා පටිනා —පෙ— අපායගමනියො මොහො පටිනො න පරිනායති සොවා පනො සොවාපනතිඵලා'නි? ආමන්තා. අනාගාමිසං සක්කායදිට්ඨි පටිනා —පෙ— අනුසහගතො බ්‍යාපාදො පටිනො න පරිනායති අනාගාමි අනාගාමිඵලා'නි? නහෙවං වත්තබ්බෙ.

43. සකදගාමිසං සක්කායදිට්ඨි පටිනා න පරිනායති සකදගාමි සකදගාමිඵලා'නි? ආමන්තා. අනාගාමිසං සක්කායදිට්ඨි පටිනා —පෙ— අනුසහගතො බ්‍යාපාදො පටිනො න පරිනායති අනාගාමි අනාගාමි ඵලා'නි? නහෙවං වත්තබ්බෙ —සකදගාමිසං විචිකිච්ඡා පටිනා —පෙ— ඔලාරිකො බ්‍යාපාදො පටිනො න පරිනායති සකදගාමි සකදගාමි ඵලා'නි? ආමන්තා. අනාගාමිසං සක්කායදිට්ඨි පටිනා —පෙ— අනුසහගතො බ්‍යාපාදො පටිනො න පරිනායති අනාගාමි අනාගාමිඵලා'නි? නහෙවං වත්තබ්බෙ.

44. සොවාපනනස්ස සක්කායදිට්ඨි පටිනා න පරිනායති සොවා පනො සොවාපනතිඵලා'නි? ආමන්තා. සකදගාමිසං සක්කායදිට්ඨි පටිනා —පෙ— ඔලාරිකො බ්‍යාපාදො පටිනො න පරිනායති සකදගාමි සකදගාමිඵලා'නි? නහෙවං වත්තබ්බෙ —සොවාපනනස්ස විචිකිච්ඡා පටිනා —පෙ— අපායගමනියො මොහො පටිනො න පරිනායති සොවා පනො සොවාපනතිඵලා'නි? ආමන්තා. සකදගාමිසං සක්කායදිට්ඨි පටිනා —පෙ— ඔලාරිකො බ්‍යාපාදො පටිනො න පරිනායති සකදගාමි සකදගාමිඵලා'නි? නහෙවං වත්තබ්බෙ.

45. පරිනායති අරහා අරහත්තා'නි? ආමන්තා. නහු අරහතො රාගො පටිනො උච්ඡින්නමුලො තාලාවක්‍රමකතො අනභාවකතො ආයතිං අනුපාදධමෙමා'නි? ආමන්තා. හඤ්චි අරහතො රාගො පටිනො උච්ඡින්නමුලො තාලාවක්‍රමකතො අනභාවකතො ආයතිං අනුපාදධමෙමා, තො ච වත රෙ උත්තබ්බෙ පරිනායති අරහා අරහත්තා'නි. පරිනායති අරහා අරහත්තා'නි? ආමන්තා. නහු අරහතො දෙසො

පතිනෝ—පෙ—මොහෝ පතිනෝ-මානෝ පතිනෝ-දිට්ඨි පතිනා-
 විචිතිච්ඡා පතිනා පිනං පතිනං-උද්ධවං පතිනං-අභිරිතා පතිනං-
 අනෝතනපං පතිනං උච්ඡින්නමුලං නාලාවන්තකාං අනභාවකාං
 ආයතිං අනුප්පාදධම්මන්ති? ආමන්තා. හඤ්චි අරහතෝ අනෝතනපං
 පතිනං උච්ඡින්නමුලං නාලාවන්තකාං අනභාවකාං ආයතිං අනුප්පාද
 ධම්මං. නො ච වත රෙ වත්තබ්බෙ පරිහායති අරහා අරහන්තා'ති

46. පරිහායති අරහා අරහන්තා'ති? ආමන්තා. තනු අරහතෝ
 රාගපපහානාය මග්ගො භාවිතො'ති? ආමන්තා. හඤ්චි අරහතෝ
 රාගපපහානාය මග්ගො භාවිතො, ¹නො ච වත රෙ වත්තබ්බෙ පරිහා
 යති අරහා අරහන්තා'ති. පරිහායති අරහා අරහන්තා'ති? ආමන්තා.
 තනු අරහතෝ රාගපපහානාය සතිපට්ඨානා භාවිතා—පෙ—සම්මප්පධානා
 භාවිතා- ඉද්ධිපාදා භාවිතා-ඉච්ඡියා භාවිතා- බලා භාවිතා-බොජ්ඣංගා
 භාවිතා'ති? ආමන්තා. හඤ්චි අරහතෝ රාගපපහානාය බොජ්ඣංගා
 භාවිතා- ¹නො ච වත රෙ වත්තබ්බෙ පරිහායති අරහා අරහන්තා'ති.
 පරිහායති අරහා අරහන්තා'ති? ආමන්තා. තනු අරහතෝ දෙසප්පහා
 නාය —පෙ— අනෝතනපප්පහානාය මග්ගො භාවිතො —පෙ—
 බොජ්ඣංගා භාවිතා'ති? ආමන්තා. හඤ්චි අරහතෝ අනෝතනපප්පහා
 නාය බොජ්ඣංගා භාවිතා, නො ච වත රෙ වත්තබ්බෙ පරිහායති.
 අරහා අරහන්තා'ති.

47. පරිහායති අරහා අරහන්තා'ති? ආමන්තා. තනු අරහා විත
 රාගෝ විතදෙසෝ විතමෝහෝ කාතකර්මිණිසෝ ඔභිතභාරෝ අනුප්පත්තා
 සද්ධෝ පරිකම්මිණි භවසංඤ්ඤාප්තො සම්මදඤ්ඤාපිමුත්තො උකම්මන්තා
 පලිඤ්ඤා සංකිණ්ණපරිබො අබ්බිලෝභසිකො නිර්ගහලෝ අරියෝ
 පනතඤ්ඤා පනතානාරො විසංඤ්ඤාත්තො සුචිජ්ඣවිජ්ජයො දුක්ඛං නසස්
 පරිඤ්ඤානං සමුදයො පතිනො නිරෝධො සච්ඡිකාතො මග්ගො භාවිතො
 අභිඤ්ඤායාං අභිඤ්ඤානං පරිඤ්ඤායාං පරිඤ්ඤානං පහානබ්බං පතිනං
 භාවෙනබ්බං භාවිතං සච්ඡිකානබ්බං සච්ඡිකානන්ති? ආමන්තා. හඤ්චි
 අරහා විතරාගෝ විතදෙසෝ විතමෝහෝ —පෙ— සච්ඡිකානබ්බං සච්ඡි
 කානං- ²නො ච වත රෙ වත්තබ්බෙ පරිහායති අරහා අරහන්තා'ති.

48. පරිහායති අරහා අරහන්තා'ති? සම්මසම්මුත්තො අරහා අරහන්තා.
 පරිහායති අසම්මසම්මුත්තො අරහා අරහන්තා. ත පරිහායති'ති. සම්ම
 සම්මුත්තො අරහා අරහන්තා පරිහායති'ති? ආමන්තා. අසම්මසම්මුත්තො
 අරහා අරහන්තා ² පරිහායති'ති? තගෙවං වත්තබ්බෙ- අසම්මසම්මුත්තො
 අරහා අරහන්තා ත පරිහායති'ති? ආමන්තා. සම්මසම්මුත්තො අරහා
 අරහන්තා ත පරිහායති'ති? තගෙවං වත්තබ්බෙ.

49. සම්මසම්මුත්තස්ස අරහතෝ රාගෝ පතිනො පරිහායති සම්ම
 සම්මුත්තො අරහා අරහන්තා'ති? ආමන්තා. අසම්මසම්මුත්තස්ස අරහතෝ

රාගො පභිනො පරිභාසති අසමය විමුක්තො අරහා අරහත්තාති? නහෙවං වත්තබ්බෙ- සමය විමුක්තස්ස අරහතො දෙසො පභිනො —පෙ— අනොත්තප්පං පභිනං පරිභාසති සමයවිමුක්තො අරහා අරහත්තාති? ආමන්තා. අසමය විමුක්තස්ස අරහතො දෙසො පභිනො —පෙ— අනොත්තප්පං පභිනං පරිභාසති අසමයවිමුක්තො අරහා අරහත්තාති? නහෙවං වත්තබ්බෙ—

50. සමයවිමුක්තස්ස අරහතො රාගප්පභානාය මග්ගො භාවිතො පරිභාසති සමයවිමුක්තො අරහා අරහත්තාති? ආමන්තා. අසමය විමුක්තස්ස අරහතො රාගප්පභානාය මග්ගො භාවිතො පරිභාසති අසමයවිමුක්තො අරහා අරහත්තාති? නහෙවං වත්තබ්බෙ- සමයවිමුක්තස්ස අරහතො රාගප්පභානාය සතිපට්ඨානා භාවිතා —පෙ— සමමප්ප ධානා භාවිතා-ඉද්ධිපාද භාවිතා-ඉද්ධියා භාවිතා බලා භාවිතා බොජ්ඣංගිනා භාවිතා-පරිභාසති සමයවිමුක්තො අරහා අරහත්තාති? ආමන්තා. අසමය විමුක්තස්ස අරහතො රාගප්පභානාය සතිපට්ඨානා භාවිතා —පෙ— බොජ්ඣංගිනා භාවිතා- පරිභාසති අසමයවිමුක්තො අරහා අරහත්තාති? නහෙවං වත්තබ්බෙ- සමයවිමුක්තස්ස අරහතො දෙසප්පභානාය —පෙ— අනොත්තප්පප්පභානාය මග්ගො භාවිතො —පෙ— බොජ්ඣංගිනා භාවිතා පරිභාසති සමයවිමුක්තො අරහා අරහත්තාති? ආමන්තා. අසමය විමුක්තස්ස අරහතො අනොත්තප්පප්පභානාය මග්ගො භාවිතො—පෙ— බොජ්ඣංගිනා භාවිතා පරිභාසති අසමයවිමුක්තො අරහා අරහත්තාති? නහෙවං වත්තබ්බෙ-.

51. සමයවිමුක්තො අරහා විභරාගො විභදෙසො විභමොගො කාහකර්මයො ඔතිතභාරො අනුප්පත්තසද්ධෝ පරිකම්භනවසංයොජ්ඣනො සමදඤ්ඤවිමුක්තො උකම්මත්තපලිසො සංඛිතිණ්ණපරිබො අබ්බුලෙහසිකො නිරුහලො අරියො පනාග්ධිජො පනනභාරො විසඤ්ඤතො සුවිජ්ඣවිජයො දුක්ඛං තස්ස පරිඤ්ඤානං. සමුදයො පභිනො නිරොධො සච්ඡිකතො මග්ගො භාවිතො අභිඤ්ඤායං අභිඤ්ඤානං පරිඤ්ඤායං පරිඤ්ඤානං පභානබ්බං පභිනං භාවෙනබ්බං භාවිතං සච්ඡිකානබ්බං සච්ඡිකානං. පරිභාසති සමයවිමුක්තො අරහා අරහත්තාති? ආමන්තා. අසමයවිමුක්තො අරහා විභරාගො විභදෙසො විභමොගො—පෙ— සච්ඡිකානබ්බං සච්ඡිකානං පරිභාසති අසමයවිමුක්තො අරහා අරහත්තාති? නහෙවං වත්තබ්බෙ.

52. අසමයවිමුක්තස්ස අරහතො රාගො පභිනො න පරිභාසති අසමයවිමුක්තො අරහා අරහත්තාති? ආමන්තා. සමයවිමුක්තස්ස අරහතො රාගො පභිනො න පරිභාසති සමයවිමුක්තො අරහා අරහත්තාති? නහෙවං වත්තබ්බෙ-අසමයවිමුක්තස්ස අරහතො දෙසො පභිනො, —පෙ— අනොත්තප්පං පභිනං න පරිභාසති අසමයවිමුක්තො අරහා

අරහත්තා'නි? ආමන්තා. සමයවිමුත්තස්ස අරහතො අනොත්තප්පං පභිනං න පරිහාසති සමයවිමුත්තො අරහා අරහත්තා'නි? නහෙවං වත්තබ්බෙ.

53. අසමයවිමුත්තස්ස අරහතො රාගප්පහානාය මග්ගො භාවිතො. —පෙ— බොජ්ඣක්ඛිනා භාවිතා න පරිහාසති අසමයවිමුත්තො අරහා අරහත්තා'නි? ආමන්තා. සමයවිමුත්තස්ස අරහතො රාගප්පහානාය මග්ගො භාවිතො —පෙ— බොජ්ඣක්ඛිනා භාවිතා න පරිහාසති සමය-විමුත්තො අරහා අරහත්තා'නි? නහෙවං වත්තබ්බෙ. අසමයවිමුත්තස්ස අරහතො දෙසප්පහානාය —පෙ— අනොත්තප්පහානාය මග්ගො භාවිතො —පෙ— බොජ්ඣක්ඛිනා භාවිතා න පරිහාසති අසමයවිමුත්තො අරහා අරහත්තා'නි? ආමන්තා. සමයවිමුත්තස්ස අරහතො අනොත්ත ප්පහානාය මග්ගො භාවිතො —පෙ— බොජ්ඣක්ඛිනා භාවිතා න පරි-හාසති සමයවිමුත්තො අරහා අරහත්තා'නි? නහෙවං වත්තබ්බෙ.

54. අසමයවිමුත්තො අරහා විතරාගො විතදෙසො විතමොගො —පෙ— සවජ්ඣාතබ්බං සවජ්ඣාතං න පරිහාසති අසමයවිමුත්තො අරහා අරහත්තා'නි? ආමන්තා. සමයවිමුත්තො අරහා විතරාගො විතදෙසො විතමොගො —පෙ— සවජ්ඣාතබ්බං සවජ්ඣාතං න පරිහාසති සමය-විමුත්තො අරහා අරහත්තා'නි? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

55. පරිහාසති අරහා අරහත්තා'නි? ආමන්තා. සාරිපුත්තො ථෙරො පරිහාසිත්ථ අරහත්තා'නි? නහෙවං වත්තබ්බෙ- මහාමොග්ගලානො ථෙරො-මහාකස්සපො ථෙරො-මහාකව්චායනො ථෙරො-මහාකොට්ඨිනො ථෙරො- මහාපඤ්ඤා ථෙරො- පරිහාසිත්ථ අරහත්තා'නි? නහෙවං වත්තබ්බෙ-සාරිපුත්තො ථෙරො න පරිහාසිත්ථ අරහත්තා'නි? ආමන්තා. හඤ්චි සාරිපුත්තො ථෙරො න පරිහාසිත්ථ අරහත්තා. තො ච වත රො වත්තබ්බෙ පරිහාසති අරහා අරහත්තා'නි. මහාමොග්ගලානො ථෙරො-මහාකස්සපො ථෙරො- මහාකව්චායනො ථෙරො- මහාකොට්ඨිනො ථෙරො- මහාපඤ්ඤා ථෙරො න පරිහාසිත්ථ අරහත්තා'නි? ආමන්තා. හඤ්චි මහාපඤ්ඤා ථෙරො න පරිහාසිත්ථ අරහත්තා, තො ච වත රො වත්තබ්බෙ පරිහාසති අරහා අරහත්තා'නි.

අභිසංසුග්ගල සංඝඤ්ඤා

56. පරිහාසති අරහා අරහත්තා'නි? ආමන්තා. නහු වුත්තං හගවතං.

“උච්චා වාචා¹හි පටිපදා - සමණෙත පසාසිතා,
න පාරං දිගුණං යනති - නයිදං එකගුණං මුදනති”

අනෙව ජුත්තංගත්තා'නි? ආමන්තා. තෙන හි න ඤිත්තබ්බං පරිහාසති අරහා අරහත්තා'නි.

57. පරිහාසනී අරභා අරභතනා'නි? ආමනනා. අත්ති ජනනසා
 ඡේදියනනි? නගෙවං වතනබ්බං-අත්ති ජනනසා ඡේදියනනි'නි?
 ආමනනා. නනු වුතනං භගවතා-

“විගතභේදා අනාදිනො-කිවං රසා න විජ්ජති,
 ජනනසා ඡේදියං තත්ති-¹ ඔසාපාසො සමුග්ගො'නි”

අත්තිව සුතනනොනි? ආමනනා. තෙන හි ² න වතනබ්බං අත්ති
 ජනනසා ඡේදියනනි.

58. පරිහාසනී අරභා අරභතනා'නි? ආමනනා. අත්ති කතසා
 පනිවයො'නි? නගෙවං වතනබ්බං-අත්ති කතසා පනිවයො'නි? ආමනනා.
 නනු වුතනං භගවතා-

“නසා සමමා විමුතතසා-සනාතිතතසා හිකඛුනො,
 කතසා පනිවයො තත්ති-කරුණියං න විජ්ජති.”

“සෙලො යථා එකකතො-වාතෙන න සමීරති,
 එවං රූපා රසා සංඝ-ගඤ්ඤා එසාං ව කෙවලා”

“ඉට්ඨා ධම්මා අනිට්ඨා ව-නප්පවෙධෙනති නාදිනො,
 සිතං චිතතං විපපමුතතං-වයං වසාං'නුපසාති'නි”

අත්තිව සුතනනොනි? ආමනනා. තෙන හි න වතනබ්බං අත්ති කතසා
 පනිවයො'නි.

59. න වතනබ්බං පරිහාසනී අරභා අරභතනා'නි? ආමනනා. නනු
 වුතනං භගවතා- “පඤ්චමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා සමයවිමුතතසා හිකඛු
 නො පරිහාසනා සංවතතනනි. කතමෙ පඤ්ච? කමමාරාමතා භසාරාමතා
 නිද්දාරාමතා සභගතිකාරාමතා යථා විමුතතං විතතං න පව්වෙකකති-
 ඉමෙ බො භික්ඛවෙ පඤ්ච ධම්මා සමයවිමුතතසා හිකඛුනො පරිහාසනා
 සංවතතනනි'නි”. අත්තිව සුතනනොනි? ආමනනා. තෙන හි පරිහා
 සනී අරභා අරභතනා'නි.

60. අත්ති අරභතො කමමාරාමතා'නි? නගෙවං වතනබ්බං අත්ති
 අරභතො කමමාරාමතා'නි? ආමනනා. අත්ති අරභතො රාගො කාමරාගො
 කාමරාගපරිද්ධානං කාමරාග සංයොජනං කාමොසො කාමයොගො
 කාමච්ඡද්දනීවරණනනි? නගෙවං වතනබ්බං අත්ති අරභතො භසාරාමතා
 -අත්ති අරභතො නිද්දාරාමතා-අත්ති අරභතො සභගතිකාරාමතා'නි?
 නගෙවං වතනබ්බං-අත්ති අරභතො සභගතිකාරාමතා'නි? ආමනනා.
 අත්ති අරභතො රාගො කාමරාගො කාමරාගපරිද්ධානං කාමරාග
 සංයොජනං කාමොසො කාමයොගො කාමච්ඡද්දනීවරණනනි? නගෙවං
 වතනබ්බං.

61. පරිභාෂිත අරුත අරුතතානි? ආමන්තා. අරුත අරුතතා පරිභාෂිතතො කිං පරිසුට්ඨිතො පරිභාෂිත'නි? රාගපරිසුට්ඨිතො පරිභාෂිත'නි. පරිසුට්ඨිතං කිං පටිච්ච උපපජ්ජති'නි? අනුසයං පටිච්ච උපපජ්ජති'නි. අත්ති අරුතො අනුසයා'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ-අත්ති අරුතො අනුසයා'නි? ආමන්තා. අත්ති අරුතො කාමරාගානුසයො පටිඝානුසයො මානානුසයො දිට්ඨානුසයො විචිකිච්ඡානුසයො භවරාගානුසයො අවිජ්ජානුසයො'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ දොසපරිසුට්ඨිතො පරිභාෂිත'නි—පෙ—මොගපරිසුට්ඨිතො පරිභාෂිත'නි. පරිසුට්ඨිතං කිං පටිච්ච උපපජ්ජති'නි? අනුසයං පටිච්ච උපපජ්ජති'නි. අත්ති අරුතො අනුසයා'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—අත්ති අරුතො අනුසයා'නි? ආමන්තා. අත්ති අරුතො කාමරාගානුසයො —පෙ—අවිජ්ජානුසයො'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ.

62. පරිභාෂිත අරුත අරුතතා'නි? ආමන්තා. අරුතො අරුතතා පරිභාෂිතතො කිං උපවයං ගච්ඡති'නි? රාගො උපවයං ගච්ඡති'නි. සක්කායදිට්ඨි උපවයං ගච්ඡති'නි. ටිච්චිච්ඡා උපවයං ගච්ඡති'නි. සීලබ්බහපරාමාසො උපවයං ගච්ඡති'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ—දොසො උපවයං ගච්ඡති'නි —පෙ—මොගො උපවයං ගච්ඡති'නි? සක්කායදිට්ඨි උපවයං ගච්ඡති'නි? විචිකිච්ඡා උපවයං ගච්ඡති'නි? සීලබ්බහපරාමාසො උපවයං ගච්ඡති'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ.

63. පරිභාෂිත අරුත අරුතතා'නි? ආමන්තා. අරුත ආවිතති'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ. අරුත අපවිතති'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ-අරුත පජ්ඣති'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ-අරුත උපාදිගති'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —අරුත විසිතෙති'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ-අරුත උසසිතෙති'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ අරුත විබ්බපෙති'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ-අරුත සක්ඛුපෙති'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ.

නනු අරුත තෙවාවිතති න අපවිතති අපවිතිකා සිහො'නි? ආමන්තා. ගඤ්චි අරුත තෙවාවිතති න අපවිතති අපවිතිකා සිහො, තො ච වත රෙ වත්තබ්බෙ පරිභාෂිත අරුත අරුතතා'නි.

නනු අරුත තෙව පජ්ඣති න උපාදිගති පජ්ඣිකා සිහො'නි? ආමන්තා. ගඤ්චි අරුත තෙව පජ්ඣති. න උපාදිගති පජ්ඣිකා සිහො, තො ච වත රෙ වත්තබ්බෙ පරිභාෂිත අරුත අරුතතා'නි.

නනු අරුත තෙව විසිතෙති න උසසිතෙති විසිතිකා සිහො'නි? ආමන්තා. ගඤ්චි අරුත තෙව විසිතෙති න උසසිතෙති විසිතිකා සිහො, තො ච වත රෙ වත්තබ්බෙ පරිභාෂිත අරුත අරුතතා'නි.

නනු අරුත තෙව විබ්බපෙති න සක්ඛුපෙති විබ්බපෙතිකා සිහො'නි? ආමන්තා. ගඤ්චි අරුත තෙව විබ්බපෙති න සක්ඛුපෙති විබ්බපෙතිකා සිහො, තො ච වත රෙ වත්තබ්බෙ පරිභාෂිත අරුත අරුතතා'නි.

පරිභාෂිත කථා නිවේශනා.

1. 3 බ්‍රහ්මවර්ගය කථා

1. තඤ්ඤතේ දෙවෙසු බ්‍රහ්මවර්ගයවාසෝති? ආමනනා. සබ්බෙ දෙවා ජලා ඵලමුතා අවිඤ්ඤා හත්ථසංවාචිකා න පට්ඨලා සුභාසිභ දුබ්බාසිභානං අත්ථමඤ්ඤාදාං-සබ්බෙ දෙවා න බ්‍රහ්ම පසන්නා න ධම්මෙ පසන්නා න සබ්බෙ පසන්නා න බ්‍රහ්ම භගවනං පට්ඨරුපාසනති. න බ්‍රහ්ම භගවනං පසන්නං පුච්ඡන්ති, න බ්‍රහ්මෙත භගවතා පසෙදා විසංසජ්ඣෙ අත්තමනා, සබ්බෙ දෙවා කම්මාවරණෙන සමනනාගතා කිලෙසාවරණෙන සමනනාගතා විපාකාවරණෙන සමනනාගතා අසාදාං අච්ඡද්ධා දුප්පඤ්ඤා අභබ්බා නියාමං ඔක්කමිතුං කුසලෙසු ධම්මෙසු සම්මතං, සබ්බෙ දෙවා මාතුඝාතකා පිතුඝාතකා, අරහනාදානා¹ රුහිරුපාදකා සබ්බහෙදකා. සබ්බෙ දෙවා පාණ්ණිපාතිනො අදිනනාදාසිනො කාමෙසු මිච්ඡාචාරිනො මුසාවාදිනො පිසුණ්වාමා ඵරුසාවාමා සම්මප්පලාපිනො අභිඤ්ඤාපුරුෂො බ්‍රහ්මානන්දිනො මිච්ඡාදිට්ඨිකා'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ. —පෙ—.

2. තනු අඤ්ඤා දෙවා අජලා අනෙලමුතා විඤ්ඤා න හත්ථ සංවාචිකා පට්ඨලා සුභාසිභ දුබ්බාසිභානං අත්ථමඤ්ඤාදාං, අඤ්ඤා බ්‍රහ්ම පසන්නා ධම්මෙ පසන්නා සබ්බෙ පසන්නා බ්‍රහ්ම භගවනං පට්ඨරුපාසනති, බ්‍රහ්ම භගවනං පසන්නං පුච්ඡන්ති. බ්‍රහ්මෙත භගවතා පසෙදා විසංසජ්ඣෙ අත්තමනා භොන්ති. අඤ්ඤා දෙවා න කම්මාවරණෙන සමනනාගතා, න කිලෙසාවරණෙන සමනනාගතා, න විපාකාවරණෙන සමනනාගතා, සද්ධා ඡද්ධා පසෙදවනො භබ්බා නියාමං ඔක්කමිතුං කුසලෙසු ධම්මෙසු සම්මතං. අඤ්ඤා දෙවා න මාතුඝාතකා න පිතුඝාතකා න අරහනා ඝාතකා න රුහිරුපාදකා න සබ්බහෙදකා. අඤ්ඤා දෙවා න පාණ්ණි පාතිනො න අදිනනාදාසිනො න කාමෙසු මිච්ඡාචාරිනො න මුසාවාදිනො න පිසුණ්වාමා න ඵරුසාවාමා න සම්මප්පලාපිනො න අභිඤ්ඤාපුරුෂො බ්‍රහ්මානන්දිනො මිච්ඡාදිට්ඨිකා'ති? ආමනනා. හඤ්ඤා අඤ්ඤා දෙවා අජලා අනෙලමුතා විඤ්ඤා න හත්ථසංවාචිකා පට්ඨලා සුභාසිභ දුබ්බාසිභානං අත්ථමඤ්ඤාදාං —පෙ— අඤ්ඤා බ්‍රහ්ම පසන්නා —පෙ— සම්මාදිට්ඨිකා —නො ව වත රෙ වත්තබ්බෙ තඤ්ඤා දෙවෙසු බ්‍රහ්මවර්ගයවාසෝති.

3. අඤ්ඤා දෙවෙසු බ්‍රහ්මවර්ගයවාසෝති? ආමනනා. අඤ්ඤා හත්ථ පබ්බජ්ජා මුණ්ඩං කාසාවධාරණා පත්තධාරණා. දෙවෙසු සම්මාසම්බුද්ධා උපපජ්ජන්ති, පට්ඨෙකසම්බුද්ධා උපපජ්ජන්ති. සාවකස්සගං උපපජ්ජති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

4. දෙවෙසු පබ්බජ්ජා තඤ්ඤා'ති, තඤ්ඤා දෙවෙසු බ්‍රහ්මවර්ගයවාසෝති? ආමනනා. යත් අඤ්ඤා පබ්බජ්ජා තත්ථෙ ව බ්‍රහ්මවර්ගයවාසෝ, යත් තඤ්ඤා පබ්බජ්ජා තඤ්ඤා තත්ථ බ්‍රහ්මවර්ගයවාසෝ'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—

යන් අති පබ්බජ්‍යා වන්තේ'ව බ්‍රහ්මවර්ගයවාසො, යන් තති පබ්බජ්‍යා තති වන් බ්‍රහ්මවර්ගයවාසො'ති? ආමන්තා. යො පබ්බජ්‍යති තස්සෙ'ව බ්‍රහ්මවර්ගයවාසො, යො න පබ්බජ්‍යති තති තස්ස බ්‍රහ්මවර්ගයවාසො'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ—.

5. දෙවෙසු මුණ්ණියං තතී'ති, තති දෙවෙසු බ්‍රහ්මවර්ගයවාසො'ති? ආමන්තා. යන් අති මුණ්ණියං වන්තේ'ව බ්‍රහ්මවර්ගයවාසො, යන් තති මුණ්ණියං තති වන් බ්‍රහ්මවර්ගයවාසො'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ— යන් අති මුණ්ණියං වන්තේ'ව බ්‍රහ්මවර්ගයවාසො, යන් තති මුණ්ණියං තති වන් බ්‍රහ්මවර්ගයවාසො'ති? ආමන්තා. යො මුණ්ණියා ගොති තස්සෙ'ව බ්‍රහ්මවර්ගයවාසො, යො මුණ්ණියා න ගොති තති තස්ස බ්‍රහ්මවර්ගයවාසො'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ—.

6. දෙවෙසු භාසාවධාරණා තතී'ති. තති දෙවෙසු බ්‍රහ්මවර්ගයවාසො'ති? ආමන්තා. යන් අති භාසාවධාරණා වන්තේ'ව බ්‍රහ්මවර්ගයවාසො, යන් තති භාසාවධාරණා තති වන් බ්‍රහ්මවර්ගයවාසො'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ— යන් අති භාසාවධාරණා වන්තේ'ව බ්‍රහ්මවර්ගයවාසො, යන් තති භාසාවධාරණා තති වන් බ්‍රහ්මවර්ගයවාසො'ති? ආමන්තා. යො භාසාවං ධාරෙති තස්සෙ'ව බ්‍රහ්මවර්ගයවාසො, යො භාසාවං න ධාරෙති තති තස්ස බ්‍රහ්මවර්ගයවාසො'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ—.

7. දෙවෙසු පත්තධාරණා තතී'ති, තති දෙවෙසු බ්‍රහ්මවර්ගයවාසො'ති? ආමන්තා. යන් අති පත්තධාරණා වන්තේ'ව බ්‍රහ්මවර්ගයවාසො, යන් තති පත්තධාරණා, තති වන් බ්‍රහ්මවර්ගයවාසො'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ— යන් අති පත්තධාරණා වන්තේ'ව බ්‍රහ්මවර්ගයවාසො, යන් තති පත්තධාරණා තති වන් බ්‍රහ්මවර්ගයවාසො'ති? ආමන්තා. යො පත්තං ධාරෙති තස්සෙ'ව බ්‍රහ්මවර්ගයවාසො, යො පත්තං න ධාරෙති තති තස්ස බ්‍රහ්මවර්ගයවාසො'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ—.

8. දෙවෙසු සම්මාසබ්බුද්ධා නු'ප්පජ්ජන්ති'ති. තති දෙවෙසු බ්‍රහ්මවර්ගයවාසො'ති? ආමන්තා. යන් සම්මාසබ්බුද්ධා උප්පජ්ජන්ති වන්තේ'ව බ්‍රහ්මවර්ගයවාසො, යන් සම්මාසබ්බුද්ධා නු'ප්පජ්ජන්ති තති වන් බ්‍රහ්මවර්ගයවාසො'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ— යන් සම්මාසබ්බුද්ධා උප්පජ්ජන්ති වන්තේ'ව බ්‍රහ්මවර්ගයවාසො, යන් සම්මාසබ්බුද්ධා නු'ප්පජ්ජන්ති තති වන් බ්‍රහ්මවර්ගයවාසො'ති? ආමන්තා. උම්භිතිසා භගවා ජාතො, බොධියා මුලෙ අභිසම්බුද්ධො, බාරාණසියං භගවතා ධම්මවක්කං පවත්තිතං. වන්තේ'ව බ්‍රහ්මවර්ගයවාසො, තන්'ඤ්ඤානු බ්‍රහ්මවර්ගයවාසො'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ—.

9. දෙවෙසු පච්චෙක සම්බුද්ධා නු'ප්පජ්ජන්ති'ති තති දෙවෙසු බ්‍රහ්මවර්ගයවාසො'ති? ආමන්තා. යන් පච්චෙකසම්බුද්ධා උප්පජ්ජන්ති

නැතැ'ව බ්‍රහ්මවරියවාසෝ, යන් පළෙව්කසලේඛානුප්පජ්ජනති නත්ති
 නන් බ්‍රහ්මවරියවාසෝති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— යන් පළෙව්ක
 සලේඛානුප්පජ්ජනති නත්ති නන් බ්‍රහ්මවරියවාසෝ, යන් පළෙව්කසලේඛානු
 ප්පජ්ජනති නත්ති නන් බ්‍රහ්මවරියවාසෝති? ආමනා. මජ්ඣිමෙස්ස
 ජනපදෙස්ස පළෙව්කසලේඛානුප්පජ්ජනති නත්ති බ්‍රහ්මවරියවාසෝ,
 නන්'ඤ්ඤත්‍ර බ්‍රහ්මවරියවාසෝති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

1. දෙවෙස්ස සාවකස්සගං නුප්පජ්ජනති. නත්ති දෙවෙස්ස බ්‍රහ්මවරිය
 වාසෝති? ආමනා. යන් සාවකස්සගං උප්පජ්ජනති නත්ති බ්‍රහ්මවරියවා
 සෝ, යන් සාවකස්සගං නුප්පජ්ජනති නත්ති නන් බ්‍රහ්මවරියවාසෝති? නගෙවං
 වත්තබ්බෙ —පෙ— යන් සාවකස්සගං උප්පජ්ජනති නත්ති බ්‍රහ්මවරියවාසෝ,
 යන් සාවකස්සගං නුප්පජ්ජනති නත්ති නන් බ්‍රහ්මවරියවාසෝති? ආමනා.
 මහෙස්ස සාවකස්සගං උප්පජ්ජනං නත්ති බ්‍රහ්මවරියවාසෝ, නන්'ඤ්ඤත්‍ර
 බ්‍රහ්මවරියවාසෝති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—

11. අත්ති දෙවෙස්ස බ්‍රහ්මවරියවාසෝති? ආමනා. සබ්බදෙවෙස්ස
 අත්ති බ්‍රහ්මවරියවාසෝති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අත්ති මනුස්සෙස්ස
 බ්‍රහ්මවරියවාසෝති? ආමනා. සබ්බ මනුස්සෙස්ස අත්ති බ්‍රහ්මවරියවාසෝති?
 නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අත්ති දෙවෙස්ස බ්‍රහ්මවරියවාසෝති? ආමනා.
 අසඤ්ඤසත්තෙස්ස දෙවෙස්ස අත්ති බ්‍රහ්මවරියවාසෝති? නගෙවං වත්තබ්බෙ
 —පෙ— අත්ති මනුස්සෙස්ස බ්‍රහ්මවරියවාසෝති? ආමනා. පච්චන්තිමෙස්ස
 ජනපදෙස්ස අත්ති බ්‍රහ්මවරියවාසෝ. ¹මිලකෙබ්බස්ස අච්ඤ්ඤාභාරෙස්ස යන්
 නත්ති ගති භික්ඛුනං භික්ඛුනිනං උපාසකානං උපාසිකානනති? නගෙවං
 වත්තබ්බෙ.

12. අත්ති දෙවෙස්ස බ්‍රහ්මවරියවාසෝති? අත්ති යන් අත්ති-අත්ති යන්
 නත්ති. අසඤ්ඤසත්තෙස්ස දෙවෙස්ස අත්ති යන් අත්ති-අත්ති යන් නත්ති
 බ්‍රහ්මවරියවාසෝ, ²සඤ්ඤසත්තෙස්ස දෙවෙස්ස අත්ති යන් අත්ති-අත්ති යන්
 නත්ති බ්‍රහ්මවරියවාසෝති? නගෙවං වත්තබ්බෙ- දෙවෙස්ස අත්ති යන් අත්ති-
 අත්ති යන් නත්ති බ්‍රහ්මවරියවාසෝති? ආමනා. නන් අත්ති නන් නත්ති
 ති? අසඤ්ඤසත්තෙස්ස දෙවෙස්ස නත්ති බ්‍රහ්මවරියවාසෝ. ²සඤ්ඤසත්තෙස්ස
 දෙවෙස්ස අත්ති බ්‍රහ්මවරියවාසෝති. අසඤ්ඤසත්තෙස්ස දෙවෙස්ස නත්ති
 බ්‍රහ්මවරියවාසෝති? ආමනා. ²සඤ්ඤසත්තෙස්ස දෙවෙස්ස නත්ති බ්‍රහ්ම
 වරියවාසෝති? නගෙවං වත්තබ්බෙ- ²සඤ්ඤසත්තෙස්ස දෙවෙස්ස අත්ති
 බ්‍රහ්මවරියවාසෝති? ආමනා. අසඤ්ඤසත්තෙස්ස දෙවෙස්ස අත්ති බ්‍රහ්ම
 වරියවාසෝති? නගෙවං වත්තබ්බෙ.

13. අත්ති මනුස්සෙස්ස බ්‍රහ්මවරියවාසෝති? අත්ති යන් අත්ති-අත්ති
 යන් නත්ති. පච්චන්තිමෙස්ස ජනපදෙස්ස අත්ති යන් අත්ති-අත්ති යන්
 නත්ති බ්‍රහ්මවරියවාසෝ- ¹මිලකෙබ්බස්ස අච්ඤ්ඤාභාරෙස්ස යන් නත්ති ගති

භික්ෂුනං භික්ෂුනීනං උපාසකානං උපාසිකානං, මජ්ඣිමෙස්ස ජනපදෙස්ස අත්ථි යත්ථ අත්ථි- අත්ථි යත්ථ තත්ථි 'බ්‍රහ්මවර්ගයාවාසො'ති? තභෙවං වත්තඛෙබ්බ මනුස්සෙස්ස අත්ථි යත්ථ අත්ථි- අත්ථි යත්ථ තත්ථි බ්‍රහ්මවර්ගයාවාසො'ති? ආමන්තා. කත්ථ අත්ථි කත්ථ තත්ථිති? පච්චන්තිමෙස්ස ජනපදෙස්ස තත්ථි බ්‍රහ්මවර්ගයාවාසො. ¹මෙලකෙබ්බස්ස අවිඤ්ඤාභාරෙස්ස යත්ථ තත්ථි ගති භික්ෂුනං භික්ෂුනීනං උපාසකානං උපාසිකානං, මජ්ඣිමෙස්ස ජනපදෙස්ස අත්ථි බ්‍රහ්මවර්ගයාවාසො'ති. පච්චන්තිමෙස්ස ජනපදෙස්ස තත්ථි 'බ්‍රහ්මවර්ගයාවාසො, ¹මෙලකෙබ්බස්ස අවිඤ්ඤාභාරෙස්ස යත්ථ තත්ථි ගති භික්ෂුනං භික්ෂුනීනං උපාසකානං උපාසිකානන්ති? ආමන්තා. මජ්ඣිමෙස්ස ජනපදෙස්ස තත්ථි බ්‍රහ්මවර්ගයාවාසො'ති? තභෙවං වත්තඛෙබ්බ- මජ්ඣිමෙස්ස ජනපදෙස්ස අත්ථි බ්‍රහ්මවර්ගයාවාසො'ති? ආමන්තා. පච්චන්තිමෙස්ස ජනපදෙස්ස අත්ථි බ්‍රහ්මවර්ගයාවාසො ¹මෙලකෙබ්බස්ස අවිඤ්ඤාභාරෙස්ස යත්ථ තත්ථි ගති භික්ෂුනං භික්ෂුනීනං උපාසකානං උපාසිකානන්ති? තභෙවං වත්තඛෙබ්බ.

14. අත්ථි දෙවෙස්ස බ්‍රහ්මවර්ගයාවාසො'ති? ආමන්තා. තනු වුත්තං භගවතා- තිහි භික්ඛවෙ ධාතෙහි ජලබුද්ධිපකා මනුස්සා උත්තරාකුරුකො ව මනුස්සෙ අභිගණනන්ති දෙවෙ ව භාවනිංසෙ, කතමෙහි තිහි? සුරා සතිමන්තො ඉධ බ්‍රහ්මවර්ගයාවාසො'ති. අත්ථෙව සුත්තන්තොති? ආමන්තා. තෙහ ගි තත්ථි දෙවෙස්ස බ්‍රහ්මවර්ගයාවාසො'ති. සාවච්ඡිං වුත්තං භගවතා- ඉධ බ්‍රහ්මවර්ගයාවාසො'ති? ආමන්තා. සාවච්ඡියඤ්ඤාභව බ්‍රහ්මවර්ගයාවාසො. ²තත්ථි අඤ්ඤාත්‍ර බ්‍රහ්මවර්ගයාවාසො'ති? තභෙවං වත්තඛෙබ්බ.

15. අනාගාමිස්ස පුග්ගලස්ස පඤ්චාරම්භාගියාති සඤ්ඤාප්තාති පතිතාති පඤ්චුඛම්භාගියාති සඤ්ඤාප්තාති අප්පතිතාති, ඉතො වුත්තස්ස තත්ථ උප්පත්තස්ස කුහිං ඵලුප්පන්ති? තත්ථෙව හඤ්චි අනාගාමිස්ස පුග්ගලස්ස පඤ්චාරම්භාගියාති සඤ්ඤාප්තාති පතිතාති, පඤ්චුඛම්භාගියාති සඤ්ඤාප්තාති අප්පතිතාති, ඉතො වුත්තස්ස තත්ථ උප්පත්තස්ස තතිං ඵලුප්පන්ති, තො ව වත රෙ වත්තඛෙබ්බ තත්ථි දෙවෙස්ස බ්‍රහ්මවර්ගයාවාසො'ති.

16. අනාගාමිස්ස පුග්ගලස්ස පඤ්චාරම්භාගියාති සඤ්ඤාප්තාති පතිතාති, පඤ්චුඛම්භාගියාති සඤ්ඤාප්තාති අප්පතිතාති, ඉතො වුත්තස්ස තත්ථ උප්පත්තස්ස කුහිං භාරොගරුණං, කුහිං දුක්ඛපරිඤ්ඤාභං, කුහිං කිලෙසප්පනානං, කුහිං නිරෝධසච්ඡිකිරියා, කුහිං අකුප්ප පටිවෙධො'ති? තත්ථෙව හඤ්චි අනාගාමිස්ස පුග්ගලස්ස පඤ්චාරම්භාගියාති සඤ්ඤාප්තාති පතිතාති, පඤ්චුඛම්භාගියාති සඤ්ඤාප්තාති අප්පතිතාති, ඉතො වුත්තස්ස තත්ථ උප්පත්තස්ස තතිං අකුප්ප පටිවෙධො, තො ව වත රෙ වත්තඛෙබ්බ තත්ථි දෙවෙස්ස බ්‍රහ්මවර්ගයාවාසො'ති. අනාගාමිස්ස පුග්ගලස්ස පඤ්චාරම්භාගියාති සඤ්ඤාප්තාති පතිතාති, පඤ්චුඛම්භාගියාති සඤ්ඤාප්තාති අප්පතිතාති, ඉතො වුත්තස්ස තත්ථ.

1. මලකබ්බස්ස - ම. 8. 2. බ්‍රහ්මවර්ගයාවාසොති - ම. 3. තත්ථඤ්ඤාත්‍ර - සී

උපපන්නස්ස භතං ඵලපත්ති, භතං භාරොගරණං, භතං දුක්ඛපරික්ඛාදාං,
භතං කිලෙසප්පයානං, භතං නිරෝධසච්ඡිකිරියා භතං අකුප්ප පටිවේධො.
කෙත'ට්ඨක වදෙසි තත්ථි දෙවෙසු බ්‍රහ්මවරියවාසො'ති? ගජඃ හි
අනාගාමී පුග්ගලො ධ භාවිතො මග්ගො නත්ථ ඵලං සච්ඡිකරොති.

17. අනාගාමී පුග්ගලො ඉධ භාවිතො මග්ගො නත්ථ ඵලං සච්ඡි-
කරොති'ති? ආමනනා. සොභාපනො පුග්ගලො නත්ථ භාවිතො
මග්ගො ඉධ ඵලං සච්ඡිකරොති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ.

අනාගාමී පුග්ගලො ඉධ භාවිතො මග්ගො නත්ථ ඵලං සච්ඡි-
කරොති'ති? ආමනනා. සංකදාගාමී පුග්ගලො ඉධ පරිනිබ්බාසී පුග්ගලො
නත්ථ භාවිතො මග්ගො ඉධ ඵලං සච්ඡිකරොති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ.
සොභාපනො පුග්ගලො ඉධ භාවිතො මග්ගො ඉධ ඵලං සච්ඡි-
කරොති'ති? ආමනනා. අනාගාමී පුග්ගලො නත්ථ භාවිතො මග්ගො
නත්ථ ඵලං සච්ඡිකරොති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ—සංකදාගාමී පුග්ගලො
ඉධ පරිනිබ්බාසී පුග්ගලො ඉධ භාවිතො මග්ගො ඉධ ඵලං සච්ඡි-
කරොති'ති? ආමනනා. අනාගාමී පුග්ගලො නත්ථ භාවිතො මග්ගො
නත්ථ ඵලං සච්ඡිකරොති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ—.

18. ඉධ විභාය නිට්ඨස්ස පුග්ගලස්ස මග්ගො ව 'භාවියති න ව
කිලෙසා පතියන්ති'ති? ආමනනා. සොභාපනඵල සච්ඡිකිරියාය පටි-
පත්තස්ස පුග්ගලස්ස මග්ගො ව 'භාවියති න ව කිලෙසා පතියන්ති'ති?
නගෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ— ඉධ විභාය නිට්ඨස්ස පුග්ගලස්ස මග්ගො ව
'භාවියති න ව කිලෙසා පතියන්ති'ති? ආමනනා. සංකදාගාමී ඵල
සච්ඡිකිරියාය පටිපත්තස්ස පුග්ගලස්ස —පෙ— අරහත්ත සච්ඡිකිරියාය
පටිපත්තස්ස පුග්ගලස්ස මග්ගො ව 'භාවියති න ව කිලෙසා පතියන්ති'ති?
නගෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ— සොභාපනඵල සච්ඡිකිරියාය පටිපත්තස්ස
පුග්ගලස්ස අපුබ්බං අවර්මං මග්ගො ව 'භාවියති කිලෙසා ව පතියන්ති'ති?
ආමනනා. ඉධ විභාය නිට්ඨස්ස පුග්ගලස්ස අපුබ්බං අවර්මං මග්ගො ව
'භාවියති කිලෙසා ව පතියන්ති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ—සංකදාගාමී ඵල
සච්ඡිකිරියාය පටිපත්තස්ස පුග්ගලස්ස —පෙ— අරහත්ත සච්ඡිකිරියාය
පටිපත්තස්ස පුග්ගලස්ස අපුබ්බං අවර්මං මග්ගො ව 'භාවියති කිලෙසා ව
පතියන්ති'ති? ආමනනා— ඉධ විභාය නිට්ඨස්ස පුග්ගලස්ස අපුබ්බං අවර්මං
මග්ගො ව 'භාවියති කිලෙසා ව පතියන්ති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ.

19. අනාගාමී පුග්ගලො කතකාරණීයො භාවිත භාවනො නත්ථ
උපපජ්ජති'ති? ආමනනා. අරහා උපපජ්ජති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ—
අරහා උපපජ්ජති'ති? ආමනනා. අසී අරහතො පුත්තබ්බවො'ති? නගෙවං

විචාරයකි- අපි අරගතය පුනරුත්ථාපිතය? ආවේණික. අරගතය හෙවත්
භාවය ගවේෂිත, ගවේෂිත ගවේෂිත, සංසාරය සංසාරය ගවේෂිත, උප-
පත්තිය උපපත්තිය ගවේෂිත? නොවේ. විචාරයකි. අනාගතී පුනරුත්ථාපිතය
කාලානුකූලය ආවේණික ආවේණික ¹අනාගතී ආවේණික නම් උපපත්තිය? ²
ආවේණික. ආවේණිකය පුනරුත්ථාපිතය මගින් ආවේණික? නොවේ. විචාරයකි.

20. අනාගතී පුනරුත්ථාපිතය කාලානුකූලය ආවේණික ආවේණික අප-
රික්කුණු පුනරුත්ථාපිතය අපරික්කුණු නිරෝධය අපරි-
විඳියා කුප්පය නම් උපපත්තිය? ආවේණික. අනුප්පාදිතය පුනරුත්ථාපිතය
මගින් ආවේණික? නොවේ. විචාරයකි- අනාගතී පුනරුත්ථාපිතය කාලානුකූලය
කාලානුකූලය ආවේණික ආවේණික අනාගතී ආවේණික නම් උපපත්තිය. න ව
ආවේණිකය පුනරුත්ථාපිතය මගින් ආවේණික? ආවේණික අනාගතී ආවේණික ව
නම් පරිනිබ්බායනිය? නොවේ. විචාරයකි-අනාගතී පුනරුත්ථාපිතය
කාලානුකූලය ආවේණික ආවේණික අපරික්කුණු පුනරුත්ථාපිතය අපරික්කුණු
අපරික්කුණු නිරෝධය අපරිවිඳියා කුප්පය නම් උපපත්තිය න ව
අනුප්පාදිතය පුනරුත්ථාපිතය මගින් ආවේණික? ආවේණික, අපරිවිඳියා ¹කුප්පය.
ව නම් පරිනිබ්බායනිය? නොවේ. විචාරයකි.

21. යථා මගේ සලකුණ විඳියා දුර්වල ගතවිය කාලය කාලය,
එවැනි? අනාගතී පුනරුත්ථාපිතය ඉතිරි ආවේණික මගින් නම් එය
සවිඳි කාලය? යථා මගේ සලකුණ විඳියා දුර්වල ගතවිය
සසලකුණ කාලය කාලය, ²එවැනි? අනාගතී පුනරුත්ථාපිතය ඉතිරි ආවේණික
මගින් නම් සසලකුණ පරිනිබ්බායනිය? නොවේ. විචාරයකි.
—ප—

විචාරයකි සිට නිර්විචාරය.

1. 4. ඔබ්බෙහි සිට.

1. ඔබ්බෙහි සිට කිලෝමීටර් ජනිත? ආවේණික. සොහොනපත්තිය
සවිඳිකරණය පරිපත්තිය පුනරුත්ථාපිතය දුකඳිකරණය කි. ජනිත? ¹
සකකාශදිවිය. විවිධිමය. සිලබ්බාපරාමාසය නදෙකට ව කිලෝමීටර්
එකදෙස ජනිත? එකදෙස. සොහොනපත්තිය එකදෙස න සොහො-
නපත්තිය එකදෙස. සොහොනපත්තිය පරිපත්තිය. පරිපත්තිය අභිගතය
සවිඳිකරණය උපසම්පාදිත විචාරය. කාලය පුනරුත්ථාපිතය, එකදෙස
න කාලය පුනරුත්ථාපිතය, එකදෙස. සකකකරණය පරිපා කාලය
කාලය එකදිවිය බුද්ධි අවේච්චාසාදක ³ සමන්තාගතය-ධම්ම-
—ප— සමන්තා —ප— අරියකරණය සිලෙහි සමන්තාගතය එකදෙස
අරියකරණය සිලෙහි න සමන්තාගතය? නොවේ. විචාරයකි.
—ප—.

1. අනාගතී ආවේණික. 2. එවැනි. 3. අවේච්චාසාදක-සි.

2. සමුදය දසසතෙක කිං ජගති'ති? සකකාය දිට්ඨිං ජගති, චිත්තිවුත්. සීලබ්බහපරාමාසං තදෙකටෙයි ව කිලෙසෙ එකදෙසෙ ජගති'ති. එකදෙසං සොභාපනො එකදෙසං ත සොභාපනො —පෙ— එකදෙසං අරියකනොති සීලෙති සමනනාගතො. එකදෙසං අරියකනොති සීලෙති ත සමනනාගතො'ති? තගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

3. නිරොධ දසසතෙක කිං ජගති'ති? චිත්තිවුත් සීලබ්බහපරාමාසං තදෙකටෙයි ව කිලෙසෙ එකදෙසෙ ජගති'ති. එකදෙසං සොභාපනො එකදෙසං ත සොභාපනො —පෙ— එකදෙසං අරියකනොති සීලෙති සමනනාගතො එකදෙසං අරියකනොති සීලෙති ත සමනනාගතො'ති? තගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

4. මහදසසතෙක කිං ජගති'ති? සීලබ්බහපරාමාසං තදෙකටෙයි ව කිලෙසෙ ජගති'ති. එකදෙසං සොභාපනො එකදෙසං ත සොභාපනො එකදෙසං සොභාපනො උපසම්පජ්ජි විහරති, කායෙත පුසිඤ්ඤා විහරති, එකදෙසං ත කායෙත පුසිඤ්ඤා විහරති-එකදෙසං සත්තකම්මත්තපරමො කොලං කොලො එකඤ්ඤා ඉඤ්ඤා අවෙච්චපසාදෙන සමනනාගතො ධම්මෙ —පෙ— සම්මෙ —පෙ— අරියකනොති සීලෙති සමනනාගතො එකදෙසං අරියකනොති සීලෙති ත සමනනාගතො'ති? තගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

5. සකදගාමී ඵලසම්මතිරියාය පටිපනො පුග්ගලො දුක්ඛදසසතෙක කිං ජගති'ති? ඔලාරිකං කාමරාගං ජගති, ඔලාරිකං බ්‍යාපාදං තදෙකටෙයි ව කිලෙසෙ එකදෙසෙ ජගති'ති. එකදෙසං සකදගාමී එකදෙසං ත සකදගාමී එකදෙසං සකදගාමී ඵලපනො පටිලඤ්ඤා අධිගතො සම්මතො උපසම්පජ්ජි විහරති, කායෙත පුසිඤ්ඤා විහරති එකදෙසං ත කායෙත පුසිඤ්ඤා විහරති'ති? තගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

6. සමුදයදසසතෙක කිං ජගති'ති? ඔලාරිකං කාමරාගං ජගති, ඔලාරිකං බ්‍යාපාදං තදෙකටෙයි ව කිලෙසෙ එකදෙසෙ ජගති'ති. එකදෙසං සකදගාමී එකදෙසං ත සකදගාමී එකදෙසං සකදගාමී ඵලපනො පටිලඤ්ඤා අධිගතො සම්මතො උපසම්පජ්ජි විහරති කායෙත පුසිඤ්ඤා විහරති. එකදෙසං ත කායෙත පුසිඤ්ඤා විහරති'ති? තගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

7. නිරොධදසසතෙක කිං ජගති'ති? ඔලාරිකං බ්‍යාපාදං ජගති තදෙකටෙයි ව කිලෙසෙ එකදෙසෙ ජගති'ති. එකදෙසං සකදගාමී එකදෙසං ත සකදගාමී එකදෙසං සකදගාමී ඵලපනො පටිලඤ්ඤා අධිගතො සම්මතො උපසම්පජ්ජි විහරති. කායෙත පුසිඤ්ඤා විහරති එකදෙසං ත කායෙත පුසිඤ්ඤා විහරති'ති? තගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

8. මහනදසසනෙන කිං ජහති'ති? ඔළාරිකං බ්‍යාපාදං ජහති තදෙකටෙයි ම කිලෙසෙ ජහති'ති. එකදෙසං සකදගාමී එකදෙසං න සකදගාමී එකදෙසං සකදගාමී ඵලප්පතො පටිලදො අභිගතො සච්ඡිකානො උපසම්පජ්ජ විහරති. කායෙන චුසිචා විහරති එකදෙසං න කායෙන චුසිචා විහරති'ති? නගෙවං චත්තබ්බෙ —පෙ—.

9. අනාගාමී ඵලසච්ඡිකිරියාය පටිපතො පුගගලො දුක්ඛදසසනෙන කිං ජහති'ති? අණ්ණසහගතං කාමරාගං ජහති, අණ්ණසහගතං බ්‍යාපාදං, තදෙකටෙයි ම කිලෙසෙ එකදෙසෙ ජහති'ති. එකදෙසං අනාගාමී එකදෙසං න අනාගාමී එකදෙසං¹ අනාගාමී ඵලප්පතො පටිලදො අභිගතො සච්ඡිකානො උපසම්පජ්ජ විහරති, කායෙන චුසිචා විහරති එකදෙසං න කායෙන චුසිචා විහරති, එකදෙසං අනාරාපරිතිබ්බාසී-උපගච්චපරිතිබ්බාසී-අසඤ්ඤාරපරිතිබ්බාසී-සසඤ්ඤාරපරිතිබ්බාසී-උදො සොනො අකානිට්ඨගාමී එකදෙසං න උදොසොනො අකානිට්ඨගාමී'ති? නගෙවං චත්තබ්බෙ —පෙ—.

10. සමුදයදසසනෙන කිං ජහති'ති? අණ්ණසහගතං කාමරාගං ජහති අණ්ණසහගතං බ්‍යාපාදං තදෙකටෙයි ම කිලෙසෙ එකදෙසෙ ජහති'ති. එකදෙසං අනාගාමී එකදෙසං න අනාගාමී —පෙ— එකදෙසං උදො සොනො අකානිට්ඨගාමී එකදෙසං න උදොසොනො අකානිට්ඨගාමී'ති? නගෙවං චත්තබ්බෙ —පෙ—.

11. නිරෝධදසසනෙන කිං ජහති'ති? අණ්ණසහගතං බ්‍යාපාදං ජහති තදෙකටෙයි ම කිලෙසෙ එකදෙසෙ ජහති'ති. එකදෙසං අනාගාමී එකදෙසං න අනාගාමී —පෙ— එකදෙසං උදො සොනො අකානිට්ඨගාමී එකදෙසං න උදොසොනො අකානිට්ඨගාමී'ති? නගෙවං චත්තබ්බෙ —පෙ—.

12. මහනදසසනෙන කිං ජහති'ති? තදෙකටෙයි ම කිලෙසෙ ජහති'ති. එකදෙසං අනාගාමී එකදෙසං න අනාගාමී එකදෙසං අනාගාමී ඵලප්පතො පටිලදො අභිගතො සච්ඡිකානො උපසම්පජ්ජ විහරති කායෙන චුසිචා විහරති, එකදෙසං න කායෙන චුසිචා විහරති, එකදෙසං අනාරාපරිතිබ්බාසී - උපගච්චපරිතිබ්බාසී - අසඤ්ඤාරපරිතිබ්බාසී - සසඤ්ඤාරපරිතිබ්බාසී-උදො සොනො අකානිට්ඨගාමී-එකදෙසං න උදො සොනො අකානිට්ඨගාමී'ති? නගෙවං චත්තබ්බෙ —පෙ—.

13. අරහත්ත සච්ඡිකිරියාය පටිපතො පුගගලො දුක්ඛදසසනෙන කිං ජහති'ති? රූපරාගං අරූපරාගං මානං උදාව්චං අච්ඡිජ්ජං තදෙකටෙයි ම කිලෙසෙ එකදෙසෙ ජහති'ති? එකදෙසං අරහා එකදෙසං න අරහා එකදෙසං අරහත්තප්පතො පටිලදො අභිගතො සච්ඡිකානො උප

සමපජ්ජ විහරති, කායෙන පුසිඬා විහරති එකදෙසං න කායෙන පුසිඬා විහරති එකදෙසං විහරාගො විහදෙසො විහමොගො භාහාරණීයො ඔතිහායාරො අනුප්පත්තසද්දෙවො පරිකම්ණ භවසංකේසු ජනො සම්මදංකුඤ්චිමුත්තො උකම්භතප්පිකො සංකිණ්ණපරිබො අබ්බුලෙහසිකො නිර්ගහලො අරියො පනනඤ්චො පනනභාරො විසංකුඤ්චතො ¹සුච්ඡින විජයො, දුක්ඛං තස්ස පරික්කුඤ්චං සමුදයො පතිනො, නිරොධො සව්ජ්ඣානො, මග්ගො භාවිතො, අභිසංකුඤ්චයං අභිසංකුඤ්චං පරිසංකුඤ්චයං පරිසංකුඤ්චං පහාහබ්බං පතිතං භාවෙහබ්බං භාවිතං සව්ජ්ඣානබ්බං සව්ජ්ඣානං, එකදෙසං සව්ජ්ඣානබ්බං සව්ජ්ඣානං එකදෙසං සව්ජ්ඣානබ්බං න සව්ජ්ඣානනති? නගෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ—.

14. සමුදය දස්සනෙන කිං ජහති? රූපරාගං අරූපරාගං ජහති මානං උඤ්චං අවිජ්ජං තදෙකාට්ඨි ව කිලෙසෙ එකදෙසෙ ජහති?—එකදෙසං අරහා එකදෙසං න අරහා—පෙ— එකදෙසං සව්ජ්ඣානබ්බං සව්ජ්ඣානං එකදෙසං සව්ජ්ඣානබ්බං න සව්ජ්ඣානනති? නගෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ—.

15. නිරොධ දස්සනෙන කිං ජහති? මානං ජහති උඤ්චං අවිජ්ජං තදෙකාට්ඨි ව කිලෙසෙ එකදෙසෙ ජහති?—එකදෙසං අරහා එකදෙසං න අරහා—පෙ— එකදෙසං සව්ජ්ඣානබ්බං සව්ජ්ඣානං එකදෙසං සව්ජ්ඣානබ්බං න සව්ජ්ඣානනති? නගෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ—.

16. මග්ගදස්සනෙන කිං ජහති? උඤ්චං ජහති අවිජ්ජං? තදෙකාට්ඨි ව කිලෙසෙ ජහති?—එකදෙසං අරහා එකදෙසං න අරහා එකදෙසං අරහත්තප්පත්තො පටිලඤ්චො අර්හතො සව්ජ්ඣානො උප සමපජ්ජ විහරති කායෙන පුසිඬා විහරති එකදෙසං න කායෙන පුසිඬා විහරති එකදෙසං, විහරාගො විහදෙසො විහමොගො භාහාරණීයො ඔතිහායාරො අනුප්පත්තසද්දෙවො පරිකම්ණ භවසංකේසු ජනො සම්මදංකුඤ්චිමුත්තො උකම්භතප්පිකො සංකිණ්ණපරිබො අබ්බුලෙහසිකො නිර්ගහලො අරියො පනනඤ්චො පනනභාරො විසංකුඤ්චතො ¹සුච්ඡින විජයො, දුක්ඛං තස්ස පරික්කුඤ්චං සමුදයො පතිනො, නිරොධො සව්ජ්ඣානො, මග්ගො භාවිතො අභිසංකුඤ්චයං අභිසංකුඤ්චං පරිසංකුඤ්චයං පරිසංකුඤ්චං පහාහබ්බං පතිතං භාවෙහබ්බං භාවිතං සව්ජ්ඣානබ්බං සව්ජ්ඣානං, එකදෙසං සව්ජ්ඣානබ්බං සව්ජ්ඣානං එකදෙසං සව්ජ්ඣානබ්බං න සව්ජ්ඣානනති? නගෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ—.

17. න වත්තබ්බං ඔධිසොධිසො කිලෙසෙ ජහති? ආමනනා, නනු වුත්තං භගවතා—

“අනුප්පබ්බත මෙධාපී-පොක පොකා? බණ්ණ බණ්ණ, කම්මාරො උජ්ජස්සෙව-නිඤ්ඤ මලමත්තතො”ති

1. සුච්ඡින විජයී-ම. 2. උඤ්චං අවිජ්ජං-ම. 3. පොකං පොකං-ම-ඉ.

අපේව සුත්තනොනා'නි? ආමනා. හෙන හි¹ න වත්තබ්බං ඔබ්බො'බ්බො කිලෙසෙ ජහති'නි.

18. ඔබ්බො'බ්බො කිලෙසෙ ජහති'නි? ආමනා. නනු වුත්තං භගවතා-

“සගාවස්ස දස්සන සමපදය-නගස්ස ධම්මා ජහිතා භවන්ති,
සක්කාය දිට්ඨි විචිකිච්ඡාඤ්ච-³සීලබ්බතං වාපි යද'නි කිඤ්චි,
වතුග'පායෙහි ව විපජ්ජුත්තො-ජවාහි ණාතාති අභබ්බො කාභුන්ති⁴”

අපේව සුත්තනොනා'නි? ආමනා. හෙන හි¹ න වත්තබ්බං ඔබ්බො'බ්බො කිලෙසෙ ජහති'නි. ඔබ්බො'බ්බො කිලෙසෙ ජහති'නි? ආමනා. නනු වුත්තං භගවතා-“යසම් භික්ඛවෙ සමයෙ අරියසාවකස්ස විදුජං විහමලං ධම්මවක්ඛං උදපාදි-යං කිඤ්චි සමුදයධම්මං සබ්බං තං නිරොධ ධම්මන්ති-සග දස්සනුපාද භික්ඛවෙ අරියසාවකස්ස තිණි සඤ්ඤාජනාති පභියන්ති-සක්කායදිට්ඨි විචිකිච්ඡා සීලබ්බතපරාමාසො”නි, අපේව සුත්තනොනා'නි? ආමනා. හෙන හි¹ න වත්තබ්බං ඔබ්බො'බ්බො කිලෙසෙ ජහති'නි.

ඔබ්බො කථා නිබ්බිතා.

1. 5. ජහති කථා.

1. ජහති පුට්ඨජනො කාමරාග ව්‍යාපාදන්ති? ආමනා. අව්වන්තං ජහති, අනවසෙසං ජහති, අප්පට්ඨිකං ජහති, සමුලං ජහති, සහණ්ණං ජහති, සානුසයං ජහති, අරියෙන ඤ්ඤෙන ජහති, අරියෙන මග්ගෙන ජහති, අකුප්පං පටිවිජ්ඣානො ජහති, අනාගාමි ඵලං සච්ඡිකරොනො ජහති'නි? නගෙවං වත්තබ්බං —පෙ—.

2. වික්ඛමොති පුට්ඨජනො කාමරාග ව්‍යාපාදන්ති? ආමනා. අව්වන්තං වික්ඛමොති, අනවසෙසං වික්ඛමොති, අප්පට්ඨිකං වික්ඛමොති, සමුලං වික්ඛමොති, සහණ්ණං වික්ඛමොති, සානුසයං වික්ඛමොති, අරියෙන ඤ්ඤෙන වික්ඛමොති, අරියෙන මග්ගෙන වික්ඛමොති, අකුප්පං පටිවිජ්ඣානො වික්ඛමොති, අනාගාමි ඵලං සච්ඡිකරොනො වික්ඛමොති'නි? නගෙවං වත්තබ්බං —පෙ—.

3. ජහති අනාගාමිඵල සච්ඡිකරියාය පටිපනො පුග්ගලො කාම රාගව්‍යාපාදො, සො ව අව්වන්තං ජහති අනවසෙසං ජහති —පෙ— අනාගාමි ඵලං සච්ඡිකරොනො ජහති'නි? ආමනා. ජහති පුට්ඨජනො කාමරාගව්‍යාපාදො, සො ව අව්වන්තං ජහති අනවසෙසං ජහති —පෙ— අනාගාමිඵලං සච්ඡිකරොනො ජහති'නි? නගෙවං වත්තබ්බං —පෙ—

1. හෙන හි වත්තබ්බං-ම-ඉ. 2. ජව්ඡාහි-ම. 3. අභබ්බකාභුන්ති-ම.

4. විකල්පයෙහි අනාගාමිඵල සම්පන්නියාය පටිපන්නො පුග්ගලො ආමරාගබ්බාපාදං, සො ච අවිචන්තං විකල්පයෙහි —පෙ— අනවසෙසං විකල්පයෙහි —පෙ— අනාගාමිඵලං සම්පන්නියායො විකල්පයෙහි'නි? ආමන්තා. විකල්පයෙහි පුට්ඨජ්ඣනො ආමරාගබ්බාපාදං, සො ච අවිචන්තං විකල්පයෙහි, අනවසෙසං විකල්පයෙහි —පෙ— අනාගාමිඵලං සම්පන්නියායො විකල්පයෙහි'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

5. ජහති පුට්ඨජ්ඣනො ආමරාගබ්බාපාදං, සො ච න අවිචන්තං ජහති න අනවසෙසං ජහති—පෙ—න අනාගාමිඵලං සම්පන්නියායො ජහති'නි? ආමන්තා. ජහති අනාගාමිඵල සම්පන්නියාය පටිපන්නො පුග්ගලො ආමරාගබ්බාපාදං, සො ච න අවිචන්තං ජහති —පෙ— න අනාගාමිඵලං සම්පන්නියායො ජහති'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

6. විකල්පයෙහි පුට්ඨජ්ඣනො ආමරාග බ්බාපාදං, සො ච න අවිචන්තං විකල්පයෙහි න අනවසෙසං විකල්පයෙහි —පෙ— න අනාගාමි ඵලං සම්පන්නියායො විකල්පයෙහි'නි? ආමන්තා විකල්පයෙහි අනාගාමි ඵලසම්පන්නියාය පටිපන්නො පුග්ගලො ආමරාගබ්බාපාදං, සො ච න අවිචන්තං විකල්පයෙහි න අනවසෙසං විකල්පයෙහි —පෙ— න අනාගාමි ඵලං සම්පන්නියායො විකල්පයෙහි'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

7. ජහති පුට්ඨජ්ඣනො ආමරාග බ්බාපාදනති? ආමන්තා. කතමෙත මග්ගෙනා'නි? රූපාවචරෙන මග්ගෙනා'නි රූපාවචරො මග්ගො 'නිසංසානිකො බයගාමි බොධගාමි අපවයගාමි අනාසවො අසංකෘද්ධජ්ඣනියො අග්ගඤ්ඤානියො අනොසනියො අයොගනියො අනිවරණියො අපරා මට්ඨො අනුපාදනියො අසංකිලෙසියො'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ—

8. නනු රූපාවචරො මග්ගො අනිසංසානිකො න බයගාමි න බොධගාමි න අපවයගාමි සාසවො සංකෘද්ධජ්ඣනියො —පෙ— සංකිලෙසියො'නි? ආමන්තා. හක්ඛු රූපාවචරො මග්ගො අනිසංසානිකො න බයගාමි —පෙ— සංකිලෙසියො, තො ච වහ රෙ වත්තබ්බෙ ජහති පුට්ඨජ්ඣනො රූපාවච රෙන මග්ගෙන ආමරාග බ්බාපාදනති.

9. ජහති අනාගාමිඵල සම්පන්නියාය පටිපන්නො පුග්ගලො අනාගාමි මග්ගෙන ආමරාග බ්බාපාදං, සො ච මග්ගො නිසංසානිකො බයගාමි බොධගාමි අපවයගාමි අනාසවො —පෙ— අසංකිලෙසියො'නි? ආමන්තා. ජහති පුට්ඨජ්ඣනො රූපාවචරෙන මග්ගෙන ආමරාග බ්බාපාදං, සො ච මග්ගො නිසංසානිකො බයගාමි බොධගාමි අපවයගාමි අනාසවො —පෙ— අසංකිලෙසියො'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

10. ජහති පුට්ඨජ්ඣනො රූපාවචරෙන මග්ගෙන ආමරාග බ්බාපාදං, සො ච මග්ගො අනිසංසානිකො න බයගාමි න බොධගාමි න අපවයගාමි සාසවො —පෙ— සංකිලෙසියො'නි? ආමන්තා. ජහති අනාගාමිඵල

සව්‍යකිරියාය පටිපනො පුග්ගලො අනාගාමිමග්ගෙන කාමරාගබ්‍යපාදං.
සො ච මග්ගො අනියසානිකො ත බයගාමි ත බොධගාමි ත අපවයගාමි
සාසවො—පෙ— සඬ්ඛිලෙසියො'ති? තහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

11 පුට්ඨජ්‍යෙහො කාමෙසු විභරාගො සහධමමාභිසමයා අනාගාමි
එලෙ සණ්ඨාති'ති? ආමන්තා. අරහතෙන සණ්ඨාති'ති? තහෙවං වත්තබ්බෙ
—පෙ— පුට්ඨජ්‍යෙහො කාමෙසු විභරාගො සහධමමාභිසමයා අනාගාමි
එලෙ සණ්ඨාති'ති? ආමන්තා. අපුබ්බං අවර්ගං තයො මග්ගෙ භාවෙ
ති'ති? තහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අපුබ්බං අවර්ගං තයො මග්ගෙ
භාවෙති'ති? ආමන්තා. අපුබ්බං අවර්ගං තිණ්ණි සාමඤ්ඤඵලාති සව්‍ය.
කරොති'ති? තහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අපුබ්බං අවර්ගං තිණ්ණි සාමඤ්ඤ
ඵලාති සව්‍යකරොති'ති? ආමන්තා තිණ්ණං ඵසුසානං ¹තිණ්ණං
වෙදනානං ¹තිණ්ණං සඤ්ඤානං ¹තිණ්ණං චේතනානං තිණ්ණං
චිත්තානං ¹තිණ්ණං සද්ධානං තිණ්ණං විරියානං තිණ්ණං සතිනං
තිණ්ණං සමාධිනං ¹තිණ්ණං පඤ්ඤානං සමොධානං හොති'ති? තහෙවං
වත්තබ්බෙ —පෙ—.

12. පුට්ඨජ්‍යෙහො කාමෙසු විභරාගො සහධමමාභිසමයා අනාගාමි
එලෙ සණ්ඨාති'ති? ආමන්තා. සොනාපතති මග්ගෙනා'ති? තහෙවං
වත්තබ්බෙ —පෙ— සකදගාමි මග්ගෙනා'ති? තහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—
කතමෙන මග්ගෙනා'ති? අනාගාමි මග්ගෙනා'ති. අනාගාමි මග්ගෙන
සකකායද්ධං විචිනිච්ඡං සීලබ්බතපරාමාසං ජහති'ති? තහෙවං වත්තබ්බෙ
—පෙ— අනාගාමි මග්ගෙන සකකායද්ධං විචිනිච්ඡං සීලබ්බතපරාමාසං
ජහති'ති? ආමන්තා. තනු තිණ්ණං සඤ්ඤාජනානං පනානා සොනාපතති
එලං චුත්තං හගවහාති? ආමන්තා. හඤ්චි තිණ්ණං සඤ්ඤාජනානං
පනානා සොනා පතතිඑලං චුත්තං හගවහා—නො ච වහ රෙ වත්තබ්බෙ
අනාගාමිමග්ගෙන සකකායද්ධං විචිනිච්ඡං සීලබ්බතපරාමාසං ජහති ති.

13. අනාගාමිමග්ගෙන ඔළාරිකං කාමරාගං ඔළාරිකං බ්‍යාපාදං
ජහති'ති? තහෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ— අනාගාමිමග්ගෙන ඔළාරිකං කාම
රාගං ඔළාරිකං බ්‍යාපාදං ජහති'ති? ආමන්තා. තනු කාමරාගබ්‍යපාදං
දුකං තනුභාවා සකදගාමිඑලං චුත්තං හගවහාති? ආමන්තා. හඤ්චි
කාමරාගබ්‍යපාදං තනුභාවා සකදගාමිඑලං චුත්තං හගවහා. නො
ච වහ රෙ වත්තබ්බෙ අනාගාමිමග්ගෙන ඔළාරිකං කාමරාගං ඔළාරිකං
බ්‍යාපාදං ජහති'ති. පුට්ඨජ්‍යෙහො කාමෙසු විභරාගො සහධමමාභිසමයා
අනාගාමිඑලෙ සණ්ඨාති'ති? ආමන්තා. යෙ කෙච්ච ධම්මං අභිසමෙනති
සබ්බෙ නො සහ ධම්මාභිසමයා අනාගාමිඑලෙ සණ්ඨානන්ති'ති? තහෙවං
වත්තබ්බෙ —පෙ—

14. න වත්තබ්බං ජහති පුට්ඨජ්ඣනො කාමරාගබ්බාපාදනති? ආමන්තා. නනු වුත්තං හගවතා-

“අගෙසුනො අතිතංසෙ-ජ් සඤ්ඤා රසසසිනො,
තිරාමගඤ්ඤා¹ කරුණාධිමුත්තො-² කාමසංකෙසුජ්ඣනාතිගා.

කාමරාගං විරාජෙතී-බ්‍රහ්මලොකුපගා අනු.

අගෙසුං සාවකා තෙසං-අනෙකාති සතාතිපි.

තිරාමගඤ්ඤා කරුණාධිමුත්තො-² කාමසංකෙසුජ්ඣනාතිගා,
කාමරාගං විරාජෙතී-බ්‍රහ්මලොකුපගා අනු’ති.”

අනෙව සුත්තනොති? ආමන්තා. තෙන හි ජහති පුට්ඨජ්ඣනො කාම රාගබ්බාපාදනති. ජහති පුට්ඨජ්ඣනො කාමරාගබ්බාපාදනති? ආමන්තා. නනු වුත්තං හගවතා- “සො හි නාම භික්ඛවෙ සුතෙතො සඤ්ඤා ඵලං දිසායුකො සමානො ඵලං විරට්ඨිතිනො අපරිමුත්තො අගොසි-ජාතියා ජරාය මරණෙන සොනෙහි පරිදෙවෙහි දුක්ඛෙහි දොමනස්සෙහි උපායා සෙහි අපරිමුත්තො දුක්ඛසමා’ති වදම්-නං කිසසු හෙතු? වතුන්නං ධම්මානං අනනුබොධා අප්පට්ඨෙධා. කාමමෙසං වතුන්නං? අරියස්ස සීලස්ස අනනුබොධා අප්පට්ඨෙධා. අරියස්ස සමාධිස්ස- අරියාය පඤ්ඤාය- අරියාය විමුත්තියා අනනුබොධා අප්පට්ඨෙධා, නයිදං භික්ඛවෙ අරියං සීලං අනුබුද්ධං පටිච්ඡිද්ධං අරියො සමාධි අනුබුද්ධො පටිච්ඡිද්ධො අරියා පඤ්ඤා අනුබුද්ධා පටිච්ඡිද්ධා අරියා විමුත්තති අනුබුද්ධා පටිච්ඡිද්ධා උච්ඡින්නා හවතණ්හා ඛිණ්හා හවතෙත්ති තස්මි’ද්ති පුත්තබ්බවො’ති,

“සීලං සමාධි පඤ්ඤා ව-විමුත්තති ව අනුත්තරා,
අනුබුද්ධා ඉමෙ ධම්මා-ගොතමෙන රසසසිනා,

ඉති බුද්ධො අභිඤ්ඤාය-ධම්ම ම’කම්බාසි භික්ඛුනං,

දුක්ඛස්සන්තකාරො සඤ්ඤා-වක්ඛමා පරිනිබ්බන්තොති.”

අනෙව සුත්තනොති? ආමන්තා. තෙන හි න වත්තබ්බං ජහති පුට්ඨජ්ඣනො කාමරාගබ්බාපාදනති.

ජහති කථා නිවසිතා.

1. 6. සබ්බමත්ථි කථා

1. සබ්බමත්ථි’ති? ආමන්තා. සබ්බස්ස සබ්බමත්ථි’ති? නගෙවං වත්ත බෙබ- සබ්බමත්ථි’ති? ආමන්තා. සබ්බද්ද සබ්බමත්ථි’ති? නගෙවං වත්ත බෙබ- සබ්බමත්ථි’ති? ආමන්තා. සබ්බෙත සබ්බා සබ්බමත්ථි’ති? නගෙවං වත්තබෙබ- සබ්බමත්ථි’ති? ආමන්තා. සබ්බෙසු සබ්බමත්ථි’ති? නගෙවං වත්තබෙබ- සබ්බමත්ථි’ති? ආමන්තා. අයොගනති කථා සබ්බමත්ථි’ති?

1. කරුණාධිමුත්තො - ඉ. 2. කාමසංකෙසුජ්ඣනාති - ඉ - ම.

තභෙවං වත්තබ්බෙ-සබ්බමජ්ඣිකි? ආමන්තා. යමපි තජ්ඣි නමපජ්ඣිති? තභෙවං වත්තබ්බෙ- සබ්බමජ්ඣිකි? ආමන්තා. සබ්බමජ්ඣිකි යා දිට්ඨි සා දිට්ඨි මිච්ඡාදිට්ඨිති. යා දිට්ඨි සා දිට්ඨි සමමාදිට්ඨිති. භෙවමජ්ඣිකි? තභෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—

2. අතීතං අජ්ඣිති? ආමන්තා. තනු අතීතං නිරුද්ධං විගහං විපරිණ්ණං අත්ථඛනං අඛණ්ඩඛනනනි? ආමන්තා. හඤ්චි අතීතං නිරුද්ධං විගහං විපරිණ්ණං අත්ථඛනං අඛණ්ඩඛනං, තො ච වත රෙ වත්තබ්බෙ අතීතං අජ්ඣිති.

අනාගතං අජ්ඣිති? ආමන්තා. තනු අනාගතං අජාතං අභූතං අසඤ්ජාතං අනිබ්බතතං අනභිනිබ්බතං අපාචුභූතනනි? ආමන්තා. හඤ්චි අනාගතං අජාතං අභූතං අසඤ්ජාතං අනිබ්බතතං අනභිනිබ්බතතං අපාචුභූතං, තො ච වත රෙ වත්තබ්බෙ අනාගතං අජ්ඣිති.

පච්චුප්පන්නං අජ්ඣි පච්චුප්පන්නං අනිරුද්ධං අවිගහං අවිපරිණ්ණං න අත්ථඛනං න අඛණ්ඩඛනනනි? ආමන්තා. අතීතං අජ්ඣි අතීතං අනිරුද්ධං අවිගහං අවිපරිණ්ණං න අත්ථඛනං න අඛණ්ඩඛනනනි? තභෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ— පච්චුප්පන්නං අජ්ඣි පච්චුප්පන්නං ජාතං භූතං සඤ්ජාතං නිබ්බතතං අභිනිබ්බතතං පාචුභූතනනි? ආමන්තා. අනාගතං අජ්ඣි අනාගතං ජාතං භූතං සඤ්ජාතං නිබ්බතතං අභිනිබ්බතතං පාචුභූතනනි? තභෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—

අතීතං අජ්ඣි අතීතං නිරුද්ධං විගහං විපරිණ්ණං අත්ථඛනං අඛණ්ඩඛනනනි? ආමන්තා. පච්චුප්පන්නං අජ්ඣි පච්චුප්පන්නං නිරුද්ධං විගහං විපරිණ්ණං අත්ථඛනං අඛණ්ඩඛනනනි? තභෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ— අනාගතං අජ්ඣි අනාගතං අජාතං අභූතං අසඤ්ජාතං අනිබ්බතතං අනභිනිබ්බතතං අපාචුභූතනනි? ආමන්තා. පච්චුප්පන්නං අජ්ඣි පච්චුප්පන්නං අජාතං අභූතං අසඤ්ජාතං අනිබ්බතතං අනභිනිබ්බතතං අපාචුභූතනනි? තභෙවං වත්තබ්බෙ.

3. අතීතං රූපං අජ්ඣිති? ආමන්තා. තනු අතීතං රූපං නිරුද්ධං විගහං විපරිණ්ණං අත්ථඛනං අඛණ්ඩඛනනනි? ආමන්තා. හඤ්චි අතීතං රූපං නිරුද්ධං —පෙ— අඛණ්ඩඛනං, තො ච වත රෙ වත්තබ්බෙ අතීතං රූපං අජ්ඣිති.

අනාගතං රූපං අජ්ඣිති? ආමන්තා. තනු අනාගතං රූපං අජාතං අභූතං අසඤ්ජාතං අනිබ්බතතං අනභිනිබ්බතතං අපාචුභූතනනි? ආමන්තා. හඤ්චි අනාගතං රූපං අජාතං —පෙ— අපාචුභූතං, තො ච වත රෙ වත්තබ්බෙ අනාගතං රූපං අජ්ඣිති.

පච්චුප්පන්නං රූපං අජ්ඣි පච්චුප්පන්නං රූපං අනිරුද්ධං අවිගහං අවිපරිණ්ණං න අත්ථඛනං න අඛණ්ඩඛනනනි? ආමන්තා. අතීතං

රූපං අභි අනිතං රූපං අනිරූඪං අවිගතං අවිපරිණතං න අසම්මතං න අබ්බසම්මතානති? නගෙවං වත්තබ්බෙ- පච්චුප්පනතං රූපං අභි පච්චුප්පනතං රූපං ජාතං භූතං සංඤ්ඤාතං නිබ්බතතං අභිනිබ්බතතං පාදුභූතානති? ආවිනා, අනාගතං රූපං අභි අනාගතං රූපං ජාතං භූතං සංඤ්ඤාතං නිබ්බතතං අභිනිබ්බතතං පාදුභූතානති? නගෙවං වත්තබ්බෙ.

අනිතං රූපං අනි අනිතං රූපං නිරුද්ධං විගතං විපරිත්තං
අත්ඛතං අඛතත්ඛතනි? ආමනා, පච්චුප්පනං රූපං අනි
පච්චුප්පනං රූපං නිරුද්ධං විගතං විපරිත්තං අත්ඛතං අඛතත්ඛත
නනි? තභෙවං වත්තඛෙවං—අනාගතං රූපං අනි අනාගතං රූපං
අජාතං අභුතං අසක්ඛාතං අනිබ්බතං අනනිබ්බතං අපාචු
භුතනි? ආමනා, පච්චුප්පනං රූපං අනි පච්චුප්පනං රූපං
අජාතං අභුතං අසක්ඛාතං අනිබ්බතං අනනිබ්බතං අපාචුභුතනි?
තභෙවං වත්තඛෙවං —ථෙ—.

4. අතීතා වෙදනා අතී —පෙ— සසුසු අතී-සසිඛාරා අතී-
විසුසුණං අතී'ති? ආමනතා. නනු අතීතං විසුසුණං නිරුඬං විගතං
විපරිණතං අත්ඛතං අඛතඛතනනි? ආමනතා. හසුති අතීතං
විසුසුණං නිරුඬං —පෙ— අඛතඛතං, නො ව වහ රෙ වතතබ්බ
අතීතං විසුසුණං අතී'ති.

අනාගතය විසඳුණේ අපි'නි? ආමන්තා. කනු අනාගතය විසඳුණේ අප්‍රාය අභූතය අසඳුණය අතිබ්‍රතතය අනිතිබ්‍රතතය අපාචුභූතයනි? ආමන්තා? හඳුනි අනාගතය විසඳුණේ අප්‍රාය — පෙ — අපාචුභූතය නො ව වහරේ වතතබ්‍රතය අනාගතය විසඳුණේ අපි'නි.

පවුළුපනතා විකුණුණා අපි පවුළුපනතා විකුණුණා අතිරුදා—පෙ—න අබනැරඹෙනහන? ආමනා. අතිරුදා විකුණුණා අපි අතිරුදා විකුණුණා අතිරුදා—පෙ—න අබනැරඹෙනහන? නගෙවං වතතබෙබ—පවුළුපනතා විකුණුණා අපි පවුළුපනතා විකුණුණා ජාතං—පෙ—පාදුහනන? ආමනා. අතාගතං විකුණුණා අපි අතාගතං විකුණුණා ජාතං—පෙ—පාදුහනන? නගෙවං වතතබෙබ.

අතීතං විඤ්ඤාණං අතී අතීතං විඤ්ඤාණං නිරුද්ධං —පෙ— අඛණ්ඩං ආමන්තා, පච්චුප්පන්නං විඤ්ඤාණං අතී පච්චුප්පන්නං විඤ්ඤාණං නිරුද්ධං —පෙ— අඛණ්ඩං ආමන්තා, පච්චුප්පන්නං විඤ්ඤාණං අජාගතං විඤ්ඤාණං අජාගතං විඤ්ඤාණං අජාගතං —පෙ— අපාභුභුතනි? ආමන්තා, පච්චුප්පන්නං විඤ්ඤාණං අතී පච්චුප්පන්නං විඤ්ඤාණං අජාගතං —පෙ— අපාභුභුතනි? නහෙවං චත්තබ්බෙ —පෙ—

5. පවුළුපනනනනි වා රූපනනි වා රූපනනි වා පවුළුපනනනනි වා පවුළුපනනං රූපං අපරිඨං කිරිතා ඵසෙසෙ ඵකෙට්ඨි සමෙ සමසාගෙ

නාස්තිති? ආමන්තා. පච්චුප්පනනං රූපං නිරුපකම්මානං පච්චුප්පනන භාවං ජහති ති? ආමන්තා. රූපභාවං ජහති ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— පච්චුප්පනනනති වා රූපනති වා රූපනති වා පච්චුප්පනනනති වා පච්චුප්පනනං රූපං අපජිසං ඛරිසා ඵසෙසෙ ඵසාදෙය් සමෙ සමභාගෙ නාස්තිති? ආමන්තා. පච්චුප්පනනං රූපං නිරුපකම්මානං රූපභාවං න ජහති ති? ආමන්තා. පච්චුප්පනනභාවං න ජහති ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

6. ඔද්‍යානති වා වස්සනති වා වස්සනති වා ඔද්‍යානති වා ඔද්‍යානං වස්සං අපජිසං ඛරිසා ඵසෙසෙ ඵසාදෙය් සමෙ සමභාගෙ නාස්තිති? ආමන්තා. ඔද්‍යානං වස්සං රජමානං ඔද්‍යානභාවං ජහති ති? ආමන්තා. වස්සභාවං ජහති ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— ඔද්‍යානති වා වස්සනති වා වස්සනති වා ඔද්‍යානති වා ඔද්‍යානං වස්සං අපජිසං ඛරිසා ඵසෙසෙ ඵසාදෙය් සමෙ සමභාගෙ නාස්තිති? ආමන්තා. ඔද්‍යානං වස්සං රජමානං වස්සභාවං න ජහති ති? ආමන්තා. ඔද්‍යානභාවං න ජහති ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

7. රූපං රූපභාවං න ජහති ති? ආමන්තා. රූපං නිව්චං ධූවං සස්සනං අවිපරිණාමධම්මනති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— නනු රූපං රූපභාවං න ජහති ති. රූපං අනිව්චං අධූවං¹ අසස්සනං විපරිණාම ධම්මනති? ආමන්තා. ගඤ්චි රූපං අනිව්චං අධූවං අසස්සනං විපරිණාම ධම්මං, නො ව වන රෙ වත්තබ්බෙ රූපං රූපභාවං න ජහති ති.

8. නිබ්බානං නිබ්බානභාවං න ජහති ති. නිබ්බානං නිව්චං ධූවං සස්සනං අවිපරිණාමධම්මනති? ආමන්තා. රූපං රූපභාවං න ජහති රූපං නිව්චං ධූවං සස්සනං අවිපරිණාමධම්මනති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— රූපං රූපභාවං න ජහති ති රූපං අනිව්චං අධූවං අසස්සනං විපරිණාමධම්මනති? ආමන්තා. නිබ්බානං නිබ්බානභාවං න ජහති නිබ්බානං අනිව්චං අධූවං අසස්සනං විපරිණාමධම්මනති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

9. අනිතං අත්ථි අනිතං අනිතභාවං න ජහති ති? ආමන්තා. අනාගතං අත්ථි අනාගතං අනාගතභාවං න ජහති ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අනිතං අත්ථි අනිතං අනිතභාවං න ජහති ති? ආමන්තා. පච්චුප්පනනං අත්ථි පච්චුප්පනනං පච්චුප්පනනභාවං න ජහති ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

10. අනාගතං අත්ථි අනාගතං අනාගතභාවං න ජහති ති ආමන්තා. අනිතං අත්ථි අනිතං අනිතභාවං න ජහති ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

පච්චසක්කං අඤ්ඤා පච්චසක්කං පච්චසක්කං න ජගතිති? ආමන්තා. අනිභං අඤ්ඤා අනිභං අනිභං න ජගතිති නගෙවං වත්තබ්බෙ.

11. අතිහාං අභි අතිහාං අතිහසාවං කජ්ඣති'ති? ආමනනා. අතිහාං නිච්චං ධ්වං සසසහං අච්චරණාමධමමනනි? නගෙවං වතතබ්බි- නනු අතිහාං අතිච්චං අධ්වං අසසසහං ච්චරණාමධමමනනි? ආමනනා. ගඤ්ඤි අතිහං අතිච්චං අධ්වං අසසසහං ච්චරණාමධමමං, නො ච වහ. රෙ වතතබ්බි අතිහං අභි අතිහාං අතිහසාවං කජ්ඣති'ති.

12. නිබ්බානං අප්පි නිබ්බානං නිබ්බානභාවං නජහති‘ති, නිබ්බානං නිව්වං ධූවං සසස්සහං අවිපරිණාමධම්මනති? ආමනනා. අතිහං අප්පි අතිහං අතිහභාවං න ජහති අතිහං නිව්වං ධූවං සසස්සහං අවිපරිණාම ධම්මනති? නගෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ—අතිහං අප්පි අතිහං අතිහභාවං නජහති‘ති අතිහං අතිව්වං අධූවං අසසස්සහං විපරිණාමධම්මනති? ආමනනා. නිබ්බානං අප්පි නිබ්බානං නිබ්බානභාවං නජහති, නිබ්බානං අතිව්වං අධූවං අසසස්සහං විපරිණාමධම්මනති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

13. අතිහං රූපං අසී අතිහං රූපං අතිහංචං න ජනති'ති? ආමන්තා. අනාගතං රූපං අසී අනාගතං රූපං අනාගතංචං න ජනති'ති? නහෙවං චිත්තබ්බෙ—අතිහං රූපං අසී අතිහං රූපං අතිහංචං න ජනති'ති? ආමන්තා. පච්චුප්පන්නං රූපං අසී පච්චුප්පන්නං රූපං පච්චුප්පන්නංචං න ජනති'ති? නහෙවං චිත්තබ්බෙ —පෙ—.

14. අනාගතං රූපං අත්ථි අනාගතං රූපං අනාගතභාවං න ජනති'ති? ආමන්තා. අතීතං රූපං අත්ථි අතීතං රූපං අතීතභාවං න ජනති'ති? නගෙවං චතතාබ්බෙ —පෙ— පච්චුප්පනනං රූපං අත්ථි පච්චුප්පනනං රූපං පච්චුප්පනනභාවං න ජනති'ති? ආමන්තා. අතීතං රූපං අත්ථි අතීතං රූපං අතීතභාවං න ජනති'ති? නගෙවං චතතාබ්බෙ —පෙ—.

15. අතිහං රූපං අපි අතිහං රූපං අතිහංචං කථහති'ති? ආමනනා. අතිහං රූපං නිවං ධ්වං සංඝං අභිපරිණාමධම්මනි කතොචං වතතඛෙඛ —පෙ— නනු අතිහං රූපං අතිවං අධ්වං අසංඝං විපරිණාමධම්මනි? ආමනනා. හස්සි අතිහං රූපං අතිවං —පෙ— විපරිණාමධම්මං, තො ච වහ රෙ චතතඛෙඛ අතිහං රූපං අපි අතිහං රූපං අතිහංචං ක ථහති'ති.

16. නිබ්බානං අපි නිබ්බානං නිබ්බානභාවං න ජහති, නිබ්බානං නිව්වං ධූවං සංසාරං අපිපරිණාමධම්මෙනා? දාමනනා. අනිහං රූපං අපි අනිහං රූපං අනිහභාවං න ජහති, අනිහං රූපං නිව්වං ධූවං සංසාරං අපිපරිණාමධම්මෙනා? නහෙවං චත්තබ්බෙ —පෙ— අනිහං රූපං අපි අනිහං රූපං අනිහභාවං න ජහති අනිහං රූපං අනිව්වං අධූවං

අසස්සනං විපරිණාමධම්මනති? ආමන්තා. නිබ්බානං අපි නිබ්බානං නිබ්බානභාවං න ජහති නිබ්බානං අතිච්චං අධුමං අසස්සනං විපරිණාම ධම්මනති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—

17. අතිභා වෙදනා අපි-අතිභා සඤ්ඤා අපි-අතිභා සංඛාරා අපි- අතිභා විඤ්ඤාණං අපි-අතිභා විඤ්ඤාණං අතිභාවං න ජහති'ති? ආමන්තා. අනාගතං විඤ්ඤාණං අපි අනාගතං විඤ්ඤාණං අනාගත භාවං න ජහති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අතිභා විඤ්ඤාණං අපි අතිභා විඤ්ඤාණං අතිභාවං න ජහති'ති? ආමන්තා. පච්චුප්පනනං විඤ්ඤාණං අපි පච්චුප්පනනං විඤ්ඤාණං පච්චුප්පනනභාවං න ජහති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

18. අනාගතං විඤ්ඤාණං අපි අනාගතං විඤ්ඤාණං අනාගතභාවං න ජහති'ති? ආමන්තා. අතිභා විඤ්ඤාණං අපි අතිභා විඤ්ඤාණං අතිභාවං න ජහති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— පච්චුප්පනනං විඤ්ඤාණං අපි පච්චුප්පනනං විඤ්ඤාණං පච්චුප්පනනභාවං න ජහති'ති? ආමන්තා. අතිභා විඤ්ඤාණං අපි අතිභා විඤ්ඤාණං අතිභාවං න ජහති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

19. අතිභා විඤ්ඤාණං අපි අතිභා විඤ්ඤාණං අතිභාවං න ජහති'ති? ආමන්තා. අතිභා විඤ්ඤාණං නිච්චං ධූමං සස්සනං අවිපරිණාමධම්මනති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— නහු අතිභා විඤ්ඤාණං අතිච්චං අධුමං අසස්සනං විපරිණාමධම්මනති? ආමන්තා. හඤ්චි අතිභා විඤ්ඤාණං අතිච්චං අධුමං අසස්සනං විපරිණාමධම්මං, නො ව වහ රෙ වත්තබ්බෙ අතිභා විඤ්ඤාණං අපි අතිභා විඤ්ඤාණං අතිභාවං න ජහති'ති.

20. නිබ්බානං අපි නිබ්බානං නිබ්බානභාවං න ජහති. නිබ්බානං නිච්චං ධූමං සස්සනං අවිපරිණාමධම්මනති? ආමන්තා. අතිභා විඤ්ඤාණං අපි අතිභා විඤ්ඤාණං අතිභාවං න ජහති. අතිභා විඤ්ඤාණං නිච්චං ධූමං සස්සනං අවිපරිණාමධම්මනති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අතිභා විඤ්ඤාණං අපි අතිභා විඤ්ඤාණං අතිභාවං න ජහති අතිභා විඤ්ඤාණං අතිච්චං අධුමං අසස්සනං විපරිණාමධම්මනති? ආමන්තා. නිබ්බානං අපි නිබ්බානං නිබ්බානභාවං න ජහති, නිබ්බානං අතිච්චං අධුමං අසස්සනං විපරිණාමධම්මනති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

21. ¹අතිභා කු'ප්පි'ති? ආමන්තා. හඤ්චි අතිභා කු'ප්පි අතිභා අපි'ති මිච්ඡා, හඤ්චි වා පන අපි කු'තිභා අපි අතිභානති මිච්ඡා, අනාගතං කු'ප්පි'ති? ආමන්තා. හඤ්චි අනාගතං කු'ප්පි. අනාගතං අපි'ති මිච්ඡා. හඤ්චි වා පන අපි කු'නාගතං අපි අනාගතනති. මිච්ඡා.

22. අනාගතං හුච්චා පච්චුප්පනනං හොති'ති? ආමන්තා. හඤ්ඤෙව අනාගතං හං පච්චුප්පනනනති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— හඤ්ඤෙව අනාගතං හං පච්චුප්පනනනති? ආමන්තා. හුච්චා හොති හුච්චා හොති'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— හුච්චා හොති හුච්චා හොති'ති? ආමන්තා. න හුච්චා න හොති න හුච්චා න හොති'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— පච්චුප්පනනං හුච්චා අතිහං හොති'ති? ආමන්තා. හඤ්ඤෙව පච්චුප්පනනං හං අතිහනති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— හඤ්ඤෙව පච්චුප්පනනං හං අතිහනති? ආමන්තා. හුච්චා හොති හුච්චා හොති'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— හුච්චා හොති හුච්චා හොති'ති? ආමන්තා. න හුච්චා න හොති න හුච්චා න හොති'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අනාගතං හුච්චා පච්චුප්පනනං හොති පච්චුප්පනනං හුච්චා අතිහං හොති'ති? ආමන්තා. හඤ්ඤෙව අනාගතං හං පච්චුප්පනනං හං අතිහනති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— හඤ්ඤෙව අනාගතං හං පච්චුප්පනනං හං අතිහනති? ආමන්තා. හුච්චා හොති හුච්චා හොති'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— හුච්චා හොති හුච්චා හොති'ති? ආමන්තා. න හුච්චා න හොති න හුච්චා න හොති'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ.

23. අතිහං චක්ඛුං අත්ථි රූපං අත්ථි චක්ඛුවිඤ්ඤාණං අත්ථි ආලෝකො අත්ථි මනසිකාරො අත්ථි'ති? ආමන්තා. අතිහෙත චක්ඛුතා අතිහං රූපං පසාදි'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අතිහං සොහං අත්ථි සද්දා අත්ථි සොහවිඤ්ඤාණං අත්ථි ආකාසො අත්ථි මනසිකාරො අත්ථි'ති? ආමන්තා. අතිහෙත සොහෙත අතිහං සද්දා සුණාති'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අතිහං ඝාතං අත්ථි ගඤ්ඤා අත්ථි ඝාතවිඤ්ඤාණං අත්ථි වායො අත්ථි මනසිකාරො අත්ථි'ති? ආමන්තා. අතිහෙත ඝාතෙත අතිහං ගඤ්ඤා ඝායති'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අතිහං ජිව්හා අත්ථි රසා අත්ථි ජිව්හා විඤ්ඤාණං අත්ථි ආපො අත්ථි මනසිකාරො අත්ථි'ති? ආමන්තා. අතිහාය ජිව්හාය අතිහං රසං සායති'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අතිහො කායො අත්ථි ථොට්ඨබ්බො අත්ථි කායවිඤ්ඤාණං අත්ථි පඝවි අත්ථි මනසිකාරො අත්ථි'ති? ආමන්තා. අතිහෙත කායෙත අතිහං ථොට්ඨබ්බං දුස්සති'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අතිහො මනෝ අත්ථි ධම්මා අත්ථි මනෝවිඤ්ඤාණං අත්ථි චක්ඛුං අත්ථි මනසිකාරො අත්ථි'ති? ආමන්තා. අතිහෙත මනෙත අතිහං ධම්මං විජානාති'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

24. අනාගතං චක්ඛුං අත්ථි රූපං අත්ථි චක්ඛුවිඤ්ඤාණං අත්ථි ආලෝකො අත්ථි මනසිකාරො අත්ථි'ති? ආමන්තා. අනාගතෙත චක්ඛුතා අනාගතං රූපං පසාදිති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අනාගතං සොහං අත්ථි-ඝාතං අත්ථි-ජිව්හා අත්ථි-කායො අත්ථි-මනෝ අත්ථි-ධම්මා අත්ථි-මනෝ විඤ්ඤාණං අත්ථි-චක්ඛුං අත්ථි-මනසිකාරො අත්ථි'ති? ආමන්තා...

අනාගතෙත චතෙන අනාගතං ධම්මං විජානාතිති? නතෙවං චත්තඛේඛ
—෧෪—.

25. පවුළුපතනං චක්ඛුං අපි රූපා අපි චක්ඛුවික්ඛාසාණං අපි අලොභො අපි මහසිකාලො අපි පවුළුපතෙන චක්ඛුතා පවුළුපතනං රූපං පසාතිති? ආමන්තා. අනිතං චක්ඛුං අපි රූපා අපි චක්ඛුවික්ඛාසාණං අපි ආලොභො අපි මහසිකාලො අපි අනිතෙන චක්ඛුතා අනිතං රූපං පසාතිති? නගෙවං චතතබ්බෙ —පෙ— පවුළුපතනං සොතං අපි-සාතං අපි-ඒවා අපි-කායො අපි-මනො අපි ධම්මා අපි මනොවික්ඛාසාණං අපි චජුං අපි මහසිකාලො අපි පවුළුපතෙන මනෙන පවුළුපතනං ධම්මං චිත්තානිති? ආමන්තා. අනිතො මනො අපි ධම්මා අපි මනොවික්ඛාසාණං අපි චජුං අපි මහසිකාලො අපි අනිතෙන මනෙන අනිතං ධම්මං චිත්තානිති? නගෙවං චතතබ්බෙ —පෙ—

26. පවුළුපහනං චක්ඛුං අපි රූපා අපි චක්ඛුච්ඤායාණං අපි ආලෝකො අපි මනසිකාරො අපි පවුළුපහනෙන චක්ඛුතා පවුළු පහනං රූපං පසංගිති? ආමන්තා, අනාගතං චක්ඛුං අපි රූපා අපි චක්ඛුච්ඤායාණං අපි ආලෝකො අපි මනසිකාරො අපි අනාගතෙන චක්ඛුතා අනාගතං රූපං පසංගිති? නහෙවං චතතබ්බේ—පෙ— පවුළුපහනං සොතං අපි-සාතං අපි-ජ්ඣා අපි-කායො අපි-මනෝ අපි ධම්මා අපි මනෝච්ඤායාණං අපි චජුඨං අපි මනසිකාරො අපි පවුළුපහනෙන මනෙත පවුළුපහනං ධම්මං විජානාති? ආමන්තා, අනාගතො මනෝ අපි ධම්මා අපි මනෝ ච්ඤායාණං අපි චජුඨං අපි මනසිකාරො අපි අනාගතෙන මනෙත අනාගතං ධම්මං විජානාති? නහෙවං චතතබ්බේ—පෙ—.

27. අතිතං චක්ඛුං අපි රූපා අපි චක්ඛු විඤ්ඤාණං අපි ආලෝකො
අපි මහසිඤ්ඤා රෝ අපි, න ච අතීතෙන චක්ඛුතා අතීතං රූපං පසා
ති'ති? ආමන්තා. පච්චුප්පනනං චක්ඛුං අපි රූපා අපි චක්ඛු විඤ්ඤාණං
අපි ආලෝකො අපි මහසිඤ්ඤා රෝ අපි, න ච පච්චුප්පනෙන චක්ඛුතා
පච්චුප්පනනං රූපං පසාති'ති? නගෙවං චතතබ්බෙ—පෙ— අතීතං
සොභං අපි—සාතං අපි—ජ්වහා අපි—කායො අපි—මනෝ අපි—ධම්මා
අපි මනෝ විඤ්ඤාණං අපි චජ්ඣං අපි මහසිඤ්ඤා රෝ අපි, න ච අතීතෙන
මනෙන අතීතං ධම්මං විජානාති'ති? ආමන්තා. පච්චුප්පනො මනෝ
අපි ධම්මා අපි මනෝ විඤ්ඤාණං අපි චජ්ඣං අපි මහසිඤ්ඤා රෝ අපි
න ච පච්චුප්පනෙන මනෙන පච්චුප්පනනං ධම්මං විජානාති'ති?
නගෙවං චතතබ්බෙ—පෙ—

28. අනාගතය වෙනුවට අතීත රූපය අතීත චක්‍රවික්ෂයන් අතීත ආලෝකයෝ අතීත මනසිකාරෝ අයුතු හ ව අනාගතයෙහි චක්‍රවික්ෂ අනාගතය

රූපං පසුන්ති? ආමන්තා. පච්චුප්පනං චක්ඛං අපි රූපා අපි චක්ඛං විසුද්ධං අපි ආලෝකො අපි මහසිංහාරො අපි න ච පච්චුප්පනෙන චක්ඛනා පච්චුප්පනං රූපං පසුන්ති? නහෙවං චත්තබ්බෙ —පෙ— අනාගතං සොභං අපි-සානං අපි-ජ්වනා අපි-භාගො අපි-මනො අපි ධම්මා අපි- මනෝවිසුද්ධං අපි- චජ්ජං අපි- මහසිංහාරො අපි, න ච අනාගතෙන මනෙන අනාගතං ධම්මං විජානාති ති? ආමන්තා. පච්චුප්පනො මනො අපි ධම්මා අපි මනෝවිසුද්ධං අපි චජ්ජං අපි මහසිංහාරො අපි න ච පච්චුප්පනෙන මනෙන පච්චුප්පනං ධම්මං විජානාති? නහෙවං චත්තබ්බෙ —පෙ—.

29. අනිතං සුඤ්ඤං අපි? ආමන්තා. හෙන සුඤ්ඤෙන සුඤ්ඤං භාරණීයං භාරොති? නහෙවං චත්තබ්බෙ —පෙ— හෙන සුඤ්ඤෙන සුඤ්ඤං භාරණීයං භාරොති? ආමන්තා. හෙන සුඤ්ඤෙන දුක්ඛං පරිජානාති සමුදයං පජහති නිරෝධං සච්ඡිකාරොති මග්ගං භාවෙති? නහෙවං චත්තබ්බෙ —පෙ—

30. අනාගතං සුඤ්ඤං අපි? ආමන්තා. හෙන සුඤ්ඤෙන සුඤ්ඤං භාරණීයං භාරොති? නහෙවං චත්තබ්බෙ —පෙ— හෙන සුඤ්ඤෙන සුඤ්ඤං භාරණීයං භාරොති? ආමන්තා. හෙන සුඤ්ඤෙන දුක්ඛං පරිජානාති, සමුදයං පජහති, නිරෝධං සච්ඡිකාරොති. මග්ගං භාවෙති? නහෙවං චත්තබ්බෙ —පෙ—.

31. පච්චුප්පනං සුඤ්ඤං අපි හෙන සුඤ්ඤෙන සුඤ්ඤං භාරණීයං භාරොති? ආමන්තා. අනිතං සුඤ්ඤං අපි හෙන සුඤ්ඤෙන සුඤ්ඤං භාරණීයං භාරොති? නහෙවං චත්තබ්බෙ —පෙ— පච්චුප්පනං සුඤ්ඤං අපි හෙන සුඤ්ඤෙන දුක්ඛං පරිජානාති සමුදයං පජහති නිරෝධං සච්ඡිකාරොති මග්ගං භාවෙති? ආමන්තා. අනිතං සුඤ්ඤං අපි හෙන සුඤ්ඤෙන දුක්ඛං පරිජානාති සමුදයං පජහති නිරෝධං සච්ඡිකාරොති මග්ගං භාවෙති? නහෙවං චත්තබ්බෙ —පෙ—.

32. පච්චුප්පනං සුඤ්ඤං අපි හෙන සුඤ්ඤෙන සුඤ්ඤං භාරණීයං භාරොති? ආමන්තා. අනාගතං සුඤ්ඤං අපි හෙන සුඤ්ඤෙන සුඤ්ඤං භාරණීයං භාරොති? නහෙවං චත්තබ්බෙ —පෙ— පච්චුප්පනං සුඤ්ඤං අපි හෙන සුඤ්ඤෙන දුක්ඛං පරිජානාති. සමුදයං පජහති. නිරෝධං සච්ඡිකාරොති. මග්ගං භාවෙති? ආමන්තා. අනාගතං සුඤ්ඤං අපි හෙන සුඤ්ඤෙන දුක්ඛං පරිජානාති. සමුදයං පජහති. නිරෝධං සච්ඡිකාරොති, මග්ගං භාවෙති? නහෙවං චත්තබ්බෙ —පෙ—.

33. අනිතං සුඤ්ඤං අපි න ච හෙන සුඤ්ඤෙන සුඤ්ඤං භාරණීයං භාරොති? ආමන්තා. පච්චුප්පනං සුඤ්ඤං අපි න ච හෙන සුඤ්ඤෙන සුඤ්ඤං භාරණීයං භාරොති? නහෙවං චත්තබ්බෙ —පෙ— අනිතං සුඤ්ඤං අපි න ච හෙන සුඤ්ඤෙන දුක්ඛං පරිජානාති සමුදයං පජහති නිරෝධං

සව්ච්ඡායානි මග්ගං භාවෙති'ති? ආමන්තා, පච්චුප්පන්නං සද්දණං අත්ථි න ව හෙත සද්දණෙන දුක්ඛං පරිජානාති සමුදයං පජනති නිරෝධං සව්ච්ඡායානි මග්ගං භාවෙති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

34. අනාගතං සද්දණං අත්ථි න ව හෙත සද්දණෙන සද්දණාභරණීයං භායොති'ති? ආමන්තා, පච්චුප්පන්නං සද්දණං අත්ථි න ව හෙත සද්දණෙන සද්දණාභරණීයං භායොති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අනාගතං සද්දණං අත්ථි න ව හෙත සද්දණෙන දුක්ඛං පරිජානාති සමුදයං පජනති නිරෝධං සව්ච්ඡායානි මග්ගං භාවෙති'ති? ආමන්තා, පච්චුප්පන්නං සද්දණං අත්ථි න ව හෙත සද්දණෙන දුක්ඛං පරිජානාති සමුදයං පජනති නිරෝධං සව්ච්ඡායානි මග්ගං භාවෙති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

35. අරහතො අතිහො රාගො අත්ථි'ති? ආමන්තා, අරහා හෙත රාගෙන සරාගොති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අරහතො අතිහො දෙසො අත්ථි'ති? ආමන්තා, අරහා හෙත දෙසෙන සද්දෙසොති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අරහතො අතිහො මොගො අත්ථි'ති? ආමන්තා, අරහා හෙත මොගෙන සමොගොති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අරහතො අතිහො මානො අත්ථි'ති? ආමන්තා, අරහා හෙත මානෙන සමානොති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අරහතො අතිහා දිට්ඨි අත්ථි'ති? ආමන්තා, අරහා තාය දිට්ඨියා සදිට්ඨිකොති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අරහතො අතිහා විවිකිච්ඡා අත්ථි'ති? ආමන්තා, අරහා තාය විවිකිච්ඡාය සවිවිකිච්ඡොති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අරහතො අතිහං ජිනං අත්ථි'ති? ආමන්තා, අරහා හෙත ජිනෙන සථිනොති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අරහතො අතිහං උද්ධවං අත්ථි'ති? ආමන්තා, අරහා හෙත උද්ධවෙන සඋද්ධවොති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අරහතො අතිහං අභිරිකා අත්ථි'ති? ආමන්තා, අරහා හෙත අභිරිකෙන ඝආභිරිකොති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අරහතො අතිහං අනොත්තප්පං අත්ථි'ති? ආමන්තා, අරහා හෙත අනොත්තප්පෙන සඅනොත්තප්පි'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

36. අනාගාමිස්ස අතිහා සක්කායදිට්ඨි අත්ථි'ති? ආමන්තා, අනාගාමී තාය දිට්ඨියා සදිට්ඨිකොති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අනාගාමිස්ස අතිහා විවිකිච්ඡා අත්ථි - අතිහො සීලබ්බහපරාමාසො අත්ථි - අතිහො අණ්ණසහගතො භාමරාගො අත්ථි - අතිහො අණ්ණසහගතො බ්‍යාපාදො අත්ථි'ති? ආමන්තා, අනාගාමී හෙත බ්‍යාපාදෙන බ්‍යාප්තනවිතොති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—

37. සකදගාමිස්ස අතිහා සක්කායදිට්ඨි අත්ථි'ති? ආමන්තා, සකදගාමී තාය දිට්ඨියා සදිට්ඨිකොති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සකදගාමිස්ස අතිහා විවිකිච්ඡා අත්ථි - අතිහො සීලබ්බහපරාමාසො අත්ථි - අතිහො

ඔලාරිකෝ කාමරාගෝ අත්ති-අතිනෝ ඔලාරිකෝ බ්‍යාපාදෝ අත්ති-ති? ආමන්තා. සකදගාමී හෙත බ්‍යාපාදෙන බ්‍යාපනනවිතෙතා-ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ—

38. සොභාපනනස්ස අතිනා සකකායදිට්ඨි අත්ති-ති? ආමන්තා. සොභාපනනෝ භාය දිට්ඨියා සදිට්ඨිකෝ-ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ— සොභාපනනස්ස අතිනා විචිකිච්ඡා අත්ති-අතිනෝ චිත්තබ්බාපරාමාසෝ අත්ති-අතිනෝ අපායගමනියෝ රාගෝ අත්ති අතිනෝ අපායගමනියෝ දොසෝ | අත්ති-අතිනෝ අපායගමනියෝ මොහෝ අත්ති-ති? ආමන්තා. සොභාපනනෝ හෙත මොහෙන සමොහෝ-ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

39. පුට්ඨජනස්ස අතිනෝ රාගෝ අත්ති පුට්ඨජනෝ හෙත රාගෙන සරාගෝ-ති? ආමන්තා. අරගහෝ අතිනෝ රාගෝ අත්ති අරගා හෙත රාගෙන සරාගෝ-ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ— පුට්ඨජනස්ස අතිනෝ දොසෝ අත්ති—පෙ— අතිනා අනොත්තප්පං අත්ති පුට්ඨජනෝ හෙත අනොත්තප්පෙන අනොත්තප්පී-ති? ආමන්තා. අරගහෝ අතිනා අනොත්තප්පං අත්ති අරගා හෙත අනොත්තප්පෙන අනොත්තප්පී-ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

40. පුට්ඨජනස්ස අතිනා සකකායදිට්ඨි අත්ති පුට්ඨජනෝ භාය දිට්ඨියා සදිට්ඨිකෝ-ති? ආමන්තා. අනාගාමීස්ස අතිනා සකකායදිට්ඨි අත්ති අනාගාමී භාය දිට්ඨියා සදිට්ඨිකෝ-ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ— පුට්ඨජනස්ස අතිනා විචිකිච්ඡා අත්ති—පෙ— අතිනෝ අණ්ණසහගහෝ බ්‍යාපාදෝ අණ්ණ පුට්ඨජනෝ හෙත බ්‍යාපාදෙන බ්‍යාපනනවිතෙතා-ති? ආමන්තා. අනාගාමීස්ස අතිනෝ අණ්ණසහගහෝ බ්‍යාපාදෝ අත්ති අනාගාමී හෙත බ්‍යාපාදෙන බ්‍යාපනනවිතෙතා-ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ—.

41. පුට්ඨජනස්ස අතිනා සකකායදිට්ඨි අත්ති පුට්ඨජනෝ භාය දිට්ඨියා සදිට්ඨිකෝ-ති? ආමන්තා. සකදගාමීස්ස අතිනා සකකායදිට්ඨි අත්ති සකදගාමී භාය දිට්ඨියා සදිට්ඨිකෝ-ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ— පුට්ඨජනස්ස අතිනා විචිකිච්ඡා අත්ති අතිනෝ ඔලාරිකෝ බ්‍යාපාදෝ අත්ති පුට්ඨජනෝ හෙත බ්‍යාපාදෙන බ්‍යාපනනවිතෙතා-ති? ආමන්තා. සකදගාමීස්ස අතිනෝ ඔලාරිකෝ බ්‍යාපාදෝ අත්ති සකදගාමී හෙත බ්‍යාපාදෙන බ්‍යාපනනවිතෙතා-ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ—.

42. පුට්ඨජනස්ස අතිනා සකකායදිට්ඨි අත්ති පුට්ඨජනෝ භාය දිට්ඨියා සදිට්ඨිකෝ-ති? ආමන්තා. සොභාපනනස්ස අතිනා සකකායදිට්ඨි අත්ති සොභාපනනෝ භාය දිට්ඨියා සදිට්ඨිකෝ-ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— පුට්ඨජනස්ස අතිනා විචිකිච්ඡා අණ්ණ-පෙ—අතිනෝ අපායගමනියෝ මොහෝ අත්ති පුට්ඨජනෝ හෙත මොහෙන සමොහෝ-ති? ආමන්තා.

සොවාපනනස්ස අතිතො අපාසගමනියො මොහො අත්ති සොවා පනෙනා හෙන මොහෙන සමොහොති? නගෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ—.

43. අරහතො අතිතො රාගො අත්ති න ච අරහා හෙන රාගෙන සරාගොති? ආමන්තා. පුට්ඨජ්ඣනස්ස අතිතො රාගො අත්ති න ච පුට්ඨජ්ඣනො හෙන රාගෙන සරාගොති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අරහතො අතිතො දෙසො අත්ති —පෙ— අතිතා අනොත්තප්පං අත්ති න ච අරහා හෙන අනොත්තප්පෙන අනොත්තප්පිති? ආමන්තා. පුට්ඨජ්ඣනස්ස අතිතං අනොත්තප්පං අත්ති න ච පුට්ඨජ්ඣනො හෙන අනොත්තප්පෙන අනොත්තප්පිති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

44. අනාගාමිස්ස අතිතා සක්කායදිට්ඨි අත්ති න ච අනාගාමී නාය දිට්ඨියා සදිට්ඨිනොති? ආමන්තා. පුට්ඨජ්ඣනස්ස අතිතා සක්කායදිට්ඨි අත්ති න ච පුට්ඨජ්ඣනො නාය දිට්ඨියා සදිට්ඨිනොති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අනාගාමිස්ස අතිතා විචිනිච්ඡා අත්ති —පෙ— අතිතො අණ්ණසහ ගතො බ්බාපාදෙ අත්ති න ච අනාගාමී හෙන බ්බාපාදෙන බ්බාපනන විතෙතාති? ආමන්තා. පුට්ඨජ්ඣනස්ස අතිතො අණ්ණසහගතො බ්බාපාදෙ අත්ති න ච පුට්ඨජ්ඣනො හෙන බ්බාපාදෙන බ්බාපනනවිතෙතාති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

45. සංඛදගාමිස්ස අතිතා සක්කායදිට්ඨි අත්ති න ච සංඛදගාමී නාය දිට්ඨියා සදිට්ඨිනොති? ආමන්තා. පුට්ඨජ්ඣනස්ස අතිතා සක්කායදිට්ඨි අත්ති න ච පුට්ඨජ්ඣනො නාය දිට්ඨියා සදිට්ඨිනොති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සංඛදගාමිස්ස අතිතා විචිනිච්ඡා අත්ති —පෙ— අතිතො ඔලාරිකො බ්බාපාදෙ අත්ති න ච සංඛදගාමී හෙන බ්බාපාදෙන බ්බාපනන විතෙතාති? ආමන්තා. පුට්ඨජ්ඣනස්ස අතිතො ඔලාරිකො බ්බාපාදෙ අත්ති න ච පුට්ඨජ්ඣනො හෙන බ්බාපාදෙන බ්බාපනනවිතෙතාති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

46. සොවාපනනස්ස අතිතා සක්කායදිට්ඨි අත්ති න ච සොවා පනෙනා නාය දිට්ඨියා සදිට්ඨිනොති? ආමන්තා. පුට්ඨජ්ඣනස්ස අතිතා සක්කායදිට්ඨි අත්ති න ච පුට්ඨජ්ඣනො නාය දිට්ඨියා සදිට්ඨිනොති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සොවාපනනස්ස අතිතා විචිනිච්ඡා අත්ති —පෙ— අතිතො අපාසගමනියො මොහො අත්ති න ච සොවාපනෙනා හෙන මොහෙන සමොහොති? ආමන්තා. පුට්ඨජ්ඣනස්ස අතිතො අපාසගමනියො මොහො අත්ති න ච පුට්ඨජ්ඣනො හෙන මොහෙන සමොහොති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

47. අතිතා ගත්ථා අත්තිති? ආමන්තා. අතිගෙසු ගත්ථෙසු සති ආදාන නිකේපනං පඤ්ඤායතිති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අතිතා පාදා අත්තිති? ආමන්තා. අතිගෙසු පාදෙසු සති අභික්ඛම පටික්ඛමො පඤ්ඤායතිති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අතිතා පබ්බා අත්තිති?

ආමනතා. අතිවෙසු පබ්බසු සති සමමිඤ්ජන පසාරණං පඤ්ඤායති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අතිනො කුච්ඡි අප්පි'ති? ආමනතා. අති භාසමි කුච්ඡිසමි සති ජිසව්ඨ පිපාසා පඤ්ඤායති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

48. අතිනො භාසො අප්පි'ති? ආමනතා. අතිනො භාසො පහනනිත්තනුපගො ඡේදන දෙදනුපගො කාසනති ගිජ්ඣෙති කුලලෙහි සාධාරණොති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අතිනො භාසො විසංඛායෙසා සත්ථං භාසෙය්‍ය අභිං භාසෙය්‍යාති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— ලබ්භා අතිනො භාසො ¹අද්දබ්බකෙනෙත බ්බිදුං, උප්ප්වබ්බකෙනෙත බ්බිදුං සංඛලිකාබ්බකෙනෙත බ්බිදුං, ගාමබ්බකෙනෙත බ්බිදුං, නිගමබ්බකෙනෙත බ්බිදුං, තගරබ්බකෙනෙත බ්බිදුං, ජනපදබ්බකෙනෙත බ්බිදුං, කණ්ඨ පඤ්චමෙහි බ්බිකෙනති බ්බිදුනති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

49. අතිනො ආපො අප්පි'ති? ආමනතා. ගෙන ආපෙනආප භරණීයං භාරොති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අතිනො ගෙපො අප්පි'ති? ආමනතා. ගෙන ගෙපෙන ගෙජ්ඣරණීයං භාරොති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අතිනො වායො අප්පි'ති? ආමනතා. ගෙන වායෙන වායභරණීයං භාරොති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

50. අතිනො රූපකකකො අප්පි අනාගතො රූපකකකො අප්පි පච්චුප්පනො රූපකකකො අප්පි'ති? ආමනතා. නයො රූපකකකොති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අතිනා පඤ්ඤකකකො අප්පි අනාගතො පඤ්ඤකකකො අප්පි පච්චුප්පනො පඤ්ඤකකකො අප්පි'ති? ආමනතා. පනතරසකකකොති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

51. අතිනා චක්ඛායතනං අප්පි අනාගතා චක්ඛායතනං අප්පි පච්චුප්පනං චක්ඛායතනං අප්පි'ති? ආමනතා. තිණ්ඤි චක්ඛායතනාති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අතිනාති ආදසායතනාති අප්පි අනාගතාති ආදසායතනාති අප්පි පච්චුප්පනාති ආදසායතනාති අප්පි'ති? ආමනතා. ඡතතිංසායතනාති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

52. අතිනා චක්ඛුමාදු අප්පි අනාගතා චක්ඛුමාදු අප්පි පච්චුප්පනා චක්ඛුමාදු අප්පි'ති? ආමනතා. තිසෙසා චක්ඛුමාදුයො'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අතිනා අට්ඨාරසමාදුයො අප්පි අනාගතා අට්ඨාරසමාදුයො අප්පි පච්චුප්පනා අට්ඨාරසමාදුයො අප්පි'ති? ආමනතා. චදුපඤ්ඤසමාදුයොති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

53. අතිනා චක්ඛුඤ්ඤං අප්පි අනාගතා චක්ඛුඤ්ඤං අප්පි පච්චුප්පනං චක්ඛුඤ්ඤං අප්පි'ති? ආමනතා. තිණ්ඤි චක්ඛුඤ්ඤාති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අතිනාති බ.විසතිඤ්ඤාති අප්පි අනාගතාති

බ්බසනිඤ්ඤානි අඤ්ඤා පච්චුප්පනනානි බ්බසනිඤ්ඤානි අඤ්ඤා? ආමනනා, ජසට්ඨඤ්ඤානි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

54. අනිතො රාජා චක්කවත්ති අඤ්ඤා අනාගතො රාජා චක්කවත්ති අඤ්ඤා පච්චුප්පනනා රාජා චක්කවත්ති අඤ්ඤා? ආමනනා, නිණ්ණනනං? රාජ්ජනං³ චක්කවත්තිනං සමමුඛිභාවො ගොති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අනිතො සමමාසලේඛො අඤ්ඤා අනාගතො සමමාසලේඛො අඤ්ඤා පච්චුප්පනනා සමමාසලේඛො අඤ්ඤා? ආමනනා, නිණ්ණනනං සමමාසලේඛානං සමමුඛිභාවො ගොති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

55. අනිතං අඤ්ඤා? ආමනනා, අඤ්ඤා අනිතනති? අඤ්ඤා සියා අනිතං සියා ඤා'නිතනති-ආජාතාති නිගගනං, ගඤ්ඤා අනිතං අඤ්ඤා සියා අනිතං සියා ඤා'නිතං තෙතානිතං ඤා'නිතං ඤා'නිතං අනිතනති, යං තත්ථ වදෙසි වත්තබ්බෙ බො අනිතං අඤ්ඤා අඤ්ඤා සියා අනිතං සියා ඤා'නිතං, තෙතානිතං ඤා'නිතං ඤා'නිතං අනිතනති මිච්ඡා, තො වෙ පන නිතං ඤා'නිතං ඤා'නිතං අනිතනති, තො ව වත රෙ වත්තබ්බෙ අනිතං අඤ්ඤා අඤ්ඤා සියා අනිතං සියා ඤා'නිතනති, යං තත්ථ වදෙසි වත්තබ්බෙ බො අනිතං අඤ්ඤා අඤ්ඤා සියා අනිතං සියා ඤා'නිතං, තෙතා, නිතං ඤා'නිතං ඤා'නිතං අනිතනති මිච්ඡා.

56. අනාගතං අඤ්ඤා? ආමනනා, අඤ්ඤා අනාගතනති? අඤ්ඤා සියා අනාගතං සියා ඤා'නාගතනති, ආජාතාති නිගගනං, ගඤ්ඤා අනාගතං අඤ්ඤා අඤ්ඤා සියා අනාගතං සියා ඤා'නාගතං, තෙතා'නාගතං ඤා'නාගතං අනාගතනති, යං තත්ථ වදෙසි වත්තබ්බෙ බො අනාගතං අඤ්ඤා අඤ්ඤා සියා අනාගතං සියා ඤා'නාගතං, තෙතා'නාගතං ඤා'නාගතං අනාගතනති මිච්ඡා, තො වෙ පනා'නාගතං ඤා'නාගතං ඤා'නාගතං අනාගතනති, තො ව වත රෙ වත්තබ්බෙ අනාගතං අඤ්ඤා අඤ්ඤා සියා අනාගතං සියා ඤා'නාගතනති, යං තත්ථ වදෙසි වත්තබ්බෙ බො අනාගතං අඤ්ඤා අඤ්ඤා සියා අනාගතං සියා ඤා'නාගතං, තෙතා'නාගතං ඤා'නාගතං ඤා'නාගතං අනාගතනති මිච්ඡා.

57. පච්චුප්පනනං අඤ්ඤා? ආමනනා, අඤ්ඤා පච්චුප්පනනනති? අඤ්ඤා සියා පච්චුප්පනනං සියා තො පච්චුප්පනනනති, ආජාතාති නිගගනං, ගඤ්ඤා පච්චුප්පනනං අඤ්ඤා අඤ්ඤා සියා පච්චුප්පනනං සියා තො පච්චුප්පනනං තෙත පච්චුප්පනනං තො පච්චුප්පනනං තො පච්චුප්පනනං පච්චුප්පනනනති, යං තත්ථ වදෙසි වත්තබ්බෙ බො පච්චුප්පනනං අඤ්ඤා අඤ්ඤා සියා පච්චුප්පනනං සියා තො පච්චුප්පනනං, තෙත පච්චුප්පනනං තො පච්චුප්පනනං තො පච්චුප්පනනං පච්චුප්පනනනති මිච්ඡා, තො වෙ පන පච්චුප්පනනං තො පච්චුප්පනනං තො පච්චුප්පනනං පච්චුප්පනනනති, තො ව වත රෙ වත්තබ්බෙ පච්චුප්පනනං අඤ්ඤා අඤ්ඤා

සියා පවුප්පනං සියා නො පවුප්පනානති. යං තත්ථ වදෙසි වත්තබ්බෙ බො පවුප්පනාං අඤ්ඤා අඤ්ඤා සියා පවුප්පනාං සියා නො පවුප්පනාං තෙන පවුප්පනං නො පවුප්පනාං නො පවුප්පනං පවුප්පනානති ඕච්ඡා.

68. නිබ්බානං අඤ්ඤා? ආමනතා. අඤ්ඤා නිබ්බානානති? ¹අඤ්ඤා නිබ්බානං සියා නො නිබ්බානානති-ආජානාති නිගගතං. ගඤ්ඤා නිබ්බානං අඤ්ඤා අඤ්ඤා සියා නිබ්බානං සියා නො නිබ්බානං තෙන නිබ්බානං නො නිබ්බානං නො නිබ්බානං නිබ්බානානති. යං තත්ථ වදෙසි වත්තබ්බෙ බො නිබ්බානං අඤ්ඤා අඤ්ඤා සියා නිබ්බානං සියා නො නිබ්බානං තෙන නිබ්බානං නො නිබ්බානං නො නිබ්බානං නිබ්බානානති ඕච්ඡා. නො වෙ පන නිබ්බානං නො නිබ්බානං නො නිබ්බානං නිබ්බානානති. නො ව වහ රෙ වත්තබ්බෙ නිබ්බානං අඤ්ඤා අඤ්ඤා සියා නිබ්බානං සියා නො නිබ්බානානති, යං තත්ථ වදෙසි වත්තබ්බෙ බො නිබ්බානං අඤ්ඤා අඤ්ඤා සියා නිබ්බානං සියා නො නිබ්බානං, තෙන නිබ්බානං නො නිබ්බානං නො නිබ්බානං නිබ්බානානති ඕච්ඡා.

59. න වත්තබ්බං අතිතං අඤ්ඤා අනාගතං අඤ්ඤා? ආමනතා. තනු චුත්තං භගවතා. යං නිඤ්ඤා භික්ඛවෙ රූපං අතිතානාගත පවුප්පනං අඤ්ඤානං වා බ්‍රහ්මා වා ඔලාරිකං වා සුත්‍රමං වා භිතං වා පඤ්ඤා වා යං දුරෙ සන්තිකෙ වා, අයං චුච්චති රූපකකිකො. යං කාචි වෙදනා-යං කාචි සංකුඤ්ඤා-යෙ කෙචි සංකාරා-යං නිඤ්ඤා විඤ්ඤාණං අතිතානාගත පවුප්පනං අඤ්ඤානං වා බ්‍රහ්මා වා ඔලාරිකං වා සුත්‍රමං වා භිතං වා පඤ්ඤා වා යං දුරෙ සන්තිකෙ වා අයං චුච්චති විඤ්ඤාණකකිකොති. අනෙවං සුත්තනොති? ආමනතා. තෙන හි අතිතං අඤ්ඤා අනාගතං අඤ්ඤා.

60. අතිතං අඤ්ඤා අනාගතං අඤ්ඤා? ආමනතා. තනු චුත්තං භගවතා-තයො මෙ භික්ඛවෙ නිරුත්තිප්පා අබ්බවත්තප්පා පඤ්ඤානති ප්පා අසංකිත්තං අසංකිත්තප්පබ්බා න සංකිත්තනති න සංකිත්තසන්ති ²අප්පතිකුට්ඨා සමනෙති මුහුත්තෙති විඤ්ඤාති-කාතමෙ තයො? යං භික්ඛවෙ රූපං අතිතං නිරුත්ති පිගතං විපරිණතං අනොසීති. තස්ස සංකිතං අනොසීති තස්ස සමඤ්ඤා, අනොසීති, තස්ස පඤ්ඤානති, න තස්ස සංකිතං අඤ්ඤා, න තස්ස සංකිතං භවිස්සතිති, යං වෙදනා —පෙ— යං සංකුඤ්ඤා —පෙ— යෙ සංකාරා —පෙ— යං විඤ්ඤාණං අතිතා නිරුත්ති පිගතං විපරිණතං අනොසීති තස්ස සංකිතං, අනොසීති තස්ස සමඤ්ඤා අනොසීති තස්ස පඤ්ඤානති, න තස්ස සංකිතං අඤ්ඤා, න තස්ස සංකිතං භවිස්සතිති-යං භික්ඛවෙ රූපං අජානං අපාචුභුතං භවිස්සතිති තස්ස සංකිතං, භවිස්සතිති තස්ස සමඤ්ඤා, භවිස්සතිති තස්ස පඤ්ඤානති, න

තස්ස සබ්බා අප්පිති, න තස්ස සබ්බා අගොසීති-යා වෙදනා—පෙ—
යා සක්කස්ස—පෙ— යෙ සබ්බාරා—පෙ— යං වික්කස්සන්තං ජාතං පාඤ්ඤා
භූතං භවිස්සතිති තස්ස සබ්බා, භවිස්සතිති තස්ස සමස්සස්ස, භවිස්ස
තිති තස්ස පඤ්ඤානති, න තස්ස සබ්බා අප්පිති න තස්ස සබ්බා
අගොසීති.

යං භික්කවෙ රූපං ජාතං පාඤ්ඤාභූතං අප්පිති තස්ස සබ්බා, අප්පිති
තස්ස සමස්සස්ස, අප්පිති තස්ස පඤ්ඤානති, න තස්ස සබ්බා අගොසීති,
න තස්ස සබ්බා භවිස්සතිති, යා වෙදනා—පෙ— යා සක්කස්ස—යෙ
සබ්බාරා—යං වික්කස්සන්තං ජාතං පාඤ්ඤාභූතං අප්පිති තස්ස සබ්බා අප්පිති
තස්ස සමස්සස්ස අප්පිති තස්ස පඤ්ඤානති න තස්ස සබ්බා අගොසීති
න තස්ස සබ්බා භවිස්සතිති-ඉමෙ බො භික්කවෙ තයො නිරුත්තරපථා
අභිවචනපථා පඤ්ඤානතිපථා අසංවිකල්පණා අසංවිකල්පණප්‍රබ්බා න සංවිකල්පණ
යන්තරා න සංවිකල්පණයන්තරා ¹අප්පට්ඨායා සමභේති බ්‍රාහ්මණේති වික්කස්සති-
යෙපි තෙ භික්කවෙ අගෙසුං ²උක්කල්පවස්සස්සස්ස අගෙසුංභවාද
අනිරියවාද නත්ථිභවාද තෙපි මෙ තයො නිරුත්තරපථෙ අභිවචනපථෙ
පඤ්ඤානතිපථෙ න ගරුභිතබ්බං න පටිකෙකාසිතබ්බං අමස්සද්ධි-පු-තං
කිස්ස ගෙසු? තිස්ස බ්‍රාහ්මණසනා උපාරමන භාග්‍යාති-අනෙව සුත්තනන්තොති?
ආමන්තා. තෙන හි වත්තබ්බං අතිතං අප්පි අනාගතං අප්පිති.

61. අතිතං අප්පිති? ආමන්තා. තනු ආයස්මා එග්ගුණො භග
වන්තා එතදවොච—“අප්පි නු බො තං භන්තෙ වක්ඛුං යෙන වක්ඛුතා
අතීතො බුද්ධො පරිනිබ්බුතො ඡිත්තපපඤ්ඤෙ ඡිත්තවට්ඨමෙ පරියාදිණ්ණ
වට්ඨෙ සබ්බදුක්ඛවිනිවත්තෙ පඤ්ඤපයමානො පඤ්ඤපෙය්‍යාති³ අප්පි,
නු බො සා භන්තො ජීව්‍යා—පෙ— අප්පි නු බො සො භන්තො මනො
යෙන මනෙත අතීතො බුද්ධො පරිනිබ්බුතො ඡිත්තපපඤ්ඤෙ ඡිත්තවට්ඨමෙ
පරියාදිණ්ණවට්ඨෙ සබ්බදුක්ඛවිනිවත්තෙ පඤ්ඤපයමානො පඤ්ඤ
පෙය්‍යාති, තත්ථි බො තං එග්ගුණ වක්ඛුං යෙන වක්ඛුතා අතීතො
බුද්ධො පරිනිබ්බුතො ඡිත්තපපඤ්ඤෙ ඡිත්තවට්ඨමෙ පරියාදිණ්ණවට්ඨෙ
සබ්බදුක්ඛවිනිවත්තෙ පඤ්ඤපයමානො පඤ්ඤපෙය්‍යා, තත්ථි බො සා
එග්ගුණ ජීව්‍යා—පෙ— තත්ථි බො සො එග්ගුණ මනො යෙන මනෙත
අතීතො බුද්ධො පරිනිබ්බුතො ඡිත්තපපඤ්ඤෙ ඡිත්තවට්ඨමෙ පරියාදිණ්ණ
වට්ඨෙ සබ්බදුක්ඛවිනිවත්තෙ පඤ්ඤපයමානො පඤ්ඤපෙය්‍යාති, අනෙව
සුත්තනන්තොති? ආමන්තා. තෙන හි වත්තබ්බං අතිතං අප්පිති.

62. අතිතං අප්පිති? ආමන්තා. තනු ආයස්මා තඤ්ඤො එතද
වොච—“අනු පුබ්බෙ ලොභො තදනු අකුසලං සො එතරහි තත්ථි ඉධෙවතං
කුසලං අනු පුබ්බෙ දොසො-අනු පුබ්බෙ මොහො තදනු අකුසලං සො

1. අප්පට්ඨායා-ම.

2. උක්කල්පවස්සස්සස්ස-සී.

2. උක්කල්පවස්සස්සස්ස-ඉ.

3. පඤ්ඤපෙය්‍යා-සී.

එතරහි තප්පි ඉවෙවහං කුසලනති” — අපේව සුත්තනෙතොති? ආමන්තා. තෙන හි න වත්තබ්බං අතිහං අප්පි’ති.

63. න වත්තබ්බං අනාගතං අප්පි’ති? ආමන්තා. නහු වුත්තං භගවතා-¹කබ්බිකාරෙ වෙ භික්ඛවෙ ආයාරෙ අප්පි රාගො අප්පි තඤ්ඤා අප්පි තණ්හා, පභිට්ඨිතං තප්පි වික්ඛංසං. විරුද්ධං, යප්ප පභිට්ඨිතං වික්ඛංසං විරුද්ධං අප්පි තප්පි තාමරුපස්ස අවක්කනති යප්ප අප්පි තාමරුපස්ස අවක්කනති අප්පි තප්පි සංඛාරානං. ²වුද්ධි යප්ප අප්පි සංඛාරානං ³වුද්ධි අප්පි තප්පි ආයතිං පුත්තබ්බාති නිබ්බතති, යප්ප අප්පි ආයතිං පුත්තබ්බාති නිබ්බතති අප්පි තප්පි ආයතිං ජාතිජරාමරණං යප්ප අප්පි ආයතිං ජාතිජරාමරණං සංසාකං හං භික්ඛවෙ සරජං සලපායා සනති වදුමි. එස්සෙ වෙ භික්ඛවෙ ආයාරෙ-මනොසංකෙච්ඡානාය වෙ භික්ඛවෙ ආයාරෙ-වික්ඛංසං වෙ භික්ඛවෙ ආයාරෙ අප්පි රාගො අප්පි තඤ්ඤා —පෙ— සරජං සලපායාසනති වදුමිති. අපේව සුත්තනෙතොති? ආමන්තා. තෙන හි අනාගතං අප්පි’ති.

64. අනාගතං අප්පි’ති? ආමන්තා. නහු වුත්තං භගවතා-²කබ්බිකාරෙ වෙ භික්ඛවෙ ආයාරෙ තප්පි රාගො තප්පි තඤ්ඤා තප්පි තණ්හා අප්පි පභිට්ඨිතං තප්පි වික්ඛංසං අප්පි විරුද්ධං යප්ප වික්ඛංසං අප්පි පභිට්ඨිතං අප්පි විරුද්ධං තප්පි තප්පි තාමරුපස්ස අවක්කනති යප්ප තප්පි තාමරුපස්ස අවක්කනති තප්පි තප්පි සංඛාරානං. ³වුද්ධි-යප්ප තප්පි සංඛාරානං. ³වුද්ධි තප්පි තප්පි ආයතිං පුත්තබ්බාති නිබ්බතති යප්ප තප්පි ආයතිං පුත්තබ්බාති නිබ්බතති තප්පි තප්පි ආයතිං ජාතිජරාමරණං යප්ප තප්පි ආයතිං ජාතිජරාමරණං අසංසාකං හං භික්ඛවෙ අරජං අනුපායාසනති වදුමි. එස්සෙ වෙ භික්ඛවෙ ආයාරෙ-මනො සංකෙච්ඡානාය වෙ භික්ඛවෙ ආයාරෙ-වික්ඛංසං වෙ භික්ඛවෙ ආයාරෙ තප්පි රාගො තප්පි තඤ්ඤා —පෙ— අරජං අනුපායාසනති වදුමිති, අපේව සුත්තනෙතොති? ආමන්තා. තෙන හි න වත්තබ්බං අනාගතං අප්පි’ති.

සබ්බමප්පි කථා නිවසිතා.

1. 7. අතිතබ්බාදි කථා.

1. අතිතං බ්බාති? ආමන්තා. අතිතං අප්පි’ති? තගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අතිතං ආයතනනති? ආමන්තා. අතිතං අප්පි’ති? තගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අතිතං ධාතුති? ආමන්තා. අතිතං අප්පි’ති? තගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අතිතං බ්බා ධාතු ආයතනනති? ආමන්තා. අතිතං අප්පි’ති? තගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

2 අනාගතය බැකියා? ආමන්තා. අනාගතය අතීත? නගෙවං.
 වත්තබ්බෙ —පෙ— අනාගතය ආයතනනති? ආමන්තා. අනාගතය
 අතීත? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අනාගතය ධාතුති? ආමන්තා.
 අනාගතය අතීත? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අනාගතය බැකියා ධාතු
 ආයතනනති? ආමන්තා. අනාගතය අතීත? නගෙවං වත්තබ්බෙ
 —පෙ—.

3. පවුළුපහනං ඛක්ඛා පවුළුපහනං අත්ථිති? ආමන්තා. අතිහං ඛක්ඛා අතිහං අත්ථිති? නගෙවං චත්තබ්බෙ —පෙ— පවුළුපහනං ආයනනං පවුළුපහනං අත්ථිති? ආමන්තා. අතිහං ආයනනං අතිහං අත්ථිති? නගෙවං චත්තබ්බෙ —පෙ— පවුළුපහනං ධාතු පවුළුපහනං අත්ථිති? ආමන්තා. අතිහං ධාතු අතිහං අත්ථිති? නගෙවං චත්තබ්බෙ —පෙ— පවුළුපහනං ඛක්ඛා ධාතු ආයනනං පවුළුපහනං අත්ථිති? ආමන්තා. අතිහං ඛක්ඛා ධාතු ආයනනං අතිහං අත්ථිති? නගෙවං චත්තබ්බෙ —පෙ .

4. පවුළුපන නං බඩු පවුළුපන නං අතීති? ආමනා, අනාගත බඩු අනාගත අතීති? නගෙවං වතනබෙබ් —පෙ— පවුළුපන නං ආයන නං පවුළුපන නං අතීති? ආමනා, අනාගත බඩු අනාගත අනාගත අතීති? නගෙවං වතනබෙබ් —පෙ— පවුළුපන නං බඩු පවුළුපන නං අතීති? ආමනා, අනාගත බඩු අනාගත අතීති? නගෙවං වතනබෙබ් —පෙ— පවුළුපන නං බඩු ආයන නං පවුළුපන නං අතීති? ආමනා, අනාගත බඩු බඩු ආයන නං අනාගත අතීති? නගෙවං වතනබෙබ් —පෙ—

5. අතීතං ඛක්ඛා අතීතං තත්ථිති? ආමනනා, පච්චුප්පනනං ඛක්ඛා පච්චුප්පනනං තත්ථිති? තගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අතීතං ආයතනං අතීතං තත්ථිති? ආමනනා, පච්චුප්පනනං ආයතනං පච්චුප්පනනං තත්ථිති? තගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අතීතං ධාතු අතීතං තත්ථිති? ආමනනා, පච්චුප්පනනං ධාතු පච්චුප්පනනං තත්ථිති? තගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අතීතං ඛක්ඛා ධාතු ආයතනං අතීතං තත්ථිති? ආමනනා, පච්චුප්පනනං ඛක්ඛා ධාතු ආයතනං පච්චුප්පනනං තත්ථිති? තගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

6. අනාගතං ඛණ්ඩං අනාගතං තඤ්ඤි? ආමන්තා. පච්චුප්පන්නං ඛණ්ඩං පච්චුප්පන්නං තඤ්ඤි? තගෙවං වත්තඛෙබ්බං—පෙ—අනාගතං ආයනනං අනාගතං තඤ්ඤි? ආමන්තා. පච්චුප්පන්නං ආයනනං පච්චුප්පන්නං තඤ්ඤි? තගෙවං වත්තඛෙබ්බං—පෙ—, අනාගතං ධාතු අනාගතං තඤ්ඤි? ආමන්තා. පච්චුප්පන්නං ධාතු පච්චුප්පන්නං තඤ්ඤි? තගෙවං වත්තඛෙබ්බං—පෙ—අනාගතං ඛණ්ඩං ධාතු ආයනනං අනාගතං තඤ්ඤි? ආමන්තා. පච්චුප්පන්නං ඛණ්ඩං ධාතු ආයනනං පච්චුප්පන්නං තඤ්ඤි? තගෙවං වත්තඛෙබ්බං—පෙ—.

7. අතිහං රූපං ඛණ්ඩාති? ආමන්තා. අතිහං රූපං අත්ථිති? නගෙවං චත්තඛෙඛං—පෙ—අතිහං රූපං ආසහනනති? ආමන්තා. අතිහං රූපං අත්ථිති? නගෙවං චත්තඛෙඛං —පෙ— අතිහං රූපං ඛාතුති? ආමන්තා. අතිහං රූපං අත්ථිති? නගෙවං චත්තඛෙඛං —පෙ— අතිහං රූපං ඛණ්ඩා ඛාතු ආසහනනති? ආමන්තා. අතිහං රූපං අත්ථිති? නගෙවං චත්තඛෙඛං —පෙ—.

8. අනාගතය රූපය බිඳකො'නි? ආමන්තූ. අනාගතය රූපය අපේ'නි? කහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අනාගතය රූපය ආයතන —පෙ— අනාගතය රූපය ධාතු —පෙ— අනාගතය රූපය බිඳියා ධාතු ආයතනනති? ආමන්තූ. අනාගතය රූපය අපේ'නි? කහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

9. පච්චුප්පන්නං රූපං ඛක්ඛා භව්වුප්පන්නං රූපං අත්ථිති? ආදින්නා, අතිභං රූපං ඛක්ඛා අතිභං රූපං අත්ථිති? නහෙවං චත්තබ්බෙබ්බෙ—පෙ— පච්චුප්පන්නං රූපං ආයතනං—පෙ— පච්චුප්පන්නං රූපං ඛක්ඛා—පෙ—පච්චුප්පන්නං රූපං ඛක්ඛා ඛක්ඛා ආයතනං පච්චුප්පන්නං රූපං අත්ථිති? ආදින්නා, අතිභං රූපං ඛක්ඛා ඛක්ඛා ආයතනං අතිභං රූපං අත්ථිති? නහෙවං චත්තබ්බෙබ්බෙ—පෙ—.

10. පච්චුසන්නං රූපං ඛෙකො පච්චුසන්නං රූපං අතී'ති? ආමන්තා, අනාගතං රූපං ඛෙකො අනාගතං රූපං අතී'ති? නගෙවං චත්තඛෙබ්බි —පෙ— පච්චුසන්නං රූපං ආයතනං —පෙ— පච්චුසන්නං රූපං ඛායා —පෙ— පච්චුසන්නං රූපං ඛෙකො ඛායා ආයතනං පච්චුසන්නං රූපං අතී'ති? ආමන්තා, අනාගතං රූපං ඛෙකො ඛායා ආයතනං අනාගතං රූපං අතී'ති? නගෙවං චත්තඛෙබ්බි —පෙ—.

11. අතීතං රූපං ඛකො අතීතං රූපං තතීති? ආමනනා. පච්චුප්පනං රූපං ඛකො පච්චුප්පනං රූපං තතීති? තහෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ—අතීතං රූපං ආයතනං—පෙ— අතීතං රූපං ඛාදා—පෙ— අතීතං රූපං ඛකො ඛාදා ආයතනං අතීතං රූපං තතීති? ආමනනා. පච්චුප්පනං රූපං ඛකො ඛාදා ආයතනං පච්චුප්පනං රූපං තතීති? තහෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ—

12. අනාගත රූප ඛණ්ඩ අනාගත රූප නැති? ආවේණික. පච්චුප්පනං රූප ඛණ්ඩ පච්චුප්පනං රූප නැති? නගෙවං වත්තබ්බං—පෙ— අනාගත රූප ආයතනං—පෙ— අනාගත රූප ධාතු—පෙ— අනාගත රූප ඛණ්ඩ ධාතු ආයතනං අනාගත රූප නැති? ආවේණික. පච්චුප්පනං රූප ඛණ්ඩ ධාතු ආයතනං පච්චුප්පනං රූප නැති? නගෙවං වත්තබ්බං—පෙ—.

13. අතිතා වෙදනා—පෙ—අතිතා සංකල්ප —පෙ—අතිතා සංකල්ප
—පෙ—අතිතං විකල්පණං බලකානි? ආමනතා, අතිතං විකල්පණං අතීතී?

නිරුත්තරපථා අධිවචන පථා පඤ්ඤානති -පෙ- විඤ්ඤානති -පෙ- අත්තෙව සුත්තනෙතාති? ආමනා. හෙනගි න වත්තබ්බං අතිභානාගභා බක්ඛා ධාතු ආයහනං තත්ථි වෙහෙති.

20. අතිභානාගභා බක්ඛා ධාතු ආයහනං තත්ථි වෙහෙති? ආමනා. නත්‍ර චුත්තං හගවහා- “යං නිඤ්ඤි භික්ඛවෙ රූපං අතිභානාගභා පච්චුප්පනං අජ්ඣතනං වා බහිඨා වා ඔළාරිභං වා සුබ්‍රමං වා හිතං වා පණ්ණිභං වා යං දුරෙ සන්තිකෙ වා, අයං චුච්චති රූපකකඤ්ඤා. යා ඤාති වෙදනා- යා ඤාති සඤ්ඤා- යෙ ඤාති සංඝාරා- යං නිඤ්ඤි විඤ්ඤාණං අතිභානාගභා පච්චුප්පනං-පෙ-අයං චුච්චති විඤ්ඤාණ කකඤ්ඤාති, අත්තෙව සුත්තනෙතාති? ආමනා. හෙනගි න වත්තබ්බං අතිභානාගභා බක්ඛා ධාතු ආයහනං තත්ථි වෙහෙති.

අනිත්තකොදිකපා නිබ්බිතා.

1. 8. එකච්චං අත්ථිති කපා.

1. අතිභං අත්ථිති? එකච්චං අත්ථි එකච්චං තත්ථිති? එකච්චං නිරුඨං එකච්චං න නිරුඨං එකච්චං විගහං එකච්චං¹ අවිගහං එකච්චං අත්ථිභගහං එකච්චං න අත්ථිභගහං එකච්චං අබ්බත්ථිභගහං එකච්චං න අබ්බත්ථිභගහනති? නගෙවං වත්තබ්බෙ-පෙ-.

2. අතිභං එකච්චං අත්ථි එකච්චං තත්ථිති? ආමනා. අතිභා අවි පකකච්චපාඤා ධම්මා එකච්චෙව අත්ථි එකච්චෙ තත්ථිති? නගෙවං වත්තබ්බෙ -පෙ- අතිභං එකච්චං අත්ථි එකච්චං තත්ථිති? ආමනා. අතිභා විපකකච්චපාඤා ධම්මා එකච්චෙව අත්ථි එකච්චෙ තත්ථිති? නගෙවං වත්තබ්බෙ -පෙ- අතිභං එකච්චං අත්ථි එකච්චං තත්ථිති? ආමනා. අතිභා අවිපාඤාධම්මා එකච්චෙව අත්ථි එකච්චෙ තත්ථිති? නගෙවං වත්තබ්බෙ -පෙ-.

3. අතිභං එකච්චං අත්ථි එකච්චං තත්ථිති? ආමනා. කිං අත්ථි කිං තත්ථිති? අතිභා අවිපකකච්චපාඤා ධම්මා හෙ අත්ථි අතිභා විපකක ච්චපාඤා ධම්මා හෙ තත්ථිති. අතිභා අවිපකකච්චපාඤා ධම්මා හෙ අත්ථිති? ආමනා. අතිභා විපකකච්චපාඤා ධම්මා හෙ අත්ථිති? නගෙවං වත්ත බ්බෙ -පෙ- අතිභා අවිපකකච්චපාඤා ධම්මා හෙ අත්ථිති? ආමනා. අතිභා අවිපකකච්චපාඤා ධම්මා¹ හෙ අත්ථිති? නගෙවං වත්තබ්බෙ -පෙ-.

අතිභා විපකකච්චපාඤා ධම්මා හෙ තත්ථිති? ආමනා. අතිභා අවි පකකච්චපාඤා ධම්මා හෙ තත්ථිති? නගෙවං වත්තබ්බෙ. -පෙ- අතිභා අවිපාඤා ධම්මා හෙ තත්ථිති? ආමනා. අතිභා අවිපකකච්චපාඤා

1. අවිපාඤාධම්මා - 9.

2. හෙ තත්ථිති - 10.

බමම හෙ තපිති? තහෙවං වතතබෙබ්—පෙ—අතිතා අපිපකක විපාකා බමම හෙ අපිති? ආමනතා. තනු අතිතා අපිපකකවිපාකා බමම, නිරුද්ධාති? ආමනතා. ගඤ්චි අතිතා අපිපකක විපාකා බමම නිරුද්ධා. තො ව වත රෙ වතතබෙබ් අතිතා අපිපකක විපාකා බමම හෙ අපිති.

4. අතිතා අපිපකකවිපාකා බමම නිරුද්ධා හෙ අපිති? ආමනතා අතිතා විපකකවිපාකා බමම නිරුද්ධා හෙ අපිති? තහෙවං වතතබෙබ්—පෙ—අතිතා අපිපකකවිපාකා බමම නිරුද්ධා හෙ අපිති? ආමනතා. අතිතා අපිපකකවිපාකා බමම¹ නිරුද්ධා හෙ අපිති? තහෙවං වතතබෙබ්—පෙ—

අතිතා විපකකවිපාකා බමම නිරුද්ධා හෙ තපිති? ආමනතා. අතිතා අපිපකක විපාකා බමම නිරුද්ධා හෙ තපිති? තහෙවං වතතබෙබ්—පෙ—අතිතා ²අපිපකකවිපාකා බමම නිරුද්ධා හෙ තපිති? ආමනතා. අතිතා ¹අපිපකකවිපාකා බමම නිරුද්ධා හෙ තපිති? තහෙවං වතතබෙබ්—පෙ—අතිතා අපිපකකවිපාකා බමම නිරුද්ධා හෙ අපිති? ආමනතා. අතිතා විපකකවිපාකා බමම නිරුද්ධා හෙ තපිති? ආමනතා අතිතා එකදෙසං විපකකවිපාකා බමම එකදෙසං අපිපකකවිපාකා බමම නිරුද්ධා හෙ එකවෙව් අපිති එකවෙව් තපිති? තහෙවං වතතබෙබ්—පෙ—.

5. ත වතතබෙබ් අතිතා අපිපකකවිපාකා බමම හෙ අපිති? ආමනතා. තනු අතිතා අපිපකකවිපාකා බමම විපච්චිස්සන්ති? ආමනතා. ගඤ්චි අතිතා අපිපකකවිපාකා බමම විපච්චිස්සන්ති, හෙ ත වත රෙ වතතබෙබ් අතිතා අපිපකකවිපාකා බමම හෙ අපිති.

අතිතා අපිපකකවිපාකා බමම විපච්චිස්සන්ති කථා හෙ අපිති? ආමනතා විපච්චිස්සන්ති කථා පච්චුප්පන්තා? තහෙවං වතතබෙබ්—පෙ—විපච්චිස්සන්ති කථා පච්චුප්පන්තා? ආමනතා. පච්චුප්පන්තාබමම නිරුද්ධාස්සන්ති කථා හෙ තපිති? තහෙවං වතතබෙබ්—පෙ—

6. අනාගතං අපිති? එකවම අස්ස එකවම තපිති. එකවම ජාතං එකවම අජාතං එකවම සඤ්ජාතං එකවම අසඤ්ජාතං එකවම නිබ්බතතං එකවම අනිබ්බතතා එකවම පාදුගුතං එකවම අපාදුගු තන්ති? තහෙවං වතතබෙබ්—පෙ—අනාගතං එකවම අපිති එකවම තපිති? ආමනතා. අනාගතා උප්පාදිතො බමම එකවෙව් අපිති එකවෙව් තපිති? තහෙවං වතතබෙබ්—පෙ—අනාගතං එකවම අපිති එකවම තපිති? ආමනතා. අනාගතා අනුප්පාදිතො බමම එකවෙව් අපිති එකවෙව් තපිති? තහෙවං වතතබෙබ්—පෙ—

7. අනාගතං එකච්චං අපී එකච්චං තපීති? ආමන්තා. කිංචිදි කිං තපීති? අනාගතා උප්පාදිතො ධම්මා හෙ අපී අනාගතා අනුප්පාදිතො ධම්මා හෙ තපීති. අනාගතා උප්පාදිතො ධම්මා හෙ අපීති? ආමන්තා. අනාගතා අනුප්පාදිතො ධම්මා හෙ අපීති? තහෙවං චත්තබ්බෙ—පෙ—අනාගතා අනුප්පාදිතො ධම්මා හෙ තපීති? ආමන්තා. අනාගතා උප්පාදිතො ධම්මා හෙ තපීති? තහෙවං චත්තබ්බෙ—පෙ—අනාගතා උප්පාදිතො ධම්මා හෙ අපීති? ආමන්තා. තනු අනාගතා උප්පාදිතො ධම්මා අරාතාති? ආමන්තා. හස්සුචි අනාගතා උප්පාදිතො ධම්මා අරාතා, තො ච චත රෙ චත්තබ්බෙ අනාගතා උප්පාදිතො ධම්මා හෙ අපීති.

8. අනාගතා උප්පාදිතො ධම්මා අරාතා හෙ අපීති? ආමන්තා. අනාගතා අනුප්පාදිතො ධම්මා අරාතා හෙ අපීති? තහෙවං චත්තබ්බෙ—පෙ—අනාගතා අනුප්පාදිතො ධම්මා අරාතා හෙ තපීති? ආමන්තා. අනාගතා උප්පාදිතො ධම්මා අරාතා හෙ තපීති? තහෙවං චත්තබ්බෙ—පෙ—

9. ත චත්තබ්බං අනාගතා උප්පාදිතො ධම්මා හෙ අපීති? ආමන්තා. තනු අනාගතා උප්පාදිතො ධම්මා උප්පජ්ජස්සනති? ආමන්තා. හස්සුචි අනාගතා උප්පාදිතො ධම්මා උප්පජ්ජස්සනති, හෙත චත රෙ චත්තබ්බෙ අනාගතා උප්පාදිතො ධම්මා හෙ අපීති.

10. අනාගතා උප්පාදිතො ධම්මා උප්පජ්ජස්සනති කිංචා හෙ අපීති? ආමන්තා. උප්පජ්ජස්සනති කිංචා පච්චුප්පන්නාති? තහෙවං චත්තබ්බෙ—පෙ—උප්පජ්ජස්සනති කිංචා පච්චුප්පන්නාති? ආමන්තා. පච්චුප්පන්නා ධම්මා නිරුජ්ජස්සනති කිංචා හෙ තපීති? තහෙවං චත්තබ්බෙ—පෙ—

එකච්චං අපීති කථා නිවසිතා.

1. 9. සතිපට්ඨාන කථා.

1. සබ්බෙ ධම්මා සතිපට්ඨානාති? ආමන්තා. සබ්බෙ ධම්මා සති සතිඤ්ඤාං සතිබලං සමාසති සතිසම්මොජ්ඣධෙහා එකායනමයොධායනාමී බොධගාමී අපචයගාමී අනාසවා අසංකෘතජාතියා අගජාතියා අනොකජාතියා අයොගතියා අනිවරණීයා අපරාමට්ඨා අනුපාදනියා අසංකිලෙසිනා සබ්බෙ ධම්මා බුද්ධානුස්සති ධම්මානුස්සති සංඝානුස්සති සීලානුස්සති වාගානුස්සති දෙවතානුස්සති ආනාපානසති මරණානුස්සති කායගතාසති උපසමානුස්සති? තහෙවං චත්තබ්බෙ—පෙ—

2. සබ්බෙ ධම්මා සතිපට්ඨානාති? ආමන්තා. චක්ඛායනතං සතිපට්ඨානාති? තහෙවං චත්තබ්බෙ—පෙ—චක්ඛායනතං සතිපට්ඨානාති?

ආමනතා. චක්ඛායනතං සති සතිඤ්ඤං සතිබලං සමමාසති සතිසමො-
ඤ්ඤාමෙතා ඵකායනමගො බයගාමි බොධගාමි අපචයගාමි අනාසවං
අසංකෛඤ්ජනියං —පෙ— අසංවිකල්පිකා, චක්ඛායනතං බුද්ධානුස්සති
ධම්මානුස්සති සම්මානුස්සති සීලානුස්සති වාගානුස්සති දේවතානුස්සති
අනාපානසති මරණානුස්සති ඤායගතාසති උපසමානුස්සති? නගෙවං
වත්තබ්බෙ —පෙ—.

3. සොවායනතං - ඝාතායනතං - ජ්වහායනතං - ඤායායනතං - රූපා-
යනතං - සද්දායනතං - ගඤ්ඤායනතං - රසායනතං - පොට්ඨබ්බායනතං -
රාගො - දොසො - මොහො - මානො - දිට්ඨි - විචිතිව්ත්තං - භික්ඛං - උද්ධමං -
අභිජ්ජා - අනොත්තප්පං සතිපට්ඨානනති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—
අනොත්තප්පං සතිපට්ඨානනති? ආමනතා. අනොත්තප්පං සති සතිඤ්ඤං
සතිබලං සමමාසති —පෙ— ඤායගතාසති උපසමානුස්සති? නගෙවං
වත්තබ්බෙ —පෙ—.

4. සති සතිපට්ඨානා සා ච සති'ති? ආමනතා. චක්ඛායනතං සති-
පට්ඨානං තඤ්ඤා සති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සති සතිපට්ඨානා
සා ච සති'ති? ආමනතා. සොවායනතං —පෙ— ඤායායනතං - රූපා-
යනතං - පොට්ඨබ්බායනතං - රාගො - දොසො - මොහො —පෙ—
අනොත්තප්පං සතිපට්ඨානං තඤ්ඤා සති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—
චක්ඛායනතං සතිපට්ඨානං තඤ්ඤා න සති'ති? ආමනතා. සති සතිපට්ඨානා
සා ච න සති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සොවායනතං —පෙ—
ඤායායනතං - රූපායනතං - පොට්ඨබ්බායනතං - රාගො - දොසො - මොහො
—පෙ— අනොත්තප්පං සතිපට්ඨානං තඤ්ඤා න සති'ති? ආමනතා. සති
සතිපට්ඨානා සා ච න සති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

5. න වත්තබ්බං සබ්බෙ ධම්මා සතිපට්ඨානා'ති? ආමනතා. නනු
සබ්බෙ ධම්මෙ ආරඤ්ඤා සති සන්තිට්ඨති'ති? ආමනතා. හඤ්ඤි සබ්බෙ ධම්මෙ
ආරඤ්ඤා සති සන්තිට්ඨති. 2 හෙත වත රෙ වත්තබ්බෙ සබ්බෙ ධම්මා
සතිපට්ඨානාති, සබ්බං ධම්මං ආරඤ්ඤා සති සන්තිට්ඨති'ති, සබ්බෙ ධම්මෙ,
සතිපට්ඨානා'ති ආමනතා. සබ්බං ධම්මං ආරඤ්ඤා ඵසො සන්තිට්ඨති'ති,
සබ්බෙ ධම්මා ඵසොපට්ඨානා'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සබ්බං ධම්මං
ආරඤ්ඤා සති සන්තිට්ඨති'ති, සබ්බෙ ධම්මා සතිපට්ඨානාති? ආමනතා.
සබ්බං ධම්මං ආරඤ්ඤා වෙදනා සන්තිට්ඨති - සංකෛඤ්ජනා සන්තිට්ඨති - වේදනා
සන්තිට්ඨති - චිත්තං සන්තිට්ඨති'ති, සබ්බෙ ධම්මා චිත්තපට්ඨානා'ති?
නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

6. සබ්බෙ ධම්මා සතිපට්ඨානාති? ආමනතා. සබ්බෙ සත්තා
උපට්ඨිතසතිතො 3 සතිසා සමනතාගතා සතිසා සමානිතා 4 සබ්බෙසං

1. අනාපානුස්සති - ම.

2. සන්තිට්ඨති - ම.

3. උපට්ඨිතසතිතො - ම.

4. සමානිතා - ඉ සමොභිතා - ම.

සත්තානං සති පච්චුපට්ඨිනා'නි? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සබ්බෙ ධම්මා සතිපට්ඨානානි? ආමන්තා. නනු චුත්තං භගවතා - අමතනො භික්ඛවෙ න පරිභුඤ්ජන්ති යෙ ¹භායගතා සතිං න පරිභුඤ්ජන්ති, අමතනො භික්ඛවෙ පරිභුඤ්ජන්ති යෙ ¹භායගතා සතිං පරිභුඤ්ජන්ති'නි, අත්ථෙව සුත්තනොති? ආමන්තා. සබ්බෙ සත්තා ¹භායගතා සතිං පරිභුඤ්ජන්ති පටිලභන්ති ආසෙවන්ති භාවෙත්ති බහුලිකාරොන්ති'නි? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

7. සබ්බෙ ධම්මා සතිපට්ඨානානි? ආමන්තා. නනු චුත්තං භගවතා-එභායනො අයං භික්ඛවෙ මග්ගො සත්තානං විසුද්ධියා ²සොභපරිදෙව්නං සමතික්කමාය දුක්ඛදෙමනස්සානං අත්ථමගමාය සද්දසස් අබ්ගමාය තිබ්බානස්ස සච්ඡිකිරියාය යදිදං වත්තාරො සතිපට්ඨානානි, අත්ථෙව සුත්තනොති? ආමන්තා. සබ්බෙ ධම්මා එභායන මග්ගොති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

8. සබ්බෙ ධම්මා සතිපට්ඨානානි? ආමන්තා. නනු චුත්තං භග වතා-රඤ්ඤ භික්ඛවෙ වක්කවන්තිස්ස පාදුහාවා සත්තනනං රතනානං පාදුහාවො හොති. කතමෙසං සත්තනනං? වක්කරතනස්ස පාදුහාවො හොති, ගත්ථිරතනස්ස පාදුහාවො හොති, අස්සරතනස්ස-මණ්ණිරතනස්ස -ඉත්ථිරතනස්ස-ගහපතිරතනස්ස-පරිණායකරතනස්ස පාදුහාවො හොති, රඤ්ඤ භික්ඛවෙ වක්කවන්තිස්ස පාදුහාවා ඉමෙසං සත්තනනං රතනානං පාදුහාවො හොති.

තථාගතස්ස භික්ඛවෙ පාදුහාවා අරගතො සමමා සම්බුද්ධස්ස සත්තනනං බොඤ්ඤාමගරතනානං පාදුහාවො හොති, කතමෙසං සත්තනනං? සති සම්බොඤ්ඤාමගරතනස්ස පාදුහාවො හොති-ධම්ම විවය සම්බොඤ්ඤාමගරතනස්ස පාදුහාවො හොති-විරිය සම්බොඤ්ඤාමග රතනස්ස පාදුහාවො හොති-පීති සම්බොඤ්ඤාමගරතනස්ස පාදුහාවො හොති-පස්සද්ධි සම්බොඤ්ඤාමගරතනස්ස පාදුහාවො හොති-සමාධි සම්බොඤ්ඤාමගරතනස්ස පාදුහාවො හොති-උපෙක්ඛා සම්බොඤ්ඤාමග රතනස්ස පාදුහාවො හොති, තථාගතස්ස භික්ඛවෙ පාදුහාවා අරගතො සමමා සම්බුද්ධස්ස ඉමෙසං සත්තනනං බොඤ්ඤාමගරතනානං පාදුහාවො හොති'නි. අත්ථෙව සුත්තනොති? ආමන්තා. තථාගතස්ස පාදුහාවා, අරගතො සමමාසම්බුද්ධස්ස සබ්බෙ සතිසම්බොඤ්ඤාමග රතනාව හොති'නි? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

සබ්බෙ ධම්මා සතිපට්ඨානා'නි? ආමන්තා. සබ්බෙ ධම්මා සමමප්ප ධානා-ඉද්ධිපාදා-ඉත්ථියා-බලා-බොඤ්ඤාමගානි? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

සතිපට්ඨාන කථා නිවර්තනා.

1. 10. පෙව්වයි කලා.

1. අතිහං අප්පිති? ගෙවප්පි ගෙව නප්පිති. සෙවප්පි සෙව නප්පිති? නගෙවං චත්තබ්බෙ —පෙ— සෙවප්පි සෙව නප්පිති? ආමනනා. අත්ථෙය්ඨා තත්ථෙය්ඨා තත්ථෙය්ඨා අත්ථෙය්ඨා අත්ථිනාවො තත්ථිනාවො තත්ථිනාවො අත්ථිනාවො අත්ථිති වා අත්ථිති වා තත්ථිති වා අත්ථිති වා එසෙසෙ එඤ්ඤෙය්ඨා සමෙ සමනාගෙ භජ්ජානෙති? නගෙවං චත්තබ්බෙ —පෙ—.

2. අනාගතය අතීත? හෙවත් හෙව තතීති. සෙවත් සෙව තතීති? තහෙව. වතතතෙත—පෙ—සෙවත් සෙව තතීති? ආවතත. අතවෙයා තතවෙයා තතවෙයා අතවෙයා අතතතවෙ තතතතවෙ තතතතවෙ අතතතවෙ අතතතවෙ අතතීති වා තතතීති වා තතතීති වා අතතීති වා එසෙසෙ එතවෙයා සමෙ සමතතතෙ තතතතතත? තහෙව. වතතතෙත—පෙ—

3. පවුල්පනත. අතීත? හෙවත් හෙවත අතීත. සෙවණි සෙවත අතීත? නවෙ. වතතබෙ —පෙ— සෙවණි සෙවත අතීත? අතීත. අතීත. නතීත. —පෙ— සෙව සෙවත නතීත? නතීත. වතතබෙ —පෙ—.

[illegible]

5. අනාගතං ගෙවස්සී ගෙව තප්පිති? ආමන්තා. කිත්තප්පි කිත්ති තප්පිති? අනාගතං අනාගතානති ගෙවස්සී, අනාගතං අතිතානති ගෙව තප්පි, අනාගතං පච්චුප්පනනනති ගෙව තප්පිති. සෙවස්සී සෙව තප්පිති? තගෙවං චත්තබ්බෙ —පෙ— සෙවස්සී සෙව තප්පිති? ආමන්තා. අත්ථට්ඨො තත්ථට්ඨො තත්ථට්ඨො අත්ථට්ඨො —පෙ— සමෙ සමභාගෙ භජ්ජාගෙනි? තගෙවං චත්තබ්බෙ —පෙ—.

6. පච්චුප්පනං ගෙවස්සි ගෙව තජ්ඣති? ආමනතා, කිංතනස්සි කිංතති තජ්ඣති? පච්චුප්පනං පච්චුප්පනනනති ගෙවස්සි පච්චුප්පනං අතිංතනති ගෙව තජ්ඣ පච්චුප්පනං අනාගතනති ගෙව තජ්ඣති, සෙවස්සි සෙව තජ්ඣති? නගෙවං චත්තබ්බෙ —පෙ— සෙවස්සි සෙව තජ්ඣති? ආමනතා, අත්ථෙඤ්ඤා තත්ථෙඤ්ඤා —පෙ— සමෙ සමනාගෙ තජ්ජාගෙති? නගෙවං චත්තබ්බෙ —පෙ—

7. න චත්තබ්බං අතිහං ගෙවස්සී ගෙව තස්සී, අනාගතං ගෙවස්සී ගෙව තස්සී, පච්චුප්පනං ගෙවස්සී ගෙව තස්සී? ආමන්තා. අතිහං අනාගතනි ගෙවස්සී, අතිහං පච්චුප්පනනි ගෙවස්සී, අනාගතං අතිහනි ගෙවස්සී, අනාගතං පච්චුප්පනනි ගෙවස්සී, පච්චුප්පනං අතිහනි ගෙවස්සී, පච්චුප්පනං අනාගතනි ගෙවස්සී? තගෙවං චත්තබ්බං —පෙ— හෙත භි අතිහං ගෙවස්සී ගෙව තස්සී. අනාගතං ගෙවස්සී ගෙව තස්සී, පච්චුප්පනං ගෙවස්සී ගෙව තස්සී.

8. රූපං අස්සීති? ගෙවස්සී ගෙව තස්සීති. සෙවස්සී සෙව තස්සීති? තගෙවං චත්තබ්බං —පෙ— සෙවස්සී සෙව තස්සීති? ආමන්තා. අත්ථෙය්ඤා තත්ථෙය්ඤා තත්ථෙය්ඤා අත්ථෙය්ඤා අත්ථිනාටො තත්ථිනාටො තත්ථිනාටො අත්ථිනාටො අත්ථිති චා තත්ථිති චා තත්ථිති චා අත්ථිති චා එසෙසෙ එතෙය්ඤා සමෙ සමනාගෙ නජ්ජාගෙති? තගෙවං චත්තබ්බං —පෙ—.

වෙදනා-සක්ඛාදා-සංඛාරා-වික්ඛාදාණං අත්ථිති? ගෙවස්සී ගෙව තස්සීති. සෙවස්සී සෙව තස්සීති? තගෙවං චත්තබ්බං —පෙ— සෙවස්සී සෙව තස්සීති? ආමන්තා. අත්ථෙය්ඤා තත්ථෙය්ඤා —පෙ— සමෙ සමනාගෙ නජ්ජාගෙති? තගෙවං චත්තබ්බං —පෙ—.

10. රූපං ගෙවස්සී ගෙව තස්සීති? ආමන්තා. කිත්තාත්ති කිත්ති තස්සීති? රූපං රූපනි ගෙවස්සී, රූපං වෙදනාති ගෙව තස්සී —පෙ— රූපං සක්ඛාදාති ගෙව තස්සී —පෙ— රූපං සංඛාරාති ගෙව තස්සී —පෙ— රූපං වික්ඛාදාණනි ගෙව තස්සී. සෙවස්සී සෙව තස්සීති? තගෙවං චත්තබ්බං —පෙ— සෙවස්සී සෙව තස්සීති? ආමන්තා. අත්ථෙය්ඤා තත්ථෙය්ඤා —පෙ— සමෙ සමනාගෙ නජ්ජාගෙති? තගෙවං චත්තබ්බං —පෙ—.

11. වෙදනා-සක්ඛාදා-සංඛාරා-වික්ඛාදාණං ගෙවස්සී ගෙව තස්සීති? ආමන්තා. කිත්තාත්ති කිත්ති තස්සීති? වික්ඛාදාණං වික්ඛාදාණනි ගෙවස්සී වික්ඛාදාණං රූපනි ගෙව තස්සී —පෙ— වික්ඛාදාණං වෙදනාති ගෙව තස්සී —පෙ— වික්ඛාදාණං සක්ඛාදාති ගෙව තස්සී —පෙ— වික්ඛාදාණං සංඛාරාති ගෙව තස්සී. සෙවස්සී සෙව තස්සීති? තගෙවං චත්තබ්බං —පෙ— සෙවස්සී සෙව තස්සීති? ආමන්තා. අත්ථෙය්ඤා තත්ථෙය්ඤා —පෙ— සමෙ සමනාගෙ නජ්ජාගෙති? තගෙවං චත්තබ්බං —පෙ—.

12. න චත්තබ්බං රූපං ගෙවස්සී ගෙව තස්සීති? වෙදනා-සක්ඛාදා-සංඛාරා-වික්ඛාදාණං ගෙවස්සී ගෙව තස්සීති? ආමන්තා. රූපං වෙදනාති ගෙවස්සී —පෙ— රූපං සක්ඛාදාති ගෙවස්සී —පෙ— රූපං සංඛාරාති ගෙවස්සී —පෙ— රූපං වික්ඛාදාණනි ගෙවස්සී-වෙදනා-සක්ඛාදා-සංඛාරා-වික්ඛාදාණං රූපනි ගෙවස්සී —පෙ— වික්ඛාදාණං වෙදනාති ගෙවස්සී-වික්ඛාදාණං සක්ඛාදාති ගෙවස්සී-වික්ඛාදාණං සංඛාරාති ගෙවස්සී? තගෙවං චත්තබ්බං

—පෙ—හෙන හි රූපං ගෙවනී ගෙව නැති, වෙදනා-සංකෘත-සංකීර්ණ-විකෘත-ගෙවනී ගෙව නැති.

ගෙවනීකථා නිවහිතා.

පටිපථා (හෙ) වගෙහා නිවහිතො.

තස්ස උද්භවං.

උපලබ්ධා පරිහානං—බ්‍රහ්මවිචිතියො ඔබ්බො.

පරිකෘත-කාමරූපපහාරං—සබ්බකම්මාදෙ ආයතනං,

අතිහානාගතො සුභතො—සබ්බෙ ධම්මා සතිපට්ඨානා

ගෙවනී ගෙව නැති.

ද්විතියා වගෙහා

2. 1. පරුපහාරකථා

1. අති අරහතො අසුචිසුක්කවිසංඝිති? ආමන්තා. අති අරහතො රාගො කාමරූපො කාමරූප පරිසුට්ඨානං කාමරූප සංකෘතප්පනං කාමොසො කාමයොගො කාමච්ඡන්දනිවරණනති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— නති අරහතො රාගො කාමරූපො කාමරූපපරිසුට්ඨානං කාමරූපසංකෘතප්පනං කාමොසො කාමයොගො කාමච්ඡන්දනිවරණනති? ආමන්තා. හස්සති නති අරහතො රාගො කාමරූපො කාමරූප පරිසුට්ඨානං කාමරූප සංකෘතප්පනං කාමොසො කාමයොගො කාමච්ඡන්දනිවරණං, තො ව වහ රෙ වත්තබ්බෙ අති අරහතො අසුචි සුක්කවිසංඝිති.

2. අති පුපුර්ණස්ස අසුචි සුක්කවිසංඝිති, අති හස්ස රාගො කාමරූපො කාමරූපපරිසුට්ඨානං කාමරූපසංකෘතප්පනං කාමොසො කාමයොගො කාමච්ඡන්දනිවරණනති? ආමන්තා. අති අරහතො අසුචි සුක්කවිසංඝිති, අති හස්ස රාගො කාමරූපො කාමරූප පරිසුට්ඨානං —පෙ— කාමච්ඡන්දනිවරණනති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අති අරහතො අසුචි සුක්කවිසංඝිති, නති හස්ස රාගො කාමරූපො කාමරූප පරිසුට්ඨානං —පෙ— කාමච්ඡන්දනිවරණනති? ආමන්තා. අති පුපුර්ණස්ස අසුචි සුක්කවිසංඝිති, නති හස්ස රාගො කාමරූපො කාමරූප පරිසුට්ඨානං —පෙ— කාමච්ඡන්දනිවරණනති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

3. අති අරහතො අසුචි සුක්කවිසංඝිති? ආමන්තා. කෙනවෙසි තා? හි භි මාර්ගාසිකා දෙවහා අරහතො අසුචි¹ සුක්කවිසංඝිති උපසං—

1. අසුචිං—ම,

ගරුණතීති. මාරුණාසිකා දෙවතා අරුණතො අසුචි සුකකච්ඡට්ඨිං උපසංගරුණතීති? ආමන්තා. අත්ථි මාරුණාසිකානං දෙවතානං අසුචි සුකකච්ඡට්ඨිං නි? නගෙවං චත්තබ්බෙ—පෙ—නත්ථි මාරුණාසිකානං දෙවතානං අසුචි සුකකච්ඡට්ඨිං නි? ආමන්තා. ගඤ්චි නත්ථි මාරුණාසිකානං දෙවතානං අසුචි සුකකච්ඡට්ඨිං, නො ච වහ රෙ චත්තබ්බෙ මාරුණාසිකා දෙවතා? අරුණතො අසුචි සුකකච්ඡට්ඨිං උපසංගරුණතීති.

4. මාරුණාසිකා දෙවතා අරුණතො අසුචි සුකකච්ඡට්ඨිං උපසංගරුණතීති? ආමන්තා. මාරුණාසිකා දෙවතා අරුණතො අසුචි සුකකච්ඡට්ඨිං උපසංගරුණතී? අඤ්ඤාසං අසුචි සුකකච්ඡට්ඨිං උපසංගරුණතී, නස්ස අසුචි සුකකච්ඡට්ඨිං උපසංගරුණතීති? නගෙවං චත්තබ්බෙ—පෙ—මාරුණාසිකා දෙවතා නෙව අරුණතො න අඤ්ඤාසං න නස්ස අසුචි සුකකච්ඡට්ඨිං උපසංගරුණතීති? ආමන්තා. ගඤ්චි මාරුණාසිකා දෙවතා නෙව අරුණතො න අඤ්ඤාසං න නස්ස අසුචි සුකකච්ඡට්ඨිං උපසංගරුණතී, නො ච වහ රෙ චත්තබ්බෙ මාරුණාසිකා දෙවතා අරුණතො අසුචි සුකකච්ඡට්ඨිං උපසංගරුණතීති.

5. මාරුණාසිකා දෙවතා අරුණතො අසුචි සුකකච්ඡට්ඨිං උපසංගරුණතීති? ආමන්තා. ලොම කුපෙති උපසංගරුණතීති? නගෙවං චත්තබ්බෙ—පෙ—මාරුණාසිකා දෙවතා අරුණතො අසුචි සුකකච්ඡට්ඨිං උපසංගරුණතීති? ආමන්තා. කිං කාරණං නි? ගඤ්චි විමතිං ගාගසිස්සා මානි. අත්ථි අරුණතො විමති? නගෙවං චත්තබ්බෙ—පෙ—අත්ථි අරුණතො විමති? ආමන්තා. අත්ථි අරුණතො සඤ්චි විමති ධම්මෙ විමති සබ්බෙ විමති සිකිංසා විමති පුබ්බනෙතා විමති අපරනෙතා විමති පුබ්බනතා පරනෙතා විමති ඉදප්පච්චයතා පටිච්චසමුප්පනෙනාසු ධම්මෙසු විමති? නගෙවං චත්තබ්බෙ—පෙ—නත්ථි අරුණතො සඤ්චි විමති ධම්මෙ විමති සබ්බෙ විමති සිකිංසා විමති පුබ්බනෙතා විමති අපරනෙතා විමති පුබ්බනතා පරනෙතා විමති ඉදප්පච්චයතා පටිච්චසමුප්පනෙනාසු ධම්මෙසු විමති? ආමන්තා. ගඤ්චි නත්ථි අරුණතො සඤ්චි විමති—පෙ—ඉදප්පච්චයතා පටිච්චසමුප්පනෙනාසු ධම්මෙසු විමති, නො ච වහ රෙ චත්තබ්බෙ අත්ථි අරුණතො විමති? නි.

6. අත්ථි පුට්ඨජ්ඣාසං විමති අත්ථි නස්ස සඤ්චි විමති—පෙ—ඉදප්පච්චයතා පටිච්චසමුප්පනෙනාසු ධම්මෙසු විමති? ආමන්තා. අත්ථි අරුණතො විමති අත්ථි නස්ස සඤ්චි විමති—පෙ—ඉදප්පච්චයතා පටිච්චසමුප්පනෙනාසු ධම්මෙසු විමති? නගෙවං චත්තබ්බෙ—පෙ—අත්ථි අරුණතො විමති, නත්ථි නස්ස සඤ්චි විමති—පෙ—ඉදප්පච්චයතා පටිච්චසමුප්පනෙනාසු ධම්මෙසු විමති? ආමන්තා. අත්ථි පුට්ඨජ්ඣාසං විමති නත්ථි නස්ස සඤ්චි විමති—පෙ—ඉදප්පච්චයතා පටිච්චසමුප්පනෙනාසු ධම්මෙසු විමති? නගෙවං චත්තබ්බෙ—පෙ—

7. අභි අරගතො අසුචි සුක්කච්ඡට්ඨිති? ආමන්තා. අරගතො අසුචි සුක්කච්ඡට්ඨි නිසං නිසංඤ්ඤාති? අසිත පිත බාසිත සාසිතස්ස නිසංඤ්ඤාති. අරගතො අසුචි සුක්කච්ඡට්ඨි අසිත පිත බාසිත සාසිතස්ස නිසංඤ්ඤාති? ආමන්තා. යෙ භෝ අසනති පිචනති 'බාදනති සායනති සබ්බෙසඤ්ඤාච අභි අසුචි සුක්කච්ඡට්ඨිති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— යෙ භෝ අසනති පිචනති 'බාදනති සායනති සබ්බෙසඤ්ඤාච අභි අසුචි සුක්කච්ඡට්ඨිති? ආමන්තා. දුරුභා අසනති පිචනති 'බාදනති සායනති අභි දුරුභානං අසුචි සුක්කච්ඡට්ඨිති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— පණ්ඩනා අසනති පිචනති 'බාදනති සායනති අභි පණ්ඩනානං අසුචි සුක්කච්ඡට්ඨිති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— දෙවා අසනති පිචනති 'බාදනති සායනති අභි දෙවානං අසුචි සුක්කච්ඡට්ඨිති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

8. අරගතො අසුචි සුක්කච්ඡට්ඨි අසිත පිත බාසිත සාසිතස්ස නිසංඤ්ඤාති? ආමන්තා. අභි නස්ස ආසයෝති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අරගතො උච්චාර පස්සාවො අසිත පිත බාසිත සාසිතස්ස නිසංඤ්ඤා, අභි නස්ස ආසයෝති? ආමන්තා. අරගතො අසුචි සුක්කච්ඡට්ඨි අසිත පිත බාසිත සාසිතස්ස නිසංඤ්ඤා, අභි නස්ස ආසයෝති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අරගතො අසුචි සුක්කච්ඡට්ඨි අසිත පිත බාසිත සාසිතස්ස නිසංඤ්ඤා —නභි නස්ස ආසයෝති? ආමන්තා. අරගතො උච්චාර පස්සාවො අසිත පිත බාසිත සාසිතස්ස නිසංඤ්ඤා, නභි නස්ස ආසයෝති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

9. අභි අරගතො අසුචි සුක්කච්ඡට්ඨිති? ආමන්තා. අරගා මෙට්ඨනං ධම්මං පටිසෙවෙය්‍ය මෙට්ඨනං ධම්මං උප්පාදෙය්‍ය පුත්තසම්බොධි සයනං අඤ්ඤාවසෙය්‍ය නාසිනවඤ්ඤානං පච්චන්‍රුහවෙය්‍ය මාලාගක්ඛිලෙපනං ධාරෙය්‍ය ජාතරූපරජනං සාදිසෙය්‍යාති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අභි පුට්ඨජ්ඣකස්ස අසුචි සුක්කච්ඡට්ඨි, පුට්ඨජ්ඣනො මෙට්ඨනං ධම්මං පටිසෙවෙය්‍ය, මෙට්ඨනං ධම්මං උප්පාදෙය්‍ය —පෙ— පුත්තසම්බොධි සයනං අඤ්ඤාවසෙය්‍ය නාසිනවඤ්ඤානං පච්චන්‍රුහවෙය්‍ය, මාලාගක්ඛිලෙපනං ධාරෙය්‍ය ජාතරූපරජනං සාදිසෙය්‍යාති? ආමන්තා. අභි අරගතො අසුචි සුක්කච්ඡට්ඨි, අරගා මෙට්ඨනං ධම්මං පටිසෙවෙය්‍ය, මෙට්ඨනං ධම්මං උප්පාදෙය්‍ය, පුත්තසම්බොධිසයනං අඤ්ඤාවසෙය්‍ය, නාසිනවඤ්ඤානං පච්චන්‍රුහවෙය්‍ය, මාලාගක්ඛිලෙපනං ධාරෙය්‍ය, ජාතරූපරජනං සාදිසෙය්‍යාති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අභි අරගතො අසුචි සුක්කච්ඡට්ඨි, න ච අරගා මෙට්ඨනං ධම්මං පටිසෙවෙය්‍ය, මෙට්ඨනං ධම්මං උප්පාදෙය්‍ය පුත්තසම්බොධිසයනං අඤ්ඤාවසෙය්‍ය, නාසිනවඤ්ඤානං පච්චන්‍රුහවෙය්‍ය, මාලාගක්ඛිලෙපනං ධාරෙය්‍ය, ජාතරූපරජනං සාදිසෙය්‍යාති? ආමන්තා. අභි පුට්ඨජ්ඣකස්ස අසුචි සුක්කච්ඡට්ඨි, න ච පුට්ඨජ්ඣනො මෙට්ඨනං ධම්මං

පරිසරය, ¹මෙවුනට බමුණ. උපාදෙය්, පුතන සමබ්බසයනං
අක්කාවසෙය්, කාසිකවඤ්ඤා පච්චන්දනවෙය්, මාලාගකිව්ලෙපනං
බාලෙය්, ජාතරූපරජනං සාදිසෙය්නාති? නහෙවං වතනබ්බෙ —පෙ—.

10. අඤ්ඤා අරහතො අසුචි සුක්කච්ඡට්ඨිති? ආමන්තා. නනු අර
හතො රාගො පටිකො උච්ඡන්දනමුලො නාලාවඤ්ඤානො අනභාවනො
ආයතිං අනුප්පාදධම්මොති? ආමන්තා. හඤ්ඤා අරහතො රාගො පටිකො
උච්ඡන්දනමුලො නාලාවඤ්ඤානො අනභාවනො ආයතිං අනුප්පාදධම්මො,
තො ච වත රෙ වතනබ්බෙ අඤ්ඤා අරහතො අසුචි සුක්කච්ඡට්ඨිති. අඤ්ඤා
අරහතො අසුචි සුක්කච්ඡට්ඨිති? ආමන්තා. නනු අරහතො දෙසො
පටිකො —පෙ— මොහො පටිකො—මානො පටිකො—දිට්ඨි පටිකො—චිචි
කිච්ඡා පටිකො—පිතා පටිකො—මිඤ්ඤා පටිකො—උද්ධවං පටිකො—අතිරිකං
පටිකො —පෙ— අනොත්තරපං පටිකො උච්ඡන්දනමුලං නාලාවඤ්ඤානං
අනභාවනං ආයතිං අනුප්පාදධම්මොති? ආමන්තා. හඤ්ඤා අරහතො
අනොත්තරපං පටිකො උච්ඡන්දනමුලං නාලාවඤ්ඤානං අනභාවනං
ආයතිං අනුප්පාදධම්මො, තො ච වත රෙ වතනබ්බෙ අඤ්ඤා අරහතො
අසුචි සුක්කච්ඡට්ඨිති.

11. අඤ්ඤා අරහතො අසුචි සුක්කච්ඡට්ඨිති? ආමන්තා. නනු අර
හතො රාගප්පනානාය මග්ගො භාවිතො? ආමන්තා. හඤ්ඤා අරහතො
රාගප්පනානාය මග්ගො භාවිතො, තො ච වත රෙ වතනබ්බෙ අඤ්ඤා
අරහතො අසුචි සුක්කච්ඡට්ඨිති. අඤ්ඤා අරහතො අසුචි සුක්කච්ඡට්ඨිති?
ආමන්තා. නනු අරහතො රාගප්පනානාය සනිප්පනානා භාවිතො—පෙ—
සමප්පනානා භාවිතා ඉද්ධිපාද භාවිතා—ඉද්ධියා භාවිතා—බලා භාවිතා
—පෙ— බොජ්ඣකා භාවිතා? ආමන්තා. හඤ්ඤා අරහතො රාගප්ප
නානාය බොජ්ඣකා භාවිතා, තො ච වත රෙ වතනබ්බෙ අඤ්ඤා අරහතො
අසුචි සුක්කච්ඡට්ඨිති.

12. අඤ්ඤා අරහතො අසුචි සුක්කච්ඡට්ඨිති? ආමන්තා. නනු අරහතො
දෙසප්පනානාය —පෙ— මොහප්පනානාය —පෙ— අනොත්තරප්පනානාය
මග්ගො භාවිතො —පෙ— බොජ්ඣකා භාවිතා? ආමන්තා. හඤ්ඤා
අරහතො අනොත්තරප්පනානාය බොජ්ඣකා භාවිතා, තො ච වත රෙ
වතනබ්බෙ අඤ්ඤා අරහතො අසුචි සුක්කච්ඡට්ඨිති.

13. අඤ්ඤා අරහතො අසුචි සුක්කච්ඡට්ඨිති? ආමන්තා. නනු අරහතො
චිතරාගො චිතදෙසො චිතමොහො කතාකරණියො ඔතිනාහාරො
අනුප්පත්තසද්ධො පරිකම්භනවසංකෙසුප්පතො සමමදකුසුප්පිමුත්තො
උකම්භනපට්ඨිතො සංකිණ්ණපරිබො අබ්බුලෙහසිකො නිරග්ගලො
අරියො පනනඤ්ඤා පනනභාරො විසංකුසුත්තො සුචිත්තවිජයො
දුක්ඛං තස්ස පරිකුසුත්තං සමුදයො පටිකො නිරොධො සච්ඡිකතො
මග්ගො භාවිතො අභිකුසුත්තං අභිකුසුත්තං පරිකුසුත්තං පරිකුසුත්තං
පහානබ්බං පටිකො භාවෙනබ්බං භාවිතං සච්ඡිකතානබ්බං සච්ඡි

කතනනි? ආමන්තා. හඤ්චි අරහා විතරාගො විතදෙසො විතමොහො කතකාරණියො —පෙ— සච්ඡිකාතබ්බං සච්ඡිකාතං, නො ච වත රෙ වත්තබ්බෙ අත්ථි අරහතො අසුචි සුක්කච්ඡට්ඨි'ති.

14. අත්ථි අරහතො අසුචි සුක්කච්ඡට්ඨි'ති? සධම්මකුසලස්ස අරහතො අත්ථි අසුචි සුක්කච්ඡට්ඨි, පරධම්මකුසලස්ස අරහතො තත්ථි අසුචි සුක්කච්ඡට්ඨි'ති.

සධම්මකුසලස්ස අරහතො අත්ථි අසුචි සුක්කච්ඡට්ඨි'ති? ආමන්තා. පරධම්මකුසලස්ස අරහතො අත්ථි අසුචි සුක්කච්ඡට්ඨි'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— පරධම්මකුසලස්ස අරහතො තත්ථි අසුචි සුක්කච්ඡට්ඨි'ති? ආමන්තා. සධම්ම කුසලස්ස අරහතො තත්ථි අසුචි සුක්කච්ඡට්ඨි'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ—.

15. සධම්මකුසලස්ස අරහතො රාගො පභිනො අත්ථි තස්ස අසුචි සුක්කච්ඡට්ඨි'ති? ආමන්තා. පරධම්මකුසලස්ස අරහතො රාගො පභිනො, අත්ථි තස්ස අසුචි ! සුක්කච්ඡට්ඨි'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සධම්ම කුසලස්ස අරහතො දෙසො පභිනො —පෙ— මොහො පභිනො —පෙ— අනොත්තප්පං පභිනං අත්ථි තස්ස අසුචි සුක්කච්ඡට්ඨි'ති? ආමන්තා. පරධම්මකුසලස්ස අරහතො අනොත්තප්පං පභිනං අත්ථි තස්ස අසුචි සුක්කච්ඡට්ඨි'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—

16. සධම්මකුසලස්ස අරහතො රාගප්පහානාය මග්ගො භාවිතො —පෙ— බොජ්ඣ්ඣානා භාවිතා —පෙ— දෙසප්පහානාය —පෙ— මොගප්පහා නාය —පෙ— අනොත්තප්පප්පහානාය මග්ගො භාවිතො —පෙ— බොජ්ඣ්ඣානා භාවිතා අත්ථි තස්ස අසුචි සුක්කච්ඡට්ඨි'ති? ආමන්තා. පරධම්මකුසලස්ස අරහතො අනොත්තප්පප්පහානාය බොජ්ඣ්ඣානා භාවිතා අත්ථි තස්ස අසුචි සුක්කච්ඡට්ඨි'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—

17. සධම්මකුසලො අරහා විතරාගො විතදෙසො විතමොහො—පෙ— සච්ඡිකාතබ්බං සච්ඡිකාතං අත්ථි තස්ස අසුචි සුක්කච්ඡට්ඨි'ති? ආමන්තා. පරධම්මකුසලො අරහා විතරාගො විතදෙසො විතමොහො —පෙ— සච්ඡිකාතබ්බං සච්ඡිකාතං අත්ථි තස්ස අසුචි සුක්කච්ඡට්ඨි'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ—

18. පරධම්මකුසලස්ස අරහතො රාගො පභිනො තත්ථි තස්ස අසුචි සුක්කච්ඡට්ඨි'ති? ආමන්තා. සධම්මකුසලස්ස අරහතො රාගො පභිනො තත්ථි තස්ස අසුචි සුක්කච්ඡට්ඨි'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ—පරධම්ම කුසලස්ස අරහතො දෙසො පභිනො —පෙ— මොහො පභිනො —පෙ— අනොත්තප්පං පභිනං තත්ථි තස්ස අසුචි සුක්කච්ඡට්ඨි'ති? ආමන්තා. සධම්මකුසලස්ස අරහතො අනොත්තප්පං පභිනං තත්ථි තස්ස අසුචි සුක්කච්ඡට්ඨි'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ—

19. පරධම්මකුසලස්ස අරහතො රාගප්පහානාය මග්ගො භාවිතො —පෙ— බොජ්ඣ්ඣානා භාවිතා —පෙ— දෙසප්පහානාය —පෙ— මොගප්ප—

හානාය —පෙ— අනොත්තපපපහානාය මහො භාවිතො —පෙ—
 බොඤ්ඤා භාවිතා නඤ්ඤා නස්ස අසුචි සුක්කච්ඡිට්ඨිති? ආමනා.
 සධම්මකුසලස්ස අරහතො අනොත්තපපපහානාය බොඤ්ඤා භාවිතා
 නඤ්ඤා නස්ස අසුචි සුක්කච්ඡිට්ඨිති? නගෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ—

20. පරිච්ඡෙදකුසලො අරහා විහරාගො විතදෙසො විතමොගො
 —පෙ—සච්ඡිකාතබ්බං සච්ඡිකාතං නඤ්ඤා නස්ස අසුචි සුක්කච්ඡිට්ඨිති?
 ආමනා සධම්මකුසලො අරහා විහරාගො විතදෙසො විතමොගො
 —පෙ— සච්ඡිකාතබ්බං සච්ඡිකාතං නඤ්ඤා නස්ස අසුචි සුක්කච්ඡිට්ඨිති?
 නගෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ—

21. අඤ්ඤා අරහතො අසුචි සුක්කච්ඡිට්ඨිති? ආමනා. නහු චුත්තං
 භගවතා “යෙ ඤෙති¹ භික්ඛවෙ භික්ඛු පුත්ථුජානා සීලසම්පන්නා සහා
 සම්පජානා²තිදං ඔක්කමනති තෙසං අසුචි න මුච්චති, යෙ පි තෙ
 භික්ඛවෙ බාහිරිකා ඉසයො කාමෙසු විහරාගා තෙසම්පි අසුචි න මුච්චති
 අධ්මානමො භික්ඛවෙ අනවසාසො යං අරහතො අසුචි මුච්චෙය්‍යා”ති
 අනෙවං සුත්තනෙතාති? ආමනා. තෙන භි න වත්තබ්බං අඤ්ඤා අරහතො
 අසුචි සුක්කච්ඡිට්ඨිති.

22. න වත්තබ්බං අඤ්ඤා අරහතො පරුපහාරොති? ආමනා.³ නහු
 අරහතො විවර පිණ්ඩපාන සෙනාසන ගිලානපච්චය හෙසජ්ජ පරික්කාරං
 පරෙ උපසංහරෙය්‍යනති? ආමනා. හඤ්ඤි අරහතො විවර පිණ්ඩපාන
 සෙනාසන ගිලානපච්චය හෙසජ්ජ පරික්කාරං පරෙ උපසංහරෙය්‍යං,
 තෙන වත රෙ වත්තබ්බෙ අඤ්ඤා අරහතො⁴ පරුපහාරොති.

23. අරහතො විවර පිණ්ඩපාන සෙනාසන ගිලානපච්චය හෙසජ්ජ
 පරික්කාරං පරෙ උපසංහරෙය්‍යනති අඤ්ඤා අරහතො පරුපහාරොති?
 ආමනා. අරහතො සොභාපත්තිඵලං වා සකදගාමීඵලං වා අනාගාමි
 ඵලං වා අරහත්තං වා පරෙ උපසංහරෙය්‍යනති? නගෙවං වත්තබ්බෙ
 —පෙ—.

පරුපහාරකථා නිවර්තනා.

2. 2. අඤ්ඤාණ කථා

1. අඤ්ඤා අරහතො අඤ්ඤාණනති? ආමනා. අඤ්ඤා අරහතො
 අඤ්ඤා අඤ්ඤාණො අඤ්ඤාණොගො අඤ්ඤාණසංගො අඤ්ඤාපරිසුද්ධානං
 අඤ්ඤා සංඤ්ඤාපරං අඤ්ඤානිවරණනති? නගෙවං වත්තබ්බෙ—නඤ්ඤා

1. යෙ තෙ භික්ඛවෙ. - ඉ. ම.

2. සති සම්පජානා - ඉ.

3. න වත්තබ්බං අඤ්ඤා අරහතො අසුචි සුක්කච්ඡිට්ඨිති ආමනා - ඉ.

4. අරහතො අසුචි සුක්කච්ඡිට්ඨිති - ඉ -

අරභතො අවිජ්ජා අවිජ්ජාසො අවිජ්ජායොගො අවිජ්ජානුසයො අවිජ්ජා පරිවුට්ඨානං අවිජ්ජාසංකෙඤ්ජනං අවිජ්ජානිවරණනි? ආමන්තා. හඤ්චි නත්ති අරභතො අවිජ්ජා අවිජ්ජාසො අවිජ්ජායොගො අවිජ්ජානුසයො අවිජ්ජාපරිවුට්ඨානං අවිජ්ජාසංකෙඤ්ජනං අවිජ්ජානිවරණං, තො ච චා රෙ චතතබ්බෙ අත්ති අරභතො අක්කැණනති

2. අත්ති පුට්ඨජ්ජනස්ස අක්කැණණං, අත්ති නස්ස අවිජ්ජා අවිජ්ජාසො අවිජ්ජායොගො අවිජ්ජානුසයො අවිජ්ජාපරිවුට්ඨානං අවිජ්ජාසංකෙඤ්ජනං අවිජ්ජානිවරණනි? ආමන්තා. අත්ති අරභතො අක්කැණණං අත්ති නස්ස අවිජ්ජා අවිජ්ජාසො අවිජ්ජායොගො අවිජ්ජානුසයො අවිජ්ජා පරිවුට්ඨානං අවිජ්ජාසංකෙඤ්ජනං අවිජ්ජානිවරණනි? නහෙවං චතතබ්බෙ—පෙ—

3. අත්ති අරභතො අක්කැණණං නත්ති නස්ස අවිජ්ජා අවිජ්ජාසො අවිජ්ජායොගො අවිජ්ජානුසයො අවිජ්ජාපරිවුට්ඨානං අවිජ්ජාසංකෙඤ්ජනං අවිජ්ජානිවරණනි? ආමන්තා. අත්ති පුට්ඨජ්ජනස්ස අක්කැණණං නත්ති නස්ස අවිජ්ජා අවිජ්ජාසො අවිජ්ජායොගො අවිජ්ජානුසයො අවිජ්ජා පරිවුට්ඨානං අවිජ්ජාසංකෙඤ්ජනං අවිජ්ජානිවරණනි? නහෙවං චතතබ්බෙ —පෙ—.

4. අත්ති අරභතො අක්කැණණනි? ආමන්තා. අරභා අක්කැණණපභවො පාණං හතෙය්‍ය අදින්නං ආදියෙය්‍ය මුසා භතෙය්‍ය පිසුණං භතෙය්‍ය ඵරුසං භතෙය්‍ය සම්මං පලපෙය්‍ය¹ සන්ධිං ඡිකෙය්‍ය නිලොථං හරෙය්‍ය² ඵකාගාරිකා කරෙය්‍ය පරිපජ්චෙ තිට්ඨෙය්‍ය පරදුරං ගච්ඡෙය්‍ය ගාමිකානං කරෙය්‍ය නිගමිකානං කරෙය්‍යාති? නහෙවං චතතබ්බෙ —පෙ— අත්ති පුට්ඨජ්ජනස්ස අක්කැණණං පුට්ඨජ්ජනො අක්කැණණපභවො පාණං හතෙය්‍ය අදින්නං ආදියෙය්‍ය මුසා භතෙය්‍ය —පෙ— ගාමිකානං කරෙය්‍ය නිගමිකානං කරෙය්‍යාති? ආමන්තා. අත්ති අරභතො අක්කැණණං අරභා අක්කැණණපභවො පාණං හතෙය්‍ය අදින්නං ආදියෙය්‍ය —පෙ— ගාමිකානං කරෙය්‍ය නිගමිකානං කරෙය්‍යාති? නහෙවං චතතබ්බෙ.

5. අත්ති අරභතො අක්කැණණං න ච අරභා අක්කැණණපභවො පාණං හතෙය්‍ය අදින්නං ආදියෙය්‍ය —පෙ— ගාමිකානං කරෙය්‍ය නිගමිකානං කරෙය්‍යාති? ආමන්තා. අත්ති පුට්ඨජ්ජනස්ස අක්කැණණං න ච පුට්ඨජ්ජනො අක්කැණණපභවො පාණං හතෙය්‍ය අදින්නං ආදියෙය්‍ය —පෙ— ගාමිකානං කරෙය්‍ය නිගමිකානං කරෙය්‍යාති? නහෙවං චතතබ්බෙ —පෙ—.

6. අත්ති අරභතො අක්කැණණනි? ආමන්තා. අත්ති අරභතො සන්තරි අක්කැණණං ධම්මෙ අක්කැණණං සබ්බෙ අක්කැණණං පිකාය අක්කැණණං පුබ්බන්තො අක්කැණණං අපරන්තො අක්කැණණං පුබ්බන්තාපරන්තො අක්කැණණං ඉදං පච්චයනා පච්චිකාමුප්පන්නොසු ධම්මෙසු අක්කැණණනි?

තහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— තත්ථි අරහතො සන්ථරි අක්කස්සණං ධම්මෙ අක්කස්සණං සම්මෙස අක්කස්සණං සික්ඛාය අක්කස්සණං පුබ්බනොත අක්කස්සණං අපරනොත අක්කස්සණං පුබ්බාපරනොත අක්කස්සණං ඉදප්පච්චයතා පටිච්ච සමුප්පනොතස්ස ධම්මෙස්ස අක්කස්සණන්ති? ආමන්තා. හස්සති තත්ථි අරහතො සන්ථරි අක්කස්සණං ධම්මෙ අක්කස්සණං සම්මෙස අක්කස්සණං —පෙ— ඉදප්පච්චයතා පටිච්චසමුප්පනොතස්ස ධම්මෙස්ස අක්කස්සණං, නො ච වහ රෙ වත්තබ්බෙ අත්ථි අරහතො අක්කස්සණන්ති.

7. අත්ථි පුට්ඨජ්ජනස්ස අක්කස්සණං අත්ථි භස්ස සන්ථරි අක්කස්සණං ධම්මෙ අක්කස්සණං සම්මෙස අක්කස්සණං —පෙ— ඉදප්පච්චයතා පටිච්ච සමුප්පනොතස්ස ධම්මෙස්ස අක්කස්සණන්ති? ආමන්තා. අත්ථි අරහතො අක්කස්සණං අත්ථි භස්ස සන්ථරි අක්කස්සණං ධම්මෙ අක්කස්සණං සම්මෙස අක්කස්සණං —පෙ— ඉදප්පච්චයතා පටිච්චසමුප්පනොතස්ස ධම්මෙස්ස අක්කස්සණන්ති? තහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අත්ථි අරහතො අක්කස්සණං තත්ථි භස්ස සන්ථරි අක්කස්සණං ධම්මෙ අක්කස්සණං සම්මෙස අක්කස්සණං —පෙ— ඉදප්පච්චයතා පටිච්චසමුප්පනොතස්ස ධම්මෙස්ස අක්කස්සණන්ති? ආමන්තා. අත්ථි පුට්ඨජ්ජනස්ස අක්කස්සණං තත්ථි භස්ස සන්ථරි අක්කස්සණං ධම්මෙ අක්කස්සණං සම්මෙස අක්කස්සණං —පෙ— ඉදප්පච්චයතා පටිච්ච සමුප්පනොතස්ස ධම්මෙස්ස අක්කස්සණන්ති? තහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

8. අත්ථි අරහතො අක්කස්සණන්ති? ආමන්තා. තනු අරහතො රාගො පභිනො උච්ඡික්ඛන්තිලො භාලාවඤ්ඤානො අනභාවඤානො ආයතිං අනුප්පාදධම්මොති? ආමන්තා. හස්සති අරහතො රාගො පභිනො උච්ඡික්ඛන්තිලො භාලාවඤ්ඤානො අනභාවඤානො ආයතිං අනුප්පාද ධම්මො, නො ච වහ රෙ වත්තබ්බෙ අත්ථි අරහතො අක්කස්සණන්ති.

9. අත්ථි අරහතො අක්කස්සණන්ති? ආමන්තා. තනු අරහතො දොසො පභිනො —පෙ— මොහො පභිනො —පෙ— අනොත්තප්පං පභිනං උච්ඡික්ඛන්තිලං භාලාවඤ්ඤානං අනභාවඤානං ආයතිං අනුප්පාදධම්මොති? ආමන්තා. හස්සති අරහතො අනොත්තප්පං පභිනං උච්ඡික්ඛන්තිලං භාලාවඤ්ඤානං අනභාවඤානං ආයතිං අනුප්පාදධම්මං, නො ච වහ රෙ වත්තබ්බෙ අත්ථි අරහතො අක්කස්සණන්ති. අත්ථි අරහතො අක්කස්සණන්ති? ආමන්තා. තනු අරහතො රාගප්පහානාය මග්ගො භාවිතො —පෙ— බොජ්ඣංගො භාවිතො? ආමන්තා. හස්සති අරහතො රාගප්පහානාය මග්ගො භාවිතො නො ච වහ රෙ වත්තබ්බෙ අත්ථි අරහතො අක්කස්සණන්ති. අත්ථි අරහතො අක්කස්සණන්ති? ආමන්තා. තනු අරහතො දොසප්පහානාය —පෙ— මොහප්පහානාය —පෙ— අනොත්තප්පප්පහානාය මග්ගො භාවිතො —පෙ— බොජ්ඣංගො භාවිතො? ආමන්තා. හස්සති අරහතො අනොත්තප්පප්පහානාය මග්ගො භාවිතො, නො ච වහ රෙ වත්තබ්බෙ අත්ථි අරහතො අක්කස්සණන්ති.

10. අපි අරගහො අක්කැණිනි? ආමනනා. නනු අරගා විහරාගො විහදෙසො විහමොගො —පෙ— සව්ඡිකාභබ්බං සව්ඡිකාභනි? ආමනනා. හක්ඛු අරගා විහරාගො —පෙ— සව්ඡිකාභබ්බං සව්ඡිකාභ, නො ව වහ රෙ වතතබ්බෙ අපි අරගහො අක්කැණිනි.

11. අපි අරගහො අක්කැණිනි? සධම්මකුසලස්ස අරගහො අපි අක්කැණිනි, පරධම්මකුසලස්ස අරගහො නපි අක්කැණිනි. සධම්මකුසලස්ස අරගහො අපි අක්කැණිනි? ආමනනා. පරධම්මකුසලස්ස අරගහො අපි අක්කැණිනි? නගෙවං වතතබ්බෙ —පෙ— පරධම්මකුසලස්ස අරගහො නපි අක්කැණිනි? ආමනනා. සධම්මකුසලස්ස අරගහො නපි අක්කැණිනි? නගෙවං වතතබ්බෙ —පෙ—.

12. සධම්මකුසලස්ස අරගහො රාගො පභිනො අපි නස්ස අක්කැණිනි? ආමනනා. පරධම්මකුසලස්ස අරගහො රාගො පභිනො අපි නස්ස අක්කැණිනි? නගෙවං වතතබ්බෙ —පෙ— සධම්මකුසලස්ස අරගහො දෙසො පභිනො—පෙ—මොගො පභිනො—පෙ—අනොත්තප්පං පභිනං අපි නස්ස අක්කැණිනි? ආමනනා. පරධම්මකුසලස්ස අරගහො අනොත්තප්පං පභිනං අපි නස්ස අක්කැණිනි? නගෙවං වතතබ්බෙ—පෙ—.

13. සධම්මකුසලස්ස අරගහො රාගප්පහානාය මගො භාවිතො —පෙ— බොජ්ඣක්ඛා භාවිතා අපි නස්ස අක්කැණිනි? ආමනනා. පරධම්මකුසලස්ස අරගහො රාගප්පහානාය බොජ්ඣක්ඛා භාවිතා අපි නස්ස අක්කැණිනි? නගෙවං වතතබ්බෙ —පෙ— සධම්මකුසලස්ස අරගහො දෙසප්පහානාය —පෙ— මොගප්පහානාය —පෙ— අනොත්තප්පප්පහානාය මගො භාවිතො —පෙ— බොජ්ඣක්ඛා භාවිතා අපි නස්ස අක්කැණිනි? ආමනනා. පරධම්මකුසලස්ස අරගහො අනොත්තප්පප්පහානාය බොජ්ඣක්ඛා භාවිතා අපි නස්ස අක්කැණිනි? නගෙවං වතතබ්බෙ —පෙ—.

14. සධම්මකුසලො අරගා විහරාගො විහදෙසො විහමොගො —පෙ— සව්ඡිකාභබ්බං සව්ඡිකාභං අපි නස්ස අක්කැණිනි? ආමනනා. පරධම්මකුසලො අරගා විහරාගො විහදෙසො විහමොගො —පෙ— සව්ඡිකාභබ්බං සව්ඡිකාභං අපි නස්ස අක්කැණිනි? නගෙවං වතතබ්බෙ —පෙ—.

15. පරධම්මකුසලස්ස අරගහො රාගො පභිනො නපි නස්ස අක්කැණිනි? ආමනනා. සධම්මකුසලස්ස අරගහො රාගො පභිනො නපි නස්ස අක්කැණිනි? නගෙවං වතතබ්බෙ —පෙ— පරධම්මකුසලස්ස අරගහො දෙසො පභිනො —පෙ— මොගො පභිනො —පෙ— අනොත්තප්පං පභිනං නපි නස්ස අක්කැණිනි? ආමනනා. සධම්මකුසලස්ස අරගහො අනොත්තප්පං පභිනං නපි නස්ස අක්කැණිනි? නගෙවං වතතබ්බෙ —පෙ—.

16. පරිමමකුසලස්ස අරහතො රාගප්පහානාය මග්ගො භාවිතො —පෙ— බොජ්ඣංගිනා භාවිතා —පෙ— දොසප්පහානාය —පෙ— මොහප්ප හානාය —පෙ— අනොත්තප්පප්පහානාය මග්ගො භාවිතො —පෙ— බොජ්ඣංගිනා භාවිතා තස්සි වස්ස අඤ්ඤාණන්ති? ආමන්තා. සධම්මකුසලස්ස අරහතො අනොත්තප්පප්පහානාය බොජ්ඣංගිනා භාවිතා තස්සි වස්ස අඤ්ඤාණන්ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— පරිමමකුසලො අරහා විහරාගො විහදෙස්සො විහමොගො —පෙ— සච්ඡිකාහබ්බං සච්ඡිකාහා තස්සි වස්ස අඤ්ඤාණන්ති? ආමන්තා. සධම්මකුසලො අරහා විහරාගො විහදෙස්සො විහමොගො —පෙ— සච්ඡිකාහබ්බං සච්ඡිකාහා තස්සි වස්ස අඤ්ඤාණන්ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

17. අස්සි අරහතො අඤ්ඤාණන්ති? ආමන්තා. නනු චුත්තං භග වහා—“ජාතවාහං¹ භික්ඛවෙ පස්සහො ආසවානං බයං වදාමි තො අජාතහො තො අපස්සහො, කිඤ්ච භික්ඛවෙ ජාතහො කිං පස්සහො ආසවානං බයො ගොති? ඉති රූපං ඉති රූපස්ස සමුදයො ඉති රූපස්ස අත්ථගමො, ඉති වෙදනා —පෙ— ඉති සඤ්ඤා-ඉති සංඛාරා-ඉති විඤ්ඤාණං ඉති විඤ්ඤාණස්ස සමුදයො ඉති විඤ්ඤාණස්ස අත්ථගමොති. එවං බො භික්ඛවෙ ජාතහො එවං පස්සහො ආසවානං බයො ගොතිති” අනෙවං සුත්තන්තොති? ආමන්තා. හෙන භි න වත්තබ්බං අස්සි අරහතො අඤ්ඤාණන්ති.

18. අස්සි අරහතො අඤ්ඤාණන්ති? ආමන්තා. නනු චුත්තං භග වහා—“ජාතවාහං¹ භික්ඛවෙ පස්සහො ආසවානං බයං වදාමි තො අජාතහො තො අපස්සහො, කිඤ්ච භික්ඛවෙ ජාතහො කිං පස්සහො ආසවානං බයො ගොති? ඉදං දුක්ඛන්ති භික්ඛවෙ ජාතහො පස්සහො ආසවානං බයො ගොති, අයං දුක්ඛසමුදයොති ජාතහො පස්සහො ආසවානං බයො ගොති, අයං දුක්ඛනිරෝධොති ජාතහො පස්සහො ආසවානං බයො ගොති, අයං දුක්ඛනිරෝධාමනිපටිපදාති ජාතහො පස්සහො ආසවානං බයො ගොති. එවං බො භික්ඛවෙ ජාතහො එවං පස්සහො ආසවානං බයො ගොති”ති, අනෙවං සුත්තන්තොති? ආමන්තා. හෙන භි න වත්තබ්බං අස්සි අරහතො අඤ්ඤාණන්ති.

19. අස්සි අරහතො අඤ්ඤාණන්ති? ආමන්තා. නනු චුත්තං භග වහා—“සබ්බං භික්ඛවෙ අනභිජානං අපරිජානං අවිරාජයං අප්පජනං අහබ්බො දුක්ඛකකයාය² ඉදං බො භික්ඛවෙ සබ්බං අභිජානං පරිජානං විරාජයං ප්පජනං භබ්බො දුක්ඛකකයායා”ති-අනෙවං සුත්තන්තොති? ආමන්තා. හෙන භි න වත්තබ්බං අස්සි අරහතො අඤ්ඤාණන්ති.

20. අස්සි අරහතො අඤ්ඤාණන්ති? ආමන්තා. නනු චුත්තං භගවහා—

1. ජාතවාහං-ඉ.

2. සබ්බං ව බො - ඉ. ම.

“සභාවස්ස දස්සන සමපදය-තයස්සු ධම්මා ජනිතා භවන්ති,
සකකායදිට්ඨි විවිකිවජ්ජනස්සු-සීලබ්බතංවාපි යදත්ති කිස්සු,
චතුහපායෙහි ච විපජ්ජුතො-¹ඡවාහි ණානාති අහබ්බො කාතුන්ති”

අතේ’ව සුත්තනොති? ආමන්තා. තෙන හි න වත්තබ්බං අත්ති අරහතො අස්සෙත්තන්ති.

21. අත්ති අරහතො අස්සෙත්තන්ති? ආමන්තා. නහු චුත්තං භගවතා, “යසම්ම භික්ඛවෙ සමයෙ අරියසාවකස්ස විරජං විතමලං ධම්ම චක්ඛුං උදපාදි යං කිස්සු සමුදයධම්මං සබ්බං තං නිරොධධම්මන්ති, සහ දස්සනුපපාදු භික්ඛවෙ අරියසාවකස්ස තිණ්ඤ්ඤාඤ්ජනාති පතිත්තන්ති, සකකායදිට්ඨි විවිකිවජ්ජනස්සු සීලබ්බතපරාමාසො’ති, අතේ’ව සුත්තනොති? ආමන්තා. තෙන හි න වත්තබ්බං අත්ති අරහතො අස්සෙත්තන්ති.

22. න වත්තබ්බං අත්ති අරහතො අස්සෙත්තන්ති? ආමන්තා. නහු අරහා ඉත්ති පුරිසානං නාමගොත්තං තජාතෙය්‍ය මග්ගාමග්ගං තජාතෙය්‍ය තිණ්ඤාට්ඨ වතප්පතිතං තාමං තජාතෙය්‍යා’ති? ආමන්තා. හස්සු අරහා ඉත්ති පුරිසානං නාමගොත්තං තජාතෙය්‍ය මග්ගාමග්ගං තජාතෙය්‍ය තිණ්ඤාට්ඨ වතප්පතිතං තාමං තජාතෙය්‍ය, හෙන වත රෙ වත්තබ්බෙ අත්ති අරහතො අස්සෙත්තන්ති.

23. අරහා ඉත්ති පුරිසානං නාමගොත්තං තජාතෙය්‍ය මග්ගාමග්ගං තජාතෙය්‍ය තිණ්ඤාට්ඨ වතප්පතිතං තාමං තජාතෙය්‍යාති අත්ති අරහතො අස්සෙත්තන්ති? ආමන්තා. අරහා සොවාපනතිඵලං වා සකදගාමිඵලං වා අනාගාමිඵලං වා අරහත්තං වා න ජාතෙය්‍යා’ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

අස්සෙත්තන්ති කථා නිවේනා.

2. 3. කඩබා කථා

1. අත්ති අරහතො කඩබා’ති? ආමන්තා. අත්ති අරහතො විවිකිවජ්ජන විවිකිවජ්ජන පරිසුට්ඨානං විවිකිවජ්ජන සක්ඤ්ඤාඤ්ජනං විවිකිවජ්ජන නිවරණන්ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— තත්ති අරහතො විවිකිවජ්ජන විවිකිවජ්ජන පරිසුට්ඨානං විවිකිවජ්ජන සක්ඤ්ඤාඤ්ජනං විවිකිවජ්ජන නිවරණන්ති? ආමන්තා. හස්සු තත්ති අරහතො විවිකිවජ්ජන විවිකිවජ්ජන පරිසුට්ඨානං විවිකිවජ්ජන සක්ඤ්ඤාඤ්ජනං විවිකිවජ්ජන නිවරණං, තො ව වත රෙ වත්තබ්බෙ අත්ති අරහතො කඩබා’ති.

2. අත්ති පුප්පිජ්ජනස්ස කඩබා’ අත්ති තස්ස විවිකිවජ්ජන, විවිකිවජ්ජන පරිසුට්ඨානං විවිකිවජ්ජන සක්ඤ්ඤාඤ්ජන, විවිකිවජ්ජන නිවරණන්ති? ආමන්තා.

අපි අරහතො කඛිං අපි තස්ස විවිකිච්ඡා විවිකිච්ඡාපරිසුට්ඨානං විවිකිච්ඡා සංකොඤ්ඤානං විවිකිච්ඡානිවරණනති? නගෙවං වත්තබ්බෙ-පෙ-

3. අපි අරහතො කඛිං තප්පි තස්ස විවිකිච්ඡා විවිකිච්ඡාපරිසුට්ඨානං විවිකිච්ඡා සංකොඤ්ඤානං විවිකිච්ඡානිවරණනති? ආමන්තා, අපි පුත්ථජ්ඣකස්ස කඛිං තප්පි තස්ස විවිකිච්ඡා විවිකිච්ඡාපරිසුට්ඨානං විවිකිච්ඡා සංකොඤ්ඤානං විවිකිච්ඡා නිවරණනති? නගෙවං වත්තබ්බෙ-පෙ-

4. අපි අරහතො කඛිංති? ආමන්තා, අපි අරහතො සත්ථි කඛිං ධම්මෙ කඛිං සංකොඤ්ඤානං සංකොඤ්ඤානං පුබ්බන්තො කඛිං අපරන්තො කඛිං පුබ්බාපරන්තො කඛිං ඉදංපච්චයනා පරිච්චසමුප්පනොසු ධම්මෙසු කඛිංති? නගෙවං වත්තබ්බෙ-තප්පි අරහතො සත්ථි කඛිං ධම්මෙ කඛිං-පෙ-ඉදංපච්චයනා පරිච්චසමුප්පනොසු ධම්මෙසු කඛිංති? ආමන්තා, ගඤ්චි තප්පි අරහතො සත්ථි කඛිං ධම්මෙ කඛිං-පෙ-ඉදංපච්චයනා පරිච්චසමුප්පනොසු ධම්මෙසු කඛිං, නො ව වහ රෙ වත්තබ්බෙ අපි අරහතො කඛිංති.

5. අපි පුත්ථජ්ඣකස්ස කඛිං අපි තස්ස සත්ථි කඛිං ධම්මෙ කඛිං-පෙ-ඉදංපච්චයනා පරිච්චසමුප්පනොසු ධම්මෙසු කඛිංති? ආමන්තා, අපි අරහතො කඛිං අපි තස්ස සත්ථි කඛිං ධම්මෙ කඛිං-පෙ-ඉදංපච්චයනා පරිච්චසමුප්පනොසු ධම්මෙසු කඛිං ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ-අපි අරහතො කඛිං තප්පි තස්ස සත්ථි කඛිං ධම්මෙ කඛිං-පෙ-ඉදංපච්චයනා පරිච්චසමුප්පනොසු ධම්මෙසු කඛිංති? ආමන්තා, අපි පුත්ථජ්ඣකස්ස කඛිං තප්පි තස්ස සත්ථි කඛිං ධම්මෙ කඛිං-පෙ-ඉදංපච්චයනා පරිච්චසමුප්පනොසු ධම්මෙසු කඛිංති? නගෙවං වත්තබ්බෙ-පෙ-

6 - 8. අපි අරහතො කඛිංති? ආමන්තා, නනු අරහතො රාගො පභිනො උච්ඡින්නමුලො භාලාවජ්ඣකතො අනභාවකතො ආයතීං අනුප්පාදධම්මොති? ආමන්තා, ගඤ්චි අරහතො රාගො පභිනො උච්ඡින්නමුලො භාලාවජ්ඣකතො අනභාවකතො ආයතීං අනුප්පාද ධම්මො, නො ව වහ රෙ වත්තබ්බෙ අපි අරහතො කඛිංති.

අපි අරහතො කඛිංති? ආමන්තා, නනු අරහතො දොසො පභිනො-පෙ-මොහො පභිනො-පෙ-අනොත්තප්පං පභිනං-පෙ-රාගප්පහානාය මග්ගො භාවිතො-පෙ-බොජ්ඣකිහා භාවිතා-පෙ-දොසප්පහානාය-පෙ-අනොත්තප්පප්පහානාය මග්ගො භාවිතො-පෙ-බොජ්ඣකිහා භාවිතා, නනු අරහා විතරාගො විතරාදොසො විතරාමොහො-පෙ-සමුද්ධානබ්බං සමුද්ධානනති? ආමන්තා, ගඤ්චි අරහා විතරාගො විතරාදොසො විතරාමොහො-පෙ-සමුද්ධානබ්බං සමුද්ධානං, නො ව වහ රෙ වත්තබ්බෙ අපි අරහතො කඛිංති.

9. අපි අරගතො කාබොනාට්? සබ්මෙකුසලය අරගතො අපි කාබොනාට්? පරබ්මෙකුසලය අරගතො නපි කාබොනාට්.

සබ්මෙකුසලය අරගතො අපි කාබොනාට්? ආමන්තා. පරබ්මෙකුසලය අරගතො අපි කාබොනාට්? නගෙවං වත්තබ්බං—පෙ—පරබ්මෙකුසලය අරගතො නපි කාබොනාට්? ආමන්තා. සබ්මෙකුසලය අරගතො නපි කාබොනාට්? නගෙවං වත්තබ්බං—පෙ—.

10 - 11 සබ්මෙකුසලය අරගතො රාගො පභිනො අපි නසා කාබොනාට්? ආමන්තා. පරබ්මෙකුසලය අරගතො රාගො පභිනො අපි නසා කාබොනාට්? නගෙවං වත්තබ්බං—පෙ—සබ්මෙකුසලය අරගතො දෙසො පභිනො—පෙ—මොගො පභිනො—පෙ—අනොත්තප්පං පභිනං—පෙ—රාගප්පහානාය මගො භාවිතො—පෙ—බොජ්ඣාසා භාවිතො—පෙ—දෙසප්පහානාය—පෙ—මොගප්පහානාය—පෙ—අනොත්තප්පහානාය මගො භාවිතො—පෙ—බොජ්ඣාසා භාවිතො—පෙ—

12. සබ්මෙකුසලො අරගා විහරාගො විහදෙසො විහමොගො—පෙ—සව්ඡිකාතබ්බං සව්ඡිකාතං අපි නසා කාබොනාට්? ආමන්තා. පරබ්මෙකුසලො අරගා විහරාගො විහදෙසො විහමොගො—පෙ—සව්ඡිකාතබ්බං සව්ඡිකාතං අපි නසා කාබොනාට්? නගෙවං වත්තබ්බං—පෙ—

13. 14. පරබ්මෙකුසලය අරගතො රාගො පභිනො නපි නසා කාබොනාට්? ආමන්තා. සබ්මෙකුසලය අරගතො රාගො පභිනො නපි නසා කාබොනාට්? නගෙවං වත්තබ්බං—පෙ—පරබ්මෙකුසලය අරගතො දෙසො පභිනො—පෙ—මොගො පභිනො—පෙ—අනොත්තප්පං පභිනං—පෙ—රාගප්පහානාය මගො භාවිතො—පෙ—බොජ්ඣාසා භාවිතො—පෙ—දෙසප්පහානාය—පෙ—මොගප්පහානාය—පෙ—අනොත්තප්පහානාය මගො භාවිතො—පෙ—බොජ්ඣාසා භාවිතො—පෙ—පරබ්මෙකුසලො අරගා විහරාගො විහදෙසො විහමොගො—පෙ—සව්ඡිකාතබ්බං සව්ඡිකාතං නපි නසා කාබොනාට්? ආමන්තා. සබ්මෙකුසලො අරගා විහරාගො විහදෙසො විහමොගො—පෙ—සව්ඡිකාතබ්බං සව්ඡිකාතං නපි නසා කාබොනාට්? නගෙවං වත්තබ්බං—පෙ—

15. අපි අරගතො කාබොනාට්? ආමන්තා. නනු චුත්තං භගවතා 'ජාතනා'හං¹ භික්ඛවෙ පසානො ආසවානං ඛයං වදම්, තො අජාතනො තො අපසානො. කිඤ්ච භික්ඛවෙ ජාතනො කිං පසානො ආසවානං ඛයො ගොති? ඉති රූපං—පෙ—ඉති විඤ්ඤාණසා අත්ථිගමොති. එවං බො භික්ඛවෙ ජාතනො එවං පසානො ආසවානං ඛයො ගොති"ති අත්ථෙව සුත්තනොති? ආමන්තා. තෙන භි න වත්තබ්බං අපි අරගතො කාබොනාට්.

16. අපි අරභණො කඛ්ඛා'ති? ආමන්තා. නනු චුත්තං භගවතා—
 “ජානතො'හං භික්ඛවෙ පස්සන්තො ආසවානං ඛයං වදාමි, නො අජානන්තො
 නො අපස්සන්තො, කිංඤ්ච භික්ඛවෙ ජානන්තො කිං පස්සන්තො ආසවානං
 ඛයො හොති? ඉදං දුක්ඛන්ති භික්ඛවෙ —පෙ— අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනී
 පටිපදාති ජානන්තො පස්සන්තො ආසවානං ඛයො හොති. එවං ඛො භික්ඛවෙ
 ජානන්තො එවං පස්සන්තො ආසවානං ඛයො හොති'ති, අනෙව සුත්තන-
 නොති? ආමන්තා. හෙත භි න වත්තබ්බං අපි අරභණො කඛ්ඛා'ති.

17. අපි අරභණො කඛ්ඛා'ති? ආමන්තා. නනු චුත්තං භගවතා
 සබ්බං භික්ඛවෙ අනභිජානං අපරිජානං අවිරාජයං අප්පජහං අනබ්බො
 දුක්ඛක්ඛයාය, ඉදං ඛො භික්ඛවෙ සබ්බං අභිජානං¹ පරිජානං විරාජයං
 ප්පජහං නබ්බො දුක්ඛක්ඛයාය'ති, අනෙව සුත්තනොති? ආමන්තා.
 හෙත භි න වත්තබ්බං අපි අරභණො කඛ්ඛා'ති.

18. අපි අරභණො කඛ්ඛා'ති? ආමන්තා. නනු චුත්තං භගවතා—

“සභාවස්ස දස්සන්ත සම්පදාය —පෙ—

ජ්ඣාති ණානාති අනබ්බොභාදුන්ති”.

අනෙව සුත්තනොති? ආමන්තා. හෙත භි න වත්තබ්බං අපි අරභණො
 කඛ්ඛා'ති.

19. අපි අරභණො කඛ්ඛා'ති? ආමන්තා. නනු චුත්තං භගවතා
 “යස්මිං භික්ඛවෙ සමයෙ අරියසාවකස්ස විරජං විහමලං ධම්මවක්ඛුං
 උදපාදි යං කිංඤ්ච සමුදයධම්මං සබ්බන්තං නිරෝධධම්මන්ති, සහදස්ස
 නුප්පාදා භික්ඛවෙ අරියසාවකස්ස නිණ් සංකෙඤ්ජානාති පතියන්ති
 සක්කායදිට්ඨි විචිකිච්ඡා සිලබ්බහපරාමාසො”ති, අනෙව සුත්තනොති?
 ආමන්තා. හෙත භි න වත්තබ්බං අපි අරභණො කඛ්ඛා'ති.

20. අපි අරභණො කඛ්ඛා'ති? ආමන්තා. නනු චුත්තං භගවතා—

“යද් හවෙ පාදුභවන්ති ධම්මා
 ආනාපිතො ක්කායන්තො බ්‍රාහ්මණස්ස,
 අථස්ස කඛ්ඛා වපයන්ති සබ්බා
 යන්තො පජානාති සහෙදු ධම්මන්ති.

යද් හවෙ පාදුභවන්ති ධම්මා
 ආනාපිතො ක්කායන්තො බ්‍රාහ්මණස්ස,
 අථස්ස කඛ්ඛා වපයන්ති සබ්බා
 යන්තො ඛයං පච්චයානං අවෙදි ති.

යද් හවෙ පාදුභවන්ති ධම්මා
 ආනාපිතො ක්කායන්තො බ්‍රාහ්මණස්ස,
 විට්ඨපයං නිට්ඨති මාරසෙනං
 සුරියො'ව භිගාසය මන්තලිකන්ති.

1. සබ්බං ව ඛො භික්ඛවෙ අභිජානං - ඉ. ම.

යා කාපි කඛිං, ඉධ වා හුරං වා
සකච්චේයා වා පරච්චේයා වා,
කායිනො වා පජ්ජන්ති සබ්බා
ආභාසිනො බ්‍රහ්මචරියං වරන්තා'ති.

යෙ කඛිං සමනිකකන්තා
කඛිං භූතෙසු පාණීසු,
අසංසයා විසංයුතතා
තෙසු දින්නං මහපථලන්ති.

එතාදිසී ධම්ම පකාසනෙත්ථ
ත වත්ථ කිං කඛිති! කොපි සාවනො,
නිතිණ්ණමසං විපිනිච්ඡ ඡින්නං
බුද්ධං තමසසාම ජිනං ජනිතු'ති.

අතේව සුත්තන්තොති? ආමන්තා, තෙන හි ත වත්තබ්බං අත්ථි අරහතො කඛිං'ති.

21. ත වත්තබ්බං අත්ථි අරහතො කඛිං'ති? ආමන්තා, තනු අරහා ඉත්ථි පුරිසානං තාමගොත්තෙ කඛෙඛියා, මග්ගාමග්ගෙ කඛෙඛියා, නිණ්-කට්ඨ වතප්පනිතං තාමෙ කඛෙඛියා'ති? ආමන්තා, ගඤ්චි අරහා ඉත්ථි පුරිසානං තාමගොත්තෙ කඛෙඛියා, මග්ගාමග්ගෙ කඛෙඛියා, නිණ්කට්ඨ වතප්පනිතං තාමෙ කඛෙඛියා, තෙන වහ රෙ වත්තබ්බෙ අත්ථි අරහතො කඛිං'ති.

22. අරහා ඉත්ථි පුරිසානං තාමගොත්තෙ කඛෙඛියා, මග්ගාමග්ගෙ කඛෙඛියා නිණ්කට්ඨවතප්පනිතං තාමෙ කඛෙඛියා'ති, අත්ථි අරහතො කඛිං'ති? ආමන්තා, අරහා සොභාපත්තිථලෙ වා සකදගාමිථලෙ වා අනාගාමිථලෙ වා අරහත්තෙ වා කඛෙඛියා'ති? තභෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

කඛිංකථා නිවසිනො.

2. 4. පරච්ඡාරණ කථා.

1. අත්ථි අරහතො පරච්ඡාරණ'ති? ආමන්තා, අරහා පරතෙයො පරපත්තියො පරපච්චයො පරපට්ඨිකාහු ත ජානාති ත පසාති සං මුලෙහා අසමප්පාතො'ති? තභෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— තනු අරහා තපරතෙයො තපරපත්තියො තපරපච්චයො ත පරපට්ඨිකාහු ජානාති පසාති අසමමුලෙහා සමප්පාතො'ති? ආමන්තා, ගඤ්චි අරහා තපර තෙයො තපරපත්තියො තපරපච්චයො ත පරපට්ඨිකාහු ජානාති

1. කිනනු වත්ථ කඛිති - ඉ.

පසසනි අසමමුලෝහා සමපජානෝ, නො ව වහ රේ වතනබ්බෙ අභි අරහතො පරච්ඡාරණං'ති.

2. අභි පුට්ඨජ්ඣක්ඛස්ස පරච්ඡාරණං. සො ච පරතෙයෙසා පර-පතනියො පරපච්චයො පරපට්ඨිකභි ජානාති කපස්සනි සමමුලෝහා අසමපජානෝ'ති? ආමන්තා. අභි අරහතො පරච්ඡාරණං සො ච පරතෙයෙසා පරපතනියො පරපච්චයො පරපට්ඨිකභි ජානාති කපස්සනි සමමුලෝහා අසමපජානෝ'ති? නගෙවං වතනබ්බෙ —පෙ—.

3. අභි අරහතො පරච්ඡාරණං. සො ච ක පරතෙයෙසා කපරපතනියො කපරපච්චයො කපරපට්ඨිකභි ජානාති පසසනි අසමමුලෝහා සමපජානෝ'ති? ආමන්තා. අභි පුට්ඨජ්ඣක්ඛස්ස පරච්ඡාරණං. සො ච කපරතෙයෙසා කපරපතනියො කපරපච්චයො කපරපට්ඨිකභි ජානාති පසසනි අසමමුලෝහා සමපජානෝ'ති? නගෙවං වතනබ්බෙ —පෙ—.

4. අභි අරහතො පරච්ඡාරණං'ති? ආමන්තා. අභි අරහතො සඤ්චි පරච්ඡාරණං ධම්මෙ පරච්ඡාරණං සබ්බෙස පරච්ඡාරණං සික්ඛාය පරච්ඡාරණං පුබ්බන්තො පරච්ඡාරණං අපරන්තො පරච්ඡාරණං පුබ්බන්තො පරන්තො පරච්ඡාරණං ඉදප්පච්චයතා පට්ඨිකමුප්පන්නෙසු ධම්මෙසු පරච්ඡාරණං'ති? නගෙවං වතනබ්බෙ —පෙ— තඤ්චි අරහතො සඤ්චි පරච්ඡාරණං ධම්මෙ පරච්ඡාරණං —පෙ— ඉදප්පච්චයතා පට්ඨිකමුප්පන්නෙසු ධම්මෙසු පරච්ඡාරණං'ති? ආමන්තා. හස්සචි තඤ්චි අරහතො සඤ්චි පරච්ඡාරණං ධම්මෙ පරච්ඡාරණං —පෙ— ඉදප්පච්චයතා පට්ඨිකමුප්පන්නෙසු ධම්මෙසු පරච්ඡාරණං, නො ව වහ රේ වතනබ්බෙ අභි අරහතො පරච්ඡාරණං'ති.

5. අභි පුට්ඨජ්ඣක්ඛස්ස පරච්ඡාරණං, අභි නස්ස සඤ්චි පරච්ඡාරණං ධම්මෙ පරච්ඡාරණං —පෙ— ඉදප්පච්චයතා පට්ඨිකමුප්පන්නෙසු ධම්මෙසු පරච්ඡාරණං'ති? ආමන්තා. අඤ්චි අරහතො පරච්ඡාරණං අභි නස්ස සඤ්චි පරච්ඡාරණං ධම්මෙ පරච්ඡාරණං —පෙ— ඉදප්පච්චයතා පට්ඨිකමුප්පන්නෙසු ධම්මෙසු පරච්ඡාරණං'ති? නගෙවං වතනබ්බෙ —පෙ— අභි අරහතො පරච්ඡාරණං තඤ්චි නස්ස සඤ්චි පරච්ඡාරණං ධම්මෙ පරච්ඡාරණං —පෙ— ඉදප්පච්චයතා පට්ඨිකමුප්පන්නෙසු ධම්මෙසු පරච්ඡාරණං'ති? ආමන්තා. අභි පුට්ඨජ්ඣක්ඛස්ස පරච්ඡාරණං තඤ්චි නස්ස සඤ්චි පරච්ඡාරණං ධම්මෙ පරච්ඡාරණං —පෙ— ඉදප්පච්චයතා පට්ඨිකමුප්පන්නෙසු ධම්මෙසු පරච්ඡාරණං'ති? නගෙවං වතනබ්බෙ —පෙ—.

6. අභි අරහතො පරච්ඡාරණං'ති? ආමන්තා. තනු අරහතො රාගො පභිනො උච්ඡින්නමුලො තාලාවක්ඛ්ඤානො අනභාවකතො ආයනිං අනුප්පාද ධම්මො'ති? ආමන්තා. හස්සචි අරහතො රාගො පභිනො උච්ඡින්නමුලො තාලාවක්ඛ්ඤානො අනභාවකතො ආයනිං අනුප්පාද ධම්මො, නො ව වහරේ වතනබ්බෙ අභි අරහතො පරච්ඡාරණං'ති.

අත්ති අරහතො පරිච්ඡාරණා'ති? ආමන්තා. නනු අරහතො දෙසො පභිනො —පෙ— මොහො පභිනො —පෙ— අනොත්තප්පං පභිනං උච්ඡින්නමුලං තාලාවඤ්ඤානං අනනාවඤ්ඤානං ආසනං අනුප්පාදං ධම්මං —පෙ—.

7. අත්ති අරහතො පරිච්ඡාරණා'ති? ආමන්තා. නනු අරහතො රාගප්ප භානාය මග්ගො භාවිතො —පෙ— බොජ්ඣංගො භාවිතො —පෙ— දෙසප්ප භානාය —පෙ— අනොත්තප්පප්පභානාය මග්ගො භාවිතො —පෙ— බොජ්ඣංගො භාවිතො —පෙ—.

8. අත්ති අරහතො පරිච්ඡාරණා'ති? ආමන්තා. නනු අරහා විත රාගො විතදෙසො විතමොහො —පෙ— සච්ඡිකානබ්බං සච්ඡිකානන්ති? ආමන්තා. හස්සෙති අරහා විතරාගො විතදෙසො විතමොහො— සච්ඡිකානබ්බං සච්ඡිකානං, නො ච වත රෙ වත්තබ්බෙ අත්ති අරහතො පරිච්ඡාරණා'ති,

9. අත්ති අරහතො පරිච්ඡාරණා'ති? සධම්මකුසලස්ස අරහතො අත්ති පරිච්ඡාරණා, පරිධම්මකුසලස්ස අරහතො නත්ති පරිච්ඡාරණා'ති.

සධම්මකුසලස්ස අරහතො අත්ති පරිච්ඡාරණා'ති? ආමන්තා. පරිධම්මකුසලස්ස අරහතො අත්ති පරිච්ඡාරණා'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— පරිධම්මකුසලස්ස අරහතො නත්ති පරිච්ඡාරණා'ති? ආමන්තා. සධම්මකුසලස්ස අරහතො නත්ති පරිච්ඡාරණා'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

10-11. සධම්මකුසලස්ස අරහතො රාගො පභිනො අත්ති නස්ස පරිච්ඡාරණා'ති? ආමන්තා. පරිධම්මකුසලස්ස අරහතො රාගො පභිනො අත්ති නස්ස පරිච්ඡාරණා'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සධම්මකුසලස්ස අරහතො දෙසො පභිනො —පෙ—මොහො පභිනො—පෙ—අනොත්තප්පං පභිනං —පෙ— රාගප්පභානාය මග්ගො භාවිතො —පෙ— බොජ්ඣංගො භාවිතො —පෙ— දෙසප්පභානාය —පෙ— අනොත්තප්පප්පභානාය මග්ගො භාවිතො —පෙ— බොජ්ඣංගො භාවිතො. —පෙ—.

12. සධම්මකුසලො අරහා විතරාගො විතදෙසො විතමොහො —පෙ— සච්ඡිකානබ්බං සච්ඡිකානං අත්ති නස්ස පරිච්ඡාරණා'ති? ආමන්තා. පරිධම්මකුසලො අරහා විතරාගො විතදෙසො විතමොහො —පෙ— සච්ඡිකානබ්බං සච්ඡිකානං අත්ති නස්ස පරිච්ඡාරණා'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

13-14. පරිධම්මකුසලස්ස අරහතො රාගො පභිනො නත්ති නස්ස පරිච්ඡාරණා'ති? ආමන්තා. සධම්මකුසලස්ස අරහතො රාගො පභිනො නත්ති නස්ස පරිච්ඡාරණා'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පරිධම්මකුසලස්ස අරහතො දෙසො පභිනො මොහො පභිනො —පෙ— අනොත්තප්පං පභිනං —පෙ— රාගප්පභානාය මග්ගො භාවිතො —පෙ— බොජ්ඣංගො

භාවිතා —පෙ— දෙසප්පනානාය —පෙ— අනොත්තපප්පනානාය මග්ගො
භාවිතො —පෙ— බොඤ්ඤිතා භාවිතා —පෙ— පරිබමමකුසලො අරහා
විහරාගො විහදෙසො විහමොගො —පෙ— සච්ඡිකාතබ්බං සච්ඡිකාතං
තත්ථි තස්ස පරිවිහාරණං'ති? ආමන්තා. සබ්බමමකුසලො අරහා විහ
රාගො විහදෙසො විහමොගො —පෙ— සච්ඡිකාතබ්බං සච්ඡිකාතං තත්ථි
තස්ස පරිවිහාරණං'ති? තතෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

15. අත්ථි අරහතො පරිවිහාරණං'ති? ආමන්තා. තනු වුත්තං
භගවතා- “ඡාතත්ථායං භික්ඛවෙ පස්සතො ආසවානං ඛයං වදාමි, තො
අඡාතතො තො අපස්සතො, කිඤ්ච භික්ඛවෙ ඡාතතො කිං පස්සතො-
ආසවානං ඛයො ගොති? ඉතිරූපං —පෙ— ඉති විඤ්ඤාණස්ස අත්ථිත
මො'ති එවං බො භික්ඛවෙ ඡාතතො එවං පස්සතො ආසවානං ඛයො
ගොති'ති” අත්ථෙව සුත්තනෙතො'ති? ආමන්තා. හෙන භි ත වත්තබ්බං
අත්ථි අරහතො පරිවිහාරණං'ති.

16. අත්ථි අරහතො පරිවිහාරණං'ති? ආමන්තා. තනු වුත්තං
භගවතා- “ඡාතත්ථායං භික්ඛවෙ පස්සතො ආසවානං ඛයං වදාමි, තො
අඡාතතො තො අපස්සතො, කිඤ්ච භික්ඛවෙ ඡාතතො කිං පස්සතො
ආසවානං ඛයො ගොති? ඉදා දුක්ඛ නති භික්ඛවෙ ඡාතතො පස්සතො
ආසවානං ඛයො ගොති, අයං දුක්ඛසමුදයො'ති —පෙ— අයං දුක්ඛ
නිරෝධො'ති —පෙ— අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනි පටිපදා'ති ඡාතතො
පස්සතො ආසවානං ඛයො ගොති, එවං බො භික්ඛවෙ ඡාතතො එවං
පස්සතො ආසවානං ඛයො ගොති'ති, අත්ථෙව සුත්තනෙතො'ති? ආමන්තා.
හෙන භි ත වත්තබ්බං අත්ථි අරහතො පරිවිහාරණං'ති.

17. අත්ථි අරහතො පරිවිහාරණං'ති? ආමන්තා. තනු වුත්තං භගවතා
“සබ්බං භික්ඛවෙ අතභිජානං අපරිජානං අවිරූපයං අපපජනං අනබ්බො
දුක්ඛකම්භයාය, ඉදං බො භික්ඛවෙ සබ්බං අභිජානං පරිජානං විරූපයං
පජනං හතෙබ්බං දුක්ඛකම්භයානි, අත්ථෙව සුත්තනෙතො'ති? ආමන්තා.
හෙන භි ත වත්තබ්බං අත්ථි අරහතො පරිවිහාරණං'ති.

18. අත්ථි අරහතො පරිවිහාරණං'ති? ආමන්තා. තනු වුත්තං භගවතා-

“සත්ථාවස්ස දස්ස ත සමපදාය—පෙ—

ජමාභි ඤාතාති අනබ්බො කාචුනති,

අත්ථෙව සුත්තනෙතො'ති? ආමන්තා. හෙන භි ත වත්තබ්බං අත්ථි අරහතො
පරිවිහාරණං'ති.

19. අත්ථි අරහතො පරිවිහාරණං'ති? ආමන්තා. තනු වුත්තං
භගවතා- “යසමිං භික්ඛවෙ සමයෙ අරියසාවකස්ස විරුජං විහමිලං
ධම්මවකඤ්චං උදපාදි යං කිඤ්චි සමුදය ධම්මං සබ්බං හං නිරෝධ ධම්මන්ති,
ස්ස දස්සනුපපාදා භික්ඛවෙ අරියසාවකස්ස නිශ්චි සංකොඤ්ඤාජනාති පඤ්ඤා-

යනති-සකකායදිට්ඨි විවිකිච්ඡා සීලබ්බතපරාමාසො”ති, අපේව සුත්ත නොනා’ති? ආමන්තා. තෙන හි න වත්තබ්බං අපි අරහතො පරිච්ඡාරණා’ති.

20. අපි අරහතො පරිච්ඡාරණා’ති? ආමන්තා, තනු වුත්තං භගවතා-

“තාගං ගම්ඤ්ඤාමි පමොවතාය
කථං කපි ධොවකා! කිඤ්චිලොකො!
ධම්මං ව සෙට්ඨං අභිජානමානො
එවං භූවං ඔසමිමන්තරෙසි”ති,

අපේව සුත්තනොනා’ති? ආමන්තා. තෙන හි න වත්තබ්බං අපි අරහතො පරිච්ඡාරණා’ති.

21. න වත්තබ්බං අපි අරහතො පරිච්ඡාරණා’ති? ආමන්තා. තනු අරහතො ඉති පුරිසානං නාමගොතනං පරෙ විහාරෙය්‍යං, මග්ගාමග්ගං පරෙ විහාරෙය්‍යං, නිණ්කට්ඨවතප්පතිනං නාමං පරෙ විහාරෙය්‍යනති? ආමන්තා හඤ්චි අරහතො ඉති පුරිසානං නාමගොතනං පරෙ විහාරෙය්‍යං, මග්ගාමග්ගං පරෙ විහාරෙය්‍යං නිණ්කට්ඨවතප්පතිනං නාමං පරෙ විහාරෙය්‍යං, තෙන වත රෙ වත්තබ්බං අපි අරහතො පරිච්ඡාරණා’ති.

22. අරහතො ඉති පුරිසානං නාමගොතනං පරෙ විහාරෙය්‍යං මග්ගා මග්ගං පරෙ විහාරෙය්‍යං, නිණ්කට්ඨවතප්පතිනං නාමං පරෙ විහාරෙය්‍යනති, අපි අරහතො පරිච්ඡාරණා’ති? ආමන්තා. අරහතො සොවාපනතිඵලං වා සකදගාමිඵලං වා අනාගාමිඵලං වා අරහත්තඵලං වා? පරෙ විහාරෙය්‍යනති? තහෙවං වත්තබ්බං—පෙ—

පරිච්ඡාරණකථා නිවසිතා.

2. 5. වව්හෙදකථා.

1. සමාපන්නස්ස අපි වව්හෙදෙ’ති? ආමන්තා. සබ්බස්ස සමාපන්නානං අපි වව්හෙදෙ’ති? තහෙවං වත්තබ්බං—පෙ—සමාපන්නස්ස අපි වව්හෙදෙ’ති? ආමන්තා. සබ්බද්ද සමාපන්නානං අපි වව්හෙදෙ’ති? තහෙවං වත්තබ්බං—පෙ—සමාපන්නස්ස අපි වව්හෙදෙ’ති? ආමන්තා. සබ්බෙසං සමාපන්නානං අපි වව්හෙදෙ’ති? තහෙවං වත්තබ්බං—පෙ—සමාපන්නස්ස අපි වව්හෙදෙ’ති? ආමන්තා. සබ්බසමාපන්නීසු අපි වව්හෙදෙ’ති? තහෙවං වත්තබ්බං—පෙ—

2. සමාපන්නස්ස අපි වව්හෙදෙ’ති? ආමන්තා. සමාපන්නස්ස අපි කායහෙදෙ’ති? තහෙවං වත්තබ්බං—පෙ—සමාපන්නස්ස තපි කාය

1. කථාමකපි තෙන කිඤ්චිලොකො-ම. කථං කපි ධොවකා කිඤ්චිලොකො — ඉ.
2. අරහත්තො වා - ඉ. ම.

හෙදෙති? ආමන්තා. සමාපන්නස්ස තස්සි වච්ඡෙදෙති? තහෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ—

3. සමාපන්නස්ස අස්සි වාචා අස්සි වච්ඡෙදෙති? ආමන්තා. සමාපන්නස්ස අස්සි භායො අස්සි භායහෙදෙති? තහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සමාපන්නස්ස අස්සි භායො තස්සි භායහෙදෙති? ආමන්තා. සමාපන්නස්ස අස්සි වාචා තස්සි වච්ඡෙදෙති? තහෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ—

4. දුක්ඛන්ති ජාතන්තො දුක්ඛන්ති වාචං භාසති? ආමන්තා. සමුයෝති ජාතන්තො සමුදයෝති වාචං භාසති? තහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— දුක්ඛන්ති ජාතන්තො දුක්ඛන්ති වාචං භාසති? ආමන්තා නිරොධෝති ජාතන්තො නිරොධෝති වාචං භාසති? තහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— දුක්ඛන්ති ජාතන්තො දුක්ඛන්ති වාචං භාසති? ආමන්තා. මග්ගොති ජාතන්තො මග්ගොති වාචං භාසති? තහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

5. සමුදයෝති ජාතන්තො ත ච සමුදයොති වාචං භාසති? ආමන්තා. දුක්ඛන්ති ජාතන්තො ත ච දුක්ඛන්ති වාචං භාසති? තහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— නිරොධොති ජාතන්තො ත ච නිරොධොති වාචං භාසති? ආමන්තා. දුක්ඛන්ති ජාතන්තො ත ච දුක්ඛන්ති වාචං භාසති? තහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— මග්ගොති ජාතන්තො ත ච මග්ගොති වාචං භාසති? ආමන්තා. දුක්ඛන්ති ජාතන්තො ත ච දුක්ඛන්ති වාචං භාසති? තහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

6. සමාපන්නස්ස අස්සි වච්ඡි හෙදෙති? ආමන්තා. ඤ්ඤං කිං ගොචරන්ති? ඤ්ඤං සච්චගොචරන්ති. සොභං සච්චගොචරන්ති? තහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සමාපන්නස්ස අස්සි වච්ඡිහෙදෙති? ආමන්තා. සොභං කිං ගොචරන්ති? සොභං සද්දගොචරන්ති. ඤ්ඤං සද්දගොචරන්ති? තහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සමාපන්නස්ස අස්සි වච්ඡිහෙදෙ ඤ්ඤං සච්චගොචරං සොභං සද්දගොචරන්ති? ආමන්තා. හඤ්චි ඤ්ඤං සච්චගොචරං සොභං සද්දගොචරං, තො ච වහ රෙ වත්තබ්බෙ සමාපන්නස්ස අස්සි වච්ඡිහෙදෙති.

7. සමාපන්නස්ස අස්සි වච්ඡිහෙදෙති, ඤ්ඤං සච්චගොචරං, සොභං සද්දගොචරන්ති? ආමන්තා. ද්විත්තං ඵසසාතං ද්විත්තං වෙදනාතං ද්විත්තං සඤ්ඤාතං ද්විත්තං. වෙහතාතං ද්විත්තං විත්තාතං සමොධාතං හොති? තහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

8. සමාපන්නස්ස අස්සි වච්ඡිහෙදෙති? ආමන්තා. පඤ්ඤාසංඝො සමාපන්නං සමාපන්නස්ස අස්සි වච්ඡිහෙදෙති? තහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සමාපන්නස්ස අස්සි වච්ඡිහෙදෙති? ආමන්තා. ආපොකසිණං —පෙ— තෙජොකසිණං - වායොකසිණං - නිලකසිණං - පිභකසිණං - ලොහිතකසිණං - මද්දතකසිණං - ආකාසානඤ්චායතනං - විඤ්ඤානඤ්චායතනං -

ආකිඤ්ඤාසංයතනං —පෙ— තෙවසංඤ්ඤාසංයතනං සමාපන්නස්ස අත්ථි වව්වෙදෙති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

9. පඨවිකසිණං සමාපතති. සමාපන්නස්ස තත්ථි වව්වෙදෙති? ආමන්තා. හඤ්චි පඨවිකසිණං සමාපතති. සමාපන්නස්ස තත්ථි වව්වෙදෙ, නො ච වත රෙ වත්තබ්බෙ සමාපන්නස්ස අත්ථි වව්වෙදෙති. ආපො-
කසිණං - තෙජොකසිණං - වායොකසිණං - නිලකසිණං - පිතකසිණං -
ලොහිතකසිණං - ඔදානකසිණං - ආනාසානඤ්චායතනං - විඤ්ඤාණඤ්චා-
යතනං-ආකිඤ්ඤාසංයතනං-තෙවසංඤ්ඤාසංයතනං සමාපන්නස්ස
තත්ථි වව්වෙදෙති? ආමන්තා. හඤ්චි තෙවසංඤ්ඤාසංයතනං.
සමාපන්නස්ස තත්ථි වව්වෙදෙ, නො ච වත රෙ වත්තබ්බෙ සමාපන්නස්ස
අත්ථි වව්වෙදෙති.

10. සමාපන්නස්ස අත්ථි වව්වෙදෙති? ආමන්තා. ලොකියසමාපතති.
සමාපන්නස්ස අත්ථි වව්වෙදෙති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සමා-
පන්නස්ස අත්ථි වව්වෙදෙති? ආමන්තා. ලොකියං පඨමඥ්ඤානං සමා-
පන්නස්ස අත්ථි වව්වෙදෙති? නහෙවං වත්තබ්බෙ - සමාපන්නස්ස අත්ථි
වව්වෙදෙති? ආමන්තා. ලොකියං දුතියඥ්ඤානං - තතියඥ්ඤානං-
චතුත්ඥ්ඤානං සමාපන්නස්ස අත්ථි වව්වෙදෙති? නහෙවං වත්තබ්බෙ
—පෙ—ලොකියං සමාපතති. සමාපන්නස්ස තත්ථි වව්වෙදෙති? ආමන්තා.
හඤ්චි ලොකියං සමාපතති. සමාපන්නස්ස තත්ථි වව්වෙදෙ, නො ච වත
රෙ වත්තබ්බෙ සමාපන්නස්ස අත්ථි වව්වෙදෙති.

11. ලොකියං පඨමඥ්ඤානං සමාපන්නස්ස තත්ථි වව්වෙදෙති?
ආමන්තා. හඤ්චි ලොකියං පඨමඥ්ඤානං සමාපන්නස්ස තත්ථි වව්වෙදෙ,
නො ච වත රෙ වත්තබ්බෙ සමාපන්නස්ස අත්ථි වව්වෙදෙති. ලොකියං
දුතියඥ්ඤානං - තතියඥ්ඤානං - චතුත්ඥ්ඤානං සමාපන්නස්ස තත්ථි වව්-
වෙදෙති? ආමන්තා. හඤ්චි ලොකියං චතුත්ඥ්ඤානං සමාපන්නස්ස තත්ථි
වව්වෙදෙ, නො ච වත රෙ වත්තබ්බෙ සමාපන්නස්ස අත්ථි වව්-
වෙදෙති.

12. ලොකුත්තරං පඨමඥ්ඤානං සමාපන්නස්ස අත්ථි වව්වෙදෙති?
ආමන්තා. ලොකියං පඨමඥ්ඤානං සමාපන්නස්ස අත්ථි වව්වෙදෙති?
නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— ලොකුත්තරං පඨමඥ්ඤානං සමාපන්නස්ස
අත්ථි වව්වෙදෙති? ආමන්තා. ලොකියං දුතියඥ්ඤානං - තතියඥ්ඤානං-
චතුත්ඥ්ඤානං සමාපන්නස්ස අත්ථි වව්වෙදෙති? නහෙවං වත්තබ්බෙ-පෙ-
ලොකියං පඨමඥ්ඤානං සමාපන්නස්ස තත්ථි වව්වෙදෙති? ආමන්තා.
ලොකුත්තරං පඨමඥ්ඤානං සමාපන්නස්ස තත්ථි වව්වෙදෙති? නහෙවං
වත්තබ්බෙ —පෙ— ලොකියං දුතියඥ්ඤානං - තතියඥ්ඤානං - චතුත්ඥ්ඤා-
නං සමාපන්නස්ස තත්ථි වව්වෙදෙති? ආමන්තා. ලොකුත්තරං පඨමඥ්ඤා-
නං සමාපන්නස්ස තත්ථි වව්වෙදෙති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

13. ලොකුතතරං පඨමජ්ඣානං සමාපන්නස්ස අත්ථි වච්ඡෙදෙති? ආමන්‍යා. ලොකුතතරං දුතියජ්ඣානං සමාපන්නස්ස අත්ථි වච්ඡෙදෙති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— ලොකුතතරං පඨමජ්ඣානං සමාපන්නස්ස අත්ථි වච්ඡෙදෙති? ආමන්‍යා. ලොකුතතරං තතියජ්ඣානං-වසුඤ්ඤානං සමාපන්නස්ස අත්ථි වච්ඡෙදෙති? නහෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ—ලොකුතතරං දුතියජ්ඣානං සමාපන්නස්ස අත්ථි වච්ඡෙදෙති? ආමන්‍යා. ලොකුතතරං පඨමජ්ඣානං සමාපන්නස්ස අත්ථි වච්ඡෙදෙති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— ලොකුතතරං දුතියජ්ඣානං - තතියජ්ඣානං-වසුඤ්ඤානං සමාපන්නස්ස අත්ථි වච්ඡෙදෙති? ආමන්‍යා. ලොකුතතරං පඨමජ්ඣානං සමාපන්නස්ස අත්ථි වච්ඡෙදෙති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

14. න වත්තබ්බං සමාපන්නස්ස අත්ථි වච්ඡෙදෙති? ආමන්‍යා. නනු විතකකම්මාරා වච්ඡෙදාරා චුත්තා භගවතා පඨමජ්ඣානං සමාපන්නස්ස අත්ථි විතකකම්මාරා'ති? ආමන්‍යා. ගඤ්චි විතකකම්මාරා වච්ඡෙදාරා චුත්තා භගවතා - පඨමජ්ඣානං සමාපන්නස්ස අත්ථි විතකකම්මාරා, තෙන වත රෙ වත්තබ්බෙ සමාපන්නස්ස අත්ථි වච්ඡෙදෙති.

15. විතකකම්මාරා වච්ඡෙදාරා චුත්තා භගවතා පඨමජ්ඣානං සමාපන්නස්ස අත්ථි විතකකම්මාරා'ති. අත්ථි තස්ස වච්ඡෙදෙති? ආමන්‍යා. පඨමකසිණං පඨමජ්ඣානං සමාපන්නස්ස අත්ථි විතකකම්මාරා අත්ථි තස්ස වච්ඡෙදෙති? නහෙවං වත්තබ්බෙ- විතකකම්මාරා වච්ඡෙදාරා චුත්තා භගවතා-පඨමජ්ඣානං සමාපන්නස්ස අත්ථි විතකකම්මාරා'ති, අත්ථි තස්ස වච්ඡෙදෙති? ආමන්‍යා. ආපොකසිණං- තෙජොකසිණං- වායොකසිණං- නිලකසිණං- පිතකසිණං- ලොහිතකසිණං- ඔදනකසිණං- පඨමජ්ඣානං සමාපන්නස්ස අත්ථි විතකකම්මාරා අත්ථි තස්ස වච්ඡෙදෙති? නහෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ—

16. න වත්තබ්බං සමාපන්නස්ස අත්ථි වච්ඡෙදෙති? ආමන්‍යා. නනු විතකකසමුට්ඨානා වාචා චුත්තා භගවතා, පඨමජ්ඣානං සමාපන්නස්ස අත්ථි විතකකම්මාරා'ති? ආමන්‍යා. ගඤ්චි විතකකසමුට්ඨානා වාචා චුත්තා භගවතා පඨමජ්ඣානං සමාපන්නස්ස අත්ථි විතකකම්මාරා, තෙන වත රෙ වත්තබ්බෙ සමාපන්නස්ස අත්ථි වච්ඡෙදෙති.

17. විතකකසමුට්ඨානා වාචා චුත්තා භගවතා. පඨමජ්ඣානං සමාපන්නස්ස අත්ථි විතකකම්මාරා'ති, අත්ථි තස්ස වච්ඡෙදෙති? ආමන්‍යා. සඤ්ඤාසමුට්ඨානා වාචා චුත්තා භගවතා, දුතියජ්ඣානං සමාපන්නස්ස අත්ථි සඤ්ඤා අත්ථි තස්ස විතකකම්මාරා'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ— විතකක සමුට්ඨානා වාචා චුත්තා භගවතා. පඨමජ්ඣානං සමාපන්නස්ස අත්ථි විතකකම්මාරා'ති, අත්ථි තස්ස වච්ඡෙදෙති? ආමන්‍යා. සඤ්ඤා සමුට්ඨානා වාචා චුත්තා භගවතා තතියජ්ඣානං —පෙ— වසුඤ්ඤානං. ආරාමසංකල්පායනං- විඤ්ඤාණසංකල්පායනං- ආනිඤ්ඤාසංකල්පායනං-

සමාපනනය අත් සිදුකර අත් නසා විනාශවීමට නි? නගෙවං වතතබ්බං—පෙ—

18. සමාපනනය අත් වීචිතෙදෙ'නි? ආමනා. තනු “පස්මඤ්ඤානං සමාපනනය වාමා නිරුද්ධා ගොති”නි, අතෙව සුත්තනෙතාති? ආමනා. ගඤ්චි පස්මඤ්ඤානං සමාපනනය වාමා නිරුද්ධා ගොති'නි, අතෙව සුත්තනෙතා, නො ව වා රෙ වතතබ්බං සමාපනනය අත් වීචිතෙදෙ'නි.

19. පස්මඤ්ඤානං සමාපනනය වාමා නිරුද්ධා ගොති'නි, අතෙව සුත්තනෙතාති අත් නසා වීචිතෙදෙ'නි? ආමනා. දුතියඤ්ඤානං සමාපනනය විනාශවීමට නිරුද්ධා ගොති'නි, අතෙව සුත්තනෙතාති, අත් නසා විනාශවීමට නි? නගෙවං වතතබ්බං—පෙ—පස්මඤ්ඤානං සමාපනනය වාමා නිරුද්ධා ගොති'නි අතෙව සුත්තනෙතාති, අත් නසා වීචිතෙදෙ'නි? ආමනා. තතියඤ්ඤානං සමාපනනය පිතිනිරුද්ධා ගොති—පෙ—චතුස්මඤ්ඤානං සමාපනනය අසාස පසාසා නිරුද්ධා ගොති ආසාසානඤ්චායනං සමාපනනය රූපඤ්ඤා නිරුද්ධා ගොති- විඤ්ඤාණඤ්චායනං සමාපනනය ආසාසානඤ්චායනං සඤ්ඤා නිරුද්ධා ගොති- ආභිඤ්චායනං සමාපනනය විඤ්ඤාණඤ්චායනං සඤ්ඤා නිරුද්ධා ගොති—පෙ—තෙවසඤ්ඤා තාසඤ්ඤායනං සමාපනනය ආභිඤ්චායනං සඤ්ඤා නිරුද්ධා ගොති- සඤ්ඤාචෙදසිත නිරෝධං සමාපනනය සඤ්ඤා ච චෙදනා ව නිරුද්ධා ගොති'නි අතෙව සුත්තනෙතාති, අත් නසා සඤ්ඤා ච චෙදනා වා'නි? නගෙවං වතතබ්බං—පෙ—

20. ත වතතබ්බං සමාපනනය අත් වීචිතෙදෙ'නි? ආමනා. තනු පස්මඤ්ඤානං සඤ්ඤා භණ්ඩංගො චුත්තො භගවතාති? ආමනා. ගඤ්චි පස්මඤ්ඤානං සඤ්ඤා භණ්ඩංගො චුත්තො භගවතා. හෙත වා රෙ වතතබ්බං සමාපනනය අත් වීචිතෙදෙ'නි.

21. පස්මඤ්ඤානං සඤ්ඤා භණ්ඩංගො චුත්තො භගවතාති, සමාපනනය අත් වීචිතෙදෙ'නි? ආමනා. දුතියඤ්ඤානං සඤ්ඤා විනාශ වීමට භණ්ඩංගො චුත්තො භගවතා—පෙ—තතියඤ්ඤානං පිති භණ්ඩංගො චුත්තො භගවතා —පෙ—චතුස්මඤ්ඤානං අසාස පසාසා භණ්ඩංගො චුත්තො භගවතා —පෙ— ආසාසානඤ්චායනං සමාපනනය රූපඤ්ඤා භණ්ඩංගො චුත්තො භගවතා—විඤ්ඤාණඤ්චායනං සමාපනනය ආසාසානඤ්චායනං සඤ්ඤා භණ්ඩංගො චුත්තො භගවතා. ආභිඤ්චායනං සමාපනනය විඤ්ඤාණඤ්චායනං සඤ්ඤා භණ්ඩංගො චුත්තො භගවතා—තෙව සඤ්ඤා තාසඤ්ඤායනං සමාපනනය ආභිඤ්චායනං සඤ්ඤා භණ්ඩංගො චුත්තො භගවතා—පෙ—සඤ්ඤා චෙදසිත නිරෝධං සමාපනනය සඤ්ඤා ච චෙදනා ව භණ්ඩංගො චුත්තො භගවතා, අත් නසා සඤ්ඤා ච චෙදනා වා'නි? නගෙවං වතතබ්බං—පෙ—

22. න වත්තබ්බං සමාපන්නස්ස අභි වච්ඡෙදොති? ආමනනා, නත්ත චුත්තං භගවතා “සිඛිස්ස ආනන්ද භගවතො අරහතො සම්මා සම්බුද්ධස්ස අභිතු නාම සාවකො බ්‍රහ්මලොකෙ සීතො දසසහස්සී ලොක ඛාදුං සරෙන විඤ්ඤපෙසි.

¹ ආරහථ ² නිකමථ - සුඤ්ඤථ බුද්ධසාසනෙ,
 බුතාථ මච්චුතො සෙනං - නළාගාරංච කුඤ්ඤරො.
 යො ඉමසම් ධම්මවිනයෙ - අපමනෙනා විගෙස්සති,
 පනාය ජාතිසංසාරං - දුක්ඛස්සන්තං කරස්සති”ති

අතෙව සුත්තනොති? ආමනනා ගෙන හි සමාපන්නස්ස අභි වච්ඡෙදොති.

විවිච්ඡෙදකථා නිවසිතා.

2. 6. දුක්ඛාගාරකථා

1. දුක්ඛාගාරො මග්ගඛිතං මග්ගප්පියාපන්නනති? ආමනනා, යෙ කෙච්ඡි දුක්ඛනති වාචං භාසනති, සබ්බෙ ගෙ මග්ගං භාවෙනති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— යෙ කෙච්ඡි දුක්ඛනති වාචං භාසනති සබ්බෙ ගෙ මග්ගං භාවෙනති? ආමනනා, බාලපුත්ථුජානා දුක්ඛනති වාචං භාසනති බාලපුත්ථුජානා මග්ගං භාවෙනති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— මායුසානකො-පිභුසානකො-අරහන්තසානකො-ලොහිභූප්පාදකො-සම්ඝහෙදකො-දුක්ඛනති වාචං භාසති සම්ඝහෙදකො මග්ගං භාවෙනති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

දුක්ඛාගාරකථා නිවසිතා.

2. 7. විත්තට්ඨිතිකථා

1. එකං විත්තං දිවසං නිට්ඨති? ආමනනා, උපසිද්ධිදිවසො උප්පාදකකිණො උපසිද්ධිදිවසො වසකකිණොති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— එකා විත්තං දො දිවසෙ නිට්ඨති? ආමනනා, දිවසො උප්පාදකකිණො දිවසො වසකකිණොති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— එකං විත්තං වත්තාරො දිවසෙ නිට්ඨති-අට්ඨදිවසෙ නිට්ඨති-දසදිවසෙ නිට්ඨති-විසතිදිවසාති නිට්ඨති-මාසං නිට්ඨති-දො මාසෙ නිට්ඨති-වත්තාරො මාසෙ නිට්ඨති-අට්ඨමාසෙ නිට්ඨති-දසමාසෙ නිට්ඨති-සංවච්ඡරං නිට්ඨති-දො වස්සාති නිට්ඨති-වත්තාරිවස්සාති නිට්ඨති-අට්ඨවස්සාති නිට්ඨති-දස වස්සාති නිට්ඨති-විසතිවස්සාති නිට්ඨති-තිංසවස්සාති නිට්ඨති-වත්තාරිස

1. ආරහථ - ම, ඉ. 2. නිකමථ - ම, ඉ.

වසොනි නිධංති-පඤ්ඤාසම්මානි නිධංති-වසොසංඝං නිධංති-ද්වේ වසො
සංඝානි නිධංති-වතනාරි වසොසංඝානි නිධංති-පඤ්ඤාවසොසංඝානි නිධංති-
වසොසංඝස්සං නිධංති-ද්වේ වසොසංඝස්සානි නිධංති-වතනාරි වසොසංඝස්සානි
නිධංති-අධිවසොසංඝස්සානි නිධංති-සොලසවසොසංඝස්සානි නිධංති-කාපපං
නිධංති-ද්වේකාපපං නිධංති-වතනාරො කාපපං නිධංති-අධි කාපපං
නිධංති-සොලසකාපපං නිධංති-වතනිංසකාපපං නිධංති-වතුසංඝිකාපපානි
නිධංති-පඤ්ඤාකාපපසංඝානි නිධංති-කාපපසංඝස්සානි නිධංති-ද්වේ කාපප
සංඝස්සානි නිධංති-වතනාරි කාපපසංඝස්සානි නිධංති-අධිකාපපසංඝස්සානි
නිධංති-සොලසකාපපසංඝස්සානි නිධංති-චීනිකාපපසංඝස්සානි නිධංති-
වතනාරීස කාපපසංඝස්සානි නිධංති-සංඝිකාපපසංඝස්සානි නිධංති-වතුරා
සිනි කාපපසංඝස්සානි නිධංති'ති? ආමන්තා, ද්වේවතනාරීස කාපපසංඝ
ස්සානි උපපාදකකිණෝ, ද්වේ වතනාරීස කාපපසංඝස්සානි වසකකිණෝ'ති?
නමොචං වතනබ්බෙ —පෙ—.

2. එකං විතතං දිවසං නිධස්නිති? ආමනා. අප්ඤ්ඤා ධම්මා එකාංගං බහුමපි උපපජ්ජිතා නිරුජ්ඣන්තිති? ආමනා. හෙ ධම්මා විතෙතන ලුත්ථරවන්තාති? තයෙවං වත්තබ්බං —පෙ— හෙ ධම්මා විතෙතන ලුත්ථරවන්තාති? ආමනා. තනු වුත්තං හගව්හා “තාගං භික්ඛිවෙ අඤ්ඤං එකධම්මමපි සමනුපසංසම් එවං ලුත්ථරවන්තං— යථංසිද්ධං විත්තං, යාවඤ්ඤිදං භික්ඛිවෙ උපමාපි ත සුඤ්ඤා යාව ලුත්ථර වන්තං විත්තන්ති” අප්ඤ්ඤා සුත්තනොත්තාති? ආමනා. තෙන භි ත වත්තබ්බං හෙ ධම්මා විතෙතන ලුත්ථරවන්තාති.

3. හොඳමවා විතෙතන ලුහුපරිවත්තා'නි? ආමන්තා. නහු වුතන හගව්වා “සෙයාපාපි හිකිකිවෙ මකකිවෙ අරසෙයා පවතෙ වරමානො සාබං ගණනානි නං මුසුච්චා අසුසං ගණනානි නං මුසුච්චා අසුසං ගණනානි, එවමෙවං වො හිකිකිවෙ යදිදං වුවවනි විතනං ඉනි'පි මනො ඉනි'පි විසුසුණං ඉනි'පි නං රතනියා ව දිවසසං ව අසුසු'දෙව උපපජ්ජති අසුසුං නිජ්ජකිනි'නි, අසෙ'ව සුතතනො'නි? ආමන්තා. හෙත භි ක වත්තබ්බං හොඳමවා විතෙතන ලුහුපරිවත්තා'නි.

4. එකං විතතං දිවසං තිට්ඨති'ති? ආමනනා. වක්ඛවික්ඛාදුණං දිවසං තිට්ඨති'ති? තභෙවං වතතබ්බෙ —පෙ— සො'නවික්ඛාදුණං —පෙ— ඝාතවික්ඛාදුණං- ජිට්ඨාච්ඡාදුණං- භායවික්ඛාදුණං- අකුසලචිතතං- රාග සහගතං- දොසසහගතං- මොහසහගතං- මාතසහගතං - දිට්ඨිසහගතං- විභිතිවිජ්ඣාසහගතං-මිත්තසහගතං- උක්ඛිට්ඨසහගතං-අභිථිකාසහගතං-අත්තොත්තප්පසහගතං විතතං දිවසං තිට්ඨති'ති? තභෙවං වතතබ්බෙ —පෙ—.

5. එකං විතතං දිවසං තිට්ඨති'ති? ආමන්තා. යෙනෙව විතෙතන
 චක්ඛුතා රූපං පසස්සති, හෙතෙව විතෙතන සොගෙන සද්දං සුණ්ඛං
 ආපෙ—සාතෙන ගඤ්ඤායති—ජ්වනාය රසං සායති—කායෙන ථොට්ඨබ්බං

පුසති-මහසා ධම්මං විජානාති-යෙනෙව විතෙතන මහසා ධම්මං විජානාති හෙතෙව විතෙතන චක්ඛුතා රූපං පසායති -පෙ- සොහෙන සග්ගා පුණ්ණානි ඝාතෙන ගඤ්ඤා ඝායති - ජ්ඣාය රසං සායති -පෙ- ඤායෙන ථොට්ඨබ්බං පුසතිති? නහෙවං වත්තබ්බෙ -පෙ-.

6. එකං චිත්තං ද්විසං තිට්ඨති'ති? ආමන්තා. යෙනෙව විතෙතන අභික්කමති හෙතෙව විතෙතන පටික්කමති, යෙනෙව විතෙතන පටික්කමති හෙතෙව විතෙතන අභික්කමති, යෙනෙව විතෙතන ආලොකෙති හෙතෙව විතෙතන විලොකෙති, යෙනෙව විතෙතන විලොකෙති හෙතෙව විතෙතන ආලොකෙති, යෙනෙව විතෙතන ¹සමමිඤ්ඤති හෙතෙව විතෙතන පසාරෙති, යෙනෙව විතෙතන පසාරෙති හෙතෙව විතෙතන සමමිඤ්ඤති'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ -පෙ-.

7. ආභාසානඤ්චායනනුපගානං දෙවෘතං එකං චිත්තං යාවභායුකං තිට්ඨති'ති? ආමන්තා. මනුස්සානං එකං චිත්තං යාවභායුකං තිට්ඨති'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ-ආභාසානඤ්චායනනුපගානං දෙවෘතං එකං චිත්තං යාවභායුකං තිට්ඨති'ති? ආමන්තා. වාඤ්ඤාමාරුඡ්ඤානං දෙවෘතං -පෙ- නාවචිංසානං දෙවෘතං-යාමානං දෙවෘතං-බුඤ්ඤානං දෙවෘතං-තිමානරුතිනං දෙවෘතං-පරතිමිභවසට්ඨනතිනං දෙවෘතං-බ්‍රහ්මපාරිසුත්තං දෙවෘතං-බ්‍රහ්මපුරෝහිතානං දෙවෘතං-මහාබ්‍රහ්මානං දෙවෘතං-පරිත්තානානං දෙවෘතං-අප්පමාණ්ණානං දෙවෘතං-ආනස්සරානං දෙවෘතං-පරිත්තසුභානං දෙවෘතං-අප්පමාණ්ණසුභානං දෙවෘතං-සුභනිණ්ණානං දෙවෘතං-වෙගපථලානං දෙවෘතං-අභිගානං දෙවෘතං-අනප්පානං දෙවෘතං-සුදස්සානං දෙවෘතං-සුදස්සිනං දෙවෘතං-අනතිට්ඨානං දෙවෘතං එකං චිත්තං යාවභායුකං තිට්ඨති'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ-පෙ-.

8. ආභාසානඤ්චායනනුපගානං දෙවෘතං විසති කප්පසගස්සාති ආයුප්පමාණං ආභාසානඤ්චායනනුපගානං දෙවෘතං එකං චිත්තං විසති කප්පසගස්සාති තිට්ඨති'ති? ආමන්තා. මනුස්සානං වස්සසහං ආයුප්පමාණං මනුස්සානං එකං චිත්තං වස්සසහං තිට්ඨති'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ -පෙ-.

9. ආභාසානඤ්චායනනුපගානං දෙවෘතං විසති කප්පසගස්සාති ආයුප්පමාණං ආභාසානඤ්චායනනුපගානං දෙවෘතං එකං චිත්තං විසති කප්පසගස්සාති තිට්ඨති'ති? ආමන්තා. වාඤ්ඤාමාරුඡ්ඤානං දෙවෘතං-පඤ්ච වස්සසහාති ආයුප්පමාණං, වාඤ්ඤාමාරුඡ්ඤානං දෙවෘතං එකං චිත්තං පඤ්ච වස්සසහාති තිට්ඨති - වස්සසගස්සං තිට්ඨති - ද්වෙ වස්සසගස්සාති තිට්ඨති - වත්තාරි වස්සසගස්සාති තිට්ඨති-අට්ඨවස්ස සගස්සාති තිට්ඨති - සොලසවස්සසගස්සාති තිට්ඨති-කප්පස්ස නතිගයාගං තිට්ඨති - උපසිස්සාපං තිට්ඨති - එකං කප්පං තිට්ඨති - ද්වෙකපෙස තිට්ඨති -

චන්‍ද්‍රාභයෙහි නිවැසි - අවි කපොතිවිසි - සොළසකපෙ නිවැසි -
 බන්තිසකපෙ නිවැසි - චතුසවිසිකපෙ නිවැසි - පඤ්චකපසතාති
 නිවැසි - කපසසහසා නිවැසි - දෙකපසහසාති නිවැසි - චන්‍ද්‍රාභ
 කපසසහසාති නිවැසි - අවිකපසහසාති නිවැසි - අකතිවිසානං¹
 දෙව්නං සොළසකපසහසාති ආප්‍රපමාණං, අකතිවිසානං දෙව්නං
 එකං විතනං සොළසකපසහසාති නිවැසිති? නගෙවං චන්‍ද්‍රබෙබ්-පෙ-.

10. ආකාසානඤ්චායනනුපගානං දෙව්නං විතනං මුහුතනං මුහුතනං
 උපපජ්ජති මුහුතනං මුහුතනං නිරුජ්ඣති? ආමන්‍යා, ආකාසානඤ්චා-
 යනනුපගා දෙව්නං මුහුතනං මුහුතනං වචනති මුහුතනං මුහුතනං
 උපපජ්ජනති? නගෙවං චන්‍ද්‍රබෙබ්-පෙ-ආකාසානඤ්චායනනුපගානං
 දෙව්නං එකං විතනං යාවනාප්‍රකා නිවැසිති? ආමන්‍යා, ආකාසානඤ්චා
 යනනුප ගාදෙව්නං යෙනෙව විතෙන උපපජ්ජනති නෙනෙව විතෙන
 වචනති? නගෙවං චන්‍ද්‍රබෙබ්-පෙ-.

විතනවිසිති කථා නිවිසිතා.

2. 8. කුකකුල කථා.

1. සබ්බෙ සඤ්චාරා² අනොධිං කථා කුකකුලාති? ආමන්‍යා, නනු
 අභි සුඛා වෙදනා කායිකා සුඛං වෙනසිකා සුඛං දිබ්බං සුඛං මාත්‍රසකා
 සුඛං ලාභං සුඛං සකකාර සුඛං යාන සුඛං සයන සුඛං ඉසාරිය සුඛං
 අභිපච්ච සුඛං ගිහිසුඛං සාමඤ්ඤ සුඛං සාසවං සුඛං අනාසවං සුඛං උපති
 සුඛං නිරුපති සුඛං සාමිසං සුඛං නිරුමිසං සුඛං සපජිතිකා සුඛං
 නිපජිතිකා සුඛං³ ක්කානසුඛං විමුත්තිසුඛං කාමසුඛං ගොකම්මසුඛං
 උපවිවෙකසුඛං උපසම්මසුඛං සම්මොධසුඛංනති? ආමන්‍යා, ගඤ්චි අභි සුඛා
 වෙදනා - පෙ -⁴ සම්මොධසුඛං, නො ව ව්‍යා රෙ චන්‍ද්‍රබෙබ් සබ්බෙ
 සඤ්චාරා⁵ අනොධිං කථා කුකකුලාති. සබ්බෙ සඤ්චාරා අනොධිං කථා
 කුකකුලාති? ආමන්‍යා, සබ්බෙ සඤ්චාරා දුක්ඛාවෙදනා කායිකා දුක්ඛං
 වෙනසිකා දුක්ඛං සොක පරිදෙව දුක්ඛං දොමනස්සපායසාති? නගෙවං
 චන්‍ද්‍රබෙබ් - පෙ -.

2. න චන්‍ද්‍රබෙබ් සබ්බෙ සඤ්චාරා අනොධිං කථා කුකකුලාති?
 ආමන්‍යා, නනු චුතතං භගවතා "සබ්බං භික්ඛවෙ ආදිතතං, කිඤ්ච
 භික්ඛවෙ සබ්බං ආදිතතං? චක්ඛුං භික්ඛවෙ ආදිතතං රූපා ආදිතතා,
 චක්ඛුචික්ඛණ්ණං ආදිතතං චක්ඛුසම්මසො ආදිතතා⁶ යමපිදං චක්ඛු-
 සම්මසා පච්චයා උපපජ්ජති වෙදසිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛම්මසුඛං වා

1. අකතිවිසානං - ම - අකතිවිසානං - ම.	2. අනොධිකථා - ඉ.
3. ක්කානං සුඛං - ම.	4. විවෙක සුඛං - ම.
5. සම්මොධ සුඛං - ඉ.	6. අනොධිකථා - ඉ.
7. යමපිදං - ම.	

තමයි ආදිතො. කෙන ආදිතො? රාගගතිතා දොසගතිතා මොහගතිතා ආදිතො ජාතියා ජරාය මරණෙන සොකෙති පරිදෙවෙති දුකෙති දොමනස්සෙති උපායාසෙති ආදිතනනති වදමි. සොහං ආදිතො සද්ද ආදිතො —පෙ— ඝාතං ආදිතො ගඤ්ඤා ආදිතො —පෙ— ජීව්නා ආදිතො රසා ආදිතො —පෙ— කායො ආදිතො ථොට්ඨබ්බා ආදිතො —පෙ— මනො ආදිතො - ධම්මා ආදිතො - මනොවිඤ්ඤාණං ආදිතො මනොසම්ප්පේසා ආදිතො ¹යමපිදං මනොසම්ප්පේසව්වයා උපපජ්ජති වෙදසිතං සුඛං වා දුකං වා අදුකම්පුඛං වා තමයි ආදිතො. කෙන ආදිතො? රාගගතිතා දොසගතිතා මොහගතිතා ආදිතො ජාතියා ජරාය මරණෙන සොකෙති පරිදෙවෙති දුකෙති දොමනස්සෙති උපායාසෙති ආදිතනනති වදමි²ති, අනෙව සුත්තනෙතොති? ආමන්තො. තෙන හි සබ්බෙ³ සඤ්ඤාං අනොධිං කත්වා කුක්කුළා⁴ති.

3. සබ්බෙ සඤ්ඤාං අනොධිං කත්වා කුක්කුළා⁴ති? ආමන්තො. තනු චුත්තං භගවතා “පඤ්ඤිමෙ භික්කවෙ කාමගුණං - කාමමෙ පඤ්ඤා⁵ වක්ඛු විඤ්ඤායා රූපා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා පියරූපා කාමුපසංභිතා රජනියා. සොනවිඤ්ඤායා සද්ද —පෙ— ඝාතවිඤ්ඤායා ගඤ්ඤා— ජීව්නාවිඤ්ඤායා රසා - කායවිඤ්ඤායා ථොට්ඨබ්බා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා පියරූපා කාමුපසංභිතා රජනියා. ඉමෙ බො භික්කවෙ පඤ්ඤා කාමගුණා⁶ති. අනෙව සුත්තනෙතොති? ආමන්තො. තෙන හි ත වත්තබ්බං සබ්බෙ සඤ්ඤාං අනොධිං කත්වා කුක්කුළා⁷ති.

4. ත වත්තබ්බං සබ්බෙ සඤ්ඤාං අනොධිං කත්වා කුක්කුළා⁸ති? ආමන්තො. තනු චුත්තං භගවතා “ලාභා වො භික්කවෙ සුලභං වො භික්කවෙ බණො වො පටිලඤ්ඤා භුග්ගවර්ගව්‍යාජාය, දිට්ඨා මයා භික්කවෙ ඡ්ඨස්සායනතිකා තාම නිරයා තත්ථ යං කිඤ්ඤි වක්ඛුතා රූපං පස්සති අනිට්ඨරූපඤ්ඤාව පස්සති තො ඉට්ඨරූපං, අකන්තරූපඤ්ඤාව පස්සති තො කන්තරූපං, අමනාපරූපඤ්ඤාව පස්සති තො මනාපරූපං, යං කිඤ්ඤි සොතෙන සද්දං සුණාති —පෙ— ඝාතෙන ගඤ්ඤා ඝායති— ජීව්නාය රසං සායති—කායෙන ථොට්ඨබ්බං චුසති—මනසා ධම්මං විජා තාති අනිට්ඨරූපඤ්ඤාව විජාතාති තො ඉට්ඨරූපං, අකන්තරූප ඤ්ඤාව විජාතාති තො කන්තරූපං, අමනාපරූපඤ්ඤාව විජාතාති තො මනාපරූපනති”. අනෙව සුත්තනෙතොති? ආමන්තො. තෙන හි වත්තබ්බං සබ්බෙ සඤ්ඤාං අනොධිං කත්වා කුක්කුළා⁹ති.

5. සබ්බෙ සඤ්ඤාං අනොධිං කත්වා කුක්කුළා¹⁰ති? ආමන්තො. තනු චුත්තං භගවතා “ලාභා වො භික්කවෙ සුලභං වො භික්කවෙ බණො වො පටිවිඤ්ඤා භුග්ගවර්ගව්‍යාජාය, දිට්ඨා මයා භික්කවෙ ඡ්ඨස්සායන තිකා තාම සග්ගා. තත්ථ යං කිඤ්ඤි වක්ඛුතා රූපං සස්සති ඉට්ඨ

1. යමිදං-ම.

2. තෙන හි ත වත්තබ්බං සබ්බෙ-ම.

රූපඥායෙව පසස්ති නො අනිට්ඨරූපං, කන්තරූපඥායෙව පසස්ති නො අකන්තරූපං, මනාපරූපඥායෙව පසස්ති නො අමනාපරූපං, යං නිඤ්ඤි සොතොන සද්දං සුඤ්ඤානි —පෙ— ඝාතොන ගඤ්ඤි ඝාතොනි-ඡ්චිතාය රසං සායනි-කායොන ථොට්ඨබ්බං උපසනි-මනසා ධම්මං විජානාති, ඉට්ඨ රූපඥායෙව විජානාති නො අනිට්ඨරූපං, කන්තරූපඥායෙව විජානාති නො අකන්තරූපං, මනාපරූපඥායෙව විජානාති¹ නො අමනාපරූපනති” අතේව සුභතනොතාති? ආමන්තා. තෙන හි න වත්තබ්බං සබ්බෙ සංඛාරා අනොසිං කථා කුකකුලා’ති.

6. ක වත්තබ්බං සබ්බෙ සංඛාරා අනොසිං කථා කුකකුලා’ති? ආමන්තා. නහු යදනිච්චං තං උකං චුත්තං භගවතා-“සබ්බෙ සංඛාරා අනිච්චාති? ආමන්තා. ගඤ්ඤි යදනිච්චං තං උකං චුත්තං භගවතා සබ්බෙ සංඛාරා අනිච්චා, තෙන වත රෙ වත්තබ්බෙ සබ්බෙ සංඛාරා අනොසිං කථා කුකකුලා’ති.

7. සබ්බෙ සංඛාරා අනොසිං කථා කුකකුලා’ති? ආමන්තා. දුතං අනිට්ඨඵලං අකන්තඵලං අමනුඤ්ඤඵලං සෙවනකඵලං උකඤ්ඤයං² උකඤ්ඤිථාකන්ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ-සීලං —පෙ— උපොසථො —පෙ— භාවනා —පෙ— බ්‍රහ්මචරියං අනිට්ඨඵලං අකන්තඵලං අමනුඤ්ඤඵලං සෙවනකඵලං උකඤ්ඤයං උකඤ්ඤිථාකන්ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— නහු දුතං ඉට්ඨඵලං කන්තඵලං මනුඤ්ඤඵලං අසෙවනකඵලං සුඤ්ඤයං² සුඤ්ඤිථාකන්ති? ආමන්තා. ගඤ්ඤි දුතං ඉට්ඨඵලං කන්තඵලං මනුඤ්ඤඵලං අසෙවනකඵලං සුඤ්ඤයං² සුඤ්ඤිථාකා, නො ව වත රෙ වත්තබ්බෙ සබ්බෙ සංඛාරා අනොසිං කථා කුකකුලා’ති. නහු සීලං-උපොසථො —භාවනා-බ්‍රහ්මචරියං ඉට්ඨඵලං කන්තඵලං මනුඤ්ඤඵලං අසෙවනකඵලං සුඤ්ඤයං සුඤ්ඤිථාකන්ති? ආමන්තා. ගඤ්ඤි බ්‍රහ්මචරියං ඉට්ඨඵලං කන්තඵලං මනුඤ්ඤඵලං අසෙවනකඵලං සුඤ්ඤයං සුඤ්ඤිථාකන්ති, නො ව වත රෙ වත්තබ්බෙ සබ්බෙ සංඛාරා අනොසිං කථා කුකකුලා’ති.

8. සබ්බෙ සංඛාරා අනොසිං කථා කුකකුලා’ති? ආමන්තා. නහු චුත්තං භගවතා-

“සුඛො විවෙකො කුට්ඨස්ස-සුභධම්මස්ස පසස්තො,
අබ්භාපජ්ජං සුඛං ලොකො-පාණ්ඩුතෙසු සංයමො.

සුඛා විරාගතා ලොකො-කාමානං සමතික්කමො,
අසම්මානස්ස යො විතයො-ථනං වෙ පරමං සුඛං.

තං සුඛෙත සුඛං පතනං-අවචන්තසුඛමෙව තං,
තිස්සො විජ්ජා අනුප්පතනා-ථනං වෙ පරමං සුඛනති.

අතේව සුභතනොතා’ති? ආමන්තා. තෙන හි න වත්තබ්බං සබ්බෙ සංඛාරා අනොසිං කථා කුකකුලා’ති.

කුකකුලකථා නිමිත්තා.

2. 9. අනුප්‍රබෝතිසමය කථා.

1. අනුප්‍රබෝතිසමයෝ'ති? ආමන්තා. අනුප්‍රබේත සොභාපත්ති මග්ගං භාවෙති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ. අනුප්‍රබේත සොභාපත්ති මග්ගං භාවෙති'ති? ආමන්තා. අනුප්‍රබේත සොභාපත්තිථලං සච්ඡිකරොති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

2. අනුප්‍රබෝතිසමයෝ'ති? ආමන්තා. අනුප්‍රබේත සකදගාමි මග්ගං භාවෙති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අනුප්‍රබේත සකදගාමි මග්ගං භාවෙති'ති? ආමන්තා. අනුප්‍රබේත සකදගාමිථලං සච්ඡිකරොති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

3. අනුප්‍රබෝතිසමයෝ'ති? ආමන්තා. අනුප්‍රබේත අනාගාමිමග්ගං භාවෙති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අනුප්‍රබේත අනාගාමිමග්ගං භාවෙති'ති? ආමන්තා. අනුප්‍රබේත අනාගාමිථලං සච්ඡිකරොති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

4. අනුප්‍රබෝතිසමයෝ'ති? ආමන්තා. අනුප්‍රබේත අරහත්තමග්ගං භාවෙති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අනුප්‍රබේත අරහත්තමග්ගං භාවෙති'ති? ආමන්තා. අනුප්‍රබේත අරහත්තථලං සච්ඡිකරොති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

5. සොභාපත්තිථලසච්ඡිකිරියාය පටිපනේනා ප්‍රගහලො දුක්ඛදස්ස තෙන කිං ජහති'ති? සක්කායදිට්ඨිං විචිකිච්ඡං සීලබ්බතපරාමාසං නදෙකට්ඨං ව නිලෙසෙ වතුභාගං ජහති'ති. වතුභාගං සොභාපනේනා වතුභාගං න සොභාපනේනා වතුභාගං සොභාපත්තිථලපනේනා පටිලද්ධො අභිගතො සච්ඡිකතො උපසම්පජ්ජ විහරති කායෙන චුසිකාං විහරති, වතුභාගං න කායෙන චුසිකාං විහරති, වතුභාගං සත්තකකිත්තු පරමො කොලංකොලො ඵකඛිජ්ඣි බුද්ධො අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්තාගතො, ධම්මෙ —පෙ— සබ්බෙසු —පෙ— අරියකන්තෙති සීලෙති සමන්තාගතො වතුභාගං න'අරියකන්තෙති සීලෙති සමන්තාගතො'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

6. සමුදයදස්සතෙන —පෙ— නිරෝධදස්සතෙන —පෙ— මග්ගදස්ස තෙන කිං ජහති'ති? සක්කායදිට්ඨිං විචිකිච්ඡං සීලබ්බතපරාමාසං නදෙකට්ඨං ව නිලෙසෙ වතුභාගං ජහති'ති. වතුභාගං සොභාපනේනා වතුභාගං න සොභාපනේනා වතුභාගං සොභාපත්තිථලපනේනා පටිලද්ධො අභිගතො සච්ඡිකතො උපසම්පජ්ජ විහරති කායෙන චුසිකාං විහරති වතුභාගං න කායෙන චුසිකාං විහරති වතුභාගං සත්තකකිත්තු පරමො කොලංකොලො ඵකඛිජ්ඣි බුද්ධො අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්තාගතො ධම්මෙ —පෙ— සබ්බෙසු —පෙ— අරියකන්තෙති සීලෙති සමන්තාගතො වතුභාගං න අරියකන්තෙති සීලෙති සමන්තාගතො'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

7. සකදගාමිඵලසව්‍යේකිරියාය පටිපනේන පුග්ගලො දුක්ඛදස්සනෙන කිං ජහති'ති? ඔලාරිකං කාමරාගං ඔලාරිකං බ්‍යාපාදං තදෙකට්ඨ ව කිලෙසෙ ව්‍යුහාගං ජහති'ති. ව්‍යුහාගං සකදගාමි ව්‍යුහාගං ත සකදගාමි ව්‍යුහාගං සකදගාමිඵලපනේන පටිලද්ධො අභිගතො සව්‍යේකතො උපසම්පජ්ජි විහරති. කායෙන පුස්සිකා විහරති ව්‍යුහාගං ත කායෙන පුස්සිකා විහරති'ති? තහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සමුදයදස්සනෙන —පෙ— නිරොධදස්සනෙන —පෙ— මග්ගදස්සනෙන කිං ජහති'ති? ඔලාරිකං කාමරාගං ඔලාරිකං බ්‍යාපාදං තදෙකට්ඨ ව කිලෙසෙ ව්‍යුහාගං ජහති'ති. ව්‍යුහාගං සකදගාමි ව්‍යුහාගං ත සකදගාමි ව්‍යුහාගං සකදගාමිඵලපනේන පටිලද්ධො අභිගතො සව්‍යේකතො උපසම්පජ්ජි විහරති කායෙන පුස්සිකා විහරති. ව්‍යුහාගං ත කායෙන පුස්සිකා විහරති'ති? තහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—

8. අනාගාමිඵලසව්‍යේකිරියාය පටිපනේන පුග්ගලො දුක්ඛදස්සනෙන කිං ජහති'ති? අනුසග්ගහං කාමරාගං අනුසග්ගහං බ්‍යාපාදං තදෙකට්ඨ ව කිලෙසෙ ව්‍යුහාගං ජහති'ති. ව්‍යුහාගං අනාගාමි ව්‍යුහාගං ත අනාගාමි ව්‍යුහාගං අනාගාමිඵලපනේන පටිලද්ධො අභිගතො සව්‍යේකතො උපසම්පජ්ජි විහරති, කායෙන පුස්සිකා විහරති ව්‍යුහාගං ත කායෙන පුස්සිකා විහරති ව්‍යුහාගං අත්තරාපරිනිබ්බාසී —පෙ— උපහම්පරිනිබ්බාසී- අසඤ්ඤාපරිනිබ්බාසී- සසඤ්ඤාපරිනිබ්බාසී උද්ධංසොනො අකානිඨගාමි ව්‍යුහාගං ත උද්ධංසොනො ත අකානිඨගාමි'ති? තහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සමුදයදස්සනෙන —පෙ— නිරොධදස්සනෙන —පෙ— මග්ගදස්සනෙන කිං ජහති'ති? අනුසග්ගහං කාමරාගං අනුසග්ගහං බ්‍යාපාදං තදෙකට්ඨ ව කිලෙසෙ ව්‍යුහාගං ජහති'ති. ව්‍යුහාගං අනාගාමි ව්‍යුහාගං ත අනාගාමි ව්‍යුහාගං අනාගාමිඵලපනේන පටිලද්ධො අභිගතො සව්‍යේකතො උපසම්පජ්ජි විහරති කායෙන පුස්සිකා විහරති ව්‍යුහාගං ත කායෙන පුස්සිකා විහරති ව්‍යුහාගං අත්තරාපරිනිබ්බාසී —පෙ— උපහම්පරිනිබ්බාසී- අසඤ්ඤාපරිනිබ්බාසී- සසඤ්ඤාපරිනිබ්බාසී- උද්ධංසොනො අකානිඨගාමි ව්‍යුහාගං ත උද්ධංසොනො අකානිඨගාමි'ති? තහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—

9. අරහත්තසව්‍යේකිරියාය පටිපනේන පුග්ගලො දුක්ඛදස්සනෙන කිං ජහති'ති? රූපරාගං අරූපරාගං මානං උද්ධම්මං අවිජ්ජං තදෙකට්ඨ ව කිලෙසෙ ව්‍යුහාගං ජහති'ති. ව්‍යුහාගං අරහං ව්‍යුහාගං ත අරහං ව්‍යුහාගං අරහත්තපනේන පටිලද්ධො අභිගතො සව්‍යේකතො උපසම්පජ්ජි විහරති කායෙන පුස්සිකා විහරති. ව්‍යුහාගං ත කායෙන පුස්සිකා විහරති ව්‍යුහාගං විහරාගො —පෙ— විහදෙසො- විහමොගො- කතකරණියො ඔතිතහාරො අනුප්පත්තසද්ධො පරික්ඛණ්ණවසංඝෙය්‍යජනො සම්මදස්සෙවිමුත්තො උක්ඛිත්තපලිසො සංකිණ්ණපරිබො අබ්බුලොසිහො නිරග්ගලො අරියො පනාභිභවො පනාභාරො විසංඝෙය්‍යනො

‘සුචිත්තචිත්තො දුක්ඛං තස්ස පරිඤ්ඤානං සමුදයො පටිනො නිරොධො සච්ඡිකානො මග්ගො භාවිතො අභිඤ්ඤායං අභිඤ්ඤානං පරිඤ්ඤායං පරිඤ්ඤානං පහාතබ්බං පටිනං භාවෙතබ්බං භාවිතං —පෙ— සච්ඡිකා තබ්බං සච්ඡිකානං චතුරාගං සච්ඡිකාතබ්බං න සච්ඡිකාතනි? නගෙවං වතතබ්බෙ —පෙ—.

සමුදයදස්සනෙන —පෙ— නිරොධදස්සනෙන- මග්ග දස්සනෙන නිං ජහතිනි? රූපරාගං අරූපරාගං මානං උද්ධච්චං අචිජ්ජං තදෙකටෙයි ච කිලෙසෙ චතුරාගං ජහතිනි. චතුරාගං අරහා චතුරාගං න අරහා චතුරාගං අරහතප්පතෙනා පටිලලොධා අබ්ගතො සච්ඡිකානො උප සමපජ්ජ විහරති. කායෙන පුසිඤ්ඤා විහරති චතුරාගං න කායෙන පුසිඤ්ඤා විහරති. චතුරාගං විහරාගො—පෙ— විතදෙසො- විතමොතො- කාතකරණියො ඔතිතභාරො අනුප්පතන සද්දෙසො පරිකම්භෙ ගවසඤ්ඤා ජනො සමමුදඤ්ඤා විමුත්තො උකම්මතපටිලෙසො සංකිණ්ණපරිබො අබ්බුලෙහසිකො නිරුහලො අරියො පනාදධිපො පනාතභාරො විසඤ්ඤානො ‘සුචිත්තචිත්තො දුක්ඛනාසං පරිඤ්ඤානං සමුදයො පටිනො නිරොධො සච්ඡිකානො මග්ගො භාවිතො අභිඤ්ඤායං අභිඤ්ඤානං පරිඤ්ඤායං පරිඤ්ඤානං පහාතබ්බං පටිනං භාවෙතබ්බං භාවිතං —පෙ— සච්ඡිකාතබ්බං සච්ඡිකානං චතුරාගං සච්ඡිකාතබ්බං න සච්ඡිකාතනි? නගෙවං වතතබ්බෙ —පෙ—

10. සොවාපතතිඵලසච්ඡිකිරියාය පටිපනො පුග්ගලො දුක්ඛං දුක්ඛනො පටිපනාකොති වතතබ්බොති? ආමනා. දුක්ඛෙ දිට්ඨි ඵලෙ සිභොති වතතබ්බොති? නගෙවං වතතබ්බෙ-සමුදයං දුක්ඛනො —පෙ—නිරොධං දුක්ඛනො පටිපනාකොති වතතබ්බොති? ආමනා. නිරොධෙ දිට්ඨි ඵලෙ සිභොති වතතබ්බොති? නගෙවං වතතබ්බෙ —පෙ—

11. සොවාපතතිඵලසච්ඡිකිරියාය පටිපනො පුග්ගලො මග්ගං දුක්ඛනො පටිපනාකොති වතතබ්බො. මග්ගෙ දිට්ඨි ඵලෙ සිභොති වතතබ්බොති? ආමනා. දුක්ඛං දුක්ඛනො පටිපනාකොති වතතබ්බො. දුක්ඛෙ දිට්ඨි ඵලෙ සිභොති වතතබ්බොති? නගෙවං වතතබ්බෙ —පෙ— මග්ගං දුක්ඛනො පටිපනාකොති වතතබ්බො. මග්ගෙ දිට්ඨි ඵලෙ සිභොති වතතබ්බොති? ආමනා. සමුදයං දුක්ඛනො —පෙ— නිරොධං දුක්ඛනො පටිපනාකොති වතතබ්බො. නිරොධෙ දිට්ඨි ඵලෙ සිභොති වතතබ්බොති. නගෙවං වතතබ්බෙ—පෙ—.

12. සොවාපතතිඵලසච්ඡිකිරියාය පටිපනො පුග්ගලො දුක්ඛං දුක්ඛනො පටිපනාකොති වතතබ්බො, දුක්ඛෙ දිට්ඨි න වතතබ්බං ඵලෙ සිභොති වතතබ්බොති? ආමනා. මග්ගං දුක්ඛනො පටිපනාකොති

වත්තබ්බො මහෙ ධිට්ඨො න වත්තබ්බො ඵලෙ ධිට්ඨොති වත්තබ්බොති? නහෙවං වත්තබ්බො —පෙ— සමුදයං දකඛනො - නිරොධං දකඛනො පටිපන්නායොති වත්තබ්බො, නිරොධෙ ධිට්ඨො න වත්තබ්බො ඵලෙ ධිට්ඨොති වත්තබ්බොති? ආමන්තා. මහං දකඛනො පටිපන්නායොති වත්තබ්බො, මහෙධිට්ඨො න වත්තබ්බො ඵලෙ ධිට්ඨොති වත්තබ්බොති? නහෙවං වත්තබ්බො —පෙ—.

13. සොභාපත්තිඵලං සමුප්පිනිස්සං පටිපන්නො පුග්ගලො දුක්ඛං දකඛනො පටිපන්නායොති වත්තබ්බො, දුක්ඛෙ ධිට්ඨො න වත්තබ්බො ඵලෙ ධිට්ඨොති වත්තබ්බොති? ආමන්තා. 'නිද්දමිං දුක්ඛදසසනන්ති? නහෙවං වත්තබ්බො —පෙ— සමුදයං දකඛනො —පෙ— නිරොධං දකඛනො පටිපන්නායොති වත්තබ්බො නිරොධෙ ධිට්ඨො න වත්තබ්බො ඵලෙ ධිට්ඨොති වත්තබ්බොති? ආමන්තා. 'නිද්දමිං නිරොධදසසනන්ති? නහෙවං වත්තබ්බො —පෙ—.

14. දුක්ඛෙ ධිට්ඨො මහාරි සම්මාති ධිට්ඨාති ගොන්ති? ආමන්තා. දුක්ඛසම්මං මහාරි සම්මාති? නහෙවං වත්තබ්බො —පෙ— රූපකකඛො අභිච්චො ධිට්ඨො පඤ්චකකඛො අභිච්චො ධිට්ඨා ගොන්ති? ආමන්තා. රූපකකඛො පඤ්චකකඛොති? නහෙවං වත්තබ්බො —පෙ—.

15. මක්ඛායනානෙ අභිච්චො ධිට්ඨො ආදසායනානි අභිච්චො ධිට්ඨාති ගොන්ති? ආමන්තා. මක්ඛායනං ආදසායනානි? නහෙවං වත්තබ්බො —පෙ— මක්ඛුධාතුසං අභිච්චො ධිට්ඨා අට්ඨාරස-ධාතුසං අභිච්චො ධිට්ඨා ගොන්ති? ආමන්තා. මක්ඛුධාතු අට්ඨාරසධාතු යොති? නහෙවං වත්තබ්බො —පෙ— මක්ඛුඤ්ඤෙ අභිච්චො ධිට්ඨො ඛවි-සතිඤ්ඤාති අභිච්චො ධිට්ඨාති ගොන්ති? ආමන්තා. මක්ඛුඤ්ඤං ඛවිසතිඤ්ඤාති? නහෙවං වත්තබ්බො —පෙ—.

16. මවුති ඤ්ඤෙති සොභාපත්තිඵලං සමුප්පිනිස්සංති? ආමන්තා. මහාරි සොභාපත්තිඵලානි? නහෙවං වත්තබ්බො —පෙ— අට්ඨති ඤ්ඤෙති සොභාපත්තිඵලං සමුප්පිනිස්සංති? ආමන්තා. අට්ඨසොභා-පත්තිඵලානි? නහෙවං වත්තබ්බො —පෙ— ආදසති ඤ්ඤෙති සොභාපත්තිඵලං සමුප්පිනිස්සංති? ආමන්තා. ආදසසොභාපත්ති ඵලානි? නහෙවං වත්තබ්බො —පෙ— මවුමත්තාරිසං ඤ්ඤෙති සොභා-පත්තිඵලං සමුප්පිනිස්සංති? ආමන්තා. මවුමත්තාරිසං සොභාපත්ති-ඵලානි? නහෙවං වත්තබ්බො —පෙ— සත්තසත්තනිසං ඤ්ඤෙති සොභාපත්තිඵලං සමුප්පිනිස්සංති? ආමන්තා. සත්තසත්තනි සොභාපත්ති-ඵලානි? නහෙවං වත්තබ්බො —පෙ—.

17. න වත්තබ්බො අනුප්‍රබන්ධසම්මන්තොති? ආමන්තා. නනු වුත්තං හගග්ගා 'සෙසොපාමි භික්ඛවෙ මහාසමුදෙ අනුප්‍රබන්ධනො, අනුප්‍රබන්ධ-

පොණො අනුපුබ්බපබ්බාරො න ආයතනෙනෙව පපානො ඵවමෙව බො භික්ඛවෙ ඉමසමිං ධම්මවිතයෙ අනුපුබ්බසික්ඛො අනුපුබ්බනිරියො අනුපුබ්බ-පටිපදා න ආයතනෙනෙව අඤ්ඤාපටිවෙධො”ති, අත්ථෙව සුත්තනෙතොති? ආමන්තො. හෙන හි අනුපුබ්බාභිසමයො”ති—

18. න වත්තබ්බං අනුපුබ්බාභිසමයො”ති? ආමන්තො. නනු වුත්තං භගවතො—

“අනුපුබ්බෙන මෙධාපී - ¹ථොකා ථොකං බණේ බණේ,
කම්මාරො රජතසෙසව - නිද්ධමෙ මලමත්තතො”ති

අත්ථෙව සුත්තනෙතොති? ආමන්තො. හෙන හි න වත්තබ්බං අනුපුබ්බාභි-සමයො”ති².

19. අනුපුබ්බාභි සමයො”ති? ආමන්තො. නත්තා’යසමා ගවමපති ථෙරො භික්ඛු ඵතදවොව “සමමුඛාමෙහං ආට්ඨසො භගවතො සුභං සමමුඛා පටිග්ගතිහං යො භික්ඛවෙ දුක්ඛං පසස්සති දුක්ඛසමුදයමපි සො පසස්සති දුක්ඛ නිරෝධමපි පසස්සති දුක්ඛනිරෝධගාමිනිපටිපදමපි පසස්සති, යො දුක්ඛසමුදයං පසස්සති දුක්ඛමපි සො පසස්සති දුක්ඛනිරෝධමපි පසස්සති දුක්ඛනිරෝධගාමිනිපටිපදමපි පසස්සති, යො දුක්ඛනිරෝධං පසස්සති දුක්ඛමපි සො පසස්සති දුක්ඛසමුදයමපි පසස්සති දුක්ඛනිරෝධගාමිනිපටිපදමපි පසස්සති, යො දුක්ඛනිරෝධගාමිනිපටිපදං පසස්සති දුක්ඛමපි සො පසස්සති දුක්ඛසමු-යමපි පසස්සති දුක්ඛනිරෝධමපි පසස්සති”ති. අත්ථෙව සුත්තනෙතොති? ආමන්තො. හෙන හි න වත්තබ්බං අනුපුබ්බාභි සමයොති.

24. අනුපුබ්බාභිසමයොති? ආමන්තො. නනු වුත්තං භගවතො—

“සභාවස්ස දස්සන සමපදය නයස්සධම්මා ජතිහා භවන්ති.

සකකායදිට්ඨි විචිකිච්ඡාඤ්ඤා - සීලබ්බහං වා’පි යදහි කිඤ්ඤි.

මනුගපායෙහි ව විපජමුත්තො - ඡවාහි ණාතාති අනබ්බො කාතුන්ති”

අත්ථෙව සුත්තනෙතොති? ආමන්තො. හෙන හි න වත්තබ්බං අනුපුබ්බාභි සමයොති.

21. අනුපුබ්බාභිසමයො”ති? ආමන්තො. නනු වුත්තං භගවතො “යසමිං භික්ඛවෙ සමයෙ අරියසාවකස්ස විරජං විහමලං ධම්මවක්ඛුං උදපාදී. යං කිඤ්ඤි සමුදයධම්මං සබ්බන්තං නිරෝධධම්මන්ති, සහදස්සනුපපාද භික්ඛවෙ අරියසාවකස්ස තිණ්ඤි සඤ්ඤාජනාති පතියන්ති. සකකාය දිට්ඨි විචිකිච්ඡා සීලබ්බහපරාමාසො”ති — අත්ථෙව සුත්තනෙතොති? ආමන්තො. හෙන හි න වත්තබ්බං අනුපුබ්බාභිසමයො”ති.

අනුපුබ්බාභිසමයොති භිට්ඨිතො.

2. 10. වොහාර කථා.

1. බුද්ධිය හඟවනො වොහාරො ලොකුත්තරො'ති? ආමන්තා. ලොකුත්තරෙ සොහෙ පටිහඤ්ඤති නො ලොකියෙ ලොකුත්තරෙන විඤ්ඤණෙන පටිවිජානනති නො ලොකියෙන සාවකා පටිවිජානනති නො පුට්ඨ්ඡනා'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— නහු බුද්ධිය හඟවනො වොහාරො ලොකියෙ සොහෙ පටිහඤ්ඤති'ති? ආමන්තා. හඤ්ඤි බුද්ධිය හඟවනො වොහාරො ලොකියෙ සොහෙ පටිහඤ්ඤති, නො ච වත රෙ වත්තබ්බෙ බුද්ධිය හඟවනො වොහාරො ලොකුත්තරො'ති. නහු බුද්ධිය හඟවනො වොහාරො ලොකියෙන විඤ්ඤණෙන පටිවිජානනති'ති? ආමන්තා. හඤ්ඤි බුද්ධිය හඟවනො වොහාරො ලොකියෙන විඤ්ඤණෙන පටිවිජානනති, නො ච වත රෙ වත්තබ්බෙ බුද්ධිය හඟවනො වොහාරො ලොකුත්තරො'ති. නහු බුද්ධිය හඟවනො වොහාරො පුට්ඨ්ඡනා පටිවිජානනති'ති? ආමන්තා. හඤ්ඤි බුද්ධිය හඟවනො වොහාරො පුට්ඨ්ඡනා පටිවිජානනති, නො ච වත රෙ වත්තබ්බෙ බුද්ධිය හඟවනො වොහාරො ලොකුත්තරො'ති.

2. බුද්ධිය හඟවනො වොහාරො ලොකුත්තරො'ති? ආමන්තා. මග්ගො ඵලං නිබ්බානං සොවාපනතිමග්ගො සොවාපනතිඵලං සංඝදායාමි මග්ගො සංඝදායාමිඵලං අනාගාමිමග්ගො අනාගාමිඵලං අරහත්තමග්ගො අරහත්තඵලං සතිපට්ඨානං සම්මප්පධානං ඉද්ධිපාදෙ ඉද්ධියං බලං බොජ්ඣංඝො'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

3. බුද්ධිය හඟවනො වොහාරො ලොකුත්තරො'ති? ආමන්තා. අභි භෙවි බුද්ධිය හඟවනො වොහාරො සුණ්ණතී'ති? ආමන්තා. ලොකුත්තරො ධම්මො සොභවිඤ්ඤයොසා සොභසම් පටිහඤ්ඤති සොභස්ස ආපාඨං ආගච්ඡති'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— නහු ලොකුත්තරො ධම්මො න සොභවිඤ්ඤයොසා න සොභසම් පටිහඤ්ඤති න සොභස්ස ආපාඨං ආගච්ඡති'ති? ආමන්තා. හඤ්ඤි ලොකුත්තරො ධම්මො න සොභ විඤ්ඤයොසා න සොභසම් පටිහඤ්ඤති න සොභස්ස ආපාඨං ආගච්ඡති, නො ච වත රෙ වත්තබ්බෙ බුද්ධිය හඟවනො වොහාරො ලොකුත්තරො'ති.

4. බුද්ධිය හඟවනො වොහාරො ලොකුත්තරො'ති? ආමන්තා. අභි භෙවි බුද්ධිය හඟවනො වොහාරෙ රජජය්‍යනති? ආමන්තා. ලොකුත්තරො ධම්මො රාගට්ඨානියො රජනියො ඝාමනියො මදනියො බක්ඛනියො මුච්ඡනියො'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— නහු ලොකුත්තරො ධම්මො න රාගට්ඨානියො න රජනියො න ඝාමනියො න මදනියො න බක්ඛනියො න මුච්ඡනියො'ති? ආමන්තා. හඤ්ඤි ලොකුත්තරො ධම්මො න රාගට්ඨානියො න රජනියො න ඝාමනියො න මදනියො න බක්ඛනියො න මුච්ඡනියො, නො ච වත රෙ වත්තබ්බෙ බුද්ධිය හඟවනො වොහාරො ලොකුත්තරො'ති.

5. බුද්ධිය හඟවනො වොහාරො ලොකුත්තරොති? ආමන්තා. අපි කෙව් බුද්ධිය හඟවනො වොහාරො දුස්සය්‍යනති? ආමන්තා. ලොකුත්තරො ධම්මො දෙසට්ඨානියො කොපට්ඨානියො පටිසට්ඨානියොති? නගෙවං චත්තබ්බෙ —පෙ— නනු ලොකුත්තරො ධම්මො න දෙසට්ඨානියො න කොපට්ඨානියො න පටිසට්ඨානියොති? ආමන්තා. හඤ්චි ලොකුත්තරො ධම්මො න දෙසට්ඨානියො න කොපට්ඨානියො න පටිසට්ඨානියො, නො ච වත රෙ චත්තබ්බෙ බුද්ධිය හඟවනො වොහාරො ලොකුත්තරොති.

6. බුද්ධිය හඟවනො වොහාරො ලොකුත්තරොති? ආමන්තා. අපි කෙව් බුද්ධිය හඟවනො වොහාරො මුස්සය්‍යනති? ආමන්තා. ලොකුත්තරො ධම්මො මොහට්ඨානියො අඤ්ඤාණංකරණො අවකක්ඛනරණො පඤ්ඤානිරොසිකො විසාහපකිකො අනිබ්බානසංවත්තනිකොති? නගෙවං චත්තබ්බෙ —පෙ— නනු ලොකුත්තරො ධම්මො න මොහට්ඨානියො න අඤ්ඤාණංකරණො න අවකක්ඛනරණො පඤ්ඤානිරොසිකො අවිසාහ පකිකො නිබ්බානසංවත්තනිකොති? ආමන්තා. හඤ්චි ලොකුත්තරො ධම්මො න මොහට්ඨානියො න අඤ්ඤාණංකරණො න අවකක්ඛනරණො පඤ්ඤානිරොසිකො අවිසාහපකිකො නිබ්බානසංවත්තනිකො, නො ච වත රෙ චත්තබ්බෙ බුද්ධිය හඟවනො වොහාරො ලොකුත්තරොති.

7. බුද්ධිය හඟවනො වොහාරො ලොකුත්තරොති? ආමන්තා. යෙ කෙව් බුද්ධිය හඟවනො වොහාරො සුණන්ති සබ්බෙ තෙ මග්ගං භාවෙනති? නගෙවං චත්තබ්බෙ —පෙ— යෙ කෙව් බුද්ධිය හඟවනො වොහාරො සුණන්ති සබ්බෙ තෙ මග්ගං භාවෙනති? ආමන්තා. බාල පුත්ථ්ඡනා බුද්ධිය හඟවනො වොහාරො සුණන්ති. බාලපුත්ථ්ඡනා මග්ගං භාවෙනති? නගෙවං චත්තබ්බෙ —පෙ— මාතුසාහකො මග්ගං භාවෙති —පෙ— චතුසාහකො - අරහත්තසාහකො - ¹රුහිරුපපාදකො - සම්ඝහෙදකො බුද්ධිය හඟවනො වොහාරො සුණන්ති සම්ඝහෙදකො මග්ගං භාවෙති? නගෙවං චත්තබ්බෙ —පෙ—.

8. ලබ්භා සොචණ්ණමයාය ලට්ඨියා ධඤ්ඤාපුඤ්ඤාපි සුවණ්ණ පුඤ්ඤාපි ආවිකම්බුන්ති? ආමන්තා. එවමෙවං හඟවා ලොකුත්තරෙන වොහාරෙන ලොකියමපි ලොකුත්තරමපි ධම්මං වොහරති? ලබ්භා ඵලණ්ඩියාය ලට්ඨියා ධඤ්ඤාපුඤ්ඤාපි සුවණ්ණපුඤ්ඤාපි ආවිකම්බුන්ති? ආමන්තා. එවමෙවං හඟවා ලොකියෙන වොහාරෙන ලොකියමපි ලොකුත්තරමපි ධම්මං වොහරති? ලබ්භා.

9. බුද්ධිය හඟවනො වොහාරො ලොකියං වොහරන්තස්ස ලොකියො හොති ලොකුත්තරං වොහරන්තස්ස ලොකුත්තරො හොති? ආමන්තා. ලොකියං වොහරන්තස්ස ²ලොකියෙ සොතො පටිහඤ්ඤති

1. රුහිරුපපාදකො-ම. 2. සො ලොකියෙ සොතො-ඉ.

ලොකුතතරං වොහරනාසං ලොකුතතරෙ සොතෙ පටිගඤ්ඤති ලොකියං වොහරනාසං ලොකියෙහ විඤ්ඤාණෙන පටිවිජානනති, ලොකුතතරං වොහරනාසං ලොකුතතරෙන විඤ්ඤාණෙන පටිවිජානනති ලොකියං වොහරනාසං පුප්ඵල්ඡනා පටිවිජානනති ලොකුතතරං වොහරනාසං සාවතං පටිවිජානනති'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ—

10. න වත්තබ්බං බුද්ධියං භගවතො වොහාරො ලොකියං වොහරනාසං ලොකියො හොති, ලොකුතතරං වොහරනාසං ලොකුතතරො හොති'ති? ආමන්තා. නහු භගවා ලොකියමපි ලොකුතතරමපි ධම්මං වොහරති'ති? ආමන්තා. හඤ්චි භගවා ලොකියමපි ලොකුතතරමපි ධම්මං වොහරති, හෙන වහ රෙ වත්තබ්බෙ බුද්ධියං භගවතො වොහාරො ලොකියං වොහරනාසං ලොකියො හොති ලොකුතතරං වොහරනාසං ලොකුතතරො හොති'ති.

11. බුද්ධියං භගවතො වොහාරො ලොකියං වොහරනාසං ලොකියො හොති ලොකුතතරං වොහරනාසං ලොකුතතරො හොති'ති? ආමන්තා. මග්ගං වොහරනාසං මග්ගො හොති අමග්ගං වොහරනාසං අමග්ගො හොති, ඵලං වොහරනාසං ඵලං හොති අඵලං වොහරනාසං අඵලං හොති, නිබ්බානං වොහරනාසං නිබ්බානං හොති අනිබ්බානං වොහරනාසං අනිබ්බානං හොති සංඝිහං වොහරනාසං සංඝිහං හොති අසංඝිහං වොහරනාසං අසංඝිහං හොති, රූපං වොහරනාසං රූපං හොති අරූපං වොහරනාසං අරූපං හොති, වෙදනං වොහරනාසං වෙදනා හොති, අවෙදනං වොහරනාසං අවෙදනා හොති, සඤ්ඤාං වොහරනාසං සඤ්ඤා හොති, අසඤ්ඤාං වොහරනාසං අසඤ්ඤා හොති, සංඝිකාරෙ වොහරනාසං සංඝිකාරා හොනති, අසංඝිකාරෙ වොහරනාසං අසංඝිකාරා හොනති, විඤ්ඤාණං වොහරනාසං විඤ්ඤාණං හොති, අවිඤ්ඤාණං වොහරනාසං අවිඤ්ඤාණං හොති'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—

වොහාරකථා නිවේශනා

2. 11. නිරෝධකථා

1. දො නිරෝධා'ති? ආමන්තා. දො දුක්ඛනිරෝධා'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— දො දුක්ඛ නිරෝධා'ති? ආමන්තා. දො නිරෝධ සම්මානි'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— දො නිරෝධසම්මානි'ති? ආමන්තා. දො දුක්ඛසම්මානි'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— දො නිරෝධසම්මානි'ති? ආමන්තා. දො සමුදයසම්මානි'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— දො නිරෝධසම්මානි'ති? ආමන්තා. දො මග්ගසම්මානි'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— දො නිරෝධසම්මානි'ති? ආමන්තා. දො භාණානි —පෙ— දො ලෙණානි—දො සරණානි—දො පරායනානි—දො

අවුටුනානි-දො අමනානි- දො නිබ්බානානි'නි? නහෙවං වත්තබ්බෙ
—පෙ— දොනිබ්බානානි'නි? ආමනනා. අත්ථි දවනං නිබ්බානානං
උච්ච නිවනා- නින පණ්ණානා- උනකංසාවනාසො සීමා වා හෙදො වා
රාජ වා අනාගරිකා වා'නි? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—

2. දො නිරොධා'නි? ආමනනා. නනු අප්පට්ඨිකා නිරුද්ධො
සංකාරො පට්ඨිකා නිරොධො'නනි'නි? ආමනනා. හස්සට්ඨි අප්පට්ඨිකා
නිරුද්ධො සංකාරො පට්ඨිකා නිරොධො'නනි, නො ච වන රො වත්තබ්බෙ
දො නිරොධා'නි.

3. නවත්තබ්බං දො නිරොධා'නි? ආමනනා. නනු අප්පට්ඨිකා
නිරුද්ධාපි සංකාරා අවචන්තහන්තා පට්ඨිකා නිරුද්ධාපි සංකාරා
අවචන්තහන්තා'නි? ආමනනා. හස්සට්ඨි අප්පට්ඨිකානිරුද්ධා'පි සංකාරා
අවචන්තහන්තා පට්ඨිකා නිරුද්ධාපි සංකාරා අවචන්තහන්තා, තෙන
වන රො වත්තබ්බෙ දො නිරොධා'නි.

4. දො නිරොධා'නි? ආමනනා. පට්ඨිකා නිරුද්ධා'පි සංකාරා අරිය
මග්ගං ආගමම නිරුද්ධා'නි? ආමනනා. අප්පට්ඨිකානිරුද්ධා සංකාරා
අරියමග්ගං ආගමම නිරුද්ධා'නි? නහෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ—

5. දො නිරොධා'නි? ආමනනා. පට්ඨිකානිරුද්ධා සංකාරා න පුත
උප්පජ්ජන්ති'නි? ආමනනා. අප්පට්ඨිකා නිරුද්ධා සංකාරා න පුත
උප්පජ්ජන්ති'නි? නහෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ—තෙන හි න වත්තබ්බං දො
නිරොධා'නි.

නිෂරාධකථා නිවේශනා.

දුතියො වග්ගො නිවේශනා

නසස උද්දනං

පරුපහාරො අඤ්ඤාණං - කඬා පරමිතාරණං,
1 වට්ඨිහෙදො දුක්ඛානාරො - චිත්තට්ඨිති ව කුහකුලා?
එකාහිසමයො වෙව - වොහාරොව නිරොධකො³,

තතියො වග්ගො

3. 1. බලකථා

1. තථාගතබලං සාවකසාධාරණනි? ආමනනා. තථාගතබලං
සාවකබලං සාවකබලං තථාගතබලනි? නහෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ—තථා
ගතබලං සාවක සාධාරණනි? ආමනනා. තඤ්ඤෙව තථාගතබලං නං

1. සංකාරාගාර කථාමග්ගො - ම. 2. සිති කුහකුලා සංකාරා - ඉ.

3. එකො අහිසමයො එකො වොහාරො එකො නිරොධො'නි. - ඉ

සාවකබලං නඤ්ඤෙව සාවකබලං නං නථාගතබලනති? නහෙවං වත්ත
බෙබ්බ—පෙ—නථාගතබලං සාවකසාධාරණනති? ආමන්තා. යාදිසං නථා
ගතබලං නාදිසං සාවකබලං යාදිසං සාවකබලං නාදිසං නථාගත
බලනති? නහෙවං වත්තබෙබ්බ—පෙ—නථාගතබලං සාවකසාධාරණනති?
ආමන්තා. යාදිසං නථාගතසං පුබ්බයොගො පුබ්බවරියා ධම්මකතානං
ධම්මදෙසනා නාදිසං සාවකසං පුබ්බයොගො පුබ්බවරියා ධම්මකතානං
ධම්මදෙසනාති? නහෙවං වත්තබෙබ්බ—පෙ—.

2. නථාගතබලං සාවකසාධාරණනති? ආමන්තා. නථාගතො
ජිනො සඤ්ඤා සම්මාසම්බුද්ධො සබ්බඤ්ඤා සබ්බදස්සාපි ¹ධම්මස්සාපි ධම්ම
පටිසරණො'ති? ආමන්තා. සාවකො ජිනො සඤ්ඤා සම්මාසම්බුද්ධො
සබ්බඤ්ඤා සබ්බදස්සාපි ¹ධම්මස්සාපි ධම්ම පටිසරණො'ති? නහෙවං
වත්තබෙබ්බ—පෙ—නථාගතබලං සාවකසාධාරණනති? ආමන්තා. නථා
ගතො අනුප්පන්නස්ස මග්ගස්ස උප්පාදෙනා අසඤ්ජානස්ස මග්ගස්ස
සඤ්ජානෙනා අනකතානස්ස මග්ගස්ස අකතානා මග්ගඤ්ඤා මග්ගවිදු
මග්ගකොට්ඨෙ'ති? ආමන්තා. සාවකො අනුප්පන්නස්ස මග්ගස්ස
උප්පාදෙනා අසඤ්ජානස්ස මග්ගස්ස සඤ්ජානෙනා අනකතානස්ස මග්ගස්ස
අකතානා මග්ගඤ්ඤා මග්ගවිදු මග්ගකොට්ඨෙ'ති? නහෙවං වත්තබෙබ්බ
—පෙ—.

3. ඉන්ද්‍රියපරොපරියතනං යථාභූතං ඤ්ඤං නථාගතබලං සාවකසාධාරණනති?
ආමන්තා. සාවකො සබ්බඤ්ඤා සබ්බදස්සාපි'ති? නහෙවං
වත්තබෙබ්බ—පෙ—.

4. සාවකො ඤානාඤානං ජානාති'ති? ආමන්තා. හඤ්චි සාවකො
ඤානාඤානං ජානාති, තෙන වත රෙ වත්තබෙබ්බ ඤානාඤානං යථාභූතං
ඤ්ඤං නථාගතබලං සාවකසාධාරණනති.

5. සාවකො අතිහානාගත පච්චුප්පන්නානං කම්මසමාදානානා
ඤානසො හෙඤ්ඤා විපාකං ජානාති'ති? ආමන්තා. හඤ්චි සාවකො අතිහා-
නාගත පච්චුප්පන්නානං කම්මසමාදානානං ඤානසො හෙඤ්ඤා විපාකං
ජානාති, තෙන වත රෙ වත්තබෙබ්බ අතිහානාගත පච්චුප්පන්නානං
කම්මසමාදානානං ඤානසො හෙඤ්ඤා විපාකං යථාභූතං ඤ්ඤං නථාගත-
බලං සාවකසාධාරණනති.

6. සාවකො සබ්බන්ධගාමිනිපටිපදං ජානාති'ති? ආමන්තා. හඤ්චි
සාවකො සබ්බන්ධගාමිනිපටිපදං ජානාති, තෙන වත රෙ වත්තබෙබ්බ
සබ්බන්ධගාමිනි පටිපදං යථාභූතං ඤ්ඤං නථාගතබලං සාවකසාධාරණනති.

7. සාවකො අනෙකාමිඤ්ඤා නානාමිඤ්ඤා ලොකං ජානාති'ති? ආමන්තා.
හඤ්චි සාවකො අනෙකාමිඤ්ඤා නානාමිඤ්ඤා ලොකං ජානාති, තෙන වත

රේ වත්තබ්බේ අනෙකාමාදාං නානාමාදාං ලොකං යථාභූතං ඤාණං නථා-
ගතබලං සාවකසාධාරණන්ති.

8. සාවකො සත්තානං නානාධිවුත්තිකානං ජානාති'ති? ආමන්තා. හඤ්චි සාවකො සත්තානං නානාධිවුත්තිකානං ජානාති, තෙන වත රේ වත්තබ්බේ සත්තානං නානාධිවුත්තිකානං යථාභූතං ඤාණං නථාගතබලං සාවකසාධාරණන්ති.

9. සාවකො ක්කාන විමොක්ඛ සමාධි සමාපත්තිනං සංකිලෙසං චොදානං වුට්ඨානං ජානාති'ති? ආමන්තා. හඤ්චි සාවකො ක්කාන විමොක්ඛ සමාධි සමාපත්තිනං සංකිලෙසං චොදානං වුට්ඨානං ජානාති, තෙන වත රේ වත්තබ්බේ ක්කාන විමොක්ඛ සමාධි සමාපත්තිනං සංකිලෙසං චොදානං වුට්ඨානං යථාභූතං ඤාණං නථාගතබලං සාවකසාධාරණන්ති.

10. සාවකො පුබ්බේතිවාසානුස්සතිං ජානාති'ති? ආමන්තා. හඤ්චි සාවකො පුබ්බේතිවාසානුස්සතිං ජානාති, තෙන වත රේ වත්තබ්බේ පුබ්බේතිවාසානුස්සති යථාභූතං ඤාණං නථාගතබලං සාවකසාධාරණන්ති.

11. සාවකො සත්තානං චුතුපපානං ජානාති'ති? ආමන්තා. හඤ්චි සාවකො සත්තානං චුතුපපානං ජානාති, තෙන වත රේ වත්තබ්බේ සත්තානං චුතුපපානං යථාභූතං ඤාණං නථාගතබලං සාවකසාධාරණන්ති.

12. නහු නථාගතස්සාපි ආසවා බිණ්ණා සාවකස්සාපි ආසවා බිණ්ණා'ති? ආමන්තා. අපි කිඤ්චි නානාකාරණං නථාගතස්ස වා සාවකස්ස වා ආසවකකයෙක වා ආසවකකයා විමුත්තියා වා විමුත්තින්ති? තපි. හඤ්චි තපි කිඤ්චි නානාකාරණං නථාගතස්ස වා සාවකස්ස වා ආසවකකයෙක වා ආසවකකයා විමුත්තියා වා විමුත්ති, තෙන වත රේ වත්තබ්බේ ආසවානං බයෙ යථාභූතං ඤාණං නථාගතබලං සාවකසාධාරණන්ති.

13. ආසවානං බයෙ යථාභූතං ඤාණං නථාගතබලං සාවකසාධාරණන්ති? ආමන්තා. ණානාදානෙ යථාභූතං ඤාණං නථාගතබලං සාවකසාධාරණන්ති? තගෙවං වත්තබ්බේ —පෙ— ආසවානං බයෙ යථාභූතං ඤාණං නථාගතබලං සාවකසාධාරණන්ති? ආමන්තා. සත්තානං චුතුපපානෙ යථාභූතං ඤාණං නථාගතබලං සාවකසාධාරණන්ති? තගෙවං වත්තබ්බේ —පෙ—.

14. ණානාදානෙ යථාභූතං ඤාණං නථාගතබලං සාවක අසාධාරණන්ති? ආමන්තා. ආසවානං බයෙ යථාභූතං ඤාණං නථාගතබලං සාවක අසාධාරණන්ති? තගෙවං වත්තබ්බේ —පෙ— සත්තානං චුතුපපානෙ යථාභූතං ඤාණං නථාගතබලං සාවක අසාධාරණන්ති? ආමන්තා. ආසවානං බයෙ යථාභූතං ඤාණං නථාගතබලං සාවක අසාධාරණන්ති? තගෙවං වත්තබ්බේ —පෙ—.

15. ඉන්ද්‍රිය පරොපරියතතං යථාභූතං ඤාණං තථාගතබලං සාවක අසාධාරණනති? ආමන්තා. ඤාතාඤාතෙ යථාභූතං ඤාණං තථාගතබලං සාවක අසාධාරණනති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— ඉන්ද්‍රියපරොපරියතතං යථාභූතං ඤාණං තථාගතබලං සාවක අසාධාරණනති? ආමන්තා. —පෙ— ආසවානං බ්‍රහ්මෙ යථාභූතං ඤාණං තථාගතබලං සාවක අසාධාරණනති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

16. ඤාතාඤාතෙ යථාභූතං ඤාණං තථාගතබලං සාවක අසාධාරණනති? ආමන්තා. ඉන්ද්‍රියපරොපරියතතං යථාභූතං ඤාණං තථාගතබලං සාවක සාධාරණනති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— ආසවානං බ්‍රහ්මෙ යථාභූතං ඤාණං තථාගතබලං සාවක සාධාරණනති? ආමන්තා. ඉන්ද්‍රියපරොපරියතතං යථාභූතං ඤාණං තථාගතබලං සාවක සාධාරණනති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

බලකථා නිබ්බිතා.

3. 2. අරියනතිකථා

1. ඤාතාඤාතෙ යථාභූතං ඤාණං තථාගතබලං අරියනති? ආමන්තා. මග්ගො ඵලං නිබ්බානං සොනාපනතිමග්ගො සොනාපනතිඵලං සංකදගාමි මග්ගො සංකදගාමිඵලං අනාගාමිමග්ගො අනාගාමිඵලං අරහත්තමග්ගො අරහත්තඵලං සතිපට්ඨානං සම්මප්පධානං ඉද්ධිපාදො ඉන්ද්‍රියං බලං බ්‍රහ්මෙවොති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

2. ඤාතාඤාතෙ යථාභූතං ඤාණං තථාගතබලං අරියනති? ආමන්තා. සුඤ්ඤභාරමමණනති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සුඤ්ඤභාරමමණනති? ආමන්තා. ඤාතා ඤාතඤාති මතසිකරොති සුඤ්ඤභාඤාති මතසිකරොති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— ඤාතාඤාතඤාති මතසිකරොති? ආමන්තා. ද්විත්තං ඵසානං ද්විත්තං විත්තානං සමොමානං ගොති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

3. ඤාතාඤාතෙ යථාභූතං ඤාණං තථාගතබලං අරියනති? ආමන්තා. අතිමිත්තාරමමණං —පෙ— අප්පණ්ණිතිභාරමමණනති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අප්පණ්ණිතිභාරමමණනති? ආමන්තා. ඤාතාඤාතඤාති මතසිකරොති අප්පණ්ණිතිභාඤාති මතසිකරොති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— ඤාතාඤාතඤාති මතසිකරොති අප්පණ්ණිතිභාඤාති මතසිකරොති? ආමන්තා. ද්විත්තං ඵසානං ද්විත්තං විත්තානං සමොමානං ගොති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

4. සතිපට්ඨානා අරියා සුඤ්ඤභාරමමණංති? ආමන්තා. ඤාතා ඤාතෙ යථාභූතං ඤාණං තථාගතබලං අරියං සුඤ්ඤභාරමමණනති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සතිපට්ඨානා අරියා අතිමිත්තාරමමණං

—පෙ— අප්පණ්ණිතිභාරමමණනි? ආමන්තා. සානාසානෙ යථාභූතං ඤාණං නථාගතබලං අරියං අප්පණ්ණිතිභාරමමණනි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

5. සම්මප්පධානං ඉද්ධිපාදං-ඉන්ද්‍රියං-බලං-බොජ්ඣංඛනා අරියං සුඤ්ඤභාරමමණනි? ආමන්තා. සානාසානෙ යථාභූතං ඤාණං නථාගතබලං අරියං සුඤ්ඤභාරමමණනි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— බොජ්ඣංඛනා අරියං අනිමිත්තාරමමණං —පෙ— අප්පණ්ණිතිභාරමමණනි? ආමන්තා. සානාසානෙ යථාභූතං ඤාණං නථාගතබලං අරියං අප්පණ්ණිතිභාරමමණනි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

6. සානාසානෙ යථාභූතං ඤාණං නථාගතබලං අරියං නවත්තබ්බං සුඤ්ඤභාරමමණනි? ආමන්තා. සනිපට්ඨානා අරියං න වත්තබ්බං සුඤ්ඤභාරමමණනි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සානාසානෙ යථාභූතං ඤාණං නථාගතබලං අරියං න වත්තබ්බං අනිමිත්තාරමමණං —පෙ— අප්පණ්ණිතිභාරමමණනි? ආමන්තා. සනිපට්ඨානා අරියං න වත්තබ්බං අප්පණ්ණිතිභාරමමණනි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සානාසානෙ යථා භූතං ඤාණං නථාගතබලං අරියං න වත්තබ්බං සුඤ්ඤභාරමමණං —පෙ— අනිමිත්තාරමමණං —පෙ— අප්පණ්ණිතිභාරමමණනි? ආමන්තා. සම්මප්පධානං —පෙ— බොජ්ඣංඛනා අරියං න වත්තබ්බං අප්පණ්ණිතිභාරමමණනි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

7. සත්තානං චුතුපපානෙ යථාභූතං ඤාණං නථාගතබලං අරියං නවත්තබ්බං? ආමන්තා. මග්ගොප්පං නිබ්බානං සොවාප්පත්තිමග්ගො සොවා ප්පත්තිප්පං —පෙ— බොජ්ඣංඛනා? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

8. සත්තානං චුතුපපානෙ යථාභූතං ඤාණං නථාගතබලං අරියං නවත්තබ්බං? ආමන්තා. සුඤ්ඤභාරමමණනි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සුඤ්ඤභාරමමණනි? ආමන්තා. සත්තානං චුතුපපානඤ්ච මහසිංහරොති සුඤ්ඤභාඤ්ච මහසිංහරොති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සත්තානං චුතුප පානඤ්ච මහසිංහරොති සුඤ්ඤභාඤ්ච මහසිංහරොති? ආමන්තා. ද්විත්තං ඵසස්සානං ද්විත්තං චිත්තානං සමොධානං ගොති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

9. සත්තානං චුතුපපානෙ යථාභූතං ඤාණං නථාගතබලං අරියං නවත්තබ්බං? ආමන්තා. අනිමිත්තාරමමණං —පෙ— අප්පණ්ණිතිභාරමමණනි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අප්පණ්ණිතිභාරමමණනි? ආමන්තා. සත්තානං චුතුප පානඤ්ච මහසිංහරොති අප්පණ්ණිතිභාඤ්ච මහසිංහරොති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

සත්තානං චුතුපපානං ව මහසිංහරොති අප්පණ්ණිතිභං ව මහසිංහරොති? ආමන්තා. ද්විත්තං ඵසස්සානං ද්විත්තං චිත්තානං සමොධානං ගොති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

10. සැතපයානා අරියා සුඤ්ඤාචාරමණා —පෙ— අතිමනා රමණා —පෙ— අප්පණිතිනාරමණානි? ආමනනා. සත්තානං චුතුප පානෙ යථාචුතං ඤ්ඤානං තථාගතබලං අරියා අප්පණිතිනාරමණානානි? නුතෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

11. සමමපායානං —පෙ— බොහෝමයා අරියා සුඤ්ඤාචාරමණං —පෙ— අනිමිතචාරමණං —පෙ— අපසන්නිචාරමණානි? ආමනතා. සත්තානං චුතුපපාගො යථාභූතං ඤ්ඤානං තථාගතබලං අරියං අපසන්නිචාරමණානි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

12. සත්‍යානං චුතුපපානෙ යථාභූතං ඤ්ඤානං තථාගතබලං අරියං න චත්තබ්බං සුඤ්ඤානාරම්භණං —පෙ— අනිමිත්තාරම්භණං —පෙ— අප්පණ්ණිතිනාරම්භණකත්? ආමනතා, සතිපට්ඨානා අරියා න චත්තබ්බා අප්පණ්ණිතිනාරම්භණා'ති? නගෙවං චත්තබ්බෙ —පෙ— සත්‍යානං චුතුප පානෙ යථාභූතං ඤ්ඤානං තථාගතබලං අරියං න චත්තබ්බං සුඤ්ඤානා රම්භණං —පෙ— අනිමිත්තාරම්භණං —පෙ— අප්පණ්ණිතිනාරම්භණකත්? ආමනතා, සම්මප්පධානා —පෙ— ලොඤ්ඤානා අරියා න චත්තබ්බා අප්පණ්ණිතිනාරම්භණා'ති? නගෙවං චත්තබ්බෙ —පෙ—

13. ආසවානං බයෙ යථාභූතං ඤ්ඤාණං නථාගතබලං අරියනිති? ආමනනා. සාකාසානෙ යථාභූතං ඤ්ඤාණං නථාගතබලං අරියනිති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— ආසවානං බයෙ යථාභූතං ඤ්ඤාණං නථාගතබලං අරියනිති? ආමනනා. සත්තානං චුතුප්පාතෙ යථාභූතං ඤ්ඤාණං නථාගතබලං අරියනිති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

14. සාකාසානෙ යථාභූතං ඤාණං නථාගතබලං න චත්තබ්බං
 අරියන්ති? ආමන්තා. ආසවානං බයෙ යථාභූතං ඤාණං නථාගතබලං
 න චත්තබ්බං අරියන්ති? නහෙවං චත්තබ්බෙ —පෙ— සත්තානං චූතුප
 පානෙ යථාභූතං ඤාණං නථාගතබලං න චත්තබ්බං අරියන්ති? ආමන්තා.
 ආසවානං බයෙ යථාභූතං ඤාණං නථාගතබලං න චත්තබ්බං අරි
 යන්ති? නහෙවං චත්තබ්බෙ —පෙ—.

15. ආසවානං ඛයෙ යථාභූතං ඤාණං නථාගතඛලං අරියං සුඤ්ඤානාරම්භණනි? ආමනනා. ණානාඤානෙ යථාභූතං ඤාණං නථාගතඛලං අරියං සුඤ්ඤානාරම්භණනි? නගෙවං වත්තඛෙඛ —පෙ— ආසවානං ඛයෙ යථාභූතං ඤාණං නථාගතඛලං අරියං අනිමිත්තාරම්භණං —පෙ— අප්පණ්ණිතිනාරම්භණනි? ආමනනා. ණානාඤානෙ යථාභූතං ඤාණං නථාගතඛලං අරියං අප්පණ්ණිතිනාරම්භණනි? නගෙවං වත්තඛෙඛ —පෙ— ආසවානං ඛයෙ යථාභූතං ඤාණං නථාගතඛලං අරියං සුඤ්ඤානාරම්භණං —පෙ— අනිමිත්තාරම්භණං —පෙ— අප්පණ්ණිතිනාරම්භණනි? ආමනනා. —පෙ— සත්තානං චුතුප්පානෙ යථාභූතං ඤාණං නථාගතඛලං අරියං අප්පණ්ණිතිනාරම්භණනි? නගෙවං වත්තඛෙඛ —පෙ—

16. ණාභාසානෙ යථාභූතං ඤාණං නාථාගතබලං අරියං න වත්තබ්බං සුඤ්ඤාභාරමමණනති? ආමන්තා. ආසවානං බයෙ යථාභූතං ඤාණං නාථාගතබලං අරියං න වත්තබ්බං සුඤ්ඤාභාරමමණනති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— ණාභාසානෙ යථාභූතං ඤාණං නාථාගතබලං අරියං න වත්තබ්බං අනිමිත්තාරමමණං අප්පණ්ණිතිභාරමමණනති? ආමන්තා. ආසවානං බයෙ යථාභූතං ඤාණං නාථාගතබලං අරියං න වත්තබ්බං අප්පණ්ණිතිභාරමමණනති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සත්තානං චුතුප්පාගෙ යථාභූතං ඤාණං නාථාගතබලං අරියං න වත්තබ්බං සුඤ්ඤාභාරමමණං —පෙ— අනිමිත්තාරමමණං —පෙ— අප්පණ්ණිතිභාරමමණනති? ආමන්තා. ආසවානං බයෙ යථාභූතං ඤාණං නාථාගතබලං අරියං න වත්තබ්බං අප්පණ්ණිතිභාරමමණනති? නගෙවං වත්තබ්බෙ.

අරියනතිකපා නිබ්බිතා.

3. 3. විමුච්චනිකපා

1 සරුගං චිත්තං විමුච්චනිති? ආමන්තා. රාගසහගතං රාගසහජානං, රාගසංසංචිං රාගසමපසුත්තං රාගසහභූ රාගානුපරිවත්ති අකුසලං ලොකීයං සාසවං සංයෝජනීයං ගන්ථිකයං ඔසනීයං යොගනීයං නිවරණීයං පරාමධං උපාදානීයං සංකිලෙසීයං ¹චිත්තං විමුච්චනිති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—

2. සථස්සං චිත්තං විමුච්චනි ඵස්සො ව චිත්තං ව උභො විමුච්චනනිති? ආමන්තා. සරුගං චිත්තං විමුච්චනි රාගො ව චිත්තං ව උභො විමුච්චනනිති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සවෙදනං —පෙ— සසඤ්ඤා —පෙ— සවෙහනං —පෙ— සසඤ්ඤා චිත්තං විමුච්චනි සඤ්ඤා ව චිත්තඤ්ඤා උභො විමුච්චනනිති? ආමන්තා. සරුගං චිත්තං විමුච්චනි රාගො ව චිත්තං ව උභො විමුච්චනනිති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—

3. සථස්සං සරුගං චිත්තං විමුච්චනි ඵස්සො ව චිත්තං ව උභො විමුච්චනනිති? ආමන්තා. රාගො ව චිත්තඤ්ඤා උභො විමුච්චනනිති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සවෙදනං සරුගං —පෙ— සසඤ්ඤා. සරුගං —පෙ— සවෙහනං සරුගං —පෙ— සසඤ්ඤා. සරුගං චිත්තං විමුච්චනි සසඤ්ඤා ව චිත්තං ව උභො විමුච්චනනිති? ආමන්තා. රාගො ව චිත්තඤ්ඤා උභො විමුච්චනනිති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—

4. සද්දෙසං චිත්තං විමුච්චනිති? ආමන්තා. දෙසසහගතං දෙසසහජානං දෙසසංසංචිං දෙසසමපසුත්තං දෙසසහභූ දෙසානුපරිවත්ති අකුසලං ලොකීයං සාසවං —පෙ— සංකිලෙසීයං චිත්තං විමුච්චනිති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—

5. සඵසං චිත්තං විමුච්චති ඵසං ච චිත්තං උභො විමුච්චනති? ආමන්තා. සද්දෙසං චිත්තං විමුච්චති දෙසො ච චිත්තං උභො විමුච්චනති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සචෙදනං —පෙ— සසඤ්ඤං —පෙ— සචෙතනං —පෙ— සසඤ්ඤං චිත්තං විමුච්චති සඤ්ඤා ච චිත්තං උභො විමුච්චනති? ආමන්තා. සද්දෙසං චිත්තං විමුච්චති, දෙසො ච චිත්තං ච උභො විමුච්චනති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—

6. සඵසං සද්දෙසං චිත්තං විමුච්චති ඵසං ච චිත්තං ච උභො විමුච්චනති? ආමන්තා. සද්දෙසං චිත්තං විමුච්චති දෙසො ච චිත්තං ච උභො විමුච්චනති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සචෙදනං සද්දෙසං සසඤ්ඤං සද්දෙසං —පෙ— සචෙතනං සද්දෙසං —පෙ— සසඤ්ඤං සද්දෙසං චිත්තං විමුච්චති සඤ්ඤා ච චිත්තං ච උභො විමුච්චනති? ආමන්තා. දෙසො ච චිත්තං උභො විමුච්චනති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—

7. සමොගං චිත්තං ¹විමුච්චති? ආමන්තා. මොගසහගතං මොග සහජාතං මොගසංසර්ථං මොගසම්පයුත්තං මොගසහභූ මොගානුපරි වත්ති අකුසලං ලොභියං ඤාපවං —පෙ— සංකිලෙසියං චිත්තං විමුච්චනති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—

8. සඵසං චිත්තං විමුච්චති ඵසං ච චිත්තං ච උභො විමුච්චනති? ආමන්තා. සමොගං චිත්තං විමුච්චති මොගො ච චිත්තං උභො විමුච්චනති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සචෙදනං-සසඤ්ඤං සචෙතනං-සසඤ්ඤං චිත්තං විමුච්චති සඤ්ඤා ච චිත්තං උභො විමුච්චනති? ආමන්තා. සමොගං චිත්තං විමුච්චති මොගො ච චිත්තං ච උභො විමුච්චනති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—

9. සඵසං සමොගං චිත්තං විමුච්චති ඵසං ච චිත්තං උභො විමුච්චනති? ආමන්තා. මොගො ච චිත්තං උභො විමුච්චනති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සචෙදනං සමොගං-සසඤ්ඤං සමොගං-සචෙතනං සමොගං —පෙ— සසඤ්ඤං සමොගං චිත්තං විමුච්චති සඤ්ඤා ච චිත්තං උභො විමුච්චනති? ආමන්තා. මොගො ච චිත්තං උභො විමුච්චනති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—

10. න වත්තබ්බෙ සරාගං ²සද්දෙසං සමොගං චිත්තං විමුච්චති? ආමන්තා. විහරාගං විහදෙසං විහමොගං නිකානිලෙසං චිත්තං විමුච්චති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— තෙන හි න වත්තබ්බෙ සරාගං සද්දෙසං සමොගං චිත්තං විමුච්චති.

විමුක්තිකථා නිමිත්තා

1. මොගසහගතං චිත්තං - සී

2. සරාගං සද්දෙසං - සී. ම. න වත්තබ්බෙ - ම - උභං

3. 4. විමුච්චමාන කථා

1 විමුක්තං විමුච්චමානනති? ආමනානා. එකදෙසං විමුක්තං එකදෙසං⁰ අවිමුක්තනනති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—එකදෙසං විමුක්තං එකදෙසං අවිමුක්තනනති? ආමනානා. එකදෙසං සොභාපනොනා එකදෙසං න සො භාපනොනා එකදෙසං සොභාපනති ඵලපපනොනා පටිලඤ්ඤා අභිගහොනො සව්ඡිකහොනො උපසම්පජ්ජි විහරති කායෙත පුසිඤ්ඤා විහරති එකදෙසං න කායෙත පුසිඤ්ඤා විහරති එකදෙසං සත්තකකිත්තුපරමො කොලං කොලො එකඤ්ඤා බුද්ධො අවෙච්චපසාදෙන සමනනාගහො ධම්මෙ-පෙ-සම්බෙස-පෙ—අරියකනොනති සීලෙති සමනනාගහො එකදෙසං අරියකනොනති සීලෙති න සමනනාගහොනති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—

2. එකදෙසං විමුක්තං එකදෙසං අවිමුක්තනනති? ආමනානා. එකදෙසං සකදගාමී එකදෙසං න සකදගාමී එකදෙසං සකදගාමී ඵලපපනොනා පටිලඤ්ඤා අභිගහොනො සව්ඡිකහොනො උපසම්පජ්ජි විහරති කායෙත පුසිඤ්ඤා විහරති එකදෙසං න කායෙත පුසිඤ්ඤා විහරති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

3. එකදෙසං විමුක්තං එකදෙසං අවිමුක්තනනති? ආමනානා. එකදෙසං අනාගාමී එකදෙසං න අනාගාමී එකදෙසං අනාගාමී ඵලපපනොනා පටිලඤ්ඤා අභිගහොනො සව්ඡිකහොනො උපසම්පජ්ජි විහරති කායෙත පුසිඤ්ඤා විහරති එකදෙසං න කායෙත පුසිඤ්ඤා විහරති එකදෙසං අනාරාපරි නිබ්බාසී උපගච්චපරිනිබ්බාසී අසඤ්ඤාරපරිනිබ්බාසී සසඤ්ඤාර පරිනිබ්බාසී උද්ධංසොනොනො අකනිට්ඨගාමී එකදෙසං න උද්ධංසොනොනො අකනිට්ඨගාමීනි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

4. එකදෙසං විමුක්තං එකදෙසං අවිමුක්තනනති? ආමනානා. එකදෙසං අරහා එකදෙසං න අරහා එකදෙසං අරහත්තපනොනො පටිලඤ්ඤා අභිගහොනො සව්ඡිකහොනො උපසම්පජ්ජි විහරති කායෙත පුසිඤ්ඤා විහරති එකදෙසං න කායෙත පුසිඤ්ඤා විහරති එකදෙසං විහරාගො විහරෙද්දො විහරෙමොහො—පෙ—එකදෙසං සව්ඡිකානබ්බං සව්ඡිකානා එකදෙසං සව්ඡිකානබ්බං න සව්ඡිකානනති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

5. විමුක්තං විමුච්චමානනති? ආමනානා. උප්පාදකබ්බෙණ විමුක්තං භග්ගකබ්බෙණ විමුච්චමානනති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

6. න වත්තබ්බං විමුක්තං විමුච්චමානනති? ආමනානා. නනු ටුක්කං භගවතා — “තස්ස එවං ජාතොනො එවං පස්සොනො කාමාසවාපි විතතං විමුච්චති භවාසවාපි විතතං විමුච්චති අවිජ්ජාසවාපි විතතං විමුච්චති නි” අත්ථෙව සුත්තනොනනති? ආමනානා. තෙන හි විමුක්තං විමුච්චමානනති.

7. විමුක්තං විමුච්චමානනති? ආමනානා. නනු ටුක්කං භගවතා “සො එවං සමාහිතො විතතො පරිසුද්ධො පරියොදානො අනභගතො විගතූපකති-

ලෙසෙ මුදුහුනෙ කාමමතියෙ සීහෙ ආනෙඤ්ජපහොන ආසවානං බය ඤාණං චිත්තං අභිනින්නාමෙති”ති අනේව පුත්තනෙතොති? ආමනනා, හෙත භි ක වත්තබ්බං විමුත්තං විමුච්චමානනති.

8. අභි චිත්තං විමුච්චමානනති? ආමනනා. අභි චිත්තං රජ්ජමානං දුස්සමානං මුස්සමානං කිත්ථිස්සමානනති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— තනු රහතඤ්ඤව අරත්තඤ්ඤ දුට්ඨඤ්ඤව අදුට්ඨඤ්ඤ මුලුහං වෙව අමුලුහඤ්ඤ ඡින්නං වෙව අවඡින්නඤ්ඤ භින්නඤ්ඤව අභින්නඤ්ඤ කාතඤ්ඤව අකාතඤ්ඤාති? ආමනනා. හඤ්චි රහතඤ්ඤව අරත්තඤ්ඤ දුට්ඨඤ්ඤව අදුට්ඨඤ්ඤ මුලුහඤ්ඤව අමුලුහඤ්ඤ ඡින්නඤ්ඤව අවඡින්නඤ්ඤ භින්නඤ්ඤව අභින්නඤ්ඤ කාතඤ්ඤව අකාතඤ්ඤ, තො ව වත රෙ වත්තබ්බෙ අභි චිත්තං විමුච්චමානනති.

විමුච්චමානකථා නිබ්බිතා.

3. 5. අට්ඨමක කථා.

1. අට්ඨමකස්ස පුග්ගලස්ස දිට්ඨිපරිසුට්ඨානං පභින්නති? ආමනනා. අට්ඨමකො පුග්ගලො සොවාපනෙතො සොවාපනතිඵලප්පනෙතො පටිලඤ්ඤා අධිග්ගො සච්ඡිකතො උපසම්පජ්ජ විහරති කායෙත උසිඤ්ඤා විහරතිති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අට්ඨමකස්ස පුග්ගලස්ස විචිකිච්ඡා පරිසුට්ඨානං පභින්නති? ආමනනා. අට්ඨමකො පුග්ගලො සොවාපනෙතො සොවාපනතිඵලප්පනෙතො —පෙ— කායෙත උසිඤ්ඤා විහරතිති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

2. අට්ඨමකස්ස පුග්ගලස්ස දිට්ඨිපරිසුට්ඨානං පභින්නති? ආමනනා. අට්ඨමකස්ස පුග්ගලස්ස දිට්ඨානුසයො පභින්නොති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අට්ඨමකස්ස පුග්ගලස්ස දිට්ඨිපරිසුට්ඨානං පභින්නති? ආමනනා. අට්ඨමකස්ස පුග්ගලස්ස විචිකිච්ඡානුසයො සීලබ්බතපරාමාසො පභින්නොති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

3. අට්ඨමකස්ස පුග්ගලස්ස විචිකිච්ඡා පරිසුට්ඨානං පභින්නති? ආමනනා. අට්ඨමකස්ස පුග්ගලස්ස විචිකිච්ඡානුසයො පභින්නොති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අට්ඨමකස්ස පුග්ගලස්ස විචිකිච්ඡා පරිසුට්ඨානං පභින්නති? ආමනනා. අට්ඨමකස්ස පුග්ගලස්ස දිට්ඨානුසයො සීලබ්බත පරාමාසො පභින්නොති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

4. අට්ඨමකස්ස පුග්ගලස්ස දිට්ඨානුසයො අප්පභින්නොති? ආමනනා. අට්ඨමකස්ස පුග්ගලස්ස දිට්ඨිපරිසුට්ඨානං අප්පභින්නති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අට්ඨමකස්ස පුග්ගලස්ස දිට්ඨානුසයො අප්පභින්නොති? ආමනනා. අට්ඨමකස්ස පුග්ගලස්ස විචිකිච්ඡාපරිසුට්ඨානං අප්පභින්නති?

නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අට්ඨමකස්ස පුග්ගලස්ස විචිකිච්ඡානුසයො සීලබ්බතපරාමාසො අප්පතිනොති? ආමන්තා. අට්ඨමකස්ස පුග්ගලස්ස දිට්ඨිපරිවුට්ඨානං අප්පතිනනති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අට්ඨමකස්ස පුග්ගලස්ස සීලබ්බතපරාමාසො අප්පතිනොති? ආමන්තා. අට්ඨමකස්ස පුග්ගලස්ස විචිකිච්ඡා පරිවුට්ඨානං අප්පතිනනති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

5. අට්ඨමකස්ස පුග්ගලස්ස දිට්ඨිපරිවුට්ඨානං පභිනනති? ආමන්තා. අට්ඨමකස්ස පුග්ගලස්ස දිට්ඨිපරිවුට්ඨානප්පහානාය මග්ගො භාවිතොති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අට්ඨමකස්ස පුග්ගලස්ස දිට්ඨි පරිවුට්ඨානං පභිනනති? ආමන්තා. අට්ඨමකස්ස පුග්ගලස්ස දිට්ඨි පරිවුට්ඨානප්පහානාය සතිපට්ඨානා භාවිතා —පෙ— සම්මප්පධානා —පෙ— බොජ්ඣංගිනා භාවිතාති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අට්ඨමකස්ස පුග්ගලස්ස විචිකිච්ඡා පරිවුට්ඨානං පභිනනති? ආමන්තා. අට්ඨමකස්ස පුග්ගලස්ස විචිකිච්ඡා පරිවුට්ඨානප්පහානාය මග්ගො භාවිතො —පෙ— බොජ්ඣංගිනා භාවිතාති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

6. අට්ඨමකස්ස පුග්ගලස්ස දිට්ඨි ¹ පරිවුට්ඨානප්පහානාය මග්ගො භාවිතොති? ආමන්තා. අමග්ගෙන පභිනං ලොකියෙන සාසවෙන —පෙ— ²සංකිලෙසියෙනාති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අට්ඨමකස්ස පුග්ගලස්ස දිට්ඨි ¹ පරිවුට්ඨානප්පහානාය සතිපට්ඨානා —පෙ— බොජ්ඣංගිනා අභාවිතාති? ආමන්තා. අමග්ගෙන පභිනං ලොකියෙන සාසවෙන —පෙ— ²සංකිලෙසියෙනාති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අට්ඨමකස්ස පුග්ගලස්ස විචිකිච්ඡා පරිවුට්ඨානප්පහානාය මග්ගො අභාවිතො —පෙ— සතිපට්ඨානා —පෙ— බොජ්ඣංගිනා අභාවිතාති? ආමන්තා. අමග්ගෙන පභිනං ලොකියෙන සාසවෙන —පෙ— ²සංකිලෙසියෙනාති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

7. න වත්තබ්බෙ අට්ඨමකස්ස පුග්ගලස්ස දිට්ඨිපරිවුට්ඨානං පභිනනති? ආමන්තා. උප්පජ්ජස්සතිති? නුප්පජ්ජස්සති. ගඤ්චි නුප්පජ්ජස්සති. තෙන වත රෙ වත්තබ්බෙ අට්ඨමකස්ස පුග්ගලස්ස දිට්ඨිපරිවුට්ඨානං පභිනනති.

8. න වත්තබ්බෙ අට්ඨමකස්ස පුග්ගලස්ස විචිකිච්ඡාපරිවුට්ඨානං පභිනනති? ආමන්තා. උප්පජ්ජස්සතිති? නුප්පජ්ජස්සති. ගඤ්චි නුප්පජ්ජස්සති. තෙන වත රෙ වත්තබ්බෙ අට්ඨමකස්ස පුග්ගලස්ස විචිකිච්ඡා පරිවුට්ඨානං පභිනනති.

9. අට්ඨමකස්ස පුග්ගලස්ස දිට්ඨිපරිවුට්ඨානං නුප්පජ්ජස්සතිති කථා පභිනනති? ආමන්තා. අට්ඨමකස්ස පුග්ගලස්ස දිට්ඨානුසයො නුප්පජ්ජස්සතිති කථා පභිනනති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—

1. දිට්ඨිපරිවුට්ඨානං පහානාය-ම. සබ්බස්ස. 2. සංකිලෙසිකෙනාති-ඉ.

අට්ඨමභාසා පුගලස්ස දිට්ඨිපරිවුට්ඨානං. නුපපජ්ජිස්සති'ති කතො පභි තනති? ආමන්තො. අට්ඨමභාසා පුගලස්ස විචිකිච්ඡානුසයො සීලබ්බත පරාමාසො නුපපජ්ජිස්සති'ති කතො පභිතොති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

10. අට්ඨමභාසා පුගලස්ස විචිකිච්ඡාපරිවුට්ඨානං. නුපපජ්ජිස්ස ති'ති කතො පභිතනති? ආමන්තො. අට්ඨමභාසා පුගලස්ස විචිකිච්ඡා නුසයො සීලබ්බතපරාමාසො නුපපජ්ජිස්සති'ති කතො පභිතොති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

11. අට්ඨමභාසා පුගලස්ස දිට්ඨිපරිවුට්ඨානං. නුපපජ්ජිස්සති'ති කතො පභිතනති? ආමන්තො. ගොත්‍රභූතො පුගලස්ස දිට්ඨිපරිවුට්ඨානං. නුපපජ්ජිස්සති'ති කතො පභිතනති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අට්ඨම භාසා පුගලස්ස විචිකිච්ඡා පරිවුට්ඨානං. නුපපජ්ජිස්සති'ති කතො පභි තනති? ආමන්තො. ගොත්‍රභූතො පුගලස්ස විචිකිච්ඡා පරිවුට්ඨානං. නුපපජ්ජිස්සති'ති කතො පභිතනති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

අට්ඨමභාසා නිබ්බිතා.

3. 6. අට්ඨමභාසා ඉන්ද්‍රිය කථා.

1. අට්ඨමභාසා පුගලස්ස තත්ථි සද්ධිඤ්ඤානි? ආමන්තො. අට්ඨම භාසා පුගලස්ස තත්ථි සද්ධාති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අට්ඨමභාසා පුගලස්ස තත්ථි විරිඨිඤ්ඤාං —පෙ— තත්ථි සතිඤ්ඤාං —පෙ— තත්ථි සමා ඛිඤ්ඤාං —පෙ— තත්ථි පඤ්ඤාඤ්ඤානි? ආමන්තො. අට්ඨමභාසා පුගලස්ස තත්ථි පඤ්ඤාති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

2. අට්ඨමභාසා පුගලස්ස අත්ථි සද්ධාති? ආමන්තො. අට්ඨමභාසා පුගලස්ස අත්ථි සද්ධිඤ්ඤානි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අට්ඨමභාසා පුගලස්ස අත්ථි විරිඨං —පෙ— අත්ථි සති-අත්ථි සමාඛි-අත්ථි පඤ්ඤාති? ආමන්තො. අට්ඨමභාසා පුගලස්ස අත්ථි පඤ්ඤාඤ්ඤානි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

3. අට්ඨමභාසා පුගලස්ස අත්ථි මනො අත්ථි මනිඤ්ඤානි? ආමන්තො. අට්ඨමභාසා පුගලස්ස අත්ථි සද්ධා අත්ථි සද්ධිඤ්ඤානි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අට්ඨමභාසා පුගලස්ස අත්ථි මනො අත්ථි මනිඤ්ඤානි? ආමන්තො. අට්ඨමභාසා පුගලස්ස අත්ථි පඤ්ඤා අත්ථි පඤ්ඤාඤ්ඤානි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

4. අට්ඨමභාසා පුගලස්ස අත්ථි සොමනස්සං අත්ථි සොමනස්සිඤ්ඤාං —අත්ථි ජීවිතං අත්ථි ජීවිතිඤ්ඤානි ආමන්තො. අට්ඨමභාසා පුගලස්ස අත්ථි සද්ධා අත්ථි සද්ධිඤ්ඤානි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අට්ඨමභාසා

පුග්ගලස්ස අත්ති ජීවිතං අත්ති ජීවිතින්ද්‍රියන්ති? ආමන්තා. අට්ඨමකස්ස පුග්ගලස්ස —පෙ— අත්ති පඤ්ඤා අත්ති පඤ්ඤාදින්ද්‍රියන්ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

5. අට්ඨමකස්ස පුග්ගලස්ස අත්ති සද්ධා තත්ති සද්ධින්ද්‍රියන්ති? ආමන්තා. අට්ඨමකස්ස පුග්ගලස්ස අත්ති මනෝ තත්ති මතින්ද්‍රියන්ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අට්ඨමකස්ස පුග්ගලස්ස අත්ති සද්ධා තත්ති සද්ධින්ද්‍රියන්ති? ආමන්තා. අට්ඨමකස්ස පුග්ගලස්ස අත්ති සොමකස්සං තත්ති සොමකස්සින්ද්‍රියන්ති-අත්ති ජීවිතං තත්ති ජීවිතින්ද්‍රියන්ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

6. අට්ඨමකස්ස පුග්ගලස්ස අත්ති පඤ්ඤා තත්ති පඤ්ඤාදින්ද්‍රියන්ති? ආමන්තා. අට්ඨමකස්ස පුග්ගලස්ස අත්ති මනෝ තත්ති මතින්ද්‍රියන්ති-අත්ති සොමකස්සං තත්ති සොමකස්සින්ද්‍රියං-අත්ති ජීවිතං තත්ති ජීවිතින්ද්‍රියන්ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

7. අට්ඨමකස්ස පුග්ගලස්ස තත්ති සද්ධින්ද්‍රියන්ති? ආමන්තා. අට්ඨ මනෝ පුග්ගලෝ අසද්ධොති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අට්ඨමකස්ස පුග්ගලස්ස තත්ති විරිසින්ද්‍රියන්ති? ආමන්තා. අට්ඨමනෝ පුග්ගලෝ කුසීභෝ හිතවිරියොති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අට්ඨමකස්ස පුග්ගලස්ස තත්ති සතින්ද්‍රියන්ති? ආමන්තා. අට්ඨමනෝ පුග්ගලෝ මුට්ඨස්සති අසමප ජාතොති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අට්ඨමකස්ස පුග්ගලස්ස තත්ති සමාධින්ද්‍රියන්ති? ආමන්තා. අට්ඨමනෝ පුග්ගලෝ අසමාතිභෝ විබ්භතතා විතොති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අට්ඨමකස්ස පුග්ගලස්ස තත්ති පඤ්ඤාදින්ද්‍රියන්ති? ආමන්තා. අට්ඨමනෝ පුග්ගලෝ දුප්පඤ්ඤා ඵලමුක්කොති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

8. අට්ඨමකස්ස පුග්ගලස්ස අත්ති සද්ධා සා ව සද්ධා නියයාතිභාති? ආමන්තා. හඤ්ඤි අට්ඨමකස්ස පුග්ගලස්ස අත්ති සද්ධා සා ව සද්ධා නියයා නිභා, තො ව වත රෙ වත්තබ්බෙ අට්ඨමකස්ස පුග්ගලස්ස තත්ති සද්ධින්ද්‍රියන්ති-අට්ඨමකස්ස පුග්ගලස්ස අත්ති විරියං භඤ්ඤා විරියං නියයාතිභා-අත්ති සති සා ව සති නියයාතිභා-අත්ති සමාධි සො ව සමාධි නියයාතිභා අත්ති පඤ්ඤා සා ව පඤ්ඤා නියයාතිභාති? ආමන්තා. හඤ්ඤි අට්ඨමකස්ස පුග්ගලස්ස අත්ති පඤ්ඤා සා ව පඤ්ඤා නියයාතිභා, තො ව වත රෙ වත්තබ්බෙ අට්ඨමකස්ස පුග්ගලස්ස තත්ති පඤ්ඤාදින්ද්‍රියන්ති.

9 සකදගාමි ඵලසව්ඡිකිරියාය පටිපත්තස්ස පුග්ගලස්ස අත්ති සද්ධා අත්ති සද්ධින්ද්‍රියන්ති? ආමන්තා. අට්ඨමකස්ස පුග්ගලස්ස අත්ති සද්ධා අත්ති සද්ධින්ද්‍රියන්ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සකදගාමිඵල සව්ඡිකිරියාය පටිපත්තස්ස පුග්ගලස්ස අත්ති පඤ්ඤා අත්ති පඤ්ඤාදින්ද්‍රියන්ති? ආමන්තා. අට්ඨමකස්ස පුග්ගලස්ස අත්ති පඤ්ඤා අත්ති පඤ්ඤාදින්ද්‍රියන්ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

12. අනාගාමිඵල සච්ඡි කිරියාය පටිපනනස්ස පුග්ගලස්ස අරහත්ත සච්ඡිකිරියාය පටිපනනස්ස පුග්ගලස්ස අත්ථි සද්ධා අත්ථි සද්ධිඤ්ඤාං-පෙ- අත්ථි පඤ්ඤා අත්ථි පඤ්ඤාඤ්ඤියනති? ආමනනා. අට්ඨමභස්ස පුග්ගලස්ස අත්ථි පඤ්ඤා අත්ථි පඤ්ඤාඤ්ඤියනති? නගෙවං වත්තබ්බෙ-පෙ-.

11. අට්ඨමභස්ස පුග්ගලස්ස අත්ථි සද්ධා නත්ථි සද්ධිඤ්ඤියනති? ආමනනා. සංකදගාමිඵල සච්ඡිකිරියාය පටිපනනස්ස පුග්ගලස්ස අත්ථි සද්ධා නත්ථි සද්ධිඤ්ඤියනති? නගෙවං වත්තබ්බෙ-පෙ-අට්ඨමභස්ස පුග්ගලස්ස අත්ථි පඤ්ඤා නත්ථි පඤ්ඤාඤ්ඤියනති? ආමනනා. සංකදගාමිඵල සච්ඡිකිරියාය පටිපනනස්ස පුග්ගලස්ස අත්ථි පඤ්ඤා නත්ථි පඤ්ඤාඤ්ඤියනති? නගෙවං වත්තබ්බෙ -පෙ-

12. අට්ඨමභස්ස පුග්ගලස්ස අත්ථි සද්ධා නත්ථි සද්ධිඤ්ඤියනති -පෙ-අත්ථි පඤ්ඤා නත්ථි පඤ්ඤාඤ්ඤියනති? ආමනනා. අනාගාමි ඵල සච්ඡිකිරියාය පටිපනනස්ස පුග්ගලස්ස අරහත්ත සච්ඡිකිරියාය පටිපනනස්ස පුග්ගලස්ස අත්ථි පඤ්ඤා නත්ථි පඤ්ඤාඤ්ඤියනති? නගෙවං වත්තබ්බෙ -පෙ-

13. අට්ඨමභස්ස පුග්ගලස්ස නත්ථි පඤ්ඤාඤ්ඤියනති? ආමනනා. නනු චුත්තං භගවතා- “පඤ්ඤාමානි භික්ඛවෙ ඉඤ්ඤානි නාභමානි පඤ්ඤා? සද්ධිඤ්ඤාං විරිසිඤ්ඤාං සනිඤ්ඤාං සමාධිඤ්ඤාං පඤ්ඤාඤ්ඤාං, ඉමානි බො භික්ඛවෙ පඤ්ඤාඤ්ඤියනති. ඉමෙසං බො භික්ඛවෙ පඤ්ඤානං ඉඤ්ඤානං සමනනා පරිපුරනතා අරහා ¹ගොති. නගො මුද්දහරෙති ²අරහත්තඵල සච්ඡිකිරියාය පටිපනනා ගොති. නගො මුද්දහරෙති අනාගාමි ගොති. නගො මුද්දහරෙති අනාගාමිඵල සච්ඡිකිරියාය පටිපනනා ගොති. නගො මුද්දහරෙති සංකදගාමි ගොති. නගො මුද්දහරෙති සංකදගාමිඵල සච්ඡිකිරියාය පටිපනනා ගොති. නගො මුද්දහරෙති සොවාපනනා ගොති. නගො මුද්දහරෙති සොවාපනනිඵල සච්ඡිකිරියාය පටිපනනා ගොති, යස්ස බො භික්ඛවෙ ඉමානි පඤ්ඤාඤ්ඤියනති සබ්බෙන සබ්බං සබ්බථා සබ්බං නත්ථි, නමහං බාහිරො පුට්ඨ්ඡන පකෙඛි ධිවොනි වදමි”ති, අත්ථෙව සුත්තනෙතොති? ආමනනා. අට්ඨමනො පුග්ගලො බාහිරො පුට්ඨ්ඡන පකෙඛි ධිවොනි? නගෙවං වත්තබ්බෙ -පෙ- තෙන හි අට්ඨමභස්ස පුග්ගලස්ස අත්ථි පඤ්ඤාඤ්ඤියනති.

අට්ඨමභස්ස ඉඤ්ඤාකථා නිවසිතා.

3. 7. දිබ්බවක්ඛු කථා.

1. මංසවක්ඛුං ධම්මපස්ථඤාං දිබ්බවක්ඛුං ගොතිති? ආමනනා. මංස වක්ඛුං දිබ්බවක්ඛුං දිබ්බවක්ඛුං මංසවක්ඛුනති? නගෙවං වත්තබ්බෙ -පෙ- මංසවක්ඛුං ධම්මපස්ථඤාං දිබ්බවක්ඛුං ගොතිති? ආමනනා.

යාදිසං මංසවකුං භාදිසං දිබ්බවකුං යාදිසං දිබ්බවකුං භාදිසං මංසවකුනති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— මංසවකුං ධම්මපඤ්ඤා දිබ්බවකුං හොතිති? ආමන්තා, භාදිසං මංස වකුං භා දිබ්බවකුං භා දිබ්බවකුං මංසවකුනති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— මංස වකුං ධම්මපඤ්ඤා දිබ්බවකුං හොතිති? ආමන්තා, යාදිසං මංස වකුං භාදිසං මංස ආනුභාවො ගොචරො භාදිසං දිබ්බස්ස වකුං භාදිසං මංස ආනුභාවො ගොචරොති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—

2. මංසවකුං ධම්මපඤ්ඤා දිබ්බවකුං හොතිති? ආමන්තා, උපාදිණ්ණං හුඤ්ඤා අනුපාදිණ්ණං හොතිති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— උපාදිණ්ණං හුඤ්ඤා අනුපාදිණ්ණං හොතිති? ආමන්තා, කාමාවචරං හුඤ්ඤා රූපාවචරං හොතිති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— කාමාවචරං හුඤ්ඤා රූපාවචරං හොතිති? ආමන්තා, රූපාවචරං හුඤ්ඤා අරූපාවචරං හොතිති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— රූපාවචරං හුඤ්ඤා අරූපාවචරං හොතිති? ආමන්තා, පරියාපනං හුඤ්ඤා අපරියාපනං හොතිති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—

3. මංසවකුං ධම්මපඤ්ඤා දිබ්බවකුං හොතිති? ආමන්තා, දිබ්බ වකුං ධම්මපඤ්ඤා මංසවකුං හොතිති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— මංසවකුං ධම්මපඤ්ඤා දිබ්බවකුං හොතිති? ආමන්තා, දිබ්බවකුං ධම්මපඤ්ඤා පඤ්ඤාවකුං හොතිති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— මංසවකුං ධම්මපඤ්ඤා දිබ්බවකුං හොතිති? ආමන්තා, දිබ්බවකුං ධම්මපඤ්ඤා මංසවකුං හොතිති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—

4. මංසවකුං ධම්මපඤ්ඤා දිබ්බවකුං හොතිති? ආමන්තා, දොව වකුනති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— දොව වකුනති? ආමන්තා, තනු තිණ්ණි වකුනති චුත්තාති භගවතා මංසවකුං දිබ්බ වකුං පඤ්ඤාවකුනති? ආමන්තා, හස්සි තිණ්ණි වකුනති චුත්තාති භගවතා මංසවකුං දිබ්බවකුං පඤ්ඤාවකුං, නො ව වා රෙ වත්ත බ්බෙ දොව වකුනති. දොව වකුනති? ආමන්තා, තනු චුත්තං භගවතා “තිණ්ණි මාති භික්ඛවෙ වකුනති-භාගමාති තිණ්ණි මංස වකුං දිබ්බවකුං පඤ්ඤාවකුනති-ඉමාති බො භික්ඛවෙ තිණ්ණි වකුනති”

“මංස වකුං දිබ්බවකුං - පඤ්ඤාවකුං අනුත්තරං,
ථාගාති තිණ්ණි වකුනති - අකබ්බි පුරිසුත්තමො,
මංසවකුස්ස උපාදෙ - මග්ගො දිබ්බස්ස වකුනො,
1 යද ව ස්ස උද්දාදි - පඤ්ඤා වකුං අනුත්තරං,
තස්ස වකුස්ස පටිලාහා - සබ්බද්ධා පමුච්චති”ති.

අදොව සුත්තනොති? ආමන්තා, හෙත භි න වත්තබ්බං 2 දොව වකුනති.

දිබ්බවකු කථා නිවසිතා.

3. 8. දිබ්බසොතකථා.

1. මංසසොතං ධම්මපඤ්ඤාං දිබ්බසොතං ගොතීති? ආමන්තා. මංසසොතං දිබ්බසොතං දිබ්බසොතං මංසසොතනති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— මංසසොතං ධම්මපඤ්ඤාං දිබ්බසොතං ගොතීති? ආමන්තා. යාදිසං මංසසොතං තාදිසං දිබ්බසොතං යාදිසං දිබ්බසොතං තාදිසං මංසසොතනති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— මංසසොතං ධම්මපඤ්ඤාං දිබ්බසොතං ගොතීති? ආමන්තා. තාදිසං මංසසොතං තං දිබ්බසොතං තං මංසසොතනති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— මංසසොතං ධම්මපඤ්ඤාං දිබ්බසොතං ගොතීති? ආමන්තා. යාදිසං මංසසොතසං විසයො අනුභාවො ගොවරො තාදිසං දිබ්බසොතසං විසයො අනුභාවො ගොවරොති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—

2. මංසසොතං ධම්මපඤ්ඤාං දිබ්බසොතං ගොතීති? ආමන්තා. උපාදිණ්ණං හුත්වා අනුපාදිණ්ණං ගොතීති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— උපාදිණ්ණං හුත්වා අනුපාදිණ්ණං ගොතීති? ආමන්තා. කාමාවචරං හුත්වා රූපාවචරං ගොතීති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— කාමාවචරං හුත්වා රූපාවචරං ගොතීති? ආමන්තා. රූපාවචරං හුත්වා අරූපාවචරං ගොතීති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— රූපාවචරං හුත්වා අරූපාවචරං ගොතීති? ආමන්තා. පරියාපනං හුත්වා අපරියාපනං ගොතීති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—

3. මංසසොතං ධම්මපඤ්ඤාං දිබ්බසොතං ගොතීති ආමන්තා. දිබ්බසොතං ධම්මපඤ්ඤාං මංසසොතං ගොතීති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— මංසසොතං ධම්මපඤ්ඤාං දිබ්බසොතං ගොතීති? ආමන්තා. ඵකංශෙව සොතනති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— ඵකංශෙව සොතනති? ආමන්තා. තනු දෙව සොතනති චුත්තනති භගවතා, මංසසොතං දිබ්බසොතනති? ආමන්තා. නඤ්චි දෙව සොතනති චුත්තනති භගවතා මංසසොතං දිබ්බසොතං, තො ව වත රෙ වත්තබ්බෙ ඵකඤ්ඤෙව සොතනති.

දිබ්බසොත කථා නිවේශා.

3. 9. යථාකම්මපගහඤ්ඤා කථා

1. යථාකම්මපගහං ඤ්ඤාං දිබ්බවක්ඛනති? ආමන්තා. යථාකම්මපගහඤ්ඤා මනසිකරොති දිබ්බෙත වක්ඛනා රූපං පසානති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— යථාකම්මපගහඤ්ඤා මනසිකරොති දිබ්බෙත වක්ඛනා රූපං පසානති? ආමන්තා. ද්විතනං ඵසානං ද්විතනං විතනං සමොධානං ගොතීති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—

2. යථාකම්මපගහං ඤ්ඤාං දිබ්බවක්ඛනති? ආමන්තා. ඉමෙ වත භොජෙනා සත්තාති ව මනසිකරොති කායද්වවරිතෙන සමන්තාගතාති

ව මනසිකරොති වච්ඡි දුච්චරිතෙන සමන්තාගතාති ව මනසිකරොති මනොදුච්චරිතෙන සමන්තාගතාති ව මනසිකරොති අරියානං උපවාද කා'ති ව මනසිකරොති මිච්ඡාදිට්ඨිකාති ව මනසිකරොති මිච්ඡාදිට්ඨි කමම සමාදානා'ති ව මනසිකරොති, හෙ කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුගතිං චිතිපාතං නිරයං උපපන්නා'ති ව මනසිකරොති. ඉමෙ වා පන භොනෙතා සත්තා'ති ව මනසිකරොති. කාය සුචරිතෙන සමන්තාගතා'ති ව මනසිකරොති, වච්ඡුචරිතෙන සමන්තාගතා'ති ව මනසිකරොති, මනොසුචරිතෙන සමන්තාගතා'ති ව මනසිකරොති, අරියානං අනුපවාද කා'ති ව මනසිකරොති, සමමාදිට්ඨිකා'ති ව මනසිකරොති සමමාදිට්ඨි කමමසමාදානා'ති ව මනසිකරොති. හෙ කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපන්නාති ව මනසිකරොති දිබ්බෙන චක්ඛුතා රූපං පස්ස ති'ති? නගෙවං චත්තබ්බෙ—පෙ—යථාකමුඛපගතං ඤාණං දිබ්බචක්ඛුනති? ආමන්තා ඉමෙ වහ භොනෙතා සත්තාති ව මනසිකරොති—පෙ—*] හෙ කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපන්නා ති ව මනසි කරොති, දිබ්බෙන චක්ඛුතා රූපං පස්සතිති? ආමන්තා. දිව්නා ඵස්සානං දිව්නං චිත්තානං සමොධානං හොති'ති? නගෙවං චත්තබ්බෙ —පෙ—

3. යථාකමුඛපගතං ඤාණං දිබ්බචක්ඛුනති? ආමන්තා. අත්ථි කොච්ඡි අදිබ්බචක්ඛුකො දිබ්බචක්ඛුං අප්පට්ඨදො අනඛිගතො අසව්ඡ්ඤානො යථාකමුඛපගතං ජානාති'ති? ආමන්තා. හඤ්චි අත්ථි කොච්ඡි අදිබ්බචක්ඛු කො දිබ්බචක්ඛුං අප්පට්ඨදො අනඛිගතො අසව්ඡ්ඤානො යථාකමුඛප ගතං ජානාති, නො ව වහ රෙ චත්තබ්බෙ යථාකමුඛපගතං ඤාණං දිබ්බචක්ඛුනති.

4 යථාකමුඛපගතං ඤාණං දිබ්බචක්ඛුනති? ආමන්තා. ආයස්මා සාරිපුත්තො යථාකමුඛපගතං ඤාණං ජානාතිති? ආමන්තා. හඤ්චි ආයස්මා සාරිපුත්තො යථාකමුඛපගතං ඤාණං ජානාති. නො ව වහ රෙ චත්තබ්බෙ යථාකමුඛපගතං ඤාණං දිබ්බචක්ඛුනති යථාකමුඛපගත ඤාණං දිබ්බචක්ඛුනති?†

5. ආයස්මා සාරිපුත්තො යථාකමුඛපගතං ඤාණං ජානාති'ති? ආමන්තා. අත්ථායස්මො සාරිපුත්තස්ස දිබ්බචක්ඛුනති? නගෙවං චත්ත බ්බෙ —පෙ— අත්ථායස්මො සාරිපුත්තස්ස දිබ්බචක්ඛුනති? ආමන්තා. තනු ආයස්මා සාරිපුත්තො එතද්වොච—

* 'තෙව පුබ්බෙතිවාසාය—තපි දිබ්බස්ස චක්ඛුතො,
වෙතොපරියාය ඉද්ධියා—සොනධාතු විජුද්ධියා
ච්ඡිතා උපපත්තියා—පණ්ණි මෙ ත පිණ්ණි'ති.

අත්ථෙව සුත්තනෙතාති? ආමන්තා. තෙන හි ත චත්තබ්බෙ යථාකමුඛපගතං ඤාණං දිබ්බචක්ඛුනති.

යථාකමුඛපගතඤාණකථා නිට්ඨිතා.

3. 10. සංවරකථා

1. අත්ති දෙවෙසු සංවරොති? ආමන්තා. අත්ති දෙවෙසු සංවරොති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— නත්ති දෙවෙසු අසංවරොති? ආමන්තා. නත්ති දෙවෙසු සංවරොති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

2. නනු අසංවරා සංවරො සීලං, අත්ති දෙවෙසු සංවරොති? ආමන්තා. අත්ති දෙවෙසු අසංවරො යමනා අසංවරාසංවරො සීලනති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අජානාති නිගගනං. ගඤ්ඤි අසංවරා සංවරො සීලං අත්ති දෙවෙසු සංවරො, තෙන වත රෙ වත්තබ්බෙ අත්ති දෙවෙසු අසංවරො යමනා අසංවරා සංවරො සීලනති. යං තත්ථ වදෙසි වත්තබ්බෙ බො අසංවරා සංවරො සීලං අත්ති දෙවෙසු සංවරො, තො ච වත්තබ්බෙ අත්ති දෙවෙසු අසංවරො යමනා අසංවරා සංවරො සීලනති ඕච්ඡා. තො වෙ පත වත්තබ්බෙ අත්ති දෙවෙසු අසංවරො යමනා අසංවරා සංවරො සීලනති. තො ච වත රෙ වත්තබ්බෙ අසංවරා සංවරො සීලං අත්ති දෙවෙසු සංවරොති. යං තත්ථ වදෙසි වත්තබ්බෙ බො අසංවරා සංවරො සීලං අත්ති දෙවෙසු සංවරො, තො ච වත්තබ්බෙ අත්ති දෙවෙසු අසංවරො යමනා අසංවරා සංවරො සීලනති ඕච්ඡා.

3. අත්ති මනුසොසු සංවරො අත්ති තත්ථ අසංවරොති? ආමන්තා. අත්ති දෙවෙසු සංවරො අත්ති තත්ථ අසංවරොති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අත්ති දෙවෙසු සංවරො නත්ති තත්ථ අසංවරොති? ආමන්තා. අත්ති මනුසොසු සංවරො නත්ති තත්ථ අසංවරොති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

4. අත්ති දෙවෙසු පාණ්ණිපානාචෙරමණ්ණිති? ආමන්තා. අත්ති දෙවෙසු පාණ්ණිපානොති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අත්ති දෙවෙසු සුරාමෙරය මජ්ජිමාදායානා චෙරමණ්ණිති? ආමන්තා. අත්ති දෙවෙසු සුරාමෙරය මජ්ජිමාදායානනති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—

5. නත්ති දෙවෙසු පාණ්ණිපානොති? ආමන්තා. නත්ති දෙවෙසු පාණ්ණිපානා චෙරමණ්ණිති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— නත්ති දෙවෙසු සුරාමෙරය මජ්ජිමාදායානනති? ආමන්තා. නත්ති දෙවෙසු සුරාමෙරය මජ්ජිමාදායානා චෙරමණ්ණිති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

6. අත්ති මනුසොසු පාණ්ණිපානා චෙරමණ්ණි අත්ති තත්ථ පාණ්ණි පානොති? ආමන්තා. අත්ති දෙවෙසු පාණ්ණිපානාචෙරමණ්ණි අත්ති තත්ථ පාණ්ණිපානොති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අත්ති මනුසොසු සුරාමෙරය මජ්ජිමාදායානා චෙරමණ්ණි අත්ති තත්ථ සුරාමෙරය මජ්ජිමාදායානනති? ආමන්තා. අත්ති දෙවෙසු සුරාමෙරය මජ්ජිමාදායානා චෙරමණ්ණි අත්ති තත්ථ සුරාමෙරය මජ්ජිමාදායානනති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—,

7. අඤ්ඤාදේවෙසු පාණානිපාතා වෙරමණී තඤ්ඤා තත් පාණානි පාතොති? ආමන්තා. අඤ්ඤා මනුස්සෙසු පාණානිපාතා වෙරමණී, තඤ්ඤා තත් පාණානිපාතොති? නගෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ—අඤ්ඤා පුරාමෙරය මජ්ඣමාදිපිටකා වෙරමණී තඤ්ඤා තත් පුරාමෙරයමජ්ඣමාදිපිටකානනි? ආමන්තා. අඤ්ඤා මනුස්සෙසු පුරාමෙරය මජ්ඣමාදිපිටකා වෙරමණී තඤ්ඤා තත් පුරාමෙරයමජ්ඣමාදිපිටකානනි? නගෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ—

8. තඤ්ඤාදේවෙසු සංවරොති? ආමන්තා. සබ්බෙ දේවා පාණානිපාති නො ආදිත්තාදයිත්තො භාගෙසු මිච්ඡාචාරිත්තො මුසාචාරිත්තො පුරාමෙරය මජ්ඣමාදිපිටකානි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— හෙන හි අඤ්ඤාදේවෙසු සංවරොති.

සංවරකථා නිබ්බිතා.

3. 11. අසකුසුකථා

1. අසකුසුකතෙහෙසු සකුසු අඤ්ඤා? ආමන්තා. සකුසුභවො සකුසුගති සකුසුසත්තාචාසො සකුසුසංසාරො සකුසුයොති සකුසුත්ත භාව පටිලාභොති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— නනු අසකුසුභවො අසකුසුගති අසකුසුසත්තාචාසො අසකුසුසංසාරො අසකුසුයොති අසකුසුත්තභාවපටිලාභොති? ආමන්තා. හසුඤ්ඤා අසකුසුභවො අසකුසුගති අසකුසුසත්තාචාසො අසකුසුසංසාරො අසකුසුයොති අසකුසුත්තභාවපටිලාභො, නො ච වත රෙ වත්තබ්බෙ අසකුසු සත්තෙහෙසු සකුසු අඤ්ඤා.

2. අසකුසුකතෙහෙසු සකුසු අඤ්ඤා? ආමන්තා. පසුඤ්ඤාභවො භවො ගති සත්තාචාසො සංසාරො යොති අත්තභාවපටිලාභොති? නගෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ—නනු ඵකඤ්ඤාභවො ගති සත්තාචාසො සංසාරො යොති අත්තභාව පටිලාභොති? ආමන්තා. හසුඤ්ඤා ඵකඤ්ඤාභවො ගති සත්තාචාසො සංසාරො යොති අත්තභාවපටිලාභො, නො ච වත රෙ වත්තබ්බෙ අසකුසුකතෙහෙසු සකුසු අඤ්ඤා.

3. අසකුසුකතෙහෙසු සකුසු අඤ්ඤා? ආමන්තා. භාගෙ සකුසුසු සකුසු කරණීයං කරොති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— මනුස්සෙසු සකුසු අඤ්ඤා සො ච සකුසුභවො සකුසුගති සකුසු සත්තාචාසො සකුසුසංසාරො සකුසුයොති සකුසුත්තභාවපටිලාභොති? ආමන්තා. අසකුසුකතෙහෙසු සකුසු අඤ්ඤා සො ච සකුසුභවො සකුසුගති සත්තා චාසො සංසාරො යොති අත්තභාවපටිලාභොති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—මනුස්සෙසු සකුසු අඤ්ඤා සො ච පසුඤ්ඤාභවො ගති සත්තා චාසො සංසාරො යොති අත්තභාවපටිලාභොති? ආමන්තා. අසකුසු සත්තෙහෙසු සකුසු අඤ්ඤා සො ච පසුඤ්ඤාභවො ගති සත්තාචාසො සංසාරො යොති අත්තභාවපටිලාභොති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—

මුහුසෙසු සකුසු අභි වාස සකුසුස සකුසුකරණීයං කරොති'ති? ආමන්තා. අසකුසුසතෙතසු සකුසු අභි වාස සකුසුස සකුසුකරණීයං කරොති'ති? නගෙවං වත්තබ්බං —පෙ—.

4. අසකුසුසතෙතසු සකුසු අභි සො ව අසකුසුහවො අසකුසු ගති අසකුසුසත්තාචාසො අසකුසුසංසාරො අසකුසුයොති අසකුසුත්ත භාව පටිලාභො'ති? ආමන්තා. මුහුසෙසු සකුසු අභි සො ව අසකුසු හවො අසකුසුගති —පෙ— අසකුසුත්තභාව පටිලාභො'ති? නගෙවං වත්තබ්බං —පෙ— අසකුසුසතෙතසු සකුසු අභි සො ව ඵකවොකාර හවො ගති සත්තාචාසො සංසාරො යොති අත්තභාවපටිලාභො'ති? ආමන්තා. මුහුසෙසු සකුසු අභි සො ව ඵක වොකාරහවො ගති—පෙ— අත්තභාවපටිලාභො'ති? නගෙවං වත්තබ්බං —පෙ— අසකුසුසතෙතසු සකුසු අභි න ව වාස සකුසුස සකුසු කරණීයං කරොති'ති? ආමන්තා. මුහුසෙසු සකුසු අභි න ව වාස සකුසුස සකුසුකරණීයං කරොති'ති? නගෙවං වත්තබ්බං—පෙ—.

5. න වත්තබ්බං අසකුසුසතෙතසු සකුසු අභි'ති? ආමන්තා. තහු වුත්තං භගවතා—“සන්ති භික්ඛවෙ අසකුසුසත්තා තාම දෙවා සකුසුප්පාදා ව පන තෙ දෙවා නමනා කායා චවන්ති”ති. අත්තෙව සුත්තන්තො'ති? ආමන්තා. තෙන හි අසකුසු සතෙතසු සකුසු අභි ති.

6. අසකුසුසතෙතසු සකුසු අභි'ති? කිසුචිකාලෙ අභි කිසුචි කාලෙ තථි'ති කිසුචිකාලෙ ¹අසකුසුසත්තා කිසුචිකාලෙ අසකුසුසත්තා කිසුචිකාලෙ සකුසුහවො කිසුචි කාලෙ අසකුසුහවො කිසුචිකාලෙ පසුච්චොකාරහවො කිසුචිකාලෙ ඵකවොකාරහවො'ති? නගෙවං වත්තබ්බං —පෙ—.

7. අසකුසුසතෙතසු සකුසු කිසුචිකාලෙ අභි කිසුචිකාලෙ තථි'ති? ආමන්තා. කං කාලං අභි කං කාලං තථි'ති? චුතිකාලෙ උපපත්තිකාලෙ අභි සිතිකාලෙ තථි'ති. චුතිකාලෙ උපපත්තිකාලෙ සකුසුසත්තා සිතිකාලෙ අසකුසුසත්තා චුතිකාලෙ උපපත්තිකාලෙ සකුසු හවො සිතිකාලෙ අසකුසුහවො චුතිකාලෙ උපපත්තිකාලෙ පසුච්චො කාරහවො සිතිකාලෙ ඵකවොකාර හවො'ති? නගෙවං වත්තබ්බං—පෙ—

අසකුසුකථා නිවසිතා.

3. 12. තෙවසකුසුන්‍යාසකුසුන්‍යහන කථා

1. තෙවසකුසු තසකුසුන්‍යහනෙ න වත්තබ්බං සකුසු අභි'ති? ආමන්තා. අසකුසුහවො අසකුසුගති අසකුසු සත්තාචාසො අසකුසු

1. කසුචිකාලෙ - 9. සබ්බත්ථි.

සංසාරො අසක්කයොති අසක්කත්තභාවපට්ඨානොති? නගෙවං වත්තබ්බං—පෙ—නනු සක්කභවො සක්කගති සක්කසත්තාවාසො සක්කසංසාරො සක්කයොති සක්කත්තභාවපට්ඨානොති? ආමන්තා. ගඤ්චි සක්කභවො සක්කගති —පෙ— සක්කත්තභාවපට්ඨානො නො ව වහ රෙ වත්තබ්බං තෙවසක්කස්ස නාසක්කස්සයහතෙ න වත්තබ්බං සක්කස්ස අඤ්චි.

2. තෙවසක්කස්ස නාසක්කස්සයහතෙ න වත්තබ්බං සක්කස්ස අඤ්චි? ආමන්තා. එකවොඤ්ඤාවො ගති —පෙ— අත්තභාවපට්ඨානොති? නගෙවං වත්තබ්බං—පෙ—නනු චතුර්වාරිකාවො ගති—පෙ— අත්ත භාවපට්ඨානොති? ආමන්තා. ගඤ්චි චතුර්වාරිකාවො ගති —පෙ— අත්තභාවපට්ඨානො, නො ව වහ රෙ වත්තබ්බං තෙවසක්කස්ස නාසක්කස්ස යහතෙ න වත්තබ්බං සක්කස්ස අඤ්චි.

3. අසක්කස්සත්තෙසු න වත්තබ්බං සක්කස්ස අඤ්චි සො ව අසක්කභවො අසක්කගති අසක්කසත්තාවාසො අසක්කසංසාරො අසක්කයොති අසක්කත්තභාවපට්ඨානොති? ආමන්තා. තෙවසක්කස්ස නාසක්කස්ස යහතෙ න වත්තබ්බං සක්කස්ස අඤ්චි සො ව අසක්කභවො අසක්කගති අසක්කසත්තාවාසො අසක්ක සංසාරො අසක්කයොති අසක්කත්ත භාවපට්ඨානොති? නගෙවං වත්තබ්බං —පෙ— අසක්කස්සත්තෙසු න වත්තබ්බං සක්කස්ස අඤ්චි සො ව එකවොඤ්ඤාවො ගති —පෙ—අත්ත භාවපට්ඨානොති? ආමන්තා. තෙවසක්කස්ස නාසක්කස්සයහතෙ න වත්ත බ්බං සක්කස්ස අඤ්චි සො ව එකවොඤ්ඤාවො ගති සත්තාවාසො සංසා රො යොති අත්තභාවපට්ඨානොති? නගෙවං වත්තබ්බං—පෙ—

4. තෙවසක්කස්ස නාසක්කස්සයහතෙ න වත්තබ්බං සක්කස්ස අඤ්චි සො ව සක්කස්ස භවො සක්කගති —පෙ—සක්කත්තභාවපට්ඨානොති? ආමන්තා. අසක්කස්සත්තෙසු න වත්තබ්බං සක්කස්ස අඤ්චි සො ව සක්කභවො සක්කගති —පෙ— සක්කත්තභාවපට්ඨානොති? නගෙවං වත්තබ්බං —පෙ— තෙව සක්කස්ස නාසක්කස්සයහතෙ න වත්තබ්බං සක්කස්ස අඤ්චි සො ව චතුර්වාරිකාවො ගති —පෙ— අත්තභාවපට්ඨානොති? ආමන්තා. අසක්කස්සත්තෙසු න වත්තබ්බං සක්කස්ස අඤ්චි සො ව චතුර්වාරිකාවො ගති—පෙ—අත්තභාවපට්ඨානොති? නගෙවං වත්තබ්බං—පෙ—

5. තෙවසක්කස්ස නාසක්කස්සයහතෙ න වත්තබ්බං සක්කස්ස අඤ්චි? ආමන්තා. නනු තෙවසක්කස්ස නාසක්කස්සයහතං චතුර්වාරිකාවොති? ආමන්තා. ගඤ්චි තෙවසක්කස්ස නාසක්කස්සයහතං චතුර්වාරිකාවො. නො ව වහ රෙ වත්තබ්බං තෙවසක්කස්ස නාසක්කස්සයහතෙ න වත්තබ්බං සක්කස්ස අඤ්චි.

6. තෙවසඤ්ඤා නාසඤ්ඤායතනං චතුචෝඤාරභවො තෙවසඤ්ඤා නාසඤ්ඤායතනෙ න චත්තබ්බං සඤ්ඤා අඤ්ඤිති? ආමන්තා. ආකාසානඤ්ඤායතනං චතුචෝඤාරභවො ආකාසානඤ්ඤායතනෙ න චත්තබ්බං සඤ්ඤා අඤ්ඤිති? නහෙවං චත්තබ්බං—ථෙ—තෙවසඤ්ඤා නාසඤ්ඤායතනං චතුචෝඤාරභවො තෙවසඤ්ඤා නාසඤ්ඤායතනෙ න චත්තබ්බං සඤ්ඤා අඤ්ඤිති? ආමන්තා. විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනං—ථෙ—ආනිඤ්ඤායතනං චතුචෝඤාරභවො ආනිඤ්ඤායතනෙ න චත්තබ්බං සඤ්ඤා අඤ්ඤිති? නහෙවං චත්තබ්බං—ථෙ—

7. ආකාසානඤ්ඤායතනං චතුර්වේදාර්භවො අතී තත් සඤ්ඤා'නි? ආමන්තා. තෙවසඤ්ඤා තාසඤ්ඤායතනං චතුර්වේදාර්භවො අතී තත් සඤ්ඤා'නි? තභෙවං වහනබ්බි —පෙ— විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනං —පෙ— ආනිඤ්චඤ්ඤායතනං චතුර්වේදාර්භවො අතී තත් සඤ්ඤා'නි? ආමන්තා. තෙවසඤ්ඤා තාසඤ්ඤායතනං චතුර්වේදාර්භවො අතී තත් සඤ්ඤා'නි? තභෙවං වහනබ්බි —පෙ—.

8. තෙවසඤ්ඤා නාසඤ්ඤායානෙ න චත්තබ්බං සඤ්ඤා අච්ඡිති වා නච්ඡිතිවාති? ආමනනා. නනු තෙවසඤ්ඤා නාසඤ්ඤායානං චතුචෝ ඩාරහචෝති? අමනනා. හඤ්චී තෙවසඤ්ඤා නාසඤ්ඤායානං චතුචෝ, ඩාරහචෝ, නො ච වත රෙ චත්තබ්බෙ තෙවසඤ්ඤා නාසඤ්ඤායානෙ න චත්තබ්බං සඤ්ඤා අච්ඡිති වා නච්ඡිතිවාති.

9. තෙවසසඳු කාසසඳුයහනං චත්තුවොකාරභවො තෙවසසඳු කාසසඳුයහනෙ නවත්තබ්බං සසඳු අච්ඡිති වා නච්ඡිති වාති? ආමනායා. ආකාසනසඳුවොයහනං —පෙ— විසඳුණසඳුවොයහනං —පෙ— ආතිසඳවසඳුයහනං චත්තුවොකාරභවො ආතිසඳවසඳුයහනෙ නවත්තබ්බං සසඳු අච්ඡිති වා නච්ඡිති වාති? නගෙවං චත්තබ්බං—පෙ—

10. ආකාසානඤ්චායතනං චතුර්වේදාර්ථවො අභි තත් සඤ්ඤාති? ආමන්තා. තෙවසඤ්ඤා තාසඤ්ඤායතනං චතුර්වේදාර්ථවො අභි තත් සඤ්ඤාති? නහෙවං චත්තබ්බේ—පෙ— විඤ්ඤාණඤ්චායතනං—පෙ— ආභිඤ්චඤ්ඤායතනං චතුර්වේදාර්ථවො අභි තත් සඤ්ඤාති? ආමන්තා තෙවසඤ්ඤා තාසඤ්ඤායතනං චතුර්වේදාර්ථවො අභි තත් සඤ්ඤාති? නහෙවං චත්තබ්බේ—පෙ—

11. තෙවසකැසූ කාසකැසූයහතෙ න වහතබ්බං සකැසූ අප්පිති වා තප්පිති වාති? ආමන්තා. නු නෙවසකැසූ කාසකැසූයහතනති? ආමන්තා. හසැව් තෙවසකැසූ කාසකැසූයහතං තෙත වහ රෙ වහතබ්බෙ තෙවසකැසූ කාසකැසූයහතෙ න වහතබ්බං සකැසූ අප්පිති වා තප්පිති වාති.

12. තෙවසඟඟු කාසඟඟුයහනනති කථා තෙවසඟඟු
 කාසඟඟුයහතෙ හ මහබබ්බ සඟඟු උච්ඡි වා නච්ඡි වානි?

ආමනතා. අදුක්ඛමසුඛා වෙදනා'ති භවිතා අදුක්ඛමසුඛා වෙදනා'න චත්තකඛ්ඛං වෙදනාති චා අවෙදනාති චාති? නහෙවං වන්නකඛ්ඛං—පෙ—

නෙවස්සෙදානාස්සෙදායකන කථා නිට්ඨිතා.

තතිස්සො වගෙහා නිට්ඨිතො

තස්ස උද්දානං

බලං සාධාරණං අරියං—සාරාගං චිත්තං විමුවච්ඡිති,
විමුත්තං විමුවච්ඡානං—අඤ්චි චිත්තං විමුවච්ඡානං,
අව්ඨමහස්ස පුග්ගලස්ස—දිට්ඨිපරිසුට්ඨානං පභිනං,

අව්ඨමහස්ස පුග්ගලස්ස තස්ස පඤ්චිත්තියාති,
චක්ඛුං සොහං ධම්මපඤ්ඤං යථා ඤාමි පගහං ඤාණං
දෙවෙසු සංවරො
අසඤ්ඤ සතෙතස්ස සඤ්ඤ ඵලමෙහං භවග්ගනති.

චතුස්සො වගෙහා

4. 1. ගිහිස්ස අරහාතිකථා

1. ගිහිස්ස අරහාති? ආමනතා. අඤ්චි අරහතො ගිහිසඤ්ඤාප්තනති? නහෙවං වන්නකඛ්ඛං —පෙ— තඤ්චි අරහතො ගිහිසඤ්ඤාප්තනති? ආමනතා. හඤ්චි තඤ්චි අරහතො ගිහිසඤ්ඤාප්තනං, තො ච චත රෙ වන්නකඛ්ඛං ගිහිස්ස අරහාති.

2. ගිහිස්ස අරහාති? ආමනතා. තනු අරහතො ගිහිසඤ්ඤාප්තනං පභිනං උච්ඡින්නමුලං තලාවජ්ඣකානං අනභාවංභානං ආයතීං අනුප්පාද ධම්මනති? ආමනතා. හඤ්චි අරහතො ගිහිසඤ්ඤාප්තනං පභිනං උච්ඡින්නමුලං තලාවජ්ඣකානං අනභාවංභානං ආයතීං අනුප්පාදධම්මං, තො ච චත රෙ වන්නකඛ්ඛං ගිහිස්ස අරහාති.

3. ගිහිස්ස අරහාති? ආමනතා. අඤ්චි කොචි ගිහි ගිහිසඤ්ඤාප්තනං අප්පහාය දිට්ඨෙව ධම්මෙ දුක්ඛස්සන්තකරොති? තඤ්චි. හඤ්චි තඤ්චි කොචි ගිහි ගිහිසඤ්ඤාප්තනං අප්පහාය දිට්ඨෙවධම්මෙ දුක්ඛස්සන්තකරො, තො ච චත රෙ වන්නකඛ්ඛං ගිහිස්ස අරහාති.

1. අදුක්ඛමසුඛායවෙදනාය - 9.

4. ගිහිසු අරගාති? ආමන්තා. නනු වච්ඡගොහොතා පරිබ්බාජකො ගභවන්තං චනදවොච “අස්සි නු බො හො ගොතම කොචි ගිහි ගිහි සංඝෙඤ්ඤාජනං අප්පභාය කායසු හෙද දුක්ඛසුන්තකරොති? තත්ථි බො වච්ඡ කොචි ගිහි ගිහිසංඝෙඤ්ඤාජනං අප්පභාය කායසු හෙද දුක්ඛසුන්තකරොති”ති අත්ථො ච සුත්තන්තොති? ආමන්තා. තෙන හි න චත්තබ්බං ගිහිසු අරගාති.

5. ගිහිසු අරගාති? ආමන්තා. අරගා මෙථුනං ධම්මං පතිසෙවෙය්‍ය ¹මෙථුනං ධම්මං උප්පාදෙය්‍ය පුත්තසම්බාධසනං අප්ඤ්ඤාචසෙය්‍ය කාසිකච්ඡාදනං පච්චනුගවෙය්‍ය මාලාගඤ්චිලෙපනං ධාරෙය්‍ය ජාන රූපරජනං සාදිසෙය්‍ය අපේළිකං පටිගණෙය්‍ය කුක්කුචසුඤ්ඤාං පටි ගණෙය්‍ය ගත්ථිගවසුචලිතං පටිගණෙය්‍ය නිත්තිර වට්ඨක මොරක පිඤ්ජරං පටිගණෙය්‍ය චිත්තවණ්ඤාලමොද්දිං ²ධාරෙය්‍ය ඔද්දානා වජානා දිඤ්ඤානා ධාරෙය්‍ය යාවජ්චං අගාරියභුතො අසසානි? නහෙවං චත්තබ්බං —පෙ—

6. න චත්තබ්බං ගිහිසු අරගාති? ආමන්තා. නනු යසො කුලපුත්තො උත්තියො ගහපති සෙතුමානවො ගිහිබ්‍යඤ්ජනෙන අරගන්තං පත්තොති? ආමන්තා. ගඤ්චි යසො කුලපුත්තො උත්තියො ගහපති සෙතුමානවො ³ගිහිබ්‍යඤ්ජනෙන අරගන්තං පත්තො, තෙන වන රෙ චත්තබ්බං ගිහිසු අරගාති.

ගිහිසු අරගාති කථා නිවසිතා.

4. 2. උපපත්ති කථා.

1. සහ උපපත්තියා අරගාති? ආමන්තා. සහ උපපත්තියා සොවා පත්තො ගොතිති? නහෙවං චත්තබ්බං —පෙ—

සහ උපපත්තියා අරගාති? ආමන්තා. සහ උපපත්තියා සකදගාමී ගොතිති? නහෙවං චත්තබ්බං —පෙ— සහ උපපත්තියා අරගාති? ආමන්තා. සහ උපපත්තියා අනාගාමී ගොතිති? නහෙවං චත්තබ්බං —පෙ—

2. සහ උපපත්තියා සොවාපත්තො න ගොතිති? ආමන්තා. ගඤ්චි සහ උපපත්තියා සොවාපත්තො න ගොති, නො ච වන රෙ චත්තබ්බං සහ උපපත්තියා අරගාති. සහ උපපත්තියා සකදගාමී න ගොතිති? ආමන්තා. ගඤ්චි සහ උපපත්තියා සකදගාමී න ගොති, නො ච වන රෙ චත්තබ්බං සහ උපපත්තියා අරගාති සහ උපපත්තියා අනාගාමී න ගොතිති? ආමන්තා. ගඤ්චි සහ උපපත්තියා අනාගාමී න ගොති, නො ච වන රෙ චත්තබ්බං සහ උපපත්තියා අරගාති.

1. මෙථුනං උප්පාදෙය්‍ය - ම.

2. පිටවණ්ඤාලමොද්දිකං - ඉ.

3. ගිහිසු බ්‍යඤ්ජනෙන - ඉ.

3. සහඋපපත්තියා අරභාති? ආමන්තා. සාරිපුත්තො ථෙරො සහඋපපත්තියා අරභාති? නගෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ—මහාමොග්ගල්ලානො ථෙරො —පෙ— මහාභාසාපො ථෙරො —පෙ— මහාභව්වානො ථෙරො —පෙ—මහාකොට්ඨිනො ථෙරො —පෙ— මහාපඤ්ඤා ථෙරො සහඋප පත්තියා අරභාති? නගෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ—

4. සාරිපුත්තො ථෙරො න සහඋපපත්තියා අරභාති? ආමන්තා. ගඤ්චි සාරිපුත්තො ථෙරො න සහඋපපත්තියා අරභා, නො ච වහ රෙ වත්තබ්බෙ සහඋපපත්තියා අරභාති. මහාමොග්ගල්ලානො ථෙරො —පෙ— මහාභාසාපො ථෙරො —පෙ— මහාභව්වානො ථෙරො —පෙ— මහාකොට්ඨිනො¹ ථෙරො —පෙ— මහාපඤ්ඤා ථෙරො න සහඋපපත්තියා අරභාති? ආමන්තා. ගඤ්චි මහා පඤ්ඤා ථෙරො න සහ උපපත්තියා අරභා, නො ච වහ රෙ වත්තබ්බෙ සහඋපපත්තියා අරභාති.

5. සහඋපපත්තියා අරභාති? ආමන්තා. උපපතෙත්ථි යෙන විතෙතන අරගතනං සච්ඡිකරොති ලොකියෙන සාසවෙන—පෙ—සංකි ලෙසියෙනාති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සහඋපපත්තියා අරභාති? ආමන්තා. උපපතෙත්ථි යං විතනං නිය්‍යානිකාං බයගාමී බොධගාමී අපවයගාමී අනාසවං —පෙ— අසංකිලෙසියනති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— නනු උපපතෙත්ථි යං විතනං අනිය්‍යානිකං න බයගාමී න බොධගාමී න අපවයගාමී සාසවං —පෙ— සංකිලෙසියනති? ආමන්තා. ගඤ්චි උපපතෙත්ථි යං විතනං අනිය්‍යානිකං න බයගාමී න බොධගාමී න අපවයගාමී සාසවං —පෙ— සංකිලෙසියං, නො ච වහ රෙ වත්තබ්බෙ සහඋපපත්තියා අරභාති.

6. සහඋපපත්තියා අරභාති? ආමන්තා. උපපතෙත්ථි යෙන විතෙතන රාගං පඡහති දොසං පඡහති මොහං පඡහති අනොත්තප්පං පඡහතිති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සහඋපපත්තියා අරභාති? ආමන්තා. උපපතෙත්ථි යං විතනං මග්ගො—පෙ—සතිපට්ඨානං—පෙ— සම්මප්පධානං— ඉද්ධිපාදො— ඉන්ද්‍රියං— බලං— බොජ්ඣංඝිනාති? නගෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ—සහඋපපත්තියා අරභාති? ආමන්තා. උපපතෙත්ථි යෙන විතෙතන දුක්ඛං පටිජානාති² සමුදයං පඡහති නිරොධං සච්ඡිකරොති මග්ගං භාවෙතිති? නගෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ— සහඋපපත්තියා අරභාති? ආමන්තා. චුතිවිතනං මග්ග විතනං උපපතෙත්ථි යං විතනං එල විතනනති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

උපපත්තිකථා නිවේශනා.

1 මහාකොට්ඨිකො - ඉ - ම.

2. පටිජානාති - ම.

4. 3. අනාසව කථා.

1. අරහතො සබ්බෙ ධම්මා අනාසවාති? ආමන්තා. මග්ගො ඵලං නිබ්බානං සොභාපතති මග්ගො සොභාපතති ඵලං සකදගාමි මග්ගො සකදගාමි ඵලං අනාගාමි මග්ගො අනාගාමි ඵලං අරහත්ත මග්ගො අරහත්ත ඵලං සතිපට්ඨානං සම්මප්පධානං ඉද්ධිපාදො ඉන්ද්‍රියං බලං බොජ්ඣංගොති? නහෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ—

2. අරහතො සබ්බෙ ධම්මා අනාසවාති? ආමන්තා. අරහතො චක්ඛුං අනාසවනති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අරහතො චක්ඛුං අනාසවනති? ආමන්තා. මග්ගො ඵලං නිබ්බානං ; සොභාපතති මග්ගො සොභාපතති ඵලං —පෙ— බොජ්ඣංගොති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අරහතො සොභා —පෙ— අරහතො සානං-අරහතො ජීව්හා-අරහතො කායො අනාසවොති? නහෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ—අරහතො කායො අනාසවොති? ආමන්තා. මග්ගො ඵලං නිබ්බානං සොභාපතති මග්ගො සොභාපතති ඵලං —පෙ—බොජ්ඣංගොති? නහෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ—.

3. අරහතො කායො අනාසවොති? ආමන්තා. අරහතො කායො පග්ගහ නිග්ගසුපගො ඡේදන හෙදනුපගො කාකෙති ඨිජ්ඣෙති කුලලෙති සාධාරණොති? ආමන්තා. අනාසවො ධම්මො පග්ගහ නිග්ගසුපගො ඡේදන හෙදනුපගො කාකෙති ඨිජ්ඣෙති කුලලෙති සාධාරණොති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

4. අරහතො කායෙ විසං කමෙය්‍ය සත්ථං කමෙය්‍ය අග්ගිං කමෙය්‍යාති? ආමන්තා. අනාසවෙ ධම්මෙ විසං කමෙය්‍ය සත්ථං කමෙය්‍ය අග්ගිං කමෙය්‍යාති? නහෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ—ලබ්භා අරහතො කායො අද්දබ්බකිනෙත බ්බිච්ඡං රජ්ජබ්බකිනෙත බ්බිච්ඡං සංඛිලිකබ්බකිනෙත බ්බිච්ඡං ගාමබ්බකිනෙත බ්බිච්ඡං නිගමබ්බකිනෙත බ්බිච්ඡං තගරබ්බකිනෙත බ්බිච්ඡං ජතපදබ්බකිනෙත බ්බිච්ඡං කණ්ණපඤ්චමෙති බ්බිච්ඡෙනි බ්බිච්ඡනති? ආමන්තා. ලබ්භා අනාසවො ධම්මො අද්දබ්බකිනෙත බ්බිච්ඡං රජ්ජබ්බකිනෙත බ්බිච්ඡං, සංඛිලික බ්බිච්ඡෙනි බ්බිච්ඡං ගාමනිගම තගර ජතපද කණ්ණපඤ්චමෙති බ්බිච්ඡෙනි බ්බිච්ඡනති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—

5. යදි අරහා පුප්ප්ඡන්තස්ස චීවරං දෙනි, අනාසවං හුක්ඛා සාසවං ගොතිති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අනාසවං හුක්ඛා සාසවං ගොතිති? ආමන්තා. වාඤ්ඤාව අනාසවං වාං සාසවනති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—වාඤ්ඤාව අනාසවං වාං සාසවනති? ආමන්තා. මග්ගො අනාසවො හුක්ඛා සාසවො ගොතිති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— ඵලං සති පට්ඨානං සම්මප්පධානං¹ ඉද්ධිපාදො ඉන්ද්‍රියං බලං බොජ්ඣංගො අනාසවො හුක්ඛා සාසවො ගොතිති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—

6. යදි අරහා පුට්ඨජ්ජනස්ස පිණ්ඩපාහං දෙනි සෙනාසනං දෙනි ගිලාතප්පවය හෙසජ්ජපරිකාරං දෙනි, අනාසවො හුත්වා සාසවො හොති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අනාසවො හුත්වා සාසවො හොති'ති? ආමන්තා. නඤ්ඤව අනාසවං හං සාසවන්ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— නඤ්ඤව අනාසවං හං සාසවන්ති? ආමන්තා. මග්ගො අනාසවො හුත්වා සාසවො හොති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— ඵලං සතිපට්ඨානං සම්මප්පධානං ඉද්ධිපාදො ඉන්ද්‍රියං බලං බොජ්ඣංගො අනාසවො හුත්වා සාසවො හොති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—

7. යදි පුට්ඨජ්ජනො අරහතො විවරං දෙනි සාසවං හුත්වා අනාසවො හොති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සාසවං හුත්වා අනාසවො හොති'ති? ආමන්තා. නඤ්ඤව සාසවං හං අනාසවන්ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— නඤ්ඤව සාසවං හං අනාසවන්ති? ආමන්තා. රාගො සාසවො හුත්වා අනාසවො හොති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— දොසො —පෙ— මොහො —පෙ— අනොත්තප්පං සාසවං හුත්වා අනාසවං හොති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—

8. යදි පුට්ඨජ්ජනො අරහතො පිණ්ඩපාහං දෙනි, සෙනාසනං දෙනි ගිලාතප්පවය හෙසජ්ජපරිකාරං දෙනි සාසවො හුත්වා අනාසවො හොති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සාසවො හුත්වා අනාසවො හොති'ති? ආමන්තා. නඤ්ඤව සාසවං හං අනාසවන්ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— නඤ්ඤව සාසවං හං අනාසවන්ති? ආමන්තා. රාගො සාසවො හුත්වා අනාසවො හොති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— දොසො —පෙ— මොහො —පෙ— අනොත්තප්පං සාසවං හුත්වා අනාසවං හොති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—

9. න වත්තබ්බං අරහතො සබ්බෙ ධම්මං අනාසවාති? ආමන්තා. නත්‍ර අරහා අනාසවොති? ආමන්තා. ගඤ්ඤි අරහා අනාසවො තෙන වත රෙ වත්තබ්බෙ අරහතො සබ්බෙ ධම්මං අනාසවාති.

අනාසවකප්පා නිට්ඨිතා.

4. 4. සමන්තාගත කප්පා

1 අරහා චතුති ඵලෙහි සමන්තාගතොති? ආමන්තා. අරහා චතුති ඵස්සෙහි චතුති වෙදනාහි චතුති සඤ්ඤාහි චතුති වෙහනාහි චතුති විතෙකාහි චතුති සද්ධාහි චතුති විරියෙහි චතුති සතිහි චතුති සමාධිහි චතුති පඤ්ඤාහි සමන්තාගතොති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අනාගාමී තීති ඵලෙහි සමන්තාගතොති? ආමන්තා.

2. අනාගාමී තීති ඵස්සෙහි —පෙ— තීති පඤ්ඤාහි සමන්තාගතොති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සකදාගාමී ද්විති ඵලෙහි සමන්තාග-

නො'ති? ආමන්තා. සකදගාමී ද්විති ඵසෙසති —පෙ— ද්විති පඤ්ඤති
සමන්තාගතො'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—

3. අරහා සොවාපනතිඵලෙන සමන්තාගතො'ති? ආමන්තා. අරහා
සොවාපනො සත්තකඛතනුපරමො කොලංකොලො ඵකඛිජ්'ති? නගෙවං
වත්තබ්බෙ—පෙ—අරහා සකදගාමී ඵලෙන සමන්තාගතො'ති? ආමන්තා.
අරහා සකදගාමී'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ— අරහා අනාගාමී ඵලෙන
සමන්තාගතො'ති? ආමන්තා. අරහා අනාගාමී අනතරාපරි තිබ්බාසී
උපගච්චපරි තිබ්බාසී අසඬාර පරිතිබ්බාසී සසඬාර පරිතිබ්බාසී උද්ධං
සොවාහො අකතිට්ඨගාමී'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ—.

4. අනාගාමී සොවාපනතිඵලෙන සමන්තාගතො'ති? ආමන්තා.
අනාගාමී සොවාපනො සත්තකඛතනුපරමො කොලංකොලො ඵක
ඛිජ්'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අනාගාමී සකදගාමී ඵලෙන
සමන්තාගතො'ති? ආමන්තා. අනාගාමී සකදගාමී'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ
—පෙ—සකදගාමී සොවාපනති ඵලෙන සමන්තාගතො'ති? ආමන්තා.
සකදගාමී සොවාපනො සත්තකඛතනුපරමො කොලංකොලො ඵක
ඛිජ්'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ—

5. සොවාපනතිඵලෙන සමන්තාගතො සොවාපනො ති
වත්තබ්බො'ති? ආමන්තා. අරහා සොවාපනතිඵලෙන සමන්තාගතො'ති?
ආමන්තා. සෙවච අරහා සො සොවාපනො'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ
—පෙ—සකදගාමීඵලෙන සමන්තාගතො සකදගාමී'ති වත්තබ්බො'ති?
ආමන්තා. අරහා සකදගාමීඵලෙන සමන්තාගතො'ති? ආමන්තා. සෙවච
අරහා සො සකදගාමී'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අනාගාමීඵලෙන
සමන්තාගතො අනාගාමීති වත්තබ්බො'ති? ආමන්තා. අරහා අනාගාමී
ඵලෙන සමන්තාගතො'ති? ආමන්තා. සෙවච අරහා සො අනාගාමී'ති?
නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—

6. සොවාපනතිඵලෙන සමන්තාගතො සොවාපනො'ති වත්ත
බ්බො'ති? ආමන්තා. අනාගාමී සොවාපනතිඵලෙන සමන්තාගතො'ති?
ආමන්තා. සෙවච අනාගාමී සො සොවාපනො'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ
—පෙ—සකදගාමීඵලෙන සමන්තාගතො සකදගාමී'ති වත්තබ්බො'ති?
ආමන්තා. අනාගාමී සකදගාමීඵලෙන සමන්තාගතො'ති? ආමන්තා.
සෙවච අනාගාමී සො සකදගාමී'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ—

7. සොවාපනතිඵලෙන සමන්තාගතො සොවාපනො'ති වත්ත
බ්බො'ති? ආමන්තා. සකදගාමී සොවාපනතිඵලෙන සමන්තාගතො'ති?
ආමන්තා. සෙවච සකදගාමී සො සොවාපනො'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ
—පෙ—අරහා සොවාපනතිඵලෙන සමන්තාගතො'ති? ආමන්තා. තනු
අරහා සොවාපනතිඵලං චිතිවතො'ති? ආමන්තා. හඤ්චි අරහා සොවා
පනතිඵලං චිතිවතො, තො ව වා රෙ වත්තබ්බෙ අරහා සොවාපනති
ඵලෙන සමන්තාගතො'ති.

8. අරහා සොභාපත්තිඵලං චිතිවතෙතා හෙත සමන්තාගතොති? ආමන්තා. අරහා සොභාපත්තිමග්ගං චිතිවතෙතා සක්කායදිට්ඨං චිතිකිව්ණං සීලබ්බහපරාමාසං අපායගමනියං රාගං අපායගමනියං දොසං අපායගමනියං මොහං චිතිවතෙතා හෙත සමන්තාගතොති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—

9. අරහා සකදගාමිඵලෙත සමන්තාගතොති? ආමන්තා. නනු අරහා සකදගාමිඵලං චිතිවතෙතාති? ආමන්තා. හඤ්චි අරහා සකදගාමිඵලං චිතිවතෙතා, තො ව වත රෙ වත්තබ්බෙ අරහා සකදගාමිඵලෙත සමන්තාගතොති.

10. අරහා සකදගාමිඵලං චිතිවතෙතා හෙත සමන්තාගතොති? ආමන්තා. අරහා සකදගාමි මග්ගං චිතිවතෙතා ඔලාරිකං කාමරාගං ඔලාරිකං බ්‍යාපාදං චිතිවතෙතා හෙත සමන්තාගතොති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—

11. අරහා අනාගාමිඵලෙත සමන්තාගතොති? ආමන්තා. නනු අරහා අනාගාමිඵලං චිතිවතෙතාති? ආමන්තා. හඤ්චි අරහා අනාගාමි ඵලං චිතිවතෙතා, තො ව වත රෙ වත්තබ්බෙ අරහා අනාගාමිඵලෙත සමන්තාගතොති.

12. අරහා අනාගාමිඵලං චිතිවතෙතා හෙත සමන්තාගතොති? ආමන්තා. අරහා අනාගාමිමග්ගං චිතිවතෙතා අණුසහගතං කාමරාගං අණුසහගතං බ්‍යාපාදං චිතිවතෙතා හෙත සමන්තාගතොති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—

13. අනාගාමි සොභාපත්තිඵලෙත සමන්තාගතොති? ආමන්තා. නනු අනාගාමි සොභාපත්තිඵලං චිතිවතෙතාති? ආමන්තා. හඤ්චි අනාගාමි සොභාපත්තිඵලං චිතිවතෙතා, තො ව වත රෙ වත්තබ්බෙ අනාගාමි සොභාපත්තිඵලෙත සමන්තාගතොති.

14. අනාගාමි සොභාපත්තිඵලං චිතිවතෙතා හෙත සමන්තාගතොති? ආමන්තා. අනාගාමි සොභාපත්තිමග්ගං චිතිවතෙතා සක්කායදිට්ඨං—පෙ—අපායගමනියං මොහං චිතිවතෙතා හෙත සමන්තාගතොති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

15. අනාගාමි සකදගාමිඵලෙත සමන්තාගතොති? ආමන්තා. නනු අනාගාමි සකදගාමිඵලං චිතිවතෙතාති? ආමන්තා. හඤ්චි අනාගාමි සකදගාමිඵලං චිතිවතෙතා, තො ව වත රෙ වත්තබ්බෙ අනාගාමි සකදගාමිඵලෙත සමන්තාගතොති.

16. අනාගාමි සකදගාමිඵලං චිතිවතෙතා හෙත සමන්තාගතොති? ආමන්තා. අනාගාමි සකදගාමිමග්ගං චිතිවතෙතා ඔලාරිකං කාමරාගං ඔලාරිකං බ්‍යාපාදං චිතිවතෙතා හෙත සමන්තාගතොති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

17. සකදගාමී සොභාපතනිඵලෙන සමනතාගතො'ති? ආමනතා. නනු සකදගාමී සොභාපතනිඵලං චිතිවතො'ති? ආමනතා. ගඤ්චි සකදගාමී සොභාපතනිඵලං චිතිවතො. තො ච වත රෙ වතතබ්බෙ සකදගාමී සොභාපතනිඵලෙන සමනතාගතො'ති.

18. සකදගාමී සොභාපතනිඵලං චිතිවතො තෙන සමනතා ගතො'ති? ආමනතා. සකදගාමී සොභාපතනිමග්ගං චිතිවතො සකකාය දිට්ඨිං —පෙ— අපායගමනියං මොගං චිතිවතො තෙන සමනතා ගතො'ති? තගෙවං වතතබ්බෙ —පෙ—.

19. න වතතබ්බං අරහා වතුති ඵලෙහි සමනතාගතො'ති? ආමනතා. නනු අරහතා* වතතාරි ඵලාති පටිලඤ්ඤාති තෙහි ච අපරිචිතො'ති? ආමනතා. ගඤ්චි අරහතා වතතාරි ඵලාති පටිලඤ්ඤාති තෙහි ච අපරිචිතො, තෙන වත රෙ වතතබ්බෙ අරහා වතුති ඵලෙහි සමනතා ගතො'ති.

20. න වතතබ්බං අනාගාමී තිහි ඵලෙහි සමනතාගතො'ති? ආමනතා. නනු අනාගාමිනා තිණ්ණි ඵලාති පටිලඤ්ඤාති තෙහි ච අපරි චිතො'ති? ආමනතා. ගඤ්චි අනාගාමිනා තිණ්ණි ඵලාති පටිලඤ්ඤාති තෙහි ච අපරිචිතො, තෙන වත රෙ වතතබ්බෙ අනාගාමී තිහි ඵලෙහි සමනතාගතො'ති.

21. න වතතබ්බං සකදගාමී ද්විති ඵලෙහි සමනතාගතො'ති? ආමනතා. නනු සකදගාමිනා ද්වෙ ඵලාති පටිලඤ්ඤාති තෙහි ච අපරි චිතො'ති? ආමනතා. ගඤ්චි සකදගාමිනා ද්වෙ ඵලාති පටිලඤ්ඤාති තෙහි ච අපරිචිතො, තෙන වත රෙ වතතබ්බෙ සකදගාමී ද්විති ඵලෙහි සමනතාගතො'ති.

22. අරහතා වතතාරි ඵලාති පටිලඤ්ඤාති තෙහි ච අපරිචිතො'ති අරහා වතුති ඵලෙහි සමනතාගතො'ති? ආමනතා. අරහතා වතතාරො මග්ගා පටිලඤ්ඤා තෙහි ච අපරිචිතො'ති අරහා වතුති මග්ගෙහි සමනතා ගතො'ති? තගෙවං වතතබ්බෙ —පෙ—.

23. අනාගාමිනා තිණ්ණි ඵලාති පටිලඤ්ඤාති තෙහි ච අපරිචිතො'ති. අනාගාමී තිහි ඵලෙහි සමනතාගතො'ති? ආමනතා. අනාගාමිනා නායො මග්ගා පටිලඤ්ඤා තෙහි ච අපරිචිතො'ති අනාගාමී තිහි මග්ගෙහි සමනතා ගතො'ති? තගෙවං වතතබ්බෙ —පෙ— සකදගාමිනා ද්වෙ ඵලාති පටි ලඤ්ඤාති තෙහි ච අපරිචිතො'ති.

24. සකදගාමී ද්විති ඵලෙහි සමනතාගතො'ති? ආමනතා. සකද ගාමිනා ද්වෙ මග්ගා පටිලඤ්ඤා තෙහි ච අපරිචිතො'ති සකදගාමී ද්විති මග්ගෙහි සමනතාගතො'ති? තගෙවං වතතබ්බෙ —පෙ—.

සමනතාගත කථා නිබ්බිතා.

4. 5. උපෙක්කාසමන්තාගත කථා.

1. අරහා ඡ්ඨි උපෙක්කාති සමන්තාගතො'ති? ආමන්තා. අරහා ඡ්ඨි එසෙය්ති ඡ්ඨි වෙදනාති ඡ්ඨි සක්කෙති —පෙ— ඡ්ඨි පක්කෙති සමන්තාගතො'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

2. අරහා ඡ්ඨි උපෙක්කාති සමන්තාගතො'ති? ආමන්තා. අරහා වක්ඛන්තා රූපං පස්සන්තො සොතොන සද්දං සුණ්ණාති, ඝාතොන ගඤ්ඤං ඝායති ජීව්හාය රසං සායති කායෙන ථොට්ඨබ්බං පුසති, මනසා ධම්මං විජානාති, මනසා ධම්මං විජානන්තො වක්ඛන්තා රූපං පස්සති —පෙ— සොතොන සද්දං සුණ්ණාති —පෙ— ඝාතොන ගඤ්ඤං ඝායති —පෙ— ජීව්හාය රසං සායති —පෙ— කායෙන ථොට්ඨබ්බං පුසති'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

3. අරහා ඡ්ඨි උපෙක්කාති සමන්තාගතො'ති? ආමන්තා. සහවා සමිභං අබොධිනිකං ඡ්ඨි උපෙක්කාති සමන්තාගතො ¹සමොභිතො ඡ්ඨි උපෙක්කායො පච්චුපට්ඨිතා'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

4. න වත්තබ්බං අරහා ඡ්ඨි උපෙක්කාති සමන්තාගතො'ති? ආමන්තා. තනු අරහා ²ඡ්ලඛගුපෙක්කා'ති? ආමන්තා. ගක්ඛී අරහා ²ඡ්ලඛගුපෙක්කා, තොන වත රෙ වත්තබ්බෙ අරහා ඡ්ඨි උපෙක්කාති සමන්තාගතො'ති —පෙ—.

උපෙක්කාසමන්තාගතකථා නිවසිතා.

4. 6. බොධියාබුද්ධොති කථා.

1. බොධියා බුද්ධො'ති? ආමන්තා. බොධියා නිරුද්ධාය විගහාය පටිපස්සකායා අබුද්ධො හොති'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

2. බොධියා බුද්ධොති? ආමන්තා. අතීතාය බොධියා බුද්ධො'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අතීතාය බොධියා බුද්ධො'ති? ආමන්තා. තාය බොධියා බොධිකරණීයං කාරොති'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— තාය බොධියා බොධිකරණීයං කාරොති'ති? ආමන්තා. තාය බොධියා දුක්ඛං පරිජානාති සමුදයං පජහති නිරොධං සවඡ්ඤාතොති මග්ගං භාවෙති'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

3. බොධියා බුද්ධො'ති? ආමන්තා. අනාගතාය බොධියා බුද්ධො'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අනාගතාය බොධියා බුද්ධො'ති? ආමන්තා. තාය බොධියා බොධිකරණීයං කාරොති'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—

1. සමොභිතො-ඉ-සී. 2. ඡ්ලඛගුපෙක්කාති-ම. ඡ්ඨි උපෙක්කාති-ඉ.

නාය බොධියා බොධිකරණීයං කාරොති'ති? ආමන්තා. නාය බොධියා දුක්ඛං පරිජානාති —පෙ— මග්ගං භාවෙති'ති? න'ගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

4. පච්චුප්පන්තාය බොධියා බුද්ධො නාය බොධියා බොධිකරණීයං කාරොති'ති? ආමන්තා. අතිනාය බොධියා බුද්ධො නාය බොධියා බොධිකරණීයං කාරොති'ති? න'ගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— පච්චුප්පන්තාය බොධියා බුද්ධො නාය බොධියා දුක්ඛං පරිජානාති, සමුදයං පජහති, නිරෝධං සවජ්ඣානාරොති, මග්ගං භාවෙති'ති? ආමන්තා. අතිනාය බොධියා බුද්ධො නාය බොධියා දුක්ඛං පරිජානාති —පෙ— මග්ගං භාවෙති'ති? න'ගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

5. පච්චුප්පන්තාය බොධියා බුද්ධො නාය බොධියා බොධිකරණීයං කාරොති'ති? ආමන්තා. අනාගතාය බොධියා බුද්ධො නාය බොධියා බොධිකරණීයං කාරොති'ති? න'ගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— පච්චුප්පන්තාය බොධියා බුද්ධො නාය බොධියා දුක්ඛං පරිජානාති —පෙ— ආමන්තා. මග්ගං භාවෙති'ති? අනාගතාය බොධියා බුද්ධො නාය බොධියා දුක්ඛං පරිජානාති —පෙ— මග්ගං භාවෙති'ති? —පෙ— න'ගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

6. අතිනාය බොධියා බුද්ධො න ච නාය බොධියා බොධිකරණීයං කාරොති'ති? ආමන්තා. පච්චුප්පන්තාය බොධියා බුද්ධො න ච නාය බොධියා බොධිකරණීයං කාරොති'ති? න'ගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අතිනාය බොධියා බුද්ධො න ච නාය බොධියා දුක්ඛං පරිජානාති —පෙ— මග්ගං භාවෙති'ති? ආමන්තා. පච්චුප්පන්තාය බොධියා බුද්ධො න ච නාය බොධියා දුක්ඛං පරිජානාති —පෙ— මග්ගං භාවෙති'ති? න'ගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

7. අනාගතාය බොධියා බුද්ධො න ච නාය බොධියා බොධිකරණීයං කාරොති'ති? ආමන්තා. පච්චුප්පන්තාය බොධියා බුද්ධො න ච නාය බොධියා බොධිකරණීයං කාරොති'ති? න'ගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අනාගතාය බොධියා බුද්ධො න ච නාය බොධියා දුක්ඛං පරිජානාති —පෙ— මග්ගං භාවෙති'ති? ආමන්තා. පච්චුප්පන්තාය බොධියා බුද්ධො න ච නාය බොධියා දුක්ඛං පරිජානාති —පෙ— මග්ගං භාවෙති'ති? න'ගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

8. අතිනාය බොධියා බුද්ධො අනාගතාය බොධියා බුද්ධො පච්චුප්පන්තාය බොධියා බුද්ධො'ති? ආමන්තා. තිභි බොධිති බුද්ධොති? න'ගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— තිභි බොධිති බුද්ධොති? ආමන්තා. සභානං සමිභං අබ්බොතිණ්ණං තිභි බොධිති සමනාගතො සමොතිතො නිසෙසා බොධියො පච්චුප්පති'ති? න'ගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

9. න වත්තබ්බං බොධියා බුද්ධොති? ආමන්තා. නනු බොධි පටිලාභා බුද්ධොති? ආමන්තා. හස්සුචි බොධි පටිලාභා බුද්ධො නෙන වත රෙ වත්තබ්බෙ බොධියා බුද්ධො'ති.

10. බොධි පටිලාභා බුද්ධො'ති බොධියා බුද්ධොති? ආමන්තා. බොධිපටිලාභා බොධිති? න'හෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

බොධියා බුද්ධො'ති කථා නිබ්බිතා.

4. 7. ලක්ඛණකථා

1. ලක්ඛණ සමන්තාගතො බොධිසත්තොති? ආමන්තා. පදෙස-ලක්ඛණෙහි සමන්තාගතො පදෙසබොධිසත්තොති? න'හෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— ලක්ඛණ සමන්තාගතො බොධිසත්තොති? ආමන්තා. නිභාග-ලක්ඛණෙහි සමන්තාගතො නිභාගබොධිසත්තොති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— ලක්ඛණ සමන්තාගතො බොධිසත්තොති? ආමන්තා. උපසං-ලක්ඛණෙහි සමන්තාගතො උපසංබොධිසත්තොති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

2. ලක්ඛණ සමන්තාගතො බොධිසත්තොති? ආමන්තා. චක්ඛවත්ති සත්තො ලක්ඛණසමන්තාගතො චක්ඛවත්තිසත්තො බොධිසත්තොති? න'හෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— චක්ඛවත්තිසත්තො ලක්ඛණසමන්තාගතො චක්ඛවත්තිසත්තො බොධිසත්තොති? ආමන්තා. යාදිසො බොධිසත්තස්ස පුබ්බයොගො පුබ්බවරියා ධම්මකතාං ධම්මදෙසනා තාදිසො චක්ඛවත්ති සත්තස්ස පුබ්බයොගො පුබ්බවරියා ධම්මකතාං ධම්මදෙසනාති? න'හෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— යථා බොධිසත්තස්ස ජායමානස්ස දෙවා පඨමං පටිග්ගණන්ති, පච්ඡා මනුස්සා, එව'මෙවං චක්ඛවත්තිසත්තස්ස ජායමානස්ස දෙවා පඨමං පටිග්ගණන්ති පච්ඡා මනුස්සාති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

3. යථා බොධිසත්තස්ස ජායමානස්ස වත්තාරො නං දෙවපුත්තා¹ පටිග්ගහෙත්වා මානුපුර්වො ඤාපෙත්ති. අත්තමනා දෙවී හොති, මහෙ-සකෙබ්බා නව පුත්තො උපපන්නො'ති² එව'මෙවං චක්ඛවත්තිසත්තස්ස ජායමානස්ස වත්තාරො නං දෙවපුත්තා¹ පටිග්ගහෙත්වා මානුපුර්වො ඤාපෙත්ති. අත්තමනා දෙවී හොති, මහෙසකෙබ්බා නො පුත්තො උපපන්නො'ති. න'හෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— යථා බොධිසත්තස්ස ජාය-මානස්ස ද්වේ³ උද්භධාරා අන්තප්‍රිකතා පානුභවන්ති. එකා සීතස්ස එකා උණස්ස, යෙන බොධිසත්තස්ස උද්භ නිව්වං කාරොන්ති මානු ව,

1. වත්තාරො දෙවපුත්තා-ඉ. 2. මහෙසකෙබ්බා දෙවී නව පුත්තො-සී

2. මහෙසකෙබ්බා නො පුත්තො-ම.

3. ද්වේ උද්භධාරා-ඉ. ද්වේ'ව උද්භධාරා-ම.

එව'මෙව. වක්කවනතිසත්තස්ස ජායමානස්ස ද්වෙ³ උදකධාරා අනාලිකකා පාදුගවනති. එකා සීතස්ස, එකා උණ්ණස්ස. යෙන වක්කවනති සත්තස්ස උදකභිව්වං කාරොනති. මාදුමාති? ක'හෙවං වත්තබ්බෙ -පෙ-.

4. යථා සමපති ජානො බොධි සත්තො සමෙහි පාදෙහි පතිට්ඨ හිත්වා උත්තරෙන අභිමුඛො සත්තපද චිතිහාරෙන ¹ගච්ඡති සෙනමහි ඡත්තෙ අනුධාරිගමානෙ සබ්බා ව දිසා විලොකෙති. ආසභිඤ්ඤා වාචං භාසති "අගො 'හම'සම් ලොකස්ස ජෙට්ඨා'හම'සම් ලොකස්ස, සෙට්ඨා'හම'සම් ලොකස්ස, අය'මනතිමාජාති කඤ්ඤ'ති පුතබ්බවො"ති එව මෙව. සමපති ජානො වක්කවනතිසත්තො සමෙහි පාදෙහි පතිට්ඨ හිත්වා උත්තරෙන අභිමුඛො සත්තපදචිති හාරෙන ගච්ඡති. සෙනමහි ඡත්තෙ අනුධාරිගමානෙ සබ්බා ව දිසා විලොකෙති, ආසභිඤ්ඤා වාචං භාසති, "අගොහමසම් —පෙ— පුතබ්බවො"ති? කහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

5. යථා බොධිසත්තස්ස ජායමානස්ස මහතො ආලොකස්ස මහතො ඔහාසස්ස මහතො භූමිවාලස්ස පාදුහාවො හොති. එව මෙව. වක්ක වනතිස්ස ජායමානස්ස මහතො ආලොකස්ස මහතො ඔහාසස්ස මහතො භූමිවාලස්ස පාදුහාවො හොතිති? කහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— යථා බොධිසත්තස්ස පකතිකායො සමන්තා ව්‍යාමං ඔහාසති එව'මෙව. වක්කවනතිසත්තස්ස පකති කායො සමන්තා ව්‍යාමං ඔහාසතිති? කහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— යථා බොධිසත්තො මහාසුපිතං පස්සති එව'මෙව. වක්කවනතිසත්තො මහාසුපිතං පස්සති'ති කහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—

6. ක වත්තබ්බං ලක්කණ්ණමන්තාගතො බොධිසත්තොති? ආමන්තා කනු වුත්තං හගට්ඨා- "චුතතිංසිමාති භික්ඛවෙ මහාපුරිසස්ස මහා පුරිසලක්කණ්ණාති යෙති සමන්තාගතස්ස මහාපුරිසස්ස ද්වෙ'ව ගතියො හවනති අතඤ්ඤා, සවෙ අගාරං අජ්ඣාවසති රාජා හොති වක්කවනති, ධම්මකො ධම්මරාජා වාසුරන්තො² විජ්ඣාපි ජනපදස්ථාට්ඨිගප්පත්තො සත්තරතක සමන්තාගතො. තස්සිමාති සත්තරතකාති හවනති සෙය්‍ය පීදං- "වක්කරතනං හත්ථිරතනං අස්සරතනං මණ්ණිරතනං ඉත්ථිරතනං ගහපතිරතනං පරිතායකරතනමෙව සත්තමං, පරො සහස්සං බො පතස්ස පුත්තා හවනති- සුරා විරඹගරුපා පරසෙතප්පමද්දතා සො ඉමං පඨවිං සාගරපරියන්තං අදණ්ණක අසස්ථෙත ධම්මෙත අභිවිජ්ඣ අජ්ඣාවසති, සවෙ බො පත අගාරස්මා අතගාරියං පබ්බජති අරහං හොති සමමාසලුඤ්ඤො ලොකවිවට්ටව්ඡද්දෙ³"ති³ අස්ථෙවසුත්තන්තොති? ආමන්තා. තෙන භි ලක්කණ්ණමන්තාගතො බොධිසත්තො'ති;

ලක්කණ්ණකථා නිමිත්තා.

4. 8. නියාමොකකරන කථා

1. බෝධිසත්තෝ කසුපස්ස භගවතො පාවචනෙ ඔක්කන්තා¹ නියාමො චරිතබ්බමචරියෝති? ආමන්තා, බෝධිසත්තෝ කසුපස්ස භගවතො සාවකෝති? නගෙවං චත්තබ්බෙ —පෙ— බෝධිසත්තෝ කසුපස්ස භගවතො සාවකෝති? ආමන්තා, සාවකො හුභි, බුද්ධො ගොතිති? නගෙවං චත්තබ්බෙ —පෙ— සාවකො හුභි, බුද්ධො ගොතිති? ආමන්තා, අනුස්සවියෝති? නගෙවං චත්තබ්බෙ —පෙ— අනුස්සවියෝති? ආමන්තා, තනු භගවා සයමුති? ආමන්තා, ගඤ්චි සයමු නො ව? වහ රෙ චත්තබ්බෙ අනුස්සවියෝති.

2. බෝධිසත්තෝ කසුපස්ස භගවතො පාවචනෙ ඔක්කන්තා² නියාමො චරිතබ්බමචරියෝති? ආමන්තා, භගවතා බෝධියාමුලෙ තිනෙව සාමඤ්ඤඵලාති අභිසම්මෙඤ්ඤාතිති? නගෙවං චත්තබ්බෙ —පෙ— තනු භගවතා බෝධියා මුලෙ චත්තාරි සාමඤ්ඤඵලාති අභිසම්මෙඤ්ඤාතිති? ආමන්තා, ගඤ්චි භගවතා බෝධියාමුලෙ චත්තාරි සාමඤ්ඤඵලාති අභිසම්මෙඤ්ඤාති? නො ව වහ රෙ චත්තබ්බෙ—පෙ—.

3. බෝධිසත්තෝ කසුපස්ස භගවතො පාවචනෙ ඔක්කන්තා නියාමො චරිතබ්බමචරියෝති, බෝධිසත්තෝ කසුපස්ස භගවතො පාවචනෙ ඔක්කන්තානියාමො චරිතබ්බමචරියෝති? ආමන්තා, බෝධිසත්තෝ දුක්කර්ණාරිභා³ අනාසිති? ආමන්තා, දස්සනසම්පන්නො පුග්ගලො දුක්කර්ණාරිභා කරෙය්‍යාති? නගෙවං චත්තබ්බෙ —පෙ— බෝධිසත්තෝ අපරන්තපං අනාසි අඤ්ඤං සන්ධාරං උද්දිසිති?⁴ ආමන්තා, දස්සනසම්පන්නො පුග්ගලො අඤ්ඤං සන්ධාරං උද්දිසෙය්‍යාති? නගෙවං චත්තබ්බෙ—පෙ—.

4. ආයස්මා ආතඤ්ඤ භගවතො පාවචනෙ ඔක්කන්තානියාමො චරිතබ්බමචරියො ආයස්මා ආතඤ්ඤ භගවතො සාවකෝති? ආමන්තා, බෝධිසත්තෝ කසුපස්ස භගවතො පාවචනෙ ඔක්කන්තානියාමො චරිතබ්බමචරියො බෝධිසත්තෝ කසුපස්ස භගවතො සාවකෝති? නගෙවං චත්තබ්බෙ—පෙ— චිත්තො ගහපති ගන්ධකො ආලවකො භගවතො පාවචනෙ ඔක්කන්තානියාමො චරිතබ්බමචරියො චිත්තො ගහපති ගන්ධකො ආලවකො භගවතො සාවකෝති? ආමන්තා.

5. බෝධිසත්තෝ කසුපස්ස භගවතො පාවචනෙ ඔක්කන්තා නියාමො චරිතබ්බමචරියො බෝධිසත්තෝ කසුපස්ස භගවතො සාවකෝති? නගෙවං චත්තබ්බෙ—පෙ— බෝධිසත්තෝ කසුපස්ස භගවතො පාවචනෙ ඔක්කන්තානියාමො චරිතබ්බමචරියො න ව කසුපස්ස භගවතො

1. ඔක්කන්ති - ම.

2. නො වහ - ඉ.

3. නියාමකන්ති - ඉ.

4. කාරිණං - ම.

5. අද්දිසිති - ඉ.

සාවකෝති? ආමන්තා ආයස්මා ආනන්දෙ භගවතො පාවචනෙ ඔක්කානන නියාමො වරිතබ්බතචරියො න ච භගවතො සාවකෝති? තහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— බොධිසත්තො කස්සපස්ස භගවතො පාවචනෙ ඔක්කානන නියාමො වරිත බ්බතචරියො න ච කස්සපස්ස භගවතො සාවකෝති? ආමන්තා විතො ගහපති හත්ථො ආලවකො භගවතො පාවචනෙ ඔක්කානන නියාමො වරිතබ්බතචරියො න ච භගවතො සාවකෝති? තහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— බොධිසත්තො කස්සපස්ස භගවතො පාවචනෙ ඔක්කානන නියාමො වරිතබ්බතචරියො න ච කස්සපස්ස භගවතො සාවකෝති? ආමන්තා 'සාවකො ජාති විනිවත්තො අසාටකො හොති'ති? තහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—

6. න වත්තබ්බං බොධිසත්තො කස්සපස්ස භගවතො පාවචනෙ ඔක්කානන නියාමො —පෙ— වරියොති? ආමන්තා. තනු වුත්තං භගවතා— 'කස්සපෙ අහං ආනන්ද භගවති බ්බතචරියං අවරිං ආයතිං සමො ධායා'ති. අත්ථෙ'ව සුත්තන්තො'ති? ආමන්තා. තෙන හි ත වත්තබ්බං බොධිසත්තො? කස්සපස්ස භගවතො පාවචනෙ ඔක්කානන නියාමො වරිත බ්බතචරියොති.

7. බොධිසත්තො කස්සපස්ස භගවතො පාවචනෙ ඔක්කානන නියාමො වරිතබ්බතචරියො'ති? ආමන්තා තනු වුත්තං භගවතා—

“සබ්බාතිභු සබ්බ විදු ගමසම්-
සබ්බෙසු ධම්මෙසු අනුපලිත්තො,
සබ්බං ජනො වණ්හකකියෙ විමුත්තො-
සයං අභික්ඛන්තො කමුඤ්ඤියං.”

ත මෙ ආචරියො අත්ථි-සද්ධො මෙ ත විජ්ජති,
සදෙව කස්මිං ලොකස්මිං-තත්ථි මෙ පටිපුත්තො.

අහං හි³ අරහා ලොකො-අහං සත්ථා අනුත්තරො,
එකො'වති සමමා සම්බුද්ධො-සීතිභුතොසම් නිබ්බුතො.

ධම්ම වක්කං පචත්තෙහුං-ගමජාමි කාසිනං පුරං,
අකම්⁴ භුතස්මිං ලොකස්මිං-ආගක්ඛන්තො⁵ අමහ දුද්දුභින්නි.”

යථා බො භිං අවුසො පටිජානාති අරහාසි අනන්ත ජිනො'ති,
මොද්දො මෙ ජිනා නොනත්ථි-යෙ පත්තො ආසවකකියං,
ජිනා මෙ පාපකා ධම්මා-වාසමා'හං උපක ජිනො'ති.

අත්ථෙ'ව සුත්තන්තො'ති? ආමන්තා. තෙන හි ත වත්තබ්බං බොධි සත්තො කස්සපස්ස භගවතො පාවචනෙ ඔක්කානනනියාමො වරිතබ්බතචරියො'ති.

1. සාවකො ආලවකො-සී. 2. තෙන හි බොධිසත්තො-සී-ඉ. 3. අගක්ඛි-ම.
4. අත්ථි-ම. 5. ආගක්ඛි-ඉ. 6. අමහදුදුභින්නි-ඉ.

8. බොධිසත්තො භාසසපසං භගට්ඨො පාච්චනෙ ඔක්කානන්-පෙ-
 චරිතොති? ආමන්තා. 'නහු භගවා ඉදං දුක්ඛං අරියසච්චනානි මෙ
 භික්ඛවෙ පුබ්බෙ අනහුස්ස හෙසු ධම්මෙසු චක්ඛුං උද්පාදි, ඤාණං උද්
 පාදි, පඤ්ඤා උද්පාදි, විජ්ජා උද්පාදි, ආලෝකො උද්පාදි, නං බො
 පති'දං දුක්ඛං අරිය සච්චං පරිඤ්ඤායානන් මෙ භික්ඛවෙ-පෙ-
 පරිඤ්ඤානන් මෙ භික්ඛවෙ -පෙ- ආලෝකො උද්පාදි, ඉදං දුක්ඛ
 සමුදයං අරියසච්චනානි මෙ භික්ඛවෙ -පෙ- නං බො පති'දං දුක්ඛ
 සමුදයං අරියසච්චං ප්‍රාග්බලානන් මෙ භික්ඛවෙ -පෙ- පභිණ්ණන් මෙ
 භික්ඛවෙ -පෙ- ඉදං දුක්ඛ නිරෝධං අරිය සච්චනානි මෙ භික්ඛවෙ
 -පෙ- නං බො පති'දං දුක්ඛනිරෝධං අරිය සච්චං සච්ඡිකාග්බලානන්
 මෙ භික්ඛවෙ -පෙ- සච්ඡිකාග්බලානන් මෙ භික්ඛවෙ -පෙ- ඉදං දුක්ඛ
 නිරෝධ ගාමිණී පටිපදා අරිය සච්චනානි මෙ භික්ඛවෙ -පෙ- නං
 බො පති'දං දුක්ඛනිරෝධගාමිනි පටිපදා අරිය සච්චං භාවෙතබ්බනන්
 මෙ භික්ඛවෙ -පෙ- භාවිතානන් මෙ භික්ඛවෙ -පෙ- ආලෝකො
 උද්පාදි'ති අනේ'ච සුත්තන්තොති? ආමන්තා. හෙත භි න චත්තබ්බං
 බොධිසත්තො භාසසපසං භගට්ඨො පාච්චනෙ ඔක්කානන්තියාමො චරිත
 ඉභවචරිතොති.

තිසාමොක්කනන කපා නිබ්බිතා.

4. 9. අපරා'පි සමනනාගන කපා

1. අරහත්ත සච්ඡිකිරියාය පටිපනො පුග්ගලො තිති ඵලෙති
 සමනනාගනොති? ආමන්තා. අරහත්ත සච්ඡිකිරියාය පටිපනො
 පුග්ගලො චතුති ඵසෙසති චතුති චෙදනාති චතුති සඤ්ඤති චතුති චේත
 නාති චතුති විතෙතති චතුති සංඛාති චතුති විරියෙති චතුති සතිති
 චතුති සමාධිති චතුති පඤ්ඤති සමනනාගනොති? තහෙවං චත්තබ්බෙ
 -පෙ-.

2. අනාගාමි ඵලසච්ඡිකිරියාය පටිපනො පුග්ගලො ද්විති ඵලෙති
 සමනනාගනොති? ආමන්තා. අනාගාමිඵල සච්ඡිකිරියාය පටිපනො
 පුග්ගලො තිති ඵසෙසති -පෙ- තිති පඤ්ඤති සමනනාගනොති? තහෙවං
 චත්තබ්බෙ -පෙ- සංඛාදගාමි ඵල සච්ඡිකිරියාය පටිපනො පුග්ගලො
 සොභාපනති ඵලෙත සමනනාගනොති? ආමන්තා. සංඛාදගාමි ඵල
 සච්ඡිකිරියාය පටිපනො පුග්ගලො ද්විති ඵසෙසති -පෙ- ද්විති පඤ්ඤති
 සමනනාගනොති? තහෙවං චත්තබ්බෙ -පෙ-.

3. අරහත්ත සච්ඡිකිරියාය පටිපනො පුග්ගලො සොභාපනති
 ඵලෙත සමනනාගනොති? ආමන්තා. අරහත්ත සච්ඡිකිරියාය පටිපනො
 පුග්ගලො සොභාපනො භත්තකකිත්තු පරිමො කොලො කොලො ඵහ
 ඕති? තහෙවං චත්තබ්බෙ -පෙ- අරහත්ත සච්ඡිකිරියාය පටිපනො

පුග්ගලෝ සකදගාමී ඵලෙන සමන්තාගතො'ති? ආමන්තා. අරහත්ත සච්ඡිකිරියාය පටිපනේනා පුග්ගලෝ සකදගාමීති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අරහත්ත සච්ඡිකිරියාය පටිපනේනා පුග්ගලෝ අනාගාමී ඵලෙන සමන්තාගතො'ති? ආමන්තා. අරහත්ත සච්ඡිකිරියාය පටිපනේනා පුග්ගලෝ අනාගාමී ඵලෙන සමන්තාගතො'ති? ආමන්තා. අරහත්ත සච්ඡිකිරියාය පටිපනේනා පුග්ගලෝ අනාගාමී අනන්දා පරිනිබ්බාසී උපහව්ව පරිනිබ්බාසී අසඬාර පරිනිබ්බාසී සසඬාර පරිනිබ්බාසී උද්ධං සොනො අකනිට්ඨගාමී'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ—.

4. අනාගාමීඵල සච්ඡිකිරියාය පටිපනේනා පුග්ගලෝ සොභාපත්ති ඵලෙන සමන්තාගතො'ති? ආමන්තා. අනාගාමීඵල සච්ඡිකිරියාය පටිපනේනා පුග්ගලෝ සොභාපත්තො සත්තකකිත්තු පරමො කොලං කොලො ඵකඛීජී'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ— අනාගාමීඵල සච්ඡිකිරියාය පටිපනේනා පුග්ගලෝ සකදගාමීඵලෙන සමන්තාගතො'ති? ආමන්තා. අනාගාමීඵල සච්ඡිකිරියාය පටිපනේනා පුග්ගලෝ සකදගාමී'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සකදගාමීඵල සච්ඡිකිරියාය පටිපනේනා පුග්ගලෝ සොභාපත්තිඵලෙන සමන්තාගතො'ති? ආමන්තා. සකදගාමීඵල සච්ඡිකිරියාය පටිපනේනා පුග්ගලෝ සොභාපත්තො සත්තකකිත්තුපරමො කොලංකොලො ඵකඛීජී'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ—.

5. සොභාපත්තිඵලෙන සමන්තාගතො සොභාපත්තො'ති වත්තබ්බො'ති? ආමන්තා. අරහත්ත සච්ඡිකිරියාය පටිපනේනා පුග්ගලෝ සොභාපත්තිඵලෙන සමන්තාගතො'ති? ආමන්තා. සෙව්ව අරහත්ත සච්ඡිකිරියාය පටිපනේනා පුග්ගලෝ සො සොභාපත්තො'ති¹ නගෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ—සකදගාමීඵලෙන සමන්තාගතො සකදගාමී'ති වත්තබ්බො'ති? ආමන්තා. අරහත්ත සච්ඡිකිරියාය පටිපනේනා පුග්ගලෝ සකදගාමී ඵලෙන සමන්තාගතො'ති? ආමන්තා. සෙව්ව අරහත්ත සච්ඡිකිරියාය පටිපනේනා පුග්ගලෝ සො සකදගාමී'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අනාගාමීඵලෙන සමන්තාගතො අනාගාමී'ති වත්තබ්බො'ති? ආමන්තා. අරහත්ත සච්ඡිකිරියාය පටිපනේනා පුග්ගලෝ අනාගාමීඵලෙන සමන්තාගතො'ති? ආමන්තා. සෙව්ව අරහත්ත සච්ඡිකිරියාය පටිපනේනා සො අනාගාමී'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ—.

6. සොභාපත්තිඵලෙන සමන්තාගතො සොභාපත්තො'ති වත්තබ්බො'ති? ආමන්තා. අනාගාමී ඵලසච්ඡිකිරියාය පටිපනේනා පුග්ගලෝ සොභාපත්තිඵලෙන සමන්තාගතො'ති? ආමන්තා. සෙව්ව අනාගාමීඵල සච්ඡිකිරියාය පටිපනේනා පුග්ගලෝ සො සොභාපත්තො'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සකදගාමීඵලෙන සමන්තාගතො සකදගාමී'ති වත්තබ්බො'ති? ආමන්තා. අනාගාමීඵලසච්ඡිකිරියාය පටිපනේනා පුග්ගලෝ

සකදගාමිඵලෙන සමන්තාගතොති? ආමන්තා. සෙව අනාගාමිඵල සව්ඡිකිරියාය පටිපනේන සො සකදගාමිති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සොභාපත්තිඵලෙන සමන්තාගතො සොභාපනේන'ති වත්ත බ්බොති? ආමන්තා. සකදගාමිඵල සව්ඡිකිරියාය පටිපනේන පුග්ගලො සොභාපත්තිඵලෙන සමන්තාගතොති? ආමන්තා. සෙව සකදගාමිඵල සව්ඡිකිරියාය පටිපනේන සො සොභාපනේන'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ.

7. අරහත්ත සව්ඡිකිරියාය පටිපනේන පුග්ගලො සොභාපත්ති ඵලෙන සමන්තාගතොති? ආමන්තා. නහු අරහත්ත සව්ඡිකිරියාය පටිපනේන පුග්ගලො සොභාපත්තිඵලං විනිවතේන'ති? ආමන්තා. ගඤ්චි අරහත්ත සව්ඡිකිරියාය පටිපනේන පුග්ගලො සොභාපත්තිඵලං විනි වතේනා. තො ච වතරෙ වත්තබ්බෙ අරහත්ත සව්ඡිකිරියාය පටිපනේන පුග්ගලො සොභාපත්තිඵලෙන සමන්තාගතො'ති.

8. අරහත්ත සව්ඡිකිරියාය පටිපනේන පුග්ගලො සොභාපත්තිඵලං විනිවතේනා තෙන සමන්තාගතොති? ආමන්තා. අරහත්ත සව්ඡිකිරියාය පටිපනේන පුග්ගලො සොභාපත්තිමග්ගං විනිවතේනා සක්කාඤ්චිං විචිකිච්ඡං සිලබ්බතපරාමාසං අපායගමඤ්ඤියං රාගං අපායගමඤ්ඤියං දෙසං අපායගමඤ්ඤියං මොගං විනිවතේනා තෙන සමන්තාගතො'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

9. අරහත්ත සව්ඡිකිරියාය පටිපනේන පුග්ගලො සකදගාමිඵලෙන සමන්තාගතොති? ආමන්තා. නහු අරහත්ත සව්ඡිකිරියාය පටිපනේන පුග්ගලො සකදගාමිඵලං විනිවතේන'ති? ආමන්තා. ගඤ්චි අරහත්ත සව්ඡිකිරියාය පටිපනේන පුග්ගලො සකදගාමිඵලං විනිවතේනා තො ච වත රෙ වත්තබ්බෙ අරහත්ත සව්ඡිකිරියාය පටිපනේන පුග්ගලො සක දගාමිඵලෙන සමන්තාගතො'ති.

10. අරහත්ත සව්ඡිකිරියාය පටිපනේන පුග්ගලො සකදගාමිඵලං විනිවතේනා තෙන සමන්තාගතො'ති? ආමන්තා. අරහත්ත සව්ඡිකිරියාය පටිපනේන පුග්ගලො සකදගාමිමග්ගං විනිවතේනා ඔලාරිහං කාමරාගං ඔලාරිහං ව්‍යාපාදං විනිවතේනා තෙන සමන්තාගතොති? නගෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ—.

11. අරහත්ත සව්ඡිකිරියාය පටිපනේන පුග්ගලො අනාගාමිඵලෙන සමන්තාගතොති? ආමන්තා. නහු අරහත්ත සව්ඡිකිරියාය පටිපනේන පුග්ගලො අනාගාමිඵලං විනිවතේන'ති? ආමන්තා. ගඤ්චි අරහත්ත සව්ඡිකිරියාය පටිපනේන පුග්ගලො අනාගාමිඵලං විනිවතේනා තො ච වත රෙ වත්තබ්බෙ අරහත්ත සව්ඡිකිරියාය පටිපනේන පුග්ගලො අනාගාමිඵලෙන සමන්තාගතො'ති.

12. අරහත්ත සව්ඡිකිරියාය පටිපනේන පුග්ගලො අනාගාමිඵලං විනිවතේනා තෙන සමන්තාගතො'ති? ආමන්තා. අරහත්ත සව්ඡිකිරියාය

පටිපනෙහි පුග්ගලො අනාගාමි මග්ගං' වීනිවනෙහි අනුසග්ගං කාම රාගං අනුසග්ගං ව්‍යාපාදං වීනිවනෙහි තෙන සමනනාගතොති? නගෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ—.

13. අනාගාමිඵල සච්ඡිකිරියාය පටිපනෙහි පුග්ගලො සොනාපනති ඵලෙන සමනනාගතොති? ආමනනා. තනු අනාගාමිඵල සච්ඡිකිරියාය පටිපනෙහි පුග්ගලො සොනාපනතිඵලං වීනිවනෙහි? ආමනනා. ගඤ්චි අනාගාමිඵල සච්ඡිකිරියාය පටිපනෙහි පුග්ගලො සොනාපනතිඵලං වීනිවනෙහි. තො ච වත රෙ වත්තබ්බෙ අනාගාමිඵල සච්ඡිකිරියාය පටිපනෙහි පුග්ගලො සොනාපනතිඵලෙන සමනනාගතොති.

14. අනාගාමිඵල සච්ඡිකිරියාය පටිපනෙහි පුග්ගලො සොනා පනතිඵලං වීනිවනෙහි තෙන සමනනාගතොති? ආමනනා. අනාගාමි ඵල සච්ඡිකිරියාය පටිපනෙහි පුග්ගලො සොනාපනති මග්ගං වීනිවනෙහි සක්කායදිට්ඨිං —පෙ— අපායගමණීයං මොගං වීනිවනෙහි තෙන සමනනාගතොති? නගෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ—.

15. අනාගාමිඵල සච්ඡිකිරියාය පටිපනෙහි පුග්ගලො සකදගාමි ඵලෙන සමනනාගතොති? ආමනනා. තනු අනාගාමිඵල සච්ඡිකිරියාය පටිපනෙහි පුග්ගලො සකදගාමිඵලං වීනිවනෙහි? ආමනනා. ගඤ්චි අනාගාමිඵල සච්ඡිකිරියාය පටිපනෙහි පුග්ගලො සකදගාමිඵලං වීනි වනෙහි. තො ච වත රෙ වත්තබ්බෙ අනාගාමිඵල සච්ඡිකිරියාය පටි පනෙහි පුග්ගලො සකදගාමිඵලෙන සමනනාගතොති.

16. අනාගාමිඵල සච්ඡිකිරියාය පටිපනෙහි පුග්ගලො සකදගාමිඵලං වීනිවනෙහි තෙන සමනනාගතොති? ආමනනා. අනාගාමිඵල සච්ඡි කිරියාය පටිපනෙහි පුග්ගලො සකදගාමිමග්ගං වීනිවනෙහි ඔලාරිකං කාමරාගං ඔලාරිකං ව්‍යාපාදං වීනිවනෙහි තෙන සමනනාගතොති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—

17. සකදගාමිඵල සච්ඡිකිරියාය පටිපනෙහි පුග්ගලො සොනා පනතිඵලෙන සමනනාගතොති? ආමනනා. තනු සකදගාමි ඵලසච්ඡි කිරියාය පටිපනෙහි පුග්ගලො සොනාපනතිඵලං වීනිවනෙහි? ආමනනා. ගඤ්චි සකදගාමිඵල සච්ඡිකිරියාය පටිපනෙහි පුග්ගලො සොනාපනතිඵලං වීනිවනෙහි. තො ච වත රෙ වත්තබ්බෙ සකදගාමි ඵල සච්ඡිකිරියාය පටිපනෙහි පුග්ගලො සොනාපනතිඵලෙන සමනනා ගතොති.

18. සකදගාමිඵල සච්ඡිකිරියාය පටිපනෙහි පුග්ගලො සොනාපනති ඵලං වීනිවනෙහි තෙන සමනනාගතොති? ආමනනා. සකදගාමිඵල සච්ඡිකිරියාය පටිපනෙහි පුග්ගලො සොනාපනතිමග්ගං වීනිවනෙහි

සකකායදිට්ඨිං. —පෙ— අපායගාමිණීයං මොහං චිතිවතොතො තෙන සමන්තාගතො'ති? නහෙවං චත්තබ්බෙ —පෙ—

19. න චත්තබ්බං අරහත්ත සච්ඡිකිරියාය පටිපනො පුග්ගලො තිති ඵලෙති සමන්තාගතො'ති? ආමන්තා. නනු අරහත්ත සච්ඡිකිරියාය පටිපනොත පුග්ගලෙන තිති ඵලාති පටිලද්ධාති තෙති ච අපරිභිණොති? ආමන්තා. හඤ්චි අරහත්ත සච්ඡිකිරියාය පටිපනොත පුග්ගලෙන තිති ඵලාති පටිලද්ධාති තෙති ච අපරිභිණො. තෙන වන රෙ චත්තබ්බෙ අරහත්ත සච්ඡිකිරියාය පටිපනො පුග්ගලො තිති ඵලෙති සමන්තාගතො'ති.

20. න චත්තබ්බං අනාගාමිඵල සච්ඡිකිරියාය පටිපනො පුග්ගලො ද්විති ඵලෙති සමන්තාගතො'ති? ආමන්තා. නනු අනාගාමිඵල සච්ඡිකිරියාය පටිපනොත පුග්ගලෙන දෙව ඵලාති පටිලද්ධාති තෙති ච අපරිභිණො'ති? ආමන්තා. හඤ්චි අනාගාමිඵල සච්ඡිකිරියාය පටිපනොත පුග්ගලෙන දෙව ඵලාති පටිලද්ධාති තෙති ච අපරිභිණො. තෙන වන රෙ චත්තබ්බෙ අනාගාමිඵල සච්ඡිකිරියාය පටිපනො පුග්ගලො ද්විති ඵලෙති සමන්තාගතො'ති.

21. න චත්තබ්බං සකදගාමිඵල සච්ඡිකිරියාය පටිපනො පුග්ගලො සොභාපත්තිඵලෙන සමන්තාගතො'ති? ආමන්තා. නනු සකදගාමිඵල¹ සච්ඡිකිරියාය පටිපනොත පුග්ගලෙන සොභාපත්තිඵලං පටිලද්ධං තෙති ච අපරිභිණො'ති? ආමන්තා. හඤ්චි සකදගාමිඵල සච්ඡිකිරියාය පටිපනොත පුග්ගලෙන සොභාපත්තිඵලං පටිලද්ධං තෙති ච අපරිභිණො. තෙන වන රෙ චත්තබ්බෙ සකදගාමිඵල සච්ඡිකිරියාය පටිපනො පුග්ගලො සොභාපත්තිඵලෙන සමන්තාගතො'ති.

22. අරහත්ත සච්ඡිකිරියාය පටිපනොත පුග්ගලෙන තිණි ඵලාති පටිලද්ධාති තෙති ච අපරිභිණොති. අරහත්ත සච්ඡිකිරියාය පටිපනො පුග්ගලො තිති ඵලෙති සමන්තාගතො'ති? ආමන්තා. අරහත්ත සච්ඡිකිරියාය පටිපනොත පුග්ගලෙන චත්තාරො මග්ගා පටිලද්ධා තෙති ච අපරිභිණො'ති. අරහත්ත සච්ඡිකිරියාය පටිපනො පුග්ගලො චතුති මග්ගෙති සමන්තාගතො'ති? නහෙවං චත්තබ්බෙ—පෙ—.

23. අනාගාමිඵල සච්ඡිකිරියාය පටිපනොත පුග්ගලෙන දෙව ඵලාති පටිලද්ධාති තෙති ච අපරිභිණො'ති. අනාගාමිඵල සච්ඡිකිරියාය පටිපනො පුග්ගලො ද්විති ඵලෙති සමන්තාගතො'ති? ආමන්තා. අනාගාමිඵල සච්ඡිකිරියාය පටිපනොත පුග්ගලෙන නයො මග්ගා පටිලද්ධා තෙති ච අපරිභිණොති අනාගාමිඵල සච්ඡිකිරියාය පටිපනො පුග්ගලො තිති මග්ගෙති සමන්තාගතො'ති? නහෙවං චත්තබ්බෙ—පෙ—

4. අරහත්තමගෙන සබ්බ සංයෝජනා පටියනති'ති? ආමනතා. තනු රූපරූපාරූපරූප මාන උද්ධව්ව අවිජ්ජාය අනවසේසප්පහානං අරහත්තං වුත්තං හගව්හා'ති? ආමනතා. හඤ්චී රූපරූප අරූපරූප මාන උද්ධව්ව අවිජ්ජාය අනවසේසප්පහානං අරහත්තං වුත්තං හගව්හා. තො ච වහ රෙ වත්තබ්බෙ අරහත්තමගෙන සබ්බ සංයෝජනා පටියනති'ති.

5. න වත්තබ්බං සබ්බසංයෝජනානං පහානං අරහත්තනති? ආමනතා. තනු අරහතො සබ්බ සංයෝජනා පටිනා'ති? ආමනතා. හඤ්චී අරහතො සබ්බ සංයෝජනා පටිනා. තොන වහ රෙ වත්තබ්බෙ සබ්බ සංයෝජනානං පහානං අරහත්තනති.

සංයෝජනාපහානා කථා නිව්ඛිතා.

වතුඤ්ඤා වග්ගො නිව්ඛිතො.

තස්ස උද්දාහරණං.

ගිහිස්ස අරහා සහ උප්පත්තියා අරහා. අරහතො සබ්බ ධම්මා අනාසව්වා අරහා වතුති ඵලෙහි සමනතාගතො ඵවමෙවං¹ ඡ්ඛි උපෙක්ඛාති බොධියා බුද්ධො සලකකණ්? සමනතාගතො බොධිසත්තො ඔක්කාන්ත නියාමො වර්ත බ්‍රහ්මවර්ගො පටිපන්නතො ඵලෙන සමනතාගතො) සබ්බසංයෝජනානං පහානං අරහත්තනති.

පඤ්චමො වග්ගො

5. 1. විමුත්තති කථා

1. විමුත්තති ඤ්ණං විමුත්තනති? ආමනතා. යං නිඤ්චි විමුත්තති ඤ්ණං සබ්බං භං විමුත්තනති? තගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— විමුත්තති ඤ්ණං විමුත්තනති? ආමනතා. පච්චට්ඨෙකකණ් ඤ්ණං විමුත්තනති? තගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— විමුත්තතිඤ්ණං විමුත්තනති? ආමනතා. ගොත්‍රභූතො පුග්ගලස්ස විමුත්තතිඤ්ණං විමුත්තනති? තගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

2. සොභාපත්තිඵල සච්ඡිකිරියාය පටිපන්නස්ස පුග්ගලස්ස විමුත්තති ඤ්ණං විමුත්තනති? ආමනතා. සොභාපත්තස්ස ඤ්ණං සොභාපත්ති ඵලං පත්තස්ස පටිලභස්ස අධිගතස්ස සච්ඡිකානස්ස ඤ්ණනති? තගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සකදගාමිඵල සච්ඡිකිරියාය පටිපන්නස්ස පුග්ගලස්ස.

විමුක්තිඥාණං විමුක්තානති? ආමනනා. සංඛාරාමස්ස ඥාණං සංඛාරාමි
 ඵලං පත්තස්ස පටිලඤ්ඤාස්ස අභිගතස්ස සච්ඡිකාහස්ස ඥාණනති? නගෙවං
 චත්තබ්බෙ —පෙ— අනාගාමිඵල සච්ඡිකිරියාස්ස පටිපත්තස්ස පුග්ගලස්ස
 විමුක්තිඥාණං විමුක්තානති? ආමනනා. අනාගාමස්ස ඥාණං අනාගාමි
 ඵලං පත්තස්ස පටිලඤ්ඤාස්ස අභිගතස්ස සච්ඡිකාහස්ස ඥාණනති? නගෙවං
 චත්තබ්බෙ —පෙ— අරහත්තා සච්ඡිකිරියාස්ස පටිපත්තස්ස පුග්ගලස්ස
 විමුක්තිඥාණං විමුක්තානති? ආමනනා. අරහතො ඥාණං අරහත්තං
 පත්තස්ස පටිලඤ්ඤාස්ස අභිගතස්ස සච්ඡිකාහස්ස ඥාණනති? නගෙවං
 චත්තබ්බෙ —පෙ—

3. සොහොට්තනි ඵලසමඛිසස්ස පුග්ගලස්ස විමුච්ඡන්ද්‍යං විමුච්ඡන්ති? ආමන්තා. සොහොට්තනි ඵලසමඛිතිරියාය පටිපන්නස්ස පුග්ගලස්ස විමුච්ඡන්ද්‍යං විමුච්ඡන්ති? නගෙවං චත්තබ්බෙ —පෙ— සකදගාමිඵල සමඛිසස්ස පුග්ගලස්ස විමුච්ඡන්ද්‍යං විමුච්ඡන්ති? ආමන්තා. සකදගාමිඵල සමඛිතිරියාය පටිපන්නස්ස පුග්ගලස්ස විමුච්ඡන්ද්‍යං විමුච්ඡන්ති? නගෙවං චත්තබ්බෙ —පෙ— අනාගාමිඵලසමඛිසස්ස පුග්ගලස්ස විමුච්ඡන්ද්‍යං විමුච්ඡන්ති? ආමන්තා. අනාගාමිඵලසමඛිතිරියාය පටිපන්නස්ස පුග්ගලස්ස විමුච්ඡන්ද්‍යං විමුච්ඡන්ති? නගෙවං චත්තබ්බෙ —පෙ— අරහත්තඵලසමඛිසස්ස පුග්ගලස්ස විමුච්ඡන්ද්‍යං විමුච්ඡන්ති? ආමන්තා. අරහත්තසමඛිතිරියාය පටිපන්නස්ස පුග්ගලස්ස විමුච්ඡන්ද්‍යං විමුච්ඡන්ති? නගෙවං චත්තබ්බෙ —පෙ—.

4. සොභාපතනිඵලසමඛිතිස්ස පුග්ගලස්ස විමුත්තිඤ්ඤාණං විමුත්තං නං¹ ච ඵලං පත්තස්ස ඤ්ඤාණනිති? ආමන්තා, සොභාපතනිඵලසමඛිතිකිරියාය පටිපත්තස්ස පුග්ගලස්ස විමුත්තිඤ්ඤාණං විමුත්තං නං¹ ච ඵලං පත්තස්ස ඤ්ඤාණනිති? නගෙවං වත්තබ්බෙ — පෙ — සකදගාමිඵලසමඛිතිස්ස පුග්ගලස්ස විමුත්තිඤ්ඤාණං විමුත්තං නං¹ ච ඵලං පත්තස්ස ඤ්ඤාණනිති? ආමන්තා, සකදගාමිඵලසමඛිතිකිරියාය පටිපත්තස්ස පුග්ගලස්ස විමුත්තිඤ්ඤාණං විමුත්තං නං¹ ච ඵලං පත්තස්ස ඤ්ඤාණනිති? නගෙවං වත්තබ්බෙ — පෙ — අනාගාමිඵලසමඛිතිස්ස පුග්ගලස්ස විමුත්තිඤ්ඤාණං විමුත්තං නං¹ ච ඵලං පත්තස්ස ඤ්ඤාණනිති? ආමන්තා, අනාගාමිඵලසමඛිතිකිරියාය පටිපත්තස්ස පුග්ගලස්ස විමුත්තිඤ්ඤාණං විමුත්තං නං¹ ච ඵලං පත්තස්ස ඤ්ඤාණනිති? නගෙවං වත්තබ්බෙ — පෙ — අරහත්තඵලසමඛිතිස්ස පුග්ගලස්ස විමුත්තිඤ්ඤාණං විමුත්තං නං¹ ච ඵලං පත්තස්ස ඤ්ඤාණනිති? ආමන්තා, අරහත්තසමඛිතිකිරියාය පටිපත්තස්ස පුග්ගලස්ස විමුත්තිඤ්ඤාණං විමුත්තං නං¹ ච ඵලං පත්තස්ස ඤ්ඤාණනිති? නගෙවං වත්තබ්බෙ — පෙ —.

විමුක්තභාවා නිවේදනා.

5. 2. අසෙබඤ්ඤාණ කථා.

1. සෙබඤ්ඤා අසෙබං ඤ්ඤාණං අත්ථිති? ආමන්තා. සෙබො අසෙබං ධම්මං ඡානාති, පසස්සති, දිට්ඨං විදිතං සච්ඡිකානං උපසම්පජ්ජි විහරති. භායෙත පුට්ඨිකා විහරතිති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— නනු සෙබො අසෙබං ධම්මං න ඡානාති, න පසස්සති, අදිට්ඨං අවිදිතං අසච්ඡිකානං න උපසම්පජ්ජි විහරති. න භායෙත පුට්ඨිකා විහරතිති? ආමන්තා. හඤ්චී සෙබො අසෙබං ධම්මං න ඡානාති න පසස්සති, අදිට්ඨං අවිදිතං අසච්ඡිකානං න උපසම්පජ්ජි විහරති න භායෙත පුට්ඨිකා විහරති, නො ව චත රෙ වත්තබ්බෙ “සෙබඤ්ඤා අසෙබං ඤ්ඤාණං අත්ථි”ති.

2. අසෙබඤ්ඤා අසෙබං ඤ්ඤාණං අත්ථි. අසෙබො අසෙබං ධම්මං ඡානාති, පසස්සති, දිට්ඨං විදිතං සච්ඡිකානං උපසම්පජ්ජි විහරති. භායෙත පුට්ඨිකා විහරතිති? ආමන්තා. සෙබඤ්ඤා අසෙබං ඤ්ඤාණං අත්ථි. සෙබො අසෙබං ධම්මං ඡානාති, පසස්සති, දිට්ඨං විදිතං සච්ඡිකානං උපසම්පජ්ජි විහරති. භායෙත පුට්ඨිකා විහරතිති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සෙබඤ්ඤා අසෙබං ඤ්ඤාණං අත්ථි. සෙබො අසෙබං ධම්මං න ඡානාති, න පසස්සති, අදිට්ඨං අවිදිතං අසච්ඡිකානං න උපසම්පජ්ජි විහරති. න භායෙත පුට්ඨිකා විහරතිති? ආමන්තා. අසෙබඤ්ඤා අසෙබං ඤ්ඤාණං අත්ථි. අසෙබො අසෙබං ධම්මං න ඡානාති, න පසස්සති, අදිට්ඨං අවිදිතං අසච්ඡිකානං න උපසම්පජ්ජි විහරති, න භායෙත පුට්ඨිකා විහරතිති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

3. සෙබඤ්ඤා අසෙබං ඤ්ඤාණං අත්ථිති ආමන්තා. ගොනුහුනො පුග්ගලස්ස සොභාපතති මග්ගෙ ඤ්ඤාණං අත්ථිති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සොභාපතති ඵල සච්ඡිකිරියාය පටිපත්තස්ස පුග්ගලස්ස සොභා පතති ඵලෙ ඤ්ඤාණං අත්ථිති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—¹ සඤ්ඤාම ඵල සච්ඡිකිරියාය —පෙ— අනාගාමී ඵල සච්ඡිකිරියාය —පෙ— අරහත්ත සච්ඡිකිරියාය පටිපත්තස්ස පුග්ගලස්ස අරහත්තෙ ඤ්ඤාණං අත්ථිති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

4. න වත්තබ්බං සෙබඤ්ඤා අසෙබං ඤ්ඤාණං අත්ථිති ආමන්තා. නනු ආයස්මා ආනඤ්ඤා සෙබො හගවා උළාරොති ඡානාති, සාරිපුත්තො ථෙරො මහාමොග්ගලානො ථෙරො උළාරොති ඡානාතිති? ආමන්තා. හඤ්චී ආයස්මා ආනඤ්ඤා සෙබො හගවා උළාරොති ඡානාති, සාරි පුත්තො ථෙරො මහාමොග්ගලානො ථෙරො උළාරොති ඡානාති. තෙන වත රෙ වත්තබ්බෙ සෙබඤ්ඤා අසෙබං ඤ්ඤාණං අත්ථිති.

අසෙබඤ්ඤාණ කථා නිව්ඨතා.

5. 3 විපරීත කථා.

1. පඨවිකසිණසමාපතනිං සමාපනනස්ස විපරිතො ඤාණනති? ආමනනා. අනිච්චෙ නිව්චනති විපරියෙසො'ති? නගෙවං චතතඛෙබ්බ-පෙ-දුකෙබ්බ සුඛනති —පෙ— අනතතති අතතා'ති —පෙ— අසුභෙ සුභනති විපරියෙසො'ති? නගෙවං චතතඛෙබ්බ—පෙ—

2. පඨවිකසිණ සමාපතනිං සමාපනනස්ස විපරිතො ඤාණනති? ආමනනා. අකුසලනති? නගෙවං චතතඛෙබ්බ —පෙ— තනු කුසලනති? ආමනනා. ගඤ්චි කුසලං. තො ච වත රෙ චතතඛෙබ්බ. පඨවිකසිණසමාපතනිං සමාපනනස්ස විපරිතො ඤාණනති.

3. අනිච්චෙ නිව්චනති. විපරියෙසො. සො ච අකුසලො'ති? ආමනනා. පඨවිකසිණ සමාපතනිං සමාපනනස්ස විපරිතො ඤාණං. වඤ්ච අකුසලනති? නගෙවං චතතඛෙබ්බ —පෙ— දුකෙබ්බ සුඛනති —පෙ— අනතතති අතතා'ති —පෙ— අසුභෙ සුභනති. විපරියෙසො සො ච අකුසලො'ති? ආමනනා. පඨවිකසිණසමාපතනිං සමාපනනස්ස විපරිතො ඤාණං. වඤ්ච අකුසලනති? නගෙවං චතතඛෙබ්බ —පෙ—.

4. පඨවිකසිණසමාපතනිං සමාපනනස්ස විපරිතො ඤාණං. වඤ්ච අකුසලනති? ආමනනා. අනිච්චෙ නිව්චනති විපරියෙසො සො ච කුසලො'ති? නගෙවං චතතඛෙබ්බ —පෙ— පඨවිකසිණ සමාපතනිං සමාපනනස්ස විපරිතො ඤාණං. වඤ්ච අකුසලනති? ආමනනා. දුකෙබ්බ සුඛනති —පෙ— අනතතති අතතා'ති —පෙ— අසුභෙ සුභනති. විපරියෙසො සො ච කුසලො'ති? නගෙවං චතතඛෙබ්බ —පෙ—

5. පඨවිකසිණ සමාපතනිං සමාපනනස්ස විපරිතො ඤාණනති? ආමනනා. අරහා පඨවිකසිණ සමාපතනිං සමාපජ්ජෙය්‍යා'ති? ආමනනා. ගඤ්චි අරහා පඨවිකසිණ සමාපතනිං සමාපජ්ජෙය්‍යා තො ච වත රෙ චතතඛෙබ්බ පඨවිකසිණ සමාපතනිං සමාපනනස්ස විපරිතො ඤාණනති.

6. පඨවිකසිණ සමාපතනිං සමාපනනස්ස විපරිතො ඤාණං. අරහා පඨවිකසිණ සමාපතනිං සමාපජ්ජෙය්‍යා'ති? ආමනනා. අනි අරහතො විපරියෙසො'ති? නගෙවං චතතඛෙබ්බ —පෙ— අනි අරහතො විපරියෙසො'ති? ආමනනා. අනි අරහතො සඤ්ඤා විපරියෙසො, චිත්තවිපරියෙසො, දිව්ඪිවිපරියෙසො'ති? නගෙවං චතතඛෙබ්බ —පෙ— තනි අරහතො සඤ්ඤා විපරියෙසො, චිත්තවිපරියෙසො දිව්ඪිවිපරියෙසො'ති? ආමනනා. ගඤ්චි තනි අරහතො සඤ්ඤා විපරියෙසො චිත්තවිපරියෙසො දිව්ඪි විපරියෙසො. තො ච වත රෙ චතතඛෙබ්බ අනි අරහතො විපරියෙසො'ති.

7. ත චතතඛෙබ්බ. පඨවිකසිණසමාපතනිං සමාපනනස්ස විපරිතො ඤාණනති? ආමනනා. පඨවිකසිණ සමාපතනිං සමාපජ්ජනනස්ස¹ සබ්බෙව

1. පඨවි'ති සමාපජ්ජනනස්ස - ඉ.

පස්විනි? න හෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— තෙනහි පස්විනසිණ සමාපනති. සමාපනතස්ස විපරිතෙ ඤාණනති.

8. පස්විනසිණ සමාපනති. සමාපනතස්ස විපරිතෙ ඤාණනති? ආමනතා. තනු පස්වි අභි. අභි ච භොවි පස්විං පස්විතො සමාපජ්ජති? ආමනතා. ගඤ්චි පස්වි අභි අභි ච භොවි පස්විං පස්විතො සමාපජ්ජති. තො ච වත රෙ වත්තබ්බෙ, පස්විනසිණ සමාපනති. සමාපනතස්ස විපරිතෙ ඤාණනති. පස්වි අභි පස්විං පස්විතො සමාපජ්ජනතස්ස විපරිතං හොති? ආමනතා. තිබ්බාතං අභි තිබ්බාතං තිබ්බාතො සමාපජ්ජනතස්ස විපරිතං හොති? න හෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— තෙන හි ත වත්තබ්බෙ පස්විනසිණ සමාපනති. සමාපනතස්ස විපරිතෙ ඤාණනති.

විපරිත කථා නිබ්බාතා

5. 4. නියාමකථා.

1. අනියතස්ස නියාමගමනාය අභි ඤාණනති? ආමනතා. නියතස්ස අනියාමගමනාය අභි ඤාණනති? න හෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— නියතස්ස අනියාමගමනාය අභි ඤාණනති? ආමනතා. අනියතස්ස නියාමගමනාය අභි ඤාණනති? න හෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—

2. අනියතස්ස නියාමගමනාය අභි ඤාණනති? ආමනතා. නියතස්ස නියාමගමනාය අභි ඤාණනති? න හෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— නියතස්ස නියාමගමනාය අභි ඤාණනති? ආමනතා. අනියතස්ස නියාමගමනාය අභි ඤාණනති? න හෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—

3. අනියතස්ස නියාමගමනාය අභි ඤාණනති? ආමනතා. අනියතස්ස අනියාමගමනාය අභි ඤාණනති? න හෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අනියතස්ස අනියාමගමනාය අභි ඤාණනති? ආමනතා. අනියතස්ස නියාමගමනාය අභි ඤාණනති? න හෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—

4. අනියතස්ස නියාමගමනාය අභි ඤාණනති? ආමනතා. අනියතස්ස නියාමගමනාය අභි නියාමො'ති? න හෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අනියතස්ස නියාමගමනාය අභි ඤාණනති? ආමනතා. අනියතස්ස නියාමගමනාය අභි සතිපට්ඨානා—පෙ— සමථිපට්ඨානා—පෙ— ඉද්ධිපාද ඉද්ධියා- බලා- බොජ්ඣංගාති? න හෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—

5. අනියතස්ස නියාමගමනාය අභි නියාමො'ති? ආමනතා. ගඤ්චි අනියතස්ස නියාමගමනාය අභි නියාමො. තො ච වත රෙ වත්තබ්බෙ අනියතස්ස නියාමගමනාය අභි ඤාණනති, අනියතස්ස නියාමගමනාය අභි සතිපට්ඨානා —පෙ— බොජ්ඣංගාති? ආමනතා. ගඤ්චි අනියතස්ස නියාමගමනාය අභි බොජ්ඣංගා. තො ච වත රෙ වත්තබ්බෙ අනියතස්ස නියාමගමනාය අභි ඤාණනති.

6. අනියතස්ස නියාමගමනාය අත්ථි සද්දන්තනි? ආමනනා. ගොත්‍ර භූතො පුග්ගලස්ස සොභාපතනි මග්ගෙ සද්දන්තං අත්ථි'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ— සොභාපතනි ඵලසව්ඡිකිරියාය පටිපත්තස්ස පුග්ගලස්ස සොභාපතනි ඵලෙ සද්දන්තං අත්ථි'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ— සකද්ගාමි ඵලසව්ඡිකිරියාය —පෙ— අනාගාමි ඵලසව්ඡිකිරියාය —පෙ— අරහත්ත සව්ඡිකිරියාය පටිපත්තස්ස පුග්ගලස්ස අරහත්තෙ සද්දන්තං අත්ථි'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ—.

7. න වත්තබ්බං අනියතස්ස නියාමගමනාය අත්ථි සද්දන්තනි? ආමනනා. නනු භගවා' ජානාති අයං පුග්ගලො සම්මත්ත නියාමං ඛක්කම්ඤ්ඤාති භබ්බො අයං පුග්ගලො ධම්මං අභිසම්මෙවුනති? ආමනනා. නසද්ධි භගවා ජානාති අයං පුග්ගලො සම්මත්තනියාමං ඛක්කම්ඤ්ඤාති. භබ්බො අයං පුග්ගලො ධම්මං අභිසම්මෙවුං. තෙන චිත රෙ වත්තබ්බෙ “අනියතස්ස නියාමගමනාය අත්ථි සද්දන්තනි.”

නියාමකථා නිමිත්තා

5. 5. පටිසම්භිද්ද කථා.

1. සබ්බං සද්දන්තං පටිසම්භිද්ද'ති? ආමනනා. සම්මුති සද්දන්තං පටිසම්භිද්ද'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සම්මුතිසද්දන්තං පටිසම්භිද්ද'ති? ආමනනා. යෙ කෙච්ඡි සම්මුතිං ජානන්ති සබ්බෙ තෙ පටිසම්භිද්ද පත්තා'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සබ්බං සද්දන්තං පටිසම්භිද්ද'ති? ආමනනා. වෙතො පරියායෙ සද්දන්තං පටිසම්භිද්ද'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— වෙතොපරියායෙ සද්දන්තං පටිසම්භිද්ද'ති? ආමනනා. යෙ කෙච්ඡි පරිචිත්තං ජානන්ති. සබ්බෙ තෙ පටිසම්භිද්ද පත්තා'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ—

2. සබ්බං සද්දන්තං පටිසම්භිද්ද'ති? ආමනනා. සබ්බාපඤ්ඤා පටිසම්භිද්ද'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ— සබ්බා පඤ්ඤා පටිසම්භිද්ද'ති? ආමනනා. පඨවිකසිණ සමාපත්තිං සමාපත්තස්ස අත්ථි පඤ්ඤා පටිසම්භිද්ද'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— ආපොකසිණං —පෙ— තෙජොකසිණං —පෙ— වායොකසිණං —පෙ— නිලකසිණං—පෙ— පිභකසිණං —පෙ— ලොහිතකසිණං —පෙ— ඔද්දානකසිණං —පෙ— ආකාසානසංඛායතනං —පෙ— විඤ්ඤාණසංඛායතනං—පෙ— ආභිඤ්ඤාසංඛායතනං —පෙ— තෙවසඤ්ඤා තාසඤ්ඤායතනං සමාපත්තස්ස —පෙ—දුතං දදන්තස්ස —පෙ— විචරං දදන්තස්ස—පෙ— පිණ්ඩපාතං දදන්තස්ස—පෙ— සෙත්තාසතං දදන්තස්ස —පෙ— ගිලානපච්චය හෙසල්පරිකාරං දදන්තස්ස අත්ථි පඤ්ඤා සා පඤ්ඤා පටිසම්භිද්ද'ති? න ගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—

1. අත්ථි සද්දන්තනි නනු භගවා - 9.

3. න වතනබ්බං සබ්බං ඤාණං පටිසම්භිද්ද'නි? ආමන්තා. අඤ්ඤානායා පඤ්ඤා සා පඤ්ඤා න පටිසම්භිද්ද'නි? න ගෙවං වතනබ්බං —පෙ— හෙත භි සබ්බං ඤාණං පටිසම්භිද්ද'නි.

සම්මුතිද කළා නිවේශනා.

5. 6. සම්මුතිඤාණ කළා

1. න වතනබ්බං සම්මුතිඤාණං සම්චාරමමණඤ්ඤාව න අඤ්ඤාදරමණනි? ආමන්තා. නහු පඨවිකාසිණ සමාපනතිං සමාපනනාසං අඤ්ඤාණං, පඨවිකාසිණඤ්ඤා සම්මුතිසම්චලිති? ආමන්තා. හඤ්ඤි පඨවිකාසිණ සමාපනතිං සමාපනනාසං අඤ්ඤාණං පඨවිකාසිණඤ්ඤා සම්මුතිසම්චලිති. හෙත වත රෙ වතනබ්බං සම්මුතිඤාණං සම්චාරමමණඤ්ඤාව න අඤ්ඤාදරමණනි.

2. න වතනබ්බං සම්මුතිඤාණං සම්චාරමමණඤ්ඤාව න අඤ්ඤාදරමණනි? ආමන්තා. නහු ආපොකසිණං —පෙ— හෙජොකසිණං —පෙ— ගිලානපච්චය හෙසජ්ජපරිකාරං දදන්තස්ස අඤ්ඤාණං, ගිලානපච්චය හෙසජ්ජපරිකාරො ව සම්මුතිසම්චලිති? ආමන්තා. හඤ්ඤි ගිලානපච්චය හෙසජ්ජ පරිකාරං දදන්තස්ස අඤ්ඤාණං ගිලානපච්චය හෙසජ්ජ පරිකාරො ව සම්මුති සම්චලිති. හෙත වත රෙ වතනබ්බං සම්මුතිඤාණං සම්චාරමමණඤ්ඤාව න අඤ්ඤාදරමණනි,

3. සම්මුතිඤාණං සම්චාරමමණඤ්ඤාව න අඤ්ඤාදරමමණනි? ආමන්තා. හෙත ඤාණෙන දුක්ඛං පරිජානාති, සම්මුදයං පඡහති, නිරෝධං සම්මුක්ඛරොති, මග්ගං භාවෙති? න ගෙවං වතනබ්බං —පෙ—

සම්මුතිඤාණකළා නිවේශනා.

5. 7. විතාරමමණ කළා.

1. වෙහොපරියායෙ ඤාණං විතාරමමණඤ්ඤාව න අඤ්ඤාදරමණනි? ආමන්තා. නහු අඤ්ඤා භොවි සරාගං විතතං සරාගං විතනනති පඡානාති? ආමන්තා. හඤ්ඤි අඤ්ඤා භොවි සරාගං විතතං සරාගං විතනනති පඡානාති. හො ව වත රෙ වතනබ්බං — වෙහොපරියායෙ ඤාණං විතාරමමණඤ්ඤාව න අඤ්ඤාදරමමණනි නහු අඤ්ඤා භොවි විතරාගං විතතං —පෙ— සද්දෙසං විතතං —පෙ— විතද්දෙසං විතතං —පෙ— සමොගං විතතං —පෙ— විතමොගං විතතං —පෙ— සංඛිතතං විතතං — විකම්භිතතං විතතං — මහග්ගතං විතතං — අමහග්ගතං විතතං — සඋතතරං විතතං — අහුතතරං විතතං — සමාහිතං විතතං — අසමාහිතං

1. සා න පටිසම්භිද්දති - 9.

විතතං- විමුක්තං විතතං -පෙ- අවිමුක්තං විතතං අවිමුක්තං විතතනති පජානාති'ති? ආමන්තා. හඤ්චි අපච්ඡි නොච්ඡි අවිමුක්තං විතතං අවිමුක්තං විතතනති පජානාති. නො ච වත රෙ වතතබ්බෙ වෙහො පරියායෙ ඤ්ඤානං විතතාරම්මණඤ්ඤාච න අඤ්ඤාරම්මණනති.

2. එසසාරම්මණෙ ඤ්ඤානං වතතබ්බං. වෙහො පරියායෙ ඤ්ඤානනති? ආමන්තා. හඤ්චි එසසාරම්මණෙ ඤ්ඤානං වතතබ්බං වෙහො පරියායෙ ඤ්ඤානං. නො ච වත රෙ වතතබ්බෙ. වෙහො පරියායෙ ඤ්ඤානං විතතාරම්මණඤ්ඤාච න අඤ්ඤාරම්මණනති-වෙදනාරම්මණෙ ඤ්ඤානං -පෙ- සඤ්ඤාරම්මණෙ ඤ්ඤානං-පෙ-වෙනාරම්මණෙ ඤ්ඤානං-විතතාරම්මණෙ ඤ්ඤානං-සද්ධාරම්මණෙ ඤ්ඤානං- විරියාරම්මණෙ ඤ්ඤානං- සඤ්ඤාරම්මණෙ ඤ්ඤානං-සමාධාරම්මණෙ ඤ්ඤානං-පඤ්ඤාරම්මණෙ ඤ්ඤානං-රාගාරම්මණෙ ඤ්ඤානං-දොසාරම්මණෙ ඤ්ඤානං-මොහාරම්මණෙ ඤ්ඤානං -පෙ- අනො-තතප්පාරම්මණෙ ඤ්ඤානං වතතබ්බං. වෙහො පරියායෙ ඤ්ඤානනති? ආමන්තා. හඤ්චි අනොතතප්පාරම්මණෙ ඤ්ඤානං වතතබ්බං. වෙහො පරියායෙ ඤ්ඤානං, නො ච වත රෙ වතතබ්බෙ-වෙහො පරියායෙ ඤ්ඤානං විතතාරම්මණඤ්ඤාච න අඤ්ඤාරම්මණනති

3. එසසාරම්මණෙ ඤ්ඤානං න වතතබ්බං. වෙහො පරියායෙ ඤ්ඤානනති? ආමන්තා. එසස පරියායෙ ඤ්ඤානනති? නහෙවං වතතබ්බෙ -පෙ- වෙදනාරම්මණෙ ඤ්ඤානං -පෙ- සඤ්ඤාරම්මණෙ ඤ්ඤානං -පෙ- අනොතතප්පාරම්මණෙ ඤ්ඤානං න වතතබ්බං. වෙහො පරියායෙ ඤ්ඤානනති? ආමන්තා. අනොතතප්පාරම්මණෙ ඤ්ඤානං නහෙවං වතතබ්බෙ -පෙ-.

4. න වතතබ්බං. වෙහො පරියායෙ ඤ්ඤානං විතතාරම්මණඤ්ඤාච න අඤ්ඤාරම්මණනති? ආමන්තා. නහු වෙහො පරියායෙ ඤ්ඤානනති? ආමන්තා. හඤ්චි වෙහො පරියායෙ ඤ්ඤානං හෙත වත රෙ වතතබ්බෙ වෙහො පරියායෙ ඤ්ඤානං විතතාරම්මණඤ්ඤාච න අඤ්ඤාරම්මණනති.

විතතාරම්මණකථා නිමිත්තා.

5. 8. අනාගතඤ්ඤා කථා.

1. අනාගතෙ ඤ්ඤානං අපච්ඡි'ති? ආමන්තා. අනාගතං මූලතො ජානාති, කෙදුතො ජානාති නිදනතො ජානාති, සම්භවතො ජානාති, පභවතො ජානාති, සමුප්පාදනතො ජානාති, ආහාරතො ජානාති, ආරම්මණතො ජානාති, පච්චයතො ජානාති, සමුදයතො ජානාති'ති? නහෙවං වතතබ්බෙ -පෙ-.

2. අනාගතෙ ඤ්ඤානං අපච්ඡි'ති? ආමන්තා. අනාගතං හෙදු පච්චයනා ජානාති, ආරම්මණපච්චයනා ජානාති, අධිපතිපච්චයනා ජානාති,

අනන්තරපව්වයාං ජානාති, සමනන්තරපව්වයාං ජානාති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

3. අනාගතෙ ඤාණං අත්ථි'ති? ආමන්තා. ගොත්‍රභූතො පුග්ගලස්ස සොභාපතති මග්ගෙ ඤාණං අත්ථි'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සොභාපතති ඵල සවජ්ඣිකිරියාය පටිපත්තස්ස පුග්ගලස්ස සොභාපතති ඵලෙ ඤාණං අත්ථි'ති? ¹ නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සකද්දගාමි —පෙ— අනාගාමි —පෙ— අරහත්ත සවජ්ඣිකිරියාය පටිපත්තස්ස පුග්ගලස්ස අරහත්තෙ ඤාණං අත්ථි'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

4. න වත්තබ්බං අනාගතෙ ඤාණං අත්ථි'ති? ආමන්තා. නහු වුත්තං භගවතා—“පාටලි පුත්තස්ස බො ආනඤ්ඤායො අනන්තරායා භවිස්සන්ති, අයංගො වා උදකගො වා මිථුහෙදා වා'ති. අත්ථෙ'ව සුත්තකෙතො'ති? ආමන්තා. තෙන හි අනාගතෙ ඤාණං අත්ථි'ති.

අනාගතඤාණකථා නිබ්බිතා.

5. 9. පච්චුප්පත්ත ඤාණ කථා.

1. පච්චුප්පත්තෙ ඤාණං අත්ථි'ති? ආමන්තා. තෙන ඤාණෙන නං ඤාණං ජානාති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— තෙන ඤාණෙන නං ඤාණං ජානාති'ති? ආමන්තා. තෙන ඤාණෙන නං ඤාණං ඤාණන්ති ජානාති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— තෙන ඤාණෙන නං ඤාණං ඤාණන්ති ජානාති'ති? ආමන්තා. නං ඤාණං නස්ස ඤාණස්ස ආරම්භෙන? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— නං ඤාණං නස්ස ඤාණස්ස ආරම්භෙන? ආමන්තා. තෙන ඵස්සෙත නං ඵස්සං පුසති. නාය වෙදනාය නං වෙදනං වෙදෙති නාය සඤ්ඤාය නං සඤ්ඤං සඤ්ඤානාති, නාය වෙහනාය නං වෙහනං වෙහෙති, තෙන චිත්තෙන නං චිත්තං චිත්තෙති. තෙන විඤ්ඤාකෙන නං විඤ්ඤාකං විඤ්ඤාකෙති. තෙන විචාරෙන නං විචාරං විචාරෙති. නාය පිතියං නං පිතිං පියායති. නාය සතියං නං සතිං සරති. නාය පඤ්ඤාය නං පඤ්ඤං පජානාති. තෙන බග්ගෙන නං බග්ගං ජිඤ්ඤති. තෙන ඵරසුතා නං ඵරසුං නච්ඡති. නාය කුඨාරියං නං කුඨාරිං ² නච්ඡති. නාය වාසියං නං වාසිං නච්ඡති. නාය සුචියං නං සුචිං සිබ්බෙති. තෙන අභිතුලග්ගෙන නං අභිතුලග්ගං පරාමසති. තෙන තාසික්ඛග්ගෙන නං තාසික්ඛග්ගං පරාමසති. තෙන මජ්ඣකෙන නං මජ්ඣකං පරාමසති. තෙන ගුප්ඵෙන නං ගුප්ඵං ධොවති. තෙන මුත්තෙන නං මුත්තං ධොවති. තෙන බෙලෙත නං බෙලං ධොවති. තෙන පුබ්බෙන නං පුබ්බං ධොවති. තෙන ලොභිතෙන නං ලොභිතං ධොවති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—

1. ඤාණං හොතිති - 9. 2. කුඨාරියං නං කුඨාරිං - 9.

2. න වහන්සේට පවුල්පනෙන් සදුණේ අතීතී? ආමන්තා. නවු සබ්බ සංඛාර අනිච්චතො දිට්ඨි නමි සදුණේ අනිච්චතො දිට්ඨි ගොතීතී? ආමන්තා. හඤ්චි සබ්බසංඛාර අනිච්චතො දිට්ඨි නමි සදුණේ අනිච්චතො දිට්ඨි ගොතී, තෙන වා රෙ වත්තබ්බෙ, පවුල්පනෙන් සදුණේ අතීතී.

පවුල්පනෙන් සදුණේ ආකාරයට නිවසිනා.

5. 10. එලෙසද ආකාරයට.

1. සාවකස්ස එලෙස සදුණේ අතීතී? ආමන්තා. සාවකො එලෙස කතා පඤ්ඤාපෙතීතී? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සාවකස්ස එලෙස සදුණේ අතීතී? ආමන්තා. අතී සාවකස්ස එලපරොපරියතති ඉන්ද්‍රිය පරොපරියතති පුග්ගලපරොපරියතතී? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

2. සාවකස්ස එලෙස සදුණේ අතීතී? ආමන්තා. අතී සාවකස්ස බ්බු පඤ්ඤාතති ආයතන පඤ්ඤාතති ධාතු පඤ්ඤාතති සම්ම පඤ්ඤාතති ඉන්ද්‍රියපඤ්ඤාතති පුග්ගලපඤ්ඤාතතී? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

3. සාවකස්ස එලෙස සදුණේ අතීතී? ආමන්තා. සාවකො ජිනො සත්ථා සම්මාසම්මුද්ධො සබ්බසද්ධො සබ්බදස්සාපී ධම්මසාමී ධම්මපටිසර ණොතී? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

4. සාවකස්ස එලෙස සදුණේ අතීතී? ආමන්තා. සාවකො අනුප්ප-නකස්ස ධම්මස්ස උප්පාදෙවා අසංස්ථානස්ස මග්ගස්ස සංස්ථානෙනා අනකතානස්ස මග්ගස්ස අකතානා මග්ගසද්ධො මග්ගවිද්ධ මග්ගකොට්ඨෙතී? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

5. න වහන්සේට සාවකස්ස එලෙස සදුණේ අතීතී? ආමන්තා. සාවකො අඤ්ඤාණීතී? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— තෙන හි සාවකස්ස එලෙස සදුණේ අතීතී —පෙ—.

එලෙසද ආකාරයට නිවසිනා.

පඤ්ඤාමො වගෙගා නිවසිනො.

මහාපණ්ණාසකො

නස්ස උද්දානං

[සත්තප්පද්ධිං උපගර්භො-බලං ගිහිස්ස අර්භා ව විමුත්ති පඤ්ඤාමං,¹] විමුත්ති සදුණේ විමුත්ති² සෙබස්ස-අසෙබෙ සදුණේ³ විපරිතො සදුණේ, අනියාසස්ස නියාමගමනාය-අතී සදුණේ සබ්බං සදුණේ පටිසම්භිද්ධීති සම්මුති සදුණේ වෙතො පරිසාරෙ සදුණේ-අතාගතො සදුණේ

පවුල්පනෙන් සදුණේ සාවකාදි⁴ සදුණේ නති.

1. උභයං. 2. විමුත්තං. 3. අසෙබං සදුණේ. 4. සාවකස්ස එලෙසද.

ජටයමො වගෙහා

6. 1. නියාමකථා.

1. නියාමො අසඹිහො'නි? ආමන්තා. නිබ්බානං භාණං ලෙණං සරණං පරායනං අවිච්ඡිදාං අමනනි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— නියාමො අසඹිහො. නිබ්බානං අසඹිහනනි? ආමන්තා. දො අසඹි භානි'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— දො අසඹිභානි'නි? ආමන්තා. දො භානානි දො ලෙණානි දො සරණානි දො පරායනානි දො අවිච්ඡිදානි දො අමනානි දො නිබ්බානානි'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— දො නිබ්බානානි'නි? ආමන්තා. අඤ්ඤානං නිබ්බානානං උච්චිතිවහා හිත පණ්ණිවහා උක්ඛාසාවකංසො සීමා වා ගෙදො වා රාජී වා අන්තරිකාදා'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

2. නියාමො අසඹිහො'නි? ආමන්තා. අඤ්ඤානං නිබ්බානං ධර්මානි. පටිලෙහනි උප්පාදෙනති සමුප්පාදෙනති උට්ඨාපෙනති සමුට්ඨාපෙනති නිබ්බතෙනනති අභිනිබ්බතෙනනති ජනෙනති සංඤ්ඤානෙහනි'නි? ආමන්තා. අඤ්ඤානං අසඹිහං ධර්මානි පටිලෙහනි උප්පාදෙනති සමුප්පාදෙනති උට්ඨාපෙනති සමුට්ඨාපෙනති. නිබ්බතෙනනති අභිනිබ්බතෙනනති ජනෙනති සංඤ්ඤානෙහනි'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

3. නියාමො අසඹිහො'නි? ආමන්තා. මග්ගො අසඹිහො'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— මග්ගො අසඹිහො'නි? ආමන්තා. නියාමො අසඹිහො'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සොභාපත්ති නියාමො අසඹිහො'නි? ආමන්තා. සොභාපත්ති මග්ගො අසඹිහො'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සොභාපත්ති මග්ගො අසඹිහො'නි? ආමන්තා. සොභාපත්ති නියාමො අසඹිහො'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සංඝදායම නියාමො —පෙ— අනාගාමී නියාමො —පෙ— අරහත්ත නියාමො අසඹිහො'නි? ආමන්තා. අරහත්ත මග්ගො අසඹිහො'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අරහත්ත මග්ගො අසඹිහො'නි? ආමන්තා. අරහත්ත නියාමො අසඹිහො'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

4. සොභාපත්ති නියාමො අසඹිහො —පෙ— අරහත්ත නියාමො අසඹිහො. නිබ්බානං අසඹිහනනි? ආමන්තා. පඤ්ඤා අසඹිභානි'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— පඤ්ඤා අසඹිභානි'නි? ආමන්තා. පඤ්ඤා භාණානි —පෙ— අන්තරිකා වා'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

5. නියාමො අසඹිහො'නි? ආමන්තා. මච්ඡත්ත නියාමො අසඹිහො'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— මච්ඡත්තනිකාමො අසඹිහො'නි? ආමන්තා. සමමත්ත නියාමො අසඹිහො'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

6 න වත්තබ්බං නියාමො අසඬිතො'ති? ආමන්තා, නියාමෙ උප්පජ්ජ නිරුද්ධො අනියතො හොති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— හෙත භි නියාමො අසඬිතො'ති. මිච්ඡත්තනියාමෙ උප්පජ්ජ නිරුද්ධො අනියතො හොති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— හෙත භි මිච්ඡත්තනියාමො අසඬිතො'ති.

නිසාම කථා නිබ්බානා.

6. 2. පරිච්ඡෙදසමුප්පාද කථා

1. පරිච්ඡෙදසමුප්පාදෙ අසඬිතො'ති? ආමන්තා, නිබ්බානං භාණං ලෙණං සරණං පරායනං අච්චුහං අමහන්ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— පරිච්ඡෙදසමුප්පාදෙ අසඬිතො නිබ්බානං අසඬිතන්ති? ආමන්තා, දො අසඬිතා'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— දො අසඬිතා'ති? ආමන්තා, දොභාණාති දොලෙණාති දොසරණාති දො පරායනාති දො අච්චුහාති දො අමහාති දො නිබ්බානා'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— දොනිබ්බානා'ති? ආමන්තා, අසී දවිත්තං නිබ්බානානං උච්චනිවතා භිතපණ්ණිවතා උක්කංසාවකංසො සීමා වා හෙදෙ වා රාජී වා අන්තරික්කා වා'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—

2. පරිච්ඡෙද සමුප්පාදෙ අසඬිතො'ති? ආමන්තා, අවිජ්ජා අසඬිතා'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අවිජ්ජා සඬිතා'ති? ආමන්තා, පරිච්ඡෙදසමුප්පාදෙ සඬිතො'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— පරිච්ඡෙද සමුප්පාදෙ අසඬිතො'ති? ආමන්තා, අවිජ්ජාපච්චයා සඬිතාරා අසඬිතා'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අවිජ්ජාපච්චයා සඬිතාරා සඬිතා'ති? ආමන්තා, පරිච්ඡෙදසමුප්පාදෙ සඬිතො'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—

3. පරිච්ඡෙදසමුප්පාදෙ අසඬිතො'ති? ආමන්තා, සඬිතාරපච්චයා විඤ්ඤාණං අසඬිතන්ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සඬිතාරපච්චයා විඤ්ඤාණං සඬිතන්ති? ආමන්තා, පරිච්ඡෙදසමුප්පාදෙ සඬිතො'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— පරිච්ඡෙදසමුප්පාදෙ අසඬිතො'ති? ආමන්තා, විඤ්ඤාණ පච්චයා නාමරූපං අසඬිතන්ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— විඤ්ඤාණ පච්චයා නාමරූපං සඬිතන්ති? ආමන්තා, පරිච්ඡෙද සමුප්පාදෙ සඬිතො'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— පරිච්ඡෙදසමුප්පාදෙ අසඬිතො'ති? ආමන්තා, ජාතිපච්චයා ජරාමරණං අසඬිතන්ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— ජාතිපච්චයා ජරාමරණං සඬිතන්ති? ආමන්තා, පරිච්ඡෙද සමුප්පාදෙ සඬිතො'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—

4. න වත්තබ්බං පරිච්ඡෙදසමුප්පාදෙ අසඬිතො'ති? ආමන්තා, තනු වුත්තං භගවතා “ජාතිපච්චයා භික්ඛවෙ ජරාමරණං උප්පාදු වා නථා භතානං අනුප්පාදු වා තථාභතානං ඤිතා ව, සා ධ්මානුධම්මචරිතනාං ධම්ම

නියමයා ඉදපථවයනා නං නථාගතො අභිසම්බුද්ධොති. අභිසමෙති අභිසම්බුද්ධොති. අභිසමෙති. ආචිකති දෙසෙති පඤ්ඤපෙති පට්ඨ පෙති විවරති විහජති උත්තානිකරොති¹ පසාරාති²වාග. ජාතිපථවයා භිකූවෙ ජරාමරණං භවපථවයා භිකූවෙ ජාති —පෙ— අවිජ්ජාපථවයා භිකූවෙ සංඛාරා උපපාදා වා නථාගතානං අනුපපාදා වා නථාගතානං සීනා ව සා ධාතු —පෙ— පසාරාති²වාග අවිජ්ජාපථවයා භිකූවෙ සංඛාරා ඉති බො භිකූවෙ යා නත්‍ර නථාගතා අනුපපාදානා. ඉදපථවයනා අයං වුවති භිකූවෙ පටිච්චසම්මුප්පාදො³ති. අනෙව සුත්තනෙතාති? ආමන්තා. නෙත භි පටිච්චසම්මුප්පාදො අසංඛිතො⁴ති.

5. අවිජ්ජාපථවයා සංඛාරාති යා නත් ධම්මට්ඨිතා ධම්මනියමයා. අසංඛිතා නිබ්බානං අසංඛිතානති? ආමන්තා. දොඅසංඛිතාති⁵ති? න ගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— දො අසංඛිතාති⁵ති? ආමන්තා. දොතාණාති —පෙ— අනතරිකා වාති. නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—

6. අවිජ්ජාපථවයා සංඛාරාති. යා නත් ධම්මට්ඨිතා ධම්මනියමයා අසංඛිතා. සංඛාරපථවයා විඤ්ඤාණනති යා නත් ධම්මට්ඨිතා ධම්මනියමයා අසංඛිතා — නිබ්බානං අසංඛිතානති? ආමන්තා. තීති අසංඛිතාති⁶ති? න ගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—⁷තීති අසංඛිතාති⁶ති? ආමන්තා. තීති තාණාති—පෙ— අනතරිකා වාති නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—

7. අවිජ්ජාපථවයා සංඛාරාති. යා නත් ධම්මට්ඨිතා ධම්මනියමයා අසංඛිතා— සංඛාරපථවයා විඤ්ඤාණනති යා නත් ධම්මට්ඨිතා ධම්මනියමයා අසංඛිතා—පෙ— ජාතිපථවයා ජරාමරණනති යා නත් ධම්මට්ඨිතා ධම්මනියමයා අසංඛිතා— නිබ්බානං අසංඛිතානති? ආමන්තා. දොදස අසංඛිතාති⁸ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— දොදස අසංඛිතාති⁸ති? ආමන්තා. දොදස තාණාති —පෙ— දොදසලොණාති —පෙ— අනතරිකා වාති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—

පටිච්චසම්මුප්පාදකථා නිවසිතා.

6. 2. සථව කථා.

1. වත්තාරිසම්මාති අසංඛිතාති⁹ති? ආමන්තා. වත්තාරිතාණාති වත්තාරි ලොණාති වත්තාරිසරණාති වත්තාරිපරායනාති වත්තාරි අච්චුතාති වත්තාරි අමහාති වත්තාරි නිබ්බානාති¹⁰ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— වත්තාරි නිබ්බානාති¹⁰ති? ආමන්තා. අභි වතුංතං නිබ්බානානං උච්චතීවතා

1. උත්තානිං කරොති - 1.

2. නිබ්බානං අසංඛිතානති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— තීති අසංඛිතාති⁶ති නගෙවං වත්තබ්බෙ — 2.

හිතපණිවතා උසකංසාවනංසො සීමා වා හෙදෙ වා රාජ වා අන්තරිකා වා'නි? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—

2. දුක්ඛසච්චං අසඬිතනති? ආමන්තා. දුක්ඛං අසඬිතනති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— දුක්ඛසච්චං අසඬිතනති? ආමන්තා. කායිකං දුක්ඛං වේතසිකා දුක්ඛං සොකපරිදෙව දුක්ඛදොමනස්ස උපායාසා අසඬිතා'නි? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සමුදයසච්චං අසඬිතනති? ආමන්තා. සමුදයො අසඬිතො'නි? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සමුදය සච්චං අසඬිතනති? ආමන්තා. කාමභණ්ණා භවභණ්ණා විභවභණ්ණා අසඬිතා'නි? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— මග්ගසච්චං අසඬිතනති? ආමන්තා. මග්ගො අසඬිතො'නි? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— මග්ගසච්චං අසඬිතනති? ආමන්තා. සමමාදිට්ඨි —පෙ— සමමාසමාධි අසඬිතො'නි? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—

3. දුක්ඛං සඬිතනති? ආමන්තා. දුක්ඛසච්චං සඬිතනති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— කායිකං දුක්ඛං වේතසිකං දුක්ඛං සොක පරිදෙව දුක්ඛ දොමනස්ස උපායාසා සඬිතා'නි? ආමන්තා. දුක්ඛසච්චං සඬිතනති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සමුදයො සඬිතො'නි? ආමන්තා. සමුදයසච්චං සඬිතනති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— කාම භණ්ණා භවභණ්ණා විභවභණ්ණා සඬිතා'නි? ආමන්තා. සමුදයසච්චං සඬිතනති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— මග්ගො සඬිතො'නි? ආමන්තා. මග්ගසච්චං සඬිතනති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සමමාදිට්ඨි —පෙ— සමමාසමාධි සඬිතො'නි? ආමන්තා. මග්ගසච්චං සඬිතනති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—

4. නිරෝධසච්චං අසඬිතං නිරෝධො අසඬිතො'නි? ආමන්තා. දුක්ඛසච්චං අසඬිතං දුක්ඛං අසඬිතනති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— නිරෝධසච්චං අසඬිතං නිරෝධො අසඬිතො'නි? ආමන්තා. සමුදය සච්චං අසඬිතං සමුදයො අසඬිතො'නි? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— නිරෝධසච්චං අසඬිතං නිරෝධො අසඬිතො'නි? ආමන්තා. මග්ග සච්චං අසඬිතං මග්ගො අසඬිතො'නි? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—

5. දුක්ඛසච්චං අසඬිතං දුක්ඛං සඬිතනති? ආමන්තා. නිරෝධ සච්චං අසඬිතං නිරෝධො සඬිතො'නි? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සමුදයසච්චං අසඬිතං සමුදයො සඬිතො'නි? ආමන්තා. නිරෝධසච්චං අසඬිතං නිරෝධො සඬිතො'නි? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— මග්ග සච්චං අසඬිතං මග්ගො සඬිතො'නි? ආමන්තා. නිරෝධසච්චං අසඬිතං නිරෝධො සඬිතො'නි? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—

6. න වත්තබ්බං වත්තාරිසච්චානි අසඬිතානි'නි? ආමන්තා. නනු ට්ට්ඨං භගවතා—“වත්තාරි”මානි භික්ඛවෙ නථානි අවිතථානි අනඤ්ඤථානි ආහමානි වත්තාරි—“ඉදං දුක්ඛනති භික්ඛවෙ නථමෙතං අවිතථමෙතං

අනඤ්ඤාචරිතං —පෙ— අයං දුක්ඛසමුදයො'නි —පෙ— අයං දුක්ඛ
නිරෝධො'නි —පෙ— අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපදා'නි තථාචරිතං
අච්ඡෙදාචරිතං අනඤ්ඤාචරිතං—ඉමානි බො භික්ඛවෙ චත්තාරි තථානි
අච්ඡෙදානි අනඤ්ඤාචරිතානි'නි අත්ථෙවසුත්තනෙතො'නි? ආමන්තො. හෙත භි
චත්තාරිසච්චානි අසඬිතානි'නි.

සමම කථා නිවේශනා

6. 4. ආරුප්ප කථා.

1. ආකාසානඤ්චායනතං අසඬිතනනි? ආමන්තො. නිබ්බානං
තාණං ලෙණං සරණං පරායනං අවුත්තං අමනනනි? නහෙවං චත්තබ්බෙ
—පෙ— ආකාසානඤ්චායනතං අසඬිතනනි? ආමන්තො.¹ ද්වෙ අසඬි
තානි'නි? නහෙවං චත්තබ්බෙ —පෙ— ද්වෙ අසඬිතානි'නි? ආමන්තො.
ද්වෙතාණානි —පෙ— අනනරිකා වා නි? නහෙවං චත්තබ්බෙ—පෙ—.

2. ආකාසානඤ්චායනතං අසඬිතනනි? ආමන්තො. ආකාසානඤ්චා
යනතං භවො ගති සත්තාවාසො සංසාරො යොති විඤ්ඤාණධර්මිනි
අත්තභාව පටිලාභො'නි? ආමන්තො. අසඬිතං භවො ගති සත්තාවාසො
සංසාරො යොති විඤ්ඤාණධර්මිනි. අත්තභාව පටිලාභො'නි? නහෙවං
චත්තබ්බෙ —පෙ— අත්ථි ආකාසානඤ්චායනනුපගං කම්මනනි? ආමන්තො.
අත්ථි අසඬිතනුපගං කම්මනනි? නහෙවං චත්තබ්බෙ —පෙ— අත්ථි ආකාසා
නඤ්චායනනුපගං සත්තා'නි? ආමන්තො. අත්ථි අසඬිතනුපගං සත්තා'නි?
නහෙවං චත්තබ්බෙ —පෙ—.

3. ආකාසානඤ්චායනතෙ සත්තා ජායනති. ජයනති මියනති
වචනති උපපජ්ජනති'නි? ආමන්තො. අසඬිතතෙ සත්තා ජායනති
ජයනති මියනති වචනති උපපජ්ජනති'නි? නහෙවං චත්තබ්බෙ —පෙ—
ආකාසානඤ්චායනතෙ අත්ථි වෙදනා සඤ්ඤා සඬ්ඛාරා විඤ්ඤාණන්?
ආමන්තො අසඬිතතෙ අත්ථි වෙදනා සඤ්ඤා සඬ්ඛාරා විඤ්ඤාණන්?
නහෙවං චත්තබ්බෙ—පෙ—ආකාසානඤ්චායනතං චතුචොකාර භවො'නි?
ආමන්තො. අසඬිතං චතුචොකාර භවො'නි? නහෙවං චත්තබ්බෙ —පෙ—.

4. ක චත්තබ්බං චත්තාරො ආරුප්පා අසඬිතා'නි? ආමන්තො.
කනු චත්තාරො ආරුප්පා අනෙජා වුත්තා භගවතා'නි? ආමන්තො. හඤ්චි
චත්තාරො ආරුප්පා අනෙජා වුත්තා භගවතා, තෙන වත රෙ චත්තබ්බෙ
චත්තාරො ආරුප්පා අසඬිතා'නි.

ආරුප්පකථා නිවේශනා.

1. ආකාසානඤ්චායනතං නිබ්බාණං අසඬිතනනි ආමන්තො - ඉ

6. 5. නිරෝධසමාපත්ති කථා

1. නිරෝධසමාපත්ති අසඹිතා'නි? ආමනතා, නිබ්බානං භාණං ලෙණං සරණං පරායනං අවුට්ඨං අමනනි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— නිරෝධ සමාපත්ති අසඹිතා නිබ්බානං අසඹිතනනි? ආමනතා, ද්වේ අසඹිතානි'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ— ද්වේ අසඹිතානි'නි? ආමනතා, ද්වේභාණනි —පෙ— අනතරිකා වා'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— [නිරෝධසමාපත්ති අසඹිතා'නි? ආමනතා¹]

2. අභි කෙවි නිරෝධං සමාපජ්ජනති. පටිලහනති උප්පාදෙනති සමුප්පාදෙනති උට්ඨපෙනති සමුට්ඨපෙනති නිබ්බතෙනනති අභි නිබ්බතෙනනති ජනෙනති සඤ්ඤෙනනති'නි? ආමනතා, අභි කෙවි අසඹිතං සමාපජ්ජනති. පටිලහනති. උප්පාදෙනති සමුප්පාදෙනති උට්ඨපෙනති සමුට්ඨපෙනති නිබ්බතෙනනති අභිනිබ්බතෙනනති ජනෙනති සඤ්ඤෙනනති'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ—

3. නිරෝධො² වොදනං වුට්ඨානං පඤ්ඤායති'නි? ආමනතා, අසඹිතා වොදනං වුට්ඨානං පඤ්ඤායති'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ— නිරෝධං සමාපජ්ජනනස්ස පඨමං නිරුජ්ඣති වච්ඡිකාරො, නහො කායසඤ්ඤාරො, නහො චිත්තසඤ්ඤාරො'නි? ආමනතා, අසඹිතං සමාපජ්ජනනස්ස පඨමං නිරුජ්ඣති වච්ඡිකාරො, නහො කායසඤ්ඤාරො, නහො චිත්තසඤ්ඤාරො'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ— නිරෝධා වුට්ඨනනනස්ස පඨමං උප්පජ්ජති චිත්තසඤ්ඤාරො, නහො කායසඤ්ඤාරො, නහො වච්ඡිකාරො'නි? ආමනතා, අසඹිතා වුට්ඨනනනස්ස පඨමං උප්පජ්ජති, චිත්තසඤ්ඤාරො, නහො කායසඤ්ඤාරො, නහො වච්ඡිකාරො'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ—

4. නිරෝධා වුට්ඨිතං භයො ඵස්සා ඵුසනති සුඤ්ඤායො ඵස්සා අනිමිත්තො ඵස්සා අප්පණ්ණිතො ඵස්සා'නි? ආමනතා, අසඹිතා වුට්ඨිතං භයො ඵස්සා ඵුසනති, සුඤ්ඤායො ඵස්සා අනිමිත්තො ඵස්සා අප්පණ්ණිතො ඵස්සා'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ— නිරෝධා වුට්ඨිතස්ස විවෙකනිත්තං චිත්තං ගොති, විවෙකපොණං විවෙකපඤ්ඤාරනනි? ආමනතා, අසඹිතා වුට්ඨිතස්ස විවෙකනිත්තං චිත්තං ගොති, විවෙක පොණං විවෙකපඤ්ඤාරනනි? නගෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ—

5. න වත්තබ්බං නිරෝධසමාපත්ති අසඹිතා'නි? ආමනතා, සඹිතා'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— හෙතෙති, නිරෝධසමාපත්ති අසඹිතා'නි.

නිරෝධ සමාපත්ති කථා නිමිත්තා:

1. නිරෝධසමාපත්ති අසඹිතා'නි ආමනතා - 9 - උ¹තං.
2. නිරෝධා - 9.

6. 6. ආකාස කථා.

1. ආකාසො අසඬිහොති? ආමන්තා නිබ්බානං භාණං ලෙණං සරණං පරායනං අවුත්තං අමනනති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— ආකාසො අසඬිහො නිබ්බානං අසඬිහනති? ආමන්තා. දො අසඬි හානිති? න ගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—දො අසඬිහානිති? ආමන්තා. දො භාණානි —පෙ— අන්තරිකා වානි? නගෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ—

2. ආකාසො අසඬිහොති? ආමන්තා. [අපි කෙවි අනාකාස මාකාසං කාරොනති? ආමන්තා¹] අපි කෙවි සඬිහං අසඬිහං කාරොනති? න ගෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ—අපි කෙවි ආකාසං අනාකාසං කාරොනති? ආමන්තා. අපි කෙවි අසඬිහං සඬිහං කාරොනති? නගෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ—

3. ආකාසෙ පක්ඛියො ගච්ඡන්ති, චන්ද්‍රිමසුරියා ගච්ඡන්ති, භාරඤ්ථානි ගච්ඡන්ති, ඉද්ධිං විකුබ්බන්ති, බාහුං වාලෙන්නි, පාණිං වාලෙන්නි ලෙඤ්චුං බිපන්නි, ලොලං බිපන්නි, ඉද්ධිං බිපන්නි, උසුං බිපන්නිති? ආමන්තා. අසඬිහො පක්ඛියො ගච්ඡන්ති, චන්ද්‍රිමසුරියා ගච්ඡන්ති, භාරඤ්ථානි ගච්ඡන්ති, ඉද්ධිං විකුබ්බන්ති, බාහුං වාලෙන්නි, පාණිං වාලෙන්නි ලෙඤ්චුං බිපන්නි, ලොලං බිපන්නි, ඉද්ධිං බිපන්නි, උසුං බිපන්නිති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—

4. ආකාසං පරිවාරෙත්වා සරානි කාරොනති. කොට්ඨානි කාරොනති? ආමන්තා. අසඬිහං පරිවාරෙත්වා සරානි කාරොනති කොට්ඨානි කාරොනති? නගෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ— උද්දානෙ බ්ඤ්ඤ මානෙ අනාකාසො ආකාසො හොති? ආමන්තා. සඬිහං අසඬිහං හොති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— භූච්ඡර්දදානෙ පූරිගමානෙ භූච්ඡකොට්ඨ පූරිගමානෙ භූච්ඡකුමනියා පූරිගමානාය ආකාසො අන්තර් ධායති? ආමන්තා. අසඬිහං අන්තර්ධායති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—

5. න වත්තබ්බං ආකාසො අසඬිහොති? ආමන්තා. ආකාසො සඬිහොති? නගෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ— තෙන හි ආකාසො අසඬිහොති.

ආකාස කථා නිවර්තා.

6. 7. ආකාසො සනිදස්සනොති කථා.

1. ආකාසො සනිදස්සනොති? ආමන්තා. රූපං රූපායහනං රූපධාතු නිලං පිතකං ලොභිතකං ඔදනං වකුච්ඤ්ඤායාං වකුච්ඡමං පටිගඤ්ඤති වකුච්ඡස්ස ආපාථං ආගච්ඡති? නගෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ—

1. උභං - 9. 2. උසුං බිපති - 3 - කෙවි

2. ආකාසො සනිදස්සනො'නි? ආමන්තා. චක්ඛුං පට්ඨව ආකාසඤ්ඤා උපපජ්ජති චක්ඛුච්ඡික්ඛාසංනනි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— චක්ඛුඤ්ඤා පට්ඨව ආකාසඤ්ඤා උපපජ්ජති චක්ඛුච්ඡික්ඛාසංනනි? ආමන්තා. චක්ඛුඤ්ඤා පට්ඨව ආකාසඤ්ඤා උපපජ්ජති චක්ඛුච්ඡික්ඛාසංනනි අත්ථෙව සුත්තනනො'නි? නත්ථි, චක්ඛුඤ්ඤා පට්ඨව රූපෙව උපපජ්ජති චක්ඛුච්ඡික්ඛාසංනනි අත්ථෙව සුත්තනනො'නි? ආමන්තා. ගඤ්ඤි චක්ඛුඤ්ඤා පට්ඨව රූපෙව උපපජ්ජති චක්ඛුච්ඡික්ඛාසංනනි. අත්ථෙව සුත්තනනො'නි, නො ව ව්‍යාපාර වත්තබ්බෙ චක්ඛුඤ්ඤා පට්ඨව ආකාසඤ්ඤා උපපජ්ජති චක්ඛුච්ඡික්ඛාසංනනි.

3. න වත්තබ්බං ආකාසො සනිදස්සනො'නි? ආමන්තා. නනු පස්සති දවින්නං රූකඛාතං අන්තරං දවින්නං ථමිකාතං අන්තරං කාලවජ්ඣං ව්‍යාපාරවජ්ඣනනි? ආමන්තා. ගඤ්ඤි පස්සයි දවින්නං රූකඛාතං අන්තරං දවින්නං ථමිකාතං අන්තරං කාලවජ්ඣං ව්‍යාපාරවජ්ඣං. තෙන ව්‍යාපාර වත්තබ්බෙ “ආකාසො සනිදස්සනො'නි.

ආකාසො සනිදස්සනො'නි කථා නිවසිතා.

6. 8. පස්විධානු සනිදස්සනා'නි ආදිං කඛා කාස කමමං සනිදස්සනං, නි පරියොසාන කථා.

1. පස්විධානු සනිදස්සනා'නි? ආමන්තා. රූපං රූපායතනං රූපධානු නිලං පිභානා ලොභිභානා ඔදහං චක්ඛුච්ඡික්ඛාසංනනි චක්ඛුසමිං පටිගඤ්ඤාති. චක්ඛුස්ස ආපාථං ආගමජ්ජි'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—

2. පස්විධානු සනිදස්සනා'නි? ආමන්තා. චක්ඛුඤ්ඤා පට්ඨව පස්විධානුඤ්ඤා උපපජ්ජති චක්ඛුච්ඡික්ඛාසංනනි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— චක්ඛුඤ්ඤා පට්ඨව පස්විධානුඤ්ඤා උපපජ්ජති චක්ඛුච්ඡික්ඛාසංනනි? ආමන්තා. චක්ඛුඤ්ඤා පට්ඨව පස්විධානුඤ්ඤා උපපජ්ජති චක්ඛු ච්ඡික්ඛාසංනනි. අත්ථෙව සුත්තනනො'නි? නත්ථි, චක්ඛුඤ්ඤා පට්ඨව රූපෙව උපපජ්ජති චක්ඛු ච්ඡික්ඛාසංනනි අත්ථෙව සුත්තනනො'නි? ආමන්තා. ගඤ්ඤි චක්ඛුඤ්ඤා පට්ඨව රූපෙව උපපජ්ජති චක්ඛුච්ඡික්ඛාසංනනි. අත්ථෙව සුත්තනනො. නො ව ව්‍යාපාර වත්තබ්බෙ චක්ඛුඤ්ඤා පට්ඨව පස්විධානුඤ්ඤා උපපජ්ජති චක්ඛුච්ඡික්ඛාසංනනි?

3. න වත්තබ්බං පස්විධානු සනිදස්සනා'නි? ආමන්තා. නනු පස්සයි භූමිං පාසාණං පබ්බතනනි? ආමන්තා. ගඤ්ඤි පස්සයි භූමිං පාසාණං පබ්බතං, තෙන ව්‍යාපාර වත්තබ්බෙ පස්විධානු සනිදස්සනා'නි. —පෙ— න වත්තබ්බං ආකාසො සනිදස්සනා'නි? ආමන්තා. නනු පස්සයි

උදකනති? ආමනතා. ගඤ්චි පසස්ස උදහං තෙන වත රෙ වත්තබ්බෙ. ආපොධාභු සතිදස්සනා'ති. —පෙ— න වත්තබ්බං තෙජොධාභු සතිදස්සනා'ති? ආමනතා. නහු පසස්සි අග්ගිං ජලනතනති? ආමනතා. ගඤ්චි පසස්සි අග්ගිං ජලනතං තෙන වත රෙ වත්තබ්බෙ, තෙජොධාභු සතිදස්සනා'ති —පෙ— න වත්තබ්බං වායොධාභු සතිදස්සනා'ති? ආමනතා. නහු පසස්සි වාතෙන රුකෙහි සඤ්චාලියමානෙ'ති? ආමනතා. ගඤ්චි පසස්සි වාතෙන රුකෙහි සඤ්චාලියමානෙ තෙන වත රෙ වත්තබ්බෙ වායො ධාභු සතිදස්සනා'ති—පෙ—

4. චක්ඛුන්ද්‍රියං සතිදස්සනනති? ආමනතා. රූපං රූපායතනං රූපධාභු නිලං පිහනං ලොභිතනං ඔදහං චක්ඛුවිඤ්ඤායං චක්ඛුසම්මං පටිගඤ්ඤති චක්ඛුස්ස ආපාථං ආගච්ඡති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ—

5. චක්ඛුන්ද්‍රියං සතිදස්සනනති? ආමනතා. චක්ඛුඤ්ච පටිච්ච චක්ඛුන්ද්‍රියඤ්ච උපපජ්ජති චක්ඛුවිඤ්ඤාණනති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— චක්ඛුඤ්ච පටිච්ච චක්ඛුන්ද්‍රියඤ්ච උපපජ්ජති චක්ඛුවිඤ්ඤාණනති? ආමනතා. චක්ඛුඤ්ච පටිච්ච චක්ඛුන්ද්‍රියඤ්ච උපපජ්ජති චක්ඛුවිඤ්ඤාණනති අත්ථෙව සුත්තනෙතා'ති? නහි. චක්ඛුඤ්ච පටිච්ච රූපෙ ව උපපජ්ජති චක්ඛුවිඤ්ඤාණනති අත්ථෙව සුත්තනෙතා'ති? ආමනතා. ගඤ්චි චක්ඛුඤ්ච පටිච්ච රූපෙ ව උපපජ්ජති චක්ඛුවිඤ්ඤාණනති අත්ථෙව සුත්තනෙතා. තො ව වත රෙ වත්තබ්බෙ චක්ඛුඤ්ච පටිච්ච චක්ඛුන්ද්‍රියඤ්ච උපපජ්ජති චක්ඛුවිඤ්ඤාණනති

6. න වත්තබ්බං පඤ්චන්ද්‍රියාති සතිදස්සනා'ති'ති? ආමනතා. නහු පසස්සි චක්ඛුං සොහං ඝාතං ජිව්හං භායනති? ආමනතා. ගඤ්චි පසස්සි චක්ඛුං සොහං ඝාතං ජිව්හං භායං, තෙන වත රෙ වත්තබ්බෙ පඤ්චන්ද්‍රියාති සතිදස්සනා'ති'ති —පෙ—

7. භායකමමං සතිදස්සනති? ආමනතා. රූපං රූපායතනං රූප ධාභු නිලං පිහනං ලොභිතනං ඔදහං චක්ඛුවිඤ්ඤායං චක්ඛුසම්මං පටිගඤ්ඤති චක්ඛුස්ස ආපාථං ආගච්ඡති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ—

8. භායකමමං සතිදස්සනනති? ආමනතා. චක්ඛුඤ්ච පටිච්ච භායකමමඤ්ච උපපජ්ජති චක්ඛුවිඤ්ඤාණනති? නගෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ— චක්ඛුඤ්ච පටිච්ච භායකමමඤ්ච උපපජ්ජති චක්ඛුවිඤ්ඤාණනති? ආමනතා. චක්ඛුඤ්ච පටිච්ච භායකමමඤ්ච උපපජ්ජති චක්ඛුවිඤ්ඤාණනති. අත්ථෙව සුත්තනෙතා'ති? නහි. චක්ඛුඤ්ච පටිච්ච රූපෙ ව උපපජ්ජති චක්ඛු විඤ්ඤාණනති. අත්ථෙව සුත්තනෙතා'ති? ආමනතා. ගඤ්චි චක්ඛුඤ්ච පටිච්ච රූපෙ ව උපපජ්ජති චක්ඛුවිඤ්ඤාණනති. අත්ථෙව සුත්තනෙතා. තො ව වත රෙ වත්තබ්බෙ චක්ඛුඤ්ච පටිච්ච භායකමමඤ්ච උපපජ්ජති චක්ඛු විඤ්ඤාණනති.

9. න වත්තබ්බං ආයකමම සනිදස්සනන්ති? ආමන්තා. නනු පස්සපි අභික්කමන්තං පටික්කමන්තං ආලොභෙන්තං චිලොභෙන්තං සමමිඤ්ඤන්තං පසාරෙන්තන්ති? ආමන්තා. ගඤ්ඤි පස්සපි අභික්කමන්තං පටික්කමන්තං ආලොභෙන්තං චිලොභෙන්තං සමමිඤ්ඤන්තං, හෙත වහ රෙ වත්තබ්බං ආයකමම සනිදස්සනන්ති.

පඤ්චධානු සනිදස්සනා'ති ආදිං කඤ්ඤා ආයකමම සනිදස්සනන්ති පටිසංසාසන කථා නිවේශනා.

ජලංගමො වග්ගො නිවේශනො.

නස්ස උද්දානං

නියමො අසඬිතො පටිච්චසමුප්පාදො අසඬිතො.

වත්තාරි සච්චාති අසඬිතාති වත්තාරො ආරුප්පා අසඬිතා

නිරොධ සමාපනති අසඬිතා ආනාසො අසඬිතො ආනාසො

සනිදස්සනො

වත්තාරො මහාභුතා පඤ්ඤිඤ්ඤාති හරෙව ආයකමමන්ති

සත්තමො වග්ගො

7. 1. සබගහිත කථා.

1. නත්ති කෙවි ධම්මා කෙහිවි ධම්මෙහි සබගහිතා'ති? ආමන්තා. නනු අත්ති කෙවි ධම්මා කෙහිවි ධම්මෙහි ගණනං ගවුන්ති, උද්දෙසං ගවුන්ති, පරියාපනනා'ති? ආමන්තා. ගඤ්ඤි අත්ති කෙවි ධම්මා කෙහිවි ධම්මෙහි ගණනං ගවුන්ති, උද්දෙසං ගවුන්ති, පරියාපනනා. තො ච වහ රෙ වත්තබ්බං. නත්ති කෙවි ධම්මා කෙහිවි ධම්මෙහි සබගහිතාති.

2. වක්කායනං කාමං ඛකිගණනං ගවුන්ති'ති? රූපකකිකිගණනං ගවුන්ති'ති. ගඤ්ඤි වක්කායනං රූපකකිකිගණනං ගවුන්ති. හෙත වහ රෙ වත්තබ්බං. වක්කායනං රූපකකිකිකි සබගහිතන්ති. සොවායනං —පෙ— සාතායනං —පෙ— ජිව්හායනං —පෙ— කායායනං කාමං ඛකිගණනං ගවුන්ති'ති? රූපකකිකිගණනං ගවුන්ති'ති, ගඤ්ඤි කායායනං රූපකකිකිගණනං ගවුන්ති. හෙත වහ රෙ වත්තබ්බං —කායායනං රූපකකිකිකි සබගහිතන්ති.

3. රූපායනං —පෙ— සද්දායනං —පෙ— ගක්කායනං —පෙ— රසායනං —පෙ— ථොට්ඨබ්බායනං කාමං ඛකිගණනං ගවුන්ති'ති? රූපකකිකි ගණනං ගවුන්ති'ති. ගඤ්ඤි ථොට්ඨබ්බායනං රූපකකිකි ගණනං ගවුන්ති, හෙත වහ රෙ වත්තබ්බං ථොට්ඨබ්බායනං රූපකකිකි සබගහිතන්ති.

4. සුඛා වේදනා භාවමං ඛනිගණනං ගච්ඡති'ති? වේදනාකකිකි ගණනං ගච්ඡති'ති, ගඤ්ඤි සුඛා වේදනා වේදනාකකිකි ගණනං ගච්ඡති, තෙන වත රෙ වත්තබ්බෙ—සුඛා වේදනා වේදනාකකිකිකිකි සංඛගති'තාති. උක්ඛාවේදනා—පෙ—අදුක්ඛමසුඛා වේදනා භාවමං ඛනි ගණනං ගච්ඡති'ති? වේදනාකකිකි ගණනං ගච්ඡති'ති. ගඤ්ඤි අදුක්ඛ මසුඛා වේදනා වේදනාකකිකි ගණනං ගච්ඡති, තෙන වත රෙ වත්තබ්බෙ අදුක්ඛ මසුඛා වේදනා වේදනාකකිකිකිකිකි සංඛගති'තාති.

5. චක්ඛුසම්මසාරා සංඤ්ඤා භාවමං ඛනිගණනං ගච්ඡති'ති? සංඤ්ඤාකකිකි ගණනං ගච්ඡති'ති. ගඤ්ඤි චක්ඛුසම්මසාරා සංඤ්ඤා සංඤ්ඤාකකිකි ගණනං ගච්ඡති, තෙන වත රෙ වත්තබ්බෙ. චක්ඛු සම්මසාරා සංඤ්ඤා, සංඤ්ඤාකකිකිකිකි සංඛගති'තා ති. සොතසම්මසාරා සංඤ්ඤා—පෙ—මනොසම්මසාරා සංඤ්ඤා, භාවමං ඛනිගණනං ගච්ඡති'ති? සංඤ්ඤාකකිකි ගණනං ගච්ඡති'ති. ගඤ්ඤි මනො සම්මසාරා සංඤ්ඤා සංඤ්ඤාකකිකි ගණනං ගච්ඡති, තෙන වත රෙ වත්තබ්බෙ. මනො සම්මසාරා සංඤ්ඤා සංඤ්ඤාකකිකිකිකිකි සංඛගති'තාති.

6. චක්ඛුසම්මසාරා චේතනා—පෙ—මනො සම්මසාරා චේතනා. භාවමං ඛනි ගණනං ගච්ඡති'ති? සංඛාරකකිකි ගණනං ගච්ඡති'ති. ගඤ්ඤි මනො සම්මසාරා චේතනා සංඛාරකකිකි ගණනං ගච්ඡති තෙන වත රෙ වත්තබ්බෙ. මනො සම්මසාරා චේතනා සංඛාරකකිකිකිකිකි සංඛගති'තා ති.

7. චක්ඛුවිඤ්ඤාණං—පෙ—මනො විඤ්ඤාණං. භාවමං ඛනිගණනං ගච්ඡති'ති? විඤ්ඤාණකකිකි ගණනං ගච්ඡති'ති. ගඤ්ඤි මනො විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණකකිකි ගණනං ගච්ඡති, තෙන වත රෙ වත්තබ්බෙ. මනො විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණකකිකිකිකිකි සංඛගති'තාති.

8. සථා දුමෙත වා යොතෙතත වා දො බලිවදා සංඛගති'තා. සික්ඛාය පිණ්ඩපාතො සංඛගති'තො, සා ගද්දලෙන සංඛගති'තා! එවමෙව තො ධම්මා තෙති ධම්මෙති සංඛගති'තා'ති? ආමන්තා. ගඤ්ඤි දුමෙත වා යොතෙතත වා දො බලිවදා සංඛගති'තා—සික්ඛාය පිණ්ඩපාතො සංඛගති'තො, සා ගද්දලෙන සංඛගති'තො, තෙන වත රෙ වත්තබ්බෙ. අභි කෙති ධම්මා කෙති ධම්මෙති සංඛගති'තා'ති.

සංඛගතිත කථා නිවර්තනා.

7. 2. සම්ප්ප්ප්ප්ප්ප් කථා.

1. තඤ්ඤි කෙති ධම්මා කෙති ධම්මෙති සම්ප්ප්ප්ප්ප්ප්ප්'ති? ආමන්තා. තනු අභි කෙති ධම්මා කෙති ධම්මෙති සංඛගති'තා සංඛගති'තා සංඛගති'තා එකපාදා එකතිරොධා එකවක්ඛුසා එකාරමණ'ති? ආමන්තා.

1. සංඛගතිතො—ඉ.

ගඤ්චි අඤ්චි කෙවි ධම්මා කෙතිවි ධම්මෙති සහගතා සහජාතා සංසරියා ඵකුප්පාදා ඵකතිරොධා ඵකච්ඡුකා ඵකාරම්මණා. තො ච චත රෙ චතතඛෙබ්. තඤ්චි කෙවි ධම්මා කෙතිවි ධම්මෙති සම්පයුතතා'ති.

2. වෙදනාකකිකේ සඤ්ඤාකකිකේන සහජාතො'ති? ආමන්තා. ගඤ්චි වෙදනාකකිකේ සඤ්ඤාකකිකේන සහජාතො. තෙන චත රෙ චතතඛෙබ් වෙදනාකකිකේ සංඛාරකකිකේන සම්පයුතතො'ති. වෙදනාකකිකේ සංඛාරකකිකේන විඤ්ඤාණකකිකේන සහජාතො'ති? ආමන්තා. ගඤ්චි වෙදනාකකිකේ විඤ්ඤාණකකිකේන සහජාතො. තෙන චත රෙ චතතඛෙබ් වෙදනාකකිකේ විඤ්ඤාණකකිකේන සම්පයුතතො'ති. සඤ්ඤාකකිකේ සංඛාරකකිකේ විඤ්ඤාණකකිකේ වෙදනාකකිකේන සඤ්ඤාකකිකේන සංඛාරකකිකේන සහජාතො'ති? ආමන්තා. ගඤ්චි විඤ්ඤාණකකිකේ සංඛාරකකිකේන සහජාතො. තෙන චත රෙ චතතඛෙබ් විඤ්ඤාණකකිකේ සංඛාරකකිකේන සම්පයුතතො'ති. යථා තිලච්ඡි තෙලං අනුගතං අනුපවිට්ඨං උච්ඡ්වච්ඡි රසො අනුගතො අනුපවිට්ඨං. ඵච'මෙව තෙ ධම්මා තෙති ධම්මෙති අනුගතා අනුපවිට්ඨා'ති? තගෙවං චතතඛෙබ් —පෙ—.

සම්පයුත කථා නිවසිතා.

7. 3. වෙනසික කථා.

1. තඤ්චි වෙනසිකො ධම්මො'ති? ආමන්තා. තනු අඤ්චි කෙවි ධම්මා විතෙතන සහගතා සහජාතා සංසරියා සම්පයුතතා ඵකුප්පාදා ඵකතිරොධා ඵකච්ඡුකා ඵකාරම්මණා'ති? ආමන්තා. ගඤ්චි අඤ්චි කෙවි ධම්මා විතෙතන සහගතා සහජාතා සංසරියා සම්පයුතතා ඵකුප්පාදා ඵකතිරොධා ඵකච්ඡුකා ඵකාරම්මණා. තො ච චත රෙ චතතඛෙබ් තඤ්චි වෙනසිකො ධම්මො'ති.

2. ඵසෙසා විතෙතන සහජාතො'ති? ආමන්තා. ගඤ්චි ඵසෙසා විතෙතන සහජාතො. තෙන චත රෙ චතතඛෙබ් ඵසෙසා වෙනසිකො'ති වෙදනා —පෙ—සඤ්ඤා වෙනතා—පෙ— සද්ධා විරියං සති සමාධි පඤ්ඤා රාගො දොසො මොහො—පෙ— අනොත්තප්පං විතෙතන සහජාතනති? ආමන්තා. ගඤ්චි අනොත්තප්පං විතෙතන සහජාතං. තෙන චත රෙ චතතඛෙබ්. අනොත්තප්පං වෙනසිකනති.

3. විතෙතන සහජාතා'ති. කථා වෙනසිකාති? ආමන්තා. ඵසෙසන සහජාතා'ති කථා ඵසසසිකා'ති? ආමන්තා. විතෙතන සහජාතා'ති කථා වෙනසිකා'ති? ආමන්තා. වෙදනාය —පෙ— සඤ්ඤාය වෙනනාය- සද්ධාය- විරියෙන- සතියා- සමාධිනා-¹ පඤ්ඤාය- රාගෙන

දෙසෙන මොහෙන —පෙ— අනොත්තපෙපන සගජාතා'ති කතා,
අනොත්තපපාසිකා'ති? ආමන්තා.

4. නඤ්ච වෙහසිකො ධම්මො'ති? ආමන්තා. නනු චුත්තං භගවතා
“විත්තං හිදං වෙහසිකා ච ධම්මා අනන්තතො සංවිදිතස්ස ගොනති.
තිත්තප්පණි'නං නදුභයෙ විදිතා සම්මද්දසො වෙදි පලොකධම්මනති. අත්ථෙච
සුත්තනෙතාති? ආමන්තා. තෙන හි අඤ්ච වෙහසිකො ධම්මො'ති.

5. නඤ්ච වෙහසිකො ධම්මො'ති? ආමන්තා. නනු චුත්තං භගවතා
ඉධ කෙවට්ඨ භික්ඛු පරසත්තානං පරපුග්ගලානං විත්තම්පි ආදිසති.
වෙහසිකම්පි ආදිසති විත්තකිත්තම්පි ආදිසති. විචාරිකම්පි¹ ආදිසති.
එවං පි තෙ චතො ඉත්ථම්පි තෙ චතො ඉති'පි තෙ විත්තනති. අත්ථෙච
සුත්තනෙතාති? ආමන්තා. තෙන හි අඤ්ච වෙහසිකො ධම්මො'ති.

වෙහසික කථා නිවසිතා.

7. 4. දුත කථා.

1. වෙහසිකො ධම්මො දුතනති? ආමන්තා. ලබ්භා වෙහසිකො
ධම්මො පරෙසං දුතනති? තගෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ—ලබ්භා වෙහසිකො
ධම්මො පරෙසං දුතනති? ආමන්තා. ලබ්භා එසෙසා පරෙසං දුතනති?
තගෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ—ලබ්භා වෙදනා —පෙ— සඤ්ඤා- වෙතනා-
සඤ්ඤා- විරියං- සති- සමාධි පඤ්ඤා පරෙසං දුතනති? තගෙවං
වත්තබ්බෙ—පෙ—.

2. න වත්තබ්බෙ වෙහසිකොධම්මො දුතනති? ආමන්තා. දුතං
අනිට්ඨඵලං අකන්තඵලං අමනුඤ්ඤඵලං සෙවනකඵලං දුක්ඛද්‍රව්‍යං²
දුක්ඛවිපාකනති? තගෙවං වත්තබ්බෙ³ නනු දුතං ඉට්ඨඵලං කන්තඵලං
මනුඤ්ඤඵලං අසෙවනක ඵලං සුබ්‍රුද්‍රව්‍යං⁴ සුඛවිපාකනති? ආමන්තා.
හඤ්ඤි දුතං ඉට්ඨඵලං කන්තඵලං මනුඤ්ඤඵලං අසෙවනක ඵලං සුබ්‍රුද්‍ර-
ව්‍යං⁴ සුඛවිපාකං තෙන වත රෙ වත්තබ්බෙ වෙහසිකො ධම්මොදුතනති.

3. දුතං ඉට්ඨඵලං චුත්තං භගවතා—“විචරං දුතනති? ආමන්තා.
විචරං ඉට්ඨඵලං කන්තඵලං මනුඤ්ඤඵලං අසෙවනක ඵලං සුබ්‍රුද්‍රව්‍යං⁴
සුඛවිපාකනති? තගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— දුතං ඉට්ඨඵලං චුත්තං
භගවතා— පිණ්ඩපාතො සෙනාසන⁵ ගිලානපච්චය භෙසජ්ජ පරිකබ්බාරො
දුතනති? ආමන්තා. ගිලානපච්චය භෙසජ්ජ පරිකබ්බාරො ඉට්ඨඵලො
කන්තඵලො මනුඤ්ඤඵලො අසෙවනක ඵලො සුබ්‍රුද්‍රව්‍යො⁴ සුඛවිපාකො'ති?
තගෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ—.

1. විචාරිතම්පි - ඉ.

2. දුක්ඛිත්‍රියං - ඉ.

3. තගෙවං වත්තබ්බෙ-ඉ. උභයං.

4. සුබ්‍රුද්‍රව්‍යං-ඉ. 5. සෙනාසනං-ඉ.

4. න ව්‍යාකූල වෙහසිකො ධම්මො දහනති? ආමනා. තනු වුත්තං ගතවනා- “සද්ධා හිරිං කුසලං ව දනං- ධම්මො ඵගො සප්පරිසානු යානා, ඵහංගි දනං දිබ්බං වදනති¹-ඵගෙන හි ගජ්ඣති දෙවද්‍රොකනති” අනෙවු සුත්තනෙතාති? ආමනා. හෙන හි වෙහසිකො ධම්මො දහනති.

5. න වතනබබ වෙහසිකො බමමා දුනනි? ආවනනා. නනු
වුතනං භගවතා- “පඤ්චමානි භික්ඛවෙ දුනානි මහාදුනානි- අග්ගඤ්ඤාති
රතනඤ්ඤාති වංසඤ්ඤාති පොරාණානි අසංකිණ්ණානි අසංකිණ්ණ
පුබ්බානි න සංකියනි, න සංකිසියනි, අප්පටිකුට්ඨානි සමණෙහි
බ්‍රාහ්මණෙහි විඤ්ඤාති. කාමානි පඤ්ච? ඉධ භික්ඛවෙ අරියසාවකො
පාණානිපාහං පහාය පාණානිපාහා පටිවිරතො ගොති පාණානිපාහා
පටිවිරතො භික්ඛවෙ අරියසාවකො අපරිමානානං සත්තානං අභයං
දෙනි; අවෙරං දෙනි, අබ්‍යාපජ්ඣං දෙනි, අපරිමානානං සත්තානං
අභයං දන්වා අවෙරං දන්වා අබ්‍යාපජ්ඣං දන්වා අපරිමානසු අභයසු
අවෙරසු අබ්‍යාපජ්ඣසු භාගි ගොති. ඉදං භික්ඛවෙ පඨමං දුතං මහා
දුතං අග්ගඤ්ඤං රතනඤ්ඤං වංසඤ්ඤං පොරාණං අසංකිණ්ණං
අසංකිණ්ණපුබ්බං න සංකියනි, න සංකිසියනි, අප්පටිකුට්ඨං සම
ණෙහි බ්‍රාහ්මණෙහි විඤ්ඤාති. පුත ව පරං භික්ඛවෙ අරියසාවකො
අදිත්තාදුතං පහාය -පෙ- කාමෙසු මිච්ඡාචාරං පහාය -පෙ- මුසාවාදං
පහාය -පෙ- සුරාමෙරය මජ්ජිමාදට්ඨානං පහාය- සුරාමෙරය
මජ්ජිමාදට්ඨානං පටිවිරතො ගොති, සුරාමෙරය මජ්ජිමාදට්ඨානං
පටිවිරතො භික්ඛවෙ අරියසාවකො අපරිමානානං සත්තානං අභයං
දෙනි. අවෙරං දෙනි, අබ්‍යාපජ්ඣං දෙනි, අපරිමානානං සත්තානං
අභයං දන්වා අවෙරං දන්වා අබ්‍යාපජ්ඣං දන්වා අපරිමානසු අභයසු
අවෙරසු අබ්‍යාපජ්ඣසු භාගි ගොති. ඉදං භික්ඛවෙ පඤ්චමං දුතං
මහාදුතං අග්ගඤ්ඤං රතනඤ්ඤං වංසඤ්ඤං පොරාණං අසංකිණ්ණං
අසංකිණ්ණපුබ්බං න සංකියනි න සංකිසියනි අප්පටිකුට්ඨං සමණෙහි
බ්‍රාහ්මණෙහි විඤ්ඤාති-ඉමානි බො භික්ඛවෙ පඤ්ච දුතානි මහාදුතානි
අග්ගඤ්ඤාති රතනඤ්ඤාති වංසඤ්ඤාති පොරාණානි අසංකිණ්ණානි
අසංකිණ්ණ පුබ්බානි න සංකියනි න සංකිසියනි අප්පටිකුට්ඨානි
සමණෙහි බ්‍රාහ්මණෙහි විඤ්ඤාති’ති. අනෙව සුත්තනො’ති? ආමනනා.
හෙන හි වෙහසිකො බමමා දුතං’ති.

6. ත වත්තබ්බං දෙය්‍ය ධම්මො දානනි? ආමනනා. තනු වුත්තං භගවතා “ඉධෙකාලෙචා අත්තං දෙනි, පාතං දෙනි, වත්තං දෙනි, යාතං දෙනි, මාලං දෙනි, ගක්ඛං දෙනි, විලෙපනං දෙනි, සෙය්‍යං දෙනි, ආවසථං දෙනි, පඨිපෙය්‍යං දෙනි”ති. අත්තෙව සුත්තනනෙතා’ති? ආමනනා හෙත භි දෙය්‍යධම්මො දානං’ති.

7. දෙය්‍යධම්මො දුතං නි? ආමන්තා. දෙය්‍යධම්මො ඉට්ඨඵලො ඝාන්තඵලො මුත්තස්සඵලො අසෙවනඝාන්තඵලො සුබ්බුද්ධො- සුබ්බිපාකො'ති නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— දුතං ඉට්ඨඵලං චුත්තං ගතවතා- “විවරං දුතං නි? ආමන්තා. විවරං ඉට්ඨඵලං ඝාන්තඵලං මුත්තස්සඵලං අසෙවනඝාන්තඵලං සුබ්බුද්ධං සුබ්බිපාකො'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— දුතං ඉට්ඨඵලං චුත්තං ගතවතා- “පිණ්ඩපාතො දුතං, සෙනාසනං දුතං ගිලානපට්ඨය තෙසජ්ජ පරික්කාරො දුතං නි? ආමන්තා ගිලානපට්ඨය තෙසජ්ජපරික්කාරො ඉට්ඨඵලො ඝාන්තඵලො මුත්තස්සඵලො අසෙවනඝාන්තඵලො සුබ්බුද්ධො¹ සුබ්බිපාකො'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— හෙන හි න වත්තබ්බෙ දෙය්‍යධම්මො දුතං'ති.

දුතකපා නිබ්බිතා.

7. 5. පරිභොගමය පුඤ්ඤ කපා.

1. පරිභොගමයං පුඤ්ඤං වසිස්සි'ති? ආමන්තා. පරිභොගමයො ඵස්සො වසිස්සිති, වෙදනා වසිස්සිති, සඤ්ඤා වසිස්සිති, වේගනා වසිස්සිති, විතතං වසිස්සිති, සද්ධා වසිස්සිති, චිරියං වසිස්සිති, සති වසිස්සිති, සමාධිවසිස්සිති, පඤ්ඤාවසිස්සිති'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ. —පෙ—. පරිභොගමයං පුඤ්ඤං වසිස්සිති'ති? ආමන්තා. ලොවිය වසිස්සිති. මාලොවිය වසිස්සිති, රුක්කොවිය වසිස්සිති, තිණං විය වසිස්සිති, මුඤ්ඤපුඤ්ඤා විය² වසිස්සිති'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ—.

2. පරිභොගමයං පුඤ්ඤං වසිස්සිති'ති? ආමන්තා. දය්‍යකො දුතං දුචා න සමන්තාගරති ගොති පුඤ්ඤං'ති? ආමන්තා. අනාවට්ටං නස්ස ගොති අනාභොගස්ස ගොති, අසමන්තාගරන්තස්ස ගොති, අමනසිකරොන්තස්ස ගොති, අවේගයන්තස්ස ගොති, අපජ්ඣයන්තස්ස ගොති, අපණ්ණිදහන්තස්ස ගොති'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ— නනු ආවට්ටන්තස්ස ගොති, ආභොගස්ස ගොති, සමන්තාගරන්තස්ස ගොති, මනසිකරොන්තස්ස ගොති, වේගයන්තස්ස ගොති, පජ්ඣයන්තස්ස ගොති, පණ්ණිදහන්තස්ස ගොති'ති? ආමන්තා. භඤ්චි ආවට්ටන්තස්ස ගොති, ආභොගස්ස ගොති, සමන්තාගරන්තස්ස ගොති මනසිකරොන්තස්ස ගොති වේගයන්තස්ස ගොති, පජ්ඣයන්තස්ස ගොති, පණ්ණිදහන්තස්ස ගොති, නො ව වන රෙ උත්තබ්බෙ— පරිභොගමයං පුඤ්ඤං වසිස්සිති'ති.

3. පරිභොගමයං පුඤ්ඤං වසිස්සිති'ති? ආමන්තා. දය්‍යකො දුතං දුචා කාමචිතකකං විහකෙකති, ව්‍යාපාද විහකකා විහකෙකති, විහිංසා විහකකං විහකෙකති, ගොති පුඤ්ඤං'ති? ආමන්තා. දුචිත්තං ඵස්සානං —පෙ— දුචිත්තං විතානං සමොධානං ගොති'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ

1. සුබ්බුද්ධො-ඉ. 2. පුඤ්ඤා පුඤ්ඤා විය-ඉ.

—පෙ— දිව්‍යානං ඵස්සානං —පෙ— දිව්‍යානං විභ්‍යානං සමොධානං ගොති'ති? ආමන්තා. කුසලා'කුසලා සාවර්ණතවර්ණා භික්ෂුණීහා¹ කණ්ණ පුක්කා සප්පට්ඨාගා ධම්මා සමුමුඛිනාවං ආගමින්නති'ති? තභෙවං චත්තබ්බං —පෙ— කුසලා'කුසලා සාවර්ණතවර්ණා භික්ෂුණීහා කණ්ණ පුක්කා සප්පට්ඨාගා ධම්මා සමුමුඛිනාවං ආගමින්නති'ති? ආමන්තා. තනු චුත්තං භගවතා—“චතාරාමාති භික්කවෙ සුචිදුර විදුරාති කන්තාති චත්තාර? තනඤ්ච භික්කවෙ පස්ථි ච-ඉදං පස්මං සුචිදුර විදුරං, ඔරි-ඉඤ්ච භික්කවෙ තීරං සමුද්දස්ස පාරිමඤ්ච තීරං-ඉදං දුතියං සුචිදුර විදුරං, යතො ච භික්කවෙ වෙරොචනො අඛ්‍යුදෙති. යත්ථ ච අත්ථමෙති-ඉදං තතියං සුචිදුර විදුරං, සහඤ්ච භික්කවෙ ධම්මා අසහඤ්ච ධම්මා-ඉදං චතුත්ථා සුචිදුර විදුරං - ඉමාති ඛො භික්කවෙ චත්තාරි සුචිදුර විදුරාති'ති.

තනඤ්ච දුරෙ පස්ථි ච දුරෙ - පාරං සමුද්දස්ස තදු'හු දුරෙ,
යතො ච වෙරොචනො අඛ්‍යුදෙති - පහඤ්ච යත්ථ ච අත්ථමෙති.
තතො හවෙ'දුරතරං චදන්ති - සහඤ්ච ධම්මං අසහං ච ධම්මං,
අබ්බාසිකො ගොති සහං සමාගමො-යාවං'පි තිට්ඨෙය්‍ය තථෙ'ව ගොති.
බ්‍රහ්මං හවෙති අසහං සමාගමො-තස්මිං සහං ධම්මො අසබ්බි අරුණා'ති.

අත්ථෙව සුත්තන්තො'ති? ආමන්තා. තෙන හි ත චත්තබ්බං කුසලා'කුසලා සාවර්ණතවර්ණා භික්ෂුණීහා¹ කණ්ණ පුක්කා සප්පට්ඨාගා ධම්මා සමුමුඛිනාවං ආගමින්නති'ති.

4 ත චත්තබ්බං පරිනොගමයං පුද්ගලං චක්ඛති'ති? ආමන්තා. තනු චුත්තං භගවතා—

ආරාමා රොපා චතරොපා - යෙ ජනා සෙතුකාරහා,
පපඤ්ච උදපාතඤ්ච - යෙ දදන්ති උපස්සයං.
තෙසං දිවා ච රත්තො ච - සද පුද්ගලං පචක්ඛති,
ධම්මට්ඨා ජීල සමපන්නා - තෙ ජනා සග්ග ගාමිනො'ති.

අත්ථෙව සුත්තන්තො'ති? ආමන්තා. තෙන හි පරිනොගමයං පුද්ගලං චක්ඛති'ති.

5. ත චත්තබ්බං පරිනොගමයං පුද්ගලං චක්ඛති'ති? ආමන්තා. තනු චුත්තං භගවතා— “චත්තාරො මෙ භික්කවෙ පුද්ගලානිසද්ද කුසලානිසද්ද සුඛස්සානාරා සොවග්ගිකා සුඛවිපාකා. සග්ගසංවත්තතිකා ඉට්ඨාය කන්තාය මනාපාය තිත්තාය සුඛාය සංවත්තන්ති- කතමෙ චත්තාරො? යස්ස භික්කවෙ භික්ඛු විවරං පරිභුඤ්ජානො වෙතො සමාධිං උපසම්පජ්ජි විහරති අප්පමාණො තස්ස පුද්ගලානිසද්දෙ කුසලානිසද්දෙ

සුඛස්සාහාරො සොවග්ගිකො සුඛවිපාකො සග්ගසංවත්තනිකො ඉට්ඨාය කන්තාය මනාපාය භිතාය සුඛාය සංවත්තනි. යස්ස භික්ඛවෙ භික්ඛු පිණ්ඩපාහං පරිභුඤ්ඤාමානො—පෙ— සෙතාසනං පරිභුඤ්ඤාමානො—පෙ— ගිලානපච්චය භෙසජ්ජ පරික්කාරං පරිභුඤ්ඤාමානො, අප්පමාණං වෙහො සමාඛං උපසම්පජ්ජ විහරති. අප්පමාණො නස්ස පුඤ්ඤාභිසංඤ්ඤා භුසලා භිසංඤ්ඤා සුඛස්සාහාරො සොවග්ගිකො සුඛවිපාකො සග්ගසං වත්තනිකො ඉට්ඨාය කන්තාය මනාපාය භිතාය සුඛාය සංවත්තනි. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ වත්තාරො පුඤ්ඤාභිසංඤ්ඤා භුසලාභිසංඤ්ඤා සුඛස්සාහාරො සොවග්ගිකො සුඛ විපාකො සග්ගසංවත්තනිකො ඉට්ඨාය කන්තාය මනාපාය භිතාය සුඛාය සංවත්තනති”ති අතේව සුත්තනොත්තා’ති? ආමන්තා. තෙන හි පරිභොග මයා පුඤ්ඤං වසිස්සි’ති.

6. පරිභොගමයං පුඤ්ඤං වසිස්සි’ති? ආමන්තා. දායකො දානං දෙනි පටිග්ගාගකො පටිග්ගගෙනෙඛා න පරිභුඤ්ඤාති. ඡස්සෙති විස්සජ්ජෙති හොති පුඤ්ඤං’ති? ආමන්තා. හස්සෙති දායකො දානං දෙනි පටිග්ගාගකො පටිග්ගගෙනෙඛා න පරිභුඤ්ඤාති ඡස්සෙති විස්සජ්ජෙති හොති පුඤ්ඤං නො ව වහ රෙ වත්තබ්බෙ—පරිභොගමයං පුඤ්ඤං වසිස්සි’ති.

7. පරිභොගමයං පුඤ්ඤං වසිස්සි’ති? ආමන්තා. දායකො දානං දෙනි පටිග්ගාගකො පටිග්ගගිහෙ රාජානො වා හරන්ති, වොරා වා හරන්ති, අග්ගි වා දහති, උදකං වා වග්ගති, අපජියා වා දායාදා හරන්ති, හොති පුඤ්ඤං’ති? ආමන්තා. හස්සෙති දායකො දානං දෙනි, පටිග්ගාගකො පටිග්ගගිහෙ රාජානො වා හරන්ති, වොරා වා හරන්ති, අග්ගි වා දහති, උදකං වා වග්ගති, අපජියා වා දායාදා හරන්ති, හොති පුඤ්ඤං. නො ව වහ රෙ වත්තබ්බෙ—පරිභොගමයං පුඤ්ඤං වසිස්සි’ති.

පරිභොගමය පුඤ්ඤාකථා නිවහිතා.

7. 6. ඉතො දින්න කථා.

1. ඉතො දින්නෙත නත්ථ යාපෙන්නි’ති? ආමන්තා. ඉතො විවරං දෙනති නං විවරං නත්ථ පරිභුඤ්ඤානති’ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— ඉතො පිණ්ඩපාහං දෙනති ඉතො සෙතාසනං දෙනති ඉතො ගිලානපච්චය භෙසජ්ජ පරික්කාරං දෙනති. ඉතො බාදනියං දෙනති ඉතො පානියං දෙනති, හං පානියං¹ නත්ථ පරිභුඤ්ඤානති’ති? නගෙවං. වත්තබ්බෙ—පෙ—ඉතො දින්නෙත නත්ථ යාපෙන්නි’ති? ආමන්තා. අඤ්ඤා අඤ්ඤාස්ස කාරකො පරිකාහං² සුඛදුක්ඛං අඤ්ඤා කාරොති, අඤ්ඤා පටිසංවෙදෙති’ති? නගෙවං. වත්තබ්බෙ—පෙ—

1. හං පානියං - ඉ - උභයං.

2. පරිකාහං - ඉ.

2. න වතකබ්බං ඉහො |දිනෙනන නත් යාපෙනති'ති? ආමනනා. නහු පෙහා අත්තනො අත්ථාය දුතං දෙනතං අනුමොදෙනති, වික්කං පසාදෙනති, පීතිං උපපාදෙනති, සොමනස්සං පටිලභනති'ති? ආමනනා. හඤ්චි පෙහා අත්තනො අත්ථාය දුතං දෙනතං අනුමොදෙනති, චිත්තං පසාදෙනති, පීතිං උපපාදෙනති, සොමනස්සං පටිලභනති,¹ හෙන වත රෙ වතකබ්බෙ ඉහො දිනෙනන නත් යාපෙනති'ති.

3. න වතකබ්බං ඉහො දිනෙනන නත් යාපෙනති'ති? ආමනනා. නහු වුත්තං භගවතා-

උනනමෙ උදහං වුට්ඨං - යථා නිත්තං පමත්තති,
ඵව'මෙව ඉහො දිනනං - පෙහානං උපකාපති.

යථා වාරි වහා පුරා - පරිපුරෙන්නි සාගරං,
ඵව'මෙව ඉහො දිනනං - පෙහානං උපකාපති.

න හි නත් කසි අත්ථි - ගොරකෙබ්'ත් න විජ්ජති,
වණ්ණජ්ජා? තාදිසි නත්ථි - හිරඤ්ඤෙන කඤ්ඤායං?
ඉහො දිනෙනන යාපෙනති - පෙහා කාලකතා⁴ තති'ති.

අත්ථෙව සුත්තනෙතා'ති? ආමනනා. හෙන හි ඉහො දිනෙනන නත් යාපෙනති'ති.

4. න වතකබ්බං ඉහො දිනෙනන නත් යාපෙනති'ති? ආමනනා. නහු වුත්තං භගවතා-"පඤ්චමාති භික්ඛවෙ ධාතාති සමපස්සනනා මාතාපිතරො පුත්තං ඉච්ඡන්ති කුලෙ ජායමානං. කතමාති පඤ්ච? භවො වා නො හරිස්සති⁵, කිව්වං වා නො කරිස්සති, කුලවංසො විරං ඤ්ඤති, දායජ්ජං මෙ පටිපජ්ජස්සති⁶, අථ වා පත පෙහානං කාල කතානං දකඛිණං අනුපපදස්සති. ඉමාති බො භික්ඛවෙ පඤ්චධාතාති සමපස්සනනා මාතාපිතරො පුත්තං ඉච්ඡන්ති, කුලෙ ජායමානං'ති.

පඤ්චධාතාති සමපස්සං - පුත්තං ඉච්ඡන්ති පඤ්ඤිතා,
භවො වා නො හරිස්සති - කිඤ්චං වා නො කරිස්සති.

කුලවංසො විරං තිට්ඨං - දායජ්ජං පටිපජ්ජස්සති,
අථ වා පත පෙහානං - දකඛිණං'නුපපදස්සති⁷.

ධාතා'නෙතාති සං පස්සං - පුත්තං ඉච්ඡන්ති පඤ්ඤිතා,
තස්මා සනෙතා සපුරිසා - කතාඤ්ඤා කත වෙදිනො.

1. පටිලභනති-ඉ. 2. වානිජ්ජා-ම. 3. කස්සකයං-ඉ.

4. කාලං කතා-ම. 5. හරිස්සන්ති-ම. 6. පටිපජ්ජති-ඉ.

7. දකඛිණං. අනුපපදස්සති-ඉ.

හරනති මාහාමිතරො - පුබ්බෙකාහ මනුස්සරි,¹
 කරොනති හෙසං කිම්බානි - යථා නං පුබ්බකාරිනං,
 ඔවාදකාරි හට්ඨොසී - කුලවංසං අහාපයං,
 සඤ්ඤා සීලෙන සම්පන්නො - පුත්තො හොති පසංසිග්ගො²ති.

අතේව සුත්තනෙතො³ති? ආමන්තා. තෙන හි ඉහො දිනෙතන භත්ථ යාපෙනති⁴ති.

ඉතො දිනන කථා නිබ්බිතා.

7. 7. පඨවිකම්මවිපාක* කථා.

1. පඨවි කම්ම විපාකො¹ති? ආමන්තා. සුඛවේදනියා දුක්ඛවේදනියා අදුක්ඛම්සුඛවේදනියා සුඛාය වේදනාය සම්පයුත්තා, දුක්ඛාය වේදනාය සම්පයුත්තා, අදුක්ඛම්සුඛාය වේදනාය සම්පයුත්තා, ඵසෙසන සම්පයුත්තා, වේදනාය සම්පයුත්තා, සඤ්ඤාය සම්පයුත්තා, චේතනාය සම්පයුත්තා, චිත්තෙන සම්පයුත්තා, සාරම්මණො අත්ථි නාය ආවට්ඨනා ආහොගො සමන්තාහාරො මනසිකාරො චේතනා පඤ්ඤා පඤ්ඤිති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— නනු න සුඛවේදනියා, න දුක්ඛවේදනියා, න අදුක්ඛම්සුඛවේදනියා, න සුඛාය වේදනාය සම්පයුත්තා, න දුක්ඛාය වේදනාය සම්පයුත්තා, න අදුක්ඛම්සුඛාය වේදනාය සම්පයුත්තා, න ඵසෙසන සම්පයුත්තා, න වේදනාය සම්පයුත්තා, න සඤ්ඤාය සම්පයුත්තා. න චේතනාය සම්පයුත්තා. න චිත්තෙන සම්පයුත්තා, අනාරම්මණො නත්ථි නාය ආවට්ඨනා ආහොගො සමන්තාහාරො මනසිකාරො චේතනා පඤ්ඤා පඤ්ඤිති? ආමන්තා. හඤ්ඤි න සුඛවේදනියා, න දුක්ඛවේදනියා —පෙ— අනාරම්මණො. නත්ථි නාය ආවට්ඨනා —පෙ— පඤ්ඤි. තො ව වත රෙ වත්තබ්බෙ පඨවි කම්ම විපාකො²ති?

2. ඵසෙසා කම්මවිපාකො, ඵසෙසා සුඛවේදනියො, දුක්ඛවේදනියො, අදුක්ඛම්සුඛවේදනියො, සුඛාය වේදනාය සම්පයුත්තො, දුක්ඛාය —පෙ— අදුක්ඛම්සුඛාය වේදනාය සම්පයුත්තො. ඵසෙසන සම්පයුත්තො, වේදනාය සම්පයුත්තො, සඤ්ඤාය සම්පයුත්තො, චේතනාය සම්පයුත්තො, චිත්තෙන සම්පයුත්තො, සාරම්මණො³. අත්ථි නාය ආවට්ඨනා —පෙ— පඤ්ඤිති? ආමන්තා. පඨවි කම්මවිපාකො. පඨවි සුඛවේදනියා දුක්ඛවේදනියා, අදුක්ඛම්සුඛවේදනියා, සුඛාය වේදනාය සම්පයුත්තා, දුක්ඛාය —පෙ— අදුක්ඛම්සුඛාය වේදනාය සම්පයුත්තා, ඵසෙසන සම්පයුත්තා, වේදනාය සම්පයුත්තා, සඤ්ඤාය සම්පයුත්තා, චේතනාය සම්පයුත්තා, චිත්තෙන සම්පයුත්තා, සාරම්මණො⁴ අත්ථි නාය ආවට්ඨනා ආහොගො සමන්තාහාරො මනසිකාරො චේතනා පඤ්ඤා පඤ්ඤිති? නහෙවං

1. පුබ්බෙ කතං අනුස්සරං-ඉ. 2. සාරම්මණං-ඉ.

* පඨවි-කම්ම විපාකො ති - ම.

වත්තබ්බෙ —පෙ— පස්විකම්ම විපාකො, පස්වි න සුඛවෙදනියා, න දුක්ඛ වෙදනියා —පෙ— අතාරම්මණො. නත්ති තාය ආවට්ඨනා—පෙ— පණ්ණිඨි'ති? ආමන්තා. එසෙසා කම්මවිපාකො එසෙසා න සුඛවෙදනියො, න දුක්ඛ වෙදනියො —පෙ— අතාරම්මණො. නත්ති තස්ස ආවට්ඨනා —පෙ— පණ්ණිඨි'ති? න හෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.¹

3. පස්වි කම්මවිපාකො'ති? ආමන්තා. පස්වි පඤ්ඤා නිශ්ශක්ඛපගා ඡේදන හෙදනුපගා'ති? ආමන්තා. කම්මවිපාකො, පඤ්ඤා නිශ්ශක්ඛපගා— ඡේදනහෙදනුපගා'ති? න හෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— ලබ්භා පස්වි කෙතුං විකෙකතුං ආඨපෙතුං ඔවිතිතුං විවිතිතුං'ති? ආමන්තා. ලබ්භා කම්මවිපාකො කෙතුං විකෙකතුං² ආඨපෙතුං ඔවිතිතුං විවිතිතුං'ති? න හෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— පස්වි පරෙසං සාධාරණො'ති? ආමන්තා. කම්මවිපාකො පරෙසං සාධාරණො'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— කම්මවිපාකො පරෙසං සාධාරණො'ති? ආමන්තා. නනු ටුත්තං භගවතා=

අසාධාරණ' මඤ්ඤසං— අවොරාගරණො³ තිඛි,
කසිරාථ මච්චො පුඤ්ඤති— සචෙ සුචරිතං වරො'ති.

අත්ථෙව සුත්තන්තො'ති? ආමන්තා. තෙනහි න වත්තබ්බං කම්ම විපාකො පරෙසං සාධාරණො'ති.

4. පස්වි කම්මවිපාකො'ති? ආමන්තා. පස්වං පස්වි සණ්ඨාති. පච්ඡාසත්තා උපපජ්ජන්ති'ති? ආමන්තා. පස්වං විපාකො උපපජ්ජති. පච්ඡාසිපාක පටිලාභාය කම්මං කාරොන්ති'ති? න හෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

5. පස්වි සබ්බසත්තානං කම්මවිපාකො'ති? ආමන්තා. සබ්බෙ සත්තා පස්වං පරිභුඤ්ජන්ති'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ— සබ්බෙ සත්තා; පස්විං පරිභුඤ්ජන්ති'ති? ආමන්තා. අත්ති කෙච්ඡි පස්විං අපරි භුඤ්ජන්තා පරිනිබ්බායන්ති'ති? ආමන්තා. අත්ති කෙච්ඡි කම්මවිපාකං අබ්බෙපෙත්වා පරිනිබ්බායන්ති'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ—.

6. පස්වි වක්ඛවත්ති සත්තස්ස කම්මවිපාකො'ති? ආමන්තා. අඤ්ඤා සත්තා පස්විං පරිභුඤ්ජන්ති'ති? ආමන්තා. වක්ඛවත්ති සත්තස්ස කම්මවිපාකං අඤ්ඤාසත්තා පරිභුඤ්ජන්ති'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— වක්ඛවත්තිසත්තස්ස කම්මවිපාකං අඤ්ඤාසත්තා පරිභුඤ්ජන්ති'ති? ආමන්තා. වක්ඛවත්ති සත්තස්ස එස්සං වෙදනං සඤ්ඤං වෙහනං විත්තං සද්ධං චිරයං සතිං සමාධිං පඤ්ඤං අඤ්ඤාසත්තා පරිභුඤ්ජන්ති'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

1. නහෙවං වත්තබ්බෙ-ඉ-උත්තං

2. විනාසෙකතුං-ම.

3. අවොරාගරණං - ම.

* පස්විකම්මවිපාකො'ති-ම.

7. න වත්තබ්බං පඨවි කම්මවිපාකො'ති? ආමන්තා, නනු අත්ථි¹ ඉසාරිය සංවත්තනිකං² කම්මං අභිපච්ච සංවත්තනිකං³ කම්මං, හෙත වත රෙ වත්තබ්බෙ පඨවි කම්මවිපාකො'ති.

පඨවි කම්ම විපාක කථා⁴ නිවේශනා

7. 8. ජරාමරණං විපාකො'ති කථා.

1. ජරාමරණං විපාකො'ති? ආමන්තා සුඛවේදනියං දුක්ඛවේදනියං අදුක්ඛමසුඛ වේදනියං සුඛාය වේදනාය සම්පයුත්තං දුක්ඛාය වේදනාය සම්පයුත්තං අදුක්ඛමසුඛාය වේදනාය සම්පයුත්තං එසෙසා සම්පයුත්තං වේදනාය සම්පයුත්තං සංකෘතිය සම්පයුත්තං චේතනාය සම්පයුත්තං විතෙතන සම්පයුත්තං සාරම්මණං අත්ථි නස්ස ආවට්ඨනා ආහොගො සමන්තාහාරො මහසිකාරො චේතනා පත්ථනා පණ්ඩිති? න හෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ— නනු න සුඛවේදනියං න දුක්ඛවේදනියං—පෙ— අනාරම්මණං නත්ථි නස්ස ආවට්ඨනා—පෙ— පණ්ඩිති? ආමන්තා, ගඤ්චි න සුඛවේදනියං න දුක්ඛවේදනියං—පෙ— අනාරම්මණං නත්ථි නස්ස ආවට්ඨනා—පෙ— පණ්ඩි නො ව වත රෙ වත්තබ්බෙ—පෙ— ජරාමරණං විපාකො'ති.

2. එසෙසා විපාකො එසෙසා සුඛවේදනියො දුක්ඛවේදනියො—පෙ—සාරම්මණො අත්ථි නස්ස ආවට්ඨනා—පෙ— පණ්ඩිති? ආමන්තා, ජරාමරණං විපාකො ජරාමරණං සුඛවේදනියං දුක්ඛවේදනියං—පෙ— සාරම්මණං අත්ථි නස්ස ආවට්ඨනා—පෙ— පණ්ඩිති? නහෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ— ජරාමරණං විපාකො, ජරාමරණං න සුඛවේදනියං න දුක්ඛවේදනියං—පෙ— අනාරම්මණං නත්ථි නස්ස ආවට්ඨනා—පෙ—පණ්ඩිති? ආමන්තා, එසෙසා විපාකො, එසෙසා න සුඛවේදනියො න දුක්ඛවේදනියො—පෙ— අනාරම්මණො, නත්ථි නස්ස ආවට්ඨනා—පෙ—පණ්ඩිති? න හෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ—.

3. අකුසලානං ධම්මානං ජරාමරණං, අකුසලානං ධම්මානං විපාකො'ති? ආමන්තා, කුසලානං ධම්මානං ජරාමරණං, කුසලානං ධම්මානං විපාකො'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ— කුසලානං ධම්මානං ජරාමරණං න වත්තබ්බෙ කුසලානං ධම්මානං විපාකො'ති? ආමන්තා, අකුසලානං ධම්මානං ජරාමරණං, න වත්තබ්බෙ අකුසලානං ධම්මානං විපාකො'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ—.

4. කුසලානං ධම්මානං ජරාමරණං, අකුසලානං ධම්මානං විපාකො'ති? ආමන්තා, අකුසලානං ධම්මානං ජරාමරණං, කුසලානං ධම්මානං විපාකො'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ— අකුසලානං ධම්මානං ජරාමරණං

1. ගඤ්චි අත්ථි - 9 2 සංවත්තනිකං - 9. 3. විපාකො'ති - 9.

න වත්තබ්බං ඤාසලානං ධම්මානං විපාකෝති? ආමන්තා. ඤාසලානං ධම්මානං ජරාමරණං, න වත්තබ්බං අඤාසලානං ධම්මානං විපාකෝති? නහෙවං වත්තබ්බං —පෙ—.

5. ඤාසලානඤ්ච අඤාසලානඤ්ච ධම්මානං ජරාමරණං, අඤාසලානං ධම්මානං විපාකෝති? ආමන්තා. ඤාසලානඤ්ච අඤාසලානඤ්ච ධම්මානං ජරාමරණං, ඤාසලානං ධම්මානං විපාකෝති? නහෙවං වත්තබ්බං —පෙ— ඤාසලානං ච අඤාසලානං ච ධම්මානං ජරාමරණං, න වත්තබ්බං ඤාසලානං ධම්මානං විපාකෝති? ආමන්තා. ඤාසලානං ච අඤාසලානං ච ධම්මානං ජරාමරණං, න වත්තබ්බං අඤාසලානං ධම්මානං විපාකෝති? න හෙවං වත්තබ්බං —පෙ—.

6. න වත්තබ්බං ජරාමරණං විපාකෝති? ආමන්තා. නහු අත්ථි දුඛිණ්ණ සංවත්තනියං කම්මං අප්පායුක සංවත්තනියං කම්මංති? ආමන්තා. ගඤ්චි අත්ථි දුඛිණ්ණ සංවත්තනියං කම්මං අප්පායුක සංවත්තනියං කම්මං. තෙන වහ රෙ වත්තබ්බං ජරාමරණං විපාකෝති.

ජරාමරණං විපාකෝති කථා නිබ්බන්තා.

7. 9. අරිය ධම්මවිපාක කථා.

1. නත්ථි අරියධම්ම විපාකෝති? ආමන්තා. නහු මහපඵලං සාමඤ්ඤං මහපඵලං බ්‍රහ්මඤ්ඤංති? ආමන්තා. ගඤ්චි මහපඵලං සාමඤ්ඤං මහපඵලං බ්‍රහ්මඤ්ඤං තො ච වහ රෙ වත්තබ්බං නත්ථි අරියධම්ම විපාකෝති.

2. නත්ථි අරියධම්ම විපාකෝති? ආමන්තා. නහු අත්ථි සොභාපත්ති ඵලංති? ආමන්තා. ගඤ්චි අත්ථි සොභාපත්ති ඵලං, තො ච වහ රෙ වත්තබ්බං නත්ථි අරියධම්මවිපාකෝති. නහු අත්ථි සංකදායමි ඵලං —පෙ— අනාගාමිඵලං —පෙ—. අරහත්ත ඵලංති? ආමන්තා. ගඤ්චි අත්ථි අරහත්තඵලං තො ච වහ රෙ වත්තබ්බං නත්ථි අරියධම්මවිපාකෝති?

3. සොභාපත්තිඵලං න විපාකෝති? ආමන්තා. දුකඵලං න විපාකෝති? නහෙවං වත්තබ්බං —පෙ—සොභාපත්ති ඵලං න විපාකෝති. ආමන්තා. සීලඵලං —පෙ— භාවිතා ඵලං න විපාකෝති? නහෙවං වත්තබ්බං —පෙ— සංකදායමි ඵලං —පෙ— අනාගාමිඵලං —පෙ— අරහත්ත ඵලං න විපාකෝති? ආමන්තා. දුකඵලං න විපාකෝති? නහෙවං වත්තබ්බං —පෙ— අරහත්තඵලං න විපාකෝති? ආමන්තා. සීලඵලං —පෙ— භාවිතාඵලං න විපාකෝති? න හෙවං වත්තබ්බං —පෙ—.

4. දුකඵලං විපාකෝති? ආමන්තා. සොභාපත්ති ඵලං විපාකෝති? නහෙවං වත්තබ්බං —පෙ— දුකඵලං විපාකෝති? ආමන්තා. සංකදායමි

එලං—පෙ—අනාගාමිඑලං —පෙ—අරහත්තඑලං විපාකො'නි? න හෙවං
වත්තබ්බෙ—පෙ—, සීලඑලං —පෙ— භාවනාඑලං විපාකො'නි? ආමන්තා
සොභාපත්ති එලං විපාකො'නි? නහෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ—, භාවනා එලං
විපාකො'නි? ආමන්තා, සංඝදාගාමිඑලං —පෙ— අනාගාමිඑලං —පෙ—
අරහත්තඑලං විපාකො'නි? න හෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ—.

5. කාමාවචරං කුසලං සම්පාදා'නි? ආමන්තා ලොකුත්තරං
කුසලං—සම්පාදා'නි? නහෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ— රූපාවචරං කුසලං
—පෙ— අරූපාවචරං කුසලං සම්පාදා'නි? ආමන්තා, ලොකුත්තරං
කුසලං සම්පාදා'නි? නහෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ— ලොකුත්තරං කුසලං
අම්පාදා'නි? ආමන්තා, කාමාවචරං කුසලං අම්පාදා'නි? නහෙවං
වත්තබ්බෙ—පෙ—, ලොකුත්තරං කුසලං අම්පාදා'නි? ආමන්තා,
රූපාවචරං කුසලං —පෙ— අරූපාවචරං කුසලං අම්පාදා'නි? නහෙවං
වත්තබ්බෙ—පෙ—.

6. කාමාවචරං කුසලං සම්පාදා ආවසයාමි'නි? ආමන්තා,
ලොකුත්තරං කුසලං සම්පාදා ආවසයාමි'නි? න හෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ—
රූපාවචරං කුසලං —පෙ— අරූපාවචරං කුසලං සම්පාදා ආවසයාමි'නි?
ආමන්තා, ලොකුත්තරං කුසලං සම්පාදා ආවසයාමි'නි? නහෙවං
වත්තබ්බෙ—පෙ— ලොකුත්තරං කුසලං සම්පාදා අපවසයාමි'නි.
ආමන්තා, කාමාවචරං කුසලං සම්පාදා අපවසයාමි'නි? නහෙවං
වත්තබ්බෙ—පෙ— ලොකුත්තරං කුසලං සම්පාදා අපවසයාමි'නි?
ආමන්තා, රූපාවචරං කුසලං —පෙ— අරූපාවචරං කුසලං සම්පාදා
අපවසයාමි'නි? නහෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ—.

අජිකම්ම විපාක කථා නිවර්තනා.

7. 10. විපාකො විපාකධම්මධම්මො'නි කථා.

1. විපාකො විපාක ධම්ම ධම්මො'නි? ආමන්තා, වස්ස විපාකො
විපාක ධම්මධම්මො'නි? න හෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ—, වස්ස විපාකො
විපාක ධම්ම ධම්මො'නි? ආමන්තා, වස්ස වාස්සෙව තත්ථ දුක්ඛස්ස අන්ත
කිරියා, තත්ථ වට්ඨප්පච්ඡේදො, තත්ථ අනුප්පාද පරිනිබ්බානං'නි? නහෙවං
වත්තබ්බෙ—පෙ—.

2. විපාකො විපාක ධම්ම ධම්මො'නි? ආමන්තා, විපාකො'නි වා
විපාක ධම්ම ධම්මො'නි වා විපාක ධම්ම ධම්මො'නි වා විපාකො වා¹
එසෙ'සෙ එකධෙය් සමෙ සමහාගෙ තජ්ජානෙ'නි? නහෙවං වත්තබ්බෙ
—පෙ—.

3. විපාකො විපාක ධම්ම ධම්මෝ'ති? ආමන්තා. විපාකො ච විපාක ධම්ම ධම්මෝ ච, විපාක ධම්ම ධම්මෝ ච විපාකො ච, සහගතා සහජාතා සං සට්ඨා සම්පයුතා. එකුප්පාදා එකතිරොධා එකවස්සුකා එකා රම්මණා'ති? නහෙවං චත්තබ්බේ — පෙ —.

4. විපාකො විපාකධම්ම ධම්මෝ'ති? ආමන්තා. තඤ්ඤෙව අකුසලං, සො අකුසලස්ස විපාකො. තඤ්ඤෙව කුසලං සො කුසලස්ස විපාකෝ'ති? නහෙවං චත්තබ්බේ — පෙ — විපාකො විපාක ධම්ම ධම්මෝ'ති? ආමන්තා. යෙ තෙව චිත්තෙන පාණං ගන්ති තෙනෙ'ව චිත්තෙන නිරයෙ පට්ඨති. යෙ තෙව චිත්තෙන දුකං දෙති, තෙතෙ'ව චිත්තෙන සග්ගෙ මොදාති'ති? නහෙවං චත්තබ්බේ — පෙ —.

5. න චත්තබ්බේ විපාකො විපාක ධම්ම ධම්මෝ'ති? ආමන්තා. නානු විපාකා චත්තාරො බක්ඛා අරුපිතො අඤ්ඤමඤ්ඤපට්ඨයා'ති? ආමන්තා. ගඤ්චි විපාකා චත්තාරො බක්ඛා අරුපිතො අඤ්ඤමඤ්ඤපට්ඨයා. තෙන වහ රෙ චත්තබ්බේ විපාකො විපාකධම්ම ධම්මෝ'ති.

විපාකො විපාකධම්ම ධම්මෝ'ති* කථා නිට්ඨිතා.

සන්නාමා වග්ගො නිට්ඨිතො.

කස්ස උද්දාමං.

සංගතො සම්පයුතො¹ චේතසිකො ධම්මො,
චේතසිකං දුකං පරිභොගමයං පුඤ්ඤං වස්සති.
ඉතො දිනොතන භාථි යාපෙන්නි² පස්චි කම්මවිපාකො.
ජරාමරණං විපාකො න ජි අරිය ධම්ම විපාකෝ'ති,
විපාකො විපාක ධම්ම ධම්මෝ'ති.

අට්ඨමො වග්ගො

8. 1. ගති කථා.

1. ඡ ගතියෝ'ති? ආමන්තා. නානු පඤ්චගතියො චුත්තා හගවතා-
“නිරයො නිරවජාත යොති පෙත්තිවිසයො”³ මනුස්සා දෙවා'ති? ආමන්තා.
ගඤ්චි පඤ්චගතියො චුත්තා භගවතා-“නිරයො නිරවජාතයොති පෙත්ති
විසයො”³ මනුස්සා දෙවා. තො ච වහ රෙ චත්තබ්බේ ඡ ගතියෝ'ති.

1. සම්පයුතො-ම. 2. යාපෙන්නි-ඉ. 3. පිත්ති විසයො-ම.

* විපාක ධම්මධම්මෝති කථා-ඉ.

2. ඡ ගතියො'ති? ආමන්තා, නනු කාලකඤ්ජිනා අසුරා පෙතානං සමානවණණා සමානභොගා සමානාහාරා සමානායුකා පෙතෙති සහ ආවාන-විවානං ගච්ඡන්ති'ති? ආමන්තා, ගඤ්ඤි කාලකඤ්ජිනා අසුරා පෙතානං සමානවණණා සමානභොගා සමානාහාරා සමානායුකා පෙතෙති සහ ආවාන-විවානං ගච්ඡන්ති, තො ච වත රෙ වත්තබ්බෙ ඡ ගතියො'ති?

3. ඡ ගතියො'ති? ආමන්තා, නනු චෙපපිත්ති සපරිසා¹ දෙවතානං සමානවණණා සමානභොගා සමානාහාරා සමානායුකා දෙවෙති සහ ආවාන-විවානං ගච්ඡන්ති'ති? ආමන්තා, ගඤ්ඤි චෙපපිත්ති සපරිසා¹ දෙවතානං සමානවණණා සමානභොගා සමානාහාරා සමානායුකා දෙවෙති සහ ආවාන-විවානං ගච්ඡන්ති, තො ච වත රෙ වත්තබ්බෙ ඡ ගතියො'ති.

4. ඡ ගතියො'ති? ආමන්තා, නනු චෙපපිත්ති සපරිසා¹ පුබ්බ දෙවො'ති? ආමන්තා, ගඤ්ඤි චෙපපිත්ති සපරිසා¹ පුබ්බදෙවො, තො ච වතරෙ වත්තබ්බෙ ඡ ගතියො'ති.

5. න වත්තබ්බං ඡ ගතියො'ති? ආමන්තා, නනු අභි අසුරායො-සො'ති? ආමන්තා, ගඤ්ඤි අභි අසුරායො, තො ච වත රෙ වත්තබ්බෙ ඡ ගතියො'ති.

ගති කථා නිබ්බිතා.

8. 2. අනාගරාහව කථා.

1. අභි අනාරාහවො'ති? ආමන්තා, කාමහවො'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අභි අනාරාහවො'ති? ආමන්තා, රූපහවො'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අභි අනාරාහවො'ති? ආමන්තා, අරූප හවො'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

2. අභි අනාරාහවො'ති? ආමන්තා, කාමහවස්ස ච රූපහවස්ස ච අනාරාහ අභි අනාරාහවො'ති නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අභි අනාරාහවො'ති? ආමන්තා, රූපහවස්ස ච අරූපහවස්ස ච අනාරාහ අභි අනාරාහවො'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

3. කාමහවස්ස ච රූපහවස්ස ච අනාරාහ අභි අනාරාහවො'ති? ආමන්තා, ගඤ්ඤි කාමහවස්ස ච රූපහවස්ස ච අනාරාහ අභි අනාරාහවො, තො ච වත රෙ වත්තබ්බෙ අභි අනාරාහවො'ති. රූප හවස්ස ච අරූපහවස්ස ච අනාරාහ අභි අනාරාහවො'ති? ආමන්තා, ගඤ්ඤි රූපහවස්ස ච අරූපහවස්ස ච අනාරාහ අභි අනාරාහවො, තො ච වත රෙ වත්තබ්බෙ-අභි අනාරාහවො'ති.

1. චෙපපිත්ති පරිසා-ඉ.

4. අපි අනුරාහවෝති? ආමනනා. පඤ්චමි සා යොති, ඡව්ඤ්චි සා ගති, අට්ඨමි සා විඤ්ඤාණංගිති, දසමො සො සත්තාචාසෝති? නහෙවං චත්තඛෙබ්බ —පෙ— අපි අනුරාහවෝති? ආමනනා. අනුරාහවො හවො ගති සත්තාචාසො, සංසාරො යොති විඤ්ඤාණංගිති අනුරාහවපට්ඨානෝති? නහෙවං චත්තඛෙබ්බ —පෙ— අපි අනුරාහවුපගං කම්මංති? නහෙවං චත්තඛෙබ්බ —පෙ— අපි අනුරාහවුපගං සත්තාති? නහෙවං චත්තඛෙබ්බ —පෙ— අනුරාහවෙ සත්තා ජායනති ජියනති මියනති වචනති උපපජ්ජනති? නහෙවං චත්තඛෙබ්බ —පෙ— අනුරාහවෙ අපි රූපා¹ වෙදනා සඤ්ඤා සංකාර විඤ්ඤාණෝති? නහෙවං චත්තඛෙබ්බ —පෙ— අනුරාහවො පඤ්චවොසාරෝති? නහෙවං චත්තඛෙබ්බ —පෙ—.

5. අපි කාමහවො, කාමහවො හවො ගති සත්තාචාසො සංසාරො යොති විඤ්ඤාණංගිති අනුරාහවපට්ඨානෝති? ආමනනා. අපි අනුරාහවො අනුරාහවො හවො ගති සත්තාචාසො සංසාරො යොති විඤ්ඤාණංගිති අනුරාහව පට්ඨානෝති? නහෙවං චත්තඛෙබ්බ —පෙ— අපි කාමහවුපගං කම්මංති? ආමනනා. අපි අනුරාහවුපගං කම්මංති? නහෙවං චත්තඛෙබ්බ —පෙ— අපි කාමහවුපගං සත්තාති? ආමනනා. අපි අනුරාහවුපගං සත්තාති? නහෙවං චත්තඛෙබ්බ —පෙ— කාමහවෙ සත්තා ජායනති ජියනති මියනති වචනති උපපජ්ජනති? ආමනනා. අනුරාහවෙ සත්තා ජායනති ජියනති මියනති වචනති උපපජ්ජනති? නහෙවං චත්තඛෙබ්බ —පෙ— කාමහවෙ අපි රූපා¹ වෙදනා සඤ්ඤා සංකාර විඤ්ඤාණෝති? ආමනනා. අනුරාහවෙ අපි රූපා¹ වෙදනා සඤ්ඤා සංකාර විඤ්ඤාණෝති? නහෙවං චත්තඛෙබ්බ —පෙ— කාමහවො පඤ්චවොසාරහවෝති? ආමනනා. අනුරාහවො පඤ්චවොසාරහවෝති? නහෙවං චත්තඛෙබ්බ —පෙ—.

6. අපි රූපහවො, රූපහවො හවො ගති සත්තාචාසො සංසාරො යොති විඤ්ඤාණංගිති අනුරාහව පට්ඨානෝති? ආමනනා. අපි අනුරාහවො අනුරාහවො හවො ගති සත්තාචාසො සංසාරො යොති විඤ්ඤාණංගිති අනුරාහව පට්ඨානෝති? නහෙවං චත්තඛෙබ්බ —පෙ— අපි රූපහවුපගං කම්මංති? ආමනනා. අපි අනුරාහවුපගං කම්මංති? නහෙවං චත්තඛෙබ්බ —පෙ— අපි රූපහවුපගං සත්තාති? ආමනනා. අපි අනුරාහවුපගං සත්තාති? නහෙවං චත්තඛෙබ්බ —පෙ— රූපහවෙ සත්තා ජායනති ජියනති මියනති වචනති උපපජ්ජනති ආමනනා. අනුරාහවෙ සත්තා ජායනති ජියනති මියනති වචනති උපපජ්ජනති? නහෙවං චත්තඛෙබ්බ —පෙ— රූපහවෙ අපි රූපා¹ වෙදනා සඤ්ඤා සංකාර විඤ්ඤාණෝති? ආමනනා. අනුරාහවෙ අපි රූපා¹ වෙදනා සඤ්ඤා සංකාර විඤ්ඤාණෝති? නහෙවං චත්තඛෙබ්බ —පෙ— රූපහවො

පසුවවොසාර හවො'නි? ආමන්තා. අන්තරා හවො පසුවවොසාර හවො'නි? නහෙවං චත්තබ්බෙ —පෙ—.

7. අපි අරුපහවො, අරුපහවො හවො ගති සත්තාචාසො සංසාරො යොති විඤ්ඤාණධර්මිනි අත්තභාව පටිලාහො'නි? ආමන්තා. අපි අන්තරාහවො, අන්තරාහවො හවො ගති සත්තාචාසො සංසාරො යොති විඤ්ඤාණධර්මිනි අත්තභාව [පටිලාහො'නි? නහෙවං චත්තබ්බෙ —පෙ—¹] අපි අරුපහච්ඡපගා ඛමමං'නි? ආමන්තා. අපි අන්තරා-හච්ඡපගා ඛමමං'නි? නහෙවං චත්තබ්බෙ —පෙ— අපි අරුපහච්ඡපගා සත්තා'නි? ආමන්තා. අපි අන්තරාහච්ඡපගා සත්තා'නි? නහෙවං චත්තබ්බෙ —පෙ— අරුපහවෙ සත්තා ජායන්ති ජ්‍යෙත්ති මියන්ති වචන්ති උපපජ්ජන්ති? ආමන්තා. අන්තරාහවෙ සත්තා ජායන්ති ජ්‍යෙත්ති මියන්ති වචන්ති උපපජ්ජන්ති? නහෙවං චත්තබ්බෙ —පෙ— අරුප හවෙ අපි වෙදනා සඤ්ඤා සංකාරා විඤ්ඤාණං'නි? ආමන්තා. අන්තරා හවෙ අපි වෙදනා සඤ්ඤා සංකාරා විඤ්ඤාණං'නි නහෙවං චත්තබ්බෙ —පෙ— අරුපහවො චතුචොසාර හවො'නි? ආමන්තා. අන්තරාහවො චතුචොසාර හවො'නි? නහෙවං චත්තබ්බෙ —පෙ—.

8. අපි අන්තරාහවො'නි? ආමන්තා. සබ්බසංඤ්ඤාව සත්තානං අපි අන්තරාහවො'නි? නහෙවං චත්තබ්බෙ —පෙ— සබ්බසංඤ්ඤාව සත්තානං නපි අන්තරාහවො'නි? ආමන්තා. හඤ්චි සබ්බසංඤ්ඤාව සත්තානං නපි අන්තරාහවො. නො ච වත රෙ චත්තබ්බෙ අපි අන්තරාහවො'නි.

9. අපි අන්තරාහවො'නි? ආමන්තා. ආනන්තරියස්ස² පුග්ගලස්ස අපි අන්තරාහවො'නි? නහෙවං චත්තබ්බෙ —පෙ— ආනන්තරියස්ස² පුග්ගලස්ස නපි අන්තරා හවො'නි? ආමන්තා. හඤ්චි ආනන්තරියස්ස² පුග්ගලස්ස නපි අන්තරාහවො නො ච වත රෙ චත්තබ්බෙ අපි අන්තරා හවො'නි.

10. න ආනන්තරියස්ස² පුග්ගලස්ස අපි අන්තරාහවො'නි? ආමන්තා. ආනන්තරියස්ස² පුග්ගලස්ස අපි අන්තරාහවො'නි? නහෙවං චත්තබ්බෙ —පෙ— ආනන්තරියස්ස² පුග්ගලස්ස නපි අන්තරාහවො'නි? ආමන්තා. න ආනන්තරියස්ස² පුග්ගලස්ස නපි අන්තරාහවො'නි? නහෙවං චත්තබ්බෙ —පෙ— නිරුප්පගස්ස පුග්ගලස්ස —පෙ— අසඤ්ඤාසත්තාපගස්ස පුග්ගලස්ස —පෙ— අරුප්පගස්ස පුග්ගලස්ස අපි අන්තරාහවො'නි? නහෙවං චත්තබ්බෙ —පෙ— අරුප්පගස්ස පුග්ගලස්ස නපි අන්තරාහවො'නි? ආමන්තා. හඤ්චි අරුප්පගස්ස පුග්ගලස්ස නපි අන්තරාහවො නො ච වත රෙ චත්තබ්බෙ අපි අන්තරාහවො'නි.

11. න අරුප්පගස්ස පුග්ගලස්ස අපි අන්තරාහවො'නි? ආමන්තා. අරුප්පගස්ස පුග්ගලස්ස අපි අන්තරාහවො'නි? නහෙවං චත්තබ්බෙ —පෙ—

1. පටිලාහො'නි? ආමන්තා-ඉ. 2. ආනන්තරියස්ස - ඉ.

අරුපුප්පය පුග්ගලය නැති අන්තරාහවෝති? ආමන්තා. න අරුපුප්පය පුග්ගලය නැති අන්තරාහවෝති? න හෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ—.

12. න වත්තබ්බෙ අති අන්තරාහවෝති? ආමන්තා. නනු අන්තරාහවෝති පුග්ගලය අති? ආමන්තා. හසු අන්තරාහවෝති පුග්ගලය අති. තෙන වත රෙ වත්තබ්බෙ¹ අති අන්තරාහවෝති.

13 අන්තරාහවෝති පුග්ගලය අති කතා අති අන්තරාහවෝති? ආමන්තා. උපනව පුග්ගලය අති කතා අති උපනවහවෝති? න හෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අන්තරාහවෝති පුග්ගලය අති කතා අති අන්තරාහවෝති? ආමන්තා. අසඬාර පුග්ගලය —පෙ— අසඬාර පුග්ගලය අති කතා අති අසඬාරහවෝති? නහෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ—.

අන්තරාහව කථා නිවර්තනා.

8 3. කාමගුණ කථා.

1. පඤ්චව කාමගුණ කාමධාතු? ආමන්තා. නනු අති තප්පිසඤ්ඤාතො ජන්ද? ආමන්තා. හසු අති තප්පිසඤ්ඤාතො ජන්ද. තො ව වත රෙ වත්තබ්බෙ පඤ්චව කාමගුණ කාමධාතු? නනු අති තප්පිසඤ්ඤාතො රාගො තප්පිසඤ්ඤාතො ජන්ද තප්පිසඤ්ඤාතො ජන්දරාගො තප්පිසඤ්ඤාතො සඬක්ඛප්පො තප්පිසඤ්ඤාතො රාගො තප්පිසඤ්ඤාතො සඬක්ඛප්පරාගො තප්පිසඤ්ඤාතො පිති තප්පිසඤ්ඤාතො සොමනස්සං තප්පිසඤ්ඤාතො පිති සොමනස්සං? ආමන්තා. හසු අති තප්පිසඤ්ඤාතො පිති සොමනස්සං. තො ව වත රෙ වත්තබ්බෙ පඤ්චව කාමගුණ කාමධාතු? නි

2. පඤ්චව කාමගුණ කාමධාතු? ආමන්තා. මනුස්සානං මනුස්ස කාමධාතු? න හෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ— මනුස්සානං සොනං—පෙ— මනුස්සානං සානං —පෙ— මනුස්සානං ජිව්හං²—පෙ— මනුස්සානං කායො—පෙ— මනුස්සානං මනො න කාමධාතු? න හෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— මනුස්සානං මනො න කාමධාතු? ආමන්තා. නනු චුත්තං හගචනා—

පඤ්චකාම ගුණ ලොකෙ— මනො ජිව්හං පච්චිකා,
එති ජන්දං විරාජෙනා— එවං දුක්ඛං පච්චිකා²ති,

අනෙව සුත්තනෙකා? ආමන්තා. තෙන හි න වත්තබ්බෙ මනුස්සානං මනො න කාමධාතු? නි.

1. තො ව වත රෙ වත්තබ්බෙ — ම 2. ජිව්හං — ඉ.

3. පඤ්ඤව භාමගුණා භාමධාතු'නි? ආමනතා භාමගුණා හවො ගති සත්තාවාසො සංසාරො යොති විඤ්ඤාණංගිති අත්තහාව පටිලාභො'නි? න හෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ— අප්පි භාමගුණාපගං¹ භාමමං'නි? න හෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ— අප්පි භාමගුණාපගං සත්තා'නි? න හෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ— භාමගුණෙ සත්තා ජායනති ජීයනති මීයනති වචනති උපපජ්ජනති'නි? න හෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ— භාමගුණෙ අප්පි රූපා² වෙදනා සඤ්ඤා සංඛාරා විඤ්ඤාණං'නි? න හෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ— භාමගුණා පඤ්ඤවොඤ්ඤා හවො'නි? න හෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ— භාමගුණෙ සම්මාසම්මුද්ධා උපපජ්ජනති, පච්චෙකසම්මුද්ධා උපපජ්ජනති සාවකස්සගං උපපජ්ජනති'නි? න හෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ—

4. භාමධාතු හවො ගති සත්තාවාසො සංසාරො යොති විඤ්ඤාණංගිති අත්තහාව පටිලාභො'නි? ආමනතා භාමගුණා හවො ගති සත්තාවාසො සංසාරො යොති විඤ්ඤාණංගිති අත්තහාව පටිලාභො'නි? න හෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ— අප්පි භාමධාතුපගං භාමමං'නි? ආමනතා, අප්පි භාමගුණාපගං භාමමං'නි? න හෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ— අප්පි භාමධාතුපගං සත්තා'නි? ආමනතා, අප්පි භාමගුණාපගං සත්තා'නි? න හෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ— භාමධාතුයා සත්තා ජායනති ජීයනති මීයනති වචනති උපපජ්ජනති'නි? ආමනතා, භාමගුණෙ³ සත්තා ජායනති ජීයනති මීයනති වචනති උපපජ්ජනති'නි? න හෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ— භාමධාතුයා අප්පි රූපා වෙදනා සඤ්ඤා සංඛාරා විඤ්ඤාණං'නි? ආමනතා, භාමගුණෙ³ අප්පි රූපා වෙදනා සඤ්ඤා සංඛාරා විඤ්ඤාණං'නි? න හෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ— භාමධාතු පඤ්ඤවොඤ්ඤා හවො'නි? ආමනතා, භාමගුණා පඤ්ඤවොඤ්ඤා හවො'නි? න හෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ— භාමධාතුයා සම්මාසම්මුද්ධා උපපජ්ජනති, පච්චෙකසම්මුද්ධා උපපජ්ජනති, සාවකස්සගං උපපජ්ජනති'නි? ආමනතා, භාමගුණෙ³ සම්මාසම්මුද්ධා උපපජ්ජනති, පච්චෙකසම්මුද්ධා උපපජ්ජනති, සාවකස්සගං උපපජ්ජනති'නි? න හෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ—

5. න වත්තබ්බං පඤ්ඤව භාමගුණා භාමධාතු'නි? ආමනතා, න භු චුත්තං හභවතා— “පඤ්ඤමෙ භික්ඛවෙ භාමගුණා— භවමෙ පඤ්ඤව? චක්ඛුච්ඤෙඤ්ඤායා රූපා ඉට්ඨා කාන්තා මනාපා පියරූපා කාමුපසංගිතා රජනියා, සොභවිඤ්ඤායා සද්දා—පෙ— ස.නවිඤ්ඤායා ගඤ්ඤා— පෙ— ජීවහාවිඤ්ඤායා රසා—පෙ— කායවිඤ්ඤායා ථොට්ඨබ්බා ඉට්ඨා කාන්තා මනාපා පියරූපා කාමුපසංගිතා රජනියා ඉමෙ බො භික්ඛවෙ පඤ්ඤාභාමගුණා'නි, අරොව සුත්තනෙතා'නි? ආමනතා, භොති හි පඤ්ඤව භාමගුණා භාමධාතු'නි

භාමගුණකාමා නිවසිතා.

1. භාමගුණාපගං - 2. රූපං - 3. භාමගුණා - 4.

8. 4. කාම කථා.

පඤ්ඤාචායනානා කාමා'ති ආමන්තා. නනු අත්ථි තප්පට්ඨසංයුතො ඡන්දො'ති? ආමන්තා. හඤ්චි අත්ථි තප්පට්ඨසංයුතො ඡන්දො, නො ච වහ රෙ වත්තබ්බෙ පඤ්ඤාචායනානා කාමා'ති. නනු අත්ථි තප්පට්ඨසංයුතො රුගො තප්පට්ඨසංයුතො ඡන්දො, තප්පට්ඨසංයුතො ඡන්දරුගො තප්පට්ඨසංයුතො සඤ්ඤාපෙසා තප්පට්ඨසංයුතො රුගො තප්පට්ඨසංයුතො සඤ්ඤාපරුගො තප්පට්ඨසංයුතො පීති තප්පට්ඨසංයුතො සොමනස්සං, තප්පට්ඨසංයුතො පීති සොමනස්සං ති? ආමන්තා. හඤ්චි අත්ථි තප්පට්ඨසංයුතො පීති සොමනස්සං, නො ච වහ රෙ වත්තබ්බෙ පඤ්ඤාචායනානා කාමා'ති.

2. න වත්තබ්බං පඤ්ඤාචායනානා කාමා'ති. පඤ්ඤාචායනානා කාමා'ති? ආමන්තා. නනු චුත්තං හගවතා- “පඤ්ඤිමෙ භික්ඛවෙ කාමගුණා, කාමමෙ පඤ්ඤා? චක්ඛුච්ඤෙඤ්ඤායා රූපා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා පියරූපා කාමුපසංගිතා රජනීයා, සොභව්ඤෙඤ්ඤායා, සද්දා —පෙ— ඝාණවිඤ්ඤායා ගන්ධා —පෙ— ජ්වහා විඤ්ඤායා රසා —පෙ— කායවිඤ්ඤායා ථොට්ඨබ්බා. ඉට්ඨා කන්තා මනාපා පියරූපා කාමුපසංගිතා රජනීයා. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ පඤ්ඤාකාමගුණා'ති. අප්ඨෙව සුත්තන්තො'ති? ආමන්තා. තෙන හි පඤ්ඤාචායනානා කාමා'ති.

3. පඤ්ඤාචායනානා කාමා'ති? ආමන්තා. නනු චුත්තං හගවතා- “පඤ්ඤිමෙ භික්ඛවෙ කාමගුණා, කාමමෙ පඤ්ඤා? චක්ඛුච්ඤෙඤ්ඤායා රූපා —පෙ— කායවිඤ්ඤායා ථොට්ඨබ්බා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා පියරූපා කාමුපසංගිතා රජනීයා. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ පඤ්ඤාකාමගුණා. අපි ච භික්ඛවෙ තෙනෙ කාමගුණා නාමෙතො¹ අරියස්සවිතයෙ වුවවන්ති,

සඤ්ඤාපරුගො පුරිසස්ස කාමො - න තෙ කාමො යාති චිත්තානි ලොකෙ,
සඤ්ඤාපරුගො පුරිසස්ස කාමො - නිට්ඨන්ති චිත්තානි තථෙව ලොකෙ,
අප්ඨෙ'ත්ථ සිරා විතයං'ති ඡන්දො'ති.

අප්ඨෙ'ව සුත්තන්තො'ති? ආමන්තා. තෙන හි න වත්තබ්බං පඤ්ඤාචායනානා කාමා'ති.

කාම කථා නිවර්තනා.

8. 5. රූපධාතු කථා.

1. රූපිතො ධම්මො රූපධාතු'ති? ආමන්තා. රූපං හවො ගති සත්තාවාසො සංසාරො යොති විඤ්ඤාණවට්ඨිති අත්තනාව පටිලාභො'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අත්ථි රූපුපගා කාමන්ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අත්ථි රූපුපගා සත්තා'ති? න ගෙවං වත්තබ්බෙ

1. නාමානෙ-ඉ.

—පෙ— රූපෙ සත්තා ජායනති ජියනති මියනති චචනති උපපජ්ජන්ති? න හෙවං චත්තබ්බෙ —පෙ— රූපෙ අත්ථි රූපා වෙදනා සංඝායා විඤ්ඤාණංති? න හෙවං චත්තබ්බෙ —පෙ— රූපං පඤ්චවොභාරභවොති? න හෙවං චත්තබ්බෙ —පෙ—.

2. රූපධාතු භවො ගති —පෙ— අත්තභාව පටිලාභොති? ආමන්තා. රූපං භවො ගති —පෙ— අත්තභාව පටිලාභොති? න හෙවං චත්තබ්බෙ —පෙ— අත්ථි රූපධාතුපගං ඛමමංති? ආමන්තා. අත්ථි රූපුපගං ඛමමංති? න හෙවං චත්තබ්බෙ —පෙ— අත්ථි රූප ධාතුපගා සත්තාති? ආමන්තා. අත්ථි රූපුපගා සත්තාති? න හෙවං චත්තබ්බෙ —පෙ— රූපධාතුසා සත්තා ජායනති ජියනති මියනති චචනති උපපජ්ජන්ති? ආමන්තා. රූපෙ සත්තා ජායනති ජියනති මියනති චචනති උපපජ්ජන්ති? න හෙවං චත්තබ්බෙ —පෙ— රූප ධාතුසා අත්ථි රූපා වෙදනා සංඝායා විඤ්ඤාණංති? ආමන්තා. රූපෙ අත්ථි රූපා වෙදනා සංඝායා විඤ්ඤාණංති? න හෙවං චත්තබ්බෙ —පෙ— රූපධාතු පඤ්චවොභාරභවොති? ආමන්තා. රූපං පඤ්චවොභාරභවොති? න හෙවං චත්තබ්බෙ —පෙ— රූපිකො ධම්මා රූපධාතු කාමධාතුසා අත්ථි රූපංති? ආමන්තා. සා'ච කාමධාතු සා රූපධාතුති? න හෙවං චත්තබ්බෙ —පෙ— සා'ච කාමධාතු සා රූපධාතුති? ආමන්තා. කාම භවෙත සමන්තාගතො පුග්ගලො ද්විති භවෙති සමන්තාගතො තොති කාමභවෙත ච රූපභවෙත චාති? න හෙවං චත්තබ්බෙ —පෙ—.

රූපධාතු කථා නිව්ඛිතා.

8. 6. අරූප ධාතු කථා.

1. අරූපිකො ධම්මා අරූප ධාතුති? ආමන්තා. වෙදනා භවො ගති සත්තාචාසො සංසාරො යොති විඤ්ඤාණධර්මිති අත්තභාව පටිලාභොති? න හෙවං චත්තබ්බෙ —පෙ— අත්ථි වෙදනුපගං ඛමමංති? න හෙවං චත්තබ්බෙ —පෙ— අත්ථි වෙදනුපගා සත්තාති? න හෙවං චත්තබ්බෙ —පෙ— වෙදනාස සත්තා ජායනති ජියනති මියනති චචනති උපපජ්ජන්ති? න හෙවං චත්තබ්බෙ —පෙ— වෙදනාස අත්ථි වෙදනා සංඝායා විඤ්ඤාණංති? න හෙවං චත්තබ්බෙ —පෙ— වෙදනා චතුරවොභාර භවොති? න හෙවං චත්තබ්බෙ —පෙ—.

2. අරූපධාතු භවො ගති —පෙ— අත්තභාව පටිලාභොති? ආමන්තා. වෙදනා භවො ගති —පෙ— අත්තභාව පටිලාභොති? න හෙවං චත්තබ්බෙ —පෙ— අත්ථි අරූපධාතුපගං ඛමමංති? ආමන්තා. අත්ථි වෙදනුපගං ඛමමංති? න හෙවං චත්තබ්බෙ —පෙ— අත්ථි අරූපධාතුපගා සත්තාති? ආමන්තා. අත්ථි වෙදනුපගා සත්තාති? න හෙවං චත්තබ්බෙ —පෙ— අරූපධාතුසා සත්තා ජායනති ජියනති මියනති චචනති උපපජ්ජන්ති? ආමන්තා.

ආමනා. වෙදකාය සත්තා ජායනති ජීයනති මීයනති වචනති උපපජ්ජනති'නි? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අරූපධාතුයා අඤ්චෙදකා සඤ්ඤා සංකාරා විඤ්ඤාණං'නි? ආමනා. වෙදකාය අඤ්චෙදකා සඤ්ඤා සංකාරා විඤ්ඤාණං'නි? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අරූපධාතු වසුවොකාර භවො'නි? ආමනා. වෙදකා වසුවොකාර භවො'නි? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අරූපිනො ධම්මා අරූපධාතු, කාමධාතුසා අඤ්චෙදකා සඤ්ඤා සංකාරා විඤ්ඤාණං'නි? ආමනා. සා ව කාමධාතු සා අරූපධාතු'නි? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සා ව කාමධාතු සා අරූපධාතු'නි? ආමනා. කාමභවෙක සමන්තාගතො උග්ගලො ද්විති භවෙති සමන්තාගතො ගොති, කාමභවෙක ව අරූපභවෙක වා'නි? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— රූපිනො ධම්මා රූපධාතු අරූපිනො ධම්මා අරූපධාතු, කාමධාතුයා අඤ්චෙදකා සඤ්ඤා සංකාරා විඤ්ඤාණං'නි? ආමනා. සා ව කාමධාතු සා රූපධාතු සා අරූපධාතු'නි? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සා ව කාමධාතු සා රූපධාතු සා අරූපධාතු'නි? ආමනා. කාමභවෙක සමන්තාගතො උග්ගලො තීති භවෙති සමන්තාගතො ගොති කාමභවෙක ව රූපභවෙක ව අරූපභවෙක වා'නි? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

අරූපධාතු කථා නිබ්බිතා.

8. 7. රූපධාතුයා ආයතන කථා.

1. අඤ්චි සමායතනිනො අත්තභාවො රූපධාතුයා'නි? ආමනා. අඤ්චි හස්ස ඝාතායතනං'නි? ආමනා. අඤ්චි හස්ස ගක්ඛායතනං'නි? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අඤ්චි හස්ස ජීව්හායතනං'නි? ආමනා. අඤ්චි හස්ස රසායතනං'නි? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අඤ්චි හස්ස කායායතනං'නි? ආමනා. අඤ්චි හස්ස ථොට්ඨබ්බායතනං'නි? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

2. නඤ්චි හස්ස ගක්ඛායතනං'නි? ආමනා. නඤ්චි හස්ස ඝාතායතනං'නි? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— නඤ්චි හස්ස රසායතනං'නි? ආමනා. නඤ්චි හස්ස ජීව්හායතනං'නි? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— නඤ්චි හස්ස ථොට්ඨබ්බායතනං'නි? ආමනා. නඤ්චි හස්ස කායායතනං'නි? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

3. අඤ්චි හස්ස වක්ඛායතනං, අඤ්චි රූපායතනං'නි? ආමනා. අඤ්චි හස්ස ඝාතායතනං, අඤ්චි ගක්ඛායතනං'නි? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අඤ්චි හස්ස වක්ඛායතනං, අඤ්චි රූපායතනං'නි? ආමනා. අඤ්චි හස්ස ජීව්හායතනං, අඤ්චි රසායතනං —පෙ— අඤ්චි හස්ස කායායතනං, අඤ්චි ථොට්ඨබ්බායතනං'නි? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

4. අපේ හැටි සොහොයුරු, අපේ සිසුයුරු — ප්‍රේ — අපේ හැටි මනාසුරු, අපේ බලාසුරු'නි? ආමනතුරු. අපේ හැටි සාකාසුරු, අපේ ගනුසුරු'නි? නගෙවං වනනලෙ — ප්‍රේ — අපේ හැටි මනාසුරු, අපේ බලාසුරු'නි? ආමනතුරු. අපේ හැටි ජිව්‍යාසුරු, අපේ රසාසුරු — ප්‍රේ — අපේ හැටි භාග්‍යාසුරු, අපේ පොරොන්දුසුරු'නි? නගෙවං වනනලෙ — ප්‍රේ —

5. අත්ති හත් සාකාශනක, තත්ති ගනුයනක'නි? ආමනා
අත්ති හත් වකාශනක, තත්ති රුපාශනක'නි? තහෙව. වතතබෙබ්
—පෙ— අත්ති හත් සාකාශනක, තත්ති ගනුයනක'නි? ආමනා.
අත්ති හත් සොහාශනක, තත්ති සද්දාශනක —පෙ— අත්ති හත් මනා
ශනක, තත්ති ධම්මාශනක'නි? තහෙව. වතතබෙබ් —පෙ—.

6. අපේ හස් ජීව්‍යායනනං, තපේ රජ්‍යායනනං—පෙ— අපේ හස් භායායනනං, තපේ ථෝට්ඨිබ්බායනනං'නි? ආමන්තා. අපේ හස් චක්ඛායනනං, තපේ රූපායනනං'නි? න ගෙවං චත්තබ්බේ—පෙ—. අපේ හස් භායායනනං, තපේ ථෝට්ඨිබ්බායනනං'නි? ආමන්තා. අපේ හස් භොගායනනං, තපේ සිද්ධායනනං—පෙ—. අපේ හස් මනායනනං, තපේ ධම්මායනනං'නි? න ගෙවං චත්තබ්බේ—පෙ—.

7. අපි තප්ප් වකවායනං, අපි රුපායනං තෙත වකවායනං රුපං පසාතිති? ආමන්තා. අපි තප්ප් ඝාතායනං අපි ගනායනං තෙත ඝාතෙත වං ගනං ඝාතතිති? න හෙවං වත්තබ්බං—පෙ—
අපි තප්ප් වකවායනං අපි රුපායනං තෙත වකවායනං රුපං පසාතිති? ආමන්තා. අපි තප්ප් ජිව්හායනං අපි රසායනං, තාප ජිව්හාය වං රසං සායති—පෙ— අපි තප්ප් කායායනං අපි පොඨ්ඨබ්බායනං තෙත කායෙත වං පොඨ්ඨබ්බං උසාතිති? න හෙවං වත්තබ්බං—පෙ—

8. අපි තව සොයන්න, අපි සදායන්න—පෙ— අපි තව මනායන්න අපි බලායන්න හෙත මතෙත හං බමම පිජානාති'ති? ආමනා. අපි තව සානා යන්න අපි ගනියන්න හෙත සානෙත හං ගනිං සානි'ති? ත ගෙවං වතබෙබ් —පෙ— අපි තව මනා යන්න අපි බලායන්න හෙත මතෙත හං බමම පිජානාති'ති? ආමනා. අපි තව ජිව්‍යායන්න අපි රසායන්න —පෙ— අපි තව කායායන්න අපි පොට්ඨබ්බායන්න හෙත භායෙත හං පොට්ඨබ්බං පුජති'ති? ත ගෙවං වතබෙබ් —පෙ—

9. අපි තම ස්වයංසේවකයන් අපි ගනියමු නම් ඒ වෙන සේවකයා ගනිමු. ස්වයංසේවකයා, අපි තම වස්තුවක් අපි රැකගනිමු නම් ඒ වෙන වස්තුවක් ගනිමු. ඒවායේදී නම් ඒවායේ වස්තුවක් ගනිමු. —එ— අපි තම ස්වයංසේවකයන් අපි ගනියමු නම් ඒ වෙන සේවකයා ගනිමු.

හං ගැනිං ඝායති'ති? ආමන්තා. අඤ්ඤාතස්ස සොවායනං අඤ්ඤාතස්ස යනං —පෙ— අඤ්ඤාතස්ස මනායනං අඤ්ඤාතස්ස ධම්මායනං, න ච තෙන මනෙත භං ධම්මං විජානාති'ති? න හෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

10. අඤ්ඤාතස්ස ජිව්හායනං අඤ්ඤාතස්ස රසායනං —පෙ— අඤ්ඤාතස්ස කායායනං අඤ්ඤාතස්ස ථොට්ඨබ්බායනං, න ච තෙන කායෙත නං ථොට්ඨබ්බං පුසති'ති? ආමන්තා. අඤ්ඤාතස්ස චක්ඛායනං අඤ්ඤාතස්ස රූපායනං, න ච තෙන චක්ඛුතා හං රූපං පස්සති'ති? න හෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අඤ්ඤාතස්ස කායායනං අඤ්ඤාතස්ස ථොට්ඨබ්බායනං න ච තෙන කායෙත නං ථොට්ඨබ්බං පුසති'ති? ආමන්තා. අඤ්ඤාතස්ස සොවායනං අඤ්ඤාතස්ස සද්දායනං —පෙ— අඤ්ඤාතස්ස මනායනං අඤ්ඤාතස්ස ධම්මායනං, න ච තෙන මනෙත හං ධම්මං විජානාති'ති? න හෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

11. අඤ්ඤාතස්ස ඝාතායනං අඤ්ඤාතස්ස ගැනායනං, තෙන ඝාතෙත හං ගැනිං ඝායති'ති? ආමන්තා. අඤ්ඤාතස්ස මූලගැනො සාරගැනො න ච ගැනො පත්තගැනො පුප්ඵගැනො ඵලගැනො ආමගැනො විසුගැනො දුගගැනො'ති? න හෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

12. අඤ්ඤාතස්ස ජිව්හායනං අඤ්ඤාතස්ස රසායනං නාය ජිව්හාය හං රසං ඝායති'ති? ආමන්තා. අඤ්ඤාතස්ස මූලරසො ඛකුරසො න ච රසො පත්තරසො පුප්ඵරසො ඵලරසො අමිලං මධුරං තිත්තකං කට්ඨකං ලොභ්බං ඛාරිං ලබ්බං, කසාවො සාද්ද අසාද්ද'ති? න හෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

13. අඤ්ඤාතස්ස කායායනං අඤ්ඤාතස්ස ථොට්ඨබ්බායනං තෙන කායෙත හං ථොට්ඨබ්බං පුසති'ති? ආමන්තා. අඤ්ඤාතස්ස කක්ඛලං මුද්දකං සණ්ඨකං¹ ඵලං සුඛසම්පසං දුක්ඛසම්පසං ගරුකං ලුහකං'ති? න හෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

14. න වත්තබ්බං සලායනතිනො අත්තභාවො රූපධාතුයා'ති? ආමන්තා. නහු අඤ්ඤාතස්ස ඝාතනිමිත්තං ජිව්හනිමිත්තං කායනිමිත්තං'ති? ආමන්තා. ගැනති අඤ්ඤාතස්ස ඝාතනිමිත්තං ජිව්හනිමිත්තං කායනිමිත්තං තෙන වහ රෙ වත්තබ්බෙ සලායනතිනො අත්තභාවො රූපධාතුයා'ති.

රූපධාතුයා ආත්තන කථා නිවසිතා

8. 8. අරුපෙ රූපකථා

1. අඤ්ඤාතස්ස රූපං අරුපෙසු'ති? ආමන්තා. රූපභවො රූපගති රූප සන්තාවාසො රූපසංසාරො රූපයොති රූප අත්තභාව පටිලාභො'ති? න හෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— නහු අරුපභවො අරුපගති අරුපසන්තා

වාසො අරුපසංසාරො අරුපයොති අරුප අත්තභාවපටිලාභො'ති ආමන්තා. ගඤ්චි අරුපභවො —පෙ— අරුපඅත්තභාව පටිලාභො. නො ච වහ රෙ වත්තබ්බෙ අත්ති රූපං අරුපෙසු'ති.

2. අත්ති රූපං අරුපෙසු'ති? ආමන්තා. පඤ්චවොසාර භවො ගති සත්තාවාසො සංසාරො යොති විඤ්ඤාණට්ඨිති අත්තභාව පටිලාභො'ති? න භෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— නහු චතුචොසාර භවො —පෙ— අත්තභාව පටිලාභො'ති? ආමන්තා. ගඤ්චි චතුචොසාර භවො ගති —පෙ— අත්තභාවපටිලාභො නො ච වහරෙ වත්තබ්බෙ අත්ති රූපං අරුපෙසු'ති.

3. අත්ති රූපං රූපධාතුයා, සො ච රූපභවො රූපගති රූපසත්තා වාසො රුපසංසාරො රුපයොති රූප අත්තභාව පටිලාභො'ති? ආමන්තා. අත්ති රූපං අරුපෙසු, සො ච රූපභවො රූපගති —පෙ— රූපත්තභාව පටිලාභො'ති? නභෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අත්ති රූපං රූපධාතුයා, සො ච පඤ්චවොසාරභවො ගති —පෙ— අත්තභාවපටිලාභො'ති? ආමන්තා. අත්ති රූපං අරුපෙසු, සො ච පඤ්චවොසාර භවො ගති —පෙ— අත්ත භාව පටිලාභො'ති? නභෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

4. අත්ති රූපං අරුපෙසු, සො ච අරුපභවො අරුපගති අරුප සත්තාවාසො අරුපසංසාරො අරුපයොති අරුපත්තභාව පටිලාභො'ති? ආමන්තා. අත්ති රූපං අරුපධාතුයා, සො ච අරුපභවො අරුපගති —පෙ— අරුපත්තභාව පටිලාභො'ති? නභෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අත්ති රූපං අරුපෙසු, සො ච චතුචොසාරභවො ගති —පෙ— අත්තභාව පටිලාභො'ති? ආමන්තා. අත්ති රූපං අරුපධාතුයා, සො ච චතුචොසාර භවො ගති —පෙ— අත්තභාව පටිලාභො'ති? නභෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

5. අත්ති අරුපං අරුපෙසු'ති ආමන්තා. නහු රූපානං නිස්සරණං අරුපං චුත්තං භගවතා'ති? ආමන්තා. ගඤ්චි රූපානං නිස්සරණං අරුපං චුත්තං භගවතා; නො ච වහ රෙ වත්තබ්බෙ අත්ති රූපං අරුපෙසු'ති

6. රූපානං නිස්සරණං අරුපං චුත්තං භගවතා—අත්ති රූපං අරුපෙසු'ති? ආමන්තා. කාමානං නිස්සරණං තෙකකම්මං චුත්තං භග වතා—අත්ති තෙකකම්මෙසු කාමා, අත්ති අනාසවෙසු ආසවා, අත්ති අපරියා පනෙකසු පරියාපනතා'ති? නභෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

අරුපෙ රූපකපාතිට්ඨිතා.

8. 9. රූපං කම්මනති කපා.

1. කුසලෙන විතෙත සමුට්ඨිතං කායකම්මං රූපං කුසලං'ති? ආමන්තා. සාරම්මණං, අත්ති තස්ස ආවට්ටනා ආහොගො සමන්තාගාරො මහසිකාරො වෙතතා පඤ්ඤා පණ්ඩි'ති? නභෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—

නහු අනාරම්මණං තත්ථි තස්ස ආවට්ඨනා ආභොගො සමන්තායාරො
මනසිකාරො වෙතනා පඤ්ඤා පණ්ඩිති? ආමන්තා. ගඤ්ඤි අනාරම්මණං
තත්ථි තස්ස ආවට්ඨනා —පෙ— පණ්ඩිති. තො ච වත රෙ වතතබ්බෙ
කුසලෙන විතෙතන සමුට්ඨිනං කායකමමං රූපං කුසලං'ති.

2. කුසලෙන විතෙතන සමුට්ඨිනො ඵසෙසා කුසලො සාරම්මණො
අත්ථි තස්ස ආවට්ඨනා —පෙ— පණ්ඩිති? ආමන්තා. කුසලෙන විතෙතන
සමුට්ඨිනං කායකමමං රූපං කුසලං සාරම්මණං, අත්ථි තස්ස ආවට්ඨනා
—පෙ— පණ්ඩිති? න ගෙවං වතතබ්බෙ —පෙ— කුසලෙන විතෙතන
සමුට්ඨිනා වෙදනා —පෙ— සඤ්ඤා වෙතනා සද්ධා චිරියං සති සමාධි.
—පෙ—පඤ්ඤා කුසලා සාරම්මණො අත්ථි තාය ආවට්ඨනා—පෙ—පණ්ඩිති?
ආමන්තා. කුසලෙන විතෙතන සමුට්ඨිනං කායකමමං රූපං කුසලං
සාරම්මණං, අත්ථි තස්ස ආවට්ඨනා —පෙ— පණ්ඩිති? නගෙවං
වතතබ්බෙ—පෙ—

3. කුසලෙන විතෙතන සමුට්ඨිනං කායකමමං රූපං කුසලං අනා
රම්මණං තත්ථි තස්ස ආවට්ඨනා —පෙ— පණ්ඩිති? ආමන්තා. කුසලෙන
විතෙතන සමුට්ඨිනො ඵසෙසා කුසලො අනාරම්මණො. තත්ථි තස්ස
ආවට්ඨනා—පෙ— පණ්ඩිති? න ගෙවං වතතබ්බෙ —පෙ— කුසලෙන
විතෙතන සමුට්ඨිනං කායකමමං රූපං කුසලං අනාරම්මණං. තත්ථි තස්ස
ආවට්ඨනා—පෙ— පණ්ඩිති? ආමන්තා. කුසලෙන විතෙතන සමුට්ඨිනා
වෙදනා —පෙ— සඤ්ඤා වෙතනා සද්ධා චිරියං සති සමාධි —පෙ— පඤ්ඤා
කුසලා අනාරම්මණො තත්ථි තාය ආවට්ඨනා—පෙ— පණ්ඩිති? න ගෙවං
වතතබ්බෙ—පෙ—.

4. කුසලෙන විතෙතන සමුට්ඨිනං කායකමමං රූපං කුසලං'ති?
ආමන්තා. යං නිඤ්ඤි කුසලෙන විතෙතන සමුට්ඨිනං රූපං සබ්බං තං
කුසලං'ති? න ගෙවං වතතබ්බෙ —පෙ— කුසලෙන විතෙතන සමුට්ඨිනං
කායකමමං රූපං කුසලං'ති? ආමන්තා. කුසලෙන විතෙතන සමුට්ඨිනං
රූපායතනං කුසලං'ති? න ගෙවං වතතබ්බෙ—පෙ— කුසලෙන විතෙතන
සමුට්ඨිනං කායකමමං රූපං කුසලං'ති? ආමන්තා. කුසලෙන විතෙතන
සමුට්ඨිනං සද්දයතනං—පෙ—, ගන්ඛායතනං රසායතනං ථොට්ඨබ්බා
යතනං—පෙ— පඨවිධාතු ආපොධාතු ත්වෙජොධාතු —පෙ— වායො ධාතු
කුසලං'ති? න ගෙවං වතතබ්බෙ —පෙ—

5. කුසලෙන විතෙතන සමුට්ඨිනං රූපායතනං අඛ්‍යාතනං'ති?
ආමන්තා. කුසලෙන විතෙතන සමුට්ඨිනං කායකමමං රූපං අඛ්‍යාතනං'ති?
න ගෙවං වතතබ්බෙ —පෙ— කුසලෙන විතෙතන සමුට්ඨිනං සද්දයතනං
—පෙ— ගන්ඛායතනං රසායතනං ථොට්ඨබ්බායතනං —පෙ— පඨවිධාතු
ආපො ධාතු ත්වෙජොධාතු —පෙ— වායො ධාතු අඛ්‍යාතනං'ති? ආමන්තා.
කුසලෙන විතෙතන සමුට්ඨිනං කායකමමං රූපං අඛ්‍යාතනං'ති? න ගෙවං
වතතබ්බෙ—පෙ—.

6. කුසලෙන විනේන සමුට්ඨිතං කායකම්මං රූපං අනාරම්මණං කුසලං'ති? ආමන්තා, කුසලෙන විනේන සමුට්ඨිතං රූපායනතං අනාරම්මණං කුසලං'ති? න හෙවං චක්කඛේඛ—පෙ— කුසලෙන විනේන සමුට්ඨිතං කායකම්මං රූපං අනාරම්මණං කුසලං'ති? ආමන්තා, කුසලෙන විනේන සමුට්ඨිතං සද්දායනතං —පෙ— ගඤ්ඤායනතං රසායනතං ථොට්ඨබ්බායනතං —පෙ— පඨවිධානු ආපොධානු තෙජෝධානු —පෙ— වායොධානු අනාරම්මණං කුසලං'ති? න'හෙවං චක්කඛේඛ—පෙ—

7. කුසලෙන විතෙතන සමුට්ඨිතං රූපායනං අනාරම්භණං අබ්‍යානතං'නි? ආමන්තා, කුසලෙන විතෙතන සමුට්ඨිතං කායකම්මං රූපං අනාරම්භණං අබ්‍යානතං'නි? න ගෙවං චත්තබ්බෙ—පෙ—, කුසලෙන විතෙතන සමුට්ඨිතං සඤ්ඤායනං —පෙ— ගඤ්ඤායනං රසායනං ථොට්ඨිබ්බායනං —පෙ— පඨවිධානු ආපොධානු තෙජොධානු —පෙ— වායොධානු අනාරම්භණං අබ්‍යානතං'නි? ආමන්තා, කුසලෙන විතෙතන සමුට්ඨිතං කායකම්මං රූපං අනාරම්භණං අබ්‍යානතං'නි? න ගෙවං චත්තබ්බෙ —පෙ—.

8. කුසලෙන චිත්තෙන සමුට්ඨිතං කායකම්මං රූපං එස්ස විපප්පන්නං කුසලං'ති? ආමන්තා, කුසලෙන චිත්තෙන සමුට්ඨිතං රූපායනනං එස්ස විපප්පන්නං කුසලං'ති? න 'හෙවං චිත්තඛෙබ්බං—පෙ—, කුසලෙන චිත්තෙන සමුට්ඨිතං කායකම්මං රූපං එස්ස විපප්පන්නං කුසලං'ති? ආමන්තා, කුසලෙන චිත්තෙන සමුට්ඨිතං සද්දයනනං —පෙ— ගනිං සනනං රසායනනං |පොට්ඨබ්බාසනනං —පෙ— පඨවිධානු ආපොඛානු තෙජෝධානු —පෙ— වායො ඛානු එස්ස විපප්පන්නං කුසලං'ති? න හෙවං චිත්තඛෙබ්බං—පෙ—.

9. කුසලෙන විතෙතන සමුට්ඨිතං රූපායනනං එස්ස විපපයුතනං අබ්බාසනනං'ති? ආමනනා, කුසලෙන විතෙතන සමුට්ඨිතං නායකමමං රූපං එස්ස විපපයුතනං අබ්බාසනනං'ති? න භෞටං චත්තඛෙඛි—පෙ—, කුසලෙන විතෙතන සමුට්ඨිතං සද්දායනනං—පෙ— ගඤ්ඤායනනං රසායනනං ජොට්ඨබ්බායනනං—පෙ— පඨවිධානු ආපොධානු තෙජොධානු—පෙ—වායො ධානු එස්ස විපපයුතනා අබ්බාසනනා'ති? ආමනනා, කුසලෙන විතෙතන සමුට්ඨිතං නායකමමං රූපං එස්ස විපපයුතනං අබ්බාසනනං'ති? න භෞටං චත්තඛෙඛි—පෙ—.

10. කුසලෙන චිත්තෙන සමුට්ඨිහං භාගනාමං රූපං අනාරම්මණං එසංඝ විපප්පුතං කුසලං'නි? ආමනා. කුසලෙන චිත්තෙන සමුට්ඨිහං රූපායනං අනාරම්මණං එසංඝ විපප්පුතං කුසලං'නි? න හෙවං චත්තබ්බේ —පෙ— කුසලෙන චිත්තෙන සමුට්ඨිහං භාගනාමං රූපං අනාරම්මණං එසංඝ විපප්පුතං කුසලං'නි? ආමනා. කුසලෙන චිත්තෙන සමුට්ඨිහං සද්දයනං —පෙ— ගනිඤ්ඤායනං රූපායනං

පොඨබබ්බායනං — පෙ — පඨවිධානු ආපොධානු නෙපොධානු — පෙ — වායො ධානු අනාරමමණං එස්ස විපප්පතනා කුසලා'ති? න හෙවං වත්තබ්බෙ — පෙ —.

11. කුසලෙන චිත්තෙන සමුට්ඨිහං රූපං අනාරමමණං එස්ස විපප්පතනං අබ්බාසනා'ති? ආමනනා. කුසලෙන චිත්තෙන සමුට්ඨිහං කායකමමං රූපං අනාරමමණං එස්ස විපප්පතනං අබ්බාසනා'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ — පෙ — කුසලෙන චිත්තෙන සමුට්ඨිහං සද්දයනං — පෙ — ගඤ්ඤායනං රසායනං පොඨබබ්බායනං — පෙ — පඨවිධානු ආපොධානු නෙපොධානු ධානු — පෙ — වායොධානු අනාරමමණං එස්ස විපප්පතනා අබ්බාසනා'ති? ආමනනා. කුසලෙන චිත්තෙන සමුට්ඨිහං කායකමමං රූපං අනාරමමණං එස්ස විපප්පතනං අබ්බාසනා'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ — පෙ —.

12. කුසලෙන චිත්තෙන සමුට්ඨිහං වච්ඡමමං රූපං කුසලං'ති? ආමනනා. සාරමමණං අත්ථි නස්ස ආවට්ඨනා — පෙ — පණ්ඩි'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ — පෙ — නහු අනාරමමණං නත්ථි නස්ස ආවට්ඨනා — පෙ — පණ්ඩි'ති? ආමනනා. ගඤ්චි අනාරමමණං නත්ථි නස්ස ආවට්ඨනා — පෙ — පණ්ඩි'ති. “කො ව වත රෙ වත්තබ්බෙ කුසලෙන චිත්තෙන සමුට්ඨිහං වච්ඡමමං රූපං කුසලං'ති.

13. කුසලෙන චිත්තෙන සමුට්ඨිහො එස්සො කුසලො සාරමමණො අත්ථි නස්ස ආවට්ඨනා — පෙ — පණ්ඩි'ති? ආමනනා. කුසලෙන චිත්තෙන සමුට්ඨිහං වච්ඡමමං රූපං කුසලං සාරමමණං අත්ථි නස්ස ආවට්ඨනා — පෙ — පණ්ඩි'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ — පෙ — කුසලෙන චිත්තෙන සමුට්ඨිහා වෙදනා — පෙ — සඤ්ඤා වෙහනා සද්ධා චිරියං සති සමාධි — පෙ — පඤ්ඤා කුසලා සාරමමණා අත්ථි නස්ස ආවට්ඨනා — පෙ — පණ්ඩි'ති? ආමනනා. කුසලෙන චිත්තෙන සමුට්ඨිහං වච්ඡමමං රූපං කුසලං සාරමමණං අත්ථි නස්ස ආවට්ඨනා — පෙ — පණ්ඩි'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ — පෙ —.

14. කුසලෙන චිත්තෙන සමුට්ඨිහං වච්ඡමමං රූපං කුසලං අනාරමමණං නත්ථි නස්ස ආවට්ඨනා — පෙ — පණ්ඩි'ති? ආමනනා. කුසලෙන චිත්තෙන සමුට්ඨිහො එස්සො කුසලො අනාරමමණො නත්ථි නස්ස ආවට්ඨනා — පෙ — පණ්ඩි'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ — පෙ — කුසලෙන චිත්තෙන සමුට්ඨිහං වච්ඡමමං රූපං කුසලං අනාරමමණං නත්ථි නස්ස ආවට්ඨනා — පෙ — පණ්ඩි'ති? ආමනනා. කුසලෙන චිත්තෙන සමුට්ඨිහා වෙදනා — පෙ — සඤ්ඤා වෙහනා සද්ධා චිරියං සති සමාධි — පෙ — පඤ්ඤා කුසලා අනාරමමණා නත්ථි නස්ස ආවට්ඨනා — පෙ — පණ්ඩි'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ — පෙ —.

15. කුසලෙන විතෙතන සමුට්ඨිතං වර්තමං රූපං කුසලං'ති? ආමන්තා, යං කිංඤ්චි කුසලෙන විතෙතන සමුට්ඨිතං රූපං සබ්බං නං කුසලං'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— යථා කායකමමං නථා වර්තමං'ති.

16. අකුසලෙන විතෙතන සමුට්ඨිතං කායකමමං රූපං අකුසලං'ති? ආමන්තා, සාරමමණං අත්ථි නස්ස ආවට්ඨනා ආහොගො සමන්තාහාරො මනසිකාරො වෙහතා පඤ්ඤා පණ්ඩි'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— නනු අනාරමමණං නත්ථි නස්ස ආවට්ඨනා ආහොගො සමන්තාහාරො මනසිකාරො වෙහතා පඤ්ඤා පණ්ඩි'ති? ආමන්තා, හඤ්චි අනාරමමණං නත්ථි නස්ස ආවට්ඨනා ආහොගො සමන්තාහාරො මනසිකාරො වෙහතා පඤ්ඤා, නො ව වහ රෙ වත්තබ්බෙ අකුසලෙන විතෙතන සමුට්ඨිතං කායකමමං රූපං අකුසලං'ති.

17. අකුසලෙන විතෙතන සමුට්ඨිතො ඵස්සො අකුසලො සාරමමණො, අත්ථි නස්ස ආවට්ඨනා —පෙ— පණ්ඩි'ති? ආමන්තා, අකුසලෙන විතෙතන සමුට්ඨිතං කායකමමං රූපං අකුසලං සාරමමණං, අත්ථි නස්ස ආවට්ඨනා —පෙ— පණ්ඩි'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අකුසලෙන විතෙතන සමුට්ඨිතා වෙදනා —පෙ— සඤ්ඤා වෙහතා රාගො දොසො මොහො මානො දිට්ඨි විචිකිච්ඡා පිනං උද්ධච්චං අභිරිකං —පෙ— අනොත්තප්පං අකුසලං සාරමමණං, අත්ථි නස්ස ආවට්ඨනා —පෙ— පණ්ඩි'ති? ආමන්තා, අකුසලෙන විතෙතන සමුට්ඨිතං කායකමමං රූපං අකුසලං සාරමමණං අත්ථි නස්ස ආවට්ඨනා —පෙ— පණ්ඩි'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

18. අකුසලෙන විතෙතන සමුට්ඨිතං කායකමමං රූපං අකුසලං අනාරමමණං නත්ථි නස්ස ආවට්ඨනා —පෙ— පණ්ඩි'ති? ආමන්තා, අකුසලෙන විතෙතන සමුට්ඨිතො ඵස්සො අකුසලො අනාරමමණො නත්ථි නස්ස ආවට්ඨනා —පෙ— පණ්ඩි'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අකුසලෙන විතෙතන සමුට්ඨිතං කායකමමං රූපං අකුසලං අනාරමමණං නත්ථි නස්ස ආවට්ඨනා —පෙ— පණ්ඩි'ති? ආමන්තා, අකුසලෙන විතෙතන සමුට්ඨිතා වෙදනා —පෙ— සඤ්ඤා වෙහතා රාගො දොසො මොහො මානො දිට්ඨි විචිකිච්ඡා පිනං උද්ධච්චං අභිරිකං —පෙ— අනොත්තප්පං අකුසලං අනාරමමණං නත්ථි නස්ස ආවට්ඨනා —පෙ— පණ්ඩි'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

19. අකුසලෙන විතෙතන සමුට්ඨිතං කායකමමං රූපං අකුසලං'ති? ආමන්තා, යං කිංඤ්චි අකුසලෙන විතෙතන සමුට්ඨිතං රූපං සබ්බං නං අකුසලං'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

20. අකුසලෙන විතෙතන සමුට්ඨිතං වර්තමං රූපං අකුසලං'ති? ආමන්තා, සාරමමණං අත්ථි නස්ස ආවට්ඨනා —පෙ— පණ්ඩි'ති? නගෙවං

වතනබෙබ් —පෙ— නනු අනාරමමණං නත්ති නසස් ආවට්ඨනා —පෙ— පණ්ණිසි'ති? ආමනනා, ගඤ්ඤි අනාරමමණං නත්ති නසස් ආවට්ඨනා —පෙ— පණ්ණිසි. නො ව වත රෙ වතනබෙබ් අකුසලෙන විතෙතන සමුට්ඨිතං වච්ඡාමමං රූපං අකුසලං'ති.

21. අකුසලෙන විතෙතන සමුට්ඨිතො ඵසෙස්ස අකුසලො සාරමම ණො අත්ති නසස් ආවට්ඨනා —පෙ— පණ්ණිසි'ති? ආමනනා, අකුසලෙන විතෙතන සමුට්ඨිතං වච්ඡාමමං රූපං අකුසලං සාරමමමණං අත්ති නසස් ආවට්ඨනා —පෙ— පණ්ණිසි'ති? නගෙවං වතනබෙබ් —පෙ— අකුසලෙන විතෙතන සමුට්ඨිතා වෙදනා—පෙ— සඤ්ඤා වෙතනා රාගො දොසො මොහො මානො දිට්ඨි විචිතිච්ඡා පිනං උද්ධට්ඨං අහිරිකං —පෙ— අනොත්තප්පං අකුසලං සාරමමමණං අත්ති නසස් ආවට්ඨනා —පෙ— පණ්ණිසි'ති? ආමනනා, අකුසලෙන විතෙතන සමුට්ඨිතං වච්ඡාමමං රූපං අකුසලං සාරමමමණං අත්ති නසස් ආවට්ඨනා —පෙ— පණ්ණිසි'ති? නගෙවං වතනබෙබ් —පෙ—.

22. අකුසලෙන විතෙතන සමුට්ඨිතං වච්ඡාමමං රූපං අකුසලං අනාරමමමණං නත්ති නසස් ආවට්ඨනා —පෙ— පණ්ණිසි'ති? ආමනනා, අකුසලෙන විතෙතන සමුට්ඨිතො ඵසෙස්ස අකුසලො අනාරමමමණො නත්ති නසස් ආවට්ඨනා —පෙ— පණ්ණිසි'ති? නගෙවං වතනබෙබ් —පෙ— අකුසලෙන විතෙතන සමුට්ඨිතං වච්ඡාමමං රූපං අකුසලං අනාරමමමණං නත්ති නසස් ආවට්ඨනා —පෙ— පණ්ණිසි'ති? ආමනනා, අකුසලෙන විතෙතන සමුට්ඨිතා වෙදනා—පෙ— සඤ්ඤා වෙතනා රාගො දොසො මොහො මානො දිට්ඨි විචිතිච්ඡා පිනං උද්ධට්ඨං අහිරිකං —පෙ— අනොත්තප්පං අකුසලං අනාරමමමණං නත්ති නසස් ආවට්ඨනා —පෙ— පණ්ණිසි'ති? නගෙවං වතනබෙබ් —පෙ—.

23. අකුසලෙන විතෙතන සමුට්ඨිතං වච්ඡාමමං රූපං අකුසලං'ති? ආමනනා, යං කිඤ්ඤි අකුසලෙන විතෙතන සමුට්ඨිතං රූපං සබ්බං තං අකුසලං'ති? නගෙවං වතනබෙබ් —පෙ—.

24. අකුසලෙන විතෙතන සමුට්ඨිතං වච්ඡාමමං රූපං අකුසලනති? ආමනනා, අකුසලෙන විතෙතන සමුට්ඨිතං රූපායතනං අකුසලනති? නගෙවං වතනබෙබ් —පෙ— අකුසලෙන විතෙතන සමුට්ඨිතං වච්ඡාමමං රූපං අකුසලං'ති? ආමනනා, අකුසලෙන විතෙතන සමුට්ඨිතං සද්දා යතනං —පෙ— ගඤ්ඤායතනං රසායතනං ථොට්ඨබ්බායතනං —පෙ— පඝවිධානු ආපොධානු හෙජොධානු වායොධානු අසුචි අසුසු ලොභිතං —පෙ— සෙදො අකුසලො'ති? නගෙවං වතනබෙබ් —පෙ—.

25. අකුසලෙන විතෙතන සමුට්ඨිතං රූපායතනං අබ්බාසතං'ති? ආමනනා, අකුසලෙන විතෙතන සමුට්ඨිතං වච්ඡාමමං රූපං අබ්බාසතං'ති? නගෙවං වතනබෙබ් —පෙ— අකුසලෙන විතෙතන සමුට්ඨිතං

සද්දයනනං —පෙ— ගඤ්ඤායනනං-රසායනනං-ථොට්ඨබ්බායනනං-පඨවි
 ධාතු-ආපොධාතු-නෙජොධාතු-වායොධාතු-අසුචි අස්සු ලොභිනං —පෙ—
 සෙදො අබ්බාසානොති? ආමන්තා. අකුසලෙන චිත්තෙන සමුට්ඨිනං
 චිත්තමං රූපං අබ්බාසානංති? නහෙවං චත්තබ්බෙ —පෙ—.

26. අකුසලෙන චිත්තෙන සමුට්ඨිනං චිත්තමං රූපං අනාරම්මණං
 අකුසලොති? ආමන්තා. අකුසලෙන චිත්තෙන සමුට්ඨිනං රූපායනනං
 අනාරම්මණං අකුසලොති? නහෙවං චත්තබ්බෙ —පෙ— අකුසලෙන
 චිත්තෙන සමුට්ඨිනං චිත්තමං රූපං අනාරම්මණං අකුසලොති? ආමන්තා.
 අකුසලෙන චිත්තෙන සමුට්ඨිනං සද්දයනනං —පෙ— ගඤ්ඤායනනං-රසා
 යනනං- ථොට්ඨබ්බායනනං- පඨවිධාතු- ආපොධාතු- නෙජොධාතු- වායො
 ධාතු-අසුචි අස්සු ලොභිනං —පෙ— සෙදො අනාරම්මණො අකුසලොති?
 නහෙවං චත්තබ්බෙ —පෙ—.

27. අකුසලෙන චිත්තෙන සමුට්ඨිනං රූපායනනං අනාරම්මණං
 අබ්බාසානංති? ආමන්තා. අකුසලෙන චිත්තෙන සමුට්ඨිනං චිත්තමං
 රූපං අනාරම්මණං අබ්බාසානංති? නහෙවං චත්තබ්බෙ —පෙ— අකුස
 ලෙන චිත්තෙන සමුට්ඨිනං සද්දයනනං —පෙ— ගඤ්ඤායනනං-රසායනනං-
 ථොට්ඨබ්බායනනං —පෙ— පඨවිධාතු- ආපොධාතු- නෙජොධාතු- වායො
 ධාතු-අසුචි අස්සු ලොභිනං —පෙ— සෙදො අනාරම්මණො අබ්බාසානොති?
 ආමන්තා. අකුසලෙන චිත්තෙන සමුට්ඨිනං චිත්තමං රූපං අනාරම්ම
 ණං අබ්බාසානංති? නහෙවං චත්තබ්බෙ —පෙ—.

28. අකුසලෙන චිත්තෙන සමුට්ඨිනං චිත්තමං රූපං එස්ස විප්ප
 සුත්තං අකුසලොති? ආමන්තා. අකුසලෙන චිත්තෙන සමුට්ඨිනං රූපා
 යනනං එස්සවිප්පසුත්තං අකුසලොති? න හෙවං චත්තබ්බෙ —පෙ—
 අකුසලෙන චිත්තෙන සමුට්ඨිනං චිත්තමං රූපං එස්ස විප්පසුත්තං
 අකුසලොති? ආමන්තා. අකුසලෙන චිත්තෙන සමුට්ඨිනං සද්දයනනං
 —පෙ— ගඤ්ඤායනනං - රසායනනං - ථොට්ඨබ්බායනනං - පඨවිධාතු -
 ආපොධාතු - නෙජොධාතු - වායොධාතු අසුචි අස්සු ලොභිනං —පෙ—
 සෙදො එස්ස විප්පසුත්තො අකුසලොති? නහෙවං චත්තබ්බෙ —පෙ—.

29. අකුසලෙන චිත්තෙන සමුට්ඨිනං රූපායනනං එස්ස විප්ප
 සුත්තං අබ්බාසානංති? ආමන්තා. අකුසලෙන චිත්තෙන සමුට්ඨිනං චි
 ත්තමං රූපං අනාරම්මණං එස්ස විප්පසුත්තං අබ්බාසානංති? න හෙවං
 චත්තබ්බෙ—පෙ— අකුසලෙන චිත්තෙන සමුට්ඨිනං සද්දයනනං —පෙ—
 ගඤ්ඤායනනං - රසායනනං - ථොට්ඨබ්බායනනං - පෙ— පඨවිධාතු- ආපො
 ධාතු - නෙජො ධාතු - පෙ— වායොධාතු අසුචි අස්සු ලොභිනං —පෙ—
 සෙදො අනාරම්මණො¹ එස්ස විප්පසුත්තො අබ්බාසානොති? ආමන්තා.

අකුසලෙන විතෙතන සමුට්ඨිතං වච්ඡාමමං රූපං අනාරම්මණං ඵසං විපප්පන්නං¹ අබ්බාසනා'නි? න හෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

30. අකුසලෙන විතෙතන සමුට්ඨිතං වච්ඡාමමං රූපං අනාරම්මණං ඵසං විපප්පන්නං අකුසලො'නි? ආමන්තා. අකුසලෙන විතෙතන සමුට්ඨිතං රූපායතනං අනාරම්මණං ඵසං විපප්පන්නං අකුසලො'නි? නහෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ— අකුසලෙන විතෙතන සමුට්ඨිතං වච්ඡාමමං රූපං අනාරම්මණං ඵසං විපප්පන්නං අකුසලො'නි? ආමන්තා. අකුසලෙන විතෙතන සමුට්ඨිතං සද්දයතනං —පෙ— ගඤ්ඤායතනං - රසායතනං ථොට්ඨබ්බායතනං- පඨවිධාතු - ආපොධාතු - තෙජොධාතු - වායොධාතු අසුචි අස්සු ලොභිතං —පෙ— සෙදෙ අනාරම්මණො ඵසං විපප්පන්නො අකුසලො'නි? න හෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ—.

31. අකුසලෙන විතෙතන සමුට්ඨිතං රූපායතනං අනාරම්මණං ඵසං විපප්පන්නං අබ්බාසනා'නි? ආමන්තා. අකුසලෙන විතෙතන සමුට්ඨිතං වච්ඡාමමං රූපං අනාරම්මණං ඵසං විපප්පන්නං අබ්බාසනා'නි? නහෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ— අකුසලෙන විතෙතන සමුට්ඨිතං සද්දයතනං —පෙ— ගඤ්ඤායතනං- රසායතනං- ථොට්ඨබ්බායතනං—පෙ— පඨවිධාතු ආපොධාතු - තෙජොධාතු - වායොධාතු අසුචි අස්සු ලොභිතං —පෙ— සෙදෙ අනාරම්මණො ඵසං විපප්පන්නො අබ්බාසනා'නි? ආමන්තා. අකුසලෙන විතෙතන සමුට්ඨිතං වච්ඡාමමං රූපං අනාරම්මණං ඵසං විපප්පන්නං අබ්බාසනා'නි? නහෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ—.

32. න වත්තබ්බං කුසලම්පි² අකුසලම්පි'නි? ආමන්තා. නනු කායකමමං වච්ඡාමමං කුසලංපි අකුසලංපි'නි? ආමන්තා. ගඤ්ඤි කායකමමං වච්ඡාමමං කුසලංපි අකුසලංපි. තෙන වත රෙ වත්තබ්බෙ රූපං කුසලංපි අකුසලංපි'නි.

33. රූපං කුසලංපි අකුසලංපි'නි? ආමන්තා. චක්ඛායතනං කුසලංපි අකුසලංපි'නි? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— රූපං කුසලංපි අකුසලම්පි'නි? ආමන්තා. සොභායතනං —පෙ— ඝාතායතනං - ජිව්හායතනං - කායායතනං - රූපායතනං - සද්දයතනං - ගඤ්ඤායතනං - රසායතනං - ථොට්ඨබ්බායතනං - පඨවිධාතු - ආපොධාතු - තෙජොධාතු - වායොධාතු - අසුචි - අස්සු - ලොභිතං —පෙ— සෙදෙ කුසලො'පි අකුසලො'පි'නි? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

34. කායො රූපං කායකමමං රූපං'නි? ආමන්තා. මනො රූපං මනොකමමං රූපං'නි නහෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ— මනො අරූපං මනොකමමං අරූපං'නි? ආමන්තා. කායො අරූපං කායකමමං අරූපං'නි? නහෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ—කායො රූපං කායකමමං අරූපන්ති? ආමන්තා. මනො

රූපං මනෝකමමං අරූපනි? නගෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ— මනෝ අරූපං මනෝකමමං අරූපනි? ආමන්තා. කායො අරූපං කායකමමං අරූපනි? නගෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ—

35. කායො රූපනි, කායකමමං රූපනි? ආමන්තා. වක්කායනතං රූපනි, වක්ඛුච්ඤ්ඤාණං රූපනි? නගෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ— කායො රූපනි, කායකමමං රූපනි? ආමන්තා. සොනායනතං රූපනි, සොනච්ඤ්ඤාණං රූපනි? නගෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ— කායො රූපනි, කායකමමං රූපනි? ආමන්තා. ඝානායනතං රූපනි, ඝානච්ඤ්ඤාණං රූපනි? නගෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ— කායො රූපනි, කායකමමං රූපනි? ආමන්තා. ජ්වහායනතං රූපනි, ජ්වහච්ඤ්ඤාණං රූපනි? නගෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ— කායො රූපනි? කායකමමං රූපනි? ආමන්තා. කායායනතං රූපනි, කායච්ඤ්ඤාණං රූපනි? නගෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ—

36. රූපං කමමං'ති? ආමන්තා. නනු චුත්තං භගවතා “වෙනතා’හං භික්ඛවෙ කමමං වදාමි. වෙනසිචා කමමං කථෙති. කායෙන වාචාය මනසා”ති, අනෙව සුත්තනෙතා’ති? ආමන්තා. තෙන භි න වත්තබ්බං රූපං කමමනි.

37. රූපං කමමනි? ආමන්තා. නනු චුත්තං භගවතා “කායෙ වා ආනඤ්ඤා සති කායසංඝෙචනතා හෙතු උපපජ්ජති අජ්ඣත්තං සුඛ දුක්ඛං, වාචාය වා ආනඤ්ඤා සති වච්ඡසංඝෙචනතා හෙතු උපපජ්ජති අජ්ඣත්තං සුඛදුක්ඛං, මනෙ වා ආනඤ්ඤා සති මනෝසංඝෙචනතා හෙතු උපපජ්ජති අජ්ඣත්තං සුඛදුක්ඛනි අනෙව සුත්තනෙතා’ති? ආමන්තා. තෙන භි න වත්තබ්බං රූපං කමමනි.

38. රූපං කමමං'ති? ආමන්තා. නනු චුත්තං භගවතා “නිවිධා භික්ඛවෙ කාය සංඝෙචනතා අකුසලං කායකමමං දුක්ඛද්‍රව්‍යං දුක්ඛවිපාකං චතුර්ඛිධා භික්ඛවෙ වච්ඡසංඝෙචනතා අකුසලං වච්ඡකමමං දුක්ඛද්‍රව්‍යං දුක්ඛ විපාකං, නිවිධා භික්ඛවෙ මනෝසංඝෙචනතා අකුසලං මනෝකමමං දුක්ඛද්‍රව්‍යං දුක්ඛවිපාකං, නිවිධා භික්ඛවෙ කායසංඝෙචනතා කුසලං කායකමමං සුබ්‍රද්‍රව්‍යං සුඛවිපාකං, චතුර්ඛිධා භික්ඛවෙ වච්ඡසංඝෙචනතා කුසලං වච්ඡකමමං සුබ්‍රද්‍රව්‍යං සුඛවිපාකං නිවිධා භික්ඛවෙ මනෝ සංඝෙචනතා කුසලං මනෝ කමමං සුබ්‍රද්‍රව්‍යං සුඛවිපාකං”ති. අනෙව සුත්තනෙතා’ති? ආමන්තා. තෙන භි න වත්තබ්බං රූපං කමමං'ති.

39. රූපං කමමං'ති? ආමන්තා. නනු චුත්තං භගවතා “සවායං ආනඤ්ඤා සම්භිමොසපුරිසො පාටලිපුත්තස්ස පරිබ්බාජකස්ස එවං පුට්ඨා එවං බ්‍යාකරෙය්‍ය, සංඝෙචනතියං ආවුසො පාටලිපුත්ත කමමං කථා කාශෙන වාචාය මනසා සුඛවේදනියං සුඛං සො වේදෙයි.

සිංහලයාගේ ආප්තිය පාටලීපුත්ත නමින් කවියා කාව්‍යයෙන් වචන මත සා
දකම්වෙදනිය යන්නට සො වෙදයනි, සිංහලයාගේ ආප්තිය පාටලීපුත්ත
නමින් කවියා කාව්‍යයෙන් වචන මත සා, අදකම්වසුව වෙදනිය යන්නට සො
සො වෙදයනි'නි. එවන් බාහිරමානෝ බොහෝ දෙනෙක් සිංහලයාගේ
පාටලීපුත්තය පරිබාහිරයන් සමඟ බාහිරමානෝ බාහිරයන්'නි.
අපේ වස්තු විෂයයන්? ආවේණික. තෙත ගිනි වනනාශය රූප
නමින්'නි.

රූප: කමමං'හි කථා නිවහන.

8. 10. ජීවිතිය කථා.

1. තනි රූප ජීවිතීන්ද්‍රියයාණි? ආමනා. තනි රූපික බමමානං ආයු සිති යපනා යාපනා ඉරියනා වත්තනා පාලනානි? තනෙම වත්තලෙබ් —පෙ— අනි රූපික බමමානං ආයු සිති යපනා යාපනා ඉරියනා වත්තනා පාලනානි? ආමනා. හඤ්ඤි අනි රූපික බමමානං ආයු සිති යපනා යාපනා ඉරියනා වත්තනා පාලනා - නො ව වත රෙ වත්තලෙබ්-තනි රූප ජීවිතීන්ද්‍රියයාණි.¹

2. අපේ අරුපිනං බමමානං ආයු සිති යපනා යාපනා ඉරියනා වත්තනා පාලනා, අපේ අරුප ජීවිතින්ද්‍රියං'නි? ආමන්තා. අපේ රුපිනං බමමානං ආයු සිති යපනා යාපනා ඉරියනා වත්තනා පාලනා අපේ රුප ජීවිතින්ද්‍රියං'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අපේ රුපිනං බමමානං ආයු සිති යපනා යාපනා ඉරියනා වත්තනා පාලනා, නපේ රුප ජීවිතින්ද්‍රියං'නි? ආමන්තා. අපේ අරුපිනං බමමානං ආයු සිති යපනා යාපනා ඉරියනා වත්තනා පාලනා, නපේ අරුප ජීවිතින්ද්‍රියං'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

3. අරුපිනං ධම්මානං ආයු අරුපච්චිතින්ද්‍රියං'ති? ආමනා. රුපිනං ධම්මානං ආයු රුපච්චිතින්ද්‍රියං'ති? නගෙවං චත්තඛෙඛ —පෙ— රුපිනං ධම්මානං ආයු න චත්තඛෙඛ රුපච්චිතින්ද්‍රියං'ති? ආමනා. අරුපිනං ධම්මානං ආයු න චත්තඛෙඛ අරුපච්චිතින්ද්‍රියං'ති? නගෙවං චත්තඛෙඛ —පෙ—.

4. රුපිනං ධම්මානං ආයු අරුපජ්චිතික්ඛියං'නි? ආමනනා. අරුපිනං ධම්මානං ආයු අරුපජ්චිතික්ඛියං'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අරු පිනං ධම්මානං ආයු න වත්තබ්බං රුපජ්චිතික්ඛියං'නි? ආමනනා. රුපිනං ධම්මානං ආයු න වත්තබ්බං අරුපජ්චිතික්ඛියං'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

5. රුපිකං ච අරුපිකං ච ධම්මානං ආයු අරුපථිච්ඡිකං'ති?
ආමනානා, රුපිකං ච අරුපිකං ච ධම්මානං ආයු රුපථිච්ඡිකං'ති?

1. තැන්පිටි - 1.

නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— රුපිනං ච අරුපිනං ධම්මානං ආයු න වත්තබ්බං රුපජ්චිතින්ද්‍රියං'ති? ආමන්තා. රුපිනං ච අරුපිනං ච ධම්මානං ආයු න වත්තබ්බං අරුපජ්චිතින්ද්‍රියං'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

6. නත්ති රුපජ්චිතින්ද්‍රියං'ති? ආමන්තා. නිරොධං සමාපන්නස්ස නත්ති ජ්චිතින්ද්‍රියං'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— නිරොධං සමාපන්නස්ස අත්ති ජ්චිතින්ද්‍රියං'ති? ආමන්තා. භඤ්චි නිරොධං සමාපන්නස්ස අත්ති ජ්චිතින්ද්‍රියං, නො ච වහ රෙ වත්තබ්බෙ නත්ති රුපජ්චිතින්ද්‍රියං'ති.

7. නිරොධං සමාපන්නස්ස අත්ති ජ්චිතින්ද්‍රියං'ති? ආමන්තා. කානමකකිපරියාපන්නන්ති? සඞ්ඛාරකකිපරියාපන්නං'ති නිරොධං සමාපන්නස්ස අත්ති සඞ්ඛාරකකිකො'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— නිරොධං සමාපන්නස්ස අත්ති සඞ්ඛාරකකිකො'ති? ආමන්තා. නිරොධං සමාපන්නස්ස අත්ති වෙදනාකකිකො —පෙ— සඤ්ඤාකකිකො —පෙ— විඤ්ඤාණකකිකො'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— නිරොධං සමාපන්නස්ස අත්ති වෙදනාකකිකො —පෙ— සඤ්ඤාකකිකො —පෙ— විඤ්ඤාණකකිකො'ති? ආමන්තා. න නිරොධං සමාපන්නං'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

8. නත්ති රුපජ්චිතින්ද්‍රියං'ති? ආමන්තා. අසඤ්ඤාසත්තානං නත්ති ජ්චිතින්ද්‍රියං'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අසඤ්ඤාසත්තානං අත්ති ජ්චිතින්ද්‍රියං'ති? ආමන්තා. භඤ්චි අසඤ්ඤාසත්තානං අත්ති ජ්චිතින්ද්‍රියං, නො ච වහ රෙ වත්තබ්බෙ — නත්ති රුපජ්චිතින්ද්‍රියං'ති.

9. අසඤ්ඤාසත්තානං අත්ති ජ්චිතින්ද්‍රියං'ති? ආමන්තා. කානමකකිපරියාපන්නං'ති? සඞ්ඛාරකකිපරියාපන්නං'ති. අසඤ්ඤාසත්තානං නත්ති සඞ්ඛාරකකිකො'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අසඤ්ඤාසත්තානං අත්ති සඞ්ඛාරකකිකො'ති? ආමන්තා. අසඤ්ඤාසත්තානං අත්ති වෙදනාකකිකො —පෙ— සඤ්ඤාකකිකො —පෙ— විඤ්ඤාණකකිකො'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අසඤ්ඤාසත්තානං අත්ති වෙදනාකකිකො —පෙ— සඤ්ඤාකකිකො —පෙ— විඤ්ඤාණකකිකො'ති? ආමන්තා. පඤ්චවොඤ්ඤා භවො'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

10. උපපතෙනයි යෙන විතෙතන සමුට්ඨිනං ජ්චිතින්ද්‍රියං උපපතෙනයි යෙ විතෙතන භිජ්ජමානෙ එකං දෙසං භිජ්ජති'ති? ආමන්තා. උපපතෙනයි යෙන විතෙතන සමුට්ඨිනො එසෙසො උපපතෙනයි යෙ විතෙතන භිජ්ජමානෙ එකදෙසො භිජ්ජති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— උපපතෙනයි යෙන විතෙතන සමුට්ඨිනො එසෙසො උපපතෙනයි යෙ විතෙතන භිජ්ජමානෙ අනවසෙසො භිජ්ජති'ති? ආමන්තා. උපපතෙනයි යෙන විතෙතන සමුට්ඨිනං ජ්චිතින්ද්‍රියං උපපතෙනයි යෙ විතෙතන භිජ්ජමානෙ අනවසෙසං භිජ්ජති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

11. දො ජීවිතිඤ්ඤාති'ති? ආමන්තා. දවති ජීවිතෙහි ජීවති. දවති මරණෙහි මියති'ති? ආමන්තා.

ජීවිතිඤ්ඤා කථා නිවසිතා.

8. 11. කමමහෙතු කථා.

1. කමමහෙතු අරහා අරහත්තා පරිභාසති'ති? ආමන්තා. කමමහෙතු සොභාපනෙතා සොභාපනති ඵලා පරිභාසති'ති? නහෙවං වත්ත-බ්බෙ —පෙ— කමමහෙතු අරහා අරහත්තා පරිභාසති'ති? ආමන්තා. කමමහෙතු සකදගාමී —පෙ— අනාගාමී අනාගාමිඵලා පරිභාසති'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

2. කමමහෙතු සොභාපනෙතා සොභාපනතිඵලා න පරිභාසති'ති? ආමන්තා. කමමහෙතු අරහා අරහත්තා න පරිභාසති'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— කමමහෙතු සකදගාමී —පෙ— අනාගාමී අනාගාමිඵලා න පරිභාසති'ති? ආමන්තා. කමමහෙතු අරහා අරහත්තා න පරිභාසති'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

3 කමමහෙතු අරහා අරහත්තා පරිභාසති'ති? ආමන්තා. පාණෝති පාන කමමස්ස හෙතු'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අදින්නාදන කමමස්ස හෙතු —පෙ— කාමෙසුමිච්ඡාචාර කමමස්ස හෙතු —මුසාවාද කමමස්ස හෙතු —පිසුණ්ණාචාරා කමමස්ස හෙතු —ඵරුසාචාරා කමමස්ස හෙතු —සමඵපඵලාපා කමමස්ස හෙතු—මාතුසාරකමමස්ස¹ හෙතු පිතුසාර කමමස්ස² හෙතු, අරහන්ත ඝානකමමස්ස³ හෙතු රුකිරුපාද කමමස්ස හෙතු —සඛිසහෙදකමමස්ස හෙතු'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— කාමමස්ස කමමස්ස හෙතු'ති? හඤ්ඤි අරහන්තානා අබ්බාචිකකි'ති? අරහන්තානං අබ්බාචිකකීන කමමස්සහෙතු අරහා අරහත්තා පරිභාසති'ති? ආමන්තා. යෙ කෙච්ඡි අරහන්තානං අබ්බාචිකකන්ති. සබ්බෙ භො අරහන්තං සමජ්ඣාරොන්ති'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

කමමහෙතු කථා නිවසිතා.

අට්ඨකමා වග්ගො නිවසිතො

නිසං උද්දානං

ජිගතියො අන්තරාගවො පඤ්ඤව්ව කාමදුණි කාමධාතු,
පඤ්ඤව්ව ආයතනා කාමා රුපිකො ධම්මා රුපධාතු.
අරුපිකො ධම්මා අරුපධාතු සලායතනිකො අත්තනාවො රුපධාතුයා.
අත්ති රුපං අරුපෙසු රුපං කමමං [රුපං ජීවිතං කමමහෙතුකා
පරිභාසති'ති.⁴]

1. මාතුසාරිකමමස්ස - ම. 2. පිතුසාරිකමමස්ස - ම. 3. අරහන්ත ඝානකමමස්ස-ම. 4. රුපජීවිතිඤ්ඤා කමමහෙතු පරිභාසති'ති-ඉ.

නවමො වගෙගා

9. 1. ආනිසංස කථා.

1. ආනිසංස දස්සාවිස්ස සංඝෙය්‍යජනානං පහානං'ති? ආමන්තා. නනු සඤ්ඤා රෙ අනිච්චතො මනසිකරොතො සංඝෙය්‍යජනා පභියනති'ති? ආමන්තා. හඤ්ඤි සඤ්ඤා රෙ අනිච්චතො මනසිකරොතො සංඝෙය්‍යජනා පභියනති, නො ච වත රෙ වතතබ්බෙ ආනිසංස දස්සාවිස්ස සංඝෙය්‍යජනානං පහානං'ති.

2. නනු සඤ්ඤා රෙ දුක්ඛතො—පෙ— රොගතො— ගණ්ඨතො— සලලතො— අක්කතො— ආබ්බතො— පරතො— පලොකතො— ඊනිතො— උපද්දවතො— හයතො— උපසග්ගතො— චලතො— පහංගුතො— අධ්‍රුවතො අනාණතො— අලෙණතො— අසරණතො— අසරණීභූතතො— ඊත්තතො¹ භූමිජනතො— සුඤ්ඤතො— අනත්තතො— ආදිනවතො —පෙ— විපරිණාම ධම්මතො— මනසිකරොතො— සංඝෙය්‍යජනා පභියනති'ති? ආමන්තා. හඤ්ඤි සඤ්ඤා රෙ විපරිණාම ධම්මතො මනසිකරොතො සංඝෙය්‍යජනා පභියනති, නො ච වත රෙ වතතබ්බෙ ආනිසංස දස්සාවිස්ස සංඝෙය්‍යජනානං පහානං'ති.

3. සඤ්ඤා රෙ ච අනිච්චතො මනසිකරොති, නිබ්බානෙ ච ආනිසංස දස්සාවිස්ස හොති'ති? න හෙවං වතතබ්බෙ —පෙ— සඤ්ඤා රෙ ච අනිච්චතො මනසිකරොති, නිබ්බානෙ ච ආනිසංස දස්සාවිස්ස හොති'ති? ආමන්තා. ද්විත්තං ඵස්සානං—පෙ— ද්විත්තං විත්තානං සමොධානං හොති'ති? —පෙ— නහෙවං වතතබ්බෙ —පෙ— සඤ්ඤා රෙ ච දුක්ඛතො —පෙ— රොගතො —පෙ— විපරිණාම ධම්මතො මනසිකරොති නිබ්බානෙ ච ආනිසංස දස්සාවිස්ස හොති'ති? නහෙවං වතතබ්බෙ —පෙ— සඤ්ඤා රෙ ච විපරිණාමධම්මතො මනසිකරොති. නිබ්බානෙ ච, ආනිසංස දස්සාවිස්ස හොති'ති? ආමන්තා. ද්විත්තං ඵස්සානං —පෙ— ද්විත්තං විත්තානං සමොධානං හොති'ති? නහෙවං වතතබ්බෙ —පෙ—.

4. න වතතබ්බෙ ආනිසංස දස්සාවිස්ස සංඝෙය්‍යජනානං පහානං'ති? ආමන්තා. නනු චුත්තං හභවතා—“ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු නිබ්බානෙ සුඛානුපසසි විහරති. සුඛසංඝෙය්‍ය සුඛපටිසංවෙදි සහනං සමිහං අබ්බො කිණ්ණං වෙහසා අඤ්චුච්චමානො පඤ්ඤාය පරියොගාහමානො”ති අත්ථෙව සුත්තනෙතො'ති? ආමන්තා. තෙන හි ආනිසංස දස්සාවිස්ස සංඝෙය්‍යජනානං පහානං'ති.

ආනිසංස කථා නිවර්තනා.

9. 2. අමතාරමමණ කථා.

1. අමතාරමමණ සංකෛක්‍ෂ්‍යජනා'ති? ආමනා. අමතං සංකෛක්‍ෂ්‍යජනියං ගජනියං ඔසනියං යොගනියං නිවරණියං පරාමධිං උපාදනියං සංකිලෙසියං'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— නනු අමතං අසංකෛක්‍ෂ්‍යජනියං අගජනියං —පෙ— අසංකිලෙසියං'ති? ආමනා. හඤ්චි අමතං අසංකෛක්‍ෂ්‍යජනියං —පෙ— අසංකිලෙසියං, නො ච වහ රෙ වත්තබ්බෙ “අමතාරමමණං සංකෛක්‍ෂ්‍යජනා'ති.

2. අමතං ආරබ්භ රාගො උප්පජ්ජති'ති? ආමනා. අමතං රාගධ්‍යානියං රජනියං භාමනියං මදනියං බ්බකිනියං මුච්ඡනියං'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— නනු අමතං න රාගධ්‍යානියං න රජනියං න භාමනියං න මදනියං න බ්බකිනියං න මුච්ඡනියං'ති' ආමනා. හඤ්චි අමතං න රාගධ්‍යානියං න රජනියං න භාමනියං න මදනියං න බ්බකිනියං න මුච්ඡනියං, නො ච වහ රෙ වත්තබ්බෙ—අමතං ආරබ්භ රාගො උප්පජ්ජති.

3. අමතං ආරබ්භ දෙසො උප්පජ්ජති'ති? ආමනා. අමතං දෙසධ්‍යානියං භොපධ්‍යානියං පටිසංධානියං'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— නනු අමතං න දෙසධ්‍යානියං න භොපධ්‍යානියං න පටිසංධානියං'ති? ආමනා. හඤ්චි අමතං න දෙසධ්‍යානියං න භොපධ්‍යානියං න පටිසංධානියං, නො ච වහ රෙ වත්තබ්බෙ—අමතං ආරබ්භ දෙසො උප්පජ්ජති'ති.

4. අමතං ආරබ්භ මොහො උප්පජ්ජති'ති? ආමනා. අමතං මොහධ්‍යානියං අසංකෛක්‍ෂ්‍යජනරණං අවනුබ්බරණං පසංකෛතිරොධියං විසාහ පක්ඛියං අතිබ්බානසංවත්තනියං'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— නනු අමතං න මොහධ්‍යානියං න අසංකෛක්‍ෂ්‍යජනරණියං න අවනුබ්බරණං පසංකෛ මුද්ධියං අවිසාහපක්ඛියං නිබ්බාන සංවත්තනියං'ති? ආමනා. හඤ්චි අමතං න මොහධ්‍යානියං න අසංකෛක්‍ෂ්‍යජනරණං. —පෙ— නිබ්බාන සංවත්තනියං, නො ච වහ රෙ වත්තබ්බෙ—අමතං ආරබ්භ මොහො උප්පජ්ජති'ති.

5. රූපං ආරබ්භ සංකෛක්‍ෂ්‍යජනා උප්පජ්ජන්ති රූපං සංකෛක්‍ෂ්‍යජනියං ගජනියං —පෙ— සංකිලෙසියං'ති? ආමනා. අමතං ආරබ්භ සංකෛක්‍ෂ්‍යජනා උප්පජ්ජන්ති. අමතං සංකෛක්‍ෂ්‍යජනියං —පෙ— සංකිලෙසියං'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— රූපං ආරබ්භ රාගො උප්පජ්ජති රූපං රාගධ්‍යානියං රජනියං භාමනියං මදනියං බ්බකිනියං මුච්ඡනියං'ති? ආමනා. අමතං ආරබ්භ රාගො උප්පජ්ජති, අමතං රාගධ්‍යානියං —පෙ— මුච්ඡනියං'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— රූපං ආරබ්භ දෙසො උප්පජ්ජති. රූපං දෙසධ්‍යානියං භොපධ්‍යානියං පටිසංධානියං'ති? ආමනා. අමතං ආරබ්භ දෙසො උප්පජ්ජති—අමතං දෙසධ්‍යානියං භොපධ්‍යානියං පටිසංධානියං'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— රූපං

ආරඬහ මොහො උපපජ්ජති. රූපං මොහට්ඨානියං අසුඤ්ඤාණං —පෙ— අනිබ්බාන සංවත්තනියං'ති? ආමන්තා. අමහං ආරඬහ මොහො උපපජ්ජති, අමහං මොහට්ඨානියං අසුඤ්ඤාණං —පෙ— අනිබ්බාන සංවත්තනියං'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

6. අමහං ආරඬහ සසුඤ්ඤාප්පනා උපපජ්ජනති, අමහං අසසුඤ්ඤාප්පනියං අගජ්ඣනියං අනොසනියං අයොසනියං අනිවරණියං අපරාමට්ඨං අනුපාදනියං අසංකිලෙසියං'ති? ආමන්තා. රූපං ආරඬහ සසුඤ්ඤාප්පනා උපපජ්ජනති. රූපං අසසුඤ්ඤාප්පනියං අගජ්ඣනියං —පෙ— අසංකිලෙසියං'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අමහං ආරඬහ රාගො උපපජ්ජති, අමහං න රාගට්ඨානියං න රජනියං න කාමනියං න මදනියං න ඛකුනියං න මුච්ඡනියං'ති? ආමන්තා. රූපං ආරඬහ රාගො උපපජ්ජති. රූපං න රාගට්ඨානියං —පෙ— න මුච්ඡනියං'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අමහං ආරඬහ දොසො උපපජ්ජති. අමහං න දොසට්ඨානියං න කොපට්ඨානියං න පටිඝට්ඨානියං'ති? ආමන්තා. රූපං ආරඬහ දොසො උපපජ්ජති. රූපං න දොසට්ඨානියං න කොපට්ඨානියං න පටිඝට්ඨානියං'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අමහං ආරඬහ මොහො උපපජ්ජති අමහං න මොහොට්ඨානියං න අසුඤ්ඤාණං —පෙ— නිබ්බාන සංවත්තනියං'ති? ආමන්තා. රූපං ආරඬහ මොහො උපපජ්ජති. රූපං න මොහොට්ඨානියං න අසුඤ්ඤාණං —පෙ— නිබ්බාන සංවත්තනියං'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

7. න වත්තබ්බෙ අමහාරමමණං සසුඤ්ඤාප්පනං'ති? ආමන්තා. නනු වුත්තං භගවතා— “නිබ්බානං නිබ්බානායො සසුඤ්ඤානාති නිබ්බානං නිබ්බානායො සසුඤ්ඤාති නිබ්බානං මසුඤ්ඤති නිබ්බානසමිං මසුඤ්ඤති. නිබ්බානායො මසුඤ්ඤති. නිබ්බානං මෙ'ති මසුඤ්ඤති නිබ්බානං අභිනන්දති'ති. අත්ථෙව සුත්තන්තො'ති? ආමන්තා. තෙන හි අමහාරමමණං සසුඤ්ඤාප්පනං'ති.

අමතාරමමණ කථා නිවසිතා.

9. 3. රූපං සාරමමණං'ති කථා.

1. රූපං සාරමමණං'ති? ආමන්තා. අත්ථි නස්ස ආවට්ඨනා ආහොගො සමන්තායාරො මනසිකාරො වෙනනා පඤ්ඤා පණ්ණිඨි'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— නනු නත්ථි නස්ස ආවට්ඨනා ආහොගො —පෙ— පණ්ණිඨි'ති? ආමන්තා. ගඤ්ඤි නත්ථි නස්ස ආවට්ඨනා ආහොගො —පෙ— පණ්ණිඨි. තො ව වත රෙ වත්තබ්බෙ “රූපං සාරමමණන්ති.”

2. එස්සො සාරමමණො, අත්ථි නස්ස ආවට්ඨනා ආහොගො —පෙ— පණ්ණිඨි'ති? ආමන්තා. රූපං සාරමමණං අත්ථි නස්ස ආවට්ඨනා අහොගො

—පෙ— පණ්ඩිති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— වෙදනා —පෙ— සඤ්ඤා
—වෙනනා— විතතං— සද්ධා— විරියං— සති— සමාධි— පඤ්ඤා— රාගො— දෝසො—
මොහො— මානො— දිට්ඨි— චිට්තිච්ඡා— පිනං— උත්ථවං— අභිරිකා—පෙ—
අනොත්තප්පං සාරමමණං. අත්ථි තස්ස ආවට්ඨනා ආහොගො —පෙ—
පණ්ඩිති? ආමන්තා. රූපං සාරමමණං, අත්ථි තස්ස ආවට්ඨනා
ආහොගො —පෙ— පණ්ඩිති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

3. රූපං සාරමමණං තත්ථි තස්ස ආවට්ඨනා ආහොගො —පෙ—
පණ්ඩිති? ආමන්තා. ඵසෙසා සාරමමණො තත්ථි තස්ස ආවට්ඨනා
ආහොගො —පෙ— පණ්ඩිති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— රූපං සාරමමණං
තත්ථි තස්ස ආවට්ඨනා ආහොගො —පෙ— පණ්ඩිති? ආමන්තා. වෙදනා
සඤ්ඤා —පෙ— අනොත්තප්පං සාරමමණං, තත්ථි තස්ස ආවට්ඨනා
ආහොගො —පෙ— පණ්ඩිති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

4. න වත්තබ්බං රූපං සාරමමණංති? ආමන්තා. නනු රූපං
සප්පච්චයංති? ආමන්තා. හඤ්චී රූපං සප්පච්චයං, තෙන වත රෙ
වත්තබ්බෙ “රූපං සාරමමණංති.

රූපං සාරමමණනම් කථා හිට්ඨිතා.

9. 4. අනුසයා අතාරමමණානි කථා.

1. අනුසයා අතාරමමණානි? ආමන්තා. රූපං නිබ්බානං වක්ඛා
යනනං —පෙ— ථොට්ඨබ්බායනනංති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—
කාමරාගානුසයො අතාරමමණොති? ආමන්තා. කාමරාගො කාමරාගපරි
සුට්ඨානං කාමරාග සඤ්ඤාජනං කාමොස්සො කාමයොගො කාමච්ඡද්ද
නීවරණං අතාරමමණංති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— කාමරාගො
කාමරාගපරිසුට්ඨානං කාමරාග සඤ්ඤාජනං කාමොස්සො කාමයොගො
කාමච්ඡද්දනීවරණං සාරමමණංති? ආමන්තා. කාමරාගානුසයො සාරම
මණොති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

2. කාමරාගානුසයො අතාරමමණොති? ආමන්තා. කතමකකිකි
පරියාපනොති? සඤ්ඤාපකකිකි පරියාපනොති. සඤ්ඤාපකකිකි
අතාරමමණොති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සඤ්ඤාපකකිකි අතාරම
මණොති? ආමන්තා. වෙදනාකකිකි සඤ්ඤාකකිකි විඤ්ඤාණකකිකි
අතාරමමණොති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

3. කාමරාගානුසයො සඤ්ඤාපකකිකි පරියාපනො අතාරමමණොති?
ආමන්තා. කාමරාගො සඤ්ඤාපකකිකි පරියාපනො අතාරමමණොති?
නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— කාමරාගො සඤ්ඤාපකකිකි පරියාපනො
සාරමමණොති? ආමන්තා. කාමරාගානුසයො සඤ්ඤාපකකිකි පරියා
පනො සාරමමණොති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

4. කාමරාගානුසයෝ සඞ්ඛාරකකිං පරියාපනොති? අනාරම්මණො, කාමරාගො සඞ්ඛාරකකිං පරියාපනොති? ආමන්තා, සඞ්ඛාරකකිං ඵ්ඤ්ඤාසො සාරම්මණො ඵ්ඤ්ඤාසො අනාරම්මණොති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සඞ්ඛාරකකිං ඵ්ඤ්ඤාසො සාරම්මණො ඵ්ඤ්ඤාසො අනාරම්මණොති? ආමන්තා, වෙදනාකකිං සංකෘතකකිං විසංකෘතකකිං ඵ්ඤ්ඤාසො සාරම්මණො, ඵ්ඤ්ඤාසො අනාරම්මණොති නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

5. පටිසානුසයෝ මානානුසයෝ දිට්ඨානුසයෝ විචිතිව්‍යානුසයෝ භවරාගානුසයෝ, අවිජ්ජානුසයෝ අනාරම්මණොති? ආමන්තා, අවිජ්ජා අවිජ්ජාසො අවිජ්ජායොගො අවිජ්ජානුසයෝ අවිජ්ජාපරිප්පට්ඨානං අවිජ්ජා සංකෘතකකිං අවිජ්ජානිවරණං අනාරම්මණොති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අවිජ්ජා අවිජ්ජාසො —පෙ— අවිජ්ජානිවරණං සාරම්මණොති? ආමන්තා, අවිජ්ජානුසයෝ සාරම්මණොති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

6. අවිජ්ජානුසයෝ අනාරම්මණොති? ආමන්තා, කතමකකිං පරියාපනොති? සඞ්ඛාරකකිං පරියාපනොති, සඞ්ඛාරකකිං අනාරම්මණොති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සඞ්ඛාරකකිං අනාරම්මණොති? ආමන්තා, වෙදනාකකිං සංකෘතකකිං විසංකෘතකකිං අනාරම්මණොති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

7. අවිජ්ජානුසයෝ සඞ්ඛාරකකිං පරියාපනොති? අනාරම්මණොති? ආමන්තා, අවිජ්ජා සඞ්ඛාරකකිං පරියාපනොති? අනාරම්මණොති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අවිජ්ජා සඞ්ඛාරකකිං පරියාපනොති? සාරම්මණොති? ආමන්තා, අවිජ්ජානුසයෝ සඞ්ඛාරකකිං පරියාපනොති? සාරම්මණොති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

8. අවිජ්ජානුසයෝ සඞ්ඛාරකකිං පරියාපනොති? අනාරම්මණො, අවිජ්ජා සඞ්ඛාරකකිං පරියාපනොති? සාරම්මණොති? ආමන්තා, සඞ්ඛාරකකිං ඵ්ඤ්ඤාසො සාරම්මණො ඵ්ඤ්ඤාසො අනාරම්මණොති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සඞ්ඛාරකකිං ඵ්ඤ්ඤාසො සාරම්මණො, ඵ්ඤ්ඤාසො අනාරම්මණොති? ආමන්තා, වෙදනාකකිං සංකෘතකකිං විසංකෘතකකිං ඵ්ඤ්ඤාසො සාරම්මණො ඵ්ඤ්ඤාසො අනාරම්මණොති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

2. න වත්තබ්බං “අනුසයෝ අනාරම්මණොති? ආමන්තා, පුට්ඨජනො ඩුසප්පාඛ්‍යානො විතො වත්තමානො සානුසයොති වත්තබ්බොති? ආමන්තා, අජි තෙසං අනුසයානං ආරම්මණොති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— තෙහ භි අනුසයෝ අනාරම්මණොති.

1. සාරම්මණානංති-ඉ. සාරම්මණොති-ම.

2. සඞ්ඛාරකකිං පරියාපනොති අනාරම්මණොති-ඉ.

10. පුප්පිජ්ජනෝ කුසලාබ්බානගො විතො වත්තමානෙ සරාගොති වත්තබ්බොති? ආමන්තා. අඤ්ඤා භාසා රාගසා ආරම්භයෙහි? නගෙවං වත්තබ්බො —පෙ— නෙත හි රාගො අනාරම්භයෙහි.

අනුසංයා අනාරම්භයෙහි කථා නිවසිතා.

9. 5. සද්දේ අනාරම්භයෙහි කථා.

1. සද්දේ අනාරම්භයෙහි? ආමන්තා. රූපං නිබ්බානං වත්තංයනං —පෙ— ථොට්ඨබ්බායනංති? නගෙවං වත්තබ්බො —පෙ— සද්දේ අනාරම්භයෙහි? ආමන්තා. පඤ්ඤා පඤ්ඤාදිත්ථියං පඤ්ඤාබලං සමමාදිට්ඨි ධම්මවිචය සමොප්පාදිතො අනාරම්භයෙහි? නගෙවං වත්තබ්බො —පෙ— පඤ්ඤා පඤ්ඤාදිත්ථියං පඤ්ඤාබලං සමමාදිට්ඨි ධම්මවිචය සමොප්පාදිතො සාරම්භයෙහි? ආමන්තා. සද්දේ සාරම්භයෙහි? නගෙවං වත්තබ්බො —පෙ—.

2. සද්දේ අනාරම්භයෙහි? ආමන්තා. කතමකකිකි පරියාපන්නංති? සංකාරකකිකි පරියාපන්නංති. සංකාරකකිකිකි අනාරම්භයෙහි? නගෙවං වත්තබ්බො —පෙ— සංකාරකකිකිකි අනාරම්භයෙහි? ආමන්තා. වෙදනාකකිකිකි සංකාරකකිකිකි විසංකාරකකිකිකි අනාරම්භයෙහි? නගෙවං වත්තබ්බො —පෙ—.

3. සද්දේ සංකාරකකිකි පරියාපන්නං අනාරම්භයෙහි? ආමන්තා. පඤ්ඤා සංකාරකකිකි පරියාපන්නං අනාරම්භයෙහි? නගෙවං වත්තබ්බො —පෙ— පඤ්ඤා සංකාරකකිකි පරියාපන්නං සාරම්භයෙහි? ආමන්තා. සද්දේ සංකාරකකිකි පරියාපන්නං සාරම්භයෙහි? නගෙවං වත්තබ්බො —පෙ—.

4. සද්දේ සංකාරකකිකි පරියාපන්නං අනාරම්භයෙහි, පඤ්ඤා සංකාරකකිකි පරියාපන්නං සාරම්භයෙහි? ආමන්තා. සංකාරකකිකිකි ඵකදෙසො සාරම්භයෙහි ඵකදෙසො අනාරම්භයෙහි? නගෙවං වත්තබ්බො —පෙ— සංකාරකකිකිකි ඵකදෙසො සාරම්භයෙහි ඵකදෙසො අනාරම්භයෙහි? ආමන්තා. වෙදනාකකිකිකි සංකාරකකිකිකි විසංකාරකකිකිකි ඵකදෙසො සාරම්භයෙහි ඵකදෙසො අනාරම්භයෙහි? නගෙවං වත්තබ්බො —පෙ—.

5. න වත්තබ්බො සද්දේ අනාරම්භයෙහි? ආමන්තා. අරහා වකුචු විසංකාරකකිකි සමංගි සද්දේති වත්තබ්බොති? ආමන්තා. අඤ්ඤා භාසා ආරම්භයෙහි? නගෙවං වත්තබ්බො —පෙ— නෙත හි සද්දේ අනාරම්භයෙහි?

6. අරහා වකුචු විසංකාරකකිකි සමංගි පඤ්ඤාදිත්ථියං වත්තබ්බොති? ආමන්තා. අඤ්ඤා භාසා පඤ්ඤාදිත්ථියං ආරම්භයෙහි? නගෙවං වත්තබ්බො —පෙ— නෙත හි පඤ්ඤා අනාරම්භයෙහි.

සද්දේ අනාරම්භයෙහි කථා නිවසිතා.

ආරභ්‍ය අත්ති ආවට්ඨනා —පෙ— පණ්ණිසි, පච්චුප්පනාරම්මණං විතතං
අනාරම්මණං'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අනාගතං ආරභ්‍ය
අත්ති ආවට්ඨනා —පෙ— පණ්ණිසි, අනාගතාරම්මණං විතතං
අනාරම්මණං'ති? ආමන්තා, පච්චුප්පනා ආරභ්‍ය අත්ති ආවට්ඨනා
—පෙ— පණ්ණිසි, පච්චුප්පනාරම්මණං චිතතං අනාරම්මණං'ති? නගෙවං
වත්තබ්බෙ —පෙ—

5. න වත්තබ්බං අනිභානාගතාරම්මණං¹ විතතං අනාරම්මණං'ති?
ආමන්තා නනු අනිභානාගතං² තත්ති නි? ආමන්තා, හඤ්චි
අනිභානාගතං² තත්ති, තෙන වත රෙ වත්තබ්බෙ “අනිභානාගතා-
රම්මණං² විතතං අනාරම්මණං'ති.

අනාගතාරම්මණ කථා නිබ්බිතා

9. - 8. විභක්ඛානුපතිත කථා.

1. සබ්බං විතතං විභක්ඛානුපතිතං'ති? ආමන්තා, සබ්බං විතතං
විචාරානුපතිතං විභානුපතිතං සුඛානුපතිතං දුක්ඛානුපතිතං සොම-
තස්සානුපතිතං දෙමතස්සානුපතිතං උපෙක්ඛානුපතිතං සඤ්ඤානුපතිතං
විරියානුපතිතං සමානුපතිතං සමාධානුපතිතං පඤ්ඤානුපතිතං
රාගානුපතිතං දොසානුපතිතං —පෙ— අනොත්තප්පානුපතිතං'ති?
නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

2 සබ්බං විතතං විභක්ඛානුපතිතං'ති? ආමන්තා, නනු අත්ති
අවිභකෙකා විචාර මනෙතා සමාසි'ති? ආමන්තා, හඤ්චි අත්ති
අවිභකෙකා විචාරමනෙතා සමාසි, තො ව වත රෙ වත්තබ්බෙ,”
“සබ්බං චිතතං විභක්ඛානුපතිතං”ති.

3 සබ්බං චිතතං විභක්ඛානුපතිතං'ති? ආමන්තා, නනු අත්ති
අවිභකෙකා අවිචාරො සමාසි'ති? ආමන්තා, හඤ්චි අත්ති අවිභකෙකා
අවිචාරො සමාසි, තො ව වත රෙ වත්තබ්බෙ “සබ්බං විතතං
විභක්ඛානුපතිතං'ති.

4. සබ්බං චිතතං විභක්ඛානුපතිතං'ති? ආමන්තා, නනු භයො
සමාසි චුත්තා හගවතා — “සවිභකෙකා සවිචාරො සමාසි, අවිභකෙකා
විචාරමනෙතා සමාසි, අවිභකෙකා අවිචාරො සමාසි”ති? ආමන්තා, හඤ්චි
භයො සමාසි චුත්තා හගවතා— “සවිභකෙකා සවිචාරො සමාසි,
අවිභකෙකා විචාරමනෙතා සමාසි, අවිභකෙකා අවිචාරො සමාසි”
තො ව වත රෙ වත්තබ්බෙ— “සබ්බං විතතං විභක්ඛානුපතිතං”ති.

විභක්ඛානුපතිත කථා නිබ්බිතා.

9 - 9. විනාශකම්පිතාර සද්දකථා.

1. සබ්බසො විනාශකමයො විමාරයො විනාශකම්පිතාරො සද්දොති? ආමන්තා. සබ්බසො චුසයො ඵස්සම්පිතාරො සද්දො. සබ්බසො වෙදයො වෙදනාම්පිතාරොසද්දො, සබ්බසො සංඝානාමො සංඝාදොම්පිතාරො සද්දො, සබ්බසො චෙතයො චෙතනාම්පිතාරො සද්දො, සබ්බසො චිත්තයො චිත්තම්පිතාරො සද්දො, සබ්බසො සරණො සතිම්පිතාරො සද්දො, සබ්බසො පජානාමො පඤ්ඤාම්පිතාරො සද්දොති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

2. සබ්බසො විනාශකමයො විමාරයො විනාශකම්පිතාරො සද්දොති? ආමන්තා. විනාශකම්පිතාරො සද්දො සොභා විඤ්ඤායො සොභසම්පට්ඨසද්දාති සොභස්ස ආපාථං ආගච්ඡති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— නනු විනාශකම්පිතාරො සද්දො න සොභා විඤ්ඤායො න සොභසම්පට්ඨසද්දාති. න සොභස්ස ආපාථං ආගච්ඡති? ආමන්තා. ගඤ්චි විනාශකම්පිතාරො සද්දො න සොභා විඤ්ඤායො න සොභසම්පට්ඨසද්දාති, න සොභස්ස ආපාථං ආගච්ඡති, තො ච වත රෙ වත්තබ්බෙ— සබ්බසො විනාශකමයො විමාරයො විනාශකම්පිතාරො සද්දොති.

විනාශකම්පිතාර සද්දකථා නිමිතා.

9 - 10. න යථා විතනස්ස වාචා ති කථා.

1. න යථා විතනස්ස වාචා ති? ආමන්තා. අඵස්සකස්ස¹ වාචා. අවෙදනකස්ස වාචා. අසංඝායකස්ස වාචා, අචෙතනකස්ස වාචා. අචිත්තකස්ස වාචා? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— නනු සඵස්සකස්ස වාචා, සවෙදනකස්ස වාචා සසංඝායකස්ස වාචා, සචෙතනකස්ස වාචා. සචිත්තකස්ස වාචා? ආමන්තා. ගඤ්චි සඵස්සකස්ස වාචා —පෙ— සචිත්තකස්ස වාචා, තො ච වත රෙ වත්තබ්බෙ. “න යථා විතනස්ස වාචා”ති.

2. න යථා විතනස්ස වාචා? ආමන්තා. අනාවච්ඡන්තස්ස² වාචා —පෙ— අනාභොගන්තස්ස³ වාචා. —පෙ— අපණ්දගන්තස්ස වාචා? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— නනු අවච්ඡන්තස්ස⁴ වාචා ආභොගන්තස්ස¹ වාචා —පෙ— පණ්දගන්තස්ස වාචා? ආමන්තා. ගඤ්චි අවච්ඡන්තස්ස² වාචා. ආභොගන්තස්ස¹ වාචා —පෙ— පණ්දගන්තස්ස වාචා, තො ච වත රෙ වත්තබ්බෙ. “න යථා විතනස්ස වාචා”ති.

3. න යථා විතනස්ස වාචා? ආමන්තා. නනු වාචා විතනසමුට්ඨානා විතෙනන සහජානා විතෙනන සහ ඵකුප්පාදා? ආමන්තා. ගඤ්චි

1. අඵස්ස වාචා-ඉ.

2. අනාවච්ඡන්තස්ස-ඉ.

3. අනාභොගස්ස-ඉ.

4. නනු අවච්ඡන්තස්ස-ඉ.

වෘත්තසම්ප්‍රධානා. විතෙතන සහජානං විතෙතන සහ එකුප්පාදං, නො ව වහ රෙ වතනබ්බෙ. “න යථා විභක්තිය වෘත්ත”ති.

4. න යථා විභක්තිය වෘත්ත'ති? ආමන්තා. න භණ්ඩුකාමො භණ්ඩි, න කථෙතු කාමො කථෙති, න ආලපිතුකාමො ආලපති. න වොහරිතු කාමො වොහරති'ති? නගෙවං වතනබ්බෙ —පෙ— නනු භණ්ඩුකාමො භණ්ඩි, කථෙතුකාමො කථෙති, ආලපිතුකාමො ආලපති, වොහරිතුකාමො වොහරති'ති? ආමන්තා. හඤ්චි භණ්ඩුකාමො භණ්ඩි, කථෙතුකාමො කථෙති, ආලපිතුකාමො ආලපති, වොහරිතුකාමො වොහරති. නො ව වහ රෙ වතනබ්බෙ — “න යථා විභක්තිය වෘත්ත”ති.

5. න වතනබ්බෙ “න යථා විභක්තිය වෘත්ත”ති? ආමන්තා. නනු අත්ථි කොපි අඤ්ඤං භණ්ඩියාමි'ති, අඤ්ඤං භණ්ඩි, අඤ්ඤං කථෙසාමි'ති. අඤ්ඤං කථෙති. අඤ්ඤං ආලපියාමි'ති, අඤ්ඤං ආලපති, අඤ්ඤං වොහරියාමි'ති, අඤ්ඤං වොහරති'ති? ආමන්තා. හඤ්චි අත්ථි කොපි අඤ්ඤං භණ්ඩියාමි'ති, අඤ්ඤං භණ්ඩි —පෙ— අඤ්ඤං වොහරියාමි'ති අඤ්ඤං වොහරති. තෙන වහ රෙ වතනබ්බෙ “න යථා විභක්තිය වෘත්ත”ති.

න යථා විභක්තිය වෘත්ත'ති කථා නිවසිතා.

9. 11. න යථා විභක්තිය කායකමමං'ති කථා.

1. න යථා විභක්තිය කායකමමං'ති? ආමන්තා. අථස්සකස්ස කායකමමං —පෙ— අවිතතකස්ස කායකමමං'ති? නගෙවං වතනබ්බෙ —පෙ— නනු සථස්සකස්ස කායකමමං —පෙ— සවිතතකස්ස කායකමමං'ති? ආමන්තා. හඤ්චි සථස්සකස්ස කායකමමං —පෙ— සවිතතකස්ස කායකමමං. නො ව වහ රෙ වතනබ්බෙ “න යථා විභක්තිය කායකමමං'ති.

2. න යථා විභක්තිය කායකමමං'ති? ආමන්තා. අනාවජ්ජනස්ස කායකමමං —පෙ— අපනිද්දහනස්ස කායකමමං'ති? නගෙවං වතනබ්බෙ —පෙ— නනු ආවජ්ජනස්ස¹ කායකමමං —පෙ— පණ්ඩිතස්ස කායකමමං'ති? ආමන්තා. හඤ්චි ආවජ්ජනස්ස¹ කායකමමං —පෙ— පණ්ඩිතස්ස කායකමමං, නො ව වහ රෙ වතනබ්බෙ “න යථා විභක්තිය කායකමමං'ති

3. න යථා විභක්තිය කායකමමං'ති? ආමන්තා. නනු කායකමමං විතතසම්ප්‍රධානං විතෙතන සහජානං විතෙතන සහ එකුප්පාදං'ති? ආමන්තා. හඤ්චි කායකමමං විතතසම්ප්‍රධානං විතෙතන සහජානං විතෙතන සහ එකුප්පාදං, නො ව වහ රෙ වතනබ්බෙ “න යථා විභක්තිය කායකමමං'ති.

4. න යථා විත්තස්ස කායකමමං'ති? ආමන්තා. න අභික්කම්භු කාමො අභික්කමති, න පටික්කම්භුකාමො පටික්කමති, න ආලොකෙභු කාමො ආලොකෙති, න විලොකෙභුකාමො විලොකෙති, න සමමිඤ්ජු කාමො සමමිඤ්ජුති, න පසාරෙභුකාමො පසාරෙති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— නනු අභික්කම්භුකාමො අභික්කමති, පටික්කම්භු කාමො පටික්කමති, ආලොකෙභුකාමො ආලොකෙති, විලොකෙභුකාමො විලොකෙති, සමමිඤ්ජුකාමො සමමිඤ්ජුති, පසාරෙභුකාමො පසාරෙ ති'ති? ආමන්තා. ගඤ්චි අභික්කම්භුකාමො අභික්කමති —පෙ—පසාරෙභු කාමො පසාරෙති, නො ව වත රෙ වත්තබ්බෙ. “න යථා විත්තස්ස කායකමමං'ති.

5. න වත්තබ්බෙ “න යථා විත්තස්ස කායකමමං'ති? ආමන්තා. නනු අභි කොපි අඤ්ඤානු ගච්ඡිස්සාමි'ති, අඤ්ඤානු ගච්ඡති —පෙ—අඤ්ඤං පසාරෙස්සාමි'ති අඤ්ඤං පසාරෙති'ති? ආමන්තා. ගඤ්චි අභි කොපි අඤ්ඤානු ගච්ඡිස්සාමි'ති, අඤ්ඤානු ගච්ඡති —පෙ— අඤ්ඤං පසාරෙස්සා මි'ති. අඤ්ඤං පසාරෙති. නො ව වත රෙ වත්තබ්බෙ “න යථා විත්තස්ස කායකමමං'ති.

න යථා විත්තස්ස කායකමමං'ති කථා නිට්ඨිතා.

9. 12. අනිත්තාගතන පච්චුප්පනන කථා.

1. අනිත්තෙක සමන්තාගතො'ති? ආමන්තා. නනු අනිතං නිරුඬං විගතං විපරිත්තං අත්ඛගතං අඛන්ධගතං ති? ආමන්තා. ගඤ්චි අනිතං නිරුඬං විගතං විපරිත්තං අත්ඛගතං අඛන්ධගතං. නො ව වත රෙ වත්තබ්බෙ “අනිත්තෙක සමන්තාගතො'ති.

2. අනාගතෙක සමන්තාගතො'ති? ආමන්තා. නනු අනාගතං අජාතං අභූතං අසඤ්ජාතං අනිබ්බතතං අනභිනිබ්බතතං අපාභූභූතං'ති? ආමන්තා. ගඤ්චි අනාගතං අජාතං අභූතං අසඤ්ජාතං අනිබ්බතතං අනභිනිබ්බතතං අපාභූභූතං “නො ව වත රෙ වත්තබ්බෙ. අනාගතෙක සමන්තාගතො'ති.

3. අනිත්තෙක රූපකකිකෙක සමන්තාගතො අනාගතෙක රූපකකි-කෙක සමන්තාගතො පච්චුප්පනෙන රූපකකිකෙක සමන්තාගතො'ති? ආමන්තා. තිති රූපකකිකෙති සමන්තාගතො'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අනිත්තෙති පඤ්චගි බකෙති සමන්තාගතො අනාගතෙති පඤ්චගි බකෙති සමන්තාගතො, පච්චුප්පනෙති පඤ්චගි බකෙති සමන්තා ගතො'ති? ආමන්තා. පණ්ණරසති බකෙති සමන්තාගතො'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

4. අනිත්තෙක චක්ඛායගතෙක සමන්තාගතො, අනාගතෙක චක්ඛා යගතෙක සමන්තාගතො, පච්චුප්පනෙන චක්ඛායගතෙක සමන්තා

ගතෝ'ති? ආමන්තා. තිති චක්ඛියතනෙති සමන්තාගතෝ'ති? තගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අතීතෙති ද්වාදසති ආයතනෙති සමන්තාගතෝ, අනාගතෙති ද්වාදසති ආයතනෙති සමන්තාගතෝ, පවුප්පනෙති ද්වාදසති ආයතනෙති සමන්තාගතෝ'ති? ආමන්තා. ඡත්තරිංසායතනෙති සමන්තාගතෝ'ති? තගෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ—.

5. අතීතාය චක්ඛුධාතුයා සමන්තාගතෝ, අනාගතාය චක්ඛුධාතුයා සමන්තාගතෝ, පවුප්පනාය චක්ඛුධාතුයා සමන්තාගතෝ'ති? ආමන්තා. තිති චක්ඛුධාතුති සමන්තාගතෝ'ති? තගෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ— අතීතාති අට්ඨාරසති ධාතුති සමන්තාගතෝ, අනාගතාති අට්ඨාරසති ධාතුති සමන්තාගතෝ, පවුප්පනාති අට්ඨාරසති ධාතුති සමන්තාගතෝ'ති? ආමන්තා. චතුපස්සස ධාතුති සමන්තාගතෝ'ති? තගෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ—.

6. අතීතෙන චක්ඛුඤ්ඤෙත සමන්තාගතෝ, අනාගතෙන චක්ඛුඤ්ඤෙත සමන්තාගතෝ, පවුප්පනෙන චක්ඛුඤ්ඤෙත සමන්තාගතෝ'ති? ආමන්තා. තිති චක්ඛුඤ්ඤෙති සමන්තාගතෝ'ති? තගෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ— අතීතෙති බාවිසතිඤ්ඤෙති සමන්තාගතෝ, අනාගතෙති බාවිසතිඤ්ඤෙති සමන්තාගතෝ, පවුප්පනෙති බාවිසතිඤ්ඤෙති සමන්තාගතෝ'ති? ආමන්තා. ඡසට්ඨිඤ්ඤෙති සමන්තාගතෝ'ති? තගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

7. න වත්තබ්බං අතීතානාගතෙති සමන්තාගතෝ'ති? ආමන්තා. නනු අඤ්ඤි අට්ඨවිමොක්ඛකාසී, චතුත්තං ක්කාතාතං නිකාමලාභී චතුත්තං¹ අනුපුබ්බ විහාරසමාපත්තිතං ලාභී'ති? ආමන්තා. ගඤ්ඤි අඤ්ඤි අට්ඨවිමොක්ඛකාසී, චතුත්තං ක්කාතාතං නිකාමලාභී, චතුත්තං¹ අනුපුබ්බ විහාරසමාපත්තිතං ලාභී. හෙන වත රෙ වත්තබ්බෙ “අතීතානාගතෙති සමන්තාගතෝ”ති.

අතිතානාගත පවුප්පන කථා නිවේශනා.

නවමො වග්ගො නිවේශනො.

තස්ස උද්දනං

ආතිසංස දස්සාවිස්ස සඤ්ඤාප්පාතං පහාතං, අමතාරමමණං සඤ්ඤාප්පතං,
රූපං සාරමමණං, අනුසයා අතාරමමණං, ඵව'මෙවං ඤ්ඤං,
අතීතානාගතාරමමණං විතතං, සබ්බං විතතං විතකකානුපතිතං
සබ්බස්සො විතකකයතො විචාරයතො විතකක විප්පාරො සද්දො,
න යථා විතතස්ස වාචා, ත'මෙව කායනමමං, අතීතානාගතෙති
සමන්තාගතෝ'ති.

දසමො මග්ගො

10. 1. නිරොධ කථා.

1. උපපතෙහි යෙ පඤ්චකකිකේ අනිරුද්ධේ කිරියා පඤ්චකකිකා උපපජ්ජති'ති? ආමන්තා. දසනං ඛකානං සමොධානං හොති, දසඛකා සමුත්ථිභාවං ආගච්ඡන්ති'ති? නහෙවං චත්තබ්බේ —පෙ— දසනං ඛකානං සමොධානං හොති, දසඛකා සමුත්ථිභාවං ආගච්ඡන්ති'ති? ආමන්තා. ද්විතනං එස්සානං —පෙ— ද්විතනං චිත්තානං සමොධානං හොති'ති? නහෙවං චත්තබ්බේ —පෙ—

2. උපපතෙහි යෙ පඤ්චකකිකේ අනිරුද්ධේ කිරියා චත්තාරො ඛකා උපපජ්ජති'ති? ආමන්තා. තචනතං ඛකානං සමොධානං හොති. තචඛකා සමුත්ථිභාවං ආගච්ඡන්ති'ති? නහෙවං චත්තබ්බේ —පෙ— තචනතං ඛකානං සමොධානං හොති, තචඛකා සමුත්ථිභාවං ආගච්ඡන්ති'ති? ආමන්තා. ද්විතනං එස්සානං —පෙ— ද්විතනං චිත්තානං සමොධානං හොති'ති? නහෙවං චත්තබ්බේ —පෙ—.

3. උපපතෙහි යෙ පඤ්චකකිකේ අනිරුද්ධේ කිරියා ඤාණං උපපජ්ජති'ති? ආමන්තා. ඡනතං ඛකානං සමොධානං හොති, ඡඛකා සමුත්ථිභාවං ආගච්ඡන්ති'ති? නහෙවං චත්තබ්බේ —පෙ— ඡනතං ඛකානං සමොධානං හොති, ඡඛකා සමුත්ථිභාවං ආගච්ඡන්ති'ති? ආමන්තා. ද්විතනං එස්සානං —පෙ— ද්විතනං චිත්තානං සමොධානං හොති'ති? නහෙවං චත්තබ්බේ —පෙ—.

4. උපපතෙහි යෙ පඤ්චකකිකේ නිරුද්ධේ මග්ගො උපපජ්ජති'ති? ආමන්තා. මහො මග්ගං භාවෙති. කාලං කතො මග්ගං භාවෙති'ති? නහෙවං චත්තබ්බේ —පෙ—.

නිරොධකථා නිවසිතා

10 - 2 රූපං මග්ගො'ති කථා.

1. මග්ගසමඛිතිස්ස රූපං මග්ගො'ති? ආමන්තා. සාරමමණං අත්ථි තස්ස ආවට්ඨතා ආභොගො සමන්තායාරො මනසිකාරො වෙතතා පඤ්ඤා පඤ්ඤි'ති? නහෙවං චත්තබ්බේ —පෙ— තනු අනාරමමණං, තත්ථි තස්ස ආවට්ඨතා —පෙ— පඤ්ඤි'ති? ආමන්තා. හඤ්චි අනාරමමණං, තත්ථි තස්ස ආවට්ඨතා —පෙ— පඤ්ඤි, තො ච වත රෙ චත්තබ්බේ. “මග්ගසමඛිතිස්ස රූපං මග්ගො”ති.

2. සමමා වාචා මග්ගො'නි? ආමන්තා. සාරමමණො අත්ථි, නාය ආවට්ඨනා —පෙ— පණ්ඩි'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— නනු අනාරමමණො නත්ථි, නාය ආවට්ඨනා —පෙ— පණ්ඩි'නි? ආමන්තා. ගඤ්චි අනාරමමණො නත්ථි, නාය ආවට්ඨනා --පෙ— පණ්ඩි, නො ව වත රෙ වත්තබ්බෙ “සමමාවාචා මග්ගො”නි.

3. සමමා කමමනෙතො —පෙ— සමමා ආජීවො මග්ගො'නි? ආමන්තා, සාරමමණො අත්ථි නසස් ආවට්ඨනා —පණ්ඩි'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— නනු අනාරමමණො, නත්ථි නසස් ආවට්ඨනා —පෙ— පණ්ඩි'නි? ආමන්තා. ගඤ්චි අනාරමමණො, නත්ථි නසස් ආවට්ඨනා —පෙ— පණ්ඩි, නො ව වත රෙ වත්තබ්බෙ —“සමමා ආජීවො මග්ගො”නි.

4. සමමා දිට්ඨි මග්ගො, සා ව සාරමමණො, අත්ථි නාය ආවට්ඨනා —පෙ— පණ්ඩි'නි? ආමන්තා. සමමා වාචා මග්ගො, සා ව සාරමමණො, අත්ථි නාය ආවට්ඨනා —පෙ— පණ්ඩි'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සමමා දිට්ඨි මග්ගො, සා ව සාරමමණො, අත්ථි නාය ආවට්ඨනා —පෙ— පණ්ඩි'නි? ආමන්තා. සමමා කමමනෙතො —පෙ— සමමාආජීවො මග්ගො, සො ව සාරමමණො, අත්ථි නසස් ආවට්ඨනා --පෙ— පණ්ඩි'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

5. සමමා සඤ්ඤාපෙසා —පෙ— සමමාවායාමො —පෙ— සමමාසනි —පෙ— සමමාසමාධි මග්ගො, සො ව සාරමමණො, අත්ථි නසස් ආවට්ඨනා —පෙ— පණ්ඩි'නි? ආමන්තා. සමමා වාචා මග්ගො, සා ව සාරමමණො, අත්ථි නාය ආවට්ඨනා --පෙ— පණ්ඩි'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සමමාසමාධි මග්ගො, සො ව සාරමමණො, අත්ථි නසස් ආවට්ඨනා —පෙ— පණ්ඩි'නි? ආමන්තා. සමමා කමමනෙතො —පෙ— සමමා ආජීවො මග්ගො සො ව සාරමමණො, අත්ථි නසස් ආවට්ඨනා —පෙ— පණ්ඩි'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

6. සමමා වාචා මග්ගො සා ව අනාරමමණො, නත්ථි නාය ආවට්ඨනා —පෙ— පණ්ඩි'නි? ආමන්තා. සමමාදිට්ඨි මග්ගො, සා ව අනාරමමණො, නත්ථි නාය ආවට්ඨනා —පෙ— පණ්ඩි'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සමමාවාචා මග්ගො, සා ව අනාරමමණො, නත්ථි නාය ආවට්ඨනා පෙ— පණ්ඩි'නි? ආමන්තා. සමමා සඤ්ඤාපෙසා —පෙ— සමමා වායාමො —පෙ— සමමාසනි —පෙ— සමමාසමාධි, මග්ගො සො ව අනාරමමණො, නත්ථි නසස් ආවට්ඨනා —පෙ— පණ්ඩි'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

7. සමමා කමමනෙතො —පෙ— සමමා ආජීවො මග්ගො සො ව අනාරමමණො, නත්ථි නසස් ආවට්ඨනා —පෙ— පණ්ඩි'නි? ආමන්තා. සමමා දිට්ඨි —පෙ— සමමා සඤ්ඤාපෙසා —පෙ— සමමාවායාමො —පෙ— සමමාසනි

—පෙ— සමමාසමාධි මගො, සො ච අනාරම්මණො, නඤ්ඤි නස්ස ආවට්ඨනා
 —පෙ— පඤ්ඤිති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

8. න වත්තබ්බං මග්ගසමඛිතිස්ස රූපං මගොති? ආමනනා.
 නනු සමමා වාචා, සමමා කම්මනෙතා, සමමා ආජිවො, මගොති? ආමනනා.
 හඤ්ඤි සමමා වාචා, සමමා කම්මනෙතා සමමා ආජිවො මගො
 නෙන වත රෙ වත්තබ්බෙ. “මග්ගසමඛිතිස්ස රූපං මගොති.”

රූපං මගොති කථා නිවිච්ඡා.

10 - 3. පඤ්ච විඤ්ඤාණ සමඛිතිස්ස මග්ගකථා.

1. පඤ්ච විඤ්ඤාණ සමඛිතිස්ස අඤ්ඤි මග්ගභාවනාති? ආමනනා.
 නනු පඤ්චවිඤ්ඤාණං උප්පන්න වජ්ඣනා උප්පන්නාරම්මණාති? ආමනනා.
 හඤ්ඤි පඤ්චවිඤ්ඤාණං උප්පන්න වජ්ඣනා උප්පන්නාරම්මණා. නො ච වත
 රෙ වත්තබ්බෙ. පඤ්චවිඤ්ඤාණ සමඛිතිස්ස අඤ්ඤි මග්ගභාවනාති. නනු
 පඤ්චවිඤ්ඤාණං පුරෙජාත වජ්ඣනා පුරෙජාතාරම්මණා අජ්ඣත්තිකා
 වජ්ඣනා බාහිරාරම්මණා¹ අසමභින්න වජ්ඣනා අසමභින්නාරම්මණා නානා
 වජ්ඣනා නානා රම්මණා න අඤ්ඤාමඤ්ඤාස්ස ගොචර විසංසං පට්ඨනු
 භොනති. න අසමනනාභාරා උප්පජ්ජති, න අමනසිකාරා උප්පජ්ජති
 න අබ්බොතිණ්ණා උප්පජ්ජති, න අපුබ්බං අවර්මං උප්පජ්ජති,
 න අඤ්ඤාමඤ්ඤාස්ස සමනනාරා උප්පජ්ජති, —පෙ— නනු පඤ්ච
 විඤ්ඤාණං අනාභොගාති? ආමනනා. හඤ්ඤි පඤ්චවිඤ්ඤාණං අනාභොගා
 නො ච වත රෙ වත්තබ්බෙ පඤ්චවිඤ්ඤාණ සමඛිතිස්ස අඤ්ඤි මග්ග
 භාවනාති.

2. චක්ඛුචිඤ්ඤාණ සමඛිතිස්ස අඤ්ඤි මග්ගභාවනාති? ආමනනා.
 චක්ඛුචිඤ්ඤාණං සුඤ්ඤානං ආරබ්භ උප්පජ්ජති? නගෙවං වත්තබ්බෙ
 —පෙ— චක්ඛුචිඤ්ඤාණං සුඤ්ඤානං ආරබ්භ උප්පජ්ජති? ආමනනා.
 චක්ඛුඤ්ඤා පට්ඨව සුඤ්ඤානං ච උප්පජ්ජති චක්ඛුචිඤ්ඤාණංති? නගෙවං
 වත්තබ්බෙ —පෙ— චක්ඛුඤ්ඤා පට්ඨව සුඤ්ඤානං ච උප්පජ්ජති චක්ඛු
 චිඤ්ඤාණංති? ආමනනා. චක්ඛුඤ්ඤා පට්ඨව සුඤ්ඤානඤ්ඤා උප්පජ්ජති
 චක්ඛුචිඤ්ඤාණංති “අනෙව සුත්තනෙතා”ති? නඤ්ඤි. චක්ඛුඤ්ඤා පට්ඨව
 රූපෙ ච උප්පජ්ජති චක්ඛු චිඤ්ඤාණංති අනෙව සුත්තනෙතාති? ආමනනා.
 හඤ්ඤි චක්ඛුඤ්ඤා පට්ඨව රූපෙ ච උප්පජ්ජති චක්ඛුචිඤ්ඤා
 ණංති— අනෙව සුත්තනෙතා. නො ච වත රෙ වත්තබ්බෙ “චක්ඛුඤ්ඤා
 පට්ඨව සුඤ්ඤානං ච උප්පජ්ජති චක්ඛු චිඤ්ඤාණං”ති.

3. චක්ඛු චිඤ්ඤාණ සමඛිතිස්ස අඤ්ඤි මග්ගභාවනාති? ආමනනා.
 චක්ඛුචිඤ්ඤාණං අභිනානාගතං ආරබ්භ උප්පජ්ජති? නගෙවං

—පෙ— වකුට්ඨවිඤ්ඤාණ සමඛතිස්ස අත්ථි මග්ගභාවතා'ති? ආමන්තා, වකුට්ඨ විඤ්ඤාණං එස්සං ආරබ්භ වෙදනං ආරබ්භ සඤ්ඤං ආරබ්භ වෙහතං ආරබ්භ විතතං ආරබ්භ වකුට්ඨං ආරබ්භ —පෙ— කායං ආරබ්භ —පෙ— සද්දං ආරබ්භ —පෙ— ථොට්ඨබ්බං ආරබ්භ උපපජ්ජති'ති? නගෙවං වතතබ්බෙ —පෙ— මනො විඤ්ඤාණ සමඛතිස්ස අත්ථි මග්ග භාවතා මනො විඤ්ඤාණං සුඤ්ඤානං ආරබ්භ උපපජ්ජති'ති? ආමන්තා වකුට්ඨවිඤ්ඤාණ සමඛතිස්ස අත්ථි මග්ග භාවතා වකුට්ඨවිඤ්ඤාණං සුඤ්ඤානං ආරබ්භ උපපජ්ජති'ති? නගෙවං වතතබ්බෙ —පෙ— මනො විඤ්ඤාණ සමඛතිස්ස අත්ථි මග්ගභාවතා, මනො විඤ්ඤාණං අතිතානාගතං ආරබ්භ උපපජ්ජති'ති? ආමන්තා, වකුට්ඨවිඤ්ඤාණ සමඛතිස්ස අත්ථි මග්ගභාවතා, වකුට්ඨවිඤ්ඤාණං අතිතානාගතං ආරබ්භ උපපජ්ජති'ති? නගෙවං වතතබ්බෙ —පෙ— මනො විඤ්ඤාණ සමඛතිස්ස අත්ථි මග්ගභාවතා, මනො විඤ්ඤාණං එස්සං ආරබ්භ —පෙ— වෙදනං ආරබ්භ —පෙ— ථොට්ඨබ්බං ආරබ්භ උපපජ්ජති'ති? ආමන්තා, වකුට්ඨ විඤ්ඤාණ සමඛතිස්ස අත්ථි මග්ගභාවතා, වකුට්ඨවිඤ්ඤාණං එස්සං ආරබ්භ —පෙ— වෙදනං ආරබ්භ —පෙ— ථොට්ඨබ්බං ආරබ්භ උපපජ්ජති'ති? නගෙවං වතතබ්බෙ —පෙ—

4. න වතතබ්බං පඤ්චවිඤ්ඤාණ සමඛතිස්ස අත්ථි මග්ගභාවතා'ති? ආමන්තා, නනු වුත්තං හගවතා "ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු වකුට්ඨතා රූපං දිස්සා න නිමිත්තග්ගාහි හොති, තානුබ්බසඤ්ඤාග්ගාහි —පෙ— සොතෙත සද්දං සුඛා —පෙ— සොතෙත ගඤ්ඤං සංඛාරා —පෙ— ජිව්හාය රසං සාසිතා —පෙ— කායෙත ථොට්ඨබ්බං ජුස්සා න නිමිත්තග්ගාහි හොති තානුබ්බසඤ්ඤාග්ගාහි"ති "අත්ථෙව සුත්තනෙතා'ති? ආමන්තා, තෙත භි පඤ්චවිඤ්ඤාණ සමඛතිස්ස අත්ථි මග්ගභාවතා"ති.

පඤ්ච විඤ්ඤාණ සමඛතිස්ස මග්ග කථා හිට්ඨිතා.

10. 4. පඤ්චවිඤ්ඤාණාකුසලා'පි අකුසලා'පිති කථා.

1. පඤ්චවිඤ්ඤාණා කුසලා'පි අකුසලා'පිති? ආමන්තා, නනු පඤ්චවිඤ්ඤාණං උපපන්නවජ්ඣනා උපපන්නාරම්මණා'ති? ආමන්තා, හඤ්ච පඤ්ච විඤ්ඤාණං උපපන්න වජ්ඣනා උපපන්නාරම්මණා, තො ව වත රෙ වතතබ්බෙ පඤ්චවිඤ්ඤාණාකුසලා'පි අකුසලා'පිති. නනු පඤ්චවිඤ්ඤාණා පුරෙජාත වජ්ඣනා පුරෙජාතා' රම්මණා අපකිත්තික වජ්ඣනා බාහිරා රම්මණා¹ අසමහින්න වජ්ඣනා අසමහින්නාරම්මණා තාතා වජ්ඣනා තාතා රම්මණා න අඤ්ඤාමඤ්ඤාසස් ගොවර විසයං පච්චනුභොනති, න අසමනානාගාරා උපපජ්ජන්ති න අමතසිකාරා උපපජ්ජන්ති, න අබ්බො කිණ්ණො උපපජ්ජන්ති, න අපුබ්බං අවර්ගං උපපජ්ජන්ති න අඤ්ඤා

මඤ්ඤස්ස සමනන්තරා උපපජ්ජති —පෙ— නනු පඤ්චවිඤ්ඤාණං අනාහොගා'ති? ආමන්තා. ගඤ්චි පඤ්චවිඤ්ඤාණං අනාහොගා. නො ච වත රෙ වත්තබ්බෙ —“පඤ්චවිඤ්ඤාණං කුසලා'පි අකුසලාපි'ති.

2. චක්ඛවිඤ්ඤාණං කුසලං'ති? ආමන්තා. චක්ඛවිඤ්ඤාණං සුඤ්ඤානං ආරබ්භ උපපජ්ජති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— චක්ඛවිඤ්ඤාණං සුඤ්ඤානං ආරබ්භ උපපජ්ජති'ති? ආමන්තා. චක්ඛඤ්ච පටිච්ච සුඤ්ඤානං ච උපපජ්ජති චක්ඛවිඤ්ඤාණං'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— චක්ඛඤ්ච පටිච්ච සුඤ්ඤානං ච උපපජ්ජති චක්ඛවිඤ්ඤාණං'ති? ආමන්තා. චක්ඛඤ්ච පටිච්ච සුඤ්ඤානං ච උපපජ්ජති චක්ඛවිඤ්ඤාණං'ති —අත්ථෙව සුත්ත-නෙතා'ති? නත්ථි. “චක්ඛඤ්ච පටිච්ච රූපෙ ච උපපජ්ජති චක්ඛවිඤ්ඤාණං'ති.” අත්ථෙව සුත්තනෙතා'ති? ආමන්තා. ගඤ්චි චක්ඛඤ්ච පටිච්ච රූපෙ ච උපපජ්ජති චක්ඛවිඤ්ඤාණං'ති. අත්ථෙව සුත්තනෙතා, නො ච වත රෙ වත්තබ්බෙ. චක්ඛඤ්ච පටිච්ච සුඤ්ඤානං ච උපපජ්ජති චක්ඛවිඤ්ඤාණං'ති.

3. චක්ඛවිඤ්ඤාණං කුසලං'පි අකුසලං'පි'ති? ආමන්තා. චක්ඛවිඤ්ඤාණං අනිත්‍යානාගතං ආරබ්භ උපපජ්ජති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— චක්ඛවිඤ්ඤාණං කුසලං'පි අකුසලං'පි'ති? ආමන්තා. චක්ඛවිඤ්ඤාණං ඵස්සං ආරබ්භ —පෙ— චිත්තං ආරබ්භ, චක්ඛුං ආරබ්භ. කායං ආරබ්භ, සද්දං ආරබ්භ —පෙ— ථොට්ඨබ්බං ආරබ්භ උපපජ්ජති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— මනො විඤ්ඤාණං කුසලං'පි අකුසලං'පි, මනො විඤ්ඤාණං සුඤ්ඤානං ආරබ්භ උපපජ්ජති'ති? ආමන්තා. චක්ඛවිඤ්ඤාණං කුසලං'පි අකුසලං'පි, චක්ඛවිඤ්ඤාණං සුඤ්ඤානං ආරබ්භ උපපජ්ජති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— මනො විඤ්ඤාණං කුසලං'පි අකුසලං'පි මනො විඤ්ඤාණං අනිත්‍යානාගතං ආරබ්භ උපපජ්ජති'ති? ආමන්තා. චක්ඛවිඤ්ඤාණං කුසලං'පි අකුසලං'පි, චක්ඛවිඤ්ඤාණං අනිත්‍යානාගතං ආරබ්භ උපපජ්ජති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— මනො විඤ්ඤාණං කුසලං'පි අකුසලං'පි, මනො විඤ්ඤාණං ඵස්සං ආරබ්භ —පෙ— චිත්තං ආරබ්භ —පෙ— කායං ආරබ්භ —පෙ— සද්දං ආරබ්භ —පෙ— ථොට්ඨබ්බං ආරබ්භ උපපජ්ජති'ති? ආමන්තා. චක්ඛවිඤ්ඤාණං කුසලං'පි අකුසලං'පි, චක්ඛවිඤ්ඤාණං ඵස්සං ආරබ්භ —පෙ— ථොට්ඨබ්බං ආරබ්භ උපපජ්ජති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

4. න වත්තබ්බං පඤ්චවිඤ්ඤාණං කුසලං'පි අකුසලං'පි'ති? ආමන්තා. නනු චුත්තං හගවතා —“ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු චක්ඛනා රූපං දිස්වා නිමිත්තග්ගාහි ගොති —පෙ— න නිමිත්තග්ගාහි ගොති —පෙ— සොතෙත සද්දං සුචා —පෙ— කායෙත ථොට්ඨබ්බං පුඨ්ථවා, නිමිත්තග්ගාහි ගොති —පෙ— න නිමිත්තග්ගාහි ගොති'ති, අත්ථෙව සුත්තනෙතා'ති? ආමන්තා. හෙත භි “පඤ්චවිඤ්ඤාණං කුසලං'පි අකුසලං'පි'ති.

පඤ්චවිඤ්ඤාණං කුසලං'පි අකුසලං'පි'ති කපා නිබ්බන්තා.

10. 5. සාහොග කථා.

1. පඤ්චවිඤ්ඤාණං සාහොගා'ති? ආමන්තා. නහු පඤ්චවිඤ්ඤාණං උපපන්න වච්ඡානා උපපන්නාරම්මණං'ති? ආමන්තා. හඤ්චි පඤ්චවිඤ්ඤාණං උපපන්න වච්ඡානා උපපන්නාරම්මණං, නො ව වහ රෙ වත්තබ්බෙ "පඤ්ච විඤ්ඤාණං සාහොගා"ති. නහු පඤ්චවිඤ්ඤාණං පුරෙජාත වච්ඡානා පුරෙ ජතාරම්මණං අජබ්බතතික වච්ඡානා බාහිරාරම්මණං අසම්භින්න වච්ඡානා අසම්භින්නාරම්මණං නානාවච්ඡානා නානාරම්මණං න අඤ්ඤාමඤ්ඤාසාය ගොචර විසයං පච්චිනුහොනති. න අසම්පන්නාගාරා උපපජ්ජති, න අමනසිකාරා උපපජ්ජති, න අබ්බොතිණ්ණො උපපජ්ජති, න අපුබ්බං අවර්මං උපපජ්ජති. නහු පඤ්චවිඤ්ඤාණං න අඤ්ඤාමඤ්ඤාසාය සම-කන්නාරා උපපජ්ජති'ති? ආමන්තා. හඤ්චි පඤ්චවිඤ්ඤාණං න අඤ්ඤාමඤ්ඤාසාය සමකන්නාරා උපපජ්ජති, නො ව වහ රෙ වත්තබ්බෙ - "පඤ්ච විඤ්ඤාණං සාහොගා"ති.

2. චක්ඛුචිඤ්ඤාණං සාහොගා'ති? ආමන්තා. චක්ඛුචිඤ්ඤාණං සුඤ්ඤානං ආරබ්භ උපපජ්ජති'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— චක්ඛු චිඤ්ඤාණං සුඤ්ඤානං ආරබ්භ උපපජ්ජති'ති? ආමන්තා. චක්ඛුඤ්ඤා පටිච්ච සුඤ්ඤානඤ්ඤා උපපජ්ජති චක්ඛුචිඤ්ඤාණං'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— චක්ඛුඤ්ඤා පටිච්ච සුඤ්ඤානඤ්ඤා උපපජ්ජති චක්ඛුචිඤ්ඤාණං'ති? ආමන්තා. චක්ඛුඤ්ඤා පටිච්ච සුඤ්ඤානඤ්ඤා උපපජ්ජති චක්ඛුචිඤ්ඤාණං'ති, අනෙව සුත්තනෙතා'ති? නහෙ. චක්ඛුඤ්ඤා පටිච්ච රූපෙ ව උපපජ්ජති චක්ඛුචිඤ්ඤාණං'ති, අනෙව සුත්තනෙතා'ති? ආමන්තා. හඤ්චි චක්ඛුං ව පටිච්ච රූපෙ ව උපපජ්ජති චක්ඛුචිඤ්ඤාණං'ති, අනෙව සුත්තනෙතා, නො ව වහ රෙ වත්තබ්බෙ "චක්ඛුඤ්ඤා පටිච්ච සුඤ්ඤානං ව උපපජ්ජති චක්ඛුචිඤ්ඤාණං"ති.

3. චක්ඛුචිඤ්ඤාණං සාහොගා'ති? ආමන්තා. චක්ඛුචිඤ්ඤාණං අති-තා'තාගතං ආරබ්භ උපපජ්ජති'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— චක්ඛු චිඤ්ඤාණං සාහොගා'ති? ආමන්තා. චක්ඛුචිඤ්ඤාණං එසං ආරබ්භ —පෙ— ථොට්ඨබ්බං ආරබ්භ උපපජ්ජති'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— මනො විඤ්ඤාණං සාහොගා, මනො විඤ්ඤාණං සුඤ්ඤානං ආරබ්භ උපපජ්ජති'ති? ආමන්තා. චක්ඛුචිඤ්ඤාණං සාහොගා චක්ඛුචිඤ්ඤාණං සුඤ්ඤානං ආරබ්භ උපපජ්ජති'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— මනො විඤ්ඤාණං සාහොගා, මනො විඤ්ඤාණං අතිතා'තාගතං ආරබ්භ උපපජ්ජති'ති? ආමන්තා. චක්ඛුචිඤ්ඤාණං සාහොගා චක්ඛුචිඤ්ඤාණං අතිතා'තාගතං ආරබ්භ උපපජ්ජති'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— මනො විඤ්ඤාණං සාහොගා, මනො විඤ්ඤාණං එසං ආරබ්භ —පෙ— ථොට්ඨබ්බං ආරබ්භ උපපජ්ජති'ති? ආමන්තා. චක්ඛුචිඤ්ඤාණං සාහොගා චක්ඛු චිඤ්ඤාණං එසං ආරබ්භ —පෙ— ථොට්ඨබ්බං ආරබ්භ උපපජ්ජති'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

4. න වත්තබ්බං පඤ්ඤවිඤ්ඤාණං සාහොගා'නි? ආමන්තා. නනු චුත්තං භගවතා- “ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු චක්ඛුතා රූපං දිස්වා නිමිත්ත-ග්ගාහි හොති —පෙ— න නිමිත්තග්ගාහි හොති —පෙ— සොතෙන සද්දං සුචා —පෙ— කායෙන ථොට්ඨබ්බං චුඨිචා නිමිත්තග්ගාහි හොති —පෙ— න නිමිත්තග්ගාහි හොති'නි.” අතෙව සුත්තනෙතො'නි? ආමන්තා. තෙන හි “පඤ්ඤවිඤ්ඤාණං සාහොගා'නි.

සාහොග කළා නිවර්තනා.

10. 6. දව්හි සීලෙහි'නි කළා.

1. මග්ගසමස්සිති දව්හි සීලෙහි සමන්තාගතො'නි? ආමන්තා. මග්ග සමස්සිති දව්හි එස්සෙහි දව්හි වෙදනාහි දව්හි සඤ්ඤාහි දව්හි වෙතනාහි දව්හි විතෙතනි දව්හි සද්ධාහි දව්හි විරියෙහි දව්හි සතිහි දව්හි සමාධිහි දව්හි පඤ්ඤාහි සමන්තාගතො'නි? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

2. මග්ගසමස්සිති ලොකියෙත සීලෙන සමන්තාගතො'නි? ආමන්තා. මග්ගසමස්සිති ලොකියෙත එස්සෙත ලොකියාය වෙදනාය ලොකියාය සඤ්ඤාය ලොකියාය වෙතනාය ලොකියෙත විතෙතන ලොකියාය සද්ධාය ලොකියෙත විරියෙන ලොකියාය සතියා ලොකියෙත සමාධිතා ලොකියාය පඤ්ඤාය සමන්තාගතො'නි? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

3. මග්ගසමස්සිති ලොකියෙත ව ලොකුත්තරෙන ව සීලෙන සමන්තා ගතො'නි? ආමන්තා. මග්ගසමස්සිති ලොකියෙත ව ලොකුත්තරෙන ව එස්සෙත සමන්තාගතො —පෙ— ලොකියාය ව ලොකුත්තරාය ව පඤ්ඤාය සමන්තාගතො'නි? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— මග්ගසමස්සිති ලොකියෙත සීලෙන සමන්තාගතො'නි? ආමන්තා. මග්ගසමස්සිති පුප්ප්ඡතො'නි? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

4. මග්ගසමස්සිති ලොකියාය සමමා වාචාය සමන්තාගතො'නි? ආමන්තා. මග්ගසමස්සිති ලොකියාය සමමාදිට්ඨියා සමන්තාගතො'නි? න හෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— මග්ගසමස්සිති ලොකියාය සමමාචාචාය සමන්තා ගතො'නි? ආමන්තා. මග්ගසමස්සිති ලොකියෙත සමමාසංකප්පෙන —පෙ— ලොකියෙත සමමාචායාමෙන —පෙ— ලොකියාය සමමා සතියා —පෙ— ලොකියෙත සමමා සමාධිතා සමන්තාගතො'නි? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— මග්ගසමස්සිති ලොකියෙත සමමා කම්මනෙතන —පෙ— ලොකියෙත සමමා ආච්චෙන සමන්තාගතො'නි? ආමන්තා. මග්ගසමස්සිති ලොකියාය සමමාදිට්ඨියා —පෙ— ලොකියෙත සමමා සමාධිතා සමන්තා ගතො'නි? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

5. මග්ගසමස්සිති ලොකියාය ව ලොකුත්තරාය ව සමමා වාචාය සමන්තාගතො'නි? ආමන්තා. මග්ගසමස්සිති ලොකියාය ව ලොකුත්තරාය

ව සමමාදිට්ඨියා සමනනාගතො'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— මග්ග සමසිති ලොකියාය ව ලොකුත්තරාය ව සමමාවායාය සමනනාගතො'නි? ආමන්තා. මග්ගසමසිති ලොකියෙන ව ලොකුත්තරෙන ව සමමාසසිකපෙසන —පෙ— ලොකියෙන ව ලොකුත්තරෙන ව සමමාවායාවෙන —පෙ— ලොකියාය ව ලොකුත්තරාය ව සමමා සතියා —පෙ— ලොකියෙන ව ලොකුත්තරෙන ව සමමා සමාධිනා සමනනාගතො'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

6. මග්ගසමසිති ලොකියෙන ව ලොකුත්තරෙන ව සමමාආජිවෙන සමනනාගතො'නි? ආමන්තා. මග්ගසමසිති ලොකියාය ව ලොකුත්තරාය ව සමමාදිට්ඨියා සමනනාගතො'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— මග්ගසමසිති ලොකියෙන ව ලොකුත්තරෙන ව සමමා ආජිවෙන සමනනාගතො'නි? ආමන්තා. මග්ගසමසිති ලොකියෙන ව ලොකුත්තරෙන ව සමමාසසිකපෙසන —පෙ— ලොකියෙන ව ලොකුත්තරෙන ව සමමා සමාධිනා සමනනාගතො'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

7. න වත්තබ්බං මග්ගසමසිති දව්ඨි සීලෙහි සමනනාගතො'නි? ආමන්තා. ලොකියෙ සීලෙ නිරුඳො මග්ගො උපපජ්ජති'නි? ආමන්තා. දුස්සීලො ඛණ්ඩසීලො ජිත්තසීලො මග්ගං භාවෙති'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— නෙනති “මග්ගසමසිති දව්ඨි සීලෙහි සමනනාගතො'නි.

දව්ඨි සීලෙහි'නි කථා නිවසිතා.

10. 7. සීලං අවෙහසිකං'නි කථා.

1. සීලං අවෙහසිකං'නි? ආමන්තා. රූපං නිබ්බානං වක්ඛායනං —පෙ— කායායනං —පෙ— රූපායනං —පෙ— ථොට්ඨබ්බායනං'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සීලං අවෙහසිකං'නි? ආමන්තා. ඵසො අවෙහසිකො'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සීලං අවෙහසිකං'නි? ආමන්තා. වෙදනා—පෙ— සංකෘතිය—පෙ— වෙහනා—පෙ— සද්ධා—පෙ— චිරියං —පෙ— සති —පෙ— සමාධි —පෙ— පසංකෘතිය අවෙහසිකං'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—

2. ඵසො වෙහසිකො'නි? ආමන්තා. සීලං වෙහසිකං'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— වෙදනා —පෙ— සංකෘතිය —පෙ— වෙහනා —පෙ— සද්ධා —පෙ— චිරියං —පෙ— සති —පෙ— සමාධි —පෙ— පසංකෘතිය වෙහසිකං'නි? ආමන්තා. සීලං වෙහසිකං'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—

3. සීලං අවෙහසිකං'නි? ආමන්තා. අතිට්ඨඵලං'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ— තනු ඉට්ඨඵලං'නි? ආමන්තා. හස්සච්ඡි ඉට්ඨඵලං නො ව වන රෙ වත්තබ්බෙ “සීලං අවෙහසිකං'නි.

4. සද්ධා ඉට්ඨථලා, සද්ධා වෙහසිකා'නි? ආමන්තා. සීලං ඉට්ඨථලං සීලං වෙහසිකා'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— චිරියං —පෙ— සනි —පෙ— සමාධි —පෙ— පඤ්ඤා ඉට්ඨථලා පඤ්ඤා වෙහසිකා'නි? ආමන්තා. සීලං ඉට්ඨථලං සීලං වෙහසිකා'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

5. සීලං ඉට්ඨථලං සීලං අවෙහසිකා'නි? ආමන්තා. සද්ධා ඉට්ඨථලා සද්ධා අවෙහසිකා'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සීලං ඉට්ඨථලං සීලං අවෙහසිකා'නි? ආමන්තා. චිරියං —පෙ— සනි —පෙ— සමාධි —පෙ— පඤ්ඤා ඉට්ඨථලා පඤ්ඤා අවෙහසිකා'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

6. සීලං අවෙහසිකා'නි? ආමන්තා. අථලං අවිපාකා'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— නනු සථලං සවිපාකා'නි? ආමන්තා. ගඤ්චි සථලං සවිපාකා, නො ව වත රෙ වත්තබ්බෙ —සීලං අවෙහසිකා'නි—.

7. චක්ඛායතනං අවෙහසිකා අවිපාකා'නි? ආමන්තා. සීලං අවෙහසිකා අවිපාකා'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සොතායතනං —පෙ— කායායතනං —පෙ— රූපායතනං —පෙ— ථොට්ඨබ්බායතනං අවෙහසිකා අවිපාකා'නි? ආමන්තා. සීලං අවෙහසිකා අවිපාකා'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

8. සීලං අවෙහසිකා සවිපාකා'නි? ආමන්තා. චක්ඛායතනං අවෙහසිකා සවිපාකා'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සීලං අවෙහසිකා සවිපාකා'නි? ආමන්තා. සොතායතනං —පෙ— කායායතනං —පෙ— රූපායතනං —පෙ— ථොට්ඨබ්බායතනං අවෙහසිකා සවිපාකා'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

9. සමමා වාචා අවෙහසිකා'නි? ආමන්තා. සමමාදිට්ඨි අවෙහසිකා'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සමමා වාචා අවෙහසිකා'නි? ආමන්තා. සමමා සඤ්ඤාපෙයා —පෙ— සමමා වායාමො —පෙ— සමමා සනි¹ —පෙ— සමමා සමාධි අවෙහසිකො'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සමමා කම්මනෙතො —පෙ— සමමා ආජීවො අවෙහසිකො'නි? ආමන්තා. සමමා දිට්ඨි අවෙහසිකා'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සමමා ආජීවො අවෙහසිකො'නි? ආමන්තා. සමමා සඤ්ඤාපෙයා —පෙ— සමමා වායාමො —පෙ— සමමා සනි —පෙ— සමමා සමාධි අවෙහසිකා'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

10. සමමා දිට්ඨි වෙහසිකා'නි? ආමන්තා. සමමා වාචා වෙහසිකා'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සමමා දිට්ඨි වෙහසිකා'නි? ආමන්තා. සමමා කම්මනෙතො —පෙ— සමමා ආජීවො වෙහසිකො'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සමමා සඤ්ඤාපෙයා —පෙ— සමමා වායාමො —පෙ— සමමා සනි —පෙ— සමමා සමාධි වෙහසිකො'නි? ආමන්තා. සමමා වාචා වෙහසිකා'නි?

නගෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ— සමමාසමාධි වෙතසිකො'ති? ආමන්තා. සමමා කම්මන්තො—පෙ— සමමා ආජීවො වෙතසිකො'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

11. න වත්තබ්බං “සීලං අවෙතසිකං'ති? ආමන්තා. සීලෙ උප්පජ්ඣා නිරුද්ධෙ දුස්සීලො ගොති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— නෙත හි “සීලං අවෙතසිකං'ති.

සීලං අවෙතසිකං' ති කථා නිවසිතා.

10. 8. සීලං න විත්තානුපරිවහනී'ති කථා.

1. සීලං න විත්තානු පරිවහනී'ති? ආමන්තා. රූපං නිබ්බානං වක්ඛායනං —පෙ— ථොට්ඨබ්බායනං'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ— සීලං න විත්තානුපරිවහනී'ති? ආමන්තා. එස්සො න විත්තානුපරිවහනී'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ— සීලං න විත්තානු පරිවහනී'ති? ආමන්තා. වෙදනා—පෙ—සක්කු—පෙ—වෙතනා—පෙ—සද්ධා—පෙ—චිරියං—පෙ—සති —පෙ— සමාධි —පෙ— පක්කු න විත්තානුපරිවහනී'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

2. එස්සො විත්තානුපරිවහනී'ති? ආමන්තා. සීලං විත්තානුපරි වහනී'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ— වෙදනා —පෙ— සක්කු —පෙ— වෙතනා —පෙ— සද්ධා —පෙ— චිරියං —පෙ— සති —පෙ— සමාධි —පෙ— පක්කු විත්තානුපරිවහනී'ති? ආමන්තා. සීලං විත්තානුපරි වහනී'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

3. සමමා වාචා න විත්තානුපරිවහනී'ති? ආමන්තා. සමමාදිට්ඨි න විත්තානුපරිවහනී'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ—සමමා වාචා න විත්තානු පරිවහනී'ති? ආමන්තා. සමමාසංකප්පො —පෙ— සමමාවායාමො —පෙ— සමමාසති —පෙ— සමමා සමාධි න විත්තානුපරිවහනී'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සමමාකම්මන්තො —පෙ— සමමා ආජීවො න විත්තානු පරිවහනී'ති? ආමන්තා. සමමාදිට්ඨි න විත්තානුපරිවහනී'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සමමා ආජීවො න විත්තානුපරිවහනී'ති? ආමන්තා. සමමා සංකප්පො —පෙ— සමමාවායාමො —පෙ— සමමාසති —පෙ— සමමා සමාධි න විත්තානුපරිවහනී'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

4. සමමාදිට්ඨි විත්තානුපරිවහනී'ති? ආමන්තා. සමමාවාචා විත්තානු පරිවහනී'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සමමාදිට්ඨි විත්තානුපරි වහනී'ති? ආමන්තා. සමමා කම්මන්තො —පෙ— සමමා ආජීවො විත්තානු පරිවහනී'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සමමා සංකප්පො —පෙ— සමමාවායාමො —පෙ— සමමාසති —පෙ— සමමා සමාධි විත්තානුපරි—

වහන්'ති? ආමන්තා. සමමා වාචා විතතානුපරිවහන්'ති? නගෙවං වතත
බෙබ් —පෙ— සමමා සමාධි විතතානුපරිවහන්'ති? ආමන්තා. සමමා
කාමමනෙතා —පෙ— සමමා ආජිවො විතතානුපරිවහන්'ති? නගෙවං
වතතබෙබ් —පෙ—.

5. න වතතබෙබ් “සීලං න විතතානුපරිවහන්'ති? ආමන්තා. සීලෙ
උපපජ්ඣා නිරුද්ධො දුස්සීලො ගොති'ති? නගෙවං වතතබෙබ් —පෙ—
තෙන හි “සීලං න විතතානුපරිවහන්'ති”.

සීලං න විතතානුපරිවහන්'ති කාථා නිවසිතා.

10. 9. සමාදාන ගෙතු කාථා.

1. සමාදාන ගෙතුකං සීලං වඩස්ති'ති? ආමන්තා. සමාදාන
ගෙතුකො ඵසො වඩස්ති, වෙදනා වඩස්ති, සංඤ්ඤා වඩස්ති, වේදනා
වඩස්ති, විතතං වඩස්ති, සද්ධා වඩස්ති, විරියං වඩස්ති, සති වඩස්ති, සමාධි
වඩස්ති, පඤ්ඤා වඩස්ති'ති? නගෙවං වතතබෙබ් —පෙ—.

2. සමාදාන ගෙතුකං සීලං වඩස්ති'ති? ආමන්තා. ලාභා විය වඩස්ති
මාලවා විය වඩස්ති, රුකෙකා විය වඩස්ති, තිණං විය වඩස්ති, මුඤ්ජුපුඤ්ජා
විය වඩස්ති'ති? නගෙවං වතතබෙබ් —පෙ—.

3. සමාදාන ගෙතුකං සීලං වඩස්ති'ති? ආමන්තා. සීලං සමාදිසිතා,
කාමවිතකං විතකෙකන්තසංඝ, ව්‍යාපාද විතකං විතකෙකන්තසංඝ,
විහිංසා විතකං විතකෙකන්තසංඝ, සීලං වඩස්ති'ති? ආමන්තා. ද්විත්තං
ඵසානං —පෙ— ද්විත්තං විතතානං සමොධානං ගොති'ති? නගෙවං
වතතබෙබ් —පෙ— ද්විත්තං ඵසානං —පෙ— ද්විත්තං විතතානං සමො
ධානං ගොති'ති? ආමන්තා. කුසලා'කුසලා සාවච්ජ'තවච්ජා භිතපපඤ්ඤා
කණ්ණ සුක්ක සප්පට්ඨාගා ධම්මා සමමුඛිභාවං ආගච්ඡන්ති'ති? නගෙවං
වතතබෙබ් —පෙ— කුසලා'කුසලා සාවච්ජ'තවච්ජා භිතපපඤ්ඤා කණ්ණ
සුක්ක සප්පට්ඨාගා ධම්මා සමමුඛිභාවං ආගච්ඡන්ති'ති? ආමන්තා. නනු
වුත්තං භගවතා—“වත්තාරිමා'ති භික්ඛවෙ සුචිදුර විදුරාති, කාහමාති
වත්තාරි? න භඤ්චි' භික්ඛවෙ පඨවි ව, ඉදං පඨමං සුචිදුර විදුරං
—පෙ— තසමා සතං ධම්මො අසබ්භි ආරකා”ති, අත්ථෙ'ව සුත්තනෙතා'ති?
ආමන්තා. ගෙන හි න වතතබෙබ් “කුසලා'කුසලා සාවච්ජ'තවච්ජා
භිතපපඤ්ඤා, කණ්ණ සුක්ක සප්පට්ඨාගා ධම්මා සමමුඛිභාවං ආගච්ඡ-
න්ති'ති? නගෙවං වතතබෙබ් —පෙ—.

4. න වතතබෙබ් සමාදාන ගෙතුකං සීලං වඩස්ති'ති? ආමන්තා.
නනු වුත්තං භගවතා—

“ආරාමරොපා වතරොපා - යෙ ජනා සෙතුකාරකා

—පෙ—

ධම්මට්ඨා සීල සම්පන්නා - තෙ ජනා සගගගාමිනෝ”ති.

අනෙව සුත්තනෙතා’නි? ආමන්නා. තෙන හි “සමාදාන ගෙතුකං සීලං වඩ්ඪති”ති.

සමාදාන ගෙතුකථා නිට්ඨිතා.

10. 10. විඤ්ඤානනි දුස්සපිලාං'නි කථා.

1. විඤ්ඤානනි සීලං'නි? ආමන්නා. පාණතිපාතා වෙරමණි’නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අදින්නාදානා වෙරමණි’නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— කාමෙසුමිච්ඡාචාරා වෙරමණි’නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— මුසාවාදා වෙරමණි’නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සුරාමෙරය මජ්ඣප්පාදට්ඨානා වෙරමණි’නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අභිවාදනං සීලං, පච්චුට්ඨානං සීලං, අඤ්ඤාචාරමං සීලං, සාමිච්ඡිකමං සීලං, ආසනාභිගාරො සීලං, සෙය්‍යාභිගාරො සීලං, පාදෙදකාභිගාරො සීලං, පාදකථලියාභිගාරො’ සීලං, නගානෙ පිට්ඨිකමං සීලං'නි? ආමන්නා. පාණතිපාතා වෙරමණි’නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සුරාමෙර මජ්ඣප්පාදට්ඨානා වෙරමණි’නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

2. න වත්තබ්බං විඤ්ඤානනි සීලං'නි? ආමන්නා. දුස්සපිලං'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— තෙන හි “විඤ්ඤානනි සීලං'නි?”

විඤ්ඤානනි සීලං'නි කථා නිට්ඨිතා.

10. 11. අවිඤ්ඤානනි දුස්සපිලාං'නි කථා.

1. අවිඤ්ඤානනි දුස්සපිලාං'නි? ආමන්නා. පාණතිපාතො’නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අදින්නාදානං'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— කාමෙසුමිච්ඡාචාරො’නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— මුසාවාදො’නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සුරාමෙරය මජ්ඣප්පාදට්ඨානා’නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

2. පාපකමමං සමාදිසිත්වා දානං දදන්නස්ස පුඤ්ඤාඤච අපුඤ්ඤාඤච උභො වඩ්ඪන්ති’නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— පුඤ්ඤාඤච අපුඤ්ඤාඤච උභො වඩ්ඪන්ති’නි? ආමන්නා. දවින්නං එස්සානං—පෙ—දවින්නං විතතානං සමොධානං ගොති’නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— දවින්නං එස්සානං—පෙ—දවින්නං විතතානං සමොධානං ගොති’නි? ආමන්නා. කුසලා-කුසලා සාවජ්ජා’නවජ්ජා භික්ඛප්පණිතා කණ්ණ සුඤ්ඤ සප්පට්ඨාගා ධම්මා

1. පාදකථලියාභිගාරො - සී.

2. න වත්තබ්බං විඤ්ඤානනි සීලං'නි, දුස්සපිලාං'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— ඉ.

සමමුක්ඛාවං ආගච්ඡන්ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— කුසලා'කුසලා සාවඡ්ඡා'නවඡ්ඡා භික්ෂුප්පකරණං කණ්ණ පුක්ක සප්පට්ඨාගා ධම්මා සමමුක්ඛාවං ආගච්ඡන්ති? ආමන්තා. නනු චුත්තා භගවතා— “වත්තාරම්මා'නි භික්කවෙ සුචිදුර විදුරාති. කතමාති වත්තාරම්මා? නහඤ්ච¹ භික්කවෙ පඨ විව, ඉදං පඨමං සුචිදුර විදුරං —පෙ— නසමා සහං ධම්මො අසබ්බි ආරකා'නි— අත්ථෙව සුත්තනෙතා'නි? ආමන්තා. තෙන හි න වත්තබ්බං “කුසලා'කුසලා සාවඡ්ඡා'නවඡ්ඡා භික්ෂුප්පකරණං කණ්ණ පුක්ක සප්පට්ඨාගා ධම්මා සමමුක්ඛාවං ආගච්ඡන්ති’ති.

[3. පාපකම්මං සමාදිසිතා විවරං දදන්තස්ස, විණ්ඩපාහං දදන්තස්ස, සෙතාසතං දදන්තස්ස, ගිලානපච්චය ගෙසජ්ජපට්ටකකාරං දදන්තස්ස, අභිවාදනාරහස්ස අභිවාදෙනාස්ස, පච්චුට්ඨානාරහස්ස පච්චුට්ඨෙනාස්ස, අඤ්ඤාප්පිකම්මාරහස්ස අඤ්ඤාප්පිකම්මං කාරොන්තස්ස, සාමිච්ඡි'කම්මාරහස්ස සාමිච්ඡිකම්මං කාරොන්තස්ස, ආසනාරහස්ස ආසනං දදන්තස්ස, මග්ගාරහස්ස මග්ගං දදන්තස්ස පුඤ්ඤං ව අපුඤ්ඤං ව උභො වසිස්සන්ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ— පුඤ්ඤං ව අපුඤ්ඤං ව උභො වසිස්සන්ති? ආමන්තා.

ද්වින්නං එස්සානං —පෙ— ද්වින්නං විත්තානං සමොධානං හොති'නි? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— ද්වින්නං එස්සානං —පෙ— ද්වින්නං විත්තානං සමොධානං හොති'නි? ආමන්තා.

කුසලා'කුසලා සාවඡ්ඡා'නවඡ්ඡා භික්ෂුප්පකරණං කණ්ණ පුක්ක සප්පට්ඨාගා ධම්මා සමමුක්ඛාවං ආගච්ඡන්ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— කුසලා'කුසලා සාවඡ්ඡා'නවඡ්ඡා භික්ෂුප්පකරණං කණ්ණ පුක්ක සප්පට්ඨාගා ධම්මා සමමුක්ඛාවං ආගච්ඡන්ති? ආමන්තා. නනු චුත්තා භගවතා— “වත්තාරම්මා'නි භික්කවෙ සුචිදුර විදුරාති. කතමාති වත්තාරම්මා? නහඤ්ච¹ භික්කවෙ පඨ විව ඉදං පඨමං සුචිදුර විදුරං —පෙ— නසමා සහං ධම්මො අසබ්බි ආරකා'නි, අත්ථෙව සුත්තනෙතා'නි? ආමන්තා. තෙන හි න වත්තබ්බං— “කුසලා'කුසලා සාවඡ්ඡා'නවඡ්ඡා භික්ෂුප්පකරණං කණ්ණ පුක්ක සප්පට්ඨාගා ධම්මා සමමුක්ඛාවං ආගච්ඡන්ති’ති.*]

4. න වත්තබ්බං අවිඤ්ඤානති දුස්සිලාං'නි? ආමන්තා. නනු පාප කම්මං සමාදිනෙතා ආසී'නි? ආමන්තා. හඤ්ච පාපකම්මං සමාදිනෙතා ආස්මි තෙන වත රෙ වත්තබ්බෙ “අවිඤ්ඤානති දුස්සිලාං'නි.

අවිඤ්ඤානති දුස්සිලාං'නි කථා නිට්ඨිතා.

දුස්සමො වගෙගා නිට්ඨිතො.

1. ලහඤ්ච-ඉ. 2. සමමිච්චි-ඉ.

* සිහල පොත්තකෙ තදිස්සති. උභතං-ඉ.

නගස උද්භවං.

නියාමසඛනග ගතානිසංසතා. අපි පඤ්චවොකාර හවො,

[නිරොධො මග්ගසමඛනිනො පඤ්චවොකාර හවො¹]

මග්ගසමඛනියා රූපං මනො පඤ්චවිඤ්ඤාණං² මග්ගසමඛනියා,

අපි මග්ගනාවතා පඤ්චවිඤ්ඤාණං කුසලං අකුසලං³ පි පඤ්චවිඤ්ඤාණං

සාහොගා, මග්ගසමඛනි ද්විති සිලෙහි සමන්තාගතො, සිලං අවෙනසිකං,

සිලං ත චිත්තානුපරිවතති, සමාදාන හෙතුකං සිලං වඩස්නි⁴ති

විඤ්ඤානපිලං, අවිඤ්ඤානති දුස්සිලං⁵ති.

දුතිශො පණ්ණසකො

එකාදසමො වගෙගා

11. 1. තිසෙසා'පි අනුසය කථා.

1. අනුසය අබ්‍යාකතෝති? ආමන්තා. විපාකාබ්‍යාකතා නිරියාබ්‍යාකතා රූපං නිබ්බානං චක්ඛායනං - පෙ - ථොට්ඨබ්බායනං¹ති? නහෙවං චත්තබ්බෙ - පෙ -.

2. කාමරාගානුසයො අබ්‍යාකතෝති? ආමන්තා. කාමරාගො කාමරාග පරිප්පට්ඨානං කාමරාග සඤ්ඤාජනං කාමොඤ්ඤා කාමයොගො කාමච්ඡද්දනිවරණං අබ්‍යාකතෝති? නහෙවං චත්තබ්බෙ - පෙ - කාමරාගො කාමරාග පරිප්පට්ඨානං - පෙ - කාමච්ඡද්දනිවරණං අකුසලං²ති? ආමන්තා. කාමරාගානුසයො අකුසලෝති? නහෙවං චත්තබ්බෙ - පෙ -.

3. පටිඝානුසයො අබ්‍යාකතෝති? ආමන්තා. පටිඝං පටිඝ පරිප්පට්ඨානං පටිඝ සඤ්ඤාජනං අබ්‍යාකතෝති? නහෙවං චත්තබ්බෙ - පෙ - පටිඝං පටිඝ පරිප්පට්ඨානං පටිඝසඤ්ඤාජනං අකුසලං³ති? ආමන්තා. පටිඝානුසයො අකුසලෝති? නහෙවං චත්තබ්බෙ - පෙ -.

4. මානානුසයො අබ්‍යාකතෝති? ආමන්තා. මානා මානපරිප්පට්ඨානං මානසඤ්ඤාජනං අබ්‍යාකතෝති? නහෙවං චත්තබ්බෙ - පෙ - මානො මානපරිප්පට්ඨානං මානසඤ්ඤාජනං අකුසලං⁴ති? ආමන්තා. මානානුසයො අකුසලෝති? නහෙවං චත්තබ්බෙ - පෙ -.

5. දිට්ඨානුසයො අබ්‍යාකතෝති? ආමන්තා. දිට්ඨි දිට්ඨොඤ්ඤා දිට්ඨියොගො දිට්ඨිපරිප්පට්ඨානං දිට්ඨි සඤ්ඤාජනං අබ්‍යාකතෝති? නහෙවං චත්තබ්බෙ - පෙ - දිට්ඨි දිට්ඨොඤ්ඤා දිට්ඨියොගො දිට්ඨිපරිප්පට්ඨානං දිට්ඨිසඤ්ඤාජනං අකුසලං⁵ති? ආමන්තා. දිට්ඨානුසයො අකුසලෝති? නහෙවං චත්තබ්බෙ - පෙ -.

1. මග්ගසමඛනියාහො පඤ්චවොකාර හවොති - ඉ.

2. පඤ්චවිඤ්ඤාණංසමඛනියා-ඉ.

6. විවිකිච්ඡානුසයො අබ්‍යාකතො'ති? ආමන්‍යා විවිකිච්ඡා විවිකිච්ඡාපරිප්පයානං විවිකිච්ඡා සංකොඤ්ඤාපතං විවිකිච්ඡා නිවරණං අබ්‍යාකතො'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ— විවිකිච්ඡා විවිකිච්ඡා පරිප්පයානං විවිකිච්ඡා සංකොඤ්ඤාපතං විවිකිච්ඡා නිවරණං අකුසලො'ති? ආමන්‍යා විවිකිච්ඡානුසයො අකුසලො'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

7. භවරාගානුසයො අබ්‍යාකතො'ති? ආමන්‍යා. භවරාගො භවරාග පරිප්පයානං භවරාගසංකොඤ්ඤාපතං අබ්‍යාකතො'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— භවරාගො භවරාගපරිප්පයානං භවරාගසංකොඤ්ඤාපතං අකුසලො'ති? ආමන්‍යා. භවරාගානුසයො අකුසලො'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

8. අවිජ්ජානුසයො අබ්‍යාකතො'ති? ආමන්‍යා. අවිජ්ජා අවිජ්ජොසො අවිජ්ජායොගො අවිජ්ජාපරිප්පයානං අවිජ්ජාසංකොඤ්ඤාපතං අවිජ්ජා නිවරණං අබ්‍යාකතො'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ—අවිජ්ජා අවිජ්ජොසො අවිජ්ජායොගො අවිජ්ජාපරිප්පයානං අවිජ්ජාසංකොඤ්ඤාපතං අවිජ්ජා නිවරණං අකුසලො'ති? ආමන්‍යා. අවිජ්ජානුසයො අකුසලො'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

9. න වත්තබ්බං “අනුසයො අබ්‍යාකතො”ති?¹ ආමන්‍යා. පුට්ඨජ්ජනො කුසලාබ්‍යාකතො විතෙත වත්තමානෙ සානුසයො'ති වත්තබ්බො'ති? ආමන්‍යා. කුසලාකුසලා ධම්මා සමමුඛිභාවං ආගච්ඡන්ති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— නෙතති අනුසයො අබ්‍යාකතො'ති? පුට්ඨජ්ජනො කුසලාබ්‍යාකතො විතෙත වත්තමානෙ සරාගො'ති|වත්තබ්බො'ති? ආමන්‍යා. කුසලා කුසලා ධම්මා සමමුඛිභාවං ආගච්ඡන්ති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—නෙතති රාගො අබ්‍යාකතො'ති.

10. අනුසයො අගෙභුකො'ති?² ආමන්‍යා. රූපං නිබ්බානං වක්ඛායනං —පෙ— පොඨබ්බායනං'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— කාමරාගානුසයො අගෙභුකො'ති? ආමන්‍යා. කාමරාගො කාමරාගපරිප්පයානං කාමරාගසංකොඤ්ඤාපතං කාමච්ඡදනිවරණං³ අගෙභුකො'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— කාමරාගො කාමරාගපරිප්පයානං —පෙ— කාමච්ඡදනිවරණං³ අගෙභුකො'ති?⁴ ආමන්‍යා. කාමරාගානුසයො සගෙභුකොති. නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— පටිසානුසයො —පෙ— මානානුසයො ද්විධානුසයො විවිකිච්ඡානුසයො භවරාගානුසයො අවිජ්ජානුසයො අගෙභුකො'ති? ආමන්‍යා. අවිජ්ජා අවිජ්ජොසො අවිජ්ජායොගො අවිජ්ජා පරිප්පයානං අවිජ්ජාසංකොඤ්ඤාපතං අවිජ්ජානිවරණං අගෙභුකො'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ—අවිජ්ජා අවිජ්ජොසො—පෙ—අවිජ්ජානිවරණං සගෙභුකො'ති? ආමන්‍යා. අවිජ්ජානුසයො සගෙභුකො'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

1. අබ්‍යාකතො'ති - ම.

3. කාමරාග නිවරණං - ඉ.

2. අනුසයො අබ්‍යාකතො'ති - ඉ.

4. සගෙභුකො'ති - ඉ.

11. න වතනබ්බං “අනුසයො අගෙතුකො”ති? ආමනතා. පුට්ඨ්ඤ්ඤානං භුසලාබ්භානානෙ විනෙත වතනමානෙ “සානුසයො”ති වතනබ්බොති? ආමනතා. අනුසයා තෙන ගෙතුනා සගෙතුකා’ති? නගෙවං වතනබ්බෙ —පෙ— තෙන හි අනුසයා අගෙතුකා’ති. පුට්ඨ්ඤ්ඤානං භුසලාබ්භානානෙ විනෙත වතනමානෙ “සරාගො”ති වතනබ්බොති? ආමනතා. රාගො තෙන ගෙතුනා සගෙතුකො’ති? නගෙවං වතනබ්බෙ —පෙ— තෙන හි රාගො අගෙතුකොති.

12. අනුසයා විතතවිප්පයුතො’ති? ආමනතා. රූපං නිබ්බානං වකායනානං—පෙ— ථොට්ඨබ්බායනානං’ති? නගෙවං වතනබ්බෙ—පෙ— නාමරූපානුසයො විතතවිප්පයුතො’ති? ආමනතා. නාමරූපො නාමරූප පරිසුට්ඨානං නාමරූපසංඝෙඤ්ජනං නාමොසො නාමයොගො නාමච්ඡද නිවරණං විතතවිප්පයුතො’ති? නගෙවං වතනබ්බෙ —පෙ— නාමරූපො —පෙ— නාමච්ඡදනිවරණං විතතසම්පයුතො’ති? ආමනතා. නාමරූපානුසයො විතතසම්පයුතො’ති? නගෙවං වතනබ්බෙ—පෙ—.

13. නාමරූපානුසයො විතත විප්පයුතො’ති? ආමනතා. කතමකකි පරියාපනො’ති? සඞ්ඛාරකකි පරියාපනො’ති. සඞ්ඛාරකකො විතතවිප්පයුතො’ති? නගෙවං වතනබ්බෙ —පෙ— සඞ්ඛාරකකො විතතවිප්පයුතො’ති? ආමනතා. වෙදනාකකි සංඝඤ්ජනකකො විතතවිප්පයුතො’ති? නගෙවං වතනබ්බෙ—පෙ—.

14. නාමරූපානුසයො සඞ්ඛාරකකි පරියාපනො විතතවිප්පයුතො’ති? ආමනතා. —පෙ— නාමරූපො සඞ්ඛාරකකි පරියාපනො විතතවිප්පයුතො’ති? නගෙවං වතනබ්බෙ—පෙ— නාමරූපො සඞ්ඛාරකකි පරියාපනො විතතසම්පයුතො’ති? ආමනතා. නාමරූපානුසයො සඞ්ඛාරකකි පරියාපනො විතතසම්පයුතො’ති? නගෙවං වතනබ්බෙ —පෙ—.

15. නාමරූපානුසයො සඞ්ඛාරකකි පරියාපනො විතතවිප්පයුතො නාමරූපො සඞ්ඛාරකකි පරියාපනො විතතසම්පයුතො’ති? ආමනතා. සඞ්ඛාරකකි ඵ්ඨාදෙසො විතතසම්පයුතො ඵ්ඨාදෙසො විතතවිප්පයුතො’ති? නගෙවං වතනබ්බෙ —පෙ— සඞ්ඛාරකකි ඵ්ඨාදෙසො විතතසම්පයුතො ඵ්ඨාදෙසො විතතවිප්පයුතො’ති? ආමනතා. වෙදනාකකි සංඝඤ්ජනකකි¹ ඵ්ඨාදෙසො විතතසම්පයුතො. ඵ්ඨාදෙසො විතතවිප්පයුතො’ති? නගෙවං වතනබ්බෙ—පෙ—

16. පටිසංනුසයො මානානුසයො දිට්ඨානුසයො විචිකිල්ඡානුසයො. භවරූපානුසයො අවිජ්ජානුසයො විතතවිප්පයුතො’ති? ආමනතා. අවිජ්ජා අවිජ්ජාසො අවිජ්ජායොගො —පෙ— අවිජ්ජා නිවරණං විතත

විප්පයුතතං'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අවිජ්ජා අවිජ්ජොසො අවිජ්ජායොගො—පෙ— අවිජ්ජානිවරණං විත්තසම්පයුතතං'ති? ආමන්තා, අවිජ්ජානුසයො විත්තසම්පයුතො'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—

17. අවිජ්ජානුසයො විත්ත විප්පයුතො'ති? ආමන්තා, කතමකකකි පරියාපනොති, සංඛාරකකකි පරියාපනො'ති? සංඛාරකකකො විත්තවිප්පයුතො'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සංඛාරකකකො විත්තවිප්පයුතො'ති? ආමන්තා, වෙදනාකකකො සංඤ්ඤාකකකො විත්තවිප්පයුතො'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—

18. අවිජ්ජානුසයො සංඛාරකකකි පරියාපනො විත්තවිප්පයුතො'ති? ආමන්තා, අවිජ්ජා සංඛාරකකකි පරියාපනො විත්තවිප්පයුතො'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අවිජ්ජා සංඛාරකකකි පරියාපනො විත්තසම්පයුතො'ති? ආමන්තා, අවිජ්ජානුසයො සංඛාරකකකි පරියාපනො විත්තසම්පයුතො'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—

19. අවිජ්ජානුසයො සංඛාරකකකි පරියාපනො විත්තවිප්පයුතො අවිජ්ජාසංඛාරකකකි පරියාපනො විත්තසම්පයුතො'ති? ආමන්තා, සංඛාරකකකො එකදෙසො විත්තසම්පයුතො එකදෙසො විත්තවිප්පයුතො'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සංඛාරකකකො එකදෙසො විත්තසම්පයුතො එකදෙසො විත්තවිප්පයුතො'ති? ආමන්තා, වෙදනාකකකො සංඤ්ඤාකකකො එකදෙසො විත්තසම්පයුතො එකදෙසො විත්තවිප්පයුතො'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—

20. න වත්තබ්බං 'අනුසයො විත්තවිප්පයුතො'ති? ආමන්තා, පුට්ඨජ්ඣො කුසලාබ්භාකතො විතො වත්තමානො සානුසයො'ති වත්තබ්බො'ති? ආමන්තා, අනුසයො තෙන විතොන සම්පයුතො'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— තෙන හි අනුසයො විත්තවිප්පයුතො'ති, පුට්ඨජ්ඣො කුසලාබ්භාකතො විතො වත්තමානො සරාගො'ති වත්තබ්බො'ති? ආමන්තා, රාගො තෙන විතොන සම්පයුතො'ති, නහෙවං වත්තබ්බෙ—තෙන හි "රාගො විත්තවිප්පයුතො"ති.

තිස්සො'පි අනුසය කථා කිංචිතා.

11. 2. ඤ්ජණ කථා.

1. අඤ්ඤාණේ විගතො ඤ්ජණවිප්පයුතො විතො වත්තමානො න වත්තබ්බං "ඤ්ජණී, ති? ආමන්තා, රාගෙ විගතො නවත්තබ්බං විත රාගො'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අඤ්ඤාණේ විගතො ඤ්ජණවිප්පයුතො විතො වත්තමානො නවත්තබ්බං "ඤ්ජණී"ති? ආමන්තා, දෛසෙ විගතො—පෙ— මොහෙ විගතො —පෙ— කිලෙසෙ විගතො න වත්තබ්බං නිකානිලෙසො'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ—

2. රාගේ විගතේ වහනබබ්බ. විතරාගො'ති? ආමනතා, අසුසුගේ විගතේ සුඤ්චිපපයුතො විතො වහනමානෙ වහනබබ්බ. “සුඤ්ඤි”ති? නගෙවං වහනබබ්බ—පෙ— දෙසෙ විගතේ —පෙ— මොගෙ විගතේ —පෙ— කිලෙසෙ විගතේ වහනබබ්බ. නිකතිලෙසො'ති? ආමනතා, අසුසුගේ විගතේ සුඤ්චිපපයුතො විතො වහනමානෙ වහනබබ්බ. “සුඤ්ඤි”ති? නගෙවං වහනබබ්බ—පෙ—

3. අයුරුණේ විගතේ සුණ්විපසුතේ විතේ වතනමාතේ වතනබබං “සුණ්වි”ති? ආවතතා. අතීතේ සුණේ සුණ්වි, තිරුදේන විගතේන පවිපසුතේන සුණේන සුණ්වි”ති? තගෙවං වතනබබං—පෙ—

പ്രകൃതി വിഭിന്നം.

11. 3. සැණං විතතවිපප්පනං'නි කථා.

1. **සද්දණං විතත විපප්පතනං'ති?** ආමනනා, රූපං නිබ්බානං වතකායනං —පෙ— ථොට්ඨබ්බායනං'ති? තභෙවං වතතබ්බෙ—පෙ— **සද්දණං විතත විපප්පතනං'ති?** ආමනනා, පඤ්ඤා පඤ්ඤාඤ්ඤා පඤ්ඤාබලං සමමාදිට්ඨි ධම්මවිච්ඡය සමොප්පාදායෙනා විතතවිපප්පතෙතා'ති? තභෙවං වතතබ්බෙ —පෙ— පඤ්ඤා පඤ්ඤාඤ්ඤා පඤ්ඤාබලං සමමාදිට්ඨි ධම්ම විච්ඡය සමොප්පාදායෙනා විතතසමප්පතෙතා'ති? ආමනනා, **සද්දණං විතත සමප්පතනං'ති?** තභෙවං වතතබ්බෙ —පෙ—

2. සෞභංග විත්තවිප්පයුත්තං'හි? ආමන්තා. කාමමිකකිං පරියාපනතං'හි? සංඛාරකකිං පරියාපනතං'හි. සංඛාරකකිං විත්තවිප්පයුත්තො'හි? නගෙවං චත්තබ්බෙ—පෙ—සංඛාරකකිං විත්තවිප්පයුත්තො'හි? ආමන්තා. වෙදනාකකිං සංඝාඝාතකිං විත්තවිප්පයුත්තො'හි? නගෙවං චත්තබ්බෙ—පෙ—

3. **සෞභංග සංකීර්ණකය** පරියාපනත විනතවිප්පයුතනං'නි? ආමනතා, පසුසු සංකීර්ණකය පරියාපනතා විනතවිප්පයුතනං'නි? නහෙවං වතතබ්බෙ —පෙ— පසුසු සංකීර්ණකය පරියාපනතා විනත සම්පයුතනං'නි? ආමනතා, **සෞභංග සංකීර්ණකය** පරියාපනත විනත සම්පයුතනං'නි? නහෙවං වතතබ්බෙ —පෙ—.

4. සෞභංග සභිකාරකයානි පරියාපනතං විතතවිපපයුතො පසුසු සභිකාරකයානි පරියාපනතා විතතසමපයුතොති? ආමනතා. සභිකාරකයො ඵකදෙසො විතතසමපයුතො ඵකදෙසො විතතවිපපයුතොති? නහෙවං වතනබ්බෙ -පෙ- සභිකාරකයො ඵකදෙසො විතතසමපයුතො ඵකදෙසො විතතවිපපයුතොති? ආමනතා. වෙදනා නකයො සසුසුකයො ඵකදෙසො විතතසමපයුතො ඵකදෙසො විතතවිපපයුතොති? නහෙවං වතනබ්බෙ -පෙ-

5. න වත්තබ්බං “ඤ්ඤං චිත්ත විපප්පත්තං”ති? ආමන්තා, අරහා වක්ඛුට්ඨඤ්ඤං සමසිති ඤ්ඤංති වත්තබ්බංති? ආමන්තා, ඤ්ඤං හෙත චිත්තෙත සමප්පත්තංති? නහෙවං වත්තබ්බං —පෙ— හෙත හි ඤ්ඤං චිත්තවිපප්පත්තංති, අරහා වක්ඛු විඤ්ඤං සමසිති පඤ්ඤාති වත්තබ්බංති? ආමන්තා, පඤ්ඤා හෙත චිත්තෙත සමප්පත්තංති? නහෙවං වත්තබ්බං —පෙ— හෙතති පඤ්ඤා චිත්තවිපප්පත්තංති.

ඤ්ඤං චිත්තවිපප්පත්තංති කථා නිවසිතා.

11. 4. ඉදං දුක්ඛංති කථා.

1. ඉදං දුක්ඛංති වාචං භාසන්තො ඉදං දුක්ඛංති ඤ්ඤං පච්ඡන්ති? ආමන්තා, අයං දුක්ඛසමුදයොති¹ වාචං භාසන්තො අයං දුක්ඛ සමුදයොති ඤ්ඤං පච්ඡන්ති? නහෙවං වත්තබ්බං —පෙ— ඉදං දුක්ඛංති වාචං භාසන්තො ඉදං දුක්ඛංති ඤ්ඤං පච්ඡන්ති? ආමන්තා, අයං දුක්ඛනිරෝධොති² වාචං භාසන්තො අයං දුක්ඛනිරෝධොති ඤ්ඤං පච්ඡන්ති? නහෙවං වත්තබ්බං —පෙ— ඉදං දුක්ඛංති වාචං භාසන්තො ඉදං දුක්ඛංති ඤ්ඤං පච්ඡන්ති? ආමන්තා, අයං මග්ගොති වාචං භාසන්තො අයං මග්ගොති ඤ්ඤං පච්ඡන්ති? නහෙවං වත්තබ්බං —පෙ—

2. අයං සමුදයොති වාචං භාසන්තො න ච අයං සමුදයොති ඤ්ඤං පච්ඡන්ති? ආමන්තා, ඉදං දුක්ඛංති වාචං භාසන්තො න ච ඉදං දුක්ඛංති ඤ්ඤං පච්ඡන්ති? නහෙවං වත්තබ්බං —පෙ— [අයං නිරෝධොති, වාචං භාසන්තො න ච අයං නිරෝධොති, ඤ්ඤං පච්ඡන්ති? ආමන්තා.³] ඉදං දුක්ඛංති වාචං භාසන්තො න ච ඉදං දුක්ඛංති ඤ්ඤං පච්ඡන්ති? නහෙවං වත්තබ්බං —පෙ—, අයං මග්ගොති වාචං භාසන්තො න ච අයං මග්ගොති ඤ්ඤං පච්ඡන්ති? ආමන්තා, ඉදං දුක්ඛන්ති වාචං භාසන්තො න ච ඉදං දුක්ඛන්ති ඤ්ඤං පච්ඡන්ති? නහෙවං වත්තබ්බං —පෙ—.

3. ඉදං දුක්ඛංති වාචං භාසන්තො ඉදං දුක්ඛංති ඤ්ඤං පච්ඡන්ති? ආමන්තා, රූපං අනිච්චංති වාචං භාසන්තො රූපං අනිච්චංති ඤ්ඤං පච්ඡන්ති? නහෙවං වත්තබ්බං —පෙ— ඉදං දුක්ඛංති වාචං භාසන්තො ඉදං දුක්ඛංති ඤ්ඤං පච්ඡන්ති? ආමන්තා, වේදනා —පෙ— සංඤ්ඤා —පෙ— සංඛාරා —පෙ— විඤ්ඤං අනිච්චංති වාචං භාසන්තො විඤ්ඤං අනිච්චංති ඤ්ඤං පච්ඡන්ති? නහෙවං වත්තබ්බං —පෙ—.

-
1. අයං සමුදයොති - ඉ. 2. අයං නිරෝධොති - ඉ
3. අයං නිරෝධොති මග්ගොති වාචං භාසන්තො න ච අයං නිරෝධොති ඤ්ඤං පච්ඡන්ති? ආමන්තා - ම.

4. ඉදං දුක්ඛං'නි වාචං භාසගො ඉදං දුක්ඛං'නි සද්දං පච්ඡන්ති'ති? ආමන්තා. රූපං අනත්තා'නි වාචං භාසගො රූපං අනත්තා'නි සද්දං පච්ඡන්ති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— ඉදං දුක්ඛං'නි වාචං භාසගො ඉදං දුක්ඛං'නි සද්දං පච්ඡන්ති'ති? ආමන්තා. වේදනා —පෙ— සසද්දං —පෙ— සඞ්ඛාරා —පෙ— විසද්දං අනත්තා'නි වාචං භාසගො විසද්දං අනත්තා'නි සද්දං පච්ඡන්ති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

5. රූපං අනිච්චං'නි වාචං භාසගො න ච රූපං අනිච්චං'නි සද්දං පච්ඡන්ති'ති? ආමන්තා. ඉදං දුක්ඛං'නි වාචං භාසගො න ච ඉදං දුක්ඛං'නි සද්දං පච්ඡන්ති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— වේදනා —පෙ— සසද්දං —පෙ— සඞ්ඛාරා —පෙ— විසද්දං අනිච්චං'නි වාචං භාසගො න ච විසද්දං අනිච්චං'නි සද්දං පච්ඡන්ති'ති? ආමන්තා. ඉදං දුක්ඛං'නි වාචං භාසගො න ච ඉදං දුක්ඛං'නි සද්දං පච්ඡන්ති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

6. රූපං අනත්තා'නි වාචං භාසගො න ච රූපං අනත්තා'නි සද්දං පච්ඡන්ති'ති? ආමන්තා. ඉදං දුක්ඛං'නි වාචං භාසගො න ච ඉදං දුක්ඛං'නි සද්දං පච්ඡන්ති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— වේදනා —පෙ— සසද්දං —පෙ— සඞ්ඛාරා —පෙ— විසද්දං අනත්තා'නි වාචං භාසගො න ච විසද්දං අනත්තා'නි සද්දං පච්ඡන්ති'ති? ආමන්තා. ඉදං දුක්ඛං'නි වාචං භාසගො න ච ඉදං දුක්ඛං'නි සද්දං පච්ඡන්ති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

7. ඉදං දුක්ඛං'නි වාචං භාසගො ඉදං දුක්ඛං'නි සද්දං පච්ඡන්ති'ති? ආමන්තා. ඉති ච දන්ති ච දුති චක්ඛන්ති ච¹ සද්දං පච්ඡන්ති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

ඉදං දුක්ඛං'නි කථා නිබ්බන්තා.

11. 5. ඉදබිල කථා.

1. ඉදබිලෙති සමන්තාගතො කප්පං තිට්ඨෙය්‍යා'ති? ආමන්තා. ඉදබිමසිකො සො ආසු, ඉදබිමසිකා සා ගති ඉදබිමසිකො සො අත්තභාව පටිලාභො'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— ඉදබිලෙති සමන්තාගතො කප්පං තිට්ඨෙය්‍යා'ති? ආමන්තා. අනිතං කප්පං තිට්ඨෙය්‍ය, අනාගතං කප්පං තිට්ඨෙය්‍යා'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— ඉදබිලෙති සමන්තා ගතො කප්පං තිට්ඨෙය්‍යා'ති? ආමන්තා. දො කප්පෙ තිට්ඨෙය්‍ය, නයො කප්පෙ තිට්ඨෙය්‍ය, වත්තාරො කප්පෙ තිට්ඨෙය්‍යා'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

1. ඊති ච දන්ති ච රූපි වක්ඛන්ති ච-ඉ.

2. ඉද්ධිබලෙන සමන්තාගතො කප්පං නිට්ඨෙය්‍යා'ති? ආමන්තා. සති ජීවිතෙ ජීවිතාවසෙසෙ නිට්ඨෙය්‍යා, අසති ජීවිතෙ ජීවිතාවසෙසෙ නිට්ඨෙය්‍යා'ති? සති ජීවිතෙ ජීවිතාවසෙසෙ නිට්ඨෙය්‍යා'ති? හඤ්චි සති ජීවිතෙ ජීවිතාවසෙසෙ නිට්ඨෙය්‍යා, තො ච වත රෙ වත්තබ්බෙ "ඉද්ධි බලෙන සමන්තාගතො කප්පං නිට්ඨෙය්‍යා'ති, අසති ජීවිතෙ ජීවිතාවසෙසෙ නිට්ඨෙය්‍යා'ති. මතො නිට්ඨෙය්‍යා, කාලං කතො නිට්ඨෙය්‍යා'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

3. ඉද්ධිබලෙන සමන්තාගතො කප්පං නිට්ඨෙය්‍යා'ති? ආමන්තා. උප්පන්නො එසෙසා මා නිරුජ්ඣි'ති, ලබ්‍භා ඉද්ධියා පග්ගහෙදුං'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— උප්පන්නා වෙදනා —පෙ— උප්පන්නා සඤ්ඤා —පෙ— උප්පන්නා වෙහනා —පෙ— උප්පන්නා විතතං —පෙ— උප්පන්නා සද්ධා —පෙ— උප්පන්නා චිරියං —පෙ— උප්පන්නාසති —පෙ— උප්පන්නො සමාධි —පෙ— උප්පන්නා පඤ්ඤා මා නිරුජ්ඣි'ති ලබ්‍භා ඉද්ධියා පග්ගහෙදුං'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

4. ඉද්ධිබලෙන සමන්තාගතො කප්පං නිට්ඨෙය්‍යා'ති? ආමන්තා. රූපං නිව්චං හොතු'ති ලබ්‍භා ඉද්ධියා පග්ගහෙදුං'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— වෙදනා —පෙ— සඤ්ඤා —පෙ— සංකාරා —පෙ— විඤ්ඤාණං නිව්චං හොතු'ති ලබ්‍භා ඉද්ධියා පග්ගහෙදුං'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

5. ඉද්ධිබලෙන සමන්තාගතො කප්පං නිට්ඨෙය්‍යා'ති? ආමන්තා. ජාති ධම්මො සත්තා මා ජායංසු'ති ලබ්‍භා ඉද්ධියා පග්ගහෙදුං'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— ජරා ධම්මා සත්තා මා ජීයංසු'ති —පෙ— ව්‍යාධිධම්මා සත්තා මා බ්‍යාධියංසු'ති —පෙ— මරණ ධම්මා සත්තා මා මියංසු'ති ලබ්‍භා ඉද්ධියා පග්ගහෙදුං'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

6. න වත්තබ්බං ඉද්ධිබලෙන සමන්තාගතො කප්පං නිට්ඨෙය්‍යා'ති? ආමන්තා. නනු ට්‍රිත්තං භගවතා—“යස්ස කස්සචි ආනන්ද චත්තාරො ඉද්ධිපාද භාවිතා බහුලිකතා යානිකතා වජ්ඣකතා අනුට්ඨිතා පරිචිතා සුසමාරඬ්ඛා සො ආකඝ්ඛමානො”] කප්පං මා නිට්ඨෙය්‍යා කප්පාවසෙසං මා'ති. අත්ථෙව සුත්තනෙතා'ති? ආමන්තා. තෙන හි ඉද්ධිබලෙන සමන්තාගතො කප්පං නිට්ඨෙය්‍යා'ති.

7. ඉද්ධිබලෙන සමන්තාගතො කප්පං නිට්ඨෙය්‍යා'ති? ආමන්තා. නනු ට්‍රිත්තං භගවතා—“වතුන්නං හික්ඛවෙ ධම්මානං තත්ථි කොචි පාරිභොගො සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා දෙවො වා මාරො වා බ්‍රහ්මා වා කොචි වා ලොකස්මිං. කතමෙසං වතුන්නං? ජරාධම්මො මා ජීරිති- තත්ථි කොචි පාරිභොගො සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා දෙවො වා මාරො වා

බ්‍රහ්මා වා කොච්චි වා ලොකස්මිං. ව්‍යාධිධමෙමා මා ව්‍යාධිධි'ති! —පෙ—
 මරණධමෙමා මා මිධි'ති —පෙ— යාති බො පත තාති පුබ්බෙ කාතාති
 පාපකාති කම්මාති සංකිලෙසිකාති පොතොහවිකාති නිස්සාරාති¹ දුක්ඛ
 විපාකාති ආයතීං ජාති ජරා මරණීයාති—තෙසං විපාකො මා නිබ්බන්ති'ති,
 තත්ථි කොච්චි පාටිහොගො සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා දෙවො වා මාරො වා
 බ්‍රහ්මා වා කොච්චි වා ලොකස්මිං. ඉමෙසං බො භික්ඛවෙ වතුන්තං ධම්මානං
 තත්ථි කොච්චි පාටිහොගො සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා දෙවො වා මාරො වා
 බ්‍රහ්මා වා කොච්චි වා ලොකස්මිං'ති, අත්ථෙව සුත්තන්තො'ති? ආමන්තා.
 තෙන හි න වත්තබ්බං “ඉද්ධිබලෙන සමන්තාගතො කප්පං නිවෙසියත්තී'ති.

ඉද්ධිබල කථා නිවසිතා.

11. 6. සමාධි කථා.

1. විත්ත සන්තති සමාධි'ති? ආමන්තා. අනිභා විත්තසන්තති
 සමාධි'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ—විත්ත සන්තති සමාධි'ති? ආමන්තා,
 අනාගතා විත්ත සන්තති සමාධි'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ—. [විත්ත
 සන්තති සමාධි'ති? ආමන්තා²] තනු අනිභං නිරුද්ධං අනාගතං
 අජානංති? ආමන්තා. හිංසුචි අනිභං නිරුද්ධං අනාගතං අජානං තො
 ව වත රෙ වත්තබ්බෙ—“විත්තසන්තති සමාධි'ති.

2. එක විත්තකම්මාණිකො සමාධි'ති? ආමන්තා. වකුච්ඡිඤ්ඤාණ
 සමස්සි සමාපන්නො'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සොභවිඤ්ඤාණ
 සමස්සි —පෙ— ඝාතවිඤ්ඤාණ සමස්සි —පෙ— ජ්වහා විඤ්ඤාණ සමස්සි
 —පෙ— කායවිඤ්ඤාණ සමස්සි —පෙ— අකුසල විත්තසමස්සි —පෙ—
 රාගස්සගතං —පෙ— දෝසස්සගතං —පෙ— මොහස්සගතං —පෙ—
 අනොත්තප්පස්සගතං විත්ත සමස්සි සමාපන්නො'ති? නහෙවං
 වත්තබ්බෙ—පෙ—.

3. විත්තසන්තති සමාධි'ති? ආමන්තා. අකුසල විත්තසන්තති
 සමාධි'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ— රාගස්සගතා —පෙ— දෝසස්ස
 ගතා—පෙ— මොහස්සගතා—පෙ—අනොත්තප්ප ස්සගතා විත්තසන්තති
 සමාධි'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

4. ත වත්තබ්බං විත්තසන්තති සමාධි'ති? ආමන්තා. තනු චුත්තං
 හගච්ඡා “අහං බො ආට්ඨසො නිගණ්ඨ පහොමි³ අනිච්චමානො කායෙත
 අභාසමානො වාවං සත්තරහතිඤ්චාති එකන්ත සුඛ පටිසංවෙදී විහරිතුංති
 අත්ථෙව සුත්තන්තො'ති? ආමන්තා. තෙන හි “විත්ත සන්තති සමාධි'ති?

සමාධි කථා නිවසිතා.

1. මා ව්‍යාධිති - ම. 2. සාරාති -- ම. 3. ඉ - උභ්‍යං.

4. නිසණ්ඤා පහොමි - සි.

11. 7. බමමටසිනහා කථා.

1. බමමටසිනහා පරිනිප්පන්නා'නි? ආමන්තා. නාය සිනහා පරිනිප්පන්නා'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— නාය සිනහා පරිනිප්පන්නා'නි? ආමන්තා. නාය නායෙව නඤ්ච දුක්ඛස්ස අන්තකිරියා නඤ්ච චට්ඨපචේදෙ නඤ්ච අනුපාද පරිනිබ්බානං'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

2. රූපස්ස සිනහා පරිනිප්පන්නා'නි? ආමන්තා. නාය සිනහා පරිනිප්පන්නා'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— නාය සිනහා පරිනිප්පන්නා'නි? ආමන්තා. නාය නායෙව නඤ්ච දුක්ඛස්ස අන්තකිරියා නඤ්ච චට්ඨපචේදෙ නඤ්ච අනුපාද පරිනිබ්බානං'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

3. වෙදනාය සිනහා —පෙ— සංඤ්ඤාය සිනහා —පෙ— සංඛාරානං සිනහා —පෙ— විඤ්ඤාණස්ස සිනහා පරිනිප්පන්නා'නි? ආමන්තා. නාය සිනහා පරිනිප්පන්නා'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—. [නාය සිනහා පරිනිප්පන්නා'නි? ආමන්තා. 1] නාය නායෙව නඤ්ච දුක්ඛස්ස අන්තකිරියා නඤ්ච චට්ඨපචේදෙ නඤ්ච අනුපාද පරිනිබ්බානං'නි නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

බමමටසිනහා කථා නිවසිනා.

11. 8. අනිච්චතා කථා.

1. අනිච්චතා පරිනිප්පන්නා'නි? ආමන්තා. නාය අනිච්චතාය අනිච්චතා පරිනිප්පන්නා'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—. නාය අනිච්චතාය අනිච්චතා පරිනිප්පන්නා'නි? ආමන්තා. නාය නායෙව නඤ්ච දුක්ඛස්ස අන්තකිරියා 'නඤ්ච චට්ඨපචේදෙ නඤ්ච අනුපාද පරිනිබ්බානං'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

2. ජරා පරිනිප්පන්නා'නි? ආමන්තා. නාය ජරාය ජරා පරිනිප්පන්නා'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— නාය ජරාය ජරා පරිනිප්පන්නා'නි? ආමන්තා. නාය නායෙව නඤ්ච දුක්ඛස්ස අන්තකිරියා නඤ්ච චට්ඨපචේදෙ නඤ්ච අනුපාද පරිනිබ්බානං'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

3. මරණං පරිනිප්පන්නං'නි? ආමන්තා. නස්ස මරණස්ස මරණං පරිනිප්පන්නං'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— නස්ස මරණස්ස මරණං පරිනිප්පන්නං'නි? ආමන්තා. නස්ස නස්සෙව නඤ්ච දුක්ඛස්ස අන්තකිරියා නඤ්ච චට්ඨපචේදෙ නඤ්ච අනුපාද පරිනිබ්බානං'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

4. රූපං පරිනිප්පන්නං රූපස්ස අනිවච්ඡා අත්ථි'ති? ආමන්තා. අනිවච්ඡා පරිනිප්පන්නා. අනිවච්ඡාය අනිවච්ඡා අත්ථි'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ— රූපං පරිනිප්පන්නං රූපස්ස ජරා අත්ථි'ති? ආමන්තා. ජරා පරිනිප්පන්නා. ජරාය ජරා අත්ථි'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— රූපං පරිනිප්පන්නං රූපස්ස හෙදෙ අත්ථි අන්තරධානං අත්ථි'ති? ආමන්තා. මරණං පරිනිප්පන්නං මරණස්ස හෙදෙ අත්ථි අන්තරධානං අත්ථි'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ—.

5. වෙදනා—පෙ— සක්ඛස්ස—පෙ— සඛාරා —පෙ— වික්ඛස්සණං පරිනිප්පන්නං වික්ඛස්සණස්ස අනිවච්ඡා අත්ථි'ති? ආමන්තා. අනිවච්ඡා පරිනිප්පන්නා අනිවච්ඡාය අනිවච්ඡා අත්ථි'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— වික්ඛස්සණං පරිනිප්පන්නං වික්ඛස්සණස්ස ජරා අත්ථි'ති? ආමන්තා. ජරා පරිනිප්පන්නා ජරාය ජරා අත්ථි'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— වික්ඛස්සණං පරිනිප්පන්නං, වික්ඛස්සණස්ස හෙදෙ අත්ථි, අන්තරධානං අත්ථි'ති? ආමන්තා. මරණං පරිනිප්පන්නං මරණස්ස හෙදෙ අත්ථි අන්තරධානං අත්ථි'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

අනිවච්ඡා කථා නිට්ඨිතා.

එකාදසමො වග්ගො නිට්ඨිතො.

තස්ස උද්දානං.

අනුසයා අබ්භානතා අගෙහුතා විත්ත විප්පය්‍යතා.
 ඤාණෙ විගතෙ ඤාණී ඤාණං විත්ත විප්පය්‍යතං
 යථ සද්දෙ¹ ඤාණං පවත්තති,
 ඉද්ධිබලෙන සමන්තාගතො කප්පං තිට්ඨෙය්‍ය.
 විත්තසන්තති සමාධි ධම්මට්ඨිතතා අනිවච්ඡා'ති.

ද්වාදසමො වග්ගො

12. 1. සංවරො කමමං'ති කථා.

1. සංවරො කමමං'ති? ආමන්තා. චක්ඛුන්ද්‍රිය සංවරො? චක්ඛු කමමං'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සොතින්ද්‍රිය සංවරො —පෙ— ඝාතීන්ද්‍රිය සංවරො —පෙ— ජ්වේතින්ද්‍රිය සංවරො —පෙ— භාසින්ද්‍රිය සංවරො භායකමමං'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— භාසින්ද්‍රිය සංවරො භාය කමමං'ති? ආමන්තා. චක්ඛුන්ද්‍රිය සංවරො චක්ඛුකමමං'ති? නගෙවං

1. සද්දෙ-ඉ. 2. චක්ඛුන්ද්‍රිය සංවරො-ඉ. චක්ඛුන්ද්‍රිය සංවරො-ම.

වතනබෙබ් —පෙ— කායිකය සංවරෝ කායකමමං'නි? ආමන්තා. සොති-
 ක්‍රිය සංවරෝ —පෙ— ඝාතිකය සංවරෝ —පෙ— ජීවිකය සංවරෝ
 ජීව්‍යාකමමං'නි? නගෙවං වතනබෙබ් —පෙ— මනිකය සංවරෝ
 මනෝකමමං'නි? නගෙවං වතනබෙබ් —පෙ— මනිකය සංවරෝ මනෝ
 කමමං'නි? ආමන්තා. චක්‍රකය සංවරෝ චක්‍රකමමං'නි? නගෙවං
 වතනබෙබ් —පෙ— මනිකය සංවරෝ මනෝකමමං'නි? ආමන්තා. සොති-
 ක්‍රිය සංවරෝ —පෙ— ඝාතිකය සංවරෝ —පෙ— ජීවිකය සංවරෝ
 —පෙ— කායිකය සංවරෝ කායකමමං'නි? නගෙවං වතනබෙබ් —පෙ—

2. අසංවරෝ කමමං'නි? ආමන්තා. චක්‍රකය අසංවරෝ චක්‍රක
 කමමං'නි? නගෙවං වතනබෙබ් —පෙ— සොතිකය අසංවරෝ —පෙ—
 ඝාතිකය අසංවරෝ —පෙ— ජීවිකය අසංවරෝ —පෙ— කායිකය
 අසංවරෝ කායකමමං'නි? නගෙවං වතනබෙබ් —පෙ— කායිකය අසං-
 වරෝ කායකමමං'නි? ආමන්තා. චක්‍රකය අසංවරෝ චක්‍රකමමං'නි?
 නගෙවං වතනබෙබ් —පෙ— කායිකය අසංවරෝ කායකමමං'නි? ආමන්තා.
 සොතිකය අසංවරෝ —පෙ— ඝාතිකය අසංවරෝ —පෙ— ජීවිකය
 අසංවරෝ ජීව්‍යාකමමං'නි? නගෙවං වතනබෙබ් —පෙ— මනිකය අසං-
 වරෝ මනෝකමමං'නි? නගෙවං වතනබෙබ් —පෙ— මනිකය අසංවරෝ
 මනෝකමමං'නි? ආමන්තා. චක්‍රකය අසංවරෝ චක්‍රකමමං'නි?
 නගෙවං වතනබෙබ් —පෙ— මනිකය අසංවරෝ මනෝකමමං'නි?
 ආමන්තා. සොතිකය අසංවරෝ —පෙ— ඝාතිකය අසංවරෝ —පෙ—
 ජීවිකය අසංවරෝ —පෙ— කායිකය අසංවරෝ කායකමමං'නි? නගෙවං
 වතනබෙබ් —පෙ—

3. න වතනබෙබ් සංවරෝ'පි අසංවරෝ'පි කමමං'නි? ආමන්තා.
 නහු චුතතං භගවතා- “ඉධ භික්‍ෂවෙ භික්‍ෂු චක්‍රකා රූපං දිස්වා
 නිමිත්තයාහි භොති —පෙ— න නිමිත්තයාහි භොති. සොතෙන සද්දං
 සුභා —පෙ— මනසා ධම්මං විඤ්ඤය නිමිත්තයාහි භොති —පෙ—
 න නිමිත්තයාහි භොති”නි. අත්ථෙව සුත්තනොත්තා'නි? ආමන්තා.
 තෙන හි “සංවරෝ'පි අසංවරෝ'පි කමමං”නි.

සංවරෝ කමමං'නි කථා නිවසිතා.

12. 2. කමම කථා.

1. සබ්බං කමමං සවිපාකං'නි? ආමන්තා. සබ්බං වෙතනා සවිපා-
 කා'නි? නගෙවං වතනබෙබ් —පෙ— සබ්බං වෙතනා සවිපාකා'නි?
 ආමන්තා. විපාකාඛ්‍යාතනා වෙතනා සවිපාකා'නි? නගෙවං වතනබෙබ්
 —පෙ— සබ්බං වෙතනා සවිපාකා'නි? ආමන්තා. කිරිඛ්‍යාතනා වෙතනා
 සවිපාකා'නි? නගෙවං වතනබෙබ් —පෙ— සබ්බං වෙතනා සවිපාකා'නි?

ආමන්තා. කාමාවචරා විපාකාබ්‍යාකතා වෙනතා සවිපාකා'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සබ්බා වෙනතා සවිපාකා'ති? ආමන්තා. රූපාවචරා අරූපාවචරා අපරියාපනතා විපාකාබ්‍යාකතා වෙනතා සවිපාකා'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සබ්බා වෙනතා සවිපාකා'ති? ආමන්තා. කාමාවචරා කිරියාබ්‍යාකතා වෙනතා සවිපාකා'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සබ්බා වෙනතා සවිපාකා'ති? ආමන්තා. රූපාවචරා අරූපාවචරා කිරියාබ්‍යාකතා වෙනතා සවිපාකා'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

2. විපාකාබ්‍යාකතා වෙනතා අවිපාකා'ති? ආමන්තා. හඤ්චි විපාකාබ්‍යාකතා වෙනතා අවිපාකා. තො ව වත රෙ වත්තබ්බෙ “සබ්බා වෙනතා සවිපාකා'ති. කිරියාබ්‍යාකතා වෙනතා අවිපාකා'ති? ආමන්තා. හඤ්චි කිරියාබ්‍යාකතා වෙනතා අවිපාකා. තො ව වත රෙ වත්තබ්බෙ— “සබ්බා වෙනතා සවිපාකා'ති. කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා අපරියාපනතා විපාකාබ්‍යාකතා වෙනතා අවිපාකා'ති? ආමන්තා. හඤ්චි අපරියාපනතා විපාකාබ්‍යාකතා වෙනතා අවිපාකා. තො ව වත රෙ වත්තබ්බෙ— “සබ්බා වෙනතා සවිපාකා'ති. කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා කිරියාබ්‍යාකතා වෙනතා අවිපාකා'ති? ආමන්තා. හඤ්චි අරූපාවචරා කිරියාබ්‍යාකතා වෙනතා අවිපාකා. තො ව වත රෙ වත්තබ්බෙ— “සබ්බා වෙනතා සවිපාකා'ති.

3. න වත්තබ්බං “සබ්බං කාමං සවිපාකං”ති? ආමන්තා. නනු චුත්තං භගවතා— “නාහං භික්ඛවෙ සඤ්චෙතනිකානං¹ කාමානං කාමානං උපචිතානං අප්පට්ඨං විදිතා බ්‍යන්ති භාවං වදාමි. තඤ්ච බො දිට්ඨි'ව ධම්මෙ උපපජ්ජෙතා අපරෙ වා පරියායෙ”ති. අත්ථෙව සුත්තනෙතා'ති? ආමන්තා. නෙත භි “සබ්බං කාමං සවිපාකං”ති.

කාම කථා නිවසිතා.

12. 3. සදෙදු විපාකො'ති කථා.

1. සදෙදු විපාකො'ති? ආමන්තා. සුඛවෙදනියො දුක්ඛවෙදනියො අදුක්ඛමසුඛවෙදනියො, සුඛාය වෙදනාය සම්පයුතො, දුක්ඛාය වෙදනාය සම්පයුතො, අදුක්ඛමසුඛාය වෙදනාය සම්පයුතො, එසෙසා සම්පයුතො, වෙදනාය සම්පයුතො, සඤ්ඤාය සම්පයුතො, වෙනතාය සම්පයුතො, චිත්තෙන සම්පයුතො, සාරම්මණො, අඤ්චි නසා ආවට්ඨතා ආභොගො සමන්තාභාරො මනසිකාරො වෙනතා පඤ්චා [පණ්ඩි'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—²]. නනු න සුඛවෙදනියො න දුක්ඛවෙදනියො —පෙ— අනාරම්මණො, තඤ්චි නසා ආවට්ඨතා —පෙ— පණ්ඩි'ති? ආමන්තා. හඤ්චි න සුඛවෙදනියො —පෙ— අනාරම්මණො

1. සඤ්චෙතනියානං-ම.

2. පණ්ඩි'ති? ආමන්තා-ඉ.

තඤ්ඤි නස්ස ආවට්ඨනා —පෙ— පණ්ඩිතී. තො ව චත රෙ චතතඤ්ඤි-
“සද්දෙ විපාකො”ති.

2. එස්සො විපාකො, එස්සො සුඛවෙදනියො —පෙ— සාරම්මණො,
අඤ්ඤි නස්ස ආවට්ඨනා —පෙ— පණ්ඩිතී? ආමන්තා. සද්දෙ විපාකො,
සද්දෙ සුඛවෙදනියො —පෙ— සාරම්මණො, අඤ්ඤි නස්ස ආවට්ඨනා —පෙ—
පණ්ඩිතී? තගෙවං චතතඤ්ඤි —පෙ— සද්දෙ විපාකො, සද්දෙ ත සුඛ
වෙදනියො —පෙ— අනාරම්මණො. තඤ්ඤි නස්ස ආවට්ඨනා —පෙ—
පණ්ඩිතී? ආමන්තා. එස්සො විපාකො, එස්සො ත සුඛවෙදනියො ත
දුක්ඛවෙදනියො —පෙ— අනාරම්මණො. තඤ්ඤි නස්ස ආවට්ඨනා —පෙ—
පණ්ඩිතී? තගෙවං චතතඤ්ඤි —පෙ—.

3. ත චතතඤ්ඤි “සද්දෙ විපාකො”ති? ආමන්තා. තනු චුත්තං
භගවතා— “සො නස්ස කම්මස්ස කතන්තා උපපිතන්තා උස්සන්තන්තා
විපුලන්තා බ්‍රහ්මස්සරො භොති කරපිකභාණ්ණි”ති. අපෙච සුභතනොති?
ආමන්තා, තෙන හි “සද්දෙ විපාකො”ති.

සද්දෙ විපාකොති කථා නිවසිතා.

12. 4. සලායනන කථා.

1. චක්ඛායනනං විපාකොති? ආමන්තා. සුඛවෙදනියං දුක්ඛ
වෙදනියං —පෙ— සාරම්මණං. අඤ්ඤි නස්ස ආවට්ඨනා —පෙ— පණ්ඩිතී?
තගෙවං චතතඤ්ඤි —පෙ— තනු ත සුඛවෙදනියං —පෙ— අනාරම්මණං
තඤ්ඤි නස්ස ආවට්ඨනා —පෙ— පණ්ඩිතී? ආමන්තා. හඤ්ඤි ත සුඛ
වෙදනියං —පෙ— අනාරම්මණං. තඤ්ඤි නස්ස ආවට්ඨනා —පෙ—
පණ්ඩිතී. තො ව චත රෙ චතතඤ්ඤි “චක්ඛායනනං විපාකො”ති.

2. එස්සො විපාකො එස්සො සුඛවෙදනියො —පෙ— සාරම්මණො,
අඤ්ඤි නස්ස ආවට්ඨනා —පෙ— පණ්ඩිතී? ආමන්තා. චක්ඛායනනං
විපාකො චක්ඛායනනං සුඛවෙදනියං —පෙ— සාරම්මණං, අඤ්ඤි නස්ස
ආවට්ඨනා —පෙ— පණ්ඩිතී? තගෙවං චතතඤ්ඤි —පෙ— චක්ඛායනනං
විපාකො චක්ඛායනනං ත සුඛවෙදනියං —පෙ— අනාරම්මණං, තඤ්ඤි නස්ස
ආවට්ඨනා —පෙ— පණ්ඩිතී? ආමන්තා. එස්සො විපාකො එස්සො
ත සුඛවෙදනියො —පෙ— අනාරම්මණො. තඤ්ඤි නස්ස ආවට්ඨනා
—පෙ— පණ්ඩිතී? තගෙවං චතතඤ්ඤි —පෙ—.

3. සොභායනනං —පෙ— ඝානායනනං —පෙ— ජ්වහායනනං
—පෙ— කායායනනං විපාකොති? ආමන්තා. සුඛවෙදනියං දුක්ඛවෙදනියං
—පෙ— සාරම්මණං. අඤ්ඤි නස්ස ආවට්ඨනා —පෙ— පණ්ඩිතී? තගෙවං
චතතඤ්ඤි —පෙ— තනු සුඛවෙදනියං —පෙ— අනාරම්මණං, තඤ්ඤි නස්ස
ආවට්ඨනා —පෙ— පණ්ඩිතී? ආමන්තා. හඤ්ඤි ත සුඛවෙදනියං

—පෙ— අතාරමමණං, තඤ්ඤි නස්ස ආවට්ඨනා —පෙ— පණ්ඩි, තො ව චන රෙ චත්තබ්බෙ— “කායායතනං විපාකො”ති. එසෙසා විපාකො එසෙසා සුඛවෙදනියො —පෙ— සාරමමණං. අඤ්ඤි නස්ස ආවට්ඨනා —පෙ— පණ්ඩි’ති? ආමන්තා. කායායතනං විපාකො කායායතනං සුඛවෙදනියං —පෙ— සාරමමණං. අඤ්ඤි නස්ස ආවට්ඨනා —පෙ— පණ්ඩි’ති? තහෙවං චත්තබ්බෙ —පෙ— කායායතනං විපාකො කායායතනං න සුඛවෙදනියං —පෙ— අතාරමමණං. තඤ්ඤි නස්ස ආවට්ඨනා —පෙ— පණ්ඩි’ති? ආමන්තා. එසෙසා විපාකො එසෙසා න සුඛවෙදනියො—පෙ—අතාරමමණං. තඤ්ඤි නස්ස ආවට්ඨනා —පෙ— පණ්ඩි’ති? තහෙවං චත්තබ්බෙ —පෙ—.

4. න චත්තබ්බං සලායතනං විපාකො’ති? ආමන්තා. කනු සලායතනං කමමස්ස කතන්තා උප්පන්නං’ති? ආමන්තා. හඤ්ඤි “සලායතනං කමමස්ස කතන්තා උප්පන්නං” තෙන චන රෙ චත්තබ්බෙ— “සලායතනං විපාකො’ති.

සලායතන කථා නිවහිතා.

12 - 5. සත්‍යකතනු පරම කථා.

1. සත්‍යකතනු පරමො පුග්ගලො සත්‍යකතනු පරමතා නිය-
 නො’ති? ආමන්තා. මාතා ජීවිතා වොරොපිතා, පිතා ජීවිතා වොරොපිතො,
 අරහා ජීවිතා වොරොපිතො, දුට්ඨික විනේතන න්‍යායනස්ස ලොභිතං
 උප්පාදිතං, සඤ්ඤා භිනේතා’ති? තහෙවං චත්තබ්බෙ —පෙ—.

2. සත්‍යකතනු පරමො පුග්ගලො සත්‍යකතනු පරමතා නිය-
 නො’ති? ආමන්තා. අහබ්බො අනතරා ධම්මං අභිසම්මන්තං’ති? තහෙවං
 චත්තබ්බෙ —පෙ— අහබ්බො අනතරා ධම්මං අභිසම්මන්තං’ති? ආමන්තා.
 මාතා ජීවිතා වොරොපිතා, පිතා ජීවිතා වොරොපිතො, අරහා ජීවිතා
 වොරොපිතො, දුට්ඨික විනේතන න්‍යායනස්ස ලොභිතං උප්පාදිතං,
 සඤ්ඤා භිනේතා’ති? තහෙවං චත්තබ්බෙ —පෙ—.

3. සත්‍යකතනු පරමො පුග්ගලො සත්‍යකතනු පරමතා
 නියනො’ති? ආමන්තා. අඤ්ඤි යො නියමො, යෙන නියමෙන සත්‍ය-
 කතනු පරමො පුග්ගලො සත්‍යකතනු පරමතා නියනො’ති? තහෙවං
 චත්තබ්බෙ —පෙ— අඤ්ඤි තෙ සතිපට්ඨානා සම්මප්පධානා. ඉද්ධිපාදි ඉද්ධියා
 බලා බොජ්ඣංගො යෙති බොජ්ඣංගොති සත්‍යකතනු පරමො පුග්ගලො
 සත්‍යකතනු පරමතා නියනො’ති? තහෙවං චත්තබ්බෙ —පෙ—.

4. තඤ්ඤි සො නියමො’යෙන නියමෙන සත්‍යකතනු පරමො
 පුග්ගලො සත්‍යකතනු පරමතා නියනො’ති? ආමන්තා. හඤ්ඤි තඤ්ඤි

සො නියමො යෙන නියමෙන සත්තකකිත්තු පරමො පුග්ගලො සත්තකකිත්තු පරමතා නියතො. තො ච වත රෙ වත්තබ්බෙ “සත්තකකිත්තු පරමො පුග්ගලො සත්තකකිත්තු පරමතා නියතො”ති? තඤ්ඤි තෙ සතිපට්ඨානා —පෙ— බොඡ්ඤ්ඤිතා. යෙහි බොඡ්ඤ්ඤිතෙහි සත්තකකිත්තු පරමො පුග්ගලො සත්තකකිත්තු පරමතා නියතො”ති? ආමන්තා, හඤ්ඤි තඤ්ඤි තෙ බොඡ්ඤ්ඤිතා යෙහි බොඡ්ඤ්ඤිතෙහි සත්තකකිත්තු පරමො පුග්ගලො සත්තකකිත්තු පරමතා නියතො. තො ච වත රෙ වත්තබ්බෙ “සත්තකකිත්තු පරමො පුග්ගලො සත්තකකිත්තු පරමතා නියතො”ති.

5. සත්තකකිත්තු පරමො පුග්ගලො සත්තකකිත්තු පරමතා නියතො”ති? ආමන්තා, සංඛ්‍යායාමි නියමෙතා”ති?¹ තභෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අනාගාමිනියමෙතා”ති?¹ තභෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අරහත්ත නියමෙතා”ති?¹ තභෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— භවමෙන නියමෙතා”ති?¹ සොභාපතති නියමෙතා”ති.¹ සත්තකකිත්තු පරමො පුග්ගලො සත්තකකිත්තු පරමතා නියතො”ති? ආමන්තා, යෙ භෙවි සොභාපතති නියමං ඔක්කමන්ති සබ්බෙ තෙ සත්තකකිත්තු පරමතා නියතො”ති?² තභෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

6. ත වත්තබ්බං “සත්තකකිත්තු පරමො පුග්ගලො සත්තකකිත්තු පරමතා නියතො”ති? ආමන්තා, තනු සො සත්තකකිත්තු පරමො”ති? ආමන්තා, හඤ්ඤි සො සත්තකකිත්තු පරමො, තෙන වත රෙ වත්තබ්බෙ “සත්තකකිත්තු පරමො පුග්ගලො සත්තකකිත්තු පරමතා නියතො”ති.

සත්තකකිත්තු පරම කථා නිවේශනා.

12. 6. කොලං කොල එකබ්බිඤ්ඤි කථා.

1. ත වත්තබ්බං කොලංකොලො පුග්ගලො කොලංකොලතා නියතො”ති? ආමන්තා, තනු සො කොලංකොලො”ති? ආමන්තා, හඤ්ඤි සො කොලංකොලො, තෙන වත රෙ වත්තබ්බෙ— “කොලංකොලො පුග්ගලො කොලංකොලතා නියතො”ති.

2. ත වත්තබ්බං එකබ්බිඤ්ඤි පුග්ගලො එකබ්බිඤ්ඤි නියතො”ති? ආමන්තා, තනු සො එකබ්බිඤ්ඤි”ති? ආමන්තා, හඤ්ඤි සො එකබ්බිඤ්ඤි, තෙන වත රෙ වත්තබ්බෙ. “එකබ්බිඤ්ඤි පුග්ගලො එකබ්බිඤ්ඤි නියතො”ති.

කොලං කොල එකබ්බිඤ්ඤි කථා නිවේශනා.

12. 7. ජීවිතා වෞරෝපන කථා.

1. දිවයිසමපනො පුග්ගලො සඤ්චිව පාණං ජීවිතා වෞරෝපෙය්‍යා'ති? ආමන්තා. දිවයිසමපනො පුග්ගලො සඤ්චිව මාහරං ජීවිතා වෞරෝපෙය්‍යා —පෙ— පිතරං ජීවිතා වෞරෝපෙය්‍යා —පෙ— අරහන්තං ජීවිතා වෞරෝපෙය්‍යා —පෙ— දුට්ඨෙන විතෙතන නථාගතස්ස ලොහිතං උප්පාදෙය්‍යා —පෙ— සඬ්ඝං භිඤ්ඤෙය්‍යා'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ—.

2. දිවයිසමපනො පුග්ගලො සඤ්චිව පාණං ජීවිතා වෞරෝපෙය්‍යා'ති? ආමන්තා. දිවයිසමපනො පුග්ගලො සඤ්චි අගාරවො'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— ධම්මෙ —පෙ— සඬ්ඝෙ —පෙ— සික්ඛාය අගාරවො'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—

3. නනු දිවයිසමපනො පුග්ගලො සඤ්චි සගාරවො'ති? ආමන්තා. හඤ්චි දිවයිසමපනො පුග්ගලො සඤ්චි සගාරවො. තො ව වන රෙ වත්තබ්බෙ දිවයිසමපනො පුග්ගලො සඤ්චිව පාණං ජීවිතා වෞරෝපෙය්‍යා'ති. නනු දිවයිසමපනො පුග්ගලො ධම්මෙ —පෙ— සඬ්ඝෙ —පෙ— සික්ඛාය සගාරවො'ති? ආමන්තා. හඤ්චි දිවයිසමපනො පුග්ගලො සික්ඛාය සගාරවො. තො ව වන රෙ වත්තබ්බෙ දිවයිසමපනො පුග්ගලො සඤ්චිව පාණං ජීවිතා වෞරෝපෙය්‍යා'ති.

4. දිවයි සමපනො පුග්ගලො සඤ්චි අගාරවො'ති? ආමන්තා. දිවයි සමපනො පුග්ගලො බුද්ධිප්පෙ ඔග්ගෙය්‍ය, ඔමුත්තෙය්‍ය නිට්ඨ්භෙය්‍ය බුද්ධිප්පෙ අසබ්භාසාකභො? කාරෙය්‍යා'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—

5. දිවයි සමපනො පුග්ගලො සඤ්චිව පාණං ජීවිතා වෞරෝපෙය්‍යා'ති? ආමන්තා. නනු චුත්තං හගච්ඡා “සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ මහාසමුද්දෙ, ඕනධම්මො වෙලං නාතිවත්තාති, ඵවම්මෙව බො භික්ඛවෙ යං මයා සාවකානං සික්ඛාපදං පඤ්ඤත්තං, නං මම සාවකා ජීවිතගෙතු'පි නාතිකකමනති'ති. අහොව සුත්තනො'ති? ආමන්තා. හෙත භි න වත්තබ්බං “දිවයිසමපනො පුග්ගලො සඤ්චිව පාණං ජීවිතා වෞරෝපෙය්‍යා'ති.

ජීවිතා වෞරෝපන කථා නිවර්තනා.

12. 8. දුග්ගති කථා.

1. දිවයිසමපනො පුග්ගලො පටිකා දුග්ගති'ති? ආමන්තා. දිවයිසමපනො පුග්ගලො ආපාසිකො රූපෙ රජ්ජෙය්‍යා'ති? නගෙවං

1. දිට්ඨ්ථෙය්‍යා - ම.

2. අපබ්ඝාමනො - ඉ.

වත්තබ්බෙ —පෙ—¹ හඤ්චි දිට්ඨි සම්පන්නො පුග්ගලො ආපායිකෙ රූපෙ රජේය්‍යා තො ච වත රෙ වත්තබ්බෙ “දිට්ඨිසම්පන්නස්ස පුග්ගලස්ස පටිණා දුග්ගති”ති.

2. දිට්ඨි සම්පන්නස්ස පුග්ගලස්ස පටිණා දුග්ගති‘ති? ආමන්තා. දිට්ඨිසම්පන්නො පුග්ගලො ආපායිකෙ සද්දෙ —පෙ— ගඤ්චි —පෙ— රසෙ—පෙ— ථොට්ඨබ්බෙ —පෙ— අමනුස්සිත්ථියා තිරච්ඡාන ගතිත්ථියා, නාගහඤ්ඤය මෙට්ඨං ධම්මං පටිසෙවෙය්‍ය අපේලකං පටිග්ගණේනස්ස කුකකුට්ඨං සුභරං පටිග්ගණේනස්ස හත්ථි ගවාස්ස වලවං පටිග්ගණේනස්ස —පෙ— තිත්තිරවට්ඨකං මොරකපිඤ්ඤරං පටිග්ගණේනස්සා‘ති? ආමන්තා. හඤ්චි දිට්ඨිසම්පන්නො පුග්ගලො තිත්තිර-වට්ඨකං මොරකපිඤ්ඤරං පටිග්ගණේනස්ස, තො ච වත රෙ වත්තබ්බෙ “දිට්ඨිසම්පන්නස්ස පුග්ගලස්ස පටිණා දුග්ගති”ති.

[3. දිට්ඨිසම්පන්න පුග්ගලස්ස පටිණා දුග්ගති?] දිට්ඨිසම්පන්නො පුග්ගලො ආපායිකෙ රූපෙ රජේය්‍යා‘ති? ආමන්තා. අරහතො පටිණා දුග්ගති. අරහා ආපායිකෙ රූපෙ රජේය්‍යා‘ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— දිට්ඨිසම්පන්නස්ස පුග්ගලස්ස පටිණා දුග්ගති, දිට්ඨිසම්පන්නො පුග්ගලො ආපායිකෙ සද්දෙ —පෙ— ගඤ්චි —පෙ— රසෙ —පෙ— ථොට්ඨබ්බෙ—පෙ— තිත්තිර වට්ඨකං මොරකපිඤ්ඤරං පටිග්ගණේනස්සා‘ති? ආමන්තා. අරහතො පටිණා දුග්ගති, අරහා තිත්තිර-වට්ඨකං මොරක-පිඤ්ඤරං පටිග්ගණේනස්සා‘ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

4. අරහතො පටිණා දුග්ගති. න ච අරහා ආපායිකෙ රූපෙ රජේය්‍යා‘ති? ආමන්තා. දිට්ඨිසම්පන්නස්ස පුග්ගලස්ස පටිණා දුග්ගති. න ච දිට්ඨිසම්පන්නො පුග්ගලො ආපායිකෙ රූපෙ රජේය්‍යා‘ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අරහතො පටිණා දුග්ගති. න ච අරහා ආපායිකෙ සද්දෙ —පෙ— ගඤ්චි —පෙ— රසෙ —පෙ— ථොට්ඨබ්බෙ —පෙ— අමනුස්සිත්ථියා තිරච්ඡාන ගතිත්ථියා නාගහඤ්ඤය මෙට්ඨං ධම්මං පටිසෙවෙය්‍ය අපේලකං පටිග්ගණේනස්ස කුකකුට්ඨං සුභරං පටිග්ගණේනස්ස හත්ථි ගවාස්ස වලවං පටිග්ගණේනස්ස —පෙ— තිත්තිර වට්ඨකං මොරකපිඤ්ඤරං, පටිග්ගණේනස්සා‘ති? ආමන්තා. දිට්ඨි සම්පන්නස්ස පුග්ගලස්ස පටිණා දුග්ගති. න ච දිට්ඨිසම්පන්නො පුග්ගලො තිත්තිර වට්ඨකං මොරකපිඤ්ඤරං පටිග්ගණේනස්සා‘ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

5. න වත්තබ්බො! දිට්ඨිසම්පන්නස්ස පුග්ගලස්ස පටිණා දුග්ගති‘ති? ආමන්තා. දිට්ඨිසම්පන්නො පුග්ගලො තිරයං උප්පජේය්‍යා —පෙ—

1. රූපෙරජේය්‍යා‘ති - ආමන්තා - ම. 2. උභං - ම. 3. කුකකුට්ඨ - ඉ.
4. මොරකපිඤ්ඤ - ඉ.

නිරවඡ්ඡාන යොතිං උපපජ්ජෙය්‍ය —පෙ— පිත්තතිවිසයං¹ උපපජ්ජෙය්‍යා‘නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— තෙන හි “දිට්ඨිසම්පන්නස්ස පුග්ගලස්ස පභිතා දුග්ගති”ති.

දුග්ගති කථා නිට්ඨිතා.

12. 9. සත්තම භවික කථා.

1. න වත්තබ්බං සත්තමභවිකස්ස පුග්ගලස්ස පභිතා දුග්ගති‘නි? ආමන්තා. සත්තමභවිකො පුග්ගලො නිරයං උපපජ්ජෙය්‍ය නිරවඡ්ඡාන යොතිං උපපජ්ජෙය්‍ය පිත්තතිවිසයං¹ උපපජ්ජෙය්‍යා‘නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— තෙන හි “සත්තම භවිකස්ස පුග්ගලස්ස පභිතා දුග්ගති”ති.

සත්තම භවික කථා නිට්ඨිතා.

ද්වාදසමො චග්ගො නිට්ඨිතො.

තස්ස උද්දනං

සංවරො කම්මං තථෙව අසංවරො සබ්බංකම්මං සම්පාකං

සද්දො විපාකො සලායනනං විපාකො සත්තකකිත්තු

පරමො පුග්ගලො.

සත්තකකිත්තු පරමතා නියතො කොලංකොලො පුග්ගලො.

කොලං කොලතා නියතො, එකඛිජ් පුග්ගලො එකඛිජ්තා නියතො,

දිට්ඨිසම්පන්නො පුග්ගලො සක්ඛිච්ච පාතං ජිවිතා වොරොපෙය්‍ය.

දිට්ඨිසම්පන්නස්ස පුග්ගලස්ස පභිතා දුග්ගති. තථෙව

සත්තමභවිකස්සාති.

තෙරසමො චග්ගො

13. 1. කප්පට්ඨ කථා.

1. කප්පට්ඨො කප්පං තිට්ඨෙය්‍යා‘නි? ආමන්තා. කප්පො ච සණ්ඨාති. බුද්ධො ච ලොකෙ උපපජ්ජති‘නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ— කප්පට්ඨො කප්පං තිට්ඨෙය්‍යා‘නි? ආමන්තා. කප්පො ච සණ්ඨාති සබ්බෙසා ච භිජ්ජති‘නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— කප්පට්ඨො කප්පං තිට්ඨෙය්‍යා‘නි? ආමන්තා. කප්පො ච සණ්ඨාති කප්පට්ඨො ච කප්පට්ඨියං

කමම කෙරෙහි'නි? නගෙවං වතතබ්බෙ —පෙ— කප්පට්ඨො කප්පං නිට්ඨෙය්‍යා'නි? ආමන්තා. කප්පො ච සංකප්පාති කප්පට්ඨො ච පුග්ගලො කාලං කෙරෙහි'නි? නගෙවං වතතබ්බෙ —පෙ—.

2. කප්පට්ඨො කප්පං නිට්ඨෙය්‍යා'නි? ආමන්තා. අනිතං කප්පං නිට්ඨෙය්‍යා අනාගතං කප්පං නිට්ඨෙය්‍යා'නි? නගෙවං වතතබ්බෙ—පෙ— කප්පට්ඨො කප්පං නිට්ඨෙය්‍යා'නි? ආමන්තා. දෙව කප්පෙ නිට්ඨෙය්‍යා නයො කප්පෙ නිට්ඨෙය්‍යා වතතාරො කප්පෙ නිට්ඨෙය්‍යා'නි? නගෙවං වතතබ්බෙ —පෙ— කප්පට්ඨො කප්පං නිට්ඨෙය්‍යා'නි? ආමන්තා. කප්පට්ඨො කප්පෙ ඛයනනො කප්පං ගච්ඡති'නි? අඤ්ඤං ලොකධාතුං ගච්ඡති'නි. මනො ගච්ඡති වෙහාසං ගච්ඡති'නි? මනො ගච්ඡති'නි. කප්පට්ඨො කමම අපරාපරියං වෙ පකකමං'නි? නගෙවං වතතබ්බෙ —පෙ— වෙහාසං ගච්ඡති'නි? ආමන්තා. කප්පට්ඨො ඉද්ධිමා'නි? නගෙවං වතතබ්බෙ —පෙ— කප්පට්ඨො ඉද්ධිමා'නි? ආමන්තා. කප්පට්ඨොන ඡද්ධිපාදො භාවිතො විරිද්ධිපාදො භාවිතො විතතිද්ධිපාදො භාවිතො විමංසිද්ධිපාදො භාවිතො'නි? නගෙවං වතතබ්බෙ —පෙ—.

3. න වතතබ්බෙ කප්පට්ඨො කප්පං නිට්ඨෙය්‍යා'නි? ආමන්තා. නනු චුත්තං භගවතා “ආපාසිකො තෙරසිකො කප්පට්ඨො සබ්බං හෙදකො වග්ගරතො අධම්මට්ඨො යොගකෙමනො ධංසනි, සබ්බං සමග්ගං නිද්දිභිතං කප්පං නිරයමති පච්චති'නි අතෙච සුත්තනො'නි? ආමන්තා. තෙන හි “කප්පට්ඨො කප්පං නිට්ඨෙය්‍යා'නි.

කප්පට්ඨ කථා නිවසිතා.

13. 2. කුසලපටිලාභ කථා.

1. කප්පට්ඨො කුසලං විතතං න පටිලභෙය්‍යා'නි? ආමන්තා. කප්පට්ඨො දුතං දදෙය්‍යා'නි? ආමන්තා. හඤ්චි කප්පට්ඨො දුතං දදෙය්‍යා. තො ච වත රෙ වතතබ්බෙ කප්පට්ඨො කුසලං විතතං නපටිලභෙය්‍යා'නි. කප්පට්ඨො කුසලං විතතං නපටිලභෙය්‍යා'නි? ආමන්තා. කප්පට්ඨො විවරං දදෙය්‍යා —පෙ— විණ්ණිපාතං දදෙය්‍යා —පෙ— සෙත්තාසනං දදෙය්‍යා —පෙ— ගිලානපච්චය හෙසජ්ජපරිකාරං දදෙය්‍යා බාදනියං දදෙය්‍යා භොජනියං දදෙය්‍යා, පානියං දදෙය්‍යා වෙතියං වනේය්‍යා වෙතියෙ මාලං ආරොපෙය්‍යා ගඤ්ඤං ආරොපෙය්‍යා විලෙපනං ආරොපෙය්‍යා වෙතියං අභිදකම්මං³ කරෙය්‍යා'නි? ආමන්තා. හඤ්චි “කප්පට්ඨො වෙතියං අභිදකම්මං³කරෙය්‍යා, තො ච වත රෙ වතතබ්බෙ “කප්පට්ඨො කුසලං විතතං නපටිලභෙය්‍යා'නි.

1. වෙ පකකනනි - 9. 2. හෙත්තාන - 9. 3. පදකම්මං - 9

2. කප්පටේයා කුසලං විතතං පටිලභෙය්‍යා'ති? ආමන්තා. තතො ඉට්ඨානං කුසලං විතතං පටිලභෙය්‍යා'ති? ආමන්තා. රූපාවචරං —පෙ— අරූපාවචරං—පෙ—ලොකුත්තරං කුසලං විතතං පටිලභෙය්‍යා'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ—.

කුසල සම්මාන කථා නිවසිතා.

13. 3. අනන්තරාපසුනත* කථා.

1. අනන්තරාපසුනො පුග්ගලො සම්මත්තනියාමං ඔක්කමෙය්‍යා'ති? ආමන්තා. මිච්ඡත්තනියාමඤ්ච සම්මත්තනියාමඤ්ච උභො ඔක්කමෙය්‍යා'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අනන්තරාපසුනො පුග්ගලො සම්මත්තනියාමං ඔක්කමෙය්‍යා'ති? ආමන්තා. තනු නං කම්මං පසුතතං කුකකුච්චං උපපාදිතං විප්පට්ඨාරියං ජනිතං'ති? ආමන්තා. ගඤ්චි නං කම්මං පසුතතං කුකකුච්චං උපපාදිතං විප්පට්ඨාරියං ජනිතං, තො ච වත රෙ වත්තබ්බෙ "අනන්තරා පසුනො පුග්ගලො සම්මත්තනියාමං ඔක්කමෙය්‍යා'ති.

2. අනන්තරා පසුනො පුග්ගලො අහබ්බො සම්මත්තනියාමං ඔක්කමිතුං'ති? ආමන්තා. මානා ජීවිතා වොරොපිතා පිතා ජීවිතා වොරොපිතො අරහා ජීවිතා වොරොපිතො දුට්ඨෙන තිත්තෙන තථාග නස්ස ලොභිතං උපපාදිතං සබ්බො භික්ෂො'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අනන්තරා පසුනො පුග්ගලො නං කම්මං පටිසංගරිත්වා කුකකුච්චං පටිවිත්තොදෙත්වා විප්පට්ඨාරියං පටිවිත්තොදෙත්වා අහබ්බො සම්මත්තනියාමං ඔක්කමිතුං'ති? ආමන්තා. මානා ජීවිතා වොරොපිතා පිතා ජීවිතා වොරොපිතො —පෙ— සබ්බො භික්ෂො'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අනන්තරා පසුනො පුග්ගලො නං කම්මං පටිසංගරිත්වා කුකකුච්චං පටිවිත්තොදෙත්වා විප්පට්ඨාරියං පටිවිත්තොදෙත්වා අහබ්බො සම්මත්තනියාමං ඔක්කමිතුං'ති? ආමන්තා. තනු නං කම්මං පටිසංගතං¹ කුකකුච්චං පටිවිත්තොදිතං විප්පට්ඨාරියං පටිවිතිතං'ති? ආමන්තා. ගඤ්චි නං කම්මං පටිසංගතං¹ කුකකුච්චං පටිවිත්තොදිතං විප්පට්ඨාරියං පටිවිතිතං, තො ච වතරෙ වත්තබ්බෙ අනන්තරා පසුනො පුග්ගලො නං කම්මං පටිසංගරිත්වා කුකකුච්චං පටිවිත්තොදෙත්වා විප්පට්ඨාරියං පටිවිත්තොදෙත්වා අහබ්බො සම්මත්තනියාමං ඔක්කමිතුං'ති.

3. අනන්තරා පසුනො පුග්ගලො සම්මත්තනියාමං ඔක්කමෙය්‍යා'ති? ආමන්තා. තනු නං කම්මං පසුතතො ආසී'ති? ආමන්තා. ගඤ්චි නං කම්මං පසුතතො ආසී² තො ච වත රෙ වත්තබ්බෙ අනන්තරා පසුතතො පුග්ගලො සම්මත්තනියාමං ඔක්කමෙය්‍යා'ති.

අනන්තරා පසුනත*කථා නිවසිතා.

1. පටිසංගතං - ම. 2. අභිති - ඉ. * අනන්තරාපසුනතක කථා - ඉ

13. 4. නියතය නියම කළා.

1. නියතය නියම බැකමති'නි? ආමනතා. මිව්නනනියතය සමමනනනියම බැකමති, සමමනනනියතය මිව්නනනියම බැකමති'නි? නගෙවං වතතබෙබ් —පෙ— නියතය නියම බැකමති'නි? ආමනතා. පුබෙබ් මග්ගං භාවෙතා පච්ඡා නියම බැකමති'නි? නගෙවං වතතබෙබ් —පෙ— පුබෙබ් සොනාපනති මග්ගං භාවෙතා පච්ඡා සොනාපනති නියම බැකමති'නි? නගෙවං වතතබෙබ් —පෙ— පුබෙබ් සකදගාමි මග්ගං —පෙ— අනාගාමි මග්ගං —පෙ— අරහතන මග්ගං භාවෙතා පච්ඡා අරහතන නියම බැකමති'නි? නගෙවං වතතබෙබ් —පෙ— පුබෙබ් සතිපට්ඨානං —පෙ— සමමපට්ඨානං —පෙ— ඉද්ධිපාදං —පෙ— ඉද්ධියං —පෙ— බලං —පෙ— බොජ්ඣංගං භාවෙතා පච්ඡා නියම බැකමති'නි? නගෙවං වතතබෙබ් —පෙ—.

2. න වතතබෙබ් නියතය නියම බැකමති'නි? ආමනතා. හබෙබ් බොධිසතො නාය ජාතියා ධම්මං නාතිසමෙද්ධං'නි? නගෙවං වතතබෙබ් —පෙ— තෙන හි නියතය නියම බැකමති'නි.

නියතය නියම කළා නිවසිතා.

13. 5. නිවුත කළා.

1 නිවුතො නිවරණං ජහති'නි? ආමනතා. රතො රාගං ජහති දුට්ඨො දෙසං ජහති මුලෙනා මොගං ජහති කිලිට්ඨො කිලෙසෙ ජහති'නි? නගෙවං වතතබෙබ් —පෙ— රාගෙන රාගං ජහති දෙසෙන දෙසං ජහති මොගෙන මොගං ජහති කිලෙසෙහි කිලෙසෙ ජහති'නි? නගෙවං වතතබෙබ් —පෙ— රාගො විතතසමපසුතො මග්ගො විතතසමපසුතො'නි? ආමනතා. ද්විතනං එසසානං —පෙ— ද්විතනං විතතානං සමොධානං හොති'නි? නගෙවං වතතබෙබ් —පෙ— රාගො අකුසලො මග්ගො කුසලො'නි? ආමනතා. කුසලා කුසලා සාවල්භානවල්භා හිතපපඤ්ඤා ආණ්ඩුකක සප්පට්ඨාගා ධම්මා සමමුඛිභාවං ආගච්ඡන්ති'නි? නගෙවං වතතබෙබ් —පෙ— කුසලා කුසලා සාවල්භා නවල්භා හිතපපඤ්ඤා ආණ්ඩුකක සප්පට්ඨාගා ධම්මා සමමුඛිභාවං ආගච්ඡන්ති'නි? ආමනතා.

තනු වුතනං හගවතා “මතොරිමාති හිකබ්බෙ සුචිදුර විදුරාති කාමාමාති මතොරි? තහඤ්ච හිකබ්බෙ පඨවි ව, ඉදං පඨමං සුචිදුර විදුරං —පෙ— නසමා සතං ධම්මො අසබ්බි ආරාමා”ති. අනෙව සුතතතො'නි? ආමනතා. තෙන හි ත වතතබෙබ්— කුසලා කුසලා —පෙ— සමමුඛිභාවං ආගච්ඡන්ති'නි.

2. නිවුතො නිවරණං ජහති'නි? ආමනතා. තනු වුතනං හගවතා “සො ථවං සමාහිතො විතෙන පරිසුද්ධො පරියොදාගො අතඤ්ඤා වීග—

තුපකතිලෙසෙ මුදුහුතෙ කාමමනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජප්පතෙන ආසවානං
බය ඤ්ඤාය චිත්තං අභිනින්නාමෙති'ති අනේව සුත්තනෙතා'ති? ආමන්තා
තෙන හි න වත්තබ්බං "නිට්ඨො නිවරණං ජහති"ති.

3. න වත්තබ්බං නිට්ඨො නිවරණං ජහති'ති? ආමන්තා. නහු
වුත්තං භගවතා "තස්ස එවං ජාතො එවං පස්සනො කාමාසවාපි
චිත්තං විමුවචති —පෙ— අවිජ්ජාසවාපි චිත්තං විමුවචති"ති අනේව
සුත්තනෙතා'ති? ආමන්තා. තෙන හි නිට්ඨො නිවරණං ජහති'ති.

හිමුත කථා නිබ්බිතා.

13. 6. සමමුඛිභූත කථා.

1. සමමුඛිභූතො සඤ්ඤාජනං ජහති'ති? ආමන්තා. රතො
රාගං ජහති. දුට්ඨො දොසං ජහති. මූලොතා මොහං ජහති. කිලිට්ඨො
කිලෙසෙ ජහති'ති? නහෙවං වත්තබ්බං —පෙ— රාගෙන රාගං ජහති.
දොසෙන දොසං ජහති, මොහෙන මොහං ජහති, කිලෙසෙහි කිලෙසෙ
ජහති'ති? නහෙවං වත්තබ්බං —පෙ— රාගො චිත්තසම්පයුත්තො මග්ගො
චිත්තසම්පයුත්තො'ති? ආමන්තා. දවින්නං එස්සානං —පෙ— දවින්නං
චිත්තානං සමොධානං භොති'ති? නහෙවං වත්තබ්බං —පෙ— රාගො
අකුසලො මග්ගො කුසලො'ති? ආමන්තා. කුසලා'කුසලා සාවජ්ජා'තවජ්ජා
හිතප්පණීතා කණ්ණසුක්ක සප්පට්ඨාගා ධම්මා සමමුඛිභාවං ආගච්ඡ-
න්ති'ති? නහෙවං වත්තබ්බං —පෙ— කුසලා'කුසලා —පෙ— සමමුඛිභාවං
ආගච්ඡන්ති'ති? ආමන්තා.

නහු වුත්තං භගවතා- "වත්තාරි'මාති භික්ඛවෙ සුචිදුර විදුරාති
කාමාති වත්තාරි? නහංව භික්ඛවෙ පඨවි ව, ඉදං පඨමං සුචිදුර විදුරං
—පෙ— තස්මා සනං ධම්මො අසබ්භි ආරක්ඛා'ති. අනේව සුත්තනෙතා'ති?
ආමන්තා. තෙන හි න වත්තබ්බං- "කුසලා'කුසලා —පෙ— සමමුඛිභාවං
ආගච්ඡන්ති'ති.

2. සමමුඛිභූතො සඤ්ඤාජනං ජහති'ති? ආමන්තා. නහු වුත්තං
භගවතා- "සො එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ —පෙ— ආසවානං බය ඤ්ඤාය
චිත්තං අභිනින්නාමෙති'ති. අනේව සුත්තනෙතා'ති? ආමන්තා තෙන හි
න වත්තබ්බං- "සමමුඛිභූතො සඤ්ඤාජනං ජහති'ති.

3. න වත්තබ්බං- "සමමුඛිභූතො සඤ්ඤාජනං ජහති'ති? ආමන්තා.
නහු වුත්තං භගවතා- "තස්ස එවං ජාතො එවං පස්සනො කාමාසවාපි
චිත්තං විමුවචති —පෙ— අවිජ්ජාසවාපි චිත්තං විමුවචති'ති අනේව
සුත්තනෙතා'ති? ආමන්තා. තෙන හි සමමුඛිභූතො. සඤ්ඤාජනං
ජහති'ති.

සමමුඛිභූත කථා නිබ්බිතා.

13. 7. සමාපනෙනා අස්සාදෙති කථා.

1. සමාපනෙනා අස්සාදෙති ක්කාන නිකන්ති ක්කානාරම්මණංති? ආමන්තා. නං ක්කානං නස්ස ස්ඤ්ඤාස්ස ආරම්මණංති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— නං ක්කානං නස්ස ක්කානස්ස ආරම්මණංති? ආමන්තා. තෙන ඵසෙසන නං ඵස්සං පුසති, නාය වෙදනාය නං වෙදනං වෙදෙති, නාය සඤ්ඤාය නං සඤ්ඤං ජානාති. නාය වෙහනාය නං වෙහනං වෙනෙති, තෙන විතෙතන නං විතනං විනොතති, තෙන විතකෙකන නං විතකකං විතකෙකති, තෙන විචාරෙන නං විචාරං විචාරෙති, නාය පිනියා නං පිනිං පියායති, නාය සතියා නං සතිං සරති, නාය පඤ්ඤාය නං පඤ්ඤං පජානාති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

2. ක්කානනිකන්ති විතතසම්පයුතතා ක්කානං විතතසම්පයුතතංති? ආමන්තා. දව්නනං ඵස්සානං —පෙ— දව්නනං විතතානං සමොධානං හොති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— ක්කාන නිකන්ති අකුසලං ක්කානං කුසලංති? ආමන්තා. කුසලා'කුසලා සාවඡ්ඡා'නවඡ්ඡා භිතප්පණී'නා කණ්ණ සුක්ක සප්පට්ඨාගා ධම්මා සම්මුඛිනාවං ආගච්ඡන්ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— කුසලා'කුසලා සාවඡ්ඡා'නවඡ්ඡා භිතප්පණී'නා කණ්ණ සුක්ක සප්පට්ඨාගා ධම්මා සම්මුඛිනාවං ආගච්ඡන්ති? ආමන්තා.

නනු ටුතතං හගව්හා- “වත්තාරි'මානි භික්ඛවෙ සුචිදුර විදුරාති. කාගමානි වත්තාරි? නහං ච භික්ඛවෙ පඨවි ච. ඉදං පඨමං සුචිදුර විදුරං —පෙ— නසමා සනං ධම්මො අසබ්බි ආරක්ඛා'ති. අත්ථෙව සුත්තනොනොති? ආමන්තා. තෙන හි න වත්තබ්බං- “කුසලා'කුසලා සාවඡ්ඡා'නවඡ්ඡා භිතප්පණී'නා කණ්ණ සුක්ක සප්පට්ඨාගා ධම්මා සම්මුඛිනාවං ආගච්ඡන්ති’ති.

3. න වත්තබ්බං සමාපනෙනා අස්සාදෙති ක්කාන නිකන්ති ක්කානාරම්මණංති? ආමන්තා. නනු ටුතතං හගව්හා- “ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු විවිචෙව ඤාමෙහි විවිච ආකුසලෙහි ධම්මෙහි පඤ්ඤානං¹ උපසම්පජ්ඡ විහරති. සො නං අස්සාදෙති, නං නිකාමෙති, තෙන ච විතතිං ආපජ්ජති, විතකක විචාරානං චූපසමා —පෙ— දුතියස්සානං —පෙ— තතියස්සානං —පෙ— චතුස්සං ක්කානං උපසම්පජ්ඡ විහරති. සො නං අස්සාදෙති නං නිකාමෙති. තෙන ච විතතිං ආපජ්ජති? ආමන්තා. තෙන හි “සමාපනෙනා අස්සාදෙති, ක්කාන නිකන්ති ක්කානාරම්මණංති’ති.

සමාපනෙනා අස්සාදෙති කථා නිවසිතා.

13. 8. අස්සාන රාග* කථා.

1. අභි අස්සාන* රාගෝති? ආමන්තා. දුක්ඛාභිනන්දිනෝ සත්තා අභි කෙවි දුක්ඛං පඤ්ඤානි පිගෙනති¹ එසන්ති ගවෙසන්ති පරියෙසන්ති දුක්ඛං අර්කොසාය නිට්ඨන්ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— නනු සුඛාභිනන්දිනෝ සත්තා අභි කෙවි සුඛං පඤ්ඤානි. පිගෙනති¹ එසන්ති ගවෙසන්ති පරියෙසන්ති සුඛං අර්කොසාය නිට්ඨන්ති? ආමන්තා. ගඤ්ඤි සුඛාභිනන්දිනෝ සත්තා අභි කෙවි සුඛං පඤ්ඤානි පිගෙනති එසන්ති ගවෙසන්ති පරියෙසන්ති සුඛං අර්කොසාය නිට්ඨන්ති² නො ච වත රෙ වත්තබ්බෙ— “අභි අස්සාන රාගෝ”ති.

2. අභි අස්සාන* රාගෝති? ආමන්තා. දුක්ඛාය වෙදනාය රාගානුසයෝ අනුසෙති සුඛාය වෙදනාය පටිඝානුසයෝ අනුසෙති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— නනු සුඛාය වෙදනාය රාගානුසයෝ අනුසෙති, දුක්ඛාය වෙදනාය පටිඝානුසයෝ අනුසෙති? ආමන්තා. ගඤ්ඤි සුඛාය වෙදනාය රාගානුසයෝ අනුසෙති, දුක්ඛාය වෙදනාය පටිඝානුසයෝ අනුසෙති, නො ච වත රෙ වත්තබ්බෙ— “අභි අස්සාන රාගෝ”ති.

3. න වත්තබ්බං අභි අස්සාන* රාගෝති? ආමන්තා. නනු චුත්තං භගවතා— “සො එවං අනුරොධි විරොධි සමාපන්නො යං කිඤ්ඤි වෙදනං චෙදියති³ සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා. සො තං වෙදනං අභි නන්දති අභිවදති අර්කොසාය නිට්ඨති. අත්ථෙව සුත්තන්තොති? ආමන්තා. තෙන හි “අභි අස්සාන* රාගෝ”ති.

අස්සාන රාග* කථා නිවහිතා.

13. 9. ධම්මනණ්ඤා අබ්භාසනා'ති කථා.

1. ධම්මනණ්ඤා අබ්භාසනා'ති? ආමන්තා. විපාකාබ්භාසනා කිරියා බ්භාසනා රූපං නිබ්බාතං චක්ඛායතනං —පෙ— ථොට්ඨබ්බායතනං'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— ධම්මනණ්ඤා අබ්භාසනා'ති? ආමන්තා. රූපනණ්ඤා අබ්භාසනා'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— ධම්මනණ්ඤා අබ්භාසනා'ති? ආමන්තා. සද්දනණ්ඤා —පෙ— ගඤ්ඤානණ්ඤා —පෙ— රසනණ්ඤා —පෙ— ථොට්ඨබ්බනණ්ඤා අබ්භාසනා'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— රූපනණ්ඤා අකුසලා'ති? ආමන්තා. ධම්මනණ්ඤා අකුසලා'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සද්දනණ්ඤා —පෙ— ථොට්ඨබ්බනණ්ඤා අකුසලා'ති? ආමන්තා. ධම්මනණ්ඤා අකුසලා'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ—.

2. ධම්මනණ්ඤා අබ්භාසනා'ති? ආමන්තා. නනු නණ්ඤා අකුසලා චුත්තං භගවතා'ති? ආමන්තා. ගඤ්ඤි නණ්ඤා අකුසලා චුත්තං භගවතා

1. පිගෙනති-ම. 2. නිට්ඨති-ම. 3. චෙදියති-ම. * අස්සාන-ඉ.

“නො ව වහ රෙ වත්තබ්බෙ “ධම්ම නණ්ණා අබ්බාසානා”ති. ධම්මනණ්ණා අබ්බාසානා”ති? ආමන්තා. නහු ලොභො අකුසලො චුතොතා භගවතා “ධම්මනණ්ණා ලොභොති? ආමන්තා. හඤ්චී ලොභො අකුසලො චුතොතා භගවතා ධම්මනණ්ණා ලොභො, නො ව වහ රෙ වත්තබ්බෙ ධම්ම නණ්ණා අබ්බාසානා”ති.

3. ධම්මනණ්ණා ලොභො අබ්බාසානො”ති? ආමන්තා. රූපනණ්ණා ලොභො අබ්බාසානො”ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— ධම්මනණ්ණා ලොභො අබ්බාසානො”ති? ආමන්තා. සද්දනණ්ණා —පෙ— ගක්ඛනණ්ණා —පෙ— රසනණ්ණා —පෙ— ථොට්ඨබ්බනණ්ණා ලොභො අකුසලොති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— රූපනණ්ණා ලොභො අකුසලො”ති? ආමන්තා. ධම්මනණ්ණා ලොභො අකුසලො”ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සද්ද නණ්ණා —පෙ— ථොට්ඨබ්බනණ්ණා ලොභො අකුසලො”ති? ආමන්තා. ධම්මනණ්ණා ලොභො අකුසලො”ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

4. ධම්මනණ්ණා අබ්බාසානා”ති? ආමන්තා. නහු චුතං භගවතා “යා යං නණ්ණා පොනොඛවිසා¹ නඤ්ඤාගසගහතා තත්ත තත්තාති නඤ්ඤී සෙය්‍යපීදං? කාමනණ්ණා භවනණ්ණා විභවනණ්ණා”ති. අපෙච සුත්ත නොතා”ති? ආමන්තා. තෙන හි න වත්තබ්බං “ධම්ම නණ්ණා අබ්බාසානා”ති.

5. න වත්තබ්බං “ධම්මනණ්ණා අබ්බාසානා”ති? ආමන්තා. නහු සා ධම්මනණ්ණා”ති? ආමන්තා. හඤ්චී සා ධම්මනණ්ණා. තෙන වහ රෙ වත්තබ්බෙ “ධම්මනණ්ණා අබ්බාසානා”ති?

ධම්මනණ්ණා අබ්බාසානා”ති කථා නිට්ඨානා.

13. 10. ධම්මනණ්ණා න දුක්ඛසමුදයො”ති කථා.

1. ධම්මනණ්ණා න දුක්ඛසමුදයො”ති? ආමන්තා. රූපනණ්ණා න දුක්ඛසමුදයො”ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— ධම්මනණ්ණා න දුක්ඛ සමුදයො”ති? ආමන්තා. සද්දනණ්ණා —පෙ— ගක්ඛනණ්ණා —පෙ— රස නණ්ණා —පෙ— ථොට්ඨබ්බ නණ්ණා න දුක්ඛසමුදයො”ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— රූපනණ්ණා දුක්ඛසමුදයො”ති? ආමන්තා. ධම්ම නණ්ණා දුක්ඛසමුදයො”ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සද්දනණ්ණා —පෙ— ගක්ඛනණ්ණා —පෙ— රස නණ්ණා —පෙ— ථොට්ඨබ්බනණ්ණා දුක්ඛසමුද යො”ති? ආමන්තා. ධම්මනණ්ණා දුක්ඛසමුදයො”ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

2. ධම්මනණ්ණා න දුක්ඛසමුදයො”ති? ආමන්තා. නහු නණ්ණා දුක්ඛසමුදයො චුතොතා භගවතා”ති? ආමන්තා. හඤ්චී නණ්ණා දුක්ඛ

සමුදයො ට්‍රිතේනා භගවතා තො ච වත රෙ වත්තබ්බෙ “ධම්මතණ්හා න දුක්ඛසමුදයො”ති. ධම්මතණ්හා න දුක්ඛසමුදයොති? ආමන්තා. තනු ලොභො දුක්ඛසමුදයො ට්‍රිතේනා භගවතා. ධම්මතණ්හා ලොභොති? ආමන්තා. හඤ්චී “ලොභො දුක්ඛසමුදයො ට්‍රිතේනා භගවතා ධම්මතණ්හා ලොභො, තො ච වත රෙ වත්තබ්බෙ “ධම්මතණ්හා න දුක්ඛසමුදයො”ති.

3. ධම්මතණ්හා ලොභො න දුක්ඛසමුදයොති? ආමන්තා. රූපතණ්හා ලොභො න දුක්ඛසමුදයොති? තභෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— ධම්මතණ්හා ලොභො න දුක්ඛසමුදයොති? ආමන්තා. සද්දතණ්හා —පෙ— ගඤ්ඤානණ්හා —පෙ— රස තණ්හා —පෙ— ථොට්ඨබ්බතණ්හා ලොභො, න දුක්ඛසමුදයොති? තභෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— රූපතණ්හා ලොභො දුක්ඛසමුදයොති? ආමන්තා. ධම්මතණ්හා ලොභො දුක්ඛසමුදයොති? තභෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සද්දතණ්හා —පෙ— ථොට්ඨබ්බතණ්හා ලොභො දුක්ඛසමුදයොති? ආමන්තා. ධම්මතණ්හා ලොභො දුක්ඛසමුදයොති? තභෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

4. ධම්මතණ්හා න දුක්ඛසමුදයොති? ආමන්තා. තනු ට්‍රිතං භගවතා “යා යං තණ්හා පොතොභවිකා¹ නජ්ඣරාග සහගතා තනු තනුභි නජ්ඣති. සෙය්‍යපීදං? කාමතණ්හා භවතණ්හා විභවතණ්හා”ති. අජෙච සුත්තනේනාති? ආමන්තා. තෙන භි න වත්තබ්බං “ධම්මතණ්හා න දුක්ඛසමුදයො”ති.

5. න වත්තබ්බං ධම්මතණ්හා න දුක්ඛසමුදයොති? ආමන්තා. තනු සා ධම්ම තණ්හාති? ආමන්තා. හඤ්චී සා ධම්මතණ්හා තො ච වත රෙ වත්තබ්බෙ “ධම්මතණ්හා න දුක්ඛසමුදයො”ති.

ධම්මතණ්හා න දුක්ඛසමුදයොති කථා නිවසිතා.

තෙරසමො වග්ගො නිවසිතො.

නසං උද්දනං

කප්පට්ඨා කප්පං නිවෙස්යා කප්පට්ඨා කුසලං විතතං න පටි ලභෙය්‍ය අනන්තරූපසුතේනා පුග්ගලො සම්මතතනියාමං ඔක්කමෙය්‍ය නියතො නියාමං ඔක්කමති² තිට්‍රිතො නිවරණං ජහති සමමුඛිභූතො සඤ්ඤාප්තං ජහති ක්කිත නිකන්ති අසාන රාගො³ ධම්මතණ්හා අබ්‍යාභා ධම්ම තණ්හා න දුක්ඛසමුදයොති.

1. පොතොභවිකා - ම.

2. ඔක්කමෙය්‍ය - ඉ.

3. අසාන - ඉ. - අසාන - ම.

වුද්දසමෝ වග්ගො.

14. 1. කුසලාකුසල පටිසංඤ්ඤා කථා.

1. අකුසල මූලං පටිසංඤ්ඤා කුසලමූලං'ති? ආමන්තා. යා අකුසලස්ස උප්පාදාය ආවට්ඨනා —පෙ— පණ්ඩිති. සා ච කුසලස්ස උප්පාදාය ආවට්ඨනා —පෙ— පණ්ඩිති? නගෙවං චත්තබ්බෙ —පෙ— අකුසලමූලං පටිසංඤ්ඤා කුසලමූලං. න චත්තබ්බං-යා අකුසලස්ස උප්පාදාය ආවට්ඨනා —පෙ— පණ්ඩිති. සා ච කුසලස්ස උප්පාදාය ආවට්ඨනා —පෙ— පණ්ඩිති? ආමන්තා. කුසලං අනාවට්ඨනාස්ස උප්පජ්ජති —පෙ— අපණ්දගනනාස්ස¹ උප්පජ්ජති'ති? නගෙවං චත්තබ්බෙ —පෙ— කුසලං ආවට්ඨනාස්ස උප්පජ්ජති —පෙ— පණ්දගනනාස්ස උප්පජ්ජති'ති? ආමන්තා. ගඤ්ඤි කුසලං ආවට්ඨනාස්ස උප්පජ්ජති —පෙ— පණ්දගනනාස්ස උප්පජ්ජති. නො ච වත රෙ චත්තබ්බෙ “අකුසලමූලං පටිසංඤ්ඤා කුසලමූලං”ති.

2. අකුසලමූලං පටිසංඤ්ඤා කුසලමූලං'ති? ආමන්තා. අකුසලං? අයොනිසො මහසිකරොතො උප්පජ්ජති'ති? ආමන්තා. කුසලං අයොනිසො මහසිකරොතො උප්පජ්ජති'ති? නගෙවං චත්තබ්බෙ —පෙ— නනු කුසලං යොනිසො මහසිකරොතො උප්පජ්ජති'ති? ආමන්තා. ගඤ්ඤි කුසලං යොනිසො මහසිකරොතො උප්පජ්ජති. නො ච වත රෙ චත්තබ්බෙ —“අකුසලමූලං පටිසංඤ්ඤා කුසලමූලං”ති.

3. අකුසලමූලං පටිසංඤ්ඤා කුසලමූලං'ති? ආමන්තා. නාමසඤ්ඤාය අනන්තරා තෙකම්මසඤ්ඤා උප්පජ්ජති, බ්‍යාපාද සඤ්ඤාය අනන්තරා අබ්‍යාපාද සඤ්ඤා උප්පජ්ජති විහිංසා සඤ්ඤාය අනන්තරා අවිහිංසා සඤ්ඤා උප්පජ්ජති, බ්‍යාපාදස්ස අනන්තරා මෙතො උප්පජ්ජති, විහිංසාය අනන්තරා කරුණා උප්පජ්ජති, අරනියා අනන්තරා මුද්දිනා උප්පජ්ජති, පටිසාය අනන්තරා උපෙකා උප්පජ්ජති'ති? නගෙවං චත්තබ්බෙ —පෙ—.

4. කුසලමූලං පටිසංඤ්ඤා අකුසලමූලං'ති? ආමන්තා. යා කුසලස්ස උප්පාදාය ආවට්ඨනා —පෙ— පණ්ඩිති. සා ච අකුසලස්ස උප්පාදාය ආවට්ඨනා —පෙ— පණ්ඩිති? නගෙවං චත්තබ්බෙ —පෙ— කුසලමූලං පටිසංඤ්ඤා අකුසලමූලං. න චත්තබ්බං යා කුසලස්ස උප්පාදාය ආවට්ඨනා —පෙ— පණ්ඩිති. සා ච අකුසලස්ස උප්පාදාය ආවට්ඨනා —පෙ— පණ්ඩිති? ආමන්තා. අකුසලං අනාවට්ඨනාස්ස උප්පජ්ජති —පෙ— අපණ්දගනනාස්ස උප්පජ්ජති'ති? නගෙවං චත්තබ්බෙ —පෙ— නනු³ අකුසලං ආවට්ඨනාස්ස උප්පජ්ජති —පෙ— පණ්දගනනාස්ස උප්පජ්ජති'ති? ආමන්තා.

1. අප්පතිදගනනාස්ස-ම. 2. අකුසලමූලං-ම. 3. “නනු”-උභතං-ඉ.

හඤ්චි අකුසලං ආවට්ඨනතං. උප්පජ්ජති —පෙ— පණ්දනනතං. උප්පජ්ජති. තො ච චත රෙ වතතබ්බෙ- “කුසලමූලං පටිසඤ්ඤති අකුසලමූලං”ති.

5. කුසලමූලං පටිසඤ්ඤති, අකුසලමූලං’ති? ආමන්තා. කුසලං යොනිසො මනසිකරොතො උප්පජ්ජති’ති? ආමන්තා. අකුසලං යොනිසො මනසිකරොතො උප්පජ්ජති’ති? නගෙවං වතතබ්බෙ —පෙ— නනු අකුසලං අයොනිසො මනසිකරොතො උප්පජ්ජති’ති? ආමන්තා හඤ්චි අකුසලං අයොනිසො මනසිකරොතො උප්පජ්ජති. තො ච චත රෙ වතතබ්බෙ- “කුසලමූලං පටිසඤ්ඤති අකුසලමූලං”ති.

6. කුසලමූලං පටිසඤ්ඤති අකුසලමූලං’ති? ආමන්තා. තෙකම්මෙ සඤ්ඤාය අනන්තරා කාමසඤ්ඤා උප්පජ්ජති. අබ්භාපාද සඤ්ඤාය අනන්තරා බ්‍යාපාද සඤ්ඤා උප්පජ්ජති, අවිහිංසා සඤ්ඤාය අනන්තරා විහිංසා සඤ්ඤා උප්පජ්ජති, මෙත්තාය අනන්තරා බ්‍යාපාදෙ උප්පජ්ජති, ඤාණාය අනන්තරා විහිංසා උප්පජ්ජති, මුද්දිනාය අනන්තරා අරති උප්පජ්ජති, උපෙක්ඛාය අනන්තරා පටිඝං උප්පජ්ජති’ති? නගෙවං වතතබ්බෙ —පෙ—.

7. න වතතබ්බං අකුසලමූලං පටිසඤ්ඤති කුසලමූලං, කුසලමූලං පටිසඤ්ඤති අකුසලමූලං’ති? ආමන්තා. නනු යසම්ඤ්ඤාච වඤ්ඤාමි රජ්ජති, තසම්ඤ්ඤාච වඤ්ඤාමි. විරජ්ජති, යසම්ඤ්ඤාච වඤ්ඤාමි විරජ්ජති, තසම්ඤ්ඤාච වඤ්ඤාමි. රජ්ජති’ති? ආමන්තා. හඤ්චි යසම්ඤ්ඤාච වඤ්ඤාමි රජ්ජති, තසම්ඤ්ඤාච වඤ්ඤාමි. විරජ්ජති, යසම්ඤ්ඤාච වඤ්ඤාමි විරජ්ජති, තසම්ඤ්ඤාච වඤ්ඤාමි. රජ්ජති’ති. තෙන චත රෙ වතතබ්බෙ- “අකුසලමූලං පටිසඤ්ඤති කුසලමූලං, කුසලමූලං පටිසඤ්ඤති අකුසලමූලං”ති.

කුසලා’කුසල පටිසඤ්ඤන කථා නිවසිතා.

14. 2. සලායනනුප්පහති කථා.

1. සලායනනං අපුබ්බං අවර්මං මාභුකුච්ඡිසම්. සණ්ඨාති’ති? ආමන්තා. සබ්බඛගපච්චඛග¹ අභිති ඤ්ඤා මාභුකුච්ඡිසම්. ඔක්කමති’ති? නගෙවං වතතබ්බෙ —පෙ— උප්පතෙකසි යෙන චිත්තෙන චක්ඛායනනං සණ්ඨාති’ති? ආමන්තා. උප්පතෙකසි යෙන චිත්තෙන හජ්ඣා සණ්ඨනති, පාද සණ්ඨනති, සීසං සණ්ඨනති, කණ්ණො සණ්ඨනති. තාසිකා සණ්ඨනති මුඛං සණ්ඨනති දන්තා සණ්ඨනති’ති? නගෙවං වතතබ්බෙ —පෙ— උප්පතෙකසි යෙන, චිත්තෙන සොත්තායනනං —පෙ— ඝාතායනනං —පෙ—

ජ්‍යෙෂ්ඨතමා සංඝයානිති? ආමන්තා. උපපන්නසියෙන විනේශන භික්ෂු සංඝයානි, පාද සංඝයානි, සීසං සංඝයානි, කණ්ණිකා සංඝයානි, තාසිකා සංඝයානි, මුඛං සංඝයානි, දන්තා සංඝයානිති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

මාතුකුල්ලිගතස්ස පච්ඡා වක්ඛායනං උපපජ්ජති? ආමන්තා. මාතුකුල්ලිගතස්මිං වක්ඛුපටිලාභාය කම්මං කරොති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— මාතුකුල්ලිගතස්ස පච්ඡා සොභායනං —පෙ— ඝාතායනං. —පෙ— ජ්‍යෙෂ්ඨතමා උපපජ්ජති? ආමන්තා. මාතුකුල්ලිගතස්මිං ජ්‍යෙෂ්ඨ පටිලාභාය කම්මං කරොති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— . මාතුකුල්ලිගතස්ස පච්ඡා කෙසා, ලොමා, තබ්බා, දන්තා, අට්ඨි, උපපජ්ජති? ආමන්තා. මාතුකුල්ලිගතස්මිං අට්ඨි පටිලාභාය කම්මං කරොති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— .

3. න වත්තබ්බං මාතුකුල්ලිගතස්ස පච්ඡා කෙසා ලොමා තබ්බා දන්තා අට්ඨි උපපජ්ජති? ¹ ආමන්තා. නනු වුත්තං භගවතා—

පඨමං කලලං ගොති— කලලා ගොති අබ්බදං²
අබ්බද ජායතෙ පෙසි— පෙසි නිබ්බන්තති ඝනො.
ඝනා පසාඛා ජායන්ති— කෙසා ලොමා තබ්බාපි³ව,
යඤ්චස්ස භුඤ්ජති මාතා— අන්තං පානංව ගොජනං
ගෙන සො තස්ස යාපෙති— මාතු කුල්ලිගතො තරො ති.

අත්ථෙව සුත්තන්තොති? ආමන්තා. තෙන හි “මාතුකුල්ලිගතස්ස පච්ඡා කෙසා ලොමා තබ්බා දන්තා අට්ඨි උපපජ්ජති”ති.

සලායනක්‍රමපාලනං කළා නිවසිතා.

14. 3. අනන්තර පච්චය කළා.

1. වක්ඛු විඤ්ඤාණස්ස අනන්තරා සොභවිඤ්ඤාණං උපපජ්ජති? ආමන්තා. යා වක්ඛු විඤ්ඤාණස්ස උපපාදය ආවට්ඨතා —පෙ— පණ්ඩි සා ව සොභවිඤ්ඤාණස්ස උපපාදය ආවට්ඨතා—පෙ— පණ්ඩිති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— වක්ඛු විඤ්ඤාණස්ස අනන්තරා සොභවිඤ්ඤාණං උපපජ්ජති ති? න වත්තබ්බං. යා වක්ඛු විඤ්ඤාණස්ස උපපාදය ආවට්ඨතා —පෙ— පණ්ඩි සා ව සොභවිඤ්ඤාණස්ස උපපාදය ආවට්ඨතා —පෙ— පණ්ඩිති? ආමන්තා. සොභවිඤ්ඤාණං අනාවට්ඨනස්ස උපපජ්ජති, අපණ්ණිද්ධනස්ස³ උපපජ්ජති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— නනු සොභ වීඤ්ඤාණං ආවට්ඨනස්ස උපපජ්ජති —පෙ— පණ්ණිද්ධනස්ස උපපජ්ජති? ආමන්තා. ගඤ්චි සොභවිඤ්ඤාණං ආවට්ඨනස්ස උපපජ්ජති—පණ්ණිද්ධනස්ස උපපජ්ජති. තො ව වත රෙ වත්තබ්බෙ “වක්ඛු විඤ්ඤාණස්ස අනන්තරා සොභවිඤ්ඤාණං උපපජ්ජති”ති.

1. උපපජ්ජති—ම. 2. අබ්බද - ම. 3. අපණ්ණිද්ධනස්ස - ම.

2. චක්ඛුචික්ඛාදානං ආනන්තරං සොභචික්ඛාදානං උපපජ්ඣති'ති? ආමන්තා. චක්ඛුචික්ඛාදානං රූපනිමිත්තං මනසිකරොතො උපපජ්ඣති'ති? ආමන්තා. සොභචික්ඛාදානං රූපනිමිත්තං මනසිකරොතො උපපජ්ඣති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— චක්ඛුචික්ඛාදානං රූපාරම්මණඤ්ඤව න අඤ්ඤාරම්මණං'ති? ආමන්තා. සොභචික්ඛාදානං රූපාරම්මණං එව න¹ අඤ්ඤාරම්මණං'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— චක්ඛුඤ්ඤ පටිච්ච රූපෙව උපපජ්ඣති චක්ඛුචික්ඛාදානං'ති? ආමන්තා. චක්ඛුඤ්ඤ පටිච්ච රූපෙ ව උපපජ්ඣති සොභ චික්ඛාදානං'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— චක්ඛුඤ්ඤ පටිච්ච රූපෙ ව උපපජ්ඣති සොභචික්ඛාදානං'ති? ආමන්තා. චක්ඛුඤ්ඤ පටිච්ච රූපෙ ව උපපජ්ඣති සොභචික්ඛාදානං'ති අනෙව සුත්තනන්තො'ති? නචී. චක්ඛුඤ්ඤ පටිච්ච රූපෙ ව උපපජ්ඣති චක්ඛුචික්ඛාදානං'ති අනෙව සුත්තනන්තො'ති? ආමන්තා. හඤ්චි චක්ඛුඤ්ඤ පටිච්ච රූපෙ ව උපපජ්ඣති චක්ඛු චික්ඛාදානං'ති. අනෙව සුත්තනන්තො. නො ව වහ රෙ වත්තබ්බෙ චක්ඛුඤ්ඤ පටිච්ච රූපෙව උපපජ්ඣති සොභචික්ඛාදානං'ති. චක්ඛුචික්ඛාදානං ආනන්තරං සොභචික්ඛාදානං උපපජ්ඣති'ති? ආමන්තා. නඤ්ඤව චක්ඛු චික්ඛාදානං හං සොභචික්ඛාදානං'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

3. සොභචික්ඛාදානං ආනන්තරං ඝාණචික්ඛාදානං උපපජ්ඣති ඝාණචික්ඛාදානං ආනන්තරං ජිව්හාචික්ඛාදානං උපපජ්ඣති ජිව්හාචික්ඛාදානං ආනන්තරං කායචික්ඛාදානං උපපජ්ඣති'ති? ආමන්තා. යා ජිව්හා චික්ඛාදානං උපපාදාය ආවට්ඨතා —පෙ— පණ්ඩි සා ව කායචික්ඛාදානං උපපාදාය ආවට්ඨතා —පෙ— පණ්ඩි'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— ජිව්හාචික්ඛාදානං ආනන්තරං කායචික්ඛාදානං උපපජ්ඣති'ති? න වත්තබ්බෙ යා ජිව්හාචික්ඛාදානං උපපාදාය ආවට්ඨතා —පෙ— පණ්ඩි සා ව කාය චික්ඛාදානං උපපාදාය ආවට්ඨතා —පෙ— පණ්ඩි'ති? ආමන්තා. කාය චික්ඛාදානං අනාවට්ඨනාය උපපජ්ඣති, අපපණ්දහනාය උපපජ්ඣති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— නනු කායචික්ඛාදානං ආවට්ඨනාය උපපජ්ඣති —පෙ— පණ්දහනාය උපපජ්ඣති'ති? ආමන්තා. හඤ්චි කායචික්ඛාදානං ආවට්ඨනාය උපපජ්ඣති, —පෙ— පණ්දහනාය උපපජ්ඣති නො ව වහ රෙ වත්තබ්බෙ ජිව්හාචික්ඛාදානං ආනන්තරං කායචික්ඛාදානං උපපජ්ඣති'ති.

4. ජිව්හාචික්ඛාදානං ආනන්තරං කායචික්ඛාදානං උපපජ්ඣති'ති? ආමන්තා. ජිව්හා චික්ඛාදානං රසනිමිත්තං මනසිකරොතො උපපජ්ඣති'ති? ආමන්තා. කායචික්ඛාදානං රසනිමිත්තං මනසිකරොතො උපපජ්ඣති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— ජිව්හාචික්ඛාදානං රසාරම්මණඤ්ඤව න අඤ්ඤාරම්මණං'ති? ආමන්තා. කායචික්ඛාදානං රසාරම්මණඤ්ඤව න අඤ්ඤාරම්මණං'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— ජිව්හං ව පටිච්ච රසෙ ව උපපජ්ඣති ජිව්හාචික්ඛාදානං'ති? ආමන්තා. ජිව්හං ව පටිච්ච රසෙ ව

උපපජ්ජති කායවිඤ්ඤාණං'නි? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— ජිව්හං ව පටිච්ච රසෙ ව උපපජ්ජති කායවිඤ්ඤාණං'නි? ආමන්තා. ජිව්හං ව පටිච්ච රසෙ ව උපපජ්ජති කායවිඤ්ඤාණං'නි, අත්තෙව සුත්තනන්තො'නි? තත්ථි. ජිව්හං ව පටිච්ච රසෙ ව උපපජ්ජති ජිව්හාවිඤ්ඤාණං'නි අත්තෙව සුත්තනන්තො'නි? ආමන්තා. හඤ්චි ජිව්හං ව පටිච්ච රසෙ ව උපපජ්ජති ජිව්හාවිඤ්ඤාණං'නි. අත්තෙව සුත්තනන්තො'නි තො ව වත රෙ වත්තබ්බෙ 'ජිව්හං ව පටිච්ච රසෙ ව උපපජ්ජති කායවිඤ්ඤාණං'නි ජිව්හාවිඤ්ඤාණං අත්තනන්තො කායවිඤ්ඤාණං උපපජ්ජති'නි? ආමන්තා. නඤ්ඤෙව ජිව්හාවිඤ්ඤාණං නා කායවිඤ්ඤාණං'නි? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

6. න වත්තබ්බං පඤ්චවිඤ්ඤාණං අඤ්ඤමඤ්ඤාය සමනන්තො උපපජ්ජති'නි? ආමන්තා. නනු අත්ථි කොචි නච්චනි, ගායනි, වාදෙති, රූපඤ්ච පස්සති, සද්දඤ්ච සුණ්හති, ගඤ්ච ව සායනි, රසං ව සායනි, ථොට්ඨබ්බං ව පුස්සති'නි? ආමන්තා. හඤ්චි අත්ථි කොචි නච්චනි, ගායනි, වාදෙති, රූපං ව පස්සති, සද්දං ව සුණ්හති, ගඤ්ච ව සායනි රසං ව සායනි, ථොට්ඨබ්බං ව පුස්සති තෙන වත රෙ වත්තබ්බෙ පඤ්චවිඤ්ඤාණං අඤ්ඤමඤ්ඤාය සමනන්තො උපපජ්ජති'නි.

අනිත්තර පච්චය කළා නිවසිතා.

14. 4. අරියරූප කළා.

1. අරියරූපං මහාභුතානං උපාදයා'නි? ආමන්තා. අරියරූපං කුසලං'නි? ආමන්තා. මහාභුතා කුසලා'නි? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— මහාභුතා අබ්භංගතා'නි? ආමන්තා. අරියරූපං අබ්භංගතං'නි? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

2. අරියරූපං මහාභුතානං උපාදයා'නි? ආමන්තා. අරියරූපං අනාසවං අසංයෝජනියං අගන්තියං අනොසනියං අයොගනියං අනි-වරණියං අපරාමට්ඨං අනුපාදනියං අසංකිලෙසිනා'නි? ¹ ආමන්තා. මහා භුතා අනාසවා —පෙ— අසංකිලෙසිනා'නි? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— මහාභුතා සාසවා සංයෝජනියා —පෙ— සංකිලෙසිනා'නි? ආමන්තා. අරියරූපං සාසවං සංයෝජනියං සංකිලෙසිනා'නි? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

3. න වත්තබ්බං අරියරූපං මහාභුතානං උපාදයා'නි? ආමන්තා. නනු වුත්තං භවන්තා — “යං කිඤ්චි භික්ඛවෙ රූපං වත්තාරි මහාභුතානි වදුන්නං ව මහාභුතානං උපාදය රූපං”නි. අත්තෙව සුත්තනන්තො'නි? ආමන්තා. තෙන හි “අරියරූපං මහාභුතානං උපාදයා”නි.

අරියරූප කළා නිවසිතා.

1. අසංකිලෙසියං'නි-ම.

14. 5. අකෙසෙක අනුසයෝති කථා.

1. අකෙසෙක භාමරාගානුසයෝ අකෙසෙක භාමරාගපරිවෘද්ධානංති? ආමන්තා. අකෙසෙක භාමරාගෝ අකෙසෙක භාමරාග පරිවෘද්ධානංති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සොච භාමරාගෝ නං භාමරාගපරිවෘද්ධානංති? ආමන්තා. සොච භාමරාගානුසයෝ නං භාමරාගපරිවෘද්ධානංති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—

2. අකෙසෙක පටිසානුසයෝ අකෙසෙක පටිසපරිවෘද්ධානංති? ආමන්තා. අකෙසෙක පටිසං අකෙසෙක පටිසපරිවෘද්ධානංති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— නකෙසෙක පටිසං නං පටිසපරිවෘද්ධානංති? ආමන්තා. සොච පටිසානුසයෝ නං පටිසපරිවෘද්ධානංති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—

3. අකෙසෙක මානානුසයෝ අකෙසෙක මානපරිවෘද්ධානංති? ආමන්තා. අකෙසෙක මානෝ අකෙසෙක මානපරිවෘද්ධානංති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සොච මානෝ නං මානපරිවෘද්ධානංති? ආමන්තා. සොච මානානුසයෝ නං මානපරිවෘද්ධානංති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—

4. අකෙසෙක දිට්ඨානුසයෝ අකෙසෙක දිට්ඨිපරිවෘද්ධානංති? ආමන්තා. අකෙසෙක දිට්ඨි අකෙසෙක දිට්ඨිපරිවෘද්ධානංති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සාච දිට්ඨි නං දිට්ඨිපරිවෘද්ධානංති? ආමන්තා. සොච දිට්ඨානුසයෝ නං දිට්ඨිපරිවෘද්ධානංති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—

5. අකෙසෙක චිච්චිකිච්ඡානුසයෝ අකෙසෙක චිච්චිකිච්ඡාපරිවෘද්ධානංති? ආමන්තා. අකෙසෙක චිච්චිකිච්ඡා අකෙසෙක චිච්චිකිච්ඡාපරිවෘද්ධානංති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සාච චිච්චිකිච්ඡා නං චිච්චිකිච්ඡාපරිවෘද්ධානංති? ආමන්තා. සොච චිච්චිකිච්ඡානුසයෝ නං චිච්චිකිච්ඡාපරිවෘද්ධානංති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—

6. අකෙසෙක භවරාගානුසයෝ අකෙසෙක භවරාගපරිවෘද්ධානංති? ආමන්තා. අකෙසෙක භවරාගෝ අකෙසෙක භවරාගපරිවෘද්ධානංති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සොච භවරාගෝ නං භවරාග පරිවෘද්ධානංති? ආමන්තා. සොච භවරාගානුසයෝ නං භවරාග පරිවෘද්ධානංති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—

7. අකෙසෙක අචිත්තානුසයෝ අකෙසෙක අචිත්තාපරිවෘද්ධානංති? ආමන්තා. අකෙසෙක අචිත්තා අකෙසෙක අචිත්තාපරිවෘද්ධානංති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සාච අචිත්තා නං අචිත්තාපරිවෘද්ධානංති? ආමන්තා. සොච අචිත්තානුසයෝ නං අචිත්තාපරිවෘද්ධානංති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—

8. න වත්තබ්බං අකෙසෙක අනුසයෝ අකෙසෙක පරිවෘද්ධානංති? ආමන්තා. පුට්ඨිඡ්ඡානෝ කුසලාබ්බාකංචො විතො වත්තමානො සානුසයෝති වත්තබ්බොති? ආමන්තා. පරිවෘද්ධිතොති වත්තබ්බොති?

නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— තෙන හි අඤ්ඤා අනුසයො අඤ්ඤං පරි-
 යුට්ඨානං'ති. පුට්ඨ්ථ්නො කුසලාඛ්‍යාකානෙ විතෙත වත්තමානෙ සරා
 ගො'ති වත්තබ්බො'ති? ආමන්තා. පරිසුට්ඨිතො'ති වත්තබ්බො'ති?
 නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— තෙන හි “අඤ්ඤා රාගො අඤ්ඤං පරි-
 යුට්ඨානං”ති.

අඤ්ඤා අනුසයො'ති කථා නිවසිතා.

14. 6. පරිසුට්ඨානං විතතවිපපයුත්තං'ති කථා.

1. පරිසුට්ඨානං විතත විපපයුත්තං'ති? ආමන්තා. රූපං නිබ්බානං
 වක්ඛායනතං —පෙ— ථොට්ඨිබ්බායනතං'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—
 පරිසුට්ඨානං විතතවිපපයුත්තං'ති? ආමන්තා. තඤ්චි සරාගං විතතං,
 සද්දෙසං විතතං, සමොගං විතතං —පෙ— අකුසලං විතතං සංකිලිට්ඨං
 විතතං'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— නනු අඤ්චි සරාගං විතතං සද්දෙසං
 විතතං සමොගං විතතං —පෙ— අකුසලං විතතං සංකිලිට්ඨං විතතං'ති?
 ආමන්තා. හඤ්චි අඤ්චි සරාගං විතතං සද්දෙසං විතතං සමොගං විතතං
 —පෙ— අකුසලං විතතං සංකිලිට්ඨං විතතං. තො ච වත රෙ වත්තබ්බෙ-
 “පරිසුට්ඨානං විතතවිපපයුත්තං”ති.

පරිසුට්ඨානං විතතවිපපයුත්තං'ති කථා නිවසිතා.

14. 7. පරියාපනන කථා.

1. රූපරාගො රූපධාතුං අනුසෙති රූපධාතු පරියාපනෙතා'ති?
 ආමන්තා. සමාපනෙතසියො උපපනෙතසියො දිට්ඨිධම්ම සුඛවිභාරො
 සමාපනෙතසියෙන විතෙතන උපපනෙතසියෙන විතෙතන දිට්ඨිධම්ම
 සුඛවිභාරෙන විතෙතන සහගතො සහජාතො සංසට්ඨො සම්පයුත්තො
 ඵකුප්පාදෙ ඵකතිරොධො ඵකවජ්ඣකො ඵකාරම්මණො'ති? නගෙවං
 වත්තබ්බෙ—පෙ— නනු න සමාපනෙතසියො න උපපනෙතසියො න
 දිට්ඨිධම්මසුඛවිභාරො, න සමාපනෙතසියෙන විතෙතන න උපපනෙත
 සියෙන විතෙතන න දිට්ඨිධම්මසුඛවිභාරෙන විතෙතන සහගතො සහ
 ජාතො සංසට්ඨො සම්පයුත්තො ඵකුප්පාදෙ ඵකතිරොධො ඵකවජ්ඣකො
 ඵකාරම්මණො'ති? ආමන්තා. හඤ්චි න සමාපනෙතසියො, න උපපනෙත
 සියො, න දිට්ඨිධම්මසුඛවිභාරො —පෙ— ඵකාරම්මණො තො ච වත රෙ
 වත්තබ්බෙ “රූපරාගො රූපධාතුං අනුසෙති, රූපධාතු පරියාපනෙතා'ති.

2. රූපරාගො රූපධාතුං අනුසෙති, රූපධාතු පරියාපනෙතා'ති?
 ආමන්තා. සද්දරාගො සද්දධාතුං අනුසෙති සද්දධාතු පරියාපනෙතා'ති?
 නගෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ— රූපරාගො රූපධාතුං අනුසෙති රූපධාතු
 පරියාපනෙතා'ති? ආමන්තා. ගතිරාගො —පෙ— රසරාගො —පෙ—
 ථොට්ඨිබ්බරාගො ථොට්ඨිබ්බධාතුං අනුසෙති, ථොට්ඨිබ්බධාතු පරියා
 පනෙතා'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සද්දරාගො සද්දධාතුං අනු

සෙති න වත්තබ්බං සද්දායාදා පරියාපනෙතා'ති? ආමන්තා, රූපරාගො රූපධාතුං අනුසෙති. න වත්තබ්බං රූපධාතු පරියාපනෙතා'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ—, [ගඤ්ඤාගො—පෙ— රසරාගො—පෙ—, ¹] ථොට්ඨබ්බ රාගො ථොට්ඨබ්බධාතුං අනුසෙති. න වත්තබ්බං ථොට්ඨබ්බධාතු පරියාපනෙතා'ති? ආමන්තා, රූපරාගො රූපධාතුං අනුසෙති න වත්තබ්බං “රූපධාතු පරියාපනෙතා”ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ—.

3. අරූපරාගො අරූපධාතුං අනුසෙති අරූපධාතු පරියාපනෙතා'ති? ආමන්තා, සමාපනෙතසියො උපපනෙතසියො දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරො සමාපනෙතසියෙන විතෙතන උපපනෙතසියෙන විතෙතන දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරෙන විතෙතන සහගතො සහජාතො සංසට්ඨා සම්පයුතො ඵකුප්පාදො ඵකාතිරොධො ඵකව්ඤ්ඤා ඵකාරම්මණො'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ— නනු න සමාපනෙතසියො න උපපනෙතසියො න දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරො න සමාපනෙතසියෙන විතෙතන —පෙ— ඵකාරම්මණො'ති? ආමන්තා, හඤ්චි න සමාපනෙතසියො න උපපනෙතසියො —පෙ— ඵකාරම්මණො තො ව වත රො වත්තබ්බෙ “අරූපරාගො අරූපධාතුං අනුසෙති අරූපධාතු පරියාපනෙතා”ති.

4. අරූපරාගො අරූපධාතුං අනුසෙති අරූපධාතු පරියාපනෙතා'ති? ආමන්තා, සද්දරාගො සද්දධාතුං අනුසෙති සද්දධාතුපරියාපනෙතා'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අරූපරාගො අරූපධාතුං අනුසෙති, අරූපධාතු පරියාපනෙතා'ති? ආමන්තා, ගඤ්ඤාගො —පෙ— රසරාගො —පෙ— ථොට්ඨබ්බරාගො ථොට්ඨබ්බධාතුං අනුසෙති ථොට්ඨබ්බධාතු පරියාපනෙතා'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සද්දරාගො සද්දධාතුං අනුසෙති. න වත්තබ්බං සද්දධාතු පරියාපනෙතා'ති? ආමන්තා, අරූපරාගො අරූපධාතුං අනුසෙති. න වත්තබ්බං අරූපධාතු පරියාපනෙතා'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ— [ගඤ්ඤාගො —පෙ— රසරාගො—පෙ—¹] ථොට්ඨබ්බරාගො ථොට්ඨබ්බධාතුං අනුසෙති න වත්තබ්බං ථොට්ඨබ්බධාතු පරියාපනෙතා'ති? ආමන්තා, අරූපරාගො අරූපධාතුං අනුසෙති න වත්තබ්බං අරූපධාතු පරියාපනෙතා'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

5. න වත්තබ්බං රූපරාගො රූපධාතුං අනුසෙති රූපධාතු පරියාපනෙතා අරූපරාගො අරූපධාතුං අනුසෙති. අරූපධාතු පරියාපනෙතා'ති? ආමන්තා, නනු කාමරාගො කාමධාතුං අනුසෙති, කාමධාතු පරියාපනෙතා'ති? ආමන්තා, හඤ්චි කාමරාගො කාමධාතුං අනුසෙති කාමධාතු පරියාපනෙතා. තෙන වත රො වත්තබ්බෙ රූපරාගො රූපධාතුං අනුසෙති; රූපධාතුපරියාපනෙතා. අරූපරාගො අරූපධාතුං අනුසෙති. අරූපධාතු පරියාපනෙතා'ති.

පරියාපනන කථා නිවසිතා.

14. 8. අබ්‍යාකත කථා.

1. දිවයිගතං අබ්‍යාකතං'නි? ආමන්තා. විපාකාබ්‍යාකතං කිරිශාබ්‍යාකතං රූපං නිබ්බානං වක්ඛායගතං —පෙ— ථොට්ඨබ්බායගතං'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ— දිවයිගතං. අබ්‍යාකතං'නි? ආමන්තා. දිවයිගතසම්පයුත්තො ඵසො අබ්‍යාකතො'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— දිවයිගතං අබ්‍යාකතං'නි? ආමන්තා. දිවයිගතසම්පයුත්තො වෙදනා—පෙ— සඤ්ඤා—පෙ— වෙනනා —පෙ— විතතං. අබ්‍යාකතං'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ— දිවයිගත සම්පයුත්තො ඵසො අකුසලො'නි? ආමන්තා. දිවයිගතං අකුසලං'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— දිවයිගත සම්පයුත්තො වෙදනා —පෙ— සඤ්ඤා —පෙ— වෙනනා —පෙ— විතතං අකුසලං'නි? ආමන්තා. දිවයිගතං අකුසලං'නි නගෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ—

2. දිවයිගතං අබ්‍යාකතං'නි? ආමන්තා. අඵලං අවිපාකං'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ— නනු සඵලං සවිපාකං'නි? ¹ ආමන්තා. ගඤ්චි සඵලං සවිපාකං තො ව වත රෙ වත්තබ්බෙ දිවයිගතං අබ්‍යාකතං'නි. දිවයිගතං අබ්‍යාකතං'නි? ආමන්තා. නනු මිච්ඡාදිවසී පරමානි වජ්ජානි චූත්තානි භගවතා'නි? ආමන්තා. ගඤ්චි මිච්ඡාදිවසී පරමානි වජ්ජානි චූත්තානි භගවතා. තො ව වත රෙ වත්තබ්බෙ “දිවයිගතං අබ්‍යාකතං'නි?

3. දිවයිගතං අබ්‍යාකතං'නි? ආමන්තා. නනු චූත්තං භගවතා “මිච්ඡාදිවසී බො වච්ඡ, අකුසලා - සමමාදිවසී කුසලා'නි. අත්ථෙව සුත්තනෙතා'නි? ආමන්තා. තෙන හි න වත්තබ්බෙ. දිවයිගතං අබ්‍යාකතං'නි. දිවයිගතං අබ්‍යාකතං'නි? ආමන්තා. නනු චූත්තං භගවතා “මිච්ඡාදිවසීකස්ස බො අහං පුණ්ණං- දවන්තං ගතීතං අඤ්ඤානරං ගතීං වදාමි නිරයං වා නිරච්ඡානරොතිං වා”නි, අත්ථෙව සුත්තනෙතා'නි? ආමන්තා. තෙන හි න වත්තබ්බෙ. දිවයිගතං අබ්‍යාකතං'නි.

4. න වත්තබ්බෙ දිවයිගතං අබ්‍යාකතං'නි? ආමන්තා. නනු චූත්තං භගවතා— “සස්සතො ලොකො'නි, බො වච්ඡ අබ්‍යාකත'මෙතං අසස්සතො ලොකො'නි බො වච්ඡ අබ්‍යාකත'මෙතං, අනන්තවා ලොකො,නි බො වච්ඡ අබ්‍යාකත'මෙතං, අනන්තවා ලොකො'නි බො වච්ඡ —පෙ— නං ජීවං නං සරිරං'නි බො වච්ඡ —පෙ— අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරිරං'නි බො වච්ඡ —පෙ— හොති නථාගතො පරමමරණා'නි බො වච්ඡ —පෙ— න හොති නථාගතො පරමමරණා'නි බො වච්ඡ —පෙ— හොති ච න ච හොති නථාගතො පරමමරණා'නි බො වච්ඡ —පෙ— තෙව හොති න න හොති නථාගතො පරමමරණා'නි බො වච්ඡ අබ්‍යාකත'මෙතං'නි. අත්ථෙව සුත්තනෙතා'නි? ආමන්තා. තෙන හි “දිවයිගතං අබ්‍යාකතං'නි.

5. දිවයිගතං අබ්‍යාකතං'නි? ආමන්තා. නනු චූත්තං භගවතා— “මිච්ඡාදිවසීකස්ස භික්ඛවෙ පුරිස පුග්ගලස්ස යඤ්ඤෙව කායකමමං යථා

1. මිච්ඡාදිවසී බො වච්ඡ අකුසලා ධම්මා, දිවසී අකුසලා'නි - ම.

දිට්ඨි සමනතං සමාදින්නං, යං ච චජිකමමං — පෙ — යං ච මනොකමමං
යං ච චෛතනා යං ච පඤ්ඤා, යො ච පඤ්ඤි, යෙ ච සංකාරා, සංකේත භෞත
ධම්මා අනිට්ඨාය අකාන්තාය අමනාපාය අනිත්තාය දුක්ඛාය සංවත්තනන්ති
අනේච සුත්තනෙතා'ති? ආමන්තා. නෙත භි න වත්තබ්බං. “දිට්ඨිගතං
අබ්බාසනං”ති.

අබ්බාසන කථා නිවසිතා.

14. 9. අපරියාපනන කථා.

1. දිට්ඨිගතං අපරියාපනනං'ති? ආමන්තා. මග්ගො ඵලං නිබ්බානං
සොභාපතති මග්ගො සොභාපතති ඵලං, සංකදගාමි මග්ගො සංකදගාමි
ඵලං, අනාගාමි මග්ගො අනාගාමි ඵලං, අරහත්ත මග්ගො අරහත්ත
ඵලං, සතිපට්ඨානං සම්මප්පධානං ඉද්ධිපාදො ඉද්ධියං බලං බොජ්ඣං-
කො'ති? නගෙවං වත්තබ්බං — පෙ —.

2. න වත්තබ්බං දිට්ඨිගතං අපරියාපනනං'ති? ආමන්තා. පුට්ඨ්ඤ්ඤා
කාමෙසු විහරාගො'ති¹ වත්තබ්බං'ති? ආමන්තා. විතන දිට්ඨියො'ති
වත්තබ්බං'ති? නගෙවං වත්තබ්බං — පෙ — නෙත භි “දිට්ඨිගතං
අපරියාපනනං”ති.

අපරියාපනන කථා නිවසිතා

පුද්ගලමො වග්ගො නිවසිතො

තස්ස උද්දනං

අකුසලමූලං පටිසංඤ්ඤානි කුසලමූලං
කුසලමූලං පටිසංඤ්ඤානි අකුසලමූලං සලායනතං
ඡ විඤ්ඤාණකායා අරිස රූපං මහාභූතානං උපාදාය
සෙව'ව අනුසංඝො නං පරිවුට්ඨානං විතත විපසුත්තං
යථා ධාතු තඤ්ඤෙව අනුසෙති දිට්ඨිගතං අබ්බාසනං, දිට්ඨිගතං
අපරියාපනනං'ති.

පඤ්ඤාපරිසරසමො වග්ගො

15. 1. පච්චය² කථා.

1. පච්චයනා වචන්තිතා'ති? ආමන්තා. තනු ජිම සා ගෙතු, සො
ච අභිපති'ති? ආමන්තා. ගඤ්ඤි විමංසාගෙතු, සො ච අභිපති. නෙත
වත රෙ වත්තබ්බං. ගෙතුපච්චයෙන පච්චයො, අභිපති පච්චයෙන

1. පුට්ඨ්ඤ්ඤා විහරාගො'ති-ම. 2. පච්චයනා.

පච්චයෝති. නනු ඡන්ද්‍රධිපති සහජානානං ධම්මානං අභිපතී'ති? ආමන්තා. හඤ්ඤි ඡන්ද්‍රධිපති සහජානානං ධම්මානං අභිපතී. තෙන වත රෙ වත්තබ්බෙ- “අභිපති පච්චයෙන පච්චයෝ සහජාන පච්චයෙන පච්චයෝ”ති.

2. නනු චිරියාධිපති සහජානානං ධම්මානං අභිපතී'ති? ආමන්තා. හඤ්ඤි චිරියාධිපති සහජානානං ධම්මානං අභිපතී. තෙන වත රෙ වත්තබ්බෙ- “අභිපති පච්චයෙන පච්චයෝ, සහජාන පච්චයෙන පච්චයෝ”ති. නනු චිරියාධිපති සහජානානං ධම්මානං අභිපතී, නං ච ඉන්ද්‍රියං'ති? ආමන්තා. හඤ්ඤි චිරියාධිපති සහජානානං ධම්මානං අභිපතී, නං ච ඉන්ද්‍රියං. තෙන වත රෙ වත්තබ්බෙ- “අභිපති පච්චයෙන පච්චයෝ ඉන්ද්‍රිය පච්චයෙන පච්චයෝ”ති. නනු චිරියාධිපති සහජානානං ධම්මානං අභිපතී නං ච මග්ගඛනං'ති? ආමන්තා. හඤ්ඤි චිරියාධිපති සහජානානං ධම්මානං අභිපතී, නං ච මග්ගඛනං, තෙන වත රෙ වත්තබ්බෙ. අභිපති පච්චයෙන පච්චයෝ මග්ගපච්චයෙන පච්චයෝ”ති.

3. නනු චිත්තාධිපති සහජානානං ධම්මානං අභිපතී'ති? ආමන්තා. හඤ්ඤි චිත්තාධිපති සහජානානං ධම්මානං අභිපතී, තෙන වත රෙ වත්තබ්බෙ. අභිපති පච්චයෙන පච්චයෝ. සහජාන පච්චයෙන පච්චයෝ'ති. නනු චිත්තාධිපති සහජානානං ධම්මානං අභිපතී. සො ච ආහාරෝ'ති? ආමන්තා. හඤ්ඤි චිත්තාධිපති සහජානානං ධම්මානං අභිපතී. සො ච ආහාරො, තෙන වත රෙ වත්තබ්බෙ- “අභිපති පච්චයෙන පච්චයෝ ආහාරපච්චයෙන පච්චයෝ”ති.

4. නනු චිත්තාධිපති සහජානානං ධම්මානං අභිපතී, නං ච ඉන්ද්‍රියං'ති? ආමන්තා. හඤ්ඤි චිත්තාධිපති සහජානානං ධම්මානං අභිපතී, නං ච ඉන්ද්‍රියං. තෙන වත රෙ වත්තබ්බෙ- “අභිපති පච්චයෙන පච්චයෝ ඉන්ද්‍රියපච්චයෙන පච්චයෝ”ති. නනු චීමංසාධිපති සහජානානං ධම්මානං අභිපතී'ති? ආමන්තා. හඤ්ඤි චීමංසාධිපති සහජානානං ධම්මානං අභිපතී. තෙන වත රෙ වත්තබ්බෙ. “අභිපති පච්චයෙන පච්චයෝ, සහජාන පච්චයෙන පච්චයෝ”ති. [නනු චීමංසාධිපති සහජානානං ධම්මානං අභිපතී, නං ච ඉන්ද්‍රියං'ති? ආමන්තා. හඤ්ඤි චීමංසාධිපති සහජානානං ධම්මානං අභිපතී, නං ච ඉන්ද්‍රියං. තෙන වත රෙ වත්තබ්බෙ. “අභිපති පච්චයෙන පච්චයෝ, ඉන්ද්‍රිය පච්චයෙන පච්චයෝ”ති ¹] නනු චීමංසාධිපති සහජානානං ධම්මානං අභිපතී නං ච මග්ගඛනං'ති? ආමන්තා. හඤ්ඤි චීමංසාධිපති සහජානානං ධම්මානං අභිපතී නං ච මග්ගඛනං, තෙන වත රෙ වත්තබ්බෙ- “අභිපති පච්චයෙන පච්චයෝ මග්ගපච්චයෙන පච්චයෝ”ති. නනු අරියං ධම්මං ගරුංකත්වා උපපජ්ජති පච්චවෙකකිණ්ණං නං වා රමමණං'ති? ආමන්තා. හඤ්ඤි අරියං

ධම්මං ගරුංකතො උප්පජ්ජති පච්චවෙකකිණං, භක්ඛවාරම්මණං, භොත වත රෙ වත්තකෙබ්බ. “අභිපති පච්චයෙන පච්චයො ආරම්මණං පච්චයෙන පච්චයො”ති.

5. නනු පුරිමා පුරිමා කුසලා ධම්මා පච්ඡමානං පච්ඡමානං කුසලානං ධම්මානං අනන්තර පච්චයෙන පච්චයො, සා ච ආසෙවතා’ති? ආමන්තා. හක්ඛී පුරිමා පුරිමා කුසලාධම්මා පච්ඡමානං පච්ඡමානං කුසලානං ධම්මානං අනන්තර පච්චයෙන පච්චයො. සා ච ආසෙවතා භොත වත රෙ වත්තකෙබ්බ— “අනන්තර පච්චයෙන පච්චයො. ආසෙවන පච්චයෙන පච්චයො”ති.

6. නනු පුරිමා පුරිමා අකුසලා ධම්මා පච්ඡමානං පච්ඡමානං අකුසලානං ධම්මානං අනන්තර පච්චයෙන පච්චයො, සා ච ආසෙවතා’ති? ආමන්තා. හක්ඛී පුරිමා පුරිමා අකුසලා ධම්මා පච්ඡමානං පච්ඡමානං අකුසලානං ධම්මානං අනන්තර පච්චයෙන පච්චයො, සා ච ආසෙවතා, භොත වත රෙ වත්තකෙබ්බ. “අනන්තර පච්චයෙන පච්චයො ආසෙවන පච්චයෙන පච්චයො”ති.

7. නනු පුරිමා පුරිමා කිරියා’බ්‍යාකායා ධම්මා පච්ඡමානං පච්ඡමානං කිරියා’බ්‍යාකායානං ධම්මානං අනන්තර පච්චයෙන පච්චයො, සා ච ආසෙවතා’ති? ආමන්තා. හක්ඛී පුරිමා පුරිමා කිරියා’බ්‍යාකායා ධම්මා පච්ඡමානං පච්ඡමානං කිරියා’බ්‍යාකායානං ධම්මානං අනන්තර පච්චයෙන පච්චයො, සා ච ආසෙවතා, භොත වත රෙ වත්තකෙබ්බ ‘අනන්තර පච්චයෙන පච්චයො— ආසෙවන පච්චයෙන පච්චයො”ති.

8. න වත්තකෙබ්බං පච්චයො වච්ඡතී’ති? ආමන්තා. හෙතු පච්චයෙන පච්චයො හොති, ආරම්මණං පච්චයෙන පච්චයො හොති, අනන්තර පච්චයෙන පච්චයො හොති, සමන්තාර පච්චයෙන පච්චයො හොති’ති? නහෙවං වත්තකෙබ්බං —පෙ— භොත හි න වත්තකෙබ්බං “පච්චයො වච්ඡතී”ති.

පච්චය² කථා නිවසිතා.

15. 2. අක්කමක්ක පච්චය කථා.

1. අච්ඡා පච්චයා’පි සක්ඛාරා. න වත්තකෙබ්බං. සක්ඛාරපච්චයා’පි අච්ඡා’ති? ආමන්තා. නනු අච්ඡා සක්ඛාරෙත සහජායා’ති? ආමන්තා. හක්ඛී අච්ඡා සක්ඛාරෙත සහජායා, භොත වත රෙ වත්තකෙබ්බ— “අච්ඡා පච්චයා’පි සක්ඛාරා සක්ඛාරපච්චයා’පි අච්ඡා”ති.

1. ආමන්තා-ඉ. උතුනං- 2. පච්චයො කථා-ම.

2. තණ්හා පව්වයා'පි උපාදානං, න වත්තබ්බං උපාදාන පව්වයා'පි තණ්හා'ති? ආමන්තා. නනු තණ්හා උපාදානෙන සහජාතා'ති? ආමන්තා. හසුචි තණ්හා උපාදානෙන සහජාතා. තෙන වත රෙ වත්තබ්බෙ-
 “තණ්හා පව්වයා'පි උපාදානං-උපාදානපව්වයා'පි තණ්හා'ති.

3. ජරාමරණ පව්වයා භික්ඛවෙ ජාති-ජාතිපව්වයා හවො'ති. අනෙව සුත්තනො'ති? තනී-තෙන භි අවිජ්ජා පව්වයා'පි සංඛාරා, න වත්තබ්බං සංඛාර පව්වයා'පි අවිජ්ජා'ති. තණ්හා පව්වයා'පි උපා-
 දානං, න වත්තබ්බං උපාදාන පව්වයා'පි තණ්හා'ති.

4. විඤ්ඤාණ පව්වයා භික්ඛවෙ නාම-රූපං —පෙ— නාමරූප පව්වයා'පි විඤ්ඤාණං'ති. අනෙව සුත්තනො'ති? ආමන්තා. තෙන භි අවිජ්ජා පව්වයා'පි සංඛාරා සංඛාර පව්වයා'පි අවිජ්ජා තණ්හා පව්වයා'පි උපාදානං උපාදාන පව්වයා'පි තණ්හා'ති.

අඤ්ඤාමඤ්ඤාපව්වය කථා හිමිනා.

15. 3. අද්ධා කථා.

1. අද්ධා පරිනිප්පනො'ති? ආමන්තා. රූපං ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ— වෙදනා —පෙ— සඤ්ඤා —පෙ— සංඛාරා —පෙ— විඤ්ඤාණං'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අනිහො අද්ධා පරිනිප්පනො'ති? ආමන්තා. රූපං ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— වෙදනා —පෙ— සඤ්ඤා —පෙ— සංඛාරා —පෙ— විඤ්ඤාණං'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ—.

2. අනාගතො අද්ධා පරිනිප්පනො'ති? ආමන්තා. රූපං'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ— වෙදනා —පෙ— සඤ්ඤා - පෙ— සංඛාරා —පෙ— විඤ්ඤාණං'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— පච්චුප්පනො අද්ධා පරිනිප්පනො'ති? ආමන්තා. රූපං'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— වෙදනා —පෙ— සඤ්ඤා—පෙ— සංඛාරා —පෙ— විඤ්ඤාණං'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

3. අනිතා රූපා¹ වෙදනා සඤ්ඤා සංඛාරා විඤ්ඤාණං අනිහො අද්ධා'ති? ආමන්තා. අනිතා පඤ්චද්ධා'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අනාගතා රූපා² වෙදනා සඤ්ඤා සංඛාරා විඤ්ඤාණං අනාගතො අද්ධා'ති? ආමන්තා. අනාගතා පඤ්චද්ධා'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— පච්චුප්පනො රූපා³ වෙදනා සඤ්ඤා සංඛාරා විඤ්ඤාණං පච්චුප්පනො අද්ධා'ති? ආමන්තා. පච්චුප්පනො පඤ්චද්ධා'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

1. අනිතං රූපං-ඉ. 2. අනාගතං රූපං-ඉ. 3. පච්චුප්පනං රූපං-ඉ.

4. අතීතා පඤ්චකකකා අතීතො අද්ධා, අනාගතා පඤ්චකකකා අනාගතො අද්ධා, පච්චුප්පනනා පඤ්චකකකා පච්චුප්පනෙනා අද්ධා'ති? ආමන්තා. පණණ්ණරස්ස'ද්ධා'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අතීතාති ද්වාදසායනනාති අතීතො අද්ධා, අනාගතාති ද්වාදසායනනාති අනාගතො අද්ධා පච්චුප්පනනාති ද්වාදසායනනාති පච්චුප්පනෙනා අද්ධා'ති? ආමන්තා. ඡතතිංස අද්ධා'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

5. අතීතා අට්ඨාරස් ධාතුයො අතීතො අද්ධා අනාගතා අට්ඨාරස් ධාතුයො අනාගතො අද්ධා, පච්චුප්පනනා අට්ඨාරස් ධාතුයො පච්චුප්පනෙනා අද්ධා'ති? ආමන්තා. චතු පඤ්ඤාස අද්ධා'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අතීතාති බාචිසතිජ්ඣයාති අතීතො අද්ධා අනාගතාති බාචිසතිජ්ඣයාති අනාගතො අද්ධා, පච්චුප්පනනාති බාචිසතිජ්ඣයාති පච්චුප්පනෙනා අද්ධා'ති? ආමන්තා. ඡසට්ඨි අද්ධා'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

6. න වත්තබ්බං අද්ධා පරිනිප්පනෙනා'ති? ආමන්තා. නනු චුත්තං භගවතා- තිති'මාති භික්කුවෙ කථා වැජ්ඣති, කතමාති තිණ්? අතීතං වා භික්කුවෙ අද්ධානං ආරුක්ක කථං කප්ථෙය්‍ය. එවං අගොසි, අතීතං අද්ධානං'ති, අනාගතං වා භික්කුවෙ අද්ධානං ආරුක්ක කථං කප්ථෙය්‍ය එවං භවිස්සති අනාගතං අද්ධානං'ති එතරගි වා භික්කුවෙ පච්චුප්පනනං අද්ධානං ආරුක්ක කථං කප්ථෙය්‍ය එවං ගොති එතරගි පච්චුප්පනනං'ති. ඉමාති බො භික්කුවෙ තිණ් කථා වැජ්ඣති'ති. අප්ථෙව සුත්තනෙනා'ති? ආමන්තා. හෙත භි අද්ධා පරිනිප්පනෙනා'ති.

අද්ධා කථා නිධිනා.

15. 4. ධණ ලය මුහුත්ත කථා.

1. ධණො පරිනිප්පනෙනා ලයො පරිනිප්පනෙනා මුහුත්තං පරිනිප්පනනං'ති? ආමන්තා. රූපං'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—, වේදනා —පෙ— සංඤ්ඤා —පෙ— සංඛාරා —පෙ— විඤ්ඤාණං'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

2. න වත්තබ්බං මුහුත්තං පරිනිප්පනනං'ති? ආමන්තා. නනු චුත්තං භගවතා- ” තිණ්'මාති භික්කුවෙ කථා වැජ්ඣති. කතමාති තිණ්? අතීතං වා භික්කුවෙ අද්ධානං ආරුක්ක කථං කප්ථෙය්‍ය එවං අගොසි අතීත මද්ධානං'ති. අනාගතං වා භික්කුවෙ අද්ධානං ආරුක්ක කථං කප්ථෙය්‍ය, එවං භවිස්සති අනාගත මද්ධානං'ති එතරගි වා භික්කුවෙ පච්චුප්පනනං අද්ධානං ආරුක්ක කථං කප්ථෙය්‍ය, එවං එතරගි පච්චුප්පනනං'ති. ඉමාති බො භික්කුවෙ තිණ් කථා වැජ්ඣති'ති අප්ථෙව සුත්තනෙනා'ති? ආමන්තා. හෙත භි මුහුත්තං පරිනිප්පනනං'ති.

ධණ ලය මුහුත්ත කථා නිධිනා.

15. 5. ආසව කථා.

1. වතනාරො ආසවා අනාසවා'නි? ආමනා. මගො ඵලං නිබ්බානං සොභාපත්ති මගො සොභාපත්ති ඵලං —පෙ— බොජ්ඣකො'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

2. න වත්තබ්බං වතනාරො ආසවා අනාසවා'නි? ආමනා. අත්ඤ්ඤව ආසවා¹ යෙහි ආසවෙහි නෙ ආසවා සාසවා ගොනා'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ— නෙත හි වතනාරො ආසවා අනාසවා'නි.

ආසව කථා නිවසිතා.

15. 6. ජරාමරණ කථා.

1. ලොකුත්තරානං ධම්මානං ජරාමරණං ලොකුත්තරං'නි? ආමනා. මගො ඵලං නිබ්බානං සොභාපත්ති මගො සොභාපත්ති ඵලං —පෙ— බොජ්ඣකො'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සොභාපත්ති මගස්ස ජරාමරණං සොභාපත්ති මගො'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සොභාපත්ති මගස්ස ජරාමරණං සොභාපත්ති මගො'නි? ආමනා. සොභාපත්ති ඵලස්ස ජරාමරණං සොභාපත්ති ඵලං'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සංකදගාමි මගස්ස —පෙ— සංකදගාමි ඵලස්ස —පෙ— අනාගාමි මගස්ස —පෙ— අනාගාමි ඵලස්ස —පෙ— අරහත්ත මගස්ස ජරාමරණං අරහත්ත මගො'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අරහත්ත මගස්ස ජරාමරණං අරහත්ත මගො'නි? ආමනා. අරහත්ත ඵලස්ස ජරාමරණං අරහත්ත ඵලං'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සත්ථිපට්ඨානානං සම්මප්පධානානං ඉද්ධිපාදානං ඉඤ්ඤානං බලානං බොජ්ඣකානං ජරාමරණං බොජ්ඣකො'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

2. න වත්තබ්බං ලොකුත්තරානං ධම්මානං ජරාමරණං ලොකුත්තරං'නි? ආමනා. ලොකියං'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— නෙත හි “ලොකුත්තරං”නි.

ජරාමරණ කථා නිවසිතා.

15. 7. සංඤ්ඤා වෙදසිත කථා.

1. සංඤ්ඤා වෙදසිත නිරොධ සම්පත්ති ලොකුත්තරා'නි? ආමනා. මගො ඵලං නිබ්බානං සොභාපත්ති මගො සොභාපත්ති ඵලං —පෙ— බොජ්ඣකො'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

1. අනාසවා-ම.

2. න වතතබ්බං සඤ්ඤා වෙදසිත නිරෝධ සමාපතති ලොකුතත-
රා'ති? ආමනනා. ලොකියා'ති? නහෙවං වතතබ්බෙ —පෙ— හෙන හි
“ලොකුතතරා”ති.

සඤ්ඤා වෙදසිත කථා නිවසිතා.

15. 8 දුතිය සඤ්ඤා වෙදසිත කථා.

1. සඤ්ඤා වෙදසිත නිරෝධ සමාපතති ලොකියා'ති? ආමනනා
රූපං'ති? නහෙවං වතතබ්බෙ —පෙ— වෙදනා සඤ්ඤා සංකාරා විඤ්ඤා
ණං'ති? නහෙවං වතතබ්බෙ —පෙ— කාමාවචරා'ති? නහෙවං වතතබ්බෙ
—පෙ— රූපාවචරා'ති? නහෙවං වතතබ්බෙ —පෙ— අරූපාවචරා'ති?
නහෙවං වතතබ්බෙ —පෙ—.

2. න වතතබ්බං සඤ්ඤා වෙදසිත නිරෝධසමාපතති ලොකියා'ති?
ආමනනා. ලොකුතතරා'ති? නහෙවං වතතබ්බෙ —පෙ— හෙන හි
“ලොකියා”ති.

දුතිය සඤ්ඤා වෙදසිත කථා නිවසිතා.

15. 9. තතිය සඤ්ඤා වෙදසිත කථා.

1. සඤ්ඤා වෙදසිත නිරෝධ සමාපතනො කාලං කරෙය්‍යා'ති?
ආමනනා. අපථි සඤ්ඤා වෙදසිත නිරෝධං සමාපතනාස්ස මරණං'ති?¹
යො ඵසො මරණං'ති, යා වෙදනා මරණං'ති, යා සඤ්ඤා මරණං'ති,
යා චෙතනා මරණං'ති, යං විතතං'ති? නහෙවං වතතබ්බෙ —පෙ— තපථි
සඤ්ඤා වෙදසිත නිරෝධං සමාපතනාස්ස මරණං'ති, යො ඵසො
මරණන්ති, යා වෙදනා මරණන්ති, යා සඤ්ඤා මරණන්ති, යා චෙතනා
මරණන්ති, යං විතතං'ති? ආමනනා. ගඤ්ථි තපථි සඤ්ඤා වෙදසිත
නිරෝධං සමාපතනාස්ස² මරණන්ති. යො ඵසො මරණන්ති, යා
වෙදනා මරණන්ති, යා සඤ්ඤා මරණන්ති, යා චෙතනා මරණන්ති,
යා විතතං. තො ව වත රෙ වතතබ්බෙ “සඤ්ඤා වෙදසිත නිරෝධං
සමාපතනො කාලං කරෙය්‍යා”ති.

2. සඤ්ඤා වෙදසිත නිරෝධං සමාපතනො කාලං කරෙය්‍යා'ති?
ආමනනා. අපථි සඤ්ඤා වෙදසිත නිරෝධං සමාපතනාස්ස ඵසො වෙදනා
සඤ්ඤා චෙතනා විතතං'ති? නහෙවං වතතබ්බෙ —පෙ— තපථි සඤ්ඤා
වෙදසිත නිරෝධං සමාපතනාස්ස ඵසො වෙදනා සඤ්ඤා චෙතනා
විතතං'ති? ආමනනා. අථස්සකස්ස කාල කිරියා³ අවෙදනකස්ස කාල

1. මාරණං'ති-ම.-සබ්බත්ථ. 2. සඤ්ඤා වෙදසිත නිරෝධ සමාපතනාස්ස-ම.

3. කාලං කිරියා-ම. සබ්බත්ථ.

කිරියා —පෙ— අවිත්තකසස්ස භාල කිරියා'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— නත්ත සඵසස්සකසස්ස භාල කිරියා —පෙ— සවිත්තකසස්ස භාල කිරියා'ති? ආමන්තා. හඤ්චි සඵසස්සකසස්ස භාල කිරියා —පෙ— සවිත්ත කසස්ස භාල කිරියා. තො ච වත රෙ වත්තබ්බෙ— “සඤ්ඤ වෙදසිත නිරොධං සමාපන්නො භාලං භාරෙය්‍යා”ති.

3. සඤ්ඤ වෙදසිත නිරොධං සමාපන්නො භාලං භාරෙය්‍යා'ති? ආමන්තා. සඤ්ඤ වෙදසිත නිරොධං සමාපන්නස්ස භායෙ විසංඛාමෙය්‍ය, සත්ථං කාමෙය්‍ය, අග්ගිං කාමෙය්‍යා'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සඤ්ඤ වෙදසිත නිරොධං සමාපන්නස්ස භායෙ විසං න කාමෙය්‍ය, සත්ථං න කාමෙය්‍ය, අග්ගිං න කාමෙය්‍යා'ති? ආමන්තා. හඤ්චි සඤ්ඤ වෙදසිත නිරොධං සමාපන්නස්ස භායෙ විසං න කාමෙය්‍ය, සත්ථං න කාමෙය්‍ය, අග්ගිං න කාමෙය්‍ය, තො ච වත රෙ වත්තබ්බෙ— “සඤ්ඤ වෙදසිත නිරොධං සමාපන්නො භාලං භාරෙය්‍යා”ති.

4. සඤ්ඤ වෙදසිත නිරොධං සමාපන්නො භාලං භාරෙය්‍යා'ති? ආමන්තා. සඤ්ඤ වෙදසිත නිරොධං සමාපන්නස්ස භායෙ විසංඛාමෙය්‍ය, සත්ථං කාමෙය්‍ය, අග්ගිං කාමෙය්‍යා'ති? ආමන්තා. න නිරොධං සමාපන්නො'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සඤ්ඤ වෙදසිත නිරොධං සමාපන්නො න භාලං භාරෙය්‍යා'ති? ආමන්තා. අත්ථි සො නියාමො යෙන නියාමෙන නියතො සඤ්ඤ වෙදසිත නිරොධං සමාපන්නො, න භාලං භාරෙය්‍යා'ති? තත්ථි. හඤ්චි තත්ථි. සො නියාමො යෙන නියාමෙන නියතො සඤ්ඤ වෙදසිත නිරොධං සමාපන්නො භාලං භාරෙය්‍ය. තො ච වත රෙ වත්තබ්බෙ— “සඤ්ඤ වෙදසිත නිරොධං සමාපන්නො භාලං භාරෙය්‍යා”ති.

5. චක්ඛුච්ඤ්ඤාණ සමඬ්භි න භාලං භාරෙය්‍යා'ති? ආමන්තා. අත්ථි සො නියාමො යෙන නියාමෙන නියතො, චක්ඛුච්ඤ්ඤාණ සමඬ්භි න භාලං භාරෙය්‍යා'ති? තත්ථි. හඤ්චි තත්ථි සො නියාමො යෙන නියාමෙන නියතො. චක්ඛුච්ඤ්ඤාණ සමඬ්භි න භාලං භාරෙය්‍ය. තො ච වත රෙ වත්තබ්බෙ— “චක්ඛුච්ඤ්ඤාණ සමඬ්භි න භාලං භාරෙය්‍යා”ති.

තතිය සඤ්ඤ වෙදසිත කථා නිවසිතා.

15. 10. අසඤ්ඤ සත්භූපික කථා.

1. සඤ්ඤ වෙදසිත නිරොධ සමාපනති අසඤ්ඤසත්භූපිකා'ති? ආමන්තා. අත්ථි සඤ්ඤවෙදසිත නිරොධං සමාපන්නස්ස අලොභො කුසලමූලං, අද්දෙසො කුසලමූලං, අමොහො කුසලමූලං, සඬ්ඛා විරියං සති සමාධි පඤ්ඤා'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— තත්ථි සඤ්ඤවෙදසිත නිරොධං සමාපන්නස්ස අලොභො කුසලමූලං අද්දෙසො කුසලමූලං

—පෙ— පඤ්ඤා'නි? ආමනතා. [ගඤ්ඤි නැති පඤ්ඤා වෙදසිහ නිරෝධං සමාපන්නායං අලොභො කුසලමූලං, අදොසො කුසලමූලං අමොනො කුසලමූලං සද්ධා විරියං සති සමාධි පඤ්ඤා. ¹] නො ව වත රෙ වත්තබ්බෙ— “පඤ්ඤා වෙදසිහ නිරෝධ සමාපන්නි අසඤ්ඤාසත්තුපිකා”ති.

2. පඤ්ඤා වෙදසිහ නිරෝධසමාපන්නි අසඤ්ඤාසත්තුපිකා'නි? ආමනතා. අපි පඤ්ඤා වෙදසිහ නිරෝධං සමාපන්නායං එසො වෙදනා පඤ්ඤා වෙතනා විතතං'නි? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— නැති පඤ්ඤා වෙදසිහ නිරෝධං සමාපන්නායං එසො වෙදනා පඤ්ඤා වෙතනා විතතං'නි? ආමනතා. අභිසංඝායං මග්ගභාවනා —පෙ— අවිතතකයං මග්ගභාවනා'නි? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— නනු සභිසංඝායං මග්ග භාවනා —පෙ— සචිතතකයං මග්ගභාවනා'නි? ආමනතා. ගඤ්ඤි සභිසංඝායං මග්ගභාවනා —පෙ— සචිතතකයං මග්ගභාවනා. නො ව වත රෙ වත්තබ්බෙ— “පඤ්ඤා වෙදසිහ නිරෝධ සමාපන්නි අසඤ්ඤාසත්තුපිකා”ති.

3. පඤ්ඤා වෙදසිහ නිරෝධසමාපන්නි අසඤ්ඤාසත්තුපිකා'නි? ආමනතා. යෙ කෙච්ඡි පඤ්ඤා වෙදසිහ නිරෝධං සමාපජ්ජන්ති, සබ්බෙ තෙ අසඤ්ඤාසත්තුපිකා'නි? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

4. න වත්තබ්බං පඤ්ඤා වෙදසිහ නිරෝධසමාපන්නි අසඤ්ඤාසත්තු පිකා'නි? ආමනතා. නනු ඉධා'පි? අසඤ්ඤා නත්තා'පි අසඤ්ඤා'නි? ආමනතා. ගඤ්ඤි ඉධා'පි? අසඤ්ඤා නත්තා'පි අසඤ්ඤා. තෙන වත රෙ වත්තබ්බෙ— “පඤ්ඤා වෙදසිහ නිරෝධ සමාපන්නි අසඤ්ඤාසත්තුපිකා”ති.

අසඤ්ඤාසත්තුපිකා කථා නිවසිතා.

15. 11. කම්මුපවය කථා.

1. අඤ්ඤං කම්මං අඤ්ඤා කම්මුපවයො'නි? ආමනතා. අඤ්ඤා එසො අඤ්ඤා එසුපවයො, අඤ්ඤා වෙදනා අඤ්ඤා වෙදනුපවයො, අඤ්ඤා පඤ්ඤා අඤ්ඤා සඤ්ඤාපවයො, අඤ්ඤා වෙතනා අඤ්ඤා වෙතනුපවයො, අඤ්ඤං විතතං අඤ්ඤා විතනුපවයො, අඤ්ඤා සද්ධා අඤ්ඤා සද්ධාපවයො, අඤ්ඤං විරියං අඤ්ඤා විරියුපවයො, අඤ්ඤා සති අඤ්ඤා සතුපවයො, අඤ්ඤා සමාධි අඤ්ඤා සමාධුපවයො, අඤ්ඤා පඤ්ඤා අඤ්ඤා පඤ්ඤාපවයො, අඤ්ඤා රාගො අඤ්ඤා රාගු-පවයො —පෙ— අඤ්ඤං අනොත්තප්පං අඤ්ඤා අනොත්තප්පුපවයො'නි? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

2. අඤ්ඤං කම්මං අඤ්ඤා කම්මුපවයො'නි? ආමනතා. කම්මු-පවයො කම්මෙන සංභ්වතො'නි? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— කම්මුපවයො

කමෙමන සහජානෝති? ආමනතා. කුසලෙත කමෙමන සහජානෝ
කමමුප්ඵයෝ කුසලෝති? තහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— කුසලෙත කමෙමන
සහජානෝ කමමුප්ඵයෝ කුසලෝති? ආමනතා. සුඛාය වෙදනාය සම්ප
යුත්තෙන කමෙමන සහජානෝ කමමුප්ඵයෝ සුඛාය වෙදනාය සම්ප
යුත්තෝති? තහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— දුක්ඛාය වෙදනාය —පෙ—
අදුක්ඛමසුඛාය වෙදනාය සම්පයුත්තෙන කමෙමන සහජානෝ කමමු-
ප්ඵයෝ අදුක්ඛමසුඛාය වෙදනාය සම්පයුත්තෝති? තහෙවං වත්තබ්බෙ
—පෙ—.

3. කම්මුළුවයෝ කමෙමන සහජානෝ'නි? ආමනනා. අකුසලෙන කමෙමන සහජානෝ කම්මුළුවයෝ අකුසලෝ'නි? නගෙවං චත්තබ්බේ —පෙ— අකුසලෙන කමෙමන සහජානෝ කම්මුළුවයෝ අකුසලෝ'නි? ආමනනා. සුඛාය වෙදනාය සම්පයුතෙනන කමෙමන සහජානෝ කම්මුළුවයෝ සුඛාය වෙදනාය සම්පයුතෝ'නි? නගෙවං චත්තබ්බේ —පෙ— දුකාය වෙදනාය —පෙ— අදුකම්මසුඛාය වෙදනාය සම්පයුතෙනන කමෙමන සහජානෝ කම්මුළුවයෝ අදුකම්මසුඛාය වෙදනාය සම්පයුතෝ'නි? නගෙවං චත්තබ්බේ —පෙ—.

4. කමමං විතෙතන සහජානං කමමං සාරමමණො'ති? ආමන්තා, කමමුපවයො විතෙතන සහජානො කමමුපවයො සාරමමණො'ති? නගෙවං වත්තඛෙඛි —පෙ— කමමුපවයො විතෙතන සහජානො කමමුපවයො අනාරමමණො'ති? ආමන්තා, කමමං විතෙතන සහජානං කමමං අනාරමමණො'ති? නගෙවං වත්තඛෙඛි —පෙ— කමමං විතෙතන සහජානං විතතං භිජ්ජමානං කමමං භිජ්ජති'ති? ආමන්තා, කමමුපවයො විතෙතන සහජානො විතතං භිජ්ජමානං කමමුපවයො භිජ්ජති'ති? නගෙවං වත්තඛෙඛි —පෙ— කමමුපවයො විතෙතන සහජානො විතතං භිජ්ජමානං කමමුපවයො න භිජ්ජති'ති? ආමන්තා, කමමං විතෙතන සහජානං විතතං භිජ්ජමානං කමමං න භිජ්ජති'ති? නගෙවං වත්තඛෙඛි —පෙ—.

5. කමමලි කමමුපවයෝ'නි? ආමන්තා. තසෙසුකුප කමමං සො කමමුපවයෝ'නි? තගෙවං චත්තබ්බෙ —පෙ— කමමලි කමමුපවයෝ කමමුපවයො විපාසො නිබ්බන්තනි'නි? ආමන්තා. තසෙසුකුප කමමං සො කමමුපවයෝ සො කමමවිපාසො'නි? තගෙවං චත්තබ්බෙ —පෙ— කමමලි කමමුපවයෝ කමමුපවයො විපාසො නිබ්බන්තනි. විපාසො සාරමමණෝ'නි? ආමන්තා. කමමුපවයෝ සාරමමණෝ'නි? තගෙවං චත්තබ්බෙ —පෙ— කමමුපවයෝ අනාරමමණෝ'නි? ආමන්තා. විපාසො අනාරමමණෝ'නි? තගෙවං චත්තබ්බෙ —පෙ—.

6. අදාදාදා කවම අදාදා කවමටවයෝති? අමනා. නනු
වනනං ගතවනා “ඉධ පුණ්ණ එකවෙවා සුඛසාප්තං”පි අඛ්‍යාප්තං”පි

කායසංඛාරං අභිසංඛරොති. සංඛාරපඤ්ඤාං'පි අඛණ්ඩපඤ්ඤාං'පි වට්ඨි-
සංඛාරං —පෙ— මනො සංඛාරං අභිසංඛරොති. සො සංඛාරපඤ්ඤාං'පි
අඛණ්ඩපඤ්ඤාං'පි කායසංඛාරං අභිසංඛරොති. සංඛාරපඤ්ඤාං'පි අඛණ්ඩපඤ්ඤාං'පි
වට්ඨිසංඛාරං —පෙ— මනොසංඛාරං අභිසංඛරොති. සංඛාරපඤ්ඤාං'පි
අඛණ්ඩපඤ්ඤාං'පි ලොකං උපපජ්ජති. නමෙතං සංඛාරපඤ්ඤාං'පි
අඛණ්ඩපඤ්ඤාං'පි ලොකං උපපන්නං සමානං සංඛාරපඤ්ඤාං'පි අඛණ්ඩපඤ්ඤාං'පි
එස්සා ඵුසන්ති. සො සංඛාරපඤ්ඤාං'පි අඛණ්ඩපඤ්ඤාං'පි එස්සෙති
ඵුට්ඨො සමානො සංඛාරපඤ්ඤාං'පි අඛණ්ඩපඤ්ඤාං'පි වෙදනං වෙදෙති.
වොකිණ්ණං සුඛදුක්ඛං සෙය්‍යථාපි මනුස්සා එකච්ච ව දෙවා එකච්ච ව
විතීපාතිකා. ඉති ඛො ඵුණ්ණං භූතාභූතස්ස උපපන්නි හොති, යං
කරොති තෙන උපපජ්ජති, උපපන්න මෙන එස්සා ඵුසන්ති එවං
පාහං ඵුණ්ණං කම්මදයාදු සත්තා'ති, වදමි'ති, අනෙව සුත්තනොනා'ති?
ආමන්තා. තෙන හි න වත්තබ්බං “අඤ්ඤං කම්මං අඤ්ඤං කම්ම-
පවයො”ති.

කම්මපවය කථා නිබ්බිතා.

පණ්ණාසමො වග්ගො නිබ්බිතො.

තස්ස උද්දානං

පච්චයනා වචනිනා පටිච්ච සමුප්පාදෙ අද්ධාච ඛණ්ණෙ ලයො මුත්තනං
චත්තාරො ආසවා අත්තාසවා ලොකුත්තාරානං ධම්මානං ජරාමරණං
ලොකුත්තාරං¹ සඤ්ඤා වෙදසිහ නිරොධ සමාපන්නි ලොකුත්තාරා.
සඤ්ඤා වෙදසිහ නිරොධසමාපන්නි ලොකියා සඤ්ඤා වෙදසිහ
නිරොධං²
සමාපන්නො කාලං කරෙය්‍ය සෙව්ව මග්ගො අසඤ්ඤාසහතුප්පන්නියා.
අඤ්ඤං කම්මං අඤ්ඤං කම්මපවයො'ති. අනුසයා සංවරො කප්පො
මූලං ව වචනිනා.

තනිග්ගො පණ්ණාසමො.

සොළසමො වග්ගො

16. 1. නිගහන කථා.

1. පරො පරස්ස විතතං නිගහණ්ණාති'ති? ආමන්තා. පරො පරස්ස
විතතං මාරජ්ජ මා දුස්සි. මා මුග්ගි මාකිලිසසි'ති නිගහණ්ණාති'ති?
තභවං වත්තබ්බෙ —පෙ— පරො පරස්ස විතතං නිගහණ්ණාති'ති?
ආමන්තා. පරො පරස්ස උපපන්නො එස්සා මා නිරුජ්ජි'ති

1. ලොකුත්තාරං - ම.

2. නිරොධ සමා පන්නො - ඉ.

නිගන්ණතාති'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— පරො පරස්ස උප්පන්නා
වෙදනා —පෙ— උප්පන්නා සංඝද්ද —පෙ— උප්පන්නා වේගනා —පෙ—
උප්පන්නං චිත්තං —පෙ— උප්පන්නා සද්ධා —පෙ— උප්පන්නං චිද්ධං
—පෙ— උප්පන්නාසති —පෙ— උප්පන්නා සමාධි —පෙ— උප්පන්නා
පඤ්ඤ මා නිරුප්ඤ්ඤිති නිගන්ණතාති'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

2. පරො පරස්ස චිත්තං නිගන්ණතාති'නි? ආමන්තා. පරො පරස්ස
අත්ථාය රාගං පච්ඡති- දෙසං පච්ඡති —පෙ— අනොත්තමං පච්ඡති'නි?
නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— පරො පරස්ස චිත්තං නිගන්ණතාති'නි?
ආමන්තා. පරො පරස්ස අත්ථාය මග්ගං භාවෙති සතිපට්ඨානං භාවෙති
—පෙ— බොජ්ඣංගං භාවෙති'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— පරො
පරස්ස චිත්තං නිගන්ණතාති'නි? ආමන්තා. පරො පරස්ස අත්ථාය දුක්ඛං
පරිජානාති සමුදයං පච්ඡති, නිරොධං සම්මාදායෙති මග්ගං භාවෙති'නි?
නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— පරො පරස්ස චිත්තං නිගන්ණතාති'නි?
ආමන්තා. අසෙද්ද අසෙද්දස්ස කාරකො පරං කාමං සුඛං දුක්ඛං අසෙද්ද
කාරෙති අසෙද්ද පටිසංවෙදෙති'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

3. පරො පරස්ස චිත්තං නිගන්ණතාති'නි? ආමන්තා. නහු වුත්තං
භගවතා.

අත්තනා ව¹ කාමං පාපං- අත්තනා සාතිලියසිති.

අත්තනා අකාමං පාපං- අත්තනා'ව¹ විසුඤ්ඤිති.

සුද්ධි අසුද්ධි පට්ඨනං- නාසෙද්ද අසෙද්දං විසොධයෙ'ති.

අත්තෙව සුත්තන්තො'නි? ආමන්තා. තෙන හි න වාතබ්බං “පරො පරස්ස
චිත්තං නිගන්ණතාති'නි.

4. න වත්තබ්බං “පරො පරස්ස චිත්තං නිගන්ණතාති'නි? ආමන්තා.
නහු අත්ථි බලපත්තා අත්ථි වසිගුහා'නි? ආමන්තා. ගස්සෙ අත්ථි බලපත්තා.
අත්ථි වසිගුහා. තෙන වත රෙ වත්තබ්බෙ “පරො පරස්ස චිත්තං
නිගන්ණතාති'නි.

නිගන්ණ කථා නිවුත්තා.

16. 2. පග්ගන කථා.

1. පරො පරස්ස චිත්තං පග්ගන්තාති'නි? ආමන්තා. පරො පරස්ස
චිත්තං මා රජ්ජ මා දුස්සි මා මුසති මා කිලියසි'නි පග්ගන්තාති'නි?
නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— පරො පරස්ස චිත්තං පග්ගන්තාති'නි?
ආමන්තා. පරො පරස්ස අලොභං කුසලමූලං ජනෙති අදෙසං කුසල

1. අත්තනා ව - ම.

මූලං ජනෙති අමොගං කුසලමූලං ජනෙති සද්ධං ජනෙති චිරියං ජනෙති, සතිං ජනෙති සමාධිං ජනෙති පඤ්ඤං ජනෙති'ති? නගෙවං වතතබ්බෙ —පෙ— පරො පරස්ස චිත්තං පග්ගණ්හාති'ති? ආමන්තා. පරො පරස්ස උප්පන්නො එස්සො මා නිරුජ්ඣිති පග්ගණ්හාති'ති? නගෙවං වතතබ්බෙ —පෙ— පරො පරස්ස උප්පන්නා වෙදනා —පෙ— උප්පන්නා සිඤ්ඤා—පෙ— උප්පන්නා චේතනා —පෙ— උප්පන්නං චිත්තං —පෙ— උප්පන්නා සද්ධා—පෙ— උප්පන්නං චිරියං —පෙ— උප්පන්නා සති —පෙ— උප්පන්නො සමාධි —පෙ— උප්පන්නා පඤ්ඤා මා නිරුජ්ඣිති පග්ගණ්හාති'ති? නගෙවං වතතබ්බෙ —පෙ—.

2. පරො පරස්ස චිත්තං පග්ගණ්හාති'ති? ආමන්තා පරො පරස්ස අත්ථාය රාගං පඤ්ඤා දොසං පඤ්ඤා මොගං පඤ්ඤා —පෙ— අනොත්තප්පං පඤ්ඤාති'ති? නගෙවං වතතබ්බෙ —පෙ— පරො පරස්ස චිත්තං පග්ගණ්හාති'ති? ආමන්තා. පරො පරස්ස අත්ථාය මග්ගං භාවෙති සතිපට්ඨානං භාවෙති —පෙ— බොජ්ඣංගං භාවෙති'ති? නගෙවං වතතබ්බෙ —පෙ— පරො පරස්ස චිත්තං පග්ගණ්හාති'ති? ආමන්තා. පරො පරස්ස අත්ථාය දුක්ඛං පරිජානාති —පෙ— මග්ගං භාවෙති'ති? නගෙවං වතතබ්බෙ —පෙ— පරො පරස්ස චිත්තං පග්ගණ්හාති'ති? ආමන්තා. අඤ්ඤා අඤ්ඤාස්ස කාරණො පරං කතං සුඛං දුක්ඛං අඤ්ඤා කාරොති අඤ්ඤා පටිසංවෙදෙති'ති? නගෙවං වතතබ්බෙ —පෙ—

3. පරො පරස්ස චිත්තං පග්ගණ්හාති'ති? ආමන්තා. තනු වුත්තං භගවතා “අත්තනා’ව කතං පාපං—පෙ—නාඤ්ඤා අඤ්ඤා විසොධයෙ’ති අතේ’වසුත්තනෙතා’ති? ආමන්තා. තෙන හි තවත්තබ්බං “පරො පරස්ස චිත්තං පග්ගණ්හාති'ති.

4. න වත්තබ්බං පරො පරස්ස චිත්තං පග්ගණ්හාති'ති? ආමන්තා. තනු අත්ථි බලප්පත්තා අත්ථි වසීභුතා'ති? ආමන්තා ගඤ්ඤි අත්ථි බලප්පත්තා අත්ථි වසීභුතා. තෙන වත රෙ වත්තබ්බෙ “පරො පරස්ස චිත්තං පග්ගණ්හාති'ති.

පග්ගණ කථා නිව්ඤ්ඤා.

16. 3. සුඛානුප්පාදන කථා.

1. පරො පරස්ස සුඛං අනුප්පදෙති'ති? ආමන්තා. පරො පරස්ස දුක්ඛං අනුප්පදෙති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— පරො පරස්ස දුක්ඛං න අනුප්පදෙති'ති? ආමන්තා පරො පරස්ස සුඛං න අනුප්පදෙති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

2. පරො පරස්ස සුඛං අනුප්පදෙති'ති? ආමන්තා. පරො පරස්ස අත්තනො සුඛං අනුප්පදෙති, අඤ්ඤාස්ස සුඛං අනුප්පදෙති, තස්ස සුඛං

අනුප්පදෙති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— පරො පරස්ස නෙවත්තනො න අඤ්ඤාසං න නස්ස සුඛං අනුප්පදෙති'ති? ආමන්තා. ගඤ්ඤි පරො පරස්ස නෙවත්තනො, න අඤ්ඤාසං, න නස්ස සුඛං අනුප්පදෙති. නො ච වත රෙ වත්තබ්බෙ —පරො පරස්ස සුඛං අනුප්පදෙති'ති. පරො පරස්ස සුඛං අනුප්පදෙති'ති? ආමන්තා. අඤ්ඤා අඤ්ඤාසං ඤාතො පරං ඤාතං සුඛං දුක්ඛං අඤ්ඤා කාරොති, අඤ්ඤා පටිසංවෙදති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

3. න වත්තබ්බෙ පරො පරස්ස සුඛං අනුප්පදෙති'ති? ආමන්තා. නනු ආයස්මා උද්ධි එතදවොච —බහුතං වත නො භගවා දුක්ඛධම්මානං අපහන්තා, බහුතං වත නො භගවා සුඛ ධම්මානං උපහන්තා, බහුතං වත නො භගවා අකුසලානං ධම්මානං අපහන්තා, බහුතං වත නො භගවා කුසලානං ධම්මානං උපහන්තා'ති. අනේව සුත්තනො'ති? ආමන්තා. තෙන හි “පරො පරස්ස සුඛං අනුප්පදෙති'ති.

සුඛානුප්පාදන කථා නිබ්බිතා.

16. 4. අධිග්ග මනසිකාර කථා.

1. අධිග්ග මනසිකරොති'ති? ආමන්තා. තෙන චිත්තෙන නං චිත්තං පජානාති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— තෙන චිත්තෙන නං චිත්තං පජානාති'ති? ආමන්තා. තෙන චිත්තෙන නං චිත්තං චිත්තං'ති පජානාති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— තෙන චිත්තෙන නං චිත්තං චිත්තං'ති පජානාති'ති? ආමන්තා. නං චිත්තං නස්ස චිත්තස්ස ආරම්භණං'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— නං චිත්තං නස්ස චිත්තස්ස ආරම්භණං'ති? ආමන්තා. තෙන එස්සෙන නං එස්සං චුසති. නාය වෙදනාය, නාය සඤ්ඤාය, නාය වෙහනාය, තෙන චිත්තෙන, තෙන චිත්තකෙන, තෙන විචාරෙන, නාය පිතියා, නාය සතියා, නාය පඤ්ඤාය නං පඤ්ඤං පජානාති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

2. අතීතං අතීතං'ති මනසිකරොතො අනාගතං අනාගතං'ති මනසිකරොති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අතීතං අතීතං'ති මනසිකරොතො අනාගතං අනාගතං'ති මනසිකරොති'ති? ආමන්තා. දවින්නං එස්සානං —පෙ— දවින්නං විත්තානං සමොධානං ගොති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අතීතං අතීතං'ති මනසිකරොතො පච්චුප්පන්නං පච්චුප්පන්නං'ති මනසිකරොති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අතීතං අතීතං'ති මනසිකරොතො පච්චුප්පන්නං පච්චුප්පන්නං'ති මනසිකරොති'ති? ආමන්තා. දවින්නං එස්සානං —පෙ— දවින්නං විත්තානං සමොධානං ගොති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අතීතං අතීතං'ති මනසිකරොතො අනාගතං අනාගතං'ති මනසිකරොති, පච්චුප්පන්නං පච්චුප්පන්නං'ති මනසිකරොති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ

—පෙ— අතීතං අතීතං'නි මහසිකරොනො අනාගතං අනාගතං'නි මහසිකරොති, පච්චුප්පන්නං පච්චුප්පන්නං'නි මහසිකරොති'ති? ආමන්තා. තිණ්ණං ඵසානං —පෙ— තිණ්ණං විත්තානං සමොධානං ගොති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

3. අනාගතං අනාගතං'නි මහසිකරොනො අතීතං අතීතං'නි මහසිකරොති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අනාගතං අනාගතං'නි මහසිකරොනො අතීතං අතීතං'නි මහසිකරොති'ති? ආමන්තා. ද්විත්තං ඵසානං —පෙ— ද්විත්තං විත්තානං සමොධානං ගොති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අනාගතං අනාගතං'නි මහසිකරොනො පච්චුප්පන්නං පච්චුප්පන්නං'නි මහසිකරොති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අනාගතං අනාගතං'නි මහසිකරොනො පච්චුප්පන්නං පච්චුප්පන්නං'නි මහසිකරොති'ති? ආමන්තා. ද්විත්තං ඵසානං —පෙ— ද්විත්තං විත්තානං සමොධානං ගොති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අනාගතං අනාගතං'නි මහසිකරොනො අතීතං අතීතං'නි මහසිකරොති, පච්චුප්පන්නං පච්චුප්පන්නං'නි මහසිකරොති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අනාගතං අනාගතං'නි මහසිකරොනො අතීතං අතීතං'නි මහසිකරොති, පච්චුප්පන්නං පච්චුප්පන්නං'නි මහසිකරොති'ති? ආමන්තා. තිණ්ණං ඵසානං —පෙ— තිණ්ණං විත්තානං සමොධානං ගොති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

4. පච්චුප්පන්නං පච්චුප්පන්නං'නි මහසිකරොනො අතීතං අතීතං'නි මහසිකරොති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— පච්චුප්පන්නං පච්චුප්පන්නං'නි [මහසිකරොනො අතීතං අතීතානි මහසිකරොති'ති?]¹ ආමන්තා. ද්විත්තං ඵසානං —පෙ— ද්විත්තං විත්තානං සමොධානං ගොති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— පච්චුප්පන්නං පච්චුප්පන්නං'නි මහසිකරොනො අනාගතං අනාගතං'නි මහසිකරොති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— පච්චුප්පන්නං පච්චුප්පන්නං'නි —පෙ— ආමන්තා. ද්විත්තං ඵසානං —පෙ— ද්විත්තං විත්තානං සමොධානං ගොති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— පච්චුප්පන්නං පච්චුප්පන්නං'නි මහසිකරොනො අතීතං අතීතං'නි මහසිකරොති, අනාගතං අනාගතං'නි මහසිකරොති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— පච්චුප්පන්නං පච්චුප්පන්නං'නි —පෙ— මහසිකරොති'ති? ආමන්තා. තිණ්ණං ඵසානං —පෙ— තිණ්ණං විත්තානං සමොධානං ගොති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

5. න වත්තබ්බං— “අධිගණ මහසිකරොති”ති? ආමන්තා. නනු චුත්තං භගවතා— “සබ්බෙ සංඛාරා අතිව්වා-² යද පඤ්ඤාය පසාති, අථ නිබ්බිද්දති දුක්ඛෙ — ඵස මග්ගො විසුද්ධියා. සබ්බෙ සංඛාරා දුක්ඛා³ — යද පඤ්ඤාය පසාති, අථ නිබ්බිද්දති දුක්ඛෙ — ඵස මග්ගො විසුද්ධියා.

සබෙබ් බමමා අනන්‍යා¹ — යද්‍ය පදෙසය පසුගිය,
 අථ නිබ්බිදාති දුකො — එස මහො විසුද්ධියා”ති.
 අනෙච සුභතනොති? ආමන්තා. තෙනති අභිගය්‍ය මනසිකරොති”ති.
 අභිගය්‍ය මනසිකාර කළා නිබ්බිතා.

16. 5. රූපං හෙතු’ති කළා.

1. රූපං හෙතු’ති? ආමන්තා. අලොභො හෙතු’ති? නහෙවං
 චත්තබ්බෙ — පෙ — අදෙසො හෙතු — පෙ — අමොහො හෙතු ලොභො
 හෙතු දෙසො හෙතු මොහො හෙතු’ති? නහෙවං චත්තබ්බෙ — පෙ — රූපං
 හෙතු’ති? ආමන්තා. සාරම්මණං අත්ථි නස්ස ආවට්ඨනා — පෙ — පණ්ඩි’ති?
 නහෙවං චත්තබ්බෙ — පෙ — නහු අකාරම්මණං නත්ථි නස්ස ආවට්ඨනා
 — පෙ — පණ්ඩි’ති? ආමන්තා. හඤ්ඤි අකාරම්මණං නත්ථි නස්ස ආවට්ඨනා
 — පෙ — පණ්ඩි. තො ච වත රෙ චත්තබ්බෙ “රූපං හෙතු”ති.

2. අලොභො හෙතු සාරම්මණො අත්ථි නස්ස ආවට්ඨනා — පෙ —
 පණ්ඩි’ති? ආමන්තා. රූපං හෙතු සාරම්මණං අත්ථි නස්ස ආවට්ඨනා
 — පෙ — පණ්ඩි’ති? නහෙවං චත්තබ්බෙ — පෙ — අදෙසො හෙතු අමොහො
 හෙතු ලොභො හෙතු දෙසො හෙතු මොහො හෙතු සාරම්මණො අත්ථි
 නස්ස ආවට්ඨනා — පෙ — පණ්ඩි’ති? ආමන්තා. රූපං හෙතු සාරම්මණං
 අත්ථි නස්ස ආවට්ඨනා — පෙ — පණ්ඩි’ති? නහෙවං චත්තබ්බෙ — පෙ —

3. රූපං හෙතු අකාරම්මණං? නත්ථි නස්ස ආවට්ඨනා — පෙ —
 පණ්ඩි’ති? ආමන්තා. අලොභො හෙතු අකාරම්මණො නත්ථි නස්ස
 ආවට්ඨනා — පෙ — පණ්ඩි’ති? නහෙවං චත්තබ්බෙ — පෙ — රූපං හෙතු
 අකාරම්මණං නත්ථි නස්ස ආවට්ඨනා — පෙ — පණ්ඩි’ති? ආමන්තා
 අදෙසො හෙතු අමොහො හෙතු ලොභො හෙතු දෙසො හෙතු මොහො
 හෙතු අකාරම්මණො නත්ථි නස්ස ආවට්ඨනා — පෙ — පණ්ඩි’ති? නහෙවං
 චත්තබ්බෙ — පෙ —

4. න චත්තබ්බෙ රූපං හෙතු’ති? ආමන්තා. නහු මහාභුතා උපාද්
 රූපානං උපාද්‍ය හෙතු’ති? ආමන්තා. හඤ්ඤි මහාභුතා උපාද් රූපානං
 උපාද්‍ය හෙතු. තෙන වත රෙ චත්තබ්බෙ — “රූපං හෙතු”ති.

රූපං හෙතු’ති කළා නිබ්බිතා

16. 6. සහෙතුකං’ති කළා.

1. රූපං සහෙතුකං’ති? ආමන්තා. අලොභ හෙතුකා’ති? නහෙවං
 චත්තබ්බෙ — පෙ — අදෙස හෙතුකා’ති — පෙ — අමොහ හෙතුකා’ති

1. අනන්‍යාති, - 9. සාරම්මණං - 9.

—පෙ— ලොභ හෙතුනා'ති —පෙ— දොස හෙතුනා'ති —පෙ— මොහ හෙතුනා'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— රූපං සහෙතුකා'ති? ආමන්තා, සාරම්මණං අත්ථි නස්ස ආවට්ඨනා —පෙ— පණ්ඩි'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— නනු අනාරම්මණං නත්ථි නස්ස ආවට්ඨනා —පෙ— පණ්ඩි'ති? ආමන්තා, ගඤ්චි අනාරම්මණං නත්ථි නස්ස ආවට්ඨනා—පෙ— පණ්ඩි නො ච වච රෙ වත්තබ්බෙ රූපං සහෙතුකා'ති.

2. අලොභො සහෙතුකො සාරම්මණො අත්ථි නස්ස ආවට්ඨනා —පෙ— පණ්ඩි'ති? ආමන්තා, රූපං සහෙතුකං සාරම්මණං අත්ථි නස්ස ආවට්ඨනා —පෙ—පණ්ඩි'ති? න හෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අද්දෙසො සහෙතුකො —පෙ— අමොහො සද්ධා විරියං සති සමාධි පඤ්ඤා ලොභො දොසො මොහො මානො දිට්ඨි විචිකිච්ඡා භිනං උද්ඛල්පං අභිරිකං අනොත්තප්පං සහෙතුකං සාරම්මණං අත්ථි නස්ස ආවට්ඨනා — පෙ— පණ්ඩි'ති? ආමන්තා, රූපං සහෙතුකං සාරම්මණං අත්ථි නස්ස ආවට්ඨනා — පෙ— පණ්ඩි'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

3. රූපං සහෙතුකං අනාරම්මණං නත්ථි නස්ස ආවට්ඨනා —පෙ— පණ්ඩි'ති? ආමන්තා, අලොභො සහෙතුකො අනාරම්මණො නත්ථි නස්ස ආවට්ඨනා —පෙ පණ්ඩි'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ—රූපං සහෙතුකං අනාරම්මණං නත්ථි නස්ස ආවට්ඨනා —පෙ— පණ්ඩි'ති? ආමන්තා, අද්දෙසො සහෙතුකො —පෙ— අනොත්තප්පං සහෙතුකං අනාරම්මණං නත්ථි නස්ස ආවට්ඨනා —පෙ— පණ්ඩි'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

4. න වත්තබ්බං රූපං සහෙතුකං'ති? ආමන්තා, නනු රූපං සප්පච්චයං'ති? ආමන්තා, ගඤ්චි රූපං සප්පච්චයං, නෙන වච රෙ වත්තබ්බෙ “රූපං සහෙතුකං”ති.

රූපං සහෙතුකං'ති කථා නිවසිතා.

16. 7. රූපං කුසලාකුසලං'ති කථා.

1. රූපං කුසලං'ති? ආමන්තා, සාරම්මණං අත්ථි නස්ස ආවට්ඨනා — පෙ— පණ්ඩි'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— නනු අනාරම්මණං නත්ථි නස්ස ආවට්ඨනා —පෙ— පණ්ඩි'ති? ආමන්තා, ගඤ්චි අනාරම්මණං නත්ථි නස්ස ආවට්ඨනා —පෙ— පණ්ඩි, නො ච වච රෙ වත්තබ්බෙ “රූපං කුසලං”ති.

2. අලොභො කුසලො සාරම්මණො අත්ථි නස්ස ආවට්ඨනා —පෙ— පණ්ඩි'ති? ආමන්තා, රූපං කුසලං සාරම්මණං අත්ථි නස්ස ආවට්ඨනා —පෙ— පණ්ඩි'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ—අද්දෙසො කුසලො—පෙ— අමොහො කුසලො —පෙ— සද්ධා විරියං සති සමාධි —පෙ— පඤ්ඤා

කුසලා සාරමමණං අත්ති නසං¹ ආවට්ඨනා —පෙ— පණ්ණිඨිති? ආමනනා. රූපං කුසලං සාරමමණං අත්ති නසං ආවට්ඨනා —පෙ— පණ්ණිඨිති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

3. රූපං කුසලං අනාරමමණං නත්ති නසං ආවට්ඨනා —පෙ— පණ්ණිඨිති? ආමනනා. අලොභො කුසලො අනාරමමණං නත්ති නසං ආවට්ඨනා —පෙ— පණ්ණිඨිති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— රූපං කුසලං අනාරමමණං නත්ති නසං ආවට්ඨනා —පෙ— පණ්ණිඨිති? ආමනනා. අද්දෙසො කුසලො —පෙ— පඤ්ඤා කුසලා අනාරමමණං නත්ති නසං¹ ආවට්ඨනා —පෙ— පණ්ණිඨිති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—

4. රූපං අකුසලංති? ආමනනා. සාරමමණං අත්ති නසං ආවට්ඨනා —පෙ— පණ්ණිඨිති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— නනු අනාරමමණං නත්ති නසං ආවට්ඨනා —පෙ— පණ්ණිඨිති? ආමනනා. භඤ්ඤා අනාරමමණං නත්ති නසං ආවට්ඨනා —පෙ— පණ්ණිඨිති නො ව වත රෙ වත්තබ්බෙ “රූපං අකුසලං”ති.

5. ලොභො අකුසලො සාරමමණං, අත්ති නසං ආවට්ඨනා —පෙ— පණ්ණිඨිති? ආමනනා. රූපං අකුසලං සාරමමණං අත්ති නසං ආවට්ඨනා —පෙ— පණ්ණිඨිති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—, ද්දෙසො මොහො මානො —පෙ— අනොත්තප්පං අකුසලං සාරමමණං, අත්ති නසං ආවට්ඨනා —පෙ— පණ්ණිඨිති? ආමනනා. රූපං අකුසලං සාරමමණං අත්ති නසං ආවට්ඨනා —පෙ— පණ්ණිඨිති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—

6. රූපං අකුසලං අනාරමමණං නත්ති නසං ආවට්ඨනා —පෙ— පණ්ණිඨිති? ආමනනා. ලොභො අකුසලො අනාරමමණං නත්ති නසං ආවට්ඨනා —පෙ— පණ්ණිඨිති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— රූපං අකුසලං අනාරමමණං, නත්ති නසං ආවට්ඨනා —පෙ— පණ්ණිඨිති? ආමනනා. ද්දෙසො මොහො —පෙ— අනොත්තප්පං අකුසලං අනාරමමණං නත්ති නසං ආවට්ඨනා —පෙ— පණ්ණිඨිති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

7. න වත්තබ්බෙ රූපං කුසලංපි අකුසලංපිති? ආමනනා. නනු කායකාමමං චචිකාමමං කුසලංපි අකුසලංපිති? ආමනනා. භඤ්ඤා කායකාමමං චචිකාමමං කුසලංපි අකුසලංපි, තෙන වත රෙ වත්තබ්බෙ — “රූපං කුසලංපි අකුසලංපි”ති.

රූපං කුසලං, කුසලං, ති කථා තිබ්බනා.

16. 8. රූපං විපාකොති කථා.

1. රූපං විපාකොති? ආමනනා. රූපං සුඛ වෙදනියං දුක්ඛ වෙදනියං අදුක්ඛමසුඛ වෙදනියං, සුඛාය වෙදනාය සම්පයුක්තං, දුක්ඛාය

වෙදනාය සම්පයුතං, අදුක්ඛමසුඛාය වෙදනාය සම්පයුතං, එසොන සම්පයුතං —පෙ— විතෙතන සම්පයුතං සාරම්මණං අත්ථි නස්ස ආවට්ඨනා —පෙ— පණ්ඩිති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— නනු න සුඛ වෙදනියං —පෙ— න දුක්ඛවෙදනියං —පෙ— අනාරම්මණං, තත්ථි නස්ස ආවට්ඨනා —පෙ— පණ්ඩිති? ආමන්තා. ගඤ්චි න සුඛ වෙදනියං —පෙ— න දුක්ඛ වෙදනියං —පෙ— අනාරම්මණං, තත්ථි නස්ස ආවට්ඨනා —පෙ— පණ්ඩි. නො ව වත රෙ වත්තබ්බෙ— “රූපං විපාකො'නි.

2. එසොන විපාකො එසොන සුඛවෙදනියො —පෙ— දුක්ඛ වෙදනියො —පෙ— සාරම්මණො අත්ථි නස්ස ආවට්ඨනා —පෙ— පණ්ඩිති? ආමන්තා. රූපං විපාකො රූපං සුඛවෙදනියං —පෙ— දුක්ඛවෙදනියං —පෙ— සාරම්මණං, අත්ථි නස්ස ආවට්ඨනා —පෙ— පණ්ඩිති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— රූපං විපාකො රූපං න සුඛ වෙදනියං —පෙ— න දුක්ඛවෙදනියං —පෙ— අනාරම්මණං, තත්ථි නස්ස ආවට්ඨනා —පෙ— පණ්ඩිති? ආමන්තා. එසොන විපාකො, එසොන න සුඛවෙදනියො —පෙ— න දුක්ඛවෙදනියො —පෙ— අනාරම්මණං, තත්ථි නස්ස ආවට්ඨනා —පෙ— පණ්ඩිති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

3. න වත්තබ්බං “රූපං විපාකො'නි? ආමන්තා. නනු කම්මස්ස කාමත්තා උප්පන්නා විත්ත වෙතසිකා ධම්මා විපාකො'නි? ආමන්තා. ගඤ්චි කම්මස්ස කාමත්තා උප්පන්නා විත්ත වෙතසිකා ධම්මා විපාකො. නෙත වත රෙ වත්තබ්බෙ— “කම්මස්ස කාමත්තා උප්පන්නං රූපං විපාකො'නි.

රූපං විපාකො'නි කථා නිවසිතා.

16. 9. රූපං රූපාවචරං රූපාවචරං'නි කථා.

1. අත්ථි රූපං රූපාවචරං'නි? ආමන්තා. සමාපතෙතසියං උප්පතෙතසියං දිට්ඨිධම්මසුඛවිහාරං සමාපතෙතසියෙන විතෙතන උප්පතෙතසියෙන විතෙතන දිට්ඨිධම්මසුඛවිහාරෙන විතෙතන සහගතං සහජාතං සංසර්ථං සම්පයුතං එකුප්පාදං එකතිරොධං එකවත්තං එකාරම්මණං'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— නනු න සමාපතෙතසියං න උප්පතෙතසියං න දිට්ඨිධම්මසුඛවිහාරං, න සමාපතෙතසියෙන විතෙතන න උප්පතෙතසියෙන විතෙතන න දිට්ඨිධම්ම සුඛවිහාරෙන විතෙතන සහගතං සහජාතං සංසර්ථං සම්පයුතං එකුප්පාදං එකතිරොධං එකවත්තං එකාරම්මණං'නි? ආමන්තා. ගඤ්චි න සමාපතෙතසියං න උප්පතෙතසියං න දිට්ඨිධම්ම සුඛවිහාරං න සමාපතෙතසියෙන විතෙතන —පෙ— එකාරම්මණං. නො ව වත රෙ වත්තබ්බෙ— “අත්ථි රූපං රූපාවචරං'නි.

2. අඤ්ච රූපං අරූපාවචරං'ති? ආමන්තා. සමාපනෙනසියං උප-
පනෙනසියං දිට්ඨි ධම්ම සුඛවිහාරං සමාපනෙනසියෙන විනේනන
උපපනෙනසියෙන විනේනන දිට්ඨි ධම්ම සුඛ විහාරෙන විනේනන සහගතං
සහජානං සංසට්ඨං සම්පසුත්තං එකුප්පාදං එකතිරොධං එකවඤ්ඤා
එකාරම්මණං'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— නනු න සමාපනෙනසියං
න උපපනෙනසියං න දිට්ඨිධම්මසුඛවිහාරං න සමාපනෙනසියෙන විනේනන
—පෙ— එකාරම්මණං'ති? ආමන්තා. ගඤ්චී න සමාපනෙනසියං න
උපපනෙනසියං —පෙ— එකවඤ්ඤා එකාරම්මණං. නො ව වන රෙ
වත්තබ්බෙ- “අඤ්ච රූපං අරූපාවචරං'ති

3. න වත්තබ්බං අඤ්ච රූපං රූපාවචරං, අඤ්ච රූපං අරූපාවචරං'ති?
ආමන්තා. නනු කාමාවචර කම්මස්ස කතන්තා රූපං කාමාවචරන්ති?
ආමන්තා. ගඤ්චී කාමාවචර කම්මස්ස කතන්තා රූපං කාමාවචරං.
තෙන වන රෙ වත්තබ්බෙ- “රූපාවචර කම්මස්ස කතන්තා රූපං රූපා-
වචරං අරූපාවචර කම්මස්ස කතන්තා රූපං අරූපාවචරං'ති.

රූපං රූපාවචරං, රූපාවචරං ති කථා නිවසිංසා.

16. 10. රූපරාගො රූපධාතු පරියාපනේනා අරූපරාගො අරූපධාතු පරියාපනේනා'ති කථා.

1. රූපරාගො රූපධාතු පරියාපනේනා'ති? ආමන්තා. සමාපනෙන
සියො උපපනෙනසියො දිට්ඨිධම්මසුඛවිහාරො සමාපනෙනසියෙන විනේනන
උපපනෙනසියෙන විනේනන දිට්ඨිධම්මසුඛවිහාරෙන විනේනන සහගතො
සහජානො සංසට්ඨො සම්පසුත්තො එකුප්පාදො එකතිරොධො එක
වඤ්ඤො එකාරම්මණො'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— නනු න සමා-
පනෙනසියො න උපපනෙනසියො න දිට්ඨිධම්මසුඛවිහාරො න සමා-
පනෙනසියෙන විනේනන —පෙ— එකවඤ්ඤො එකාරම්මණො'ති?
ආමන්තා. ගඤ්චී න සමාපනෙනසියො න උපපනෙනසියො න දිට්ඨි
ධම්ම සුඛවිහාරො න සමාපනෙනසියෙන විනේනන —පෙ— එකවඤ්ඤො
එකාරම්මණො, නො ව වන රෙ වත්තබ්බෙ- “රූපරාගො රූපධාතුපරියා-
පනේනා'ති.

2. රූපරාගො රූපධාතු පරියාපනේනා'ති? ආමන්තා. සද්දරාගො
සද්දධාතු පරියාපනේනා'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— රූපරාගො
රූපධාතු පරියාපනේනා'ති? ආමන්තා. ගඤ්චී රාගො —පෙ— රසරාගො
—පෙ— ථොට්ඨිබ්බරාගො ථොට්ඨිබ්බධාතු පරියාපනේනා'ති? නගෙවං
වත්තබ්බෙ —පෙ—.

3. සද්දරාගො න වත්තබ්බං සද්දධාතු පරියාපනේනා'ති? ආමන්තා.
රූපරාගො න වත්තබ්බං රූපධාතු පරියාපනේනා'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ
—පෙ— ගඤ්චී රාගො —පෙ— රසරාගො —පෙ— ථොට්ඨිබ්බරාගො න

වත්තබ්බං ථොට්ඨබ්බධාතු පරියාපනේනා'ති? ආමන්තා. රූපරාගො න වත්තබ්බං රූපධාතුපරියාපනේනා'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ -පෙ-.

4. අරූපරාගො අරූපධාතු පරියාපනේනා'ති? ආමන්තා. [අරූප රාගො න වත්තබ්බං අරූපධාතු පරියාපනේනා'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ -පෙ- අරූපරාගො අරූපධාතු පරියාපනේනා'ති? ආමන්තා.¹] සමා පනෙනසියො උපපනෙනසියො දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරො සමාපනෙනසියෙන විනේතන උපපනෙනසියෙන විනේතන දිට්ඨධම්ම සුඛවිහාරෙත විනේතන සහගතො සහජානො සංසට්ඨො සම්පයුතො ඵකුප්පාදො ඵකතිරොධො ඵකවඤ්ඤා ඵකාරම්මණො'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ -පෙ- නනු න සමාපනෙනසියො න උපපනෙනසියො න දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරො න සමාපනෙනසියෙන විනේතන -පෙ- ඵකවඤ්ඤා ඵකාරම්මණො'ති? ආමන්තා. හඤ්චි න සමාපනෙනසියො න උපපනෙනසියො න දිට්ඨධම්ම සුඛවිහාරො න සමාපනෙනසියෙන විනේතන න උපපනෙනසියෙන විනේතන න දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරෙත විනේතන සහගතො සහජානො සංසට්ඨො සම්පයුතො ඵකුප්පාදො ඵකතිරොධො ඵකවඤ්ඤා ඵකාරම්මණො. තො ව වත රෙ වත්තබ්බෙ "අරූප රාගො අරූපධාතු පරියාපනේනා"ති?

5. අරූපරාගො අරූපධාතු පරියාපනේනා'ති? ආමන්තා. සද්දරාගො සද්දධාතු පරියාපනේනා'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ -පෙ- අරූපරාගො අරූපධාතු පරියාපනේනා'ති? ආමන්තා. ගඤ්චරාගො -පෙ- රසරාගො -පෙ- ථොට්ඨබ්බරාගො ථොට්ඨබ්බධාතු පරියාපනේනා'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ -පෙ-.

6. සද්දරාගො න වත්තබ්බං සද්දධාතු පරියාපනේනා'ති? ආමන්තා. අරූපරාගො න වත්තබ්බං අරූපධාතු පරියාපනේනා'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ -පෙ- ගඤ්චරාගො -පෙ- රසරාගො -පෙ- ථොට්ඨබ්බරාගො න වත්තබ්බං ථොට්ඨබ්බධාතු පරියාපනේනා'ති? ආමන්තා. අරූපරාගො න වත්තබ්බං අරූපධාතු පරියාපනේනා'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ -පෙ-.

7. න වත්තබ්බං රූපරාගො රූපධාතු පරියාපනේනා. අරූපරාගො අරූපධාතු පරියාපනේනා'ති? ආමන්තා. නනු කාමරාගො කාමධාතු පරියාපනේනා'ති? ආමන්තා. හඤ්චි කාමරාගො කාමධාතු පරියාපනේනා නෙත වත රෙ වත්තබ්බෙ "රූපරාගො රූපධාතු පරියාපනේනා අරූප රාගො අරූපධාතු පරියාපනේනා"ති. රූපරාගො රූපධාතු පරියාපනේනා අරූපරාගො අරූපධාතු පරියාපනේනා'ති.

රූපරාගො රූපධාතු පටිශාපනේනා අරූපරාගො අරූපධාතු පටිශාපනේනා'ති කථා තිට්ඨිතා.

සොළසමො වගගා තිට්ඨිතො.

තස්ස උද්දානං

විතත නිග්ගහො විතතපග්ගහො සුඛානුප්පදානං අබිගග්ග මතසිකාරො,
 රූපං ගෙභු රූපං සගෙභුකං රූපං කුසලංචි අකුසලංචි,
 රූපං විපාකො අනි රූපං රූපාවචරං අනි රූපං අරූපාවචරං,
 සබ්බෙ නිලෙසා කාමධාතු පරියාපනතා'නි.

සත්තරසමෝ වග්ගො

17. 1. අනි අරහතො පුඤ්ඤපචයෝ'නි කථා.

1. අනි අරහතො පුඤ්ඤපචයෝ'නි? ආමන්තා. අනි අරහතො
 අපුඤ්ඤපචයෝ'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— නනි අරහතො
 අපුඤ්ඤපචයෝ'නි? ආමන්තා. නනි අරහතො පුඤ්ඤපචයෝ'නි?
 නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

2. අනි අරහතො පුඤ්ඤපචයෝ'නි? ආමන්තා. අරහා පුඤ්ඤාහි
 සංඛාරං අභිසංඛාරොති ආනෙඤ්ජාහිසංඛාරං අභිසංඛාරොති ගතිසංඛාරොති
 වත්තනිකං ¹කම්මංකරොති භවසංවත්තනිකං ¹කම්මං කරොති ඉස්සාරිය
 සංවත්තනිකං කම්මංකරොති. අභිපච්චසංචිත්තනිකං කම්මං කරොති
 මහාභොග සංවත්තනිකං කම්මංකරොති මහා පරිවාර සංවත්තනිකං ¹
 කම්මං කරොති දෙවසොභග්ග සංවත්තනිකං ¹කම්මං කරොති මුත්තසා
 සොභග්ග සංවත්තනිකං ¹කම්මං කරොති'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—

3. අනි අරහතො පුඤ්ඤපචයෝ'නි? ආමන්තා. අරහා ආචිතාති'නි?
 නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අරහා අපචිතාති'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ
 —පෙ— අරහා පජනති'නි. —පෙ— අරහා උපාදියති'නි —පෙ— අරහා
 විසිතෙති'නි —පෙ— අරහා උසසිතෙති'නි —පෙ— අරහා විට්ඨපෙති'නි
 —පෙ— අරහා සඤ්ඤපෙති'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— නනු අරහා
 තෙවාවිතාති න අපචිතාති අපචිතිතා සිතො'නි? ආමන්තා. හඤ්ඤි අරහා
 තෙවාවිතාති. තාපචිතාති අපචිතිතා සිතො තො ව වත රෙ වත්තබ්බෙ
 අනි අරහතො පුඤ්ඤපචයෝ'නි. නනු අරහා තෙව පජනති න උපා
 දියති පජනති සිතො තෙව විසිතෙති න උසසිතෙති විසිතෙති
 සිතො තෙව විට්ඨපෙති න සඤ්ඤපෙති විට්ඨපෙති සිතො'නි? ආමන්තා.
 හඤ්ඤි අරහා තෙව විට්ඨපෙති න සඤ්ඤපෙති විට්ඨපෙති සිතො. තො ව වත
 රෙ වත්තබ්බෙ “අනි අරහතො පුඤ්ඤපචයෝ'නි.

4. නනි අරහතො පුඤ්ඤපචයෝ'නි? ආමන්තා. අරහා දුකං
 දදෙය්‍යා'නි? ආමන්තා. හඤ්ඤි අරහා දුකං දදෙය්‍යා. තො ව වත රෙ
 වත්තබ්බෙ “නනි අරහතො පුඤ්ඤපචයෝ'නි අරහා විචරං දදෙය්‍යා

—පෙ— පිණ්ඩපානං දදෙය්‍ය සෙනාසනං දදෙය්‍ය ගිලානපච්චය හෙසජ්ජ පරිකාරං දදෙය්‍ය බාදනීයං දදෙය්‍ය හොජනීයං දදෙය්‍ය පාණීයං දදෙය්‍ය වෙනීයං චන්දෙය්‍ය වෙනියෙ මාලං ආරොපෙය්‍ය ගක්ඛං ආරොපෙය්‍ය විලෙපනං ආරොපෙය්‍ය—පෙ—වෙනියං අභිදකක්ඛණං කරෙය්‍යාති? ආමන්තා. හඤ්චි අරහා වෙනියං අභිදකක්ඛණං කරෙය්‍ය තො ච වත රෙ වත්තබ්බෙ “නජී අරහතො පුඤ්ඤපචයො”ති.

අජී අරහතො පුඤ්ඤපචයොති කථා නිවසිතා.

17. 2. නජී අරහතො අකාලමච්චුති කථා.

1. නජී අරහතො අකාලමච්චුති? ආමන්තා. නජී අරහන්ත ඝාතකොති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අජී අරහන්ත ඝාතකොති? ආමන්තා. අජී අරහතො අකාලමච්චුති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

2. නජී අරහතො අකාලමච්චුති? ආමන්තා. යො අරහන්තං ජීවිතා වොරොපෙති, සති ජීවිතෙ ජීවිතාවසෙසෙ ජීවිතා වොරොපෙති, අසති ජීවිතෙ ජීවිතාවසෙසෙ ජීවිතා වොරොපෙති, සති ජීවිතෙ ජීවිතාවසෙසෙ ජීවිතා වොරොපෙති. හඤ්චි සති ජීවිතෙ ජීවිතාවසෙසෙ ජීවිතා වොරොපෙති, තො ච වත රෙ වත්තබ්බෙ “නජී අරහතො අකාලමච්චුති. අසති ජීවිතෙ ජීවිතාවසෙසෙ ජීවිතා වොරොපෙති. නජී අරහන්ත ඝාතකොති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

3. නජී අරහතො අකාලමච්චුති? ආමන්තා. අරහතො කායෙ විසං න කමෙය්‍ය, සත්ථං න කමෙය්‍ය, අග්ගිං න කමෙය්‍යාති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— නනු අරහතො කායෙ විසං කමෙය්‍ය, සත්ථං කමෙය්‍ය, අග්ගිං කමෙය්‍යාති? ආමන්තා. හඤ්චි අරහතො කායෙ විසං කමෙය්‍ය, සත්ථං කමෙය්‍ය, අග්ගිං කමෙය්‍ය. තො ච වත රෙ වත්තබ්බෙ— “නජී අරහතො අකාලමච්චුති.

4. අරහතො කායෙ විසං න කමෙය්‍ය, සත්ථං න කමෙය්‍ය, අග්ගිං න කමෙය්‍යාති? ආමන්තා. නජී අරහන්ත ඝාතකොති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අජී අරහතො අකාලමච්චුති? ආමන්තා. නනු චුත්තං භගවතා “තා’හං භික්ඛවෙ සඤ්චිතතිකාතං කම්මාතං කතාතං උපචිතාතං අප්පට්ඨංවෙදිනා බ්‍යන්තිභාවං වදාමි, තං ච බො දිට්ඨංව ධම්මෙ උපපජ්ජෙ¹ වා අපරෙ වා පරියායෙති. අත්ථෙව පුත්තනන්තොති? ආමන්තා. තෙන හි “නජී අරහතො අකාලමච්චුති.

නජී අරහතො අකාලමච්චුති කථා නිවසිතා.

17. 3. සබ්බමිදං කම්මතො'ති කථා.

1. සබ්බමිදං¹ කම්මතො'ති? ආමන්තා. කම්මං'පි කම්මතො'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සබ්බමිදං කම්මතො'ති? ආමන්තා. සබ්බමිදං පුබ්බෙකාන හෙතු'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

2. සබ්බමිදං කම්මතො'ති? ආමන්තා. සබ්බමිදං කම්මවිපාකතො'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සබ්බමිදං කම්මවිපාකතො'ති? ආමන්තා. කම්මවිපාකතො පාණං හණ්ණෙය්‍යා'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—? පාණානිපාතො සඵලො'ති? ආමන්තා. කම්මවිපාකො සඵලො'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— කම්මවිපාකො අඵලො'ති? ආමන්තා. පාණානිපාතො අඵලො'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

3. කම්මවිපාකතො අදින්නං ආදියෙය්‍ය. —පෙ— මුසා හණ්ණෙය්‍ය, පිසුණං හණ්ණෙය්‍ය, ඵරුසං හණ්ණෙය්‍ය, සව්ථං පලපෙය්‍ය,² සසිං ඡ්ඤෙය්‍ය, නිලොපං හරෙය්‍ය, එකාගාරිකං කරෙය්‍ය, පරිපජේ තිට්ඨෙය්‍ය, පරදාරං ගච්ඡෙය්‍ය, ගාමිකානාකං කරෙය්‍ය, නිගමිකානාකං කරෙය්‍ය, කම්මවිපාකතො දුකං දදෙය්‍ය, චිවරං දදෙය්‍ය, පිණ්ඩපානං දදෙය්‍ය, සෙනාසනං දදෙය්‍ය, ගිලාන පච්චය හෙසජ්ජ පරික්කාරො දදෙය්‍යා'ති? ආමන්තා. ගිලාන පච්චය හෙසජ්ජ පරික්කාරො සඵලො'ති? ආමන්තා. කම්මවිපාකො සඵලො'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— කම්මවිපාකො අඵලො'ති? ආමන්තා. ගිලාන පච්චය හෙසජ්ජ පරික්කාරො අඵලො'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

4. න වත්තබ්බං “සබ්බමිදං කම්මතො”ති? ආමන්තා. නනු චුත්තං හගවතා:—

“කම්මතා වත්තති ලොකො — කම්මතා වත්තති පජා,
කම්ම නිබ්බිතා සත්තා — රථස්සා'ති'ව යායතො.

කම්මෙත කිත්තිං ලහතො පසංසං - කම්මෙත ජාතිං'ව
වදංව⁴ බ්බං,

තං කම්මං තාතාකරණං විදිතා - කස්මා වදෙ තත්ති

කම්මං'ති ලොකො'ති.

අතේව පුත්තනන්තො'ති? ආමන්තා. තෙන හි “සබ්බමිදං කම්මතො”ති.

සබ්බමිදං කම්මතො'ති කථා නිද්ධිතා.

17. 4. ඉන්ද්‍රිය බද්ධ කථා.

1. ඉන්ද්‍රිය බද්ධකොදු ව දුක්ඛං'ති? ආමන්තා. ඉන්ද්‍රිය බද්ධකොදු ව අනිවට්ඨං සංඛිතං පටිච්චසම්මුප්පන්නං බයධම්මං වයධම්මං විරාගධම්මං නිරෝධ ධම්මං විපරිණාමධම්මං'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— නනු

1. සබ්බං ඉදං-ඉ. 2. කම්ම විපාකතො පානං හණ්ණෙය්‍යා'ති? ආමන්තා.-ඉ.

3. සම්පප්පලපෙය්‍ය-ඉ. 4. වදං ව-ඉ. වට්ඨං ව-ඉ.

අනිත්‍යබද්ධං අනිච්චං සංඝිතං පටිච්චසමුප්පන්නං බැධමමං වයධමමං විරාගධමමං නිරෝධ ධමමං විපරිණාමධමමං'නි? ආමන්තා. හඤ්චි අනිත්‍යය බද්ධං අනිච්චං සංඝිතං පටිච්චසමුප්පන්නං බයධමමං වයධමමං විරාගධමමං නිරෝධ ධමමං විපරිණාමධමමං. නො ව වහ රෙ වත්තබ්බෙ "ඉත්‍යයබද්ධඤ්ඤෙව දුක්ඛං'නි.

2. අනිත්‍යබද්ධං අනිච්චං සංඝිතං පටිච්චසමුප්පන්නං —පෙ— විපරිණාමධමමං, හං ව දුක්ඛං'නි? ආමන්තා. ඉත්‍යයබද්ධං අනිච්චං සංඝිතං —පෙ— විපරිණාමධමමං, හං ව දුක්ඛං'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— ඉත්‍යයබද්ධං අනිච්චං සංඝිතං —පෙ— විපරිණාමධමමං, හං ව දුක්ඛං'නි? ආමන්තා. අනිත්‍යය බද්ධං අනිච්චං සංඝිතං —පෙ— විපරිණාමධමමං, හං ව දුක්ඛං'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

3. ඉත්‍යය බද්ධඤ්ඤෙව දුක්ඛං'නි? ආමන්තා. නනු "යදනිච්චං හං දුක්ඛං" වුත්තං භගවතා- අනිත්‍යය බද්ධං අනිච්චං'නි? ආමන්තා. හඤ්චි "යදනිච්චං හං දුක්ඛං" වුත්තං භගවතා, අනිත්‍යය බද්ධං අනිච්චං. නො ව වහ රෙ වත්තබ්බෙ "ඉත්‍යය බද්ධඤ්ඤෙව දුක්ඛං'නි.

4. න වත්තබ්බං ඉත්‍යයබද්ධඤ්ඤෙව දුක්ඛං'නි? ආමන්තා. යථා ඉත්‍යයබද්ධස්ස දුක්ඛස්ස පරිඤ්ඤාය භගවති බ්‍රහ්මචරියං වුස්සති එවමෙවං අනිත්‍යයබද්ධස්ස දුක්ඛස්ස පරිඤ්ඤාය භගවති බ්‍රහ්මචරියං වුස්සති'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— යථා අත්‍යයබද්ධං දුක්ඛං පරිඤ්ඤානං න පුත උප්පජ්ජති, එවමෙවං ඉනිත්‍යයබද්ධං දුක්ඛං පරිඤ්ඤානං න පුත උප්පජ්ජති'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— නෙන හි "ඉත්‍යයබද්ධඤ්ඤෙව දුක්ඛං'නි.

ඉත්‍යයබද්ධ කථා නිමිත්තා.

17. 5. ධර්මයා අරියමග්ගං'නි කථා.

1. ධර්මයා අරියමග්ගං අවසෙසා සංඝිතා දුක්ඛා'නි? ආමන්තා. දුක්ඛසමුදයො'පි දුක්ඛා'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— දුක්ඛසමුදයො'පි දුක්ඛා'නි? ආමන්තා. තිණෙව අරියසම්මානි'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— තිණෙව අරියසම්මානි'නි? ආමන්තා. නනු වත්තාරි අරියසම්මානි වුත්තාති භගවතා- "දුක්ඛං දුක්ඛසමුදයො දුක්ඛනිරෝධො දුක්ඛනිරෝධගාමිනි පටිපදා"නි? ආමන්තා. හඤ්චි වත්තාරි අරියසම්මානි වුත්තාති භගවතා- "දුක්ඛං දුක්ඛසමුදයො දුක්ඛනිරෝධො දුක්ඛනිරෝධගාමිනි පටිපදා. නො ව වහ රෙ වත්තබ්බෙ- "තිණෙව අරියසම්මානි"නි.

2. දුක්ඛසමුදයො'පි දුක්ඛා'නි? ආමන්තා. කෙනාදෙස්සා'නි? අනිච්චට්ඨානා'නි. අරියමග්ගො අනිච්චො'නි? ආමන්තා. අරියමග්ගො දුක්ඛා'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අරියමග්ගො අනිච්චො. සො ව න දුක්ඛා'නි? ආමන්තා. දුක්ඛසමුදයො අනිච්චො, සො ව න දුක්ඛා'නි?

තගෙවං වතතබ්බෙ —පෙ— උක්කසමුදයො අනිච්චො, සො ච උක්කොති? ආමන්තා. අරියමග්ගො අනිච්චො, සො ච උක්කොති? තගෙවං වතතබ්බෙ —පෙ—.

3. න වත්තබෙබ්බං ඔපෙඤා අරියමග්ගං අවසෙසං සංඛාරා දුක්ඛා'නි' ආමන්තා. නනු සං දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපදා'නි' ආමන්තා. හඤ්චි සං දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපදා. නෙත වත රෙ වත්තබෙබ්බං - "ඔපෙඤා අරියමග්ගං අවසෙසං සංඛාරා දුක්ඛා"නි.

සිංහලයා අප්‍රියමගනං'නි කප්පා හිටියිනා.

17. 6. න වනාබබං “සමෙසා දකඛණං
පටිගණහානී”ති කථා.

1. න වහනබබ සබෙසා දකබ්ණං පටිගගණගාති'ති? ආමනතා. නහු සබෙසා ආහුණෙයො පාහුණෙයො දකබ්ණෙයො අසුද් ලී කරණීයො අනුතතරං පුසුසුකෙබතතං ලොකස්ස'ති? ආමනතා. හසුද් සබෙසා ආහුණෙයො පාහුණෙයො දකබ්ණෙයො අසුද් ලීකරණීයො අනුතතරං පුසුසුකෙබතතං ලොකස්ස. තෙන වත රෙ වතනබබ සබෙසා දකබ්ණං පටිගගණගාති'ති.

2. න වතනබබං සඬෙසා දකඤ්ඤං පටිග්ගණ්හාති'ති? ආමන්තා. නත්තු වතනාරො පුරිසස්සගා අධිපුරිස පුග්ගලා දකඤ්ඤොයා චුතතා භගවතා'ති? ආමන්තා. හඤ්ඤි වතනාරො පුරිසස්සගා අධිපුරිසපුග්ගලා දකඤ්ඤොයා චුතතා භගවතා. තෙන වත රෙ වතනබබෙ "සඬෙසා දකඤ්ඤං පටිග්ගණ්හාති"ති.

3. න වතතබ්බං සඬෙඝා දක්ඛිණං පටිගගණතාති'ති? ආමන්තා. නනු අත්ථි කෙව් සඬ්ඝස්ස දුතං දෙනති'ති? ආමන්තා. හඤ්චි අත්ථි කෙව් සඬ්ඝස්ස දුතං දෙනති. තෙන වත රෙ වතතබ්බෙ "සඬෙඝා දක්ඛිණං පටිගගණතාති"ති. නනු අත්ථි කෙව් සඬ්ඝස්ස චිවරං දෙනති පිණ්ඩපාහං දෙනති සෙනාසනං දෙනති ගිලාන පච්චය හෙසඥ් පරිකබ්බාරං දෙනති බාදනීයං දෙනති භොජනීයං දෙනති —පෙ— පානීයං දෙනති'ති? ආමන්තා. හඤ්චි අත්ථි කෙව් සඬ්ඝස්ස චිවරං දෙනති පිණ්ඩපාහං දෙනති සෙනාසනං දෙනති ගිලානපච්චය හෙසඥ් පරිකබ්බාරං දෙනති, බාදනීයං දෙනති භොජනීයං දෙනති පානීයං දෙනති. තෙන වත රෙ වතතබ්බෙ "සඬෙඝා දක්ඛිණං පටිගගණතාති"ති.

4. න වතාවට සමෘද්ධි දැක්වීම පිළිගන්නා තීරණයක් ගන්නා බව ප්‍රකාශ කරනු ලබන බව පෙනේ.

ආහුති ජාතවෙදො ච - මහා මෙඝං ච මේදිනී,

සඳහන් සමාගි සමපනො - පරිගණකානි දකිණි'නි.

17. 7. න වතනබ්බං ‘සඬෙසා දකඛිණං විසොධෙති’ති කථා 323

අපේව සුත්තනොදා’ති? ආමන්තා. තෙන හි සඬෙසා දකඛිණං පටිගගණනාති’ති.

5. සඬෙසා දකඛිණං පටිගගණනාති’ති? ආමන්තා. මගො පටිගගණනාති ඵලං පටිගගණනාති’ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

න වතනබ්බං ‘සඬෙසා දකඛිණං පටිගගණනාති’ති
කථා නිවසිතා.

17. 7. න වතනබ්බං ‘සඬෙසා දකඛිණං විසොධෙති’ති කථා.

1. න වතනබ්බං සඬෙසා දකඛිණං විසොධෙති’ති? ආමන්තා. නනු සඬෙසා ආනුණේයො පානුණේයො දකඛිණේයො අසුල්ලිකරණීයො අනුත්තරං පුද්දකුකෙත්තං ලොකස්සා’ති? ආමන්තා. හසුළු සඬෙසා ආනුණේයො —පෙ— අනුත්තරං පුද්දකුකෙත්තං ලොකස්ස තෙන වත රෙ වත්තබ්බෙ ‘සඬෙසා දකඛිණං විසොධෙති’ති.

2. න වතනබ්බං සඬෙසා දකඛිණං විසොධෙති’ති? ආමන්තා. නනු වත්තාරො පුරිසසුගා අට්ඨපුරිසපුග්ගා දකඛිණේයො චුත්තා භගවතා ති? ආමන්තා. හසුළු වත්තාරො පුරිසසුගා අට්ඨපුරිසපුග්ගා දකඛිණේයො චුත්තා භගවතා තෙන වත රෙ වත්තබ්බෙ සඬෙසා දකඛිණං විසොධෙති’ති.

3. න වතනබ්බං සඬෙසා දකඛිණං විසොධෙති’ති? ආමන්තා. නනු අත්ථි කෙච්ඡි සඬස්ස දතං දතො දකඛිණං ආරාධෙන්නී’ති? ආමන්තා. හසුළු අත්ථි කෙච්ඡි සඬස්ස දතං දතො දකඛිණං ආරාධෙන්නී. තෙන වත රෙ වත්තබ්බෙ සඬෙසා දකඛිණං විසොධෙති’ති. නනු අත්ථි කෙච්ඡි සඬස්ස විවරං දතො —පෙ— පිණ්ඩපාහං දතො —පෙ— සෙත්තාසනං දතො —පෙ— හිලාතපච්චය නෙසල්පරිකාරං දතො —පෙ— බාදනීයං දතො —පෙ— හොජනීයං දතො —පෙ— පානීයං දතො දකඛිණං ආරාධෙන්නී’ති? ආමන්තා. හසුළු අත්ථි කෙච්ඡි සඬස්ස පානීයං දතො දකඛිණං ආරාධෙන්නී, තෙන වත රෙ වත්තබ්බෙ සඬෙසා දකඛිණං විසොධෙති’ති.

4. සඬෙසා දකඛිණං විසොධෙති’ති? ආමන්තා. මගො විසොධෙති ඵලං විසොධෙති’ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

න වතනබ්බං ‘සඬෙසා දකඛිණං විසොධෙති’ති
කථා නිවසිතා.

17. 8. න වතනබබං “සඬෙසා භුඤ්ජති”ති කථා.

1. න වතනබබං සඬෙසා භුඤ්ජති පිචති බාදති සායති’ති? ආමන්තා. නනු අඤ්ඤා භෙදි සඬෙසහතනාති කඬොනති උදෙස හතනාති කඬොනති යාගු පානාති කඬොනති’ති? ආමන්තා. හඤ්ඤා අඤ්ඤා භෙදි සඬෙසහතනාති කඬොනති උදෙසහතනාති කඬොනති යාගුපානාති කඬොනති හෙත වත රෙ වතනබබං ‘සඬෙසා භුඤ්ජති පිචති බාදති සායති’ති.

2. න වතනබබං සඬෙසා භුඤ්ජති පිචති බාදති සායති’ති? ආමන්තා. නනු වුත්තං භගවතා “ගණ්ඨොජනං පරංපරභොජනං අනිජිත්තභොජනං අනනිජිත්තභොජනං’ති? ආමන්තා. හඤ්ඤා වුත්තං භගවතා ගණ්ඨොජනං පරංපරභොජනං අනිජිත්තභොජනං අනනිජිත්ත භොජනං. හෙත වත රෙ වතනබබං “සඬෙසා භුඤ්ජති පිචති බාදති සායති’ති.

3. න වතනබබං සඬෙසා භුඤ්ජති පිචති බාදති සායති’ති? ආමන්තා. නනු අට්ඨපානාති වුත්තාති භගවතා අමිපානං ජලේපානං වොචපානං මොචපානං මධුපානං මුද්දිකපානං සාලකපානං ඵාලසකපානං’ති? ආමන්තා. හඤ්ඤා අට්ඨපානාති වුත්තාති භගවතා අමිපානං ජලේපානං වොචපානං මොචපානං මධුපානං මුද්දිකපානං සාලකපානං ඵාලසක පානං. හෙත වත රෙ වතනබබං සඬෙසා භුඤ්ජති පිචති බාදති සායති’ති.

4. සඬෙසා භුඤ්ජති පිචති බාදති සායති’ති? ආමන්තා. මග්ගො භුඤ්ජති පිචති බාදති සායති ඵලං භුඤ්ජති පිචති බාදති සායති’ති? නභෙවං වතනබබං —පෙ—

න වතනබබං “සඬෙසා භුඤ්ජති’ති” කථා නිවිතා.

17. 9. න වතනබබං “සඬෙසා දිනනං මහපඨලං”ති කථා.

1. න වතනබබං සඬෙසා දිනනං මහපඨලං’ති? ආමන්තා. නනු සඬෙසා ආනුණ්ණියො පානුණ්ණියො දකඛණ්ණියො අඤ්ඤාලිකරණ්ණියො අනුත්තරං පුඤ්ඤකෙබ්බතං ලොකස්සා”ති? ආමන්තා. හඤ්ඤා සඬෙසා ආනුණ්ණියො —පෙ— අනුත්තරං පුඤ්ඤකෙබ්බතං ලොකස්ස. හෙත වත රෙ වතනබබං— “සඬෙසා දිනනං මහපඨලං”ති.

2. න වතනබබං “සඬෙසා දිනනං මහපඨලං”ති? ආමන්තා. නනු වතනාරො පුරිසයුගා අට්ඨපුරිසපුග්ගො දකඛණ්ණියො වුත්තා භගවතා’ති? ආමන්තා. හඤ්ඤා වතනාරො පුරිසයුගා අට්ඨපුරිසපුග්ගො දකඛණ්ණියො වුත්තා භගවතා. හෙත වත රෙ වතනබබං— “සඬෙසා දිනනං මහපඨලං’ති.

17. 10. න වතනබ්බං “බුද්ධස්ස දිනනං මහපථලං”ති කථා 325

3. න වතනබ්බං “සඛස්ස දිනනං මහපථලං”ති? ආමන්තා. නනු වුත්තං භගවතා- “සඛෙස්ස ගොතමී දෙහි, සඛෙස්ස නෙ දිනෙන අහං වෙව පුජ්භො භවිස්සාමි, සඛෙස්ස වා”ති. අනෙව සුත්තනෙතා’ති? ආමන්තා. තෙන හි සඛස්ස දිනනං මහපථලං’ති.

4. න වතනබ්බං “සඛස්ස දිනනං මහපථලං”ති? ආමන්තා. නනු සකෙතා දෙව්නම්ඤෙ භගවන්තාං එතදවොච-

යජමානං මනුස්සානං - පුඤ්ඤ සෙබ්බාන¹ පාණ්ණං,
කරොතං ඔපචිතං² පුඤ්ඤං - කත් දිනනං මහපථලං’ති.
වත්තාරො ව පටිපන්නා - වත්තාරො ව එලෙ සීතා,
එස සඛෙස්ස උජ්ඣුතො - පඤ්ඤාසීල සමාතිතො.
යජමානං මනුස්සානං - පුඤ්ඤ සෙබ්බාන³ පාණ්ණං,
කරොතං ඔපචිතං² පුඤ්ඤං - සඛෙස්ස දිනනං මහපථලං’ති.
එසො හි සඛෙස්ස - විපුලො මහග්ගහො,
එසප්පමෙය්සා - උද්ධි’ව සාගරො.
එතෙහි සෙට්ඨා තරවීර සාවකා,⁴ -
පහඞ්කරා ධම්මං උදිරස්නති⁵.
තෙසං සුදින්නං සුත්තං සුසිට්ඨං -
යෙ සඛස්ස බුද්ධස්ස⁶ දදන්ති දානං.
සා දකඛිණා සඛස්සග්ගා පතිට්ඨිතා -
මහපථලා ලොකදිද්ධතා වණ්ණිතා.
එතාදිසං යඤ්ඤ මනුස්සරත්තා -
යෙ වෙදජාතා විහරන්ති ලොකෙ.
විතෙය්ස මචේර මලං⁷ සමුලං -
අනිඤ්ඤා සග්ග මුපෙන්නි ණානං”ති.

අනෙව සුත්තනෙතා’ති? ආමන්තා. තෙන හි “සඛස්ස දිනනං මහපථලං”ති.

න වතනබ්බං “සඛස්ස දිනනං මහපථලං”ති කථා නිබ්බිතා.

17. 10. න වතනබ්බං “බුද්ධස්ස දිනනං මහපථලං”ති කථා.

1. න වතනබ්බං බුද්ධස්ස දිනනං මහපථලං’ති? ආමන්තා. නනු භගවා ද්විපදානං අග්ගො, ද්විපදානං සෙට්ඨා, ද්විපදානං පමොකෙකා, ද්විපදානං උත්තමො, ද්විපදානං පචරො, අසමො අසමසමො අප්පට්ඨසමො

1. පුඤ්ඤ පෙබ්බාන-ඉ. 2. ඔපඨිකං-ඉ. 3. පුඤ්ඤපෙබ්බාන-ඉ. 4. එතෙහි සෙට්ඨානං විජිග්ගාවකා-ම. 5. පහඞ්කරා ධම්මං උදිරස්නති-ඉ. ධම්මා බුදිරස්නති-ම. 6. සඛස්ස උද්ධස්ස-ඉ. 7. මචේරං අල සමාලං-ඉ.

අප්පටිභාගො අප්පටිපුග්ගලො'ති? ආමන්තා. හඤ්චි හගවා දව්පදනං අග්ගො, දව්පදනං සෙට්ඨො, දව්පදනං පමොකෙබ්බො, දව්පදනං උත්තමො, දව්පදනං පචරො, අසමො අසමසමො අප්පටිසමො අප්පටිභාගො අප්පටි-පුග්ගලො. තෙන වත රෙ වත්තබ්බෙ— “බුද්ධස්ස දින්නං මහපථලං”ති.

2. න වත්තබ්බෙ බුද්ධස්ස දින්නං මහපථලං'ති? ආමන්තා. අත්ථි කෙව්¹ බුද්ධෙන සමසමො සිලෙන සමාධිනා පඤ්ඤායා'ති? නත්ථි. හඤ්චි නත්ථි කෙව්¹ බුද්ධෙන සමසමො සිලෙන සමාධිනා පඤ්ඤායා තෙන වත රෙ වත්තබ්බෙ— “බුද්ධස්ස දින්නං මහපථලං”ති.

3. න වත්තබ්බෙ බුද්ධස්ස දින්නං මහපථලං'ති? ආමන්තා. නනු චුත්තං හගවතා— “නඤ්චිමසමිං වා ලොකෙ පරසමිං වා පුත්ත බුද්ධෙන සෙට්ඨො ච සමො ච විජ්ජති, යමා'නුණේය්‍යානං² අග්ගතං ගතො පුඤ්ඤත්ථිකානං විපුලථලෙසීනං”ති. අත්ථෙව සුත්තන්තො'ති? ආමන්තා. ගෙන හි “බුද්ධස්ස දින්නං මහපථලං”ති.

න වත්තබ්බෙ “බුද්ධස්ස දින්නං මහපථලං”ති කථා නිවසිතා.

17. 11 දකඛිණො විසුද්ධි කථා.

1. දයකතො'ව දුතං විසුජ්ඣති, නො පටිග්ගාහකතො'ති? ආමන්තා. නනු අත්ථි කෙව් පටිග්ගාහකා ආනුණේය්‍යා පානුණේය්‍යා දකඛිණේය්‍යා අඤ්ඤාලිකරණීයා අනුත්තරං පුඤ්ඤකෙබ්බතං ලොකස්සා'ති? ආමන්තා. හඤ්චි අත්ථි කෙව් පටිග්ගාහකා ආනුණේය්‍යා පානුණේය්‍යා දකඛිණේය්‍යා අඤ්ඤාලිකරණීයා අනුත්තරං පුඤ්ඤකෙබ්බතං ලොකස්ස, නො ව වත රෙ වත්තබ්බෙ— “දයකතො'ව දුතං විසුජ්ඣති නො පටිග්ගාහකතො”ති.

2. දයකතො'ව දුතං විසුජ්ඣති, නො පටිග්ගාහකතො'ති? ආමන්තා. නනු වත්තාරො පුරිසස්සගා අට්ඨපුරිසපුග්ගලා දකඛිණේය්‍යා චුත්තා හගවතා'ති? ආමන්තා. හඤ්චි වත්තාරො පුරිසස්සගා අට්ඨපුරිස පුග්ගලා දකඛිණේය්‍යා චුත්තා හගවතා. නො ව වත රෙ වත්තබ්බෙ— “දයකතො'ව දුතං විසුජ්ඣති, නො පටිග්ගාහකතො”ති.

3. දයකතො'ව දුතං විසුජ්ඣති, නො පටිග්ගාහකතො'ති? ආමන්තා. නනු අත්ථි කෙව් සොවාපනෙත³ දුතං දත්වා දකඛිණං ආරාධෙනති'ති? ආමන්තා. හඤ්චි අත්ථි කෙව් සොවාපනෙත³ දුතං දත්වා දකඛිණං ආරාධෙනති, නො ව වත රෙ වත්තබ්බෙ— “දයකතො'ව දුතං විසුජ්ඣති, නො පටිග්ගාහකතො'ති. නනු අත්ථි කෙව් සකදගාමීස්ස

1. කොව්-ම. 2. යථා ආනුණේය්‍යානං-ම.

3. සොවාපනෙත-ඉ. සොවාපනතා-ම.

—පෙ— අනාගාමියෝ —පෙ— අරහතෝ දුතං දන්වා දකින්නෝ ආරා-
ධෙන්නී'ති? ආමන්තා හඤ්චි අපී කෙවි අරහතෝ දුතං දන්වා දකින්නෝ
ආරාධෙන්නී. තො ව වත රෙ වත්තබ්බෙ- “දයකතො'ව දුතං විසුජ්ඣති,
තො පටිග්ගාහකතො”ති.

4. පටිග්ගාහකතො'ව දුතං විසුජ්ඣති'ති? ආමන්තා. අඤ්ඤා
අඤ්ඤාසාරකො පරිකාමං සුඛදුක්ඛං අඤ්ඤා කාරොති, අඤ්ඤා
පටිසංවෙදෙති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ --පෙ— දයකතො'ව දුතං
විසුජ්ඣති, තො පටිග්ගාහකතො'ති? ආමන්තා. නනු චුත්තං හගවතා-
“වතස්සො බො ඉමා ආනඤ්ඤා දකින්නෝ විසුද්ධියො, කතමා වතස්සො?
අත්ථා'නඤ්ඤා දකින්නෝ පටිග්ගාහකතො විසුජ්ඣති තො දයකතො, අත්ථා'-
නඤ්ඤා දකින්නෝ දයකතො'වෙව විසුජ්ඣති, පටිග්ගාහකතො'ව. අත්ථා'-
නඤ්ඤා දකින්නෝ තෙ'ව දයකතො විසුජ්ඣති, තො පටිග්ගාහකතො.
ඉමා බො ආනඤ්ඤා වතස්සො දකින්නෝ විසුද්ධියො”ති අත්ථෙව සුත්ත-
න්තො'ති? ආමන්තා. තෙන හි න වත්තබ්බෙ- “දයකතො'ව දුතං
විසුජ්ඣති, තො පටිග්ගාහකතො”ති.

දකින්නෝ විසුද්ධි කථා නිවසිතා.

සත්තරසමො වග්ගො නිවසිතො.

තස්ස උද්දානං

අපී අරහතෝ පුඤ්ඤපචයො, තපී අරහතෝ අකාලමච්චු.
සබ්බමිදං කම්මතො ඉන්ද්‍රියබ්බකොද්දො'ව දුක්ඛං ඵපෙත්වා අරියමග්ගං,
අවසෙසා සම්බාරා දුක්ඛා, සබ්බො දකින්නෝ පටිග්ගාහකතො,
සබ්බො දකින්නෝ විසොධෙති, සබ්බො භුඤ්ජති පිචති බාදති සායති,
සබ්බස්ස දින්නං මහපථලං, අපී දුතං විසුද්ධියා'ති.

අට්ඨාරසමො වග්ගො

18. 1. මනුස්සලොක කථා.

1. න වත්තබ්බෙ “බුද්ධො හගවා මනුස්සලොකෙ අට්ඨාසී”ති?
ආමන්තා. නනු අපී බුද්ධචුත්තාති වෙතිස්සාති, ආරාම විහාර ගාම
නිගම තගරාති රට්ඨාති ජනපදාති'ති? ආමන්තා. හඤ්චි අපී බුද්ධ
චුත්තාති වෙතිස්සාති ආරාම විහාර ගාම නිගම තගරාති රට්ඨාති ජන-
පදාති. තෙන වත රෙ වත්තබ්බෙ- “බුද්ධො හගවා මනුස්සලොකෙ
අට්ඨාසී”ති.

2. න වත්තබ්බං බුද්ධො භගවා මනුස්සලොකෙ අට්ඨාසී'ති? ආමන්තා. නනු භගවා ලුඛිනියා ජාතො බොධියා මුලෙ අභිසම්බුද්ධො බාරාණසියං භගවතා ධම්මවක්කං පටිත්තනං වාපාලෙ චෙතියෙ ආයුසංඝාරො ඔස්සට්ඨො කුසිනාරායං භගවා පරිනිබ්බුතො'ති? ආමන්තා හඤ්චි භගවා ලුඛිනියා ජාතො —පෙ— කුසිනාරායං භගවා පරිනිබ්බුතො තෙන වත රෙ වත්තබ්බෙ බුද්ධො භගවා මනුස්සලොකෙ අට්ඨාසී'ති.

3. න වත්තබ්බං බුද්ධො භගවා මනුස්සලොකෙ අට්ඨාසී'ති? ආමන්තා. නනු චුත්තං භගවතා එකමිද්දහං භික්කුවෙ සමයං උක්කාට්ඨායං විහරාමි සුභග වතෙ සාලරාජමුලෙති, එකමිද්දහං භික්කුවෙ සමයං උරුවෙලායං විහරාමි අප්පාල නිග්ගාධෙ පඨමාභිසම්බුද්ධො'ති, එකමිද්දහං භික්කුවෙ සමයං රාජගහෙ විහරාමි වෙලුවතෙ කලඤ්ඤා නිවාපෙති, එකමිද්දහං භික්කුවෙ සමයං සාවත්ඨියං විහරාමි ජෙනවතෙ අනාඨ පිණ්ඩකස්ස ආරාමෙති, එකමිද්දහං භික්කුවෙ සමයං වෙසාලියං විහරාමි මහාවතෙ කුටාගාරසාලායං'ති අත්ථෙව සුත්තනන්තො'ති? ආමන්තා. තෙන හි බුද්ධො භගවා මනුස්සලොකෙ අට්ඨාසී'ති.

4. බුද්ධො භගවා මනුස්සලොකෙ අට්ඨාසී'ති? ආමන්තා. නනු භගවා ලොකෙ ජාතො ලොකෙ සම්බුද්ධො ලොකං අභිභුය්‍ය විහරති අනුපලික්ඛන්තො ලොකෙතා'ති? ආමන්තා. හඤ්චි භගවා ලොකෙ ජාතො ලොකෙ සම්බුද්ධො ලොකං අභිභුය්‍ය විහරති අනුපලික්ඛන්තො ලොකෙන. තො ව වත රෙ වත්තබ්බෙ බුද්ධො භගවා මනුස්සලොකෙ අට්ඨාසී'ති.

මනුස්සලොක කථා නිවසිතා.

18. 2. ධම්මදෙසනා කථා.

1. න වත්තබ්බං බුද්ධො භගවතා ධම්මො දෙසිතො'ති? ආමන්තා. කෙන දෙසිතො'ති? අභිනිමිමනෙ දෙසිතො'ති. අභිනිමිමනො ජිනො සත්ථා සම්මා සම්බුද්ධො සබ්බඤ්ඤා සබ්බදස්සාපි ධම්මසාමි ධම්මපටි සරණො'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

2. න වත්තබ්බං බුද්ධො භගවතා ධම්මො දෙසිතො'ති? ආමන්තා. කෙන දෙසිතො'ති? ආයසවතා ආනඤ්ඤා දෙසිතො'ති. ආයසමා ආනඤ්ඤා ජිනො සත්ථා සම්මාසම්බුද්ධො සබ්බඤ්ඤා සබ්බදස්සාපි ධම්මසාමි ධම්මපටිසරණො'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

3. න වත්තබ්බං බුද්ධො භගවතා ධම්මො දෙසිතො'ති? ආමන්තා. නනු චුත්තං භගවතා සංඛිත්තෙන'පි බො අහං සාරිපුත්ත ධම්මං දෙසෙය්‍යං විජාරෙත'පි බො අහං සාරිපුත්ත ධම්මං දෙසෙය්‍යං සංඛිත්ත විජාරෙත'පි බො අහං සාරිපුත්ත ධම්මං දෙසෙය්‍යං අඤ්ඤානාරො ව දුලලහා'ති අත්ථෙව සුත්තනන්තො'ති? ආමන්තා. තෙන හි බුද්ධො භගවතා ධම්මො දෙසිතො'ති.

4. න වහනබ්බං බුද්ධෙන භගවතා ධම්මො දෙසිතො'ති? ආමන්තා. නනු චුතතං භගවතා- 'අභිඤ්ඤායා'හං භික්ඛවෙ ධම්මං දෙසමි තො අනභිඤ්ඤාය, සන්තිදානා'හං භික්ඛවෙ ධම්මං දෙසෙමි තො අනිදානං, සප්පට්ඨාරියා'හං භික්ඛවෙ ධම්මං දෙසෙමි, තො අප්පට්ඨාරියං. යඤ්චස්ස මස්සං භික්ඛවෙ අභිඤ්ඤාය ධම්මං දෙසයතො තො අනභිඤ්ඤාය, සන්තිදානං ධම්මං දෙසයතො තො අනිදානං, සප්පට්ඨාරියං ධම්මං දෙසයතො තො අප්පට්ඨාරියං, ඤාණියො ඔවාදො ඤාණියා අනුසාසනී, අලං ච පත වො භික්ඛවෙ භුට්ඨියා අලං අත්තමනතාය, අලං සොමනස්සාය, සමමා සම්බුද්ධො භගවා සවාබ්සාහො ධම්මො සුප්පට්ඨනො සබ්බෙසා'ති ඉමස්මිං ච පත වෙය්‍යාකරණස්මිං හඤ්ඤමානෙ දසසහස්සිලොකධාතු අකමපිත්ථා'ති. අනෙව සුත්තනො'ති? ආමන්තා. තෙන හි "බුද්ධෙන භගවතා ධම්මො දෙසිතො"ති.

ධම්මදෙසනා කථා නිමිත්තා.

18. 3. කරුණා කථා.

1. තඤ්චි බුද්ධස්ස භගවතො කරුණා'ති? ආමන්තා. තඤ්චි බුද්ධස්ස භගවතො මෙත්තා'ති? තභෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— තඤ්චි බුද්ධස්ස භගවතො කරුණා'ති? ආමන්තා. තඤ්චි බුද්ධස්ස භගවතො මුද්දිතා —පෙ— උපෙක්ඛා'ති? තභෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

2. අඤ්චි බුද්ධස්ස භගවතො මෙත්තා'ති? ආමන්තා. අඤ්චි බුද්ධා භගවතො කරුණා'ති? තභෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අඤ්චි බුද්ධස්ස වතො මුද්දිතා —පෙ— උපෙක්ඛා'ති? ආමන්තා. අඤ්චි බුද්ධස්ස භගව කරුණා'ති? තභෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

3. තඤ්චි බුද්ධස්ස භගවතො කරුණා'ති? ආමන්තා. භග අකාරුණිකො'ති? තභෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— තනු භගවා කාරුණිකො ලොකනිතො ලොකානුකම්පකො ලොකත්ථරො'ති? ආමන්තා. හඤ්චි භගවා කාරුණිකො ලොකනිතො ලොකානුකම්පකො ලොකත්ථරො. තො ච වත රෙ වත්තබ්බෙ- "තඤ්චි බුද්ධස්ස භගවතො කරුණා'ති.

4. තඤ්චි බුද්ධස්ස භගවතො කරුණා'ති? ආමන්තා. තනු භගවා මහා කරුණා සමාපත්තිං සමාපජ්ජි'ති? ආමන්තා. හඤ්චි භගවා මහා කරුණා සමාපත්තිං සමාපජ්ජි, තො ච වත රෙ වත්තබ්බෙ- "තඤ්චි බුද්ධස්ස භගවතො කරුණා'ති.

5. අඤ්චි බුද්ධස්ස භගවතො කරුණා'ති? ආමන්තා. භගවා සරා-ගො'ති? තභෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— තෙන හි "තඤ්චි බුද්ධස්ස භගවතො කරුණා'ති.

කරුණා කථා නිමිත්තා.

18. 4. ගනිජාති කථා.

1. බුද්ධිය භගවතො උච්චාර පසාඨො අනිච්ඡ අඤ්ඤා ගනිජාතො අධිගණ්ඨාති'ති? ආමන්තා. භගවා ගනිභොජී'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— නනු භගවා ඔදන කුමාසං භුඤ්ජති'ති? ආමන්තා. හඤ්චි භගවා ඔදන කුමාසං භුඤ්ජති. තො ච වත රෙ වත්තබ්බෙ බුද්ධිය භගවතො උච්චාර පසාඨො අනිච්ඡ අඤ්ඤා ගනිජාතො අධිගණ්ඨාති'ති.

2. බුද්ධිය භගවතො උච්චාර පසාඨො අනිච්ඡ අඤ්ඤා ගනිජාතො අධිගණ්ඨාති'ති? ආමන්තා. අත්ථි කෙච්චි බුද්ධිය භගවතො උච්චාරපසාඨං න්‍යායන්ති විලිමෙපන්ති¹ උච්චාරෙන්ති පෙළාය පටිසාමෙන්ති කරණභාය නිකම්පෙන්ති ආපණේ පසාඨරෙන්ති. තෙන ච ගකේන ගනිකරණීයං කරොන්ති'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

ගනිජාති කථා නිවසිතා.

18. 5. ඵකමග්ග කථා.

1. ඵකෙන අරියමග්ගෙන වත්තාරි සාමඤ්ඤ ඵලාති සච්ඡි කරොති'ති? ආමන්තා. වතුන්තං ඵසාන්තං —පෙ— වතුන්තං සඤ්ඤානං සමොධානං භොති'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— ඵකෙන අරියමග්ගෙන වත්තාරි සාමඤ්ඤ ඵලාති සච්ඡිකරොති'ති? ආමන්තා. සොත්තා පත්තිමග්ගෙන්ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සකදගාමි —පෙ— අනාගාමි මග්ගෙන්ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— කාතමෙන මග්ගෙන්ති? අරහත්ත මග්ගෙන්ති. අරහත්තමග්ගෙන සක්කායද්ධිං විචිකිච්ඡං සීලබ්බතපරාමාසං ජහති'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අරහත්ත මග්ගෙන සක්කායද්ධිං විචිකිච්ඡං සීලබ්බතපරාමාසං ජහති'ති? ආමන්තා. නනු තිණ්ණං සඤ්ඤාජනානං පහානං සොත්තාපත්ති ඵලං ටුත්තං භගවතා'ති? ආමන්තා. හඤ්චි තිණ්ණං සඤ්ඤාජනානං පහානං සොත්තාපත්ති ඵලං ටුත්තං භගවතා. තො ච වත රෙ වත්තබ්බෙ “අරහත්ත මග්ගෙන සක්කායද්ධිං විචිකිච්ඡං සීලබ්බතපරාමාසං පජහති”ති.

2. අරහත්ත මග්ගෙන ඔලාරිකං කාමරාගං ඔලාරිකං බ්‍යාපාදං ජහති'ති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අරහත්ත මග්ගෙන ඔලාරිකං කාමරාගං ඔලාරිකං ව්‍යාපාදං ජහති'ති? ආමන්තා. නනු කාමරාගබ්‍යාපාදනං තනුභාවං සකදගාමි ඵලං ටුත්තං භගවතා'ති? ආමන්තා. හඤ්චි කාමරාගබ්‍යාපාදනං තනුභාවං සකදගාමි ඵලං ටුත්තං භගවතා, තො ච වත රෙ වත්තබ්බෙ “අරහත්ත මග්ගෙන ඔලාරිකං කාමරාගං ඔලාරිකං බ්‍යාපාදං ජහති”ති.

3. අරහත්ත මගෙන අනුසහගතං කාමරාගං අනුසහගතං ව්‍යාපාදං ජගති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අරහත්ත මගෙන අනුසහගතං කාමරාගං අනුසහගතං ව්‍යාපාදං ජගති'ති? ආමන්තා. නනු කාමරාගබ්‍යාපාදනං අනවසෙසප්පයානං අනාගාමී ඵලං වුත්තං භගවතා'ති? ආමන්තා. හඤ්චි කාමරාගබ්‍යාපාදනං අනවසෙසප්පයානං අනාගාමී ඵලං වුත්තං භගවතා. නො ව වහ රෙ වත්තබ්බෙ අරහත්ත මගෙන අනුසහගතං කාමරාගං අනුසහගතං ව්‍යාපාදං ජගති'ති.

4. න වත්තබ්බං ඵකෙන අරියමග්ගෙන වත්තාරි සාමඤ්ඤ ඵලාති සව්ඡිකාරොති'ති? ආමන්තා. භගවතා සොත්තාපනති මග්ගො භාවිතො'ති? ආමන්තා. භගවා සොත්තාපනොති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— භගවතා සකදගාමී —පෙ— අනාගාමී මග්ගො භාවිතො'ති? ආමන්තා. භගවා අනාගාමී'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

5. භගවා ඵකෙන අරියමග්ගෙන වත්තාරිසාමඤ්ඤ ඵලාති සව්ඡිකාරොති, සාවකා වතුති අරියමග්ගෙති වත්තාරි සාමඤ්ඤ ඵලාති සව්ඡිකාරොත්ති'ති? ආමන්තා. සාවකා බුද්ධස්ස භගවතො අද්ධං දකඛිනති! අනාගිගතං අබ්ගච්ඡන්ති අසව්ඡිකතං සව්ඡිකාරොත්ති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ—.

ඵකමග්ගකථා නිවිතා.

18. 6. කෘත සංකල්පනී කථා.

1. කෘතා කෘතං සංකමති'ති? ආමන්තා. පඨමාකෘතා තත් කෘතං සංකමති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— කෘතා කෘතං සංකමති'ති? ආමන්තා. දුතියා කෘතා වතුත්තං කෘතං සංකමති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ—.

2. පඨමා කෘතා දුතියං කෘතං සංකමති'ති? ආමන්තා. යා පඨමස්ස කෘතස්ස උප්පාදය ආවට්ඨතා —පෙ— පණ්ඩි සාව දුතියස්ස කෘතස්ස උප්පාදය ආවට්ඨතා —පෙ— පණ්ඩි'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— පඨමාකෘතා දුතියඤ්ඤානං සංකමති'ති? න වත්තබ්බං යා පඨමස්ස කෘතස්ස උප්පාදය ආවට්ඨතා —පෙ— පණ්ඩි. සාව දුතියස්ස කෘතස්ස උප්පාදය ආවට්ඨතා —පෙ— පණ්ඩි'ති? ආමන්තා. දුතියං කෘතං අනාවට්ඨනාස්ස උප්පජ්ජති —පෙ— අප්පණ්දහනනාස්ස උප්පජ්ජති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

නනු දුතියං කෘතං ආවට්ඨනාස්ස උප්පජ්ජති. —පෙ— පණ්දහනනාස්ස උප්පජ්ජති'ති? ආමන්තා. හඤ්චි දුතියං කෘතං ආවට්ඨනාස්ස උප්පජ්ජති —පෙ— පණ්දහනනාස්ස උප්පජ්ජති. නො ව වහ රෙ වත්තබ්බෙ “පඨමාකෘතා දුතියං කෘතං සංකමති”ති.

3. පඨමාක්කානා දුතියං ක්කානං සංකමති'ති? ආමන්තා. පඨමං ක්කානං කාමෙ ආදිතවහො මනසිකරොහො උපපජ්ජති'ති? ආමන්තා. දුතියං ක්කානං කාමෙ ආදිතවහො මනසිකරොහො උපපජ්ජති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— පඨමං ක්කානං සම්මානකං සම්මාරං'ති? ආමන්තා. දුතියං ක්කානං සම්මානකං සම්මාරං'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— පඨමා ක්කානා දුතියං ක්කානං සංකමති'ති? ආමන්තා. නඤ්ඤෙව පඨමං ක්කානං නං දුතියං ක්කානං'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ—.

4. දුතියා ක්කානා තතියං ක්කානං සංකමති'ති? ආමන්තා. යා දුතියස්ස ක්කානස්ස උපපාදය ආවට්ඨනා —පෙ— පණ්ඩි. සාව තතියස්ස ක්කානස්ස උපපාදය ආවට්ඨනා —පෙ— පණ්ඩි'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— දුතියා ක්කානා තතියං ක්කානං සංකමති'ති? න වත්තබ්බං යා දුතියස්ස ක්කානස්ස උපපාදය ආවට්ඨනා —පෙ— පණ්ඩි. සාව තතියස්ස ක්කානස්ස උපපාදය ආවට්ඨනා —පෙ— පණ්ඩි'ති? ආමන්තා. තතියං ක්කානං අනාවට්ඨනස්ස උපපජ්ජති —පෙ— අපණ්දගන්තස්ස උපපජ්ජති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— නනු තතියං ක්කානං ආවට්ඨනස්ස උපපජ්ජති —පෙ— පණ්දගන්තස්ස උපපජ්ජති'ති? ආමන්තා. ගඤ්ඤි තතියං ක්කානං ආවට්ඨනස්ස උපපජ්ජති —පෙ— පණ්දගන්තස්ස උපපජ්ජති. නො ව වහ රෙ වත්තබ්බෙ “දුතියාක්කානා තතියං ක්කානං සංකමති'ති.

5. දුතියා ක්කානා තතියං ක්කානං සංකමති'ති? ආමන්තා. දුතියං ක්කානං විහක්ක විමාරෙ ආදිතවහො මනසිකරොහො උපපජ්ජති'ති? ආමන්තා. තතියං ක්කානං විහක්ක විමාරෙ ආදිතවහො මනසිකරොහො උපපජ්ජති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— දුතියං ක්කානං සප්පිතිකා'ති? ආමන්තා. තතියං ක්කානං සප්පිතිකා'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— දුතියා ක්කානා තතියං ක්කානං සංකමති'ති? ආමන්තා. නඤ්ඤෙව දුතියං ක්කානං නං තතියං ක්කානං'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—

6. තතියා ක්කානා චතුත්ථං ක්කානං සංකමති'ති? ආමන්තා. යා තතියස්ස ක්කානස්ස උපපාදය ආවට්ඨනා —පෙ— පණ්ඩි. සාව චතුත්ථස්ස ක්කානස්ස උපපාදය ආවට්ඨනා —පෙ— පණ්ඩි'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— තතියා ක්කානා චතුත්ථං ක්කානං සංකමති'ති න වත්තබ්බං යා තතියස්ස ක්කානස්ස උපපාදය ආවට්ඨනා —පෙ— පණ්ඩි. සාව චතුත්ථස්ස ක්කානස්ස උපපාදය ආවට්ඨනා —පෙ— පණ්ඩි'ති? ආමන්තා. චතුත්ථං ක්කානං අනාවට්ඨනස්ස උපපජ්ජති —පෙ— අපණ්දගන්තස්ස උපපජ්ජති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— නනු චතුත්ථං ක්කානං ආවට්ඨනස්ස උපපජ්ජති —පෙ— පණ්දගන්තස්ස උපපජ්ජති'ති? ආමන්තා. ගඤ්ඤි චතුත්ථං ක්කානං ආවට්ඨනස්ස උපපජ්ජති —පෙ— පණ්දගන්තස්ස උපපජ්ජති, නො ව වහ රෙ වත්තබ්බෙ “තතියා ක්කානා චතුත්ථං ක්කානං සංකමති'ති.

7. නතියා කොනා වතුප්‍රං කොනං සංකමති'ති? ආමන්තා. නතියං කොනං පිතිං¹ ආදිතවතො මතසිකරොතො උපපජ්ජති'ති? ආමන්තා. වතුප්‍රං කොනං පිතිං ආදිතවතො මතසිකරොතො උපපජ්ජති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— නතියං කොනං සුඛ සහගතං'ති? ආමන්තා. වතුප්‍රං කොනං සුඛසහගතං'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— නතියා කොනා වතුප්‍රං කොනං සංකමති'ති? ආමන්තා. නඤ්ඤෙව නතියං කොනං නං වතුප්‍රං කොනං'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

8. න වත්තබ්බං කොනා කොනං සංකමති'ති? ආමන්තා. නනු ටුත්තං භගවතා “ඉධ භික්කුවෙ භික්කු ටිට්ඨෙව භාමෙහි —පෙ— වතුප්‍රං කොනං උපසම්පජ්ජ විහරති”ති. අනෙව සුත්තනෙතො'ති? ආමන්තා. තෙන හි කොනා කොනං සංකමති'ති.

කොන ආමනනති කථා නිවසිතා.

18. 7. කොනනනරික කථා.

1. අජි කොනනනරිකා'ති? ආමන්තා. අජි එස්සනනරිකා—පෙ— අජි සඤ්ඤනනරිකා'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අජි කොනනනරිකා'ති? ආමන්තා. දුතියස්ස ව කොනස්ස තතියස්ස ව කොනස්ස අනතරෙ අජි කොනනනරිකා'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අජි කොනනනරිකා'ති? ආමන්තා. තතියස්ස ව කොනස්ස වතුප්‍රස්ස ව කොනස්ස අනතරෙ අජි කොනනනරිකා'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

2. දුතියස්ස ව කොනස්ස තතියස්ස ව කොනස්ස අනතරෙ නජි කොනනනරිකා'ති? ආමන්තා. හඤ්ඤි දුතියස්ස ව කොනස්ස තතියස්ස ව කොනස්ස අනතරෙ නජි කොනනනරිකා, නො ව වත රෙ වත්තබ්බෙ— “අජි කොනනනරිකා”ති. තතියස්ස ව කොනස්ස වතුප්‍රස්ස ව කොනස්ස අනතරෙ නජි කොනනනරිකා'ති? ආමන්තා. හඤ්ඤි තතියස්ස ව කොනස්ස වතුප්‍රස්ස ව කොනස්ස අනතරෙ නජි කොනනනරිකා, නො ව වත රෙ වත්තබ්බෙ— “අජි කොනනනරිකා”ති.

3. පඨමස්ස ව කොනස්ස දුතියස්ස ව කොනස්ස අනතරෙ අජි කොනනනරිකා'ති? ආමන්තා. දුතියස්ස ව කොනස්ස තතියස්ස ව කොනස්ස අනතරෙ අජි කොනනනරිකා'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— පඨමස්ස ව කොනස්ස දුතියස්ස ව කොනස්ස අනතරෙ අජි කොනනනරිකා'ති? ආමන්තා. තතියස්ස ව කොනස්ස වතුප්‍රස්ස ව කොනස්ස අනතරෙ අජි කොනනනරිකා'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

4. දුතියස්ස ව කොනස්ස තතියස්ස ව කොනස්ස අනතරෙ නජි කොනනනරිකා'ති? ආමන්තා. පඨමස්ස ව කොනස්ස දුතියස්ස ව කොනස්ස

අනාරො නඤ්චි කුසනන්තරිකා'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— නති-
 යස්ස ච කුසනස්ස චතුස්සස්ස ච කුසනස්ස අනාරො නඤ්චි කුසනන්තරි-
 කා'ති? ආමන්තා. පස්මස්ස ච කුසනස්ස දුතියස්ස ච කුසනස්ස අනාරො
 නඤ්චි කුසනන්තරිකා'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

5. අවිතකෙකා විචාරමත්තො සමාධි කුසනන්තරිකා'ති? ආමන්තා.
 සවිතකෙකා සවිචාරො සමාධි කුසනන්තරිකා'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ
 —පෙ— අවිතකෙකා විචාරමත්තො සමාධි කුසනන්තරිකා'ති? ආමන්තා.
 අවිතකෙකා අවිචාරො සමාධි කුසනන්තරිකා'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ
 —පෙ—.

6. සවිතකෙකා සවිචාරො සමාධි න කුසනන්තරිකා'ති? ආමන්තා.
 අවිතකෙකා විචාරමත්තො සමාධි, න කුසනන්තරිකා'ති? නගෙවං
 වත්තබ්බෙ —පෙ— අවිතකෙකා අවිචාරො සමාධි න කුසනන්තරිකා'ති?
 ආමන්තා. අවිතකෙකා විචාරමත්තො සමාධි න කුසනන්තරිකා'ති?
 නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

7. ද්විත්තං කුසනානං පට්ටපන්නානං අනාරො¹ අවිතකෙකා විචාර-
 මත්තො සමාධි'ති? ආමන්තා. නනු අවිතකෙක විචාරමත්තො සමාධිවග්ගි
 වත්තමානෙ පස්මං කුසනං තිරුඤ්ඤං, දුතියං කුසනං පට්ටපන්නං'ති?²
 ආමන්තා. හඤ්ඤි අවිතකෙක විචාරමත්තො සමාධිවග්ගි වත්තමානෙ පස්මං
 කුසනං තිරුඤ්ඤං, දුතියං කුසනං පට්ටපන්නං³. තො ච වත රෙ වත්තබ්බෙ
 “ද්විත්තං කුසනානං පට්ටපන්නානං⁴ අනාරො අවිතකෙකා විචාරමත්තො
 [සමාධි කුසනන්තරිකා'ති⁴]

8. අවිතකෙකා විචාරමත්තො සමාධි න කුසනන්තරිකා'ති?
 ආමන්තා. අවිතකෙකා විචාරමත්තො සමාධි පස්මං කුසනං —පෙ—
 දුතියං කුසනං —පෙ— නතියං කුසනං —පෙ— චතුස්සං කුසනං'ති?
 නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— තෙන හි “අවිතකෙකා විචාරමත්තො සමාධි
 කුසනන්තරිකා”ති.

9. අවිතකෙකා විචාරමත්තො සමාධි කුසනන්තරිකා'ති? ආමන්තා.
 නනු නයො සමාධි චුත්තා භගවතා— “සවිතකෙකා සවිචාරො සමාධි,
 අවිතකෙකා විචාරමත්තො සමාධි, අවිතකෙකා අවිචාරො සමාධි'ති?
 ආමන්තා. හඤ්ඤි නයො සමාධි චුත්තා භගවතා සවිතකෙකා —පෙ—
 අවිචාරො සමාධි, තො ච වත රෙ වත්තබ්බෙ— “අවිතකෙකා විචාරමත්තො
 සමාධි කුසනන්තරිකා”ති.

කුසනන්තරිකා කථා නිවර්තනං.

1. පට්ටපන්නානං - සී - පට්ටපන්නානමත්තරො-ම.

2. අනුපන්නං - ඉ. පට්ටපන්නං - ම. 3. පට්ටපන්නානං - ම.

4. සමාධි නි - ඉ. කුසනන්තරිකා'ති - ඉ. උතුනං.

18. 8. සද්දං සුණාති'ති කථා.

1. සමාපනේන සද්දං සුණාති'ති? ආමන්තා. සමාපනේන චක්ඛුතා රූපං පසස්සති —පෙ— සොනෙන —පෙ— ඝානෙන —පෙ— ජ්වනාය —පෙ— කායෙන ථොට්ඨබ්බං පුසති'ති? නගෙවං චත්තබ්බෙ —පෙ— සමාපනේන සද්දං සුණාති'ති? ආමන්තා. සොනවිඤ්ඤාණ සමඬ්ඪි සමාපනේන'ති? නගෙවං චත්තබ්බෙ —පෙ— තනු සමාධි මනෝ විඤ්ඤාණ සමඬ්ඪිස්සා'ති? ආමන්තා. ගඤ්චි සමාධි මනෝ විඤ්ඤාණ සමඬ්ඪිස්සා, නෝ ච චත රෙ චත්තබ්බෙ— “සමාපනේන සද්දං සුණාති”ති.

2. සමාධි මනෝවිඤ්ඤාණ සමඬ්ඪිස්ස සොනවිඤ්ඤාණ සමඬ්ඪි සද්දං සුණාති'ති? ආමන්තා. ගඤ්චි සමාධි මනෝවිඤ්ඤාණ සමඬ්ඪිස්ස සොනවිඤ්ඤාණ සමඬ්ඪි සද්දං සුණාති. නෝ ච චත රෙ චත්තබ්බෙ— “සමාපනේන සද්දං සුණාති'ති. සමාධි මනෝවිඤ්ඤාණ සමඬ්ඪිස්ස සොනවිඤ්ඤාණ සමඬ්ඪි සද්දං සුණාති'ති? ආමන්තා. ද්විත්තං ඵස්සානං —පෙ— ද්විත්තං චිත්තානං සමොධානං ගොති'ති? නගෙවං චත්තබ්බෙ —පෙ—.

3. න චත්තබ්බං සමාපනේන සද්දං සුණාති'ති? ආමන්තා. තනු පඨමස්ස ඤානස්ස සද්දෙ කණ්ටකෝ වුත්තෝ භගවතා'ති? ආමන්තා. ගඤ්චි පඨමස්ස ඤානස්ස සද්දෙ කණ්ටකෝ වුත්තෝ භගවතා. තෙන චත රෙ චත්තබ්බෙ— “සමාපනේන සද්දං සුණාති”ති. පඨමස්ස ඤානස්ස සද්දෙ කණ්ටකෝ වුත්තෝ භගවතා'ති. සමාපනේන සද්දං සුණාති'ති? ආමන්තා. දුතියස්ස ඤානස්ස විතකෙකා විචාරො කණ්ටකෝ වුත්තෝ භගවතා. අඤ්චි තස්ස විතකක විචාරා'ති? නගෙවං චත්තබ්බෙ —පෙ— පඨමස්ස ඤානස්ස සද්දෙ කණ්ටකෝ වුත්තෝ භගවතා'ති. සමාපනේන සද්දං සුණාති'ති? ආමන්තා.

තතියස්ස ඤානස්ස පීති කණ්ටකෝ චතුත්ථස්ස ඤානස්ස අස්සාස පස්සාසෝ කණ්ටකෝ, ආකාසානඤ්චායගතං සමාපන්නස්ස රූපසඤ්ඤා කණ්ටකෝ, විඤ්ඤාණඤ්චායගතං සමාපන්නස්ස ආකාසානඤ්චායගත සඤ්ඤා කණ්ටකෝ, ආකිඤ්චඤ්ඤායගතං සමාපන්නස්ස විඤ්ඤාණඤ්චායගත සඤ්ඤා කණ්ටකෝ, තෙව සඤ්ඤා තාසඤ්ඤායගතං සමාපන්නස්ස ආකිඤ්චඤ්ඤායගත සඤ්ඤා කණ්ටකෝ, සඤ්ඤා වෙදසිත නිරෝධං සමාපන්නස්ස සඤ්ඤා ච වෙදනා ච කණ්ටකෝ, වුත්තෝ භගවතා “අඤ්චි තස්ස සඤ්ඤා ච වෙදනා වා”ති? නගෙවං චත්තබ්බෙ —පෙ—.

සද්දං සුණාති'ති කථා නිග්ගිතා.

18. 9. චක්ඛුතා රූපං පසස්සති'ති කථා.

1. චක්ඛුතා රූපං පසස්සති'ති? ආමන්තා. රූපෙන රූපං පසස්සති'ති? නගෙවං චත්තබ්බෙ —පෙ— රූපෙන රූපං පසස්සති'ති? ආමන්තා. රූපෙන

රූපං පටිච්ඡානාති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— රූපෙන රූපං පටිච්ඡානාති'ති? ආමන්තා. රූපං මනො විඤ්ඤාණං'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

2. චක්‍රත්‍රා රූපං පස්සති'ති? ආමන්තා. අත්ථි චක්‍රත්‍රස්ස ආවට්ඨනා —පෙ— පණ්ඩි'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— නනු නත්ථි චක්‍රත්‍රස්ස ආවට්ඨනා —පෙ— පණ්ඩි'ති? ආමන්තා. හඤ්චි නත්ථි චක්‍රත්‍රස්ස ආවට්ඨනා —පෙ— පණ්ඩි. නො ව චත රෙ වත්තබ්බෙ “චක්‍රත්‍රා රූපං පස්සති”ති.

3. සොතෙන සද්දං සුණ්ණාති'ති —පෙ— ඝාතෙන ගඤ්ඤං ඝායති'ති. —පෙ— ජ්වහාය රසං සායති'ති —පෙ— ඤායෙන ථොට්ඨබ්බං පුස්සති'ති? ආමන්තා. රූපෙන රූපං පුස්සති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— රූපෙන රූපං පුස්සති'ති? ආමන්තා. රූපෙන රූපං පටිච්ඡානාති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— රූපෙන රූපං පටිච්ඡානාති'ති? ආමන්තා. රූපං මනො විඤ්ඤාණං'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

4. ඤායෙන ථොට්ඨබ්බං පුස්සති'ති? ආමන්තා. අත්ථි ඤායස්ස ආවට්ඨනා —පෙ— පණ්ඩි'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— නනු නත්ථි ඤායස්ස ආවට්ඨනා —පෙ— පණ්ඩි'ති? ආමන්තා. හඤ්චි නත්ථි ඤායස්ස ආවට්ඨනා —පෙ— පණ්ඩි. නො ව චත රෙ වත්තබ්බෙ “ඤායෙන ථොට්ඨබ්බං පුස්සති”ති. —පෙ—.

5. න වත්තබ්බං “චක්‍රත්‍රා රූපං පස්සති. —පෙ— ඤායෙන ථොට්ඨබ්බං පුස්සති”ති? ආමන්තා. නනු චුත්තං භගවතා. “ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු චක්‍රත්‍රා රූපං පස්සති. —පෙ— ඤායෙන ථොට්ඨබ්බං පුස්සති'ති? අත්ථෙව සුත්තනන්තා'ති? ආමන්තා. තෙන හි “චක්‍රත්‍රා රූපං පස්සති. —පෙ— ඤායෙන ථොට්ඨබ්බං පුස්සති'ති.

චක්‍රත්‍රා රූපං පස්සති'ති කපා නිට්ඨිනා.

අට්ඨාරසමො වග්ගො නිට්ඨිතො.

තස්ස උද්දනං

බුද්ධො භගවා මනුස්සලොකෙ අට්ඨාසී, බුද්ධෙන භගවතා
ධම්මො දෙසිතො,

නත්ථි බුද්ධස්ස භගවතො කරුණා, බුද්ධස්ස භගවතො
උච්චාර පස්සාවො.

අතිවිස අඤ්ඤා ගඤ්ජානෙ අභිගණ්හාති. එකෙන
අරියමග්ගෙන චත්තාරිසාමඤ්ඤා-

ඵලාති සවජ්ඣාරොති, ඤානාඤානං සමකමති,
අත්ථි ඤානන්තාරිකා, අත්ථි

සමාපන්නො සද්දං සුණ්ණාති, චක්‍රත්‍රා රූපං පස්සති,
ඤායෙන ථොට්ඨබ්බං පුස්සති.

එකුනවිසතිමො වගෙහා

19. 1. කිලෙසෙ ජහති කථා.

1. අතීතෙ කිලෙසෙ ජහති'ති? ආමන්තා. නිරුඳ්ධා නිරොධෙති, විගහං විගමෙති, බිණං බෙසෙති, අත්ඛගතං අත්ඛගමෙති, අඛන්ධං-ගතං අඛන්ධමගමෙති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අතීතෙ කිලෙසෙ ජහති'ති? ආමන්තා. තනු අතීතං නිරුඳ්ධං'ති? ආමන්තා. ගඤ්චි අතීතං නිරුඳ්ධං, නො ව වත රෙ වත්තබ්බෙ—'අතීතෙ කිලෙසෙ ජහති'ති. අතීතෙ කිලෙසෙ ජහති'ති? ආමන්තා. තනු අතීතං තඤ්චි'ති? ආමන්තා. ගඤ්චි අතීතං තඤ්චි, නො ව වත රෙ වත්තබ්බෙ—'අතීතෙ කිලෙසෙ ජහති'ති.

2. අනාගතෙ කිලෙසෙ ජහති'ති? ආමන්තා. අජාතං අජනෙති, අසංඤ්ජාතං අසංඤ්ජනෙති, අනිබ්බන්තං අනිබ්බන්තෙති, අපාභුතුතං අපාභුතාවෙති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අනාගතෙ කිලෙසෙ ජහති'ති? ආමන්තා. තනු අනාගතං අජාතං'ති? ආමන්තා. ගඤ්චි අනාගතං අජාතං, නො ව වත රෙ වත්තබ්බෙ. අනාගතෙ කිලෙසෙ ජහති'ති. අනාගතෙ කිලෙසෙ ජහති'ති? ආමන්තා. තනු අනාගතං තඤ්චි'ති? ආමන්තා. ගඤ්චි අනාගතං තඤ්චි, නො ව වත රෙ වත්තබ්බෙ—'අනාගතෙ කිලෙසෙ ජහති'ති.

3. පච්චුප්පනෙ කිලෙසෙ ජහති'ති? ආමන්තා. රතෙහා රාගං ජහති, දුට්ඨො දොසං ජහති, මුල්ලො මොහං ජහති, කිලිට්ඨො කිලෙසෙ ජහති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— රාගෙන රාගං ජහති, දොසෙන දොසං ජහති, මොහෙන මොහං ජහති, කිලෙසෙහි කිලෙසෙ ජහති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— රාගො විත්තසම්පසුත්තො මග්ගො විත්තසම්පසුත්තො'ති? ආමන්තා. ද්විත්තං එස්සාතං —පෙ— ද්විත්තං විත්තාතං සමොධාතං හොති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— රාගො අකුසලො මග්ගො කුසලො'ති? ආමන්තා. කුසලා'කුසලා සාවඡ්ඡා'තවඡ්ඡා භික්ඛප්පණීහා කණ්ණ සුක්ඛ සප්පට්ඨාගා ධම්මා සම්මුඛිභාවා ආගච්ඡන්ති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— කුසලා'කුසලා සාවඡ්ඡා'තවඡ්ඡා භික්ඛප්පණීහා කණ්ණ සුක්ඛ සප්පට්ඨාගා ධම්මා සම්මුඛිභාවා ආගච්ඡන්ති'ති? ආමන්තා. තනු චුත්තං භගවතා— "වත්තාරමාති භික්ඛවෙ සුචිදුර විදුරාති, කාතමාති වත්තාරි? තහඤ්ච භික්ඛවෙ පඨවී ව, දදා පඨමං සුචිදුර විදුරං —පෙ— තස්මා "සතං ධම්මො අසබ්භි ආරභා"ති. අස්සෙව සුත්තනෙතො'ති? ආමන්තා. තෙන හි න වත්තබ්බං "කුසලා'කුසලා —පෙ— සම්මුඛිභාවං ආගච්ඡන්ති'ති.

4. න වත්තබ්බං අතීතෙ කිලෙසෙ ජහති, අනාගතෙ කිලෙසෙ ජහති, පච්චුප්පනෙ කිලෙසෙ ජහති'ති? ආමන්තා. තත්ථි කිලෙසෙ ජහති'ති? නගෙවං වත්තබ්බං —පෙ— තෙන සි- “අතීතෙ කිලෙසෙ ජහති, අනාගතෙ කිලෙසෙ ජහති, පච්චුප්පනෙ කිලෙසෙ ජහති”ති.

කිලෙස ජහන කථා නිවසිතා.

19. 2. සුඤ්ඤානා කථා.

1. සුඤ්ඤානා සංඛාරකකිං පරියාපන්නා'ති? ආමන්තා. අනිමිත්තං සංඛාරකකිං පරියාපන්නං'ති? නගෙවං වත්තබ්බං —පෙ— සුඤ්ඤානා සංඛාරකකිං පරියාපන්නා'ති? ආමන්තා. අප්පණ්ණිහො සංඛාරකකිං පරියාපන්නා'ති? නගෙවං වත්තබ්බං —පෙ—.

2. අනිමිත්තං න වත්තබ්බං සංඛාරකකිං පරියාපන්නං'ති? ආමන්තා. සුඤ්ඤානා න වත්තබ්බං සංඛාරකකිං පරියාපන්නා'ති? නගෙවං වත්තබ්බං —පෙ— අප්පණ්ණිහො න වත්තබ්බං සංඛාරකකිං පරියාපන්නා'ති? ආමන්තා. සුඤ්ඤානා න වත්තබ්බං සංඛාරකකිං පරියාපන්නා'ති? නගෙවං වත්තබ්බං —පෙ—.

3. සුඤ්ඤානා සංඛාරකකිං පරියාපන්නා'ති? ආමන්තා. සංඛාරකකිං න අනිවේවා න සංඛිතො න පටිච්චසමුප්පන්නො න ඛයධම්මො න වයධම්මො න විරාගධම්මො න නිරෝධධම්මො න විපරිණාමධම්මො'ති? නගෙවං වත්තබ්බං —පෙ— නානු සංඛාරකකිං අනිවේවා සංඛිතො පටිච්චසමුප්පන්නො ඛයධම්මො වයධම්මො විරාගධම්මො නිරෝධධම්මො විපරිණාමධම්මො'ති? ආමන්තා. ගඤ්චි සංඛාරකකිං අනිවේවා —පෙ— විපරිණාමධම්මො. තො ච වත රෙ වත්තබ්බං “සුඤ්ඤානා සංඛාරකකිං පරියාපන්නා”ති.

4. රූපකකිංසු සුඤ්ඤානා සංඛාරකකිං පරියාපන්නා'ති? ආමන්තා. සංඛාරකකිංසු සුඤ්ඤානා රූපකකිං පරියාපන්නා'ති? නගෙවං වත්තබ්බං —පෙ— වේදනා —පෙ— සංඤ්ඤා —පෙ— විඤ්ඤාණකකිංසු සුඤ්ඤානා සංඛාරකකිං පරියාපන්නා'ති? ආමන්තා. සංඛාරකකිංසු සුඤ්ඤානා විඤ්ඤාණකකිං පරියාපන්නා'ති? නගෙවං වත්තබ්බං —පෙ—.

5. සංඛාරකකිංසු සුඤ්ඤානා න වත්තබ්බං රූපකකිං පරියාපන්නා'ති? ආමන්තා. රූපකකිංසු සුඤ්ඤානා න වත්තබ්බං සංඛාරකකිං පරියාපන්නා'ති? නගෙවං වත්තබ්බං —පෙ— සංඛාරකකිංසු සුඤ්ඤානා න වත්තබ්බං වේදනා —පෙ— සංඤ්ඤා —පෙ— විඤ්ඤාණකකිං පරියාපන්නා'ති? ආමන්තා. විඤ්ඤාණකකිංසු සුඤ්ඤානා න වත්තබ්බං සංඛාරකකිං පරියාපන්නා'ති? නගෙවං වත්තබ්බං —පෙ—.

1. ජගත්තා'ති-ඉ.

6. න ව්‍යතබ්බං සුඤ්ඤානා සංකාරකකකි පරියාපනතා'ති? ආමන්තා. නනු චුත්තං භගවතා "සුඤ්ඤමිදං තිකකිවෙ සංකාරා අත්තෙන වා අත්තනියෙන වා'ති, අත්තෙව සුත්තනො'ති? ආමන්තා. තෙන හි සුඤ්ඤානා සංකාරකකකි පරියාපනතා'ති.

සුඤ්ඤානා කථා නිවසිතා.

19. 3. සාමඤ්ඤ ඵල කථා

1. සාමඤ්ඤ ඵලං අසංකිතං'ති? ආමන්තා. නිබ්බානං නාණං ලෙණං සරණං පරායනං අවුත්තං අමතං'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සාමඤ්ඤ ඵලං අසංකිතං නිබ්බානං අසංකිතං'ති? ආමන්තා. දො අසංකිතානි ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— දො අසංකිතානි'ති? ආමන්තා. දො නාණානි —පෙ— අනාරිකාචා ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

2. සාමඤ්ඤ ඵලං අසංකිතං'ති? ආමන්තා. සාමඤ්ඤං සංකිතං'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සාමඤ්ඤං අසංකිතං'ති? ආමන්තා. සාමඤ්ඤ ඵලං අසංකිතං'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

3. සොනාපනති ඵලං අසංකිතං'ති? ආමන්තා. සොනාපනති මග්ගො අසංකිතො'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සොනාපනති මග්ගො සංකිතො'ති? ආමන්තා. සොනාපනති ඵලං සංකිතං'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

4. සකදගාමි —පෙ— අනාගාමි —පෙ— අරහත්ත ඵලං අසංකිතං'ති? ආමන්තා. අරහත්ත මග්ගො අසංකිතො'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අරහත්ත මග්ගො සංකිතො'ති? ආමන්තා. අරහත්ත ඵලං සංකිතං'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

5. සොනාපනති ඵලං අසංකිතං, සකදගාමි —පෙ— අනාගාමි —පෙ— අරහත්ත ඵලං අසංකිතං, නිබ්බානං අසංකිතං'ති? ආමන්තා. පඤ්ච අසංකිතානි'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— පඤ්ච අසංකිතානි'ති? ආමන්තා. පඤ්ච නාණානි —පෙ— අනාරිකාචා'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

සාමඤ්ඤ ඵල කථා නිවසිතා.

19. 4. පහති කථා.

1. පහති අසංකිතං'ති? ආමන්තා. නිබ්බානං නාණං ලෙණං සරණං පරායනං අවුත්තං අමතං'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—

1. අසංකිතො'ති-ම. 2. අසංකිතානි-ම. 3. අසංකිතො'ති-ම.

පහති අසඬිතා නිබ්බානං අසඬිතං'ති? ආමන්තා. දො අසඬිතානි'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ -පෙ- දො අසඬිතානි'ති? ආමන්තා. දොවාණානි -පෙ- අන්තරිකාවා'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ -පෙ-.

2. විවරස්ස පහති අසඬිතා'ති? ආමන්තා. නිබ්බානං -පෙ- අමතං'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ -පෙ- විවරස්ස පහති අසඬිතා නිබ්බානං අසඬිතං'ති? ආමන්තා. දො අසඬිතානි'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ -පෙ- දො අසඬිතානි'ති? ආමන්තා. දොවාණානි -පෙ- අන්තරිකාවා'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ -පෙ-.

3. පිණ්ඩපාහස්ස -පෙ- සෙනාසනස්ස -පෙ- ගිලානපච්චය හෙසජ්ජ පරිකාරස්ස පහති අසඬිතා'ති? ආමන්තා. නිබ්බානං -පෙ- අවුච්චං අමතං'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ -පෙ- ගිලානපච්චය හෙසජ්ජ පරිකාරස්ස පහති අසඬිතා නිබ්බානං අසඬිතං'ති? ආමන්තා. දො අසඬිතානි'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ -පෙ- දො අසඬිතානි'ති? ආමන්තා. දො වාණානි -පෙ- අන්තරිකාවා'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ -පෙ-.

4. විවරස්ස පහති අසඬිතා -පෙ- පිණ්ඩපාහස්ස -පෙ- සෙනා සනස්ස -පෙ- ගිලානපච්චය හෙසජ්ජ පරිකාරස්ස පහති අසඬිතා, නිබ්බානං අසඬිතං'ති? ආමන්තා. පඤ්ච අසඬිතානි'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ -පෙ- පඤ්ච අසඬිතානි'ති? ආමන්තා. පඤ්චවාණානි -පෙ- අන්තරිකාවා'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ -පෙ-.

5. පඨමස්ස ඤානස්ස පහති අසඬිතා, ඵලං සබ්බං විජ්ඣාරොහබ්බං දුතියස්ස ඤානස්ස, තතියස්ස ඤානස්ස, චතුර්ථස්ස ඤානස්ස, ආකාසා- නඤ්චායනතස්ස, විඤ්ඤාණඤ්චායනතස්ස, ආනිඤ්චඤ්ඤායනතස්ස, තෙව සඤ්ඤා නාසඤ්ඤායනතස්ස -පෙ- සොවාපනතිමග්ගස්ස, සොවාපනති ඵලස්ස, සකදගාමි මග්ගස්ස, සකදගාමි ඵලස්ස, අනාගාමි මග්ගස්ස, අනාගාමි ඵලස්ස, අරහත්ත මග්ගස්ස, අරහත්ත ඵලස්ස පහති අසඬිතා'ති? ආමන්තා. නිබ්බානං -පෙ- අවුච්චං අමතං'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ -පෙ- අරහත්ත ඵලස්ස පහති අසඬිතා නිබ්බානං අසඬිතං'ති? ආමන්තා. දො අසඬිතානි'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ -පෙ- දො අසඬිතානි'ති? ආමන්තා. දො වාණානි -පෙ- අන්තරිකාවා'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ -පෙ-.

6. සොවාපනති මග්ගස්ස පහති අසඬිතා සොවාපනති ඵලස්ස පහති අසඬිතා -පෙ- අරහත්ත මග්ගස්ස පහති අසඬිතා, අරහත්ත ඵලස්ස පහති අසඬිතා, නිබ්බානං අසඬිතං'ති? ආමන්තා. නව අසඬිතානි'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ -පෙ- නව අසඬිතානි'ති? ආමන්තා. නව වාණානි -පෙ- අන්තරිකාවා'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ -පෙ-.

7. න වත්තබ්බං පනති අසඬිතා'ති? ආමන්තා. පනති රූපා¹ වෙදනා සඤ්ඤා සඬිංඤා විඤ්ඤාණං'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— තෙන හි “පනති අසඬිතා'ති.

පනති කථා නිවිඤ්ඤා.

19. 5. තථතා කථා.

1. සබ්බ ධම්මානං තථතා අසඬිතා'ති? ආමන්තා. නිබ්බානං තානං ලෙභං සරණං පරායනං අවුත්තං අමතං'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සබ්බධම්මානං තථතා අසඬිතා නිබ්බානං අසඬිතං'ති? ආමන්තා. දො අසඬිතාති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— දො අසඬිතාති'ති? ආමන්තා. දො තාණාති —පෙ— අනන්තරිකා වා'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

2. රූපස්ස රූපතා, නත්ත රූපතා අසඬිතා'ති? ආමන්තා. නිබ්බානං —පෙ— අමතං'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— රූපස්ස රූපතා, [නත්ත රූපතා අසඬිතා නිබ්බානං අසඬිතං'ති? ආමන්තා.²] දො අසඬිතාති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— දො අසඬිතාති'ති? ආමන්තා. දො තාණාති —පෙ— අනන්තරිකාවා'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

3. වෙදනාය වෙදනතා, නත්ත වෙදනතා —පෙ— සඤ්ඤාය සඤ්ඤාතා නත්ත සඤ්ඤාතා —පෙ— සඬිංඤානං සඬිංඤාතා, නත්ත සඬිංඤාතා —පෙ— විඤ්ඤාණස්ස විඤ්ඤාණතා, නත්ත විඤ්ඤාණතා අසඬිතා'ති? ආමන්තා. නිබ්බානං —පෙ— අමතං'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— [රූපස්ස රූපතා, නත්ත රූපතා —පෙ— විඤ්ඤාණස්ස විඤ්ඤාණතා. නත්ත විඤ්ඤාණතා අසඬිතා නිබ්බානං අසඬිතං'ති? ආමන්තා.³] ඡ අසඬිතාති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— ඡ අසඬිතාති'ති? ආමන්තා. ඡ තාණාති —පෙ— අනන්තරිකාවා'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

4. න වත්තබ්බං සබ්බ ධම්මානං තථතා අසඬිතා'ති? ආමන්තා. සබ්බධම්මානං තථතා රූපා¹ වෙදනා සඤ්ඤා සඬිංඤා විඤ්ඤාණං'ති? ආමන්තා. තෙන හි “සබ්බ ධම්මානං තථතා අසඬිතා'ති.

තථතා කථා නිවිඤ්ඤා.

19. 6. කුසල කථා.

1. නිබ්බාන ධාතු කුසලා'ති? ආමන්තා. සාරම්මණං අත්ථි තාය ආවට්ඨතා —පෙ— පණ්ඩි'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— නත්ත

1. රූපං-ඉ. 2. නත්ත රූපතා අසඬිතා'ති? ආමන්තා-ඉ

3. විඤ්ඤාණස්ස විඤ්ඤාණතා-නත්ත රූපතා අසඬිතා'ති? ආමන්තා-ඉ.

අතාරම්භණා නත්ති නාය ආවට්ඨනා —පෙ— පණ්ණිඨිති? ආමන්තා. හඤ්චි අතාරම්භණා නත්ති නාය ආවට්ඨනා —පෙ— පණ්ණිඨි. තො ව වහ රෙ වත්තබ්බෙ “නිබ්බානධාතු කුසලා”ති.

2. අලොභො කුසලො සාරම්භණො අත්ති නාය ආවට්ඨනා —පෙ— පණ්ණිඨිති? ආමන්තා. නිබ්බානධාතු කුසලා සාරම්භණො අත්ති නාය ආවට්ඨනා —පෙ— පණ්ණිඨිති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අදොසො කුසලො—පෙ— අමොහො කුසලො —පෙ— සඤ්ඤා- විරියං- සති- සමාධි —පෙ— පඤ්ඤා කුසලා සාරම්භණො, අත්ති නාය ආවට්ඨනා —පෙ— පණ්ණිඨිති? ආමන්තා. නිබ්බාන ධාතු කුසලා සාරම්භණො අත්ති නාය ආවට්ඨනා—පෙ— පණ්ණිඨිති? නගෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ— නිබ්බාන ධාතු කුසලා අතාරම්භණා නත්ති නාය ආවට්ඨනා —පෙ— පණ්ණිඨිති? ආමන්තා. අලොභො කුසලො අතාරම්භණො නත්ති නාය ආවට්ඨනා —පෙ— පණ්ණිඨිති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— නිබ්බානධාතු කුසලා අතාරම්භණො නත්ති නාය ආවට්ඨනා —පෙ— පණ්ණිඨිති? ආමන්තා. අදොසො කුසලො —පෙ— අමොහො කුසලො —පෙ— සඤ්ඤා- විරියං- සති- සමාධි —පෙ— පඤ්ඤා කුසලා අතාරම්භණො, නත්ති නාය ආවට්ඨනා —පෙ— පණ්ණිඨිති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

3. න වත්තබ්බං නිබ්බානධාතු කුසලාති? ආමන්තා. නනු නිබ්බාන ධාතු අනවච්ඡාති? ආමන්තා. හඤ්චි නිබ්බානධාතු අනවච්ඡා. තො ව වහ රෙ වත්තබ්බෙ “නිබ්බාන ධාතු කුසලා”ති.

කුසල කථා නිවර්තිතා.

19. 7. අවචන්ත නියාම කථා.

1. අත්ති පුට්ඨජ්ඣකස්ස අවචන්ත නියාමතාති? ආමන්තා. මාතු ඝාතකො අවචන්ත නියතො පිතුඝාතකො අවචන්ත —පෙ— අරහන්ත ඝාතකො —පෙ— රුහිරුප්පාදකො —පෙ— සඤ්ඤාදකො අවචන්ත නියතොති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අත්ති පුට්ඨජ්ඣකස්ස අවචන්ත නියාමතාති? ආමන්තා. අවචන්ත නියතස්ස පුග්ගලස්ස විචිකිච්ඡා උප්පජ්ජෙය්‍යාති? ආමන්තා. හඤ්චි අවචන්තනියතස්ස පුග්ගලස්ස විචිකිච්ඡා උප්පජ්ජෙය්‍යා. තො ව වහ රෙ වත්තබ්බෙ “අත්ති පුට්ඨජ්ඣකස්ස අවචන්ත නියාමතාති”.

2. අවචන්තනියතස්ස පුග්ගලස්ස විචිකිච්ඡා නුප්පජ්ජෙය්‍යාති? ආමන්තා. පභිණ්ණාති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— පභිණ්ණාති? ආමන්තා. ඤානාපභතිමග්ගෙනාති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සකදගාමි—පෙ— අනාගාමි —පෙ— අරහන්ත මග්ගෙනාති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— කතමෙන මග්ගෙනාති? අකුසලෙන මග්ගෙනාති. අකුසලො මග්ගො

නියතාන්තො බයගාමී බොධගාමී අනාසවො —පෙ— අසංකිලෙසිකො’ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ— නනු අකුසලො මග්ගො අනියතාන්තො සංකිලෙසිකො’ති? ආමන්තා. හඤ්චි අකුසලො මග්ගො අනියතාන්තො සංකිලෙසිකො. තො ච වත රෙ වත්තබ්බෙ “අව්වනනනියනස්ස පුග්ගලස්ස විවිකිච්ඡා අකුසලෙන මග්ගෙන පටිනා”ති.

3. සස්සන දිට්ඨියා¹ නියතස්ස පුග්ගලස්ස උචේදදිට්ඨි උප්පජ්ජෙය්‍යා’ති? ආමන්තා. හඤ්චි සස්සනදිට්ඨියා¹ නියතස්ස පුග්ගලස්ස උචේදදිට්ඨි උප්පජ්ජෙය්‍ය. තො ච වත රෙ වත්තබ්බෙ “අත්ති පුට්ඨජ්ජනස්ස අව්වනනනියාමනා”ති.

4. සස්සනදිට්ඨියා¹ නියතස්ස පුග්ගලස්ස උචේදදිට්ඨි නුප්පජ්ජෙය්‍යා’ති? ආමන්තා. පටිනා’ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— පටිනා’ති? ආමන්තා. සොනාපතති මග්ගෙනා’ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සකදගාමි —පෙ— අනාගාමි —පෙ— අරහත්ත මග්ගෙනා’ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— කතමෙන මග්ගෙනා’ති? අකුසලෙන මග්ගෙනා’ති. අකුසලො මග්ගො නියතාන්තො බයගාමී බොධගාමී අනාසවො —පෙ— අසංකිලෙසිකො’ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— නනු අකුසලො මග්ගො අනියතාන්තො සංකිලෙසිකො’ති? ආමන්තා. හඤ්චි අකුසලො මග්ගො අනියතාන්තො සංකිලෙසිකො. තො ච වත රෙ වත්තබ්බෙ “සස්සනදිට්ඨියා¹ නියතස්ස පුග්ගලස්ස උචේදදිට්ඨි අකුසලෙන මග්ගෙන පටිනා”ති.

5. උචේදදිට්ඨියා¹ නියතස්ස පුග්ගලස්ස සස්සන දිට්ඨි උප්පජ්ජෙය්‍යා’ති? ආමන්තා. හඤ්චි උචේදදිට්ඨියා¹ නියතස්ස පුග්ගලස්ස සස්සන දිට්ඨි උප්පජ්ජෙය්‍ය, තො ච වත රෙ වත්තබ්බෙ “අත්ති පුට්ඨජ්ජනස්ස අව්වනනනියාමනා”ති.

6. උචේදදිට්ඨියා¹ නියතස්ස පුග්ගලස්ස සස්සනදිට්ඨි නුප්පජ්ජෙය්‍යා’ති? ආමන්තා. පටිනා’ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— පටිනා’ති? ආමන්තා. සොනාපතති මග්ගෙනා’ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සකදගාමි —පෙ— අනාගාමි —පෙ— අරහත්තමග්ගෙනා’ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— කතමෙන මග්ගෙනා’ති? අකුසලෙන මග්ගෙනා’ති? අකුසලො මග්ගො —පෙ— සංකිලෙසිකො. තො ච වත රෙ වත්තබ්බෙ “උචේදදිට්ඨියා¹ නියතස්ස පුග්ගලස්ස සස්සනදිට්ඨි අකුසලෙන මග්ගෙන පටිනා”ති.

7. න වත්තබ්බං අත්ති පුට්ඨජ්ජනස්ස අව්වනනනියාමනා ති? ආමන්තා. නනු චුත්තං භගවතා “ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො සමන්තාගතො ගොති එකන්තාකාලකෙති අකුසලෙති ධම්මෙති, සො සකිං නිමුග්ගො නිමුග්ගො’ව ගොති”ති. අත්තෙව සුත්තන්තො’ති? ආමන්තා. තෙන හි අත්ති පුට්ඨජ්ජනස්ස අව්වනනනියාමනා’ති.

8. චුත්තං භගවතා “ඉධ භික්කවෙ එකච්චො පුග්ගලො සමන්තා-
ගතො හොති එකන්තකාලකෙති අකුසලෙහි ධම්මෙහි, සො සකිං නිමුග්ගො
නිමුග්ගො’ව හොති”ති කථාං තෙන ච කාරණෙන අත්ථි පුථුජ්ජනස්ස
අවචන්තනියාමනා’ති? ආමන්තා. චුත්තං භගවතා “ඉධ භික්කවෙ එකච්චො
පුග්ගලො උමමුජ්ජනා නිමුජ්ජනි’ති. අපෙච සුත්තන්තො’ති? ආමන්තා
සබ්බකාලං උමමුජ්ජනා නිමුජ්ජනි’ති? තහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

9. චුත්තං භගවතා “ඉධ භික්කවෙ එකච්චො පුග්ගලො සමන්තා
ගතො හොති එකන්තකාලකෙති අකුසලෙහි ධම්මෙහි, සො සකිං
නිමුග්ගො නිමුග්ගො’ව හොති’ති කථාං තෙන ච කාරණෙන අත්ථි
පුථුජ්ජනස්ස අවචන්තනියාමනා’ති? ආමන්තා. චුත්තං භගවතා
“ඉධ භික්කවෙ එකච්චො පුග්ගලො උමමුජ්ජනා සීතො හොති උමමුජ්ජනා
විපස්සනි විලොකෙති උමමුජ්ජනා පනරති උමමුජ්ජනා පතිගාධප්පත්තො
හොති’ති. අපෙච සුත්තන්තො’ති? ආමන්තා. සබ්බකාලං උමමුජ්ජනා
පතිගාධප්පත්තො හොති’ති? තහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

අවමන්ත නියාම කථා නිවසිතා.

19. 8. ඉන්ද්‍රිය කථා.

1. තත්ථි ලොකියං සද්ධිත්‍රියං’ති? ආමන්තා. තත්ථි ලොකියා
සද්ධා’ති? තහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— තත්ථි ලොකියං විරියත්‍රියං —පෙ—
සතිත්‍රියං —පෙ— සමාධිත්‍රියං —පෙ— පඤ්ඤාත්‍රියං’ති? ආමන්තා. තත්ථි
ලොකියා පඤ්ඤා’ති? තහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

2. අත්ථි ලොකියා සද්ධා’ති? ආමන්තා. අත්ථි ලොකියං සද්ධිත්‍රියං’ති?
තහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අත්ථි ලොකියං විරියං —පෙ— සති —පෙ—
සමාධි —පෙ— පඤ්ඤා’ති? ආමන්තා. අත්ථි ලොකියං පඤ්ඤාත්‍රියං’ති?
තහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

3. අත්ථි ලොකියො මනො, අත්ථි ලොකියං මනිත්‍රියං’ති? ආමන්තා.
අත්ථි ලොකියා සද්ධා, අත්ථි ලොකියං සද්ධිත්‍රියං’ති? තහෙවං වත්තබ්බෙ
—පෙ— අත්ථි ලොකියො මනො, අත්ථි ලොකියං මනිත්‍රියං’ති? ආමන්තා.
අත්ථි ලොකියා පඤ්ඤා අත්ථි ලොකියං පඤ්ඤාත්‍රියං’ති? තහෙවං වත්තබ්බෙ
—පෙ— අත්ථි ලොකියං සොමතස්සං, අත්ථි ලොකියං සොමතස්සිත්‍රියං,
අත්ථි ලොකියං ජිවිතං, අත්ථි ලොකියං ජිවිතිත්‍රියං’ති? ආමන්තා. අත්ථි
ලොකියා සද්ධා, අත්ථි ලොකියං සද්ධිත්‍රියං’ති? තහෙවං වත්තබ්බෙ
—පෙ— අත්ථි ලොකියං ජිවිතං, අත්ථි ලොකියං ජිවිතිත්‍රියං’ති? ආමන්තා.
අත්ථි ලොකියා පඤ්ඤා, අත්ථි ලොකියං පඤ්ඤාත්‍රියං’ති? තහෙවං වත්තබ්බෙ
—පෙ—.

4. අපි ලෝකියා සඳහා, තනි ලෝකියා සඳහාද? අමනා. අපි ලෝකියා මනෝ, තනි ලෝකියා මනියද? නගෙවං වතනබෙබ් —පෙ— අපි ලෝකියා පසුකු, තනි ලෝකියා පසුකුද? අමනා. අපි ලෝකියා මනෝ, තනි ලෝකියා මනියද? නගෙවං වතනබෙබ් —පෙ— අපි ලෝකියා සඳහා, තනි ලෝකියා සඳහාද? අමනා. අපි ලෝකියා සොමනසා, තනි ලෝකියා සොමනසාද? අපි ලෝකියා ජිවිතා, තනි ලෝකියා ජිවිතියද? නගෙවං වතනබෙබ් —පෙ— අපි ලෝකියා පසුකු, තනි ලෝකියා පසුකුද? අමනා. [අපි ලෝකියා මනෝ, තනි ලෝකියා මනියද? ¹] අපි ලෝකියා ජිවිතා, තනි ලෝකියා ජිවිතියද? නගෙවං වතනබෙබ් —පෙ—.

5. අපි ලෝකුතතරා සඳහා, අපි² ලෝකුතතරා සඳහාද? අමනා. අපි ලෝකියා සඳහා, අපි ලෝකියා³ සඳහාද? නගෙවං වතනබෙබ් —පෙ— [අපි ලෝකුතතරා විරියං -පෙ-⁴] අපි ලෝකුතතරා පසුකු, අපි ලෝකුතතරා පසුකුද? අමනා. අපි ලෝකියා පසුකු අපි ලෝකියා පසුකුද? නගෙවං වතනබෙබ් —පෙ—.

6 අපි ලෝකියා සඳහා, තනි ලෝකියා සඳහාද? අමනා. අපි ලෝකුතතරා සඳහා, තනි ලෝකුතතරා සඳහාද? නගෙවං වතනබෙබ් —පෙ— [අපි ලෝකියා විරියං —පෙ-⁴] අපි ලෝකියා පසුකු, තනි ලෝකියා පසුකුද? අමනා. අපි ලෝකුතතරා පසුකු, තනි ලෝකුතතරා පසුකුද? නගෙවං වතනබෙබ් —පෙ—.

7. තනි ලෝකියානි පසුකුද? අමනා. තනු වුතනං හගවතා “අද්දසං” බො අහං භික්ඛවෙ බුද්ධවක්ඛනා ලෝකං ඔලොකෙහොතා, සතෙත අපරජකෙ ඔහාරජකෙ තික්ඛියෙ මුද්දියෙ ආනාතො සුචිකුසුපයෙ අපෙකවෙව පරලෝක වජ්ජන-දසසාවිතො විහරන්තොති. අනෙව සුතතොති? අමනා, හෙත භි “අපි ලෝකියානි පසුකුද?”

ඉංග්‍රීසි කථා නිවසිතා.

එකුත විසතිමො වගො නිවසිතො

තසා උද්දනං

අනිතෙ කිලෙසෙ ජහති, අනාගතෙ කිලෙසෙ ජහති, පච්චුප්පතෙ කිලෙසෙ ජහති, පුසුකුතා සඛාරකකි පරියාපනා, සාමසුකුඵලං අසඛිතං, පතති අසඛිතා. සබ්බමමානං තථා අසඛිතා, නිබ්බාතධාතු⁶ කුසලා, අපි පුප්ප්ප්තසා අවිතන නියාමනා, තනි ලෝකියානි පසුකුද?

1. ඉං-ලානං. 2. තනි-ම. 3. ලෝකුතතරං-ම. 4. -ඉ. ලානං.
5. අද්දසං-ඉ. 6. නිබ්බාතං ධාතු-ම.

විස්තීමො වගෙහා

20. 1. අසඤ්චිව කථා.

1. අසඤ්චිව මාතරං ජීවිතා වොරොපෙඤා ආනන්තරිකො හොති'ති? ආමන්තා. අසඤ්චිව පාණං හන්ති පාණානිපාති හොති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අසඤ්චිව මාතරං ජීවිතා වොරොපෙඤා ආනන්තරිකො හොති'ති? ආමන්තා. අසඤ්චිව අදින්නං ආදිසිඤා—පෙ— මුසා හණ්ඨා මුසාවාදී හොති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

2. අසඤ්චිව පාණං හන්ති පාණානිපාති න හොති'ති? ආමන්තා. අසඤ්චිව මාතරං ජීවිතා වොරොපෙඤා ආනන්තරිකො න හොති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අසඤ්චිව අදින්නං ආදිසිඤා —පෙ— මුසා හණ්ඨා මුසාවාදී න හොති'ති? ආමන්තා. අසඤ්චිව මාතරං ජීවිතා වොරොපෙඤා ආනන්තරිකො න හොති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ—පෙ—.

3. අසඤ්චිව මාතරං ජීවිතා වොරොපෙඤා ආනන්තරිකො හොති'ති? ආමන්තා. අසඤ්චිව මාතරං ජීවිතා වොරොපෙඤා ආනන්තරිකො හොති'ති,¹ අකෙච සුත්තන්තො'ති? නත්ථි. සඤ්චිව මාතරං ජීවිතා වොරොපෙඤා ආනන්තරිකො හොති'ති. අකෙච සුත්තන්තො'ති? ආමන්තා. හඤ්චි සඤ්චිව මාතරං ජීවිතා වොරොපෙඤා අනන්තරිකො හොති'ති. අකෙච සුත්තන්තො. නො ව වත රෙ වත්තබ්බෙ - “අසඤ්චිව මාතරං ජීවිතා වොරොපෙඤා අනන්තරිකො හොති'ති.

4. න වත්තබ්බං මාතුඝාතකො ආනන්තරිකො'ති? ආමන්තා. නත්ථු මාතා ජීවිතා වොරොපිතො'ති? ආමන්තා. හඤ්චි මාතා ජීවිතා වොරොපිතා, තෙන වත රෙ වත්තබ්බෙ “මාතුඝාතකො ආනන්තරිකො'ති.

5. න වත්තබ්බං පිතුඝාතකො ආනන්තරිකො'ති? ආමන්තා. නත්ථු පිතා ජීවිතා වොරොපිතො'ති? ආමන්තා. හඤ්චි පිතා ජීවිතා වොරොපිතො. තෙන වත රෙ වත්තබ්බෙ “පිතුඝාතකො ආනන්තරිකො”ති.

6. න වත්තබ්බං අරහන්තඝාතකො ආනන්තරිකො'ති? ආමන්තා. නත්ථු අරහා ජීවිතා වොරොපිතො'ති? ආමන්තා. හඤ්චි අරහා ජීවිතා වොරොපිතො, තෙන වත රෙ වත්තබ්බෙ “අරහන්තඝාතකො ආනන්තරිකො'ති.

7. න වත්තබ්බං ලොභිරූපාදකො² ආනන්තරිකො'ති? ආමන්තා. නත්ථු නථාගහස්ස ලොභිතං උප්පාදිතං'ති? ආමන්තා. හඤ්චි නථාගහස්ස ලොභිතං උප්පාදිතං, තෙන වත රෙ වත්තබ්බෙ “ලොභිරූපාදකො² ආනන්තරිකො”ති.

1. න හොති'ති.-ම.

2. රුභිරූපාදකො.-ම.

8. සංඝසංඝදකො ආනන්දාරකො'ති? ආමන්තා. සංඝෙ සංඝසංඝදකො ආනන්දාරකො'ති? නගෙවං වත්තඛෙබ්බං —පෙ— සංඝෙ සංඝසංඝදකො ආනන්දාරකො'ති? ආමන්තා. ධම්මසංඝදකො ආනන්දාරකො'ති? නගෙවං වත්තඛෙබ්බං —පෙ— ධම්මසංඝදකො ආනන්දාරකො'ති? ආමන්තා. තනු චුත්තං භගවතා— 'අනුපාලි සංඝසංඝදකො ආපාසිකො තෙරසිකො කප්පටේයා අනෙකිවේයා, අනුපාලි සංඝසංඝදකො න ආපාසිකො න තෙරසිකො න කප්පටේයා න අනෙකිවේයා'ති, අනෙව සුත්තනෙතො'ති? ආමන්තා. තෙන හි ත වත්තඛෙබ්බං "ධම්මසංඝදකො ආනන්දාරකො"ති.

9. ත වත්තඛෙබ්බං ධම්මසංඝදකො සංඝසංඝදකො ආනන්දාරකො'ති? ආමන්තා. තනු චුත්තං භගවතා—

ආපාසිකො තෙරසිකො — කප්පටේයා සංඝසංඝදකො,
වග්ගරතො අධම්මටේයා — යොගකෙතමනො ධංසනි,
සංඝසංඝමග්ගං හෙතොත — කප්පං නිරයමිති පච්චති'ති.

අනෙව සුත්තනෙතො'ති? ආමන්තා. තෙන හි සංඝසංඝදකො ආනන්දාරකො'ති.

අසංඝදිව්ව කථා නිට්ඨිතා.

20. 2. සෞඤ්ඤ කථා.

1. තත්ථි පුට්ඨජ්ඣනස්ස සෞඤ්ඤං'ති? ආමන්තා. තත්ථි පුට්ඨජ්ඣනස්ස පඤ්ඤා පජානතා විචයො පච්චයො ධම්මවිචයො සලලකකිණං උපලකකිණං පච්චුපලකකිණං'ති? නගෙවං වත්තඛෙබ්බං —පෙ— තනු අත්ථි පුට්ඨජ්ඣනස්ස පඤ්ඤා පජානතා විචයො —පෙ— පච්චුපලකකිණං'ති? ආමන්තා. හඤ්චි අත්ථි පුට්ඨජ්ඣනස්ස පඤ්ඤා පජානතා විචයො —පෙ— පච්චුපලකකිණං'ති. නො ව වත රෙ වත්තඛෙබ්බං — "තත්ථි පුට්ඨජ්ඣනස්ස සෞඤ්ඤං"ති.

2. තත්ථි පුට්ඨජ්ඣනස්ස සෞඤ්ඤං'ති? ආමන්තා. පුට්ඨජ්ඣනො පඨමජ්ඣානං සමාපජේය්‍යා'ති? ආමන්තා. හඤ්චි පුට්ඨජ්ඣනො පඨමං ඤානං සමාපජේය්‍ය. නො ව වත රෙ වත්තඛෙබ්බං — "තත්ථි පුට්ඨජ්ඣනස්ස සෞඤ්ඤං"ති. පුට්ඨජ්ඣනො දුතියං ඤානං —පෙ— තතියං ඤානං —පෙ— වතුථං ඤානං —පෙ— ආකාසානඤ්චායනං සමාපජේය්‍ය, විඤ්ඤානඤ්චායනං —පෙ— ආකිඤ්චඤ්ඤායනං —පෙ— තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායනං සමාපජේය්‍ය පුට්ඨජ්ඣනො දුතං දදෙය්‍ය —පෙ— චීවරං දදෙය්‍ය —පෙ— පිණ්ඩපාතං දදෙය්‍ය —පෙ— සෙනාසනං දදෙය්‍ය —පෙ— ගිලානපච්චය හෙසජ්ජ පරිකාරං දදෙය්‍යා'ති? ආමන්තා. හඤ්චි පුට්ඨජ්ඣනො ගිලානපච්චය හෙසජ්ජ පරිකාරං දදෙය්‍ය. නො ව වත රෙ වත්තඛෙබ්බං — "තත්ථි පුට්ඨජ්ඣනස්ස සෞඤ්ඤං"ති.

3. අත්ති පුටුප්පකරණං ඤාණංති? ආමන්තා. පුටුප්පකරණං නෙත ඤාණෙන දුක්ඛං පරිජානාති, සමුදයං පජහති, නිරෝධං සවිජ්ඣායාති, මග්ගං භාවෙති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

ඤාණ කථා නිවේනා.

20. 3. නිරයපාල කථා.

1. තත්ති නිරයෙසු නිරයපාලා'ති? ආමන්තා. තත්ති නිරයෙසු කාමමකාරණා'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අත්ති නිරයෙසු කාමමකාරණා'ති? ආමන්තා. අත්ති නිරයෙසු නිරයපාලා'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

2. අත්ති මනුස්සෙසු කාමමකාරණා, අත්ති ච කාරණිකා'ති? ආමන්තා. අත්ති නිරයෙසු කාමමකාරණා, අත්ති ච කාරණිකා'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අත්ති නිරයෙසු කාමමකාරණා, තත්ති ච කාරණිකා'ති? ආමන්තා. අත්ති මනුස්සෙසු කාමමකාරණා, තත්ති ච කාරණිකා'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

3. අත්ති නිරයෙසු නිරයපාලා'ති? ආමන්තා. තනු වුත්තං භගවතා—

ත වෙසසභුතො පි'ව පෙත්ති රාජා -

සොමො යමො වෙසසවණො ච රාජා,

සකාති කම්මාති හතනති තත් -

ඉතො පනුත්තං පරලොක පත්තං'ති.

අත්තෙව සුත්තනෙතා'ති? ආමන්තා. තෙන හි තත්ති "නිරයෙසු නිරයපාලා"ති.

4. තත්ති නිරයෙසු නිරයපාලා'ති? ආමන්තා. තනු වුත්තං භගවතා— "තමෙනං භික්ඛවෙ නිරයපාලා පඤ්චවිධ ඛණ්ඩං නාම කාරණං කාරෙනති, තත්තං අයො ඛිලං හත්ථෙ ගමෙනති, තත්තං අයොඛිලං දුතියෙ හත්ථෙ ගමෙනති, තත්තං අයොඛිලං පාදෙ ගමෙනති, තත්තං අයොඛිලං දුතියෙ පාදෙ ගමෙනති, තත්තං අයොඛිලං මජ්ඣෙ උරස්මි ගමෙනති, සො තත්ථ දුක්ඛා තිබ්බා කවුසා වෙදනා වෙදෙති, ත ච නාව කාලං කරොති. යාව ච ත තං පාපකම්මං බ්‍යත්ති භොති'ති, අත්තෙව සුත්තනෙතා'ති? ආමන්තා තෙන හි "අත්ති නිරයෙසු නිරයපාලා"ති.

5. තත්ති නිරයෙසු නිරයපාලා'ති? ආමන්තා. තනු වුත්තං භගවතා— "තමෙනං භික්ඛවෙ නිරයපාලා සංවෙසිකා කුට්ඨාරිති නවුත්තති, තමෙනං භික්ඛවෙ නිරයපාලා උද්ධං පාදං අධොසිරං යපෙතා වාසිති නවුත්තති, තමෙනං භික්ඛවෙ නිරයපාලා රථෙ යොජෙතා ආදිත්තාය පඨවියා සුමපජ්ජිතාය සපොතිභුතාය සාරෙනති'පි පච්චාසාරෙනති'පි. තමෙනං

භික්‍ෂුවෙ තිරයපාලා මහනතං අභිගාර පබ්බතං ආදිත්තං සමපජ්ජලිතං සජ්ජොතිභුතං ආරොපෙනති'පි, ඔරොපෙනති'පි, තමෙන භික්‍ෂුවෙ තිරයපාලා උද්ධං පාදං අධොසිරං ගහෙකො තත්තාය ලොහකුමනිය, පක්ඛිපනති. ආදිත්තාය සමපජ්ජලිතාය සජ්ජොතිභුතාය සො තත් ඵෙණ්ණද්දෙහකං පච්චති, සො තත් ඵෙණ්ණද්දෙහකං පච්චමානො සකිං පි උද්ධං ගච්ඡති, සකිං'පි අධො ගච්ඡති, සකිං'පි තිරියං ගච්ඡති, සො තත් දුක්ඛං තිබ්බං කට්ඨකා වෙදනා වෙදයති, ත ව නාව කාලං කරොති. යාව ව ත නං පාපකම්මං බ්‍යන්ති හොති, තමෙන භික්‍ෂුවෙ තිරයපාලා මහාතිරයෙ පක්ඛිපනති, සො බො පත භික්‍ෂුවෙ මහාතිරයො "චතු-කකන්තො චතුදාරො-විහන්තො භාගසොමිහො, අයො පාසාර පරියන්තො අයසා පටිකුජ්ජිහො, තස්ස අයොමයා භූමි¹-ජලිතා තෙජසා සුතා සමන්තා යොජනසතං-ඵරිකා තිට්ඨති සබ්බද්"ති. අත්ථෙව සුත්ත-නොනා'ති? ආමන්තා. තෙන හි "අත්ථ තිරයෙසු තිරයපාලා"ති.

තිරයපාල කථා නිවසිතා.

20. 4. තිරව්‍යාන කථා.

1. අත්ථ දෙවෙසු තිරව්‍යානගතා'ති? ආමන්තා. අත්ථ තිරව්‍යාන-ගතෙසු දෙවා'ති? තහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අත්ථ දෙවෙසු තිරව්‍යාන ගතා'ති? ආමන්තා. දෙවලොකො තිරව්‍යානයොති'ති? තහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අත්ථ දෙවෙසු තිරව්‍යානගතා'ති? ආමන්තා. අත්ථ තත් තිට්ඨා පට්ඨිතා මකසා මකඛිකා අභිවිච්ඡිකා සතපදි ගණ්ඨපාදාද්'ති?² තහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

2. තත්ථ දෙවෙසු තිරව්‍යානගතා'ති? ආමන්තා. තනු අත්ථ තත් ඵරාවණො තාම හත්ථිතාගො, සහස්සයුත්තං දිබ්බංයානං'ති? ආමන්තා. හඤ්චි අත්ථ තත් ඵරාවණො තාම හත්ථි තාගො සහස්සයුත්තං දිබ්බං යානං. තෙන වත රෙ වත්තබ්බෙ "අත්ථ දෙවෙසු තිරව්‍යානගතා"ති.

3. අත්ථ දෙවෙසු තිරව්‍යානගතා'ති? ආමන්තා. අත්ථ තත් හත්ථි බිකුං අස්සබ්බකා යාවසිකා³ කාරණිකා භත්තකාරකා'ති? තහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— තෙන හි තත්ථ දෙවෙසු තිරව්‍යානගතා'ති.

තිරව්‍යාන කථා නිවසිතා.

20. 5. මගග කථා.

1. පඤ්චස්ථිතො මගො'ති? ආමන්තා. තනු අට්ඨස්ථිතො මගො චූත්තො භගවතා-සෙය්‍යපිදං? සමමාදිට්ඨි —පෙ— සමමාසමාධි'ති? ආමන්තා.

1. අයොභූමි ජලිතා-ම. අයොමයා භූමි අලිතා-ඉ.

2. ගණ්ඨපාදා-ඉ.

3. යාවසිකා-ම.

හඤ්චි අට්ඨභිනිකො මග්ගො චුත්තො භගවතා “සෙය්‍යපිදං? සමමාදිට්ඨි —පෙ— සමමාසමාධි. තො ච වත රෙ වත්තබ්බෙ “පඤ්චබ්බිකො මග්ගො”ති.

2. පඤ්චබ්බිකො මග්ගො‘ති ආමන්තා. තනු චුත්තං භගවතා.

“මග්ගානං අට්ඨභිනිකො සෙට්ඨො - සමමානං චතුරොපදා.

විරුගො සෙට්ඨො ධම්මානං - ද්විපදානං ච කක්ඛමා‘ති.

අත්ථෙවසුත්තනන්තො‘ති? ආමන්තා. හෙන හි “අට්ඨභිනිකො මග්ගො”ති.

3. සමමාචාරා මග්ගභිතං සා ච ත මග්ගො‘ති? ආමන්තා. සමමාදිට්ඨි මග්ගභිතං සා ච ත මග්ගො‘ති? තහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සමමාචාරා මග්ගභිතං සා ච ත මග්ගො‘ති? ආමන්තා. සමමාසමාධිපෙසා —පෙ— සමමා චාරාමො —පෙ— සමමාසති —පෙ— සමමාසමාධි මග්ගභිතං සො ච ත මග්ගො‘ති? තහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සමමාකාමමන්තො¹ —පෙ— සමමා ආජ්චො මග්ගභිතං සො ච ත මග්ගො‘ති? ආමන්තා. සමමාදිට්ඨි —පෙ— සමමාසමාධි මග්ගභිතං සො ච ත මග්ගො‘ති? තහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—

4. සමමාදිට්ඨි මග්ගභිතං සා ච මග්ගො‘ති? ආමන්තා. සමමාචාරා මග්ගභිතං සා ච මග්ගො‘ති? තහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සමමාදිට්ඨි මග්ගභිතං සා ච මග්ගො‘ති? ආමන්තා. සමමාකාමමන්තො¹ —පෙ— සමමා ආජ්චො මග්ගභිතං, සො ච මග්ගො‘ති? තහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සමමාසමාධිපෙසා —පෙ— සමමාචාරාමො —පෙ— සමමාසති —පෙ— සමමාසමාධි මග්ගභිතං සො ච මග්ගො‘ති? ආමන්තා. සමමාචාරා —පෙ— සමමා කාමමන්තො —පෙ— සමමාආජ්චො මග්ගභිතං සො ච මග්ගො‘ති? තහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

5. අරියො අට්ඨභිනිකො මග්ගො‘ති? ආමන්තා. තනු චුත්තං භගවතා “පුබ්බෙව බො පනස්ස කායකාමං චජිකාමං ආජ්චො සුපරි සුඤ්ඤා හොති ඵවමස්සායං අරියො අට්ඨභිනිකො මග්ගො භාවතා පාරිපුරිං ගච්ඡති”ති, අත්ථෙව සුත්තනන්තො‘ති? ආමන්තා. හෙන හි පඤ්චබ්බිකො මග්ගො‘ති.

6. පඤ්චබ්බිකො මග්ගො‘ති? ආමන්තා. තනු චුත්තං භගවතා “යස්මිං බො සුභද්ද ධම්මවිනයෙ අරියො අට්ඨභිනිකො මග්ගො ත උප ලබ්භති සමණොපි තත්ථ ත උපලබ්භති දුතියො‘පි තත්ථ සමණො ත උපලබ්භති තතියො‘පි තත්ථ සමණො ත උපලබ්භති චතුර්ථො‘පි තත්ථ සමණො ත උපලබ්භති, යස්මිං ච බො සුභද්ද ධම්මවිනයෙ අරියො අට්ඨභිනිකො මග්ගො උපලබ්භති සමණො‘පි තත්ථ උපලබ්භති දුතියො‘පි —පෙ— තතියො‘පි —පෙ— චතුර්ථො‘පි තත්ථ සමණො උපලබ්භති ඉමස්මිං බො සුභද්ද ධම්මවිනයෙ අරියො අට්ඨභිනිකො මග්ගො උප ලබ්භති ඉධෙව සුභද්ද සමණො, ඉධ දුතියො සමණො ඉධ තතියො

සමණෝ, ඉධි වතුන්ටා සමණෝ, සුඤ්ඤ පරප්පවාද, සමණෙහි අඤ්ඤාති'ති. අනේව සුත්තනෙතා'ති? ආමන්තා. තෙන හි අට්ඨභිතිකො වග්ගො'ති.

මග්ගකථා නිට්ඨිතා.

20. 6. ඤාණ කථා.

1. ආදස වජ්ජකං ඤාණං ලොකුත්තරං'ති? ආමන්තා. ආදස ලොකුත්තර ඤාණාති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— ආදස ලොකුත්තර ඤාණාති'ති? ආමන්තා. ආදස සොත්තපත්ති මග්ගා'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— ආදස සොත්තපත්ති මග්ගා'ති? ආමන්තා. ආදස සොත්තපත්ති ඵලාති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— ආදස සකදගාමි —පෙ— අතාගාමි —පෙ— අරහත්ත මග්ගා'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— ආදස අරහත්ත මග්ගා'ති? ආමන්තා. ආදස අරහත්ත ඵලාති'ති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

2. න වත්තබ්බං ආදස වජ්ජකං ඤාණං ලොකුත්තරං'ති? ආමන්තා. නනු චුත්තං භගවතා “ඉදං දුක්ඛං අරියසම්මානා'මෙ භික්ඛවෙ පුබ්බෙ අනනුස්සනෙසු ධම්මෙසු වක්ඛුං උදපාදි ඤාණං උදපාදි විජ්ජා උදපාදි පඤ්ඤා උදපාදි ආලොකො උදපාදි, නං බො පනිදං දුක්ඛං අරියසම්මං පරිඤ්ඤායාං'ති මෙ භික්ඛවෙ —පෙ— පරිඤ්ඤානං'ති මෙ භික්ඛවෙ —පෙ— ඉදං දුක්ඛසම්මුදයං අරියසම්මං'ති මෙ භික්ඛවෙ —පෙ— නං බො පනිදං දුක්ඛසම්මුදයං අරියසම්මං පභාතබ්බං'ති මෙ භික්ඛවෙ —පෙ— පභිනං'ති මෙ භික්ඛවෙ —පෙ— ඉදං දුක්ඛනිරෝධං¹ අරියසම්මං'ති මෙ භික්ඛවෙ —පෙ— නං බො පනිදං දුක්ඛනිරෝධං¹ අරියසම්මං සම්මානා නබ්බං'ති මෙ භික්ඛවෙ —පෙ— සම්මානානාති මෙ භික්ඛවෙ —පෙ— ඉදං දුක්ඛනිරෝධ ගාමිති පටිපදා අරියසම්මං'ති මෙ භික්ඛවෙ —පෙ— නං බො පනිදං දුක්ඛනිරෝධ ගාමිති පටිපදා අරියසම්මං භාවෙනබ්බං'ති මෙ භික්ඛවෙ —පෙ— භාවිතං'ති මෙ භික්ඛවෙ පුබ්බෙ අනනුස්සනෙසු ධම්මෙසු වක්ඛුං උදපාදි —පෙ— ආලොකො උදපාදි'ති. අනේව සුත්තනෙතා'ති? ආමන්තා. තෙන හි ආදස වජ්ජකං ඤාණං ලොකුත්තරං'ති.

ඤාණ කථා නිට්ඨිතා.

විසතිමො වග්ගො නිට්ඨිතො.

1. දුක්ඛනිරෝධො - ඉ.

තස්ස උද්දනං

මාතුසාතකො ආනන්තරිකො, පිතුසාතකො ආනන්තරිකො,
අරහන්තසාතකො ආනන්තරිකො, රුහිරුපාදකො ආනන්තරිකො.
සමසහෙදකො ආනන්තරිකො, තඡි පුට්ඨ්ථ්තස්ස ස්වණං,
තඡි තිරසෙසු තිරසපාලා, අඡි දෙවෙසු තිරව්ව්තගතා,
පඤ්චබිතිකො මග්ගො, ආදස වක්ඛකං ස්වණං ලොකුත්තරං'ති.
නිග්ගහො පුඤ්ඤසඤ්චයො අට්ඨාසි අතිගෙන ව මාතුසාතකො.

වතුසො පණණාසකො

එකවිසතිමො වගෙගා

21. 1. සාසන කථා.

1. සාසනං තවං කතං'ති? ආමන්තා. සතිපට්ඨානා තවං කතං'ති?
තගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සාසනං තවං කතං'ති? ආමන්තා. සමමප්ප
ධානා —පෙ— ඉද්ධිපාදා —පෙ— ඉඤ්ඤා —පෙ— බලා —පෙ— බොජ්ඣංගිතා,
තවං කතං'ති? තගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— පුබ්බෙ අකුසලං පච්ඡා
කුසලං කතං'ති? තගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— පුබ්බෙ සාසවං —පෙ—
සඤ්ඤාජනියං ගන්තියං ඔසනියං යොගනියං නිවරණියං පරාමට්ඨං
උපාදානියං සංකිලෙසිකං¹ පච්ඡා අසංකිලෙසිකං¹ කතං'ති? තගෙවං
වත්තබ්බෙ —පෙ—.

2. අඡි කොචි තථාගතස්ස සාසනං තවං කරොති'ති? ආමන්තා.
අඡි කොචි සතිපට්ඨානෙ තවං කරොති'ති? තගෙවං වත්තබ්බෙ
—පෙ— අඡි කොචි සමමප්පධානෙ —පෙ— ඉද්ධිපාදෙ —පෙ— ඉඤ්ඤෙ
—පෙ— බලෙ —පෙ— බොජ්ඣංගිතෙ තවං කරොති'ති? තගෙවං වත්තබ්බෙ
—පෙ— අඡි කොචි පුබ්බෙ අකුසලං² පච්ඡා කුසලං කරොති'ති?
තගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— අඡි කොචි පුබ්බෙ සාසවං —පෙ— සංකි-
ලෙසිකං¹ පච්ඡා අසංකිලෙසිකං¹ කරොති'ති? තගෙවං වත්තබ්බෙ
—පෙ—.

3. ලබ්භා තථාගතස්ස සාසනං පුත්ත තවං කාතුං'ති? ආමන්තා.
ලබ්භා සතිපට්ඨානා පුත්ත තවං කාතුං'ති? තගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—
ලබ්භා සමමප්පධානා —පෙ— ඉද්ධිපාදා —පෙ— ඉඤ්ඤා —පෙ— බලා
—පෙ— බොජ්ඣංගිතා පුත්ත තවං කාතුං'ති? තගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—
ලබ්භා අකුසලං පච්ඡා කුසලං කාතුං'ති? තගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— ලබ්භා
පුබ්බෙ සාසවං —පෙ— සංකිලෙසිකං¹ පච්ඡා අසංකිලෙසිකං¹ කාතුං'ති?
තගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

සාසන කථා නිවසිනා.

1. සංකිලෙසියං - අසංකිලෙසියං - ඉ. 2. අඡි කොචි අකුසලං - ම.

21. 2. අවිචිතත කථා.

1. පුපුරුණෝ නෙ ධාතුකෙහි ධමෙහි¹ අවිචිතතෝ'නි? ආමන්තා. පුපුරුණෝ නෙ ධාතුකෙහි එසෙසෙහි — පෙ — නෙ ධාතුකාහි වෙදනාහි — සඤ්ඤාහි — වෙහනාහි. — විතෙනහි — සද්ධාහි — විරියෙහි — සනිහි — සමාධිහි — පෙ — නෙ ධාතුකාහි පඤ්ඤාහි, අවිචිතතෝ'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ — පෙ —.

2. පුපුරුණෝ නෙ ධාතුකෙහි ධමෙහි අවිචිතතෝ'නි? ආමන්තා. යසම්බි ඛණේ පුපුරුණෝ විවරං දෙනි තසම්බි ඛණේ පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජවිහරති — පෙ — ආකාසානඤ්ඤායනං උපසම්පජ්ජවිහරති'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ — පෙ — යසම්බි ඛණේ පුපුරුණෝ පිණ්ඩපාතං දෙනි — පෙ — සෙනාසනං දෙනි — පෙ — ගිලානපච්චය භෙසජ්ජපරික්ඛාරං දෙනි. තසම්බි ඛණේ චතුස්සං ඥානං උපසම්පජ්ජ විහරති, නෙවසඤ්ඤා නාසඤ්ඤායනං උපසම්පජ්ජ විහරති'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ — පෙ —.

3. න වත්තබ්බං පුපුරුණෝ නෙ ධාතුකෙහි ධමෙහි අවිචිතතෝ'නි? ආමන්තා. පුපුරුණස්ස රූපධාතු අරූපධාතුපගං කමමං පරිඤ්ඤානං'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ — පෙ — තෙන හි “පුපුරුණෝ නෙ ධාතුකෙහි ධමෙහි¹ අවිචිතතෝ”නි — පෙ —.

අවිචිතත කථා නිවසිතා.

21. 3. සඤ්ඤාසුඡන කථා.

1. අභි නිඤ්ඤි සඤ්ඤාසුඡනං අප්පහාය අරහත්තප්පනති'නි? ආමන්තා. අභි නිඤ්ඤි සක්කායදිට්ඨිං අප්පහාය — පෙ — විචිකිච්ඡං අප්පහාය — පෙ — සීලබ්බන පරාමාසං අප්පහාය රාගා අප්පහාය දෝසං අප්පහාය මොහං අප්පහාය අනොත්තප්පං අප්පහාය අරහත්තප්පනති'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ — පෙ —.

2. අභි නිඤ්ඤි සඤ්ඤාසුඡනං අප්පහාය අරහත්තප්පනති'නි? ආමන්තා. අරහා සරාගො සද්දෙසො සමොනො සමානො සමකෙබ්බා සප්ප්ලාසො සරූපායාසො සනිකිලෙසො'නි? නගෙවං වත්තබ්බෙ — පෙ — නනු අරහා නිරාගො නිද්දෙසො නිමමොහො නිමමානො නිමමකෙබ්බා නිප්ප්ලාසො නිරූපායාසො නිකකිලෙසො'නි? ආමන්තා. හඤ්ඤි අරහා නිරාගො — පෙ — නිකකිලෙසො. නො ච වන රෙ වත්තබ්බෙ “අභි නිඤ්ඤි සඤ්ඤාසුඡනං අප්පහාය අරහත්තප්පනති'නි.

1. කාමෙහි — ම. 2. කාමෙහි — ඉ.

3. න වතතබ්බං අප්පි කිසුච්චි සංකොඤ්ඤාජනං අප්පහාය අරහත්ත පපතති'ති? ආමන්තා. අරහා සබ්බං බුද්ධිවිසයං ජනාති'ති? නහෙවං වතතබ්බෙ —පෙ— තෙන හි “අප්පි කිසුච්චි සංකොඤ්ඤාජනං අප්පහාය අරහත්තපපතති'ති.

සංකොඤ්ඤාජන කථා නිවේශනා.

21. 4. ඉද්ධි කථා.

1. අප්පි අධිප්පාය ඉද්ධි බුද්ධානං වා සාවකානං වා'ති? ආමන්තා. නිව්වපණ්ණා රුක්ඛා භොනතු'ති අප්පි අධිප්පාය ඉද්ධි බුද්ධානං වා සාවකානං වා'ති? නහෙවං වතතබ්බෙ —පෙ— නිව්වප්පථාරුක්ඛා භොනතු —පෙ— නිව්වථලිකා රුක්ඛා භොනතු, නිව්වං පුණ්ණං භොතු නිව්වං බෙමං භොතු නිව්වං සුභික්ඛං භොතු නිව්වං සුවත්ථි භොතු'ති. අප්පි අධිප්පාය ඉද්ධි බුද්ධානං වා සාවකානං වා'ති? නහෙවං වතතබ්බෙ —පෙ—.

2. අප්පි අධිප්පාය ඉද්ධි බුද්ධානං වා සාවකානං වා'ති? ආමන්තා. උප්පන්නා ථස්සො මා නිරුජ්ඣි'ති අප්පි අධිප්පාය ඉද්ධි බුද්ධානං වා සාවකානං වා'ති? නහෙවං වතතබ්බෙ —පෙ— උප්පන්නා වෙදනා —පෙ— සංකොඤ්ඤා වෙනනා විතතං සද්ධා විරියං සති සමාධි —පෙ— පංකොඤ්ඤා මා නිරුජ්ඣි'ති අප්පි අධිප්පාය ඉද්ධි බුද්ධානං වා සාවකානං වා'ති? නහෙවං වතතබ්බෙ —පෙ—.

3. අප්පි අධිප්පාය ඉද්ධි බුද්ධානං වා සාවකානං වා'ති? ආමන්තා. රුපං නිව්වං භොතු'ති අප්පි අධිප්පාය ඉද්ධි වෙදනා —පෙ— සංකොඤ්ඤා —පෙ— සංකොඤ්ඤා නිව්වං භොතු'ති අප්පි අධිප්පාය ඉද්ධි බුද්ධානං වා සාවකානං වා'ති? නහෙවං වතතබ්බෙ —පෙ—.

4. අප්පි අධිප්පාය ඉද්ධි බුද්ධානං වා සාවකානං වා'ති? ආමන්තා. ජාතිධම්මා සත්තා මා ජායංසු'ති අප්පි —පෙ— ජරාධම්මා සත්තා මා ජරිංසුති —පෙ— බ්‍යාධි ධම්මා සත්තා මා බ්‍යාධිසංසු'ති —පෙ— මරණ ධම්මා සත්තා මා මිසංසු'ති අප්පි අධිප්පාය ඉද්ධි බුද්ධානං වා සාවකානං වා'ති? නහෙවං වතතබ්බෙ —පෙ—.

5. න වතතබ්බං “අප්පි අධිප්පාය ඉද්ධි බුද්ධානං වා සාවකානං වා'ති? ආමන්තා. නනු ආයස්මා පිළිඤ්චවෙත්ථා රඤ්ඤා මාගධස්ස සෙතියස්ස බිච්ඡිසාරස්ස පාසාදං සුවණ්ණතෙත්ථා ව අභිමුච්චි. සුවණ්ණො ව පන ආසී'ති? ආමන්තා. හඤ්චි ආයස්මා පිළිඤ්චවෙත්ථා¹ රඤ්ඤා

මාගධියා සෙතියා සිමිතිසාරයා පාසාදං සුවණ්ණනොච්ච අභිමුඛි සුවණ්ණො ව පන ආසි. තෙන වන රෙ වත්තබ්බෙ “අඤ්ඤා අභිපාය ඉද්ධි බුද්ධානං වා සාවකානං වා”ති.

ඉද්ධි කථා නිමිත්තා.

21. 5. බුද්ධ කථා.

1. අඤ්ඤා බුද්ධානං බුද්ධෙහි භික්ෂානිරුක්ඛනාති? ආමන්තා. සති පට්ඨානනොති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සම්මප්පධානනො —පෙ— ඉද්ධිපාදනො ඉද්ධිපාදනො බලනො බොජ්ඣංගනො වසිභාවනො —පෙ— සබ්බසංසාරාදිසංසාරාදිසංසාරනොති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

බුද්ධ කථා නිමිත්තා.

21. 6. සබ්බදිසා කථා.

1. සබ්බා දිසා බුද්ධා නිව්ඤ්ඤාති? ආමන්තා. පුරුෂ්ඨාය දිසාය බුද්ධා නිව්ඤ්ඤාති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— පුරුෂ්ඨාය දිසාය බුද්ධා නිව්ඤ්ඤාති? ආමන්තා. කිත්තාමො සො භගවා, කිං ජලොවා, කිං ගොතොවා, කිං තාමා නස්ස භගවතො මානාපිනරො, කිං තාමං නස්ස භගවතො සාවකස්ස, කො තාමො නස්ස භගවතො උපට්ඨාකො, කිදිසං චිවරං ධාරෙති, කිදිසං පහතං ධාරෙති, කතරසමිං ගාමෙ වා නිගමෙ වා නගරෙ වා රටෙහි වා ජනපදෙ වාති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

2. දකඤ්ඤායදිසාය —පෙ— පච්ඡිමායදිසාය —පෙ— උත්තරායදිසාය —පෙ— හෙට්ඨිමායදිසාය බුද්ධා නිව්ඤ්ඤාති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— හෙට්ඨිමායදිසාය බුද්ධා නිව්ඤ්ඤාති? ආමන්තා. කිං තාමො සො භගවා —පෙ— ජනපදෙ වාති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— උපරිමායදිසාය බුද්ධා නිව්ඤ්ඤාති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— උපරිමායදිසාය බුද්ධා නිව්ඤ්ඤාති? ආමන්තා. වායුමහාරාජිකෙ නිව්ඤ්ඤාති —පෙ— තාවතිංසෙ නිව්ඤ්ඤාති —පෙ— යාමෙ නිව්ඤ්ඤාති —පෙ— තුසිතෙ නිව්ඤ්ඤාති —පෙ— නිම්මාන රතියා නිව්ඤ්ඤාති —පෙ— පරිනිමිත වසවතතියා නිව්ඤ්ඤාති —පෙ— බ්‍රහ්ම ලොකෙ නිව්ඤ්ඤාති? නහෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

සබ්බදිසා කථා නිමිත්තා.

21. 7. ධම්ම කථා.

1. සබ්බෙ ධම්මා නිසංඝාති? ආමන්තා. මිච්ඡත්තනනිසංඝාති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සමත්තනනිසංඝාති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— තඤ්ඤි අනියතො රාසීති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— තනු අඤ්ඤි අනියතො රාසීති? ආමන්තා. හඤ්ඤි අඤ්ඤි අනියතො රාසී, නො ව වත රෙ වත්තබ්බෙ —සබ්බෙ ධම්මා නිසංඝාති.

2. සබ්බෙ ධම්මා නිසංඝාති? ආමන්තා. තනු නයො රාසී චුත්තා හගවතා— “මිච්ඡත්තනනිසංඝාති, සමත්තනනිසංඝාති, අනියතො රාසීති? ආමන්තා. හඤ්ඤි නයො රාසී චුත්තා හගවතා— “මිච්ඡත්තනනිසංඝාති, සමත්තනනිසංඝාති, අනියතො රාසී, නො ව වත රෙ වත්තබ්බෙ —සබ්බෙ ධම්මා නිසංඝාති.

3. රූපං රූපට්ඨෙන නිසංඝාති? ආමන්තා. මිච්ඡත්තනනිසංඝාති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සමත්තනනිසංඝාති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— වෙදනා —පෙ— සඤ්ඤා —පෙ— සංඛාරා —පෙ— විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණට්ඨෙන නිසංඝාති? ආමන්තා. මිච්ඡත්තනනිසංඝාති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සමත්තනනිසංඝාති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ—.

4. න වත්තබ්බෙ— “රූපං රූපට්ඨෙන නිසංඝාති —පෙ— වෙදනා සඤ්ඤා —පෙ— සංඛාරා —පෙ— විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණට්ඨෙන නිසංඝාති? ආමන්තා. රූපං හොති, වෙදනා හොති, සඤ්ඤා හොති, සංඛාරා හොනති, විඤ්ඤාණං හොති, වෙදනා සඤ්ඤා සංඛාරා විඤ්ඤාණං රූපං හොති, වෙදනා හොති, සඤ්ඤා හොති, සංඛාරා හොනති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— නෙත භි “රූපං රූපට්ඨෙන නිසංඝාති, වෙදනා සඤ්ඤා සංඛාරා විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණට්ඨෙන නිසංඝාති.”

ධම්ම කථා නිවර්තනා.

21. 8. කම්ම කථා.

1. සබ්බෙ කම්මා නිසංඝාති? ආමන්තා. මිච්ඡත්තනනිසංඝාති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— සමත්තන නිසංඝාති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— තඤ්ඤි අනියතො රාසීති? නගෙවං වත්තබ්බෙ —පෙ— තනු අඤ්ඤි අනියතො රාසීති? ආමන්තා. හඤ්ඤි අඤ්ඤි අනියතො රාසී, නො ව වත රෙ වත්තබ්බෙ “සබ්බෙ කම්මා නිසංඝාති.

2. සබ්බෙ කම්මා නිසංඝාති? ආමන්තා. තනු නයො රාසී චුත්තා හගවතා— “මිච්ඡත්තනනිසංඝාති, සමත්තනනිසංඝාති, අනියතො—

රාජී'නි? ආමන්තා. හඤ්චි නයො රාජි චුත්තා භගවතා- “මච්ඡන්ත නියතො රාජි, සමමන්තනියතො රාජි, අනියතො රාජී, නො ච වත රෙ වත්තඛෙඛි “සඛෙඛි කමමා නියතා”නි.

3. දිට්ඨධම්ම වෙදනියං කමමං දිට්ඨධම්ම වෙදනියධෙස්සන නියතං'නි? ආමන්තා. මච්ඡන්තනියතං'නි? නගෙවං වත්තඛෙඛි —පෙ— සමමන්ත නියතං'නි? නගෙවං වත්තඛෙඛි —පෙ— උපපජ්ජ්වෙදනියං කමමං—පෙ— අපරාපරිය වෙදනියං කමමං අපරාපරිය වෙදනියධෙස්සන නියතං'නි? ආමන්තා. මච්ඡන්තනියතං'නි? නගෙවං වත්තඛෙඛි —පෙ— සමමන්ත නියතං'නි? නගෙවං වත්තඛෙඛි —පෙ—.

4. න වත්තඛෙඛිං දිට්ඨධම්මවෙදනියං කමමං, දිට්ඨධම්ම වෙදනි- යධෙස්සන නියතං, උපපජ්ජ්වෙදනියං කමමං —පෙ— අපරාපරිය වෙද නියං කමමං, අපරාපරිය වෙදනියධෙස්සන නියතං'නි? ආමන්තා. දිට්ඨ ධම්ම වෙදනියං කමමං උපපජ්ජ්වෙදනියං හොති අපරාපරිය වෙදනියං හොති —පෙ— උපපජ්ජ්වෙදනියං කමමං දිට්ඨධම්ම වෙදනියං හොති, අපරාපරිය වෙදනියං හොති. අපරාපරිය වෙදනියං කමමං දිට්ඨධම්ම වෙදනියං හොති, උපපජ්ජ්වෙදනියං හොති'නි? නගෙවං වත්තඛෙඛි —පෙ— නෙත හි “දිට්ඨධම්ම වෙදනියං කමමං දිට්ඨධම්ම වෙදනියධෙස්සන නියතං, උපපජ්ජ්වෙදනියං කමමං —පෙ— අපරාපරිය වෙදනියං කමමං අපරාපරිය වෙදනියධෙස්සන නියතං'නි.

කමම කථා නිවසිතා.

එකච්ඡනිමො වගෙහා නිවසිතො.

හස්ස උද්දානං

සාසනං නවං භානං, අත්ථි කොචි නථාගහස්ස සාසනං නවං කරොති,
ලබ්භා නථාගහස්ස සාසනං, පුත නවං කාතුං, පුප්ප්ජ්නො
නෙ ධාතුකෙහි,
ධම්මෙහි¹ අච්චිතො, අත්ථි කිඤ්චි සංඤ්ඤාජනං අප්පහාය
අරහත්තප්පත්ති,
අත්ථි අභිප්පායිණි බුද්ධානං වා සාවකානං වා, අත්ථි බුද්ධානං බුද්ධෙහි
හිතානිරොක්ඛා, සබ්බාදිසා බුද්ධා නිට්ඨන්ති, සබ්බෙ ධම්මා නියතා
සබ්බෙ කමමා නියතා'නි.